Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Sermones in Evangelium Johannis

https://hdl.handle.net/1874/327912

Augustin' Sr iobie:

ccl

Codd. MSS. Latini

n°. 34.

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
N°. 11.

53

53 (*Eccl. 11, antea 289m.*) *Membr. fol. 170 ff. 2 col. (fol. 1 cum fig. pict. et deaur.) Saec. XV.* 1460-1465

S. Augustinus, Sermones in Evang. Johannis.

53 Fol. 1a. Incipit omelia prima beati Augustini ab eo quod scriptum est In principio erat verbum, etc. Fol. 170b Explicit liber tractatuum sancti augustini episcopi in ewangelio iohannis ewangeliste.

„Pertinet Regularibus in Traiecto." — In den oorspr. band met koperen knoppen enz.

Hs.
3 J 1

3. J. 1.

Ptinet R'gularib' In Traiecto.

nº. 258. n.

Nº. 289. m.

Incipit omelia prima bti Augusti
ni ab eo qd̓ scriptum est. In principio
erat verbū. et verbū erat apud deū.
et deus erat verbū: vsq3 ad id qd̓ ait.
Et lux in tenebris lucet: et tenebre
eam nō comprehenderunt.

Intuens qd̓ audiuimus ex lcōne apli
ca. qd̓ aīalis homo nō pcipit ea q sīt
spūs dei. et cogitans in hac presenti
turba caritatis vr̄e necesse esse. ut mł
ti sint aīales qui adhuc scdm car
nem sapiant. nūduq3 se possint ad
spūalem intellectū erigē. hesito ve
hemēter quomō vt dn̄s dederit pos
sim dicē vel pro modulo meo explica
re qd̓ lectū est ex euangelio: in prin
cipio erat verbū. et verbū erat apd̓
deū. et deus erat verbum. Hoc enī
aīalis homo nō pcipit. Qd ergo
frēs? Silebimus hoc? Quaē ergo
legitur si silebitur? Aut quare au
ditur si nō exponitur? Sed ut qd
exponitur si nō intelligit? Itaq3
qm̄ rursus esse nō dubito in numeō
vestro quosdā a quibus possit nō
solū expositū capi. sed anteq̄ᵐ expo
natur intelligi. nō fraudabo eos
qui possunt cape dum timeo sup
fluus esse auribus corū qui nō pos
sunt capere. Postremo aderit mise
ricordia dei fortasse vt omibꝰ satis
fiat. et capiat quisq3 qd̓ pt. quia
et qui loquitur: dicit q̄ pt̄. Nam
dicē ut est quis pt̄? Audeo dicē frēs
mei forsitan nec ipse iohānes dixit
vti est. s3 et ipse ut potuit. quia de

deo homo dixit. Et quidē inspiratꝰ
a deo sed tamē homo. quia inspiratꝰ
dixit aliquid. Si nō inspiratus esset
dixisset nichil. Quia vero īspiratus
homo nō totū qd̓ est dixit. sed qd̓ po
tuit homo dixit. Erat enī iste iohēs
frēs kmī de illis montibus. de quibꝰ
scriptū est. Suscipiant montes pacē
pplō tuo. et colles iusticiā. Montes
excelse anime sūt; colles paruule aīe
sunt. Sed ideo montes excipiūt pacē:
vt colles excipe possint iusticiā. Qd
est iusticia qm̄ colles excipiūt? Fides.
quia iustus ex fide viuit. Non autē
acciperent minores anime fidem. nisi
maiores anime que montes dicte sīt
ab ipsa sapientia illustrarent. ut
possint paruulis tradē q̄ possint
paruuli cape. et viuere ex fide colles.
quia montes pacem suscipiūt. Ab
ipsis montibus dictū est ecclesie. pax
vobiscū. Et ipsi montes pacē annū
ciando ecclie nō se diuiserūt aduśus
eū a quo susceperūt pacem. ut vera
citer nō ficte nūciarent pacē. Sunt
enī aly montes naufragosi. quo qīs
q3 nauem cū impleuerit soluitur.
Facile est enī cū videtur terra a peri
clitantibꝰ quasi conari ad terram.
Sed aliqn̄ videtur terra in monte. et
saxa latent sub monte. et cū quisq3
conatur ad montē incidit in saxa. et
nō ibi īuenit portū. sed planctū. Sic
fuerūt quidā montes. et magni appa
ruerūt intᵉ homies. et fecerūt here
ses et sasmata: et diuiserūt ecclesiā
dei. Sed isti qui diuiserūt ecclesiam
dei. nō erant illi montes de quibus
dictū est. suscipiant montes pacem
pplō tuo. Quomō enī pacē suscepe
rūt. qui vnitatē diuiserūt? Qui aut
susceperūt pacem nūciandā pplō con
templati sunt ipam sapiam q̄tum
potuit humanis cordibus cōtingi.
qd̓ nec oculus vidit. nec auris audi
uit. nec in cor homīs ascendit. Si ī
cor homīs nō ascendit? quomō ascē
dit in cor iohānis? An nō erat homo
iohānes? An forte nec in cor iohānis
ascendit? sed cor iohānis in illā as
cendit? Qd̓ enī ascendit in cor hoīs:

de imo est ad hoiem. Quo ante as
cendit cor homīs. sursū est ab hoīe.
Etiā frēs sic dici pt. qz si ascendit in
cor iohānis. si aliq mō pt dici. in tm
ascendit in cor iohīs. in qñtū ipse io
hānes nō erat homo. Quid est non
erat homo? In qñtum ceperat esse
angelus. Quia omēs sancti angeli.
qz annūciatores dei. ideo carnalib9
et aīalibus nō valentib9 pcipere q
sūt dei. qd ait aplus. Cum ei dicatis
ego sū pauli. ego apollo. nōne hoīes
estis? Quid eos volebat face quib9
exprobrabat qz homīes erāt? Vul
tis nosse quid eos face volebat? Au
dite in psalmus. Ego dixi dij estis.
et filij excelsi omēs. Ad hoc ergo nos
vocat deus: ne simus homīes. Sed
tūc in melius nō erim9 hoīes. si pri
us nos esse hoīes agnoscam9. idz
ut ad illā celsitudinē ab humilitate
surgam9. ne cū putam9 nos aliqd
esse cū nichil sum9 nō solū non acci
piamus qd nō sumus sed et amitta
mus qd sumus. Ergo frēs de hijs
montibus et iohānes erat q dixit.
in principio erat verbū. et verbū e
rat apud deū. et deus erat verbū.
Susceperat pacem mons iste. conte
mplabatur diuinitatē verbi. Qualis
iste mons erat qui excelsus. Transce
derat omia cacumia terrarū. trans
cendat omēs campos aeris. trans
cenderat omēs altitudines syderū.
trāscenderat omēs choros et legiōes
angelorū. Nisi eñi trāscendet ista
omia que creata sūt. nō pueniret t
ad eū p que facta sūt omia. Nō po
testis cogitare qd trāscenderit. nisi
videatis quo puenerit. Queris de
celo et terra. facta sūt. Queris de
hijs que sūt in celo et in terra. vtiqz
multo magis et ipsa facta sūt. Que
ris de spūalibus creaturis. de an
gelis archangelis. sedib9 dñatiōi
bus. vtutibus principatibz. et ipsa
facta sūt. Nam cū enūaret hec oīa
psalmus conclusit sic. Ipse dixit et
facta sūt. ipse mandauit et creata
sūt. Si dixit et facta sūt: p verbū
facta sūt. Si aut per verbū fca sūt.

nō potuit iohānis cor pūcire ad id
qd ait. in principio erat verbū. et ver
bū erat apud deū. et deus erat vbū:
nisi transcendisset omia que sūt fcā
per verbū. Qualis ergo iste mons.
qz altus. qz sctis int illos montes q
susceperūt pacem pplo dei. ut possēt
colles suscipe iusticiā. Videte ergo
frēs ne forte de ipis montib9 e iohēs:
de quib9 paulo ante cantaui9. Leua
ui oculos meos in montes: vñ veiet
auxiliū michi. Ergo frēs mei si voltis
intelligere: leuate oculos in istū mon
tē. idz erigite vos ad euāgelistā. erigi
te vos ad eius sensū. Sed qz montes
isti pacem suscipiūt. nō pt aūte esse
in pace. qui spem ponit in hoīe? no
lite sic erigere oculos in montes: ut
putetis in homīe spem vrām eē col
locandā. Et sic dicite. leuaui oclos
meos in montes. vñ veniet auxiliū
mi. vt stati subiūgatis: auxiliū meū
a dño qui fecit celū et terrā. Ergo le
uem9 oculos in montes: vñ veniat
et auxiliū nobis. Et tñ nō ipsi mon
tes sūt: in quib9 spes nrā ponēda ē.
Accipiūt eñi montes. q nobis mi
trent. Ergo vñ et montes accipiūt:
ibi spes nrā ponēda est. Oclos nos
tros cū leuam9 ad scripturas. quia p
homīes mīstrate sunt scripture: le
uamus oculos nros ad montes. vñ
auxiliū veniet nobis. Sed tñ quia
ipsi homīes qui scripserūt scripturas.
nō de se lucebant. sed ille erat verū
lumen. qui illūiat oēm hoīem veni
entē in hūc mūdū. Mons erat et il
le iohānes baptista. qui dixit. non
sū ego xpūs. ne qsq in monte spem
ponens. caderet ab illo qui montes
illustrat. et ipse cōfessus ait. quia
de plenitudie eius omēs accepim9.
ita debes dicere. leuaui oculos meos
in montes. vñ veniet auxiliū m:
ne auxiliū qd tibi venit. montib9
imputes. sed sequaris et dicas.
auxiliū meū a dño. qui fecit celū
et terrā. Ergo frēs ad hoc ista mo
nueri. ut qm erexistis cor ad scriptu
ras cū sonaret euangeliū. in princi
pio erat verbū. et verbū erat apd

deū. et deus erat verbū. et cetera que
lcta sūt: intelligatis vos leuasse ocłos
ad montes. Nisi enī montes ista di
cent: vnde omino cogitaretis nō inueni
retis. Ergo ex montib9 venit nobis
auxiliū: ut hec vł audiretis. Sed
nūdū potestis intellige qđ audistis:
inuocate auxiliū a dn̄o. qui fecit celū
et terrā. Quia montes sic potuerūt
loqui. ut nō possūt ipsi illuīare: quia et
ipi illuīati sūt audiendo. Inde qui
hec dixit accepit iohēs ille frēs. qui
discūbebat sup pectus dn̄i: et de
pectore dn̄i bibebat qđ nobis ꝓpina
ret. Sed ꝓpinauit verba. Intellectū
aūt inde debes capere. vn̄ et ipse bibat
qui tibi ꝓpinauit: ut leues oculos ad
montes. vn̄ veniet auxiliū tibi. vt
inde tanq̄ calicem idest verbū ꝓpina
tū accipes: et tn̄ quia auxiliū tuum a
dn̄o. qui fecit celū et terrā: inde im
pleres pectus vnde impleuit ille.
vn̄ dixisti auxiliū meū a dn̄o. qui fe
cit celū et terrā. Qui pt ergo ipleat
fr̄es. Hoc dixi. leuet quisq; cor suum
quomō illud videt ꝑdoneū: et capi
at qđ dicit. Sed forte hoc dicetis. quia
ego vobis sum p̄sentior q̄ deus. absit.
Multo est ille p̄ntior. nā ego oculis
vr̄is appareo: ille cōsciētiis vr̄is pec̄si
det. Ad me aures. ad illū cor: ut vtrūq;
impleatis. Ecce oculos vr̄os et sensus
istos corporis leuatis ad nos. nec ad
nos: nō enī nos de illis montib9. sed
ad ipm euāgeliū. ad ipm euāgelistā.
cor aūt implendū ad dn̄m. Et vnus
q̄sq; sic leuet ut videat q̄ leuet. et
quo leuet. Quid dixi: Quid leuet:
et quo leuet: Quale cor leuet vide
at. quia ad dn̄m leuat. ne sarcina vo
luptatis carnalis pregrauatū an
cidat q̄ fuīt subleuatū. Sed vide se
quisq; gestare onus carnis. det opaz
p̄ cōtinentiā: ut purget qđ leuet ad
deū. Bti enī mūdo corde: qm̄ ipi deū
videbūt. Nam ecce qđ ꝓdest q̄a so
nuerūt verba. in p̄ncipio erat verbū.
et verbū erat apud deū. et deus erat
verbū: Et nos diximus verba cū loq̄re
mur. Nūq̄d tale verbū erat apud de
ū: Nōne ea q̄ diximus sonuerūt. atq;

transierūt: Ergo et verbū dei sonu
it. et factū est: Quomō omia p ipm
facta sūt. et sine ipo fcm̄ ē nichil: Quo
mō p illud regit. qđ p illud creatū ē.
si sonuit et transiit: Quale ergo ver
bū. qđ et dicit et nō transit: Intēdat
caritas vr̄a. magna res ē. Cotidie di
cendo vr̄a viluerūt nobis. quia sonādo
verba et trāseundo viluerūt. et nich
il aliud videntur q̄ verba. Est verbū
et in ipso hoīe qđ manet intus. nā
sonus ꝓcedit ex ore. est verbū qđ vē
spūaliter dicitur. illud qđ intelligis
de sono. nō ipse sonus. Ecce verbū
dico: cū dico deus. Quā breue est qđ
dixi: iiij.or lr̄as. et duas sillabas. Nu
q̄d nā hoc totū est deus: iiij.or litte
et sillabe due: An q̄ntū hoc vile ē.
tm̄ carū est qđ in eis intelligitur:
Qđ factū est in corde tuo: cū audi
sses deus: Magna et sūma q̄dā suba
cogitata ē. que trāscendit oēm mu
tabilē creaturā: carnalē et aīalem.
Et dicam tibi. Deus mutabilis est
an incōmutabilis: Rn̄debis stati.
Absit ut ego vł credā vł sentiā com
mutabilem deū. Incōmutabił est
deus. Aīa tua q̄uis pua. q̄uis forte
adhuc carnalis. nō michi potuit
rn̄dere. n̄ incōmutabilē deū. Oīs
aūt creatura mutabił. Quomō ergo
potuisti scītillare in illud qđ ē super
oēm creaturā. ut certus m̄ rn̄deres
incōmutabilē deū. Qđ est ergo illud
in corde tuo: Qn̄ cogitas q̄dā subaz
viuā. ꝑpetuā oīpotentē. infinitā.
vbiq; presentē. vbiq; totā. nusq̄ in
clusam. qn̄ ista cogitas. hoc ē verbū
de deo in corde tuo. Nūq̄d aūt hoc
est sonus ille. qui. iiij.or lr̄is constat.
et duabus sillabis: Ergo q̄cunq; dicunt
et trāseunt. soni sūt. lr̄e sūt. sillē sūt.
hoc verbū transit sonat. qđ aūt sig
nificauit sonus. et in cogitāte ē qui
dixit. et intelligente q̄ audit. Manet
hec trāseuntib9 sonis. Refer aīm ad
illud verbū. Si tu potes habe verbū
in corde tuo tanq̄ consiliū natū in me
te tua. ut mens tua pariat consiliū. et
insit consiliū quasi ples mentis tue.
quasi filius cordis tui. ꝑpus enī cor

generat consiliū. ut aliqm̄ fabricā
costruas. aliq̄d ampliū in t̄ra moliaris.
iam natū est consiliū. et opus nūdū
impletū est. Vides tu q̄d facturus es. s;
alius nō mirat̄. nisi cū fecis. et costrux
eris molē. et fabricā illā ad sculptionē
pfectionēq; pduxeris. Attendūt hoīes
mirabilem fabricā. et mirant̄ consiliū
fabricatoris. stupent q̄d vident. et amat
q̄d nō vident. Quis est qui pt videre
consiliū. Si g°. ex magna aliq̄ fabri
ca laudat̄ hūanū consiliū. vis vidē
q̄le consiliū dei ē dn̄s ihūs xp̄us. idest
verbū dei attende fabricā istā mūdi.
vide q̄ sint facta p verbū. et tūc cog
noscis quale sit verbū. Attende hec
duo. mūdi corpa. celū et terrā. Quis
explicat verbis. ornamentū celi. Q̄s
explicat verbis fecūditatē terre. Q̄s
digne collaudat tpm vices. Q̄s dig
ne collaudat seminū vim. Videtis
q̄ taceā. ne diu commēorando parū di
cā. forte q̄d potestis cogitarē. fabrica
g°. ista cīa aduersa. quale verbū est p
q̄d facta ē. Et nō sola facta ē. Omia
enī ista vident̄. q2 ptinet ad sensū cor
poris. P illud verbū et angeli fcī sūt.
et p illud verbū et archangli fcī sūt
potestates. sedes. dn̄ationes. pncipa
tus. P illud verbū facta sūt omia.
Hinc cogitate quale verbū ē. Rn̄det
michi forte mō nescio quis. Et q̄s h°.
verbū cogitat. Noli tibi g°. q̄si vile
aliq̄d formare cū audis verbū. et co
nicē verba q̄ audis cotidie. ille talia
verba dixit. talia verba locutus ē.
talia verba m̄ narras. Assidue enī
dicendo noīa verborū. q̄si viluerūt
verba. Et qn̄ audis in pncipio ēat
verbū. ne vile aliq̄d putares quale
cō sueuisti cogitare cū verba hūana
soleres audire. audi q̄d cogites. D̄s
erat verbū. Exeat nūc nescio q̄s in
fidelis arrianus et dicat. q2 verbū
dei factū est. Quomō pt fieri. ut ver
bū dei fcm̄ sit. qn̄ deus p verbū fecit
omia. Si et verbū dei ipm fcm̄ est
p q̄d aliud verbū fcm̄ ē. si et verbum
ipm fcm̄ est. Si hoc dicis q2 ē verbū
verbi p q̄d factū est illud. ipm dico e
go. vnicū filiū dei. Si aut̄ nō dicis v̄

bū verbi. concede nō fcm̄. p q̄d fcā sīt
omia. Non enī p seipm fieri potuit.
p q̄d facta sūt omia. Crede g°. euan
geliste. Poterat enī dicē. in pncipio
fecit deus verbū. quomō dixit moy
ses: in pncipio fecit deus celū et ter
rā. Et omia sic enūat. dixit deus. fi
at. et factū est. Si dixit. quis dixit.
Utiq; deus. Et quid fcm̄ est. Creatā
aliqua. Inter dicentē deū et factā
creaturā. q̄d est p q̄d factū est. n verbū.
Quia dixit deus. fiat. et factū ē.
Hoc verbū incōmutabile. q̄uis muta
bilia p verbū fiant ipm incōmūtabile
est. Noli ergo credē fcm̄ p q̄d fcā sūt
omia. ne nō reficiaris p verbū. p q̄d
reficiant̄ omia. Iam enī fcūs es p ver
bū: sed oportet te refici p verbū. Si
aūt mala fuerit fides tua de verbo:
nō poteris refici p verbū. Et si tibi
cōtigit fieri p verbū. ut p illud fcūs
sis. p te deficis. Si p te deficis. ille te
reficiat qui te fecit. Si p te deterior
efficeris: ille te recreet qui te creauit.
Quomō aut̄ te recreet p verbū. si ma
le aliq̄d sentias de verbo. Euāgelis
ta dicit. in pncipio erat verbū. et
tu dicis. in pncipio fcm̄ est verbū.
Ille. omia p ipm fcā sūt dicit. et tu
dicis. q2 et ipm verbū fcm̄ ē. Poterat
dicē. euangelista. in pncipio fcm̄ ē
verbū. Sed quid ait. In pncipio ēat
verbū. Si erat nō est fcm̄ vt ista omia
p eū fierent: et sine ipo nichil. Si g°.
erat in pncipio verbū. et verbū erat
apud deū. et deus ēat verbū. si nō po
tes cogitare q̄d sit: differ ut credas.
Ille cibus ē. Accipe lac ut nutriaris:
ut sis validus ad capiendū cibū. Sa
ne fr̄es q2 sequit̄. omia p ipm fcā sīt et
sine ipo fcm̄ ē nichil: videte ne sic co
gitetis. q2 nichil aliq̄d ē. Solent enī
multi male intelligētes. sine ipo fcm̄
ē nichil: putare aliq̄d ēē nichil. Pccīn
quippe nō est p ipm fcm̄. et manifes
tū est q2 pccīn est nichil: et nichil fi
ūt hoīes cū peccant. Et ydolū nō p
verbū fcm̄ est. Habet q̄dem formā
q̄ndam hūanam: sed ipe homo per
verbū factus ē. Nā forma homis in
ydolo nō p verbū fcā est. Et sc̄ptū ē.

Scimus quia nichil e ꝑdolu. Ergo
ista no sut facta p verbu. Sed q̄cūq̄
fca̅ natalitter. quecūq̄ sut in creatuīs.
omia oīno q̄ fixa sut in celo. q̄ fulget
desup. q̄ volitant sub celo. et q̄ mo
uent. vniu̇sa natura reru. oīs oīno
creatura: dicā planius. dicā frēs ut
itelligatis. ab angelo usq̄ ad vermi
culu. Quid p̄clarius anglo in crea
turis. Qd extremius v̇miculo i cre
aturis. P que fcūs e angels: p ipsu
fcūs est et v̇miculus. Sed angels dig
nus celo: v̇miculus t̄ra. Qui creauit
ipe disposuit. Si poneret v̇miculu in
celo rep̄henderes. Si vellet angelos
nasci de putrescentib9 carnib9. rep
henderes. Et tn̄ ꝑpe hoc fecit deus: et
no est rep̄hendendus. Nā oēs hoies
de carne nascentes. q̄d sut nisi ver
mes. Et de v̇mibus angelos facit.
Si enī ipe dn̄s dicit. ego aut su v̇mis
et no homo. quis dubitat hoc dice
q̄d scriptū est et in iob. q̄nto magis
hō putredo. et filius hoīs vermis.
Primo dixit hō putredo: et postea
filius v̇mis. Quia v̇mis de putredie
nascitur. ideo hō putredo: et fili9 ho
mīs v̇mis. Ecce q̄d fiei voluit ꝑp te.
illud q̄d in pn̄cipio erat verbum: et
verbū erat apud deū. et d's erat v̇bū.
Quare hoc fcm̄ e ꝑpter te. Ut suges.
qui manducare no poteras. Oīno g̊.
frēs sic accipite. oīa p ipm̄ fca sut.
et sine ipo fcm̄ est nichil. Vniu̇sa eī
creatura p ipm̄ fca est maior. minor.
P ipm̄ facta sut supa. infera. spūal.
corporal. p ipm̄ facta sut. Nulla eī
forma. nulla cōpages. nlla ɔcordia
ꝑcium nulla q̄lisc̄uq̄ subā q̄ pt ha
bē pond9. nūm et mensurā. nisi per
illud verbū est. et ab illo v̇o creatore
cui dictū e: oīa in mēsura. t nūo
et ponde disposuisti. Nemo g̊. vos
fallat. q̄n forte tedīu patimī a mus
cis. etenī aliqui derisi sut a dyablō.
et a muscis capti sut. Solent eī au
cupes pone i muscapula muscas.
ut esurientes aues decipiat: sic et
isti a muscis a dyabolo decepti st̄.
Nā nescio q̄s tedīu patiebatur a
muscis: inuenit illū maniche9 tedio

affcm̄. Et cū diceret se no posse pati
muscas. et odisse illas vehement:
statim ille. Qs fecit has. Et q̄ te
dio affcūs erat et oderat illas. non
ausus e dice: deus eas fecit. Erat at
catholicus. Ille stati subiecit. Si
deus illas no fecit. quis illas fecit.
Plane ait ille. Ego credo q̄ dyabo
lus fecit muscas. Et ille stati. Si
muscas dyabolus fecit. sicut te vid̊
confiti q̄ prudent' itelligis. apem
quis fecit. q̄ paulo amplior e mus
ca. No ausus e dice ille q̄ d's apem
fecit. et muscā no fecit: q̄ res erat
prima. Ab ape duxit ad locustā. a
locusta duxit ad lacertū. a lacerto
ad auē. ab aue duxit ad pecus. īde
ad bouē. inde ad elephantē. postmo
ad hoīem: et p̄suasit homi q̄ no a
deo fcūs e homo. Ita ille miser cū
tedīu passus e a muscis: musca fcs
e q̄ue dyabolus possidet. Belzebub
quippe: interpretari dicit' pn̄cep s
muscarū. De quib3 sc̄ptū est. Mus
ce morituræ: extiminat oleū suaui
tatis. Qd ergo frēs. quare ista dixi.
Claudite aures cordis vr̄i aduersus
dolos inimici. Intelligite q̄ deus fecit
hec omia: et in suis gradib9 collocauit.
Quare aut patim̄ m̄lta mala. a
creatura quā fecit deus. Nā offen
dim9 deū. Nūq̄d hec angli paciunt.
Fortasse et nos in vita ista illa no ti
meremu9. De pena tua pctm̄ tuū ac
cusa. no iudice. Nā ꝑpter supbiā in
stituit deus. ut ista creatura minima
et abiectissiā ipā nos torq̄ret. ut cū
supbus fuit homo. et se iactauit ad
u̇sus deū. et cū sit mortalis mortali
terreueit. et cū sit hō primū hoīem
no agnouit. cū se erexerit pulicib9
subdat. Qd est q̄ te inflas hūana
supbia. Homo tibi dixit cōuiciū et
tumuisti et iratus es: pulicib9 re
siste ut dormias. Cognosce q̄s sis.
Nā ut nouitis frēs ꝑp supbiā nos
trā domandā. creatura ista q̄ mo
lesta nobis esset. ꝑplm̄ pharaonis
supbū potuit deus domare de vrsis.
de leonib3. de serpentib3. Muscas et
ranas illis imisit: ut rebus vilissi

mus superbia domaret. Omnia ergo fratres omnino omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nichil. Sed quomodo per ipsum facta sunt omnia? Quod factum est in ipso: vita erat. Potest enim sic dici: quod factum est in illo vita est. Ergo totum vita est? si sic pronuntiauerimus. Quid enim non in illo factum est? Ipse enim est sapientia dei. et dicitur in psalmo: omnia in sapientia fecisti. Si ergo christus est sapientia dei. et psalmus dicit. omnia in sapientia fecisti. omnia sicut per illum facta: ita in illo facta sunt. Si ergo omnia in illo fratres karissimi. et quod in illo factum est vita est: ergo et terra vita est? Ergo et lignum vita est? Dicimus quidem lignum vita. sed secundum intellectum lignum crucis vnde accepimus vita. Ergo et lapis vita est? Inhonestum est sic intelligere. ne rursus subnobis subrepat eadem sordidissima secta manicheorum. et dicat. quia habet vitam lapis. et habet animam paries. et resticula habet animam. et lana et vestis. Solent enim delirantes dicere. et cum reprehensi fuerint et repulsi: quasi de scripturis proferunt dicentes. Et quid dictum est. quod factum est in illo vita est? Si enim omnia in ipso facta sunt: omnia vita sunt. Non te inducant. Pronuntia sic. Quod factum est. hic subdistingue. et deinde infer. in illo vita est. Quid est hoc? Facta est terra: sed ipsa terra que facta est. non est vita. Est autem in ipsa sapientia spiritualiter ratio quedam. qua terra facta est. hec vita est. Quomodo possum dicam caritati vestre. Faber facit archam: primo in arte habet archam. Si enim archam in arte non haberet? vnde illam fabricando proferret? Sed archa sic est in arte. ut non ipsa archa sit que videtur oculis. In arte inuisibiliter est: in opere visibiliter erit. Ecce facta est in opere? numquid destitit esse in arte? Et illa in opere facta est: et illa manet que in arte est. Nam potest illa archa putrescere: et iterum ex illa que in arte est alia fabricari. Attendite ergo archam in arte: et archam in opere. Archa in opere non est vita: archa in arte vita est: quia viuit anima artificis. vbi sunt ista omnia antequam proferantur. Sic ergo fratres karissimi. quia sapientia dei per quam facta sunt omnia. secundum artem continet omnia antequam fabricet omnia. hic que sunt per ipsam artem. non continuo vita sunt:

sed quicquid factum est. vita est in illo. Terram vides est in arte terra. Celum vides. est in arte celum. Solem et lunam vides. sunt et ista in arte. Sed foris corpora sunt: in arte vita sunt. Videte si quomodo potestis. Magna enim res dicta est. et si non a me magno. aut non per me magnum. tamen a magno. Non enim a me paruulo dicta sunt hec: sed ille non est paruulus ad quem respicio ut dicam. Capiat quisque ut potest in quantum potest: et qui non potest nutriat cor ut possit. Vnde nutriat? De lacte nutriat: ut ad cibum perueniat. A christo per carnem nato non recedat. donec perueniat ad christum ab vno patre natum verbum deum apud deum. per quem facta sunt omnia: quia illa vita est. que in illo est lux hominum. Hoc enim sequitur. Et vita erat lux hominum. Et ex ipsa vita homines illuminantur. pecora non illuminantur: quia pecora non habent rationales mentes que possint videre sapientiam. Homo autem factus ad ymaginem dei. habet rationalem mentem: per quam possit percipere sapientiam. Ergo illa vita per quam facta sunt omnia: ipsa vita lux est. Et non quorumcunque animalium: sed lux hominum. Vnde paulo post dicit. Erat lumen verum quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Ab illo lumine illuminatus est iohannes baptista: ab ipso et ipse iohannes euangelista. Ex ipso lumine plenus erat qui dixit. non sum ego christus. sed qui post me venit: cuius non sum ego dignus corrigiam calciamenti soluere. Ab ipso lumine illuminatus erat qui dixit. in principio erat verbum. et verbum erat apud deum: et deus erat erat verbum. Ergo illa vita lux est hominum. Sed forte adhuc stulta corda hominum capere istam lucem non possunt: quia peccatis suis aggrauantur: ut eam videre non possint. Non ideo cogitent quasi absentem esse lucem: quia eam videre non possunt. Ipsi enim propter peccata tenebre sunt. Et lux lucet in tenebris: et tenebre eam non comprehenderunt. Ergo fratres quomodo homo positus in sole cecus. presens est illi sol. sed soli absens est: sic omnis stultus. omnis iniquus. omnis impius. cecus est corde. presens est sapientia. Sed cum ceco presens est. oculis eius absens est. non quia ipsa illi absens est: sed quia ab ipsa ipse absens est.

Quid ergo faciat iste? Mundet unde possit videri ipse deus. quo si propterea videre non posset. quia sordidos et saucios oculos habet. irruente pulvere vel pituita vel fumo dicet illi medicus. purga de oculo tuo quicquid mali est: ut possis videre lucem oculorum tuorum. Pulvis pituita fumus: peccata et iniquitates sunt. Tolle in ista omnia. et videbis sapientiam que presens est: quia deus sapientia est. Et dictum est. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt.

Explicit sermo primus. Incipit secundus ab eo quod scriptum est. Fuit homo missus a deo. cui nomen erat iohannes usque ad id plenum gratia et veritate.

Bonum est fratres ut textum divinarum scripturarum. et maxime sancti euangelii. nullum locum pretermittentes pertractemus: ut possumus et pro nostra capacitate pascamur. et ministremus vobis unde et nos pascimur. Capitulum primum preterito die dominico tractatum esse meminimus: idest In principio erat verbum. et verbum erat apud deum. et deus erat verbum. Hoc erat in principio apud deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nichil. Quod factum est in illo vita est. et vita erat lux hominum. et lux in tenebris lucet: et tenebre eam non comprehenderunt. Hucusque tractatum est credo. Recordamini omnes qui affuistis: et qui non affuistis credite nobis. et hiis qui adesse voluerunt. Nunc ergo quia non possumus semper omnia replicare. propter eos qui hoc volunt audire quod sequitur. et oneri est illis si repetantur priora. et cum defraudatione posteriorum. dignentur et qui non aderant nec preterita exigere: sed cum hiis qui aderant nunc audire presentia. Sequitur. Fuit homo missus a deo: cui nomen erat iohannes. Et que dicta sunt superius fratres karissimi de divinitate christi dicta sunt ineffabili et pene ineffabiliter. Quis enim capiet. In principio erat verbum? et verbum erat apud deum? Et ne vilescat tibi nomen verbi per consuetudinem cotidianorum verborum: et deus erat verbum. Hoc verbum ipsum est. unde hesterno die multum locuti sumus: et presentit dominus ut vel tamen loquendo aliquid ad corda vestra perduxerimus. In principio erat verbum. idipsum in eodem modo est. Sicut est semper: mutari non potest. hoc est deus est. Quod nomen suum dixit famulo suo moysi. ego sum qui sum. et misit me qui est. Quis ergo hoc capiet cum videatis omnia mortalia mutabilia: cum videatis non solum corpora variari per qualitates nascendo crescendo deficiendo moriendo: sed etiam ipsas animas per affectum diversarum voluptatum distendi atque discindi. cum videatis homines et percipere posse sapientiam si se illius luci et calori admoverint. et amittere posse sapientiam si inde malo affectu recesserint? Cum videatis ergo ista esse omnia mutabilia: quid est quod est. nisi quod transcendit omnia que sic sunt ut non sint? Quis ergo hoc capit? Aut quis quomodolibet intenderit vires mentis sue. ut attingat quomodo potest id quod est. ut ad id utcumque mente attigerit possit pervenire. Sic enim est tamquam videat quisque de longe patriam et mare interiaceat. Videt quo eat: sed non habet quo eat. Sic ad illam stabilitatem nostram ubi quod est est. quia hoc solum semper sic est ut est. volumus pervenire. Interiacet mare huius seculi qua imus: et si non videmus quo imus. Nam multi nec quo eant vident. Ut ergo esset et qua iremus: venit inde ad quem ire volebamus. Et quid fecit? Instituit lignum: quo mare transeamus. Nemo enim potest transire mare huius seculi: nisi cruce christi portatus. Hanc crucem aliquando amplectitur et infirmus oculis. Et qui non videt longe quo eat: non ab illa recedat. et ipsa illum perducit. Itaque fratres mei hoc insinuaverim cordibus vestris. Si vultis pie et christiane vivere. herete christo secundum id quod pro nobis factus est: ut perveniatis ad eum secundum id quod est. Et secundum id quod erat accessit ut pro nobis hoc fieret. Nam hoc pro nobis factus est ubi portetur infirmi: et mare huius seculi transeant. et perveniant ad patriam: ubi iam navi opus non erit. quia nullum mare transitur. Melius est ergo non videre me 2

te id qd est. et tn a cruce xpi nō rece
de: q̄ vide illud mēte. et cruce xpi cō
temp̄ne. Bonū est sup hoc et opti
mū si fieri pt. ut et videat quo eū
dum sit: et teneat quo portet qui p
git. Hoc potuerūt mētes magne
montiū: qui montes dicti sūt. quos
maxime illustrat lumē iusticie. po
tuerūt et viderūt illud qd ē. Nā vi
dens iohēs dicebat. In pn̄cipio ērat
verbū: et verbū erat apud deū. et ds
erat verbū. Viderūt hoc. et ut pueni
rent ad id qd videbant alonge: a cru
ce xpi nō recesserūt. et hūilitatē xpi
nō contēpserūt. Paruuli vō q̄ hoc
nō pnt intellige: nō recedentes a
cruce et passione et resurrectōe xpi.
in ipa naui pducunt ad id qd non
vident: in qua naui pueniunt et illi
qui vident. Atuo q̄dam phi huius
mūdi extiterūt: et inq̄sierūt creatorē
p creaturā. qr pt inueniri p creaturā eui
denti dicente aplō. Inuisibilia ei ei⁹
a cōstitutiōe mūdi p ea q̄ fca sūt in
tellcā conspiciuntur: sempitna qz vir
tus eius et diuinitas. ut sint inexcu
sabiles. Et sequit. Quia cū cognouis
sent deū. Nō dicit qr nō cognouerūt:
sed qr cū cognouissent deū. nō sicut
deū glificauerūt aut grās egerūt:
sed euanuerūt in cogitatiōibz suis. et
obscuratū est insipiens cor eoz. Vn
obscuratū? Sequit et dicit aptius.
Dicentes eni se esse sapiētes. stulti
facti sūt. Viderūt quo veniendū es
set: sed igrati ei qui illis pstitit qd
viderūt. sibi voluerūt tribuere qd
videbant: et facti supbi. amiserūt
qd videbāt. et cōuersi sūt ad ydola
et simulacra: et ad culturas demoioz.
adorāe creaturā et ↄtēpnere creatorē.
Sed iam isti elisi ista fecerūt. Vt aūt
eliderentur superbierūt. Cū aūt supbi
rent: sapientes ēē se dixerūt. Hy
g° de quib⁹ dicit. quia cū cognouisset
deū. viderūt hoc qd dicit iohēs. qr
p verbū dei facta sūt omia. Na et
inueniunt ista in libris ~~phō~~ phōrū.
Et qr unigenitū filiū habet deus
p quē sūt omia: illud potuerūt vide
qd est. sed viderūt de longe. Noluert

tenē hūilitatē xpi: in qua naui secu
ri peruenirent ad id qd longe vidē potu
erūt. et sorduit eis crux xpi. Mare
trāseundū ē. et lignū cōtēpnis. O
sapiā supba: irrides crucifixū xpm.
Ipe est quem longe vidisti: in pncipio
erat verbū. et verbū erat apud deū.
Sed qre crucifixus ē? Quia lignū tibi
hūilitatis eius nccīm erat. Supbia
eni tumueras: et longe ab illa patria
pictus eras. et fluctibz hui⁹ scli in
rupta ē via: et qua trāseatur ad patri
am nō est nisi lignū porteris. Ingrte
irrides eū: qui ad te venit ut redeas.
Ipse fctus ē via: et hoc p mare. Inde
in mare ambulauit: ut ostenderet in
mari esse viā. Sed tu qm ipse ambu
lare in mari nō potes: naui portarē.
ligno portare. Crede in crucifixū:
et poteris puenire. Pter te crucifixus
ē ut hūilitatē doceret: et qr si sic veni
ret ut deus. nō agnosceretur. Si eni
sic veniret ut deus: nō veniret eis
qui deū vidē nō poterant. Nō eni se
cūdū id qd deus ē. aut venit aut
discedit. cū sit ubiqz p̄sens. et nullo
loco cōtineat. Sed scdm qd venit:
qd apparuit hō. Quia ergo sic erat
hō: ut lateret in illo deus. missus est
ante eū magnus hō: p cui⁹ testimo
niū inueniret plusqm homo. Et quis
ē hic? Fuit homo. Et quo posset iste
verū de deo dicē missus a deo? Qd
vocabitur? Cui nomē erat iohēs:
Quare venit? Hic venit ut testio
niū phiberet de lūie: ut oms crederent
p illū. Qualis iste qui testioniū p
hibet de lumie? Magnū aliqd iste
iohēs: ingens meritū. magna grā.
magna celsitudo. Mirare plane mi
rare: sed tamqm montē. Mons aūte
in tenebris ē: nisi luce vestiat. Er
go tm mirare iohēm: ut audias qd
seqtur. Nō erat ille lumē: ne cum
montē putas lumē esse. naufragi
ū in monte facias: nō solatiū inue
as. Sed qd debes. mirare montē tā
qm montē? Erige aūte te ad illū qui
illuīat montes: qui ad hoc erectus
est. ut prior radiatus excipiat: et
oculis tuis nūtiet. Ergo nō erat

ille lumen. Quare ergo venit? Sed ut testimonium perhiberet de lumine. Ut quid hoc? Ut omnes crederent per illum. Et de quo lumine testimonium perhibet? Erat lux vera. Quare additum est vera? Quia et homo illuminatus dicitur lux. Sed vera lux est illa: que illuminat. Nam et oculi nostri dicuntur lumina: et tamen nisi aut nocte lucerna accendatur aut per diem sol exeat: lumina illa sine causa patent. Sic ergo et iohannes erat lux. sed non vera lux. quia non illuminatus tenebre: sed illuminatione factus est lux. Nisi autem illuminaretur: tenebre erat sicut omnes impii. quibus iam credentibus dixit apostolus. Fuistis aliquando tenebre. Modo autem quia crediderat quid? Nunc autem inquit lux in domino. Nisi adderet in domino: non intelligeremus. Lux inquit in domino. tenebre non in domino eratis. Fuistis enim aliquando tenebre: ibi non addidit in domino. Ergo tenebre in vobis: lux in domino. Sic et ille non erat lux. sed ut testimonium perhiberet de lumine. Ubi est autem ipsa lux? Erat lux vera: que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Si omnem hominem venientem: et ipsum iohannem. Ipse ergo illuminabat: a quo demonstrari se volebat. Intelligat caritas vestra. Veniebat enim ad mentes infirmas: ad corda saucia. ad aciem anime lippientis. Ad hoc venerat. Et unde posset anima videre quod perfectum est? Quomodo plerumque fit. ut in aliquo corpore radiato cognoscatur ortus esse sol. quem oculis videre non possumus? Quia et si qui saucios habent oculos: ydonei sunt videre parietem illuminatum et illustratum a sole vel montem vel arborem: vel aliquid huiusmodi ydonei sunt videre. et in alio illustrato demonstratur illis ortus ille: cui videndo adhuc minus idoneam aciem gerunt. Sic ergo illi omnes illi ad quos venerat christus: minus idonei erant eum videre. Radiavit iohannem: et per illum confitentem. a se radiatum: a se illuminatum esse. non qui radiaret et illuminaret? cognitus est ille qui illuminat. cognitus est ille qui illustrat: cognitus est ~~ille~~ qui implet. Et quis est iste? Qui illuminat omnem hominem venientem in

hunc mundum. Nam si illinc non recederet: non esset illuminandus. Sed ideo hic illuminandus: quia illinc recessit. ubi homo poterat semper esse illuminatus. Quid ergo? Si venit huc ubi erat? In hoc mundo erat: et hic erat et huc venit. Hic erat per divinitatem: huc venit per carnem. Quia cum hic esset per divinitatem: a stultis et cecis. et iniquis videri non poterat. Ipsi iniqui tenebre sunt. De quibus dictum est. Lux lucet in tenebris: et tenebre eam non comprehenderunt. Ecce hic est. et modo. et hic erat: et semper hic est. et numquam recedit: nusquam recedit. Opus est ut habeas unde videas? quod tibi nusquam recedit. opus est ut tu non recedas ab eo: qui nusquam recedit. opus est tu non deseras: et non desereris. Noli cadere: et non tibi occidet. Si tu feceris casum: ille tibi facit occasum. Si autem tu stas: presens est tibi. Si non stetisti: recordare unde cecidisti unde te deiecit. qui prior te cecidit. Deiecit enim te non vi. non impulsit: sed voluntate tua. Si enim malo non consentires stares: illuminatus maneres. Modo autem quia cecidisti: et factus es saucius corde. unde videri illa lux potest? venit ad te talis. qualem posses videre: et talem hominem se prebuit. ut ab homine quereret testimonium. Ab homine querit testimonium deus: et deus testem habet hominem. Habet deus testem hominem: sed propter hominem. Tam infirmi sumus: per lucernam querimus diem. quia lucerna dictus est ipse iohannes domino dicente: ille erat lucerna ardens. et lucens. et vos voluistis exultare ad horam in luce eius. Ego habeo testimonium maius iohanne. Ergo ostendit quia propter homines voluit per lucernam demonstrari ad fidem credentium: ut per illam lucernam inimici eius confunderentur. Illi enim inimici: qui illum temptabant et dicebant. Dic nobis in qua potestate ista facis. Interrogabo vos et ego inquit unum sermonem. Dicite mihi. baptismum iohannis unde est. de celo an ab hominibus? Et turbati sunt et dixerunt apud semetipsos. Si dixerimus de celo dicturus est nobis: quare ergo non credidistis illi? Quia ille christo perhibuerat testimonium et dixerat: non sum ego christus. sed ille. Si

autē ex hoībus dixerim⁹ eē: ti
mem⁹ ꝑplin ne lapidet nos. qꝛ tāq̄
ꝓphām habebāt iohēm. Timētes
lapidationē: sed plus timētes veri
tatis ꝯfessionē. rnderūt mendaciū
veritati: et mentita est iniq̄tas sibi.
Dixerūt enī. Nescim⁹. Et dn̄s: qꝛ
ipsi contra se clausant negando se
scire qd̄ nouerat. nec ipē illis ape
ruit: qꝛ nō pulsauerūt. Dictū est
enī. Pulsate: et apietur vob. Non
solū autē illi nō pulsauerūt ut a
periretur: sed negando ostiū ipsū
contˀ se astrinxerūt. Et ait illis dn̄s.
Nec ego dico vobis in qua ꝑtate is
ta facio. Et ꝯfusi sūt ꝑ iohēm: in
pletūq̄ꝫ in illis est. paraui lucnā
xpō meo: inimicos eius induā ꝯfu
sione. In mūdo erat: et mūdus ꝑ
eū factus ē. Ne putes qꝛ sic erat in
mūdo: quō in mūdo ē terra. ī mū
do ē celū: ī mūdo ē sol. luna et stel
le: ī mūdo arbores. pecora hoīes.
Non sic iste in mūdo erat. Sed quō
erat? Quō artifex regens qd̄ fecit.
Non enī sic fecit: quō facit faber.
Forinsecus est archa q̄ facit: et illa
in alio loco posita est cū fabricat. et
q̄uis iuxta sit ipē alio loco: ꝫ et qui
fabricat et extrinsecus ē ad illud qd̄
fabricat. Deus aūt infusus mūdo
fabricat: ubiq̄ꝫ positus fabricat. et nō
recedit aliquo. Non extrinsecus quasi
versat molē quā fabricat. Pn̄cia ma
iestatis facit qd̄ facit: pn̄cia sua gu
bernat qd̄ fecit. Sic g° erat ī mūdo:
quō ꝑ quē mūdus factus ē. Per ipm̄
enī mūdus fcūs est: et mūdus eū
nō cognouit. Qd̄ enī est. mūdus
factus ē ꝑ ipm̄? Celū terra mare:
et omīa que ī eis sūt. mūdus dicit.
Iterū alia significatiōe: dilectores
mūdi. mūdus dicitur. Mūdus ꝑ
ipm̄ factus ē: et mūdus eū nō cog
nouit. Non enī celi nō cognouerūt
creatorē: aut angeli nō cognouerūt
suū? Aut nō cognouerūt creatorē
suū sidera? quē ꝯfitent demonia?
Omīa vndiq̄ꝫ testimoniū ꝑhibuerūt.
Sed qui nō cognouerūt? Qui amā
do mūdū: dicti sūt mūdus. Amādo

enī habitam⁹ corde: amādo enī hoc
appellari meruerūt. qd̄ ille vbi ha
bitabāt. Quomō dicim⁹ mala ē illa
domus. aut bona ē illa dom⁹. nō illā
q̄m dicim⁹ malā: parietes accusam⁹.
aut illā q̄m dicim⁹ bonā ꝑietes lau
dam⁹: sed malā domū inhītantes malos. et h... domū ilsi...
bonos: sic et mūdū qui inhabitant
amando mūdū. Qui sūt qui diligūt
mūdū? Ipsi enī corde hītant mun
dū. Nam qui nō diligūt mūdū: car
ne versant in mūdo. sed corde īha
bitāt celū: sicut aplus. nr̄a ꝯuersa
cio in celis est. Ergo mūdus ꝑ eum
factus ē: et mūdus eū nō cognouit.
In sua ꝓpria venit: qꝛ omīa ista per
ipm̄ facta sūt. et sui eū nō receperūt.
Qui sui? Hoīes quos fecit: iudei q̄s
ꝑmitus fecit sup omēs gentes esse.
qꝛ alie gentes ydola adorabant: et
demonib⁹ seruiebant. Ille aūt ꝑlis
erat natus de semine abrahe: et ipse
maxime sui. qꝛ et ꝑ carnē q̄ suscipe
dignatus ē cognati. In sua ꝓpia ve
nit: et sui eū nō receperūt. Non re
ceperūt oīno enī nullus recepit: nul
lus ergo saluus factus ē? Nemo eīi
saluus fiet: n̄ qui xpm̄ suscepit ve
mentē. Sed addidit. Quotq̄t autē
receperūt eū. Qd̄ eis ꝑstitit? Mag
na beniuolētia: magna mīa. Vnic⁹
natus ē: et noluit manēr vn⁹. Multi
hoīes cū filios nō habuerūt parta
etate: adoptant sibi. et voluntate fa
ciūt: qd̄ natura nō potuerūt. Hoc fa
ciūt hoīes. Si aūt aliq̄s habeat fili
ū vnicū: gaudet ad illū magis. qꝛ so
lus omīa possessur⁹ est. et nō habe
bit qui cū eo diuidat hēditatē. ut
paupior remaneat. Non sic d̄s vni
cum eūdem ipm̄ quē genuerat. per
quē cuncta creauerat. misit in hunc
mūdū. vt nō esset vnus: sed fratres
habēt adoptatos. Non enī nos nati
sum⁹ de deo quō ille vnigenitus: ꝫ
adoptati ꝑ grām ipius. Ille enī ve
nit vnigenitus soluēr pc̄ta. quibus
pc̄tis implicabam: ne adoptaret
nos ꝓpter īpedimentū eorū: quos
sibi fratres facē volebat ipē soluit.
et fecit coheredes. Sic enī dicit a

plus. Si aut filius: et heres p deu.
Et iteru. Heredes quide dei: coheredes
aut xpi. Non timuit ille habe coheredes: quia hereditas eius no fiet agus
ta si multi possederit. Illi ipi certe
illo possidente fiut heditas ipius:
et ille vicissim fit heditas ipsoru.
Audi quo ipsi fiant heditas ipsius.
Dns dixit ad me. filius meus es tu.
ego hodie genui te: postula a me et
dabo tibi gentes heditate tua. Ille
quo fit heditas eoru: dicit in psal
mo. Dns pars heditatis mee. et ca
licis mei. Et nos illu possideamus:
et ipse nos possideat sicut dns. nos
illu possideamus sicut salute: nos pos
sideamus sicut luce. Quid g° dedit
hys qui receperut illu: Dedit eis pta
tem filios dei fieri: hys qui credut in
noie eius. Vt teneat lignu. et mare
transeant. Et quo illi nascitur: Ista
qz fily dei sut etia fres xpi: vtiqz nas
cuntur. Nam si no nascutur: fily quo
ee possunt: Sz fily hoim nascutur
ex carne et sanguine et ex volutate vi
ri: et ex coplexu coniugy. Illi aut quo
ei nascutur: Qui no ex sanguibz. ta
q maris et femine. Sanguina no e la
tinu: sed qz grece positum e plurali
maluit ille qui interpretabatur sic po
ne: et quasi min latine loqui scdm
gramaticos. et tn explicare veritatem
scdm auditu infirmoz. Si eni diceret
sanguie singlari nuo: no explicaret
qd volebat. Ex sanguibus eni hoies
nascutur: maris et feme. Dicamus
g° no timeamus ferulas gramaticorum:
du tn ad veritate solida et certiorem
pueniamus. Rephendit qui itelligit:
ingratus qz intellexit. no ex sanguibz.
neqz ex volutate carnis. neqz ex volu
tate viri. Carne p femina posuit: qa
de costa cu facta esset. adam dixit. Hoc
nuc os de ossibz meis: et caro de carne
mea. Et apls ait. Qui diligit vxo
re sua: seipm diligit. Nemo eni car
ne sua vnqua odio habet. Ponit g°
caro p vxore: quo et aliqn spus pro
marito. Quare: Quia ille regit: hec
regitur. Ille impare debet: ista ser
uire. Nam vbi caro impat. et spus

seruit: puersa domus e. Qd peius
domo: ubi femina habet imperiu sup
viru: Recta aut domus ubi vir impat:
femina obtempat. Rectus g° ipse homo:
ubi spus obtempat. caro seruit. Hy
ergo no ex volutate carnis. neqz ex
volutate viri: sed ex deo nati sut. Vt
aut homies nascerentur ex deo: pmo
ex ipis natus est deus. cristus ei ds:
et xpus natus ex hominibus. No qsi
uit quide nisi mrem in terra: qz ia
prem habebat in celo. Natus ex
deo p que efficeremur: et natus ex fe
mina. p que reficeremur. Noli ergo
mirari o homo qz efficis p gratia
filius: qz nasceris ex deo scdm ver
bu eius. Prius ipm verbu voluit
nasci ex homie: ut tu securius nasce
ris ex deo. et dices tibi. no sn causa
deus ex homie nasci voluit: nisi qz
alicuius momenti me existimauit. vt
imortale me faceret: et p me morta
liter nasceretur. Ideo cu dixisset ex deo
nati sut. quasi ne miraremur. et ex
horrescemus tanta gram: ut nobis in
credibile videretur. qz hoies ex deo
nati sut/quasi securu te faciens ait.
Et verbu caro fcm est: et hitauit
in nobis. Qd ergo miraris: qz ho
mies ex deo nascutur: Attende ip
su deu natu ex hominibz: et verbum
caro factu est. et hitauit in nobis:
ipa natiuitate colliriu fecit. vnde ter
gerentur oculi nri cordis: et possimus
maiestate eius vide. p eius huma
nitate. Ideo fcm est verbu caro:
et hitauit in nob. sanauit oculos
nros. Et quid seqtur: Et vidimus
glam eius. Glam eius nemo pos
set vide: nisi humilitate sanaret.
Vnde no poteramus vide. Intendat
ergo caritas vra: et videte qd dico.
Irruerat homi quasi puluis i oculu:
irruerat tra. sauciauerat oculu: vi
de no poterat luce. oculus iste sau
ciatus inungitur: tra sauciatus erat. et
tra illuc mittitur ut sanetur. Oia eni
collirja et medicamia: nichil sut
nisi de terra. De puluere cecatus es:
de puluere sanaris. Ergo te caro exce
cauerat: caro te sanat. Carnalis ei

acia facta erat, consentiendo affectibus carnalibus: inde fuerat oculus cordis cecatus. Verbum factum est caro. Medicus iste tibi fecit collirium. Et quoniam sic venit ut de carne vicia carnis extingueret, et de morte occideret mortem: ideo factum est in te, ut quoniam verbum caro factum est, tu posses dicere, et vidimus gloriam eius. Qualem gloriam? Qualis filius est filius hominis. Illa humilitas ipsius est: non gloria ipsius. Sed quo perducta est acies hominis curata per carnem? Vidimus, inquit, gloriam ipsius quasi unigeniti a patre: plenum gratia et veritate. De gratia et veritate alio loco uberius in ipso evangelio, si dominus dignatus fuerit donare, tractabimus. Hec nunc sufficiant et edificamini in Christo, et confortamini in fide et vigilate in bonis operibus: et a ligno vite nolite recedere, per quod possitis mare transire.

Explicit sermo secundus. Incipit tercius ab eo loco quod scriptum est. Iohannes testimonium perhibet de ipso: usque ad id quod ait. Unigenitus filius qui est in sinu patris ipse narravit.

Graciam et veritatem dei, qua plenus sab apparuit unigenitus filius dominus et salvator noster Ihesus Christus, distinguendam a veteri testamento, quoniam res est novi testamenti, suscepimus in nomine domini, et vestre caritati promisimus. Adestote ergo intenti: ut et quantum capio donet deus, et quantum capitis audiatis. Reliquum enim erit, ut si semen quod spargitur in cordibus vestris non abstulerint aves, nec spine prefocaverint, nec estus exusserit, accedente pluvia cohortacionum cotidianarum, et cogitationibus vestris quibus hoc agitur in corde, quod agitur in agro rastris ut gleba frangatur, et semen operiatur, et germinare possit, ut afferatis fructum: ad quem gaudeat et letetur agricola. Si autem pro semine bono et pro pluvia bona non fructum sed spinas attulerimus, nec semen accusabitur, nec pluvia erit in crimine: sed spinis ignis debitus preparatur. Homines sumus quod puto non diu esse suadendum caritati vestre, christiani. Et si christiani: utique ipso nomine ad Christum pertinentes. Huius signum in fronte gestamus, de quo non erubescamus, si et in corde gestemus. Signum eius est humilitas eius. Per stellam eum magi cognoverunt: et erat hoc signum de domino datum celeste atque preclarum. Noluit stellam esse in fronte fidelium signum suum: sed crucem suam. Unde humiliatus: inde glorificatus. Inde erexit humiles: quo humiliatus ipse descendit. Pertinemus enim ad evangelium: pertinemus ad novum testamentum. Lex per moysen data est: gracia et veritas per Ihesum Christum facta est. Interrogamus apostolum et dicit nobis: quoniam non sumus sub lege, sed sub gratia. Misit ergo filium suum factum ex muliere, factum sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Ecce ad hoc venit Christus: ut eos qui sub lege erant redimeret, ut iam non simus sub lege: sed sub gratia. Quis ergo dedit legem? Ille dedit legem: qui dedit et graciam. Sed legem per servum misit: cum gratia ipse descendit. Et unde facti erant homines sub lege? Non implendo legem. Qui enim legem implet: non est sub lege, sed cum lege. Qui autem sub lege est, non sublevatur: sed premitur lege. Omnes itaque homines sub lege constitutos reos facit lex: et adhuc illis super caput est, ut ostendat peccata non tollat. Lex ergo iubet: legislator miseretur in eo quod lex iubet. Conantes homines viribus suis implere quod a lege preceptum est, ipsa sua temeraria et precipiti presumptione ceciderunt: et non sunt cum lege, sed sub lege facti sunt rei: et quoniam viribus suis implere non potuerant legem, facti rei sub lege: imploraverunt liberatoris auxilium, et reatus legis fecit egritudinem superbis. Egritudo superborum: facta est confessio humilium. Iam confitentur egroti: quia egrotant. Veniat medicus: et sanet egrotos. Medicus quis? Dominus noster Ihesus Christus. Quis dominus noster Ihesus Christus? Ille qui visus est et ab eis a quibus crucifixus est. Ille qui apprehensus, flagellatus, colaphizatus, sputis illitus, spinis coronatus, in cruce suspensus, mortuus, lan

cea vulneratus. de cruce depositus:
in sepulchro positus. Ille ipe dn̄s nr̄
ihūs xp̄us: ille ipe plane. et ipe est
totus medicus vulneru̅ nroz. cru
cifixus ille cui insultatu̅ est. quo
pendente psecutores caput agita
bant et dicebant: si filius dei ē des
cendat de cruce. Ipe est totus medi
cus nr̄: ipe est plane. Quare ergo
nō ostendit insultantibz qr ipse e
rat filius dei: ut si se pmisit i cru
cem leuari. salte cu̅ illi dicent. si fi
lius dei ē descendat de cruce tunc
descenderet et ostenderet eis veru̅ se
esse filiu̅ dei. qm̄ illi ausi sunt irride.
Noluit. Quare noluit: Nunqd
qr nō potuit: Potuit plane. Quid
est enī amplius de cruce descendere:
an de sepulchro resurgere: Sed ptu
lit insultantes: nā crux nō ad poten
cie documentu̅: sed ad exemplu̅ paci
ence suscepta ē. Ibi vulnera tua cura
uit: unde sua diu ptulit. Ibi te a
morte sempitna sanauit: ubi tepo
raliter mori dignatus ē. et mortu
us ē. An in illo mors mortua est:
Qualis mors q̄ morte occidit: Ipe
est tm̄ dn̄s nr̄ ihūs totus: qui vide
batur et tenebatur. et cruci figebatur.
Nā totu̅ hoc ipse ē. ipe est quidē:
sed nō totu̅ illud qd viderut iudei.
nō hoc ē totu̅ xp̄s. Et qd est: In
pncipio erat verbu̅. In quo princi
pio: Et verbu̅ erat apud deu̅. Et
quale verbu̅: Et deus erat verbu̅.
Nunqd forte a deo fcm̄ est hoc vbu̅:
Non. hoc enī erat in pncipio apd
deu̅. Quid ergo: Alia que fecit ds.
nō similia sunt verbo: Non. qr oia
p ipm facta sut: et sine ipo fcm̄ est
nichil. Quo p illu̅ fca sut omia:
Quia qd factu̅ est. in ipo vita erat:
et anteq̄ fierent vita erant. Qd
fcm̄ est nō est vita: sed in arte hoc
ē in sapia dei. anteq̄ fierent vita
erat. Qd fcm̄ est transiit: qd est in
sapia tm̄ sive nō pt. Vita g° in illo
erat qd fcm̄ est. Et qualis vita: Qa
et aīa corpis vita ē. Corpus nrm̄
habet vitam suam: qm̄ cu̅ amise
rit mors est corpis. Talis g° erat

vita illius: Non. sed vita erat lux
hoim̄. Nunqd lux pecoru̅: Nam ista
lux et hoim et pecoru̅ est. Est qda
lux hoim: unde distant hoies a pe
coribus. Videamus et tunc intelligimus
qd sit lux hoim. Non distas a peco
re nisi intellectu̅: noli aliu̅de gloriari.
De viribz psumis: a bestiis vinceris.
De velocitate psumis: a muscis vi
ceris. De pulchritudie presumis:
qu̅ta pulchritudo ē in pennis pauo
nis: Unde ergo melior es: Ex yma
gine dei. Ubi ymago dei: In mente
in intellectu̅. Sic ergo ideo melior pe
core: qr habes mentē qua intelli
gas qd nō potest pecus itelligere:
inde aut homo qr melior pecore
lux hoim est lux mentiu̅: lux men
ciu̅ supra mentes ē. et excedit oēs
mentes. Hoc erat vita illa: p qua
facta sut omia. Ubi erat: An apd
prem erat: Et hic nō erat: An qd
verius est etiā apud prem erat:
et hic erat: Si ergo hic erat: qre
nō videbatur: Quia lux in tenebris
lucet: et tnbre eā nō comprehenderunt.
O hoines nolite eē tenebre: nolite
esse infideles. iniusti. iniqui. raptores.
auari: amatores seculi. Hec sunt eni
tenebre. lux nō est absens: sed vos
absentes estis a luce. Cecus sole
pntem habet solem: sed absens ē
ipe soli. Nolite ergo esse tenebre.
Hec est enī forte gra de qua dicturus
sum: ut iam nō simus tnbre. Et dicat
nobis aplus. Fuistis aliqn̄ tnbre:
nu̅c aut lux in dn̄o. Quia g° nō vi
debatur lux hoim. idz lux mentiu̅:
opus erat ut homo diceret de lumine
testioniu̅. Non qdem tenebrosus:
sed iam illuīatus. Nec tm̄ qr illumi
natus ideo ipa lux: sed ut testioniu̅
phiberet de lumine. Nā nō erat ille lux.
Et que erat lux: Erat lux vera que
illuīnat oēm hoiem venientem in
hu̅c mu̅du̅. Et ubi erat ista: In ho
mu̅do erat. Et quo in hoc mu̅do e
rat: Nunqd sicut ista lux solis. lu
ne lucernaru̅: sic et ista lux in mu̅
do est: Non qr mu̅dus p eu̅ fcūs est.
et mu̅dus eu̅ nō cognouit: hoc est

lux in tenebris lucet. et tenebre eā
nō conphenderūt. Mūdus ēi tnbre:
qz dilectores mūdi mūdus. Nō ēi cre
atura nō agnouit creatorem suum:
Testioniū dedit celū de stella. testio
niū dedit mare. portauit ambulātē
dñm: testioniū dederūt venti. ad ei9
iussū quieuerūt: testioniū de terra.
illo cruciFixo cōtremuit. Si oīa ista
testioniū dederūt. quomō mūd9 eū
nō cognouit: n̄ quia mūdus dilecto
res mūdi. cor dehabitātes mūdum:
Et malus mūdus: qz mali habita
tores mūdi: sicut mala domus. nō
parietes sed inhabitantes. In ppa
venit. idz in sua venit: et sui eū nō
receperūt. Que g° spes ē. nisi quia
qtqt receperūt eum. dedit eis ptatē
filios dei fieri: Si filij sūt nascāt.
Si nascūtur: quō nascūtur: Nō ex
carne. nō ex sanguīibus. necz ex vo
lūtate viri. nec ex volūtate carnis:
sed ex deo nati sūt. Gaudeāt ergo
quia ex deo nati sūt: psumat se pti
nere ad deū. accipiant documentū.
qz ex deo nati sūt. Et verbū caro fac
tū est: et hītauit in nobis. Si verbū
nō erubuit nasci de homīe: hoīes
erubescūt nasci de deo: Hoc aūt qz
fecit curauit: qz curauit videm9. Ho
enī qd verbū caro fcm̄ est. et hītauit
in nobis: medicamentū nobis fcm̄
ē. ut qz a terra cecabamur. de terra
sanaremur. Et sanati qd videm9:
Et vidim9 inqt glam eius. gloriā
qsi vnigeniti a prē: plenū grā et
veritate. Iohēs testimoniū phibz
de ipō: et clamat dicens. Hic ē quē
dixi: qui post me venit. ante me
fcūs est. Post me venit: et p cessit
me. Quid est ante me fcūs ē: Pre
cessit me. Non fcūs est ante qm̄ esse
factus ego: sed ante positus est m̄.
hoc ē ante me fcūs est. Quare ante
me factus ē. cū post me venerit:
Quia prior me erat. Prior te o io
hānes: Qd magnū si prior te: Hn
quia tu illi phibes testioniū. Au
diam9 et ipm̄ dicentē: et an̄ abra
ham ego sum. Sed et abraham in
in medio genē hūano ortus est.

Multi ante illū: multi p9 illum.
Audi vocē patris ad filiū. Ante lucife
rū genui te. Qui an̄ luciferū genit9
ē: oīs ipe illūinat. Dictus ē ei est qdā
lucifer: qui cecidit. Erat enī angelus:
et fcūs est dyabolus. Et dixit de illo
scptura. Lucifer qui mane oriebat
cecidit. Unde lucifer: Qa illūiatus
lucebat. Unde aūt tenebrosus fcūs:
Quia in veritate nō stetit. Ergo ille
an̄ luciferū: ante oīe siqdem illūia
tū sit nccē est: a quo illūiant oīes
qui illūiari possūt. Ideo hic seqtur:
et de plenitudīe eius nos oīs accepi
mus. Et qd accepistis: Et grām pro
grā. Sic enī habent verba euāgelica
collata cū exemplarib9 grecis. Non
ait et de plenitudīe eius nos oīes
accepim9 grām pro grā: sed sic ait.
et de plenitudīe eius nos oīs acce
pim9. et grām pro grā. v accepim9:
vt nescio qd nos voluit intelligē de
plenitudīe eius accepisse. et insup
grām pro grā. Accepim9 enī de pleni
tudīe eius pmo grām: et rursus acce
pim9 grām pro grā. Qua grām pmo
accepim9: Fidem. In fide ambulātes:
in grā ambulam9. Unde enī meru
imus hoc: Quibus nris precedentib9
meritis: Non se qsqz copalpet: rede
at in consciām suam. qrat latebras
cogitationū suarū: redeat ad seriē
factorū suorū. nō attendat qd sit. si
iam aliqd est. sed qd fuerit ut esset
aliqd: inueīt nō se dignū Fuisse. n̄
supplicio. Si ergo supplicio dign9 fu
isti: et venit ille qui nō pcca puniet
sed peccata donaret. grā tibi data ē.
nō merces reddita. Un̄ vocat grā:
Quia gratis datur. Non enī precedē
tibz meritis emisti qd accepisti. Hac
ergo accepit grām prim9 peccator:
vt eius pcca dimitteñt. Qd meruit:
Interroget iustitiā: inuenit penā. Int
roget miām: inuenit grām. Sed et h°
pmiserat deus p pphas. Itaqz cum
venit dare qd pmiserat: nō solum
grām dedit. sed et veritatē. Quō ex
hibita ē veritas: Quia fcm̄ est qd
pmissū est. Qd est g° gratia p grā:
Fide pmerēmur deū: et qui digni nō

eram⁹ quib⁹ pcta dimittent. ex eo
qd tn donu accepim⁹ indignu gracia
vocat. Qd est gra? Gratis data. Qd
est gra? Donata no reddita. Si debe
batur. merces reddita e: no gra do
nata. Si aut vere debebatur: bon⁹
fuisti. Si aut ut vm est malus fuis
ti: credidisti aut in eu qui iustificat
impiu. Qd est qui iustificat ipiu?
Ex impio facit piu? cogita qd tibi
p lege immine debebat: et qd p gra
cosecutus sis. Consecutus aut ista
gram fidei: eris iustus ex fide. Iust⁹
eni ex fide vivit: et pmeris deu vi
vendo ex fide. Cu pmereris deu vi
uedo ex fide: accipis pmiu. imorta
litate. et vita eterna. Et illa gra e.
Nam pro quo merito accipis vita
eterna? Pro gracia. Si eni ipsa fi
des gra est. et vita etna qsi merces
e fidei: videt quide deus vita etn a
tamq debita redde. Cui debita?
Fideli: qr meruit illa p fide. Sz qr
ipa fides gra est: et vita etna gra
e pro gra. Audi aplm paulu confi
tente gram: et postea debitu expe
tente. Confessio gre q est i paulo?
Qui prius fui blasphemus et pse
cutor. et iniuriosus: sed mia inqt
su cosecutus. Indignu se dicit qui
consequeretur. Cosecutu tn no p meri
ta sua: sed p mia3 dei. Audi illu iam
flagitante debitu: qui pmo idebita
suscepat gram. Ego eni inqt ia imo
lor: et tepus resolutiois mee instat.
Bonu certame certavi. cursu consu
mavi: fide servavi. De cetero reposi
ta est m corona iusticie. Iam debitu
flagitat: ia debitu exigit. Na vide
verba sequtia: qua michi reddet dns
in illo die iustus iudex. Ut aut sus
cepat gram: misericorde prem op⁹
habebat. Ut pmiu gratie: iudice
iustu. Qui no dapnavit impium:
dapnabit fidelem? Et tn si bn cogi
tes: ipe dedit fide pmo qua cu pme
ruisti. Non eni de tuo pmeruisti:
ut tibi aliqd debetur. Qd ergo pmi
u imortalitatis postea tribuit: do
na sua coronat. no merita tua. Er
go fres oms de plenitudie eius ac
cepimus: de plenitudie mie eius. de
habudantia bonitatis eius accepi
mus. Quid? Remissione pccoru:
ut iustificaremur ex fide. Et in sup
qd? Et gram pro gra. id3 pro hac gra
in qua ex fide vivim⁹: recepturi sum⁹
alia. Quid tame nisi gram? Na si
dixero qr et hoc debetur: aliqd m as
signo. qsi cui debebatur. Coronat at
in nobis deus dona mie sue: sed si i
ea gra qua pmo accepimus. pseuera
ter ambulem⁹. Lex eni p moysen da
ta e: que reos tenebat. Qd eni ait
aplus? Lex subintrauit: ut habudaret
delictu. Multu eni sibi dabant: et
quasi viribz suis multu assignabat.
et no poterant imple e iusticia? nisi
adiuvaret ille qui iusserat. supbia
coru volens domare deus: dedit
lege tamq dicens. Ecce implete: ne
putetis deesse iubente. No deest q
iubeat: sed deest qui ipleat. Si g⁰
deest qui impleat? vnu no implet?
Quia natus cu traduce pcti et mor
tis: de adam natus. traxit secu qd
ibi conceptu est. Cecidit pmus ho:
et oms qui de illo nati sut. de illo
traxerut cocupiscentia carnis.
Oportebat ut nasceretur ali⁹ ho.
qui nulla traxit cocupiscentia.
Homo et homo. Ho ad morte: et
homo ad vita. Sic dicit apls. Qm
quide p hoiem mors: et p hoiem re
surrectio mortuoru. P que hoiem
mors. et p que hoiem mortuoru
resurrectio? Noli festinare: sequtur
et dicit. Sicut eni in adam oms mori
untur: sic et in xpo oms vivificabut.
Qui ptinet ad ada? Oms q nati
sut de adam. Qui ad xpm? Oms q
nati sut p xpm. Quare oms i pcco?
Qa nemo natus est pter ada. Ut
aut nasceretur ex adam: fuit ex dap
natione necitatis. Nasci per xpm:
volutatis e gre. No coguntur hoi
nes nasci p xpm: no qr voluerut
nati sut ex adam. Oms tn qui ex
adam: cu pcco pccores. Oms q per
xpm: iustificati. et iusti. no in se. s3
in illo. Na in se si interroges: adam
sut. in illo si interroges. xpristi sut.

Quare? Quia ille caput dominus noster ihesus
xpistus non cum traduce peccati venit; sed tamen venit
cum carne mortali. Mors pena peccatorum erat:
in domino munus misericordie erat, non pena peccati.
Non enim aliquid habebat dominus quare iuste mo
reretur: sicut ipse ait. Ecce venit princeps huius
mundi: et in me nichil inveniet. Quare ergo
morieris? Sed ut sciant homines quia volunta
tem patris mei facio; surgite eamus hinc. Non
habebat ille quare moreretur. et mortuus est:
tu habes quare? et mori dedignaris? Dig
nare equo animo pati per meritum tuum. quod ille
pati dignatus est: ut te a morte sempiter
na liberaret. Homo et homo. Sed ille non ita
homo: iste deus et homo. Ille homo peccati: iste
homo iusticie. Mortuus es in adam: resur
ge in xpistum. Nam utrumque debetur tibi. Iam cre
didisti in xpistum? reddes tamen quod debes de adam.
sed non te in eternum tenebit vinculum peccati: quia
mortem tuam eternam occidit mors temporalis
domini tui. Ipsa est gratia fratres mei. ipsa est et
veritas: quia promissa et exhibita. Non erat
ista in veteri testamento: quia lex minabatur.
non opitulabatur. Iubebat: non sanabat.
Languorem ostendebat: non auferebat: sed
illi preparabat medico venturo cum gratia et veri
tate: tamquam ad aliquem quem curare vult me
dicus. mittat primo servum suum. ut ligatum
illum inveniat. Sanus non erat: sanari no
lebat: et ne sanaretur. sanum se esse iacta
bat. Missa lex est. ligavit eum: invenit se reum.
Iam clamat de ligatura. Venit dominus curat
amaris aliquantum. et acerbis medicamen
tis. Dicit ergo egroto: ferto. dicit. tollera.
dicit noli diligere mundum: habeto patientiam.
curet te ignis continentie: ferrum persecuti
onum tollerent vulnera tua. Expavescebas
quamvis ligatus; liber ille et non ligatus. bi
bit quod tibi dabat. Prius passus est. ut te
consolaretur: tamquam dicens. Quod times pati
pro te: prior patior: pro te. Hec est gratia et
magna gratia. Quis illam digne collaudat?
De humilitate xpisti loquor fratres mei: maies
tate xpisti et divinitate xpisti quis loquitur?
In explicando et dicendo utcumque quoquomodo
humilitatem xpisti loqueremur non sufficimus; immo
deficimus. Toti cogitantibus committimus:
non audientibus adimplemus. Cogitate humi
litatem xpisti: sed quis nobis inquis eam expli
cat? nisi intus dicat. Ille intus dicat: melius
illud dicit qui intus habitat: quam qui foris
clamat. Ipse vobis ostendat gratiam humilita
tis sue: qui cepit habitare in cordibus vestris.
Iam vero si in eius humilitate explicanda et e
roganda deficimus: maiestatem ipsius quis
loquatur? Si verbum caro factum est conturbat
vos. in principio erat verbum quis explicabit?
Tenete ergo fratres soliditatem istam: lex per moy
sen data est. gratia et veritas per ihesum xpistum facta est.
Per servum lex data est. reos fecit: per imperatorem
indulgentia data est. reos liberavit: lex per
moysen data est. Non sibi aliquid amplius ser
vus assignet. quam quod per illum factum est: electus
ad magnum ministerium. tamquam fidelis in do
mo: sed tamen servus agere secundum legem potest:
solvere a reatu legis non potest. Lex ergo per
moysen data est: gratia et veritas per ihesum xpistum
facta est. Et forte aliquis dicat: et gratia et veri
tas non est facta per moysen qui vidit deum? Sta
tim subiecit. Deum nemo vidit umquam. Et unde
innotuit moysi deus? Quia revelavit ser
vo suo dominus. Quis dominus? Ipse dominus xpistus: qui
premisit legem per servum: ut veniret ipse cum gratia
et veritate. Deum enim nemo vidit umquam.
Et unde illi servo quantum capere possit apparuit:
sed unigenitus inquit filius qui est in sinu
patris. ipse enarravit. Quid est in sinu patris?
In secreto patris. Non enim deus habet sinum que
admodum nos habemus in vestibus: aut cogi
tandus est sic sedere quomodo nos. aut forte
cinctus est ut sinum habeat. Sed quia sinus nos
ter est intus: secretum patris. sinus patris voca
tur. In secreto patris qui patrem novit. ipse e
narravit. Nam deum nemo vidit umquam. Ipse
ergo venit et narravit: quicquid vidit. Moyses
vidit nubem: vidit angelum. vidit ignem.
Omnis illa creatura est. typum domini sui gere
bat: non ipsius domini presentiam exhibebat. Nam
quia aperte habes in lege: et loquebatur moyses
cum domino contra in contra: sicut amicus cum
amico suo. Sequeris illam scripturam. et invenies
moysen dicentem: si inveni gratiam in con
spectu tuo. ostende mihi temetipsum manifeste
ut videam. Et parum est quia dixit. Responsum
accepit: non potes videre faciem meam. Loque
batur ergo fratres mei cum moyse per angelum. ty
pum gerens domini: et illa omnia que ibi per ange
lum facta sunt: futuram istam gratiam et veritatem
promittebat. Qui bene scrutantur legem noverunt:
et cum oportunum est ut et nos aliquid inde dica
mus. et quantum dominus revelat non taceamus cari
tati vestre. Illud autem sciatis. quia omnia que cor

poraliter visa est: no erant illa substa
tia dei. Illa eni oculis carnis videm9: dei
suba vn videtur: Euagelm introga. Bti
mudi corde: qm ipi deu videbut. Fuerat
hoines qui dicent vanitate cordis sui de
cepti: pater ivisibilis e. filius aut visibi
lis e. Vn visibilis: Si ppter carne: q susc
epit carne manifestu e. Illi eni qui car
ne xpi viderut aliq crediderut: aliq cru
cifixerut. Et qui crediderut: illo cruci
fixo nutauerut. et n ipam post resurrecti
one palparent: fides ad eos no reuocare
tur. Si g° ppter carne visibilis: et nos cre
dimus. et e fides catholica. Si aut ante
carne ut ipi dicut idz anteq incarnaret:
multu delirant. et multu errat. Fra eni ist
illa visibilia corpaliter p creatura: in qb9
corpus ostendetur. no vtiqz suba ipa demo
strabat: et manifestabat. Et attedat ca
ritas vra leue documentu. Sapia dei. vide
ri oculis no potest fres. Si xps sapia dei.
et virtus dei. si xpus verbu dei. verbu hois
oculis no videtur: verbu dei quo videri pt.
Expellite g° de cordib9 vris carnales cogi
tatioes: ut vere sitis sub gra: ut ad novu tes
tamentu ptineatis. Ideo vita etna pmitti
tur i novo testamento. Legite vetus testa
mentu: et videte q carnali adhuc pplo e
a qdem pcipiebatur que nobis. Na vnu
deu cole et nobis pcipit. No accipies iva
nu nome dni dei tui: et nobis pcipit. qd e
scdm pceptu. Observa die sabbati. ma
gis nobis pcipit: q spualiter nobis ob
servandu pcipit. Iudei eni servilit obser
uat die sabbi. ad luxuria ad ebrietate:
qnto melius femie eoz lana facent. q illo
die in nemore saltaret: Absit fres ut illos
dicam9 observare sabbatu. Spualit obs
uat sabbm xpian9: abstines se ab ope ser
vili. Qd est eni ab ope servili: A peccato.
Et vn pbam9: Dnm introga. Omis qui
facit pctm: servus e pcti. Ergo et nobis p
cipitur: spuali observatio sabbi. Ia illa
oia pcepta nobis pcipiutur et observa
da sut. no occides. no mechaberis. no fura
beris. no falsu testioniu dices. honora pa
tre et matre: no cocupisces re pximi tui.
no cocupisces vxore pximi tui. None oia
ista et nobis pcipiutur: Sz qre mercede.
et iveies ibi dica: ut expellant hostes a
facie tua. et accipiatis terra qm pmisit

deus pribus vris. Qu ia no poterat capere
invisibilia: p visibilia tenebatur. Quare
tenebatur: Ne penitus iterirent. et ad y
dola labentur. Nam fecerut hoc fres mei
sicut legit: obliti tanta miracula q fecit ds
cora oculis eoru: mare discissu e. via fca e
in medijs fluctibz: sequetes hostes eoru
eisde aquis oppressi sut. p qs illi tnsierut.
Et cu moyses ho dei recessisset ab oclis eo
ru: ydolu petierut et dixerut. Fac nobis
deos q nos pceant: q ille ho dimisit nos.
Tota spes eoz in homie posita erat: no in
deo. Ecce mortuus e ho: nuqd mortuus e
ds qui eruerat de tra egipti: Et cu fecisset
sibi ymagine vituli: adorauerut et dixe
rut. Hij sut dij tui isrl: qui te liberauerut
de tra egypti. Qui cito obliti ta manifes
ta gram. Quib9 g° modis tenetur pplus
talis: n pmissis carnalibz: Ea ibi iubent
in decalogo legis q et nobis: sed no ea pro
mittut que nobis. Nobis qd pmittitur:
Vita eterna. Hec e aut vita etna: ut cog
noscat te vnu et veru deu: et que misisti
ihm xpm. Cognitio dei pmittit: ipsa est
gra pro gra. Fres mo credim9 no videm9:
p ista fide pmiu erit vide qd credim9. No
uerat hoc pphete: sed occultu erat an q
veniret: na quida suspirans amator i psal
mis ait. Vna peci a dno: hac requira.
Et queres qd petat: Forte eni petit tra
fluente lacte et melle carnalit: qmuis
spualiter ipa qrenda sit et petenda. aut
forte sbiectione hostiu suoru: a morte
inimicoru. aut imperia. a facultates hui9
seculi. Ardet eni amore et multu suspi
rat: et estuat et anhelat. Videam9 qd pe
tit. Vna peci a dno hac requira. Qd e
hoc qd requirit: Vt inhabite inqt i do
mo dni: p omis dies vite mee. Et putas
q habitas in domo dni: vn erit i gau
diu tuu: Vt contepler iquit declaratioez
dni. Fres mei vn clamatis. vn amatis. vn
exultatis: n q est ibi scintilla hui9 carita
tis: Qd desideratis rogo vos: Videri pt
oculis: Tangi potest: Pulchritudo aliq e.
que oculos delectat: None mires amati
sunt vehementer: Et qn eos comemoram9: in
ardescim9 amore. Qd in illis amam9 fres:
Mebra laniata a feris: Qd fedius si ocu
los carnis introges: Qd pulchrius si o
culos cordis introges: Qd e videt ado

lesrens pulcherrimus fuit: Quomodo horrent
oculi tui? Numquid oculi carnis horrent si ip
sos interroges? Nichil illo corpore compositius:
nichil ordinatius. et parilitas membrorum.
et coloris delectatio allicit oculos: et tamen cum
audis quia fur est. fugis hominem animo. Vides
ex alia parte senem curuum. baculo innitentem.
vix se mouentem. rugis undique exaratum. quod
vides quod oculos delectet: et audis quia iustus
est. amas amplecteris. Talia nobis premia pro
missa sunt fratres mei: tale aliquid amate. ta
li regno suspirate. talem patriam desiderate:
si vultis peruenire ad id cum quo venit dominus noster.
id est ad graciam et veritatem. Si autem corporalia
premia concupiscitis a deo: adhuc sub lege es
tis: et ideo ipsam legem non implebitis. Cum enim
videris habundare ista temporalia in eis qui deum
offendunt. nutant gressus tui: et dicis tibi.
Ecce ego colo deum: cotidie ad ecclesiam curro.
genua mea trita sunt in orationibus. et assidue e
groto: homicidia faciunt homines. rapinas
faciunt: exultant. habundant. bene est illis. Ta
lia ergo querebas a deo: certe ad graciam perti
nebas: Si graciam ideo tibi dedit deus. quia gra
tis dedit: gratis ama. Noli ad premium dili
gere deum: ipse sit premium tuum. Dicat anima tua.
Vnam peciui a domino hanc requiram: ut inhabitem in
domo domini. per omnes dies vite mee: ut contem
pler delectationem domini. Noli timere ne fas
tidio deficias: talis erit illa delectatio pul
chritudinis. ut semper tibi presens sit. et numquam sa
cieris. Immo semper sacieris: et numquam sacie
ris. Si enim dixero quia numquam saciaberis: fa
mes erit. Si dixero quod saciaberis: fastidium
timeo. ubi nec fastidium erit. nec fames: quod
dicam nescio: sed deus habet quod exhibeat. non
invenientibus quo dicant: et credentibus quod ac
cipiant. Explicit sermo 3us. Incipit quartus
ab eo quod scriptum est. et hoc est testimonium
iohannis quando miserunt iudei ab iherosolimis
sacerdotes et leuitas. et usque ad id et ego
nesciebam eum sed qui me misit baptizare in aqua
ipse mihi dixit super quem videris spiritum descen
dentem sicut columbam et manentem super eum
ipse est qui baptizat in spiritu sancto.

Sepissime audiuit caritas
vestra. et optime nostis: quo
niam iohannes baptista quan
to preclarior erat in natis
mulierum: et quanto humilior
ad cognoscendum deum. tan
to meruit esse amicus sponsi: zelans non si
bi non suum honorem querens sed iudicis sui. que
tamquam precursor preibat. Itaque prophetis precedentibus
pronunciare de christo futura concessum est: huic autem
digito ostendere. Sicut enim ignorabatur christus ab
his qui prophetis non crediderant antequam veniret:
sic ab eis ignorabatur et presens. Venerat enim hu
militer primo et occultus: tanto occultior quanto
humilior. Populi autem spernentes per superbiam suam
humilitatem dei: crucifixerunt saluatorem suum:
et fecerunt dampnatorem suum. Sed qui primo ve
nit occultus. quia venit humilis: numquid deinceps
non est venturus manifestus quia excelsus? Au
distis modo psalmum. Deus manifeste veniet:
deus noster et non silebit. Siluit enim ut iudicaretur:
non silebit cum ceperit iudicare. Non diceretur
manifestus veniet: nisi primo venisset occultus.
Nec diceretur non silebit: nisi quia primo siluit. Quo
modo siluit: interroga ysaiam. Sicut ouis ad oc
cisionem ductus est. et sicut agnus coram eo qui
se tonderet fuit sine voce: sic non aperuit os su
um. Veniet autem manifestus et non silebit. Quo
modo manifeste? Ignis ante ipsum precedet: et in cir
cuitu eius tempestas valida. Tempestas illa
tollere habet totam paleam de area que modo tri
turatur: et ignis incendere quod tempestas abstu
lerit. Modo autem tacet iudicio: sed non tacet pre
cepto. Si enim tacet christus: quid sibi volunt hec
euangelia? Quid sibi volunt voces apostolice?
Quid cantica psalmorum? Quid eloquia prophetarum?
In his omnibus christus non tacet. Sed tacet modo
ut non vindicet: non tacet ut non moneat.
Veniet autem preclarus in vindicta: et apparebit
omnibus. et qui in eum non credunt. Modo vero
quia et presens occultus erat: oportebat ut con
temneretur. Nisi enim contempneretur: non crucifi
geretur. Si non crucifigeretur: non funderet san
guinem quo precio nos redemit. Vt autem pro
nobis daret precium: crucifixus est. Vt crucifi
geretur: contemptus est. Vt contempneretur:
humilis apparuit. Tamen quia quasi in nocte appa
ruit in mortali corpore: lucernam sibi accen
dit ut videretur. Ipsa lucerna iohannes erat. de quo
iam multa audistis. et lectio presens euangelii ver
ba iohannis continet: primo quod precipuum est confi
tentis. quia non ipse erat christus. Tanta autem ex
cellentia erat in iohanne ut posset credi christus:
et in eo probata est humilitas eius. quia dixit se
non esse. cum posset credi esse. Ergo hoc est testimo
nium iohannis quando miserunt iudei ab iherosolimis
sacerdotes et leuitas ad eum: ut interrogarent

eum. Tu quis es? Non autem mitterent nisi moveretur excellentia auctoritatis eius: qui ausus est baptizare. Et confessus est et non negavit. Quid confessus est? Et confessus est: quia non sum Christus. Et interrogaverunt eum. Quid ergo? Helyas es tu? Noverant enim quia precursurus erat Helyas Christum. Non enim alicui incognitum erat nomen Christi apud iudeos. Istum non putaverunt esse Christum: non omnino Christum non esse venturum. Cum sperarent venturum. Sic offenderunt in presentem: offenderunt tamquam in humilem lapidem. Lapis enim ille adhuc parvus erat: iam quidem precisus de monte sine manibus. sicut Daniel dicit propheta: vidisse se lapidem precisum de monte sine manibus. Sed quid sequitur? Et crevit inquit lapis ille. et factus est mons magnus: et implevit universam faciem terre. Videat ergo quod dico caritas vestra. Cristus ante iudeos iam precisus erat de monte. Montem regnum vult intelligi iudeorum. Sed regnum iudeorum non impleverat universam faciem terre. Inde precisus est ille lapis: quia inde natus est in presentia dominus. Et quare sine manibus? Quia sine opere virili: virgo peperit Christum. Iam ergo erat lapis precisus sine manibus ante oculos iudeorum: sed humilis erat. Non immerito: quia nondum creverat lapis ille. et impleverat orbem terrarum. quod ostendit in regno suo: quod est ecclesia que implevit totam faciem terre. Quia ergo non creverat offenderunt in illum tamquam in lapidem: et factum est in eis quod scriptum est. Qui ceciderit super lapidem conquassabitur: et super quem ceciderit lapis ille conteret eos. Primo super lapidem humilem ceciderunt: excelsus super illos venturus est. Sed ut eos excelsus venturus conterat: primo eos humilis quassavit. Offenderunt in eum et quassati sunt: non contriti sed quassati. Veniet excelsus. et conteret eos. Sed ignoscendum est iudeis: quia offenderunt in lapidem qui non creverat. Quales sunt ipsi qui in ipsum montem offenderunt? Iam de quibus dicam cognoscitis. Qui negant ecclesiam toto orbe diffusam: non in humilem lapidem. sed in ipsum montem offendunt: quod factus est ille lapis cum cresceret. Ceci iudei non viderunt humilem lapidem: quanta cecitas est non videre montem? Ergo viderunt humilem. et non cognoverunt. Demonstrabatur eis per lucernam: nam primo ille quo maior nemo surrexerat in natis mulierum dixit. Non sum ego Christus. Dictumque est illi. Numquid tu es Helyas? Respondit. Non sum. Christus enim ante se premittit Helyam: et dixit. non sum. et fecit nobis questionem. Timendum est enim ne minus intelligentes contraria putent dixisse Iohannem quam Christus dixit. Quodam enim loco cum dominus Ihesus Christus in euangelio diceret quedam de se: responderunt illi discipuli. Quomodo ergo dicunt scribe id est periti legis: quia Helyam oportet primum venire? Et ait dominus. Helyas iam venit: et fecerunt ei que voluerunt. Et si vultis scire: ipse est Iohannes baptista. Dominus Ihesus Christus dicit. Helyas iam venit. et ipse est Iohannes baptista. Iohannes autem interrogatus. sic se confessus est Helyam non esse: quomodo nec Christum esse. Et utique si verum confessus est Christum se non esse: sic verum confessus est nec Helyam se esse. Quomodo ergo comparabimus dicta preconis cum dictis iudicis? Absit ut preco mentiatur: hoc enim loquitur quod audit a iudice. Quare ergo ille non sum Helyas: et dominus ipse est Helyas? Quia in eo dominus Ihesus Christus prefigurare voluit futurum adventum suum: et hoc dicere quia in spiritu Helye erat Iohannes. et quod erat Iohannes ad primum adventum. hoc erit Helyas ad secundum adventum. Quomodo ergo duo adventus iudicis: sic duo precones. Iudex quidem ipse: precones autem duo. non duo iudices. Oportebat enim iudicem primum venire iudicandum. Misit ante se primum preconem. vocavit illum Helyam: quia hoc erit in secundo adventu Helyas: quod in primo Iohannes. Namque intendat caritas vestra quam verum dicam. Cum conceptus est Iohannes. vel potius quando natus: spiritus sanctus hoc de illo homine prophetavit impleto. Et erit inquit precursor altissimi. in spiritu et virtute Helye. Non ergo Helyas: sed in spiritu et virtute Helye. Quid est ergo in spiritu et virtute Helye? In eodem spiritu sancto vice Helye. Quare vice Helye? Quia quod Helyas secundo: hoc Iohannes primo adventu fuit. Recto ergo modo Iohannes proprie respondit. Nam dominus figurate Helyas ipse est Iohannes: iste autem ut dixi proprie non sum ego Helyas. Si figuram precursoris adtendas: Iohannes ipse est Helyas. Quod enim ille ad primum ~~adventum~~ adventum: hoc ille ad secundum erit. Si proprietatem persone interroges: Iohannes Iohannes. Helyas Helyas. Dominus ergo recte ad prefigurationem recte ipse est Helyas: Iohannes autem recte ad proprietatem. non sum Helyas. Nec Iohannes falsum: nec dominus falsum. Nec preco falsum. nec iudex falsum: sed si intelligas. Quis autem intelliget? Qui imitatus fuerit humilitatem preconis: et cognoverit celsitudinem iudicis. Nichil enim humilius ipso precone fratres mei. Nullum tamen meritum Iohannes habuit quam de ista humilitate: cum possit

falle homies et putari xpus. et haberi pro
xpo: tanta enī grā tanta qz excellētia fuit.
cōfessus est tamē apte et dixit. Nō sū ego
xps. Nūqd tu helyas es? Iam si dixet hely
as sū. ergo iā in scdo aduētu xps iudicaret.
adhuc in pmo iudicaretur: tanq dices ven
turus ē et helyas. nō sū inqt helyas. Sed
obseruate humilem. añ quē venit iohes: ne
sentiatis excelsū añ quē venturus ē helyas.
Na et dns ita cōpleuit. Ipe ē iohes bap
tista. qui venturus ē. Ipa pfiguratiōe venit
iste: qua pprietate venturus ē helyas. Tūc
helyas p pprietatē helyas erat: nūc p silitu
dinē iohes erat. Modo iohes p pprietatē:
iohes p silitudinē helyas ē. Ambo pcones
sibi dederūt silitudies suas: et tenuerūt
pprietates suas. Vnus aūt dns iudex: siue
illo pcone pcedente siue illo. Et interroga
uerūt eū. Qd ergo? helyas es tu? Et dix.
Non. Et dixerūt ei. ppheta es tu? Rndit.
Non. Dixerūt ergo ei. Qs es ut respon sū
dem9 hijs q miserūt nos? Qd dicis de te
ipo? Ait. Ego vox clamātis in desto. Ysa
ias illud dixit: in iohe pphetia ista imple
ta ē. Ego vox clamātis in deserto. Qd cla
mātis? Dirigite viā dni: rectas facite semi
tas dei nri. Nō vobis videtur pco ēē dicē.
exite facite viā? ñ qz pco exite dicit. iohes
venite dicit? A iudice repellit preco. adiu
dicē vocat iohes? īmo vocat iohes ad hu
milē: ne iudex senciat excelsus. Ego vox
clamātis in deserto: dirigite viā dni. sicut
dixit ysaias ppheta. Nō dixit ego sū io
hes. ego sū helyas: ego sū ppheta. Sz qd
dixit? Hoc vocor: vox clamātis in deserto.
dirigite viā dno. Ego sū ipa pphia. Et qui
missi fuerāt: erāt ex phariseis et ex prin
cipibus iudeorū. Et interrogauerūt et dix
erūt ei. Qd ergo baptizas si tu nō es xpus?
neqz helyas. neqz ppheta? Quasi auda
ce videbatur ēē baptizare: qsi in q psona.
Querim9 utrū tu sis xps: tu dicis te non
ēē. Querim9 ne forte pcursor illius sis. qz
nouim9 añ aduentū xpi venturū ēē hely
am: negas te ēē. Querim9 ne forte aliqs
multū pueniens pcones. idz pphā: et ac
cepisti hanc potestatē? Nec pphām se
dixit. Et nō erat pphā iohes? Maior erat
qz pphā: dns de illo tale testimoniū dedit.
Qd existis vidē in deserto? Arundinē ve
to agitatā? Utiqz nō vento agitari sbau

dis: qz nō hoc erat iohes. qsi a vento mo
uetur. Cui enī vento mouetur: artu flatur
omi spu seductorio. Sz quid existis vide?
Hoiem mollibus vestitū? Vestiebatur enī
iohes asperis: idz tunica facta de pilis ca
meli. Ecce qui mollibz vestiuntur: in domi
bus regū sūt. Non ergo vide existis: hoiem
vestitū mollibz. Sz qd existis vide? Ppheta?
Ita dico vobis maior qz ppheta hic. qz pphe
longe pnūciauerūt: iohes psentē demō
strabat. Qd ergo tu baptizas: si tu non es
xps. neqz helyas. neqz ppheta? Rndit eis
iohes et dixit. Ego baptizo in aqua: me
dius aūt vrm stetit. quē vos nō scitis. Hu
lis enī nō videbatur: et ppterea lucerna accen
sa ē. Videte qmō dat locū qui aliud posset
putari. Ipe est qui post me venit. qui añ
me fcūs ē. sicut iā diximus: idz añpositus ē
mi: cui9 ego nō sū dignus ut soluā corrigi
ā calciamēti eius. Qntū se abiecit: et ideo
multū eleuatus ē: qm qui se humiliat ex
altabitur. Vn debeat vide scās vra. qz si
iohes sic se humiliauit ut diceret. nō sū dig
nus corrigiā soluē: quomō habent humi
liari qui dicūt. nos baptizam9. nos qd
dam9 nrm ē. et qd nrm ē scm ē. Ille dicit:
nō ego sz ille. illi dicūt. nos. Nō est dign9
iohes soluē corrigiā calciamēti ei9. Qd
si dignū se diceret: qz humilis esset. Si dignū
se diceret. et sic diceret. ille venit post me qui
añ me fcs est. cui9 tm̄mō corrigiā calcia
mēti dignus sū soluē: multū se humilias
set. Qn aūt nec ad hoc dignū se dicit: ve
plenus spu erat. qui sic seruus dnm ag
nouit: et ex seruo amicus fieri meruit.
Hec in bethania facta sūt. trās iordanē ubi
erat iohes baptizans. Altera die vidit
iohes ihm venientē ad se: et ait. Ecce
agnus dei: ecce q tollit pctā mūdi. Nemo
sibi arroget et dicat: qz ipe aufert pec
cata mūdi. Iā attendat contra quos supbos
intendebat digitus iohis. Nōdū erat na
ti heretici: et iā ostendebatur. contra illos cl
clamabat a fluuio. contra quos mō cla
mat ex euāgelio. Venit ihus. Et qd dicit
ille? Ecce agnus dei. Si agnus inocens:
et iohes agnus. Anno et ipe inocens?
Sz qs inocens? Qntū inocens? Omēs ex
illa tradice veniunt: et ex illa ppagine. de
qua cantat gemens dauid. Ego in iniqta
te cōceptus sū: et in pctis mr mea in vtero

me aluit. Solus g°. ille agnus: qui nō sic
venit. Nō enī in iniqtate cōceptus ē. q̄a nō
de mortalitate cōceptus ē. nec eū in pctis mr̄
eius in vtero aluit. qm̄ virgo cōcepit. vgo
pepit: q2 fide cōcepit. et fide suscepit. Ergo
ecce agnus dei. Nō habet iste tradutē de
adam. Carnē tm̄ assūpsit de adam: pctm̄ nō
assūpsit. Qui nō assūpsit de nr̄a massa pec
catū: ipe est qui tollit nr̄m pctm̄. Ecce ag
nus dei: ecce q̄ tollit pctm̄ mūdi. Nostis q2
q̄dam hoīes dicūt aliqn̄: nos tollim9 pcta
homībz. q2 sci sum9. Si enī nō fuit scs qui
baptizat: quomō tollit pctm̄ alti9 cū
sit hō ille plenus pctō. Contra istas dispu
tatiōes: verba nr̄a nō dicam9. hūc legam9.
Ecce agnus dei: ecce q̄ tollit pcta mūdi. Nō
sit p̄sūptio hoībus in hoīes: nō tn̄ si migret
passer in montes. in dn̄o cōfidat. et si
leuat oculos suos ī montes. vn̄ auxiliū
veniet ei: ītelligat q2 auxiliū eius a dn̄o. q̄
fecit celū et terrā. Tante excellentie iohēs:
dicit̄ ei tu es xp̄s. dicit. Non. Tu es helyas.
Dicit. Non. Tu es pp̄ha. Dicit. Non. Cur
ergo baptizas. Ecce agnus dei: ecce q̄ tol
lit pcta mūdi. Hic ē de quo dixi. Post me
vēit vir. qui an̄ me fcūs ē: q2 prior me erat.
Post me vēit: q2 posteri9 natus ē. Ante me
fcūs ē: q2 p̄latus est m̄. Prior me erat: q2
in p̄ncipio erat verbū. et verbū erat apud
deū: et deus erat verbū. Et ego nesciebā e
ū dixit. Sz ut manifestaretur in isrl̄: ppterea
veni ego ī aqua baptizans. Et testioniū p
hibuit iohēs dicens. q2 vidi spm̄ de celo
descēdente q̄si colūbā: et mansit sup eum.
Et ego nesciebā eū: sed q̄ me misit bapti
zare in aq̄. ille m̄ dixit. Sup quē videris
spm̄ descendentē et manentē sup eū: hic ē
qui baptizat in spū scō. Et ego vidi et tes
tioniū phibui: q2 ipe ē filius dei. Intēdat
modicū caritas vr̄a. Iohēs qn̄ didicit̄ cris
tū ē quare: ut manifestaretur israheli. Quesi
dixit. Qd pfuit baptism9 iohis fr̄es mei.
Si pfuit aliqd. et mō maneret. et baptiza
rent̄ hoīes baptismo iohis: et sic venirent
ad baptismū xp̄i. Sz qd ait. Ut manifes
taretur israheli. idz ipi isrl̄. pplo isrl̄. ut ma
nifestaretur xp̄s: veni baptizare in aqua.
Accepit misteriū baptismi iohēs in aqua
penitētie: parare viā dn̄o. nō existens dn̄s.
At ubi cognitus ē dn̄s. supfluo ei via parā

tur: q2 cognoscentibz se ipe factus est via.
Itaqz nō durauit diu baptismus iohānis.
Sz quomō demōstratus ē dn̄s humilis. ut
ideo acciperet baptismū iohēs in quo bap
tizaretur ipe dn̄s. Et opus erat dn̄o bapti
zari. Et ego interrogans: cito rn̄deo. Opus
erat dn̄o nasci. Opus erat dn̄o crucifigi.
Opus erat dn̄o mori. Opus erat dn̄o sepe
liri. Si g° tanta pro nobis suscepit humili
tatē. baptismū nō erat suscepturus. Et
quid pfuit q2 suscepit baptismū serui.
Ut tu nō dedignareris suscipe baptismū
dn̄i. Intēdat caritas vr̄a. Futuri erāt ī ec
clesia aliq̄ excelsioris grē cathecumini.
Fit enī aliqn̄ ut videas cathecuminū ab
stinentē ab omī cōcubitu. valefacientē
seculo. renūciantē omibz q̄ possidebat.
distribuentē paupibz. et cathecumin9 ē:
īstructus etiā forte doctrina salutari. sup
multos fideles. Timendū est huic ne di
cat apud semetipm̄ de baptismo scō. quo
pcta dimittunt̄. Qd plus accepturus sū.
Ecce ego melior sū illo fideli. et illo fideli.
cogitans fideles q̄ coniugatos. q̄ forte ydi
otas. q̄ habentes et possidētes res suas
quas ipe distribuit iā paupibz. et melio
rē se arbitrans eē q̄ ille qui iā baptiza
tus ē: dedignet̄ venire ad baptismū dicens.
hoc sū accepturus qd habet ille et ille.
et pponat sibi eos q̄s contēpnit. et quasi
sordeat illi hoc accipe qd acceperūt īferi
ores. q2 iā videtur ipse sibi melior. et tn̄
omīa pcta sup illū sunt. et nisi venerit ad sa
lutare baptismū ubi pcta soluunt̄: cum
omi excellentia sua nō potest intrare ī reg
nū celorū. Sz ut illā excellentiā mutaret
dn̄s ad baptismū suū vt pcta illi dimit
terentur: venit ipe ad baptismū serui sui.
Et cū ipe nō habet qd ei dimittet̄. nec qd
in illo lauaretur. suscepit a seruo baptis
mū: et tamq̄ allocutus filiū supbientē
et extollentē se. ac dedignantē forte acci
pe cū ydiotis: vn̄ illi salus posset euenire.
et q̄si dicens. Qūtū te extendis. Qūtū
extollis. Qūta ē excellentia tua. Qūta
est grā tua. Maior pt eē q̄ mea. Si ego
veni ad seruū. tu dedignaris venire ad dn̄m.
Si ego suscepi baptismū serui. tu dedig
naris a dn̄o baptizari. Na ut noueritis
fr̄es mei q2 nō ex necītate alicui9 vinculi
pcti dn̄s veniebat ad ipm̄ iohēm: sicut di

cunt alii euangeliste. Et cum ad illum veniret baptizandus dominus: ait ipse iohannes. Tu ad me venis? Ego a te debeo baptizari. Et quid ei respondit? Sine modo: impleatur omnis iustitia. Mori veni pro hominibus: baptizari non habeo pro hominibus? Quid est impleatur omnis iusticia? Impleatur omnis humilitas. Quid ergo? Non erat suscepturus baptismum a bono seruo: qui passionem suscepit a seruis malis? Intendite ergo. baptizato domino: si propterea baptizauit iohannes. ut in eius baptismo dominus ostenderet humilitatem: nemo alius baptizaretur baptismo iohannis. Multi autem baptizati sunt baptismo iohannis. Baptizatus est dominus baptismo iohannis: et cessauit baptismum iohannis. Inde iam missus est in carcerem iohannes. Deinceps nemo baptizatus inuenitur illo baptismate. Si ergo propterea venit et iohannes baptizans. ut nobis domini humilitas demonstraretur: ut quod ille suscepit a seruo: nos non dedignaremur suscipere a domino. si dominum solum iohannes baptizaret. non deessent qui putarent sanctius fuisse baptismum iohannis quam christi. quasi baptismo iohannis solus christus meruisset baptizari: baptismo autem christi genus humanum. Intendat caritas vestra. Baptismo christi baptizati sumus: non tantum nos sed vniuersus orbis terrarum: et baptizatur vsque in finem. Quis nostrum potest ex aliqua parte comparari christo: cuius se iohannes dixit indignum soluere corrigiam calciamenti? Si ergo ille christus tante excellentie homo deus solus baptizaretur baptismo iohannis: quid dicturi erant homines. quale baptismum habuit iohannes? Magnum baptismum habuit: ineffabile sacramentum: inde quod solus christus meruit baptizari iohannis baptismo. atque ita maior videtur serui quam baptismus domini. Baptizati sunt et alii baptismo iohannis: ne melior baptismus iohannis videretur quam domini. Baptizatus autem et dominus: ut domino suscipiente baptismum serui: non dedignarentur alii serui suscipere baptismum domini. Ad hoc ergo missus erat iohannes. Sed nouerat christum an non nouerat? Si non nouerat: quare dicebat quando venit ad fluuium christus. ego a te debeo baptizari? Hoc est scio quis sis. Si ergo iam nouerat: certe tunc cognouit quando vidit columbam descendentem. Manifestum est quod columba non descendit super dominum: nisi postea quam ascendit ab aqua baptismi dominus. Baptizatus ascendit ab aqua: aperti sunt celi. et vidit super eum columbam. Si ergo post baptismum descendit columba. antequam baptizaretur dominus. dixit illi iohannes. tu ad me venis: ego a te debeo baptizari. Ante illum nouerat cui dixit: tu ad me venis. ego a te debeo baptizari. Quomodo ergo dixit. et ego nesciebam eum. sed qui me misit baptizare in aqua ipse mihi dixit. super quem videris spiritum descendentem sicut columbam. et manentem super eum: ipse est qui baptizat in spiritu sancto? Non parua questio est fratres mei. Si vidistis questionem non parum vidistis. Superest ut solutionem ipsius dominus det. Tantum illud dico: si vidistis questionem. non est parum. Ecce positus est iohannes ante oculos vestros: stans ad fluuium iohannes baptista. Ecce venit dominus adhuc baptizandus: nondum baptizatus. Audi vocem iohannis. Tu ad me venis: ego a te debeo baptizari. Ecce iam cognoscit dominum: a quo vult baptizari. Baptizatus dominus ascendit ab aqua: aperiuntur celi. descendit spiritus. Non illum cognoscit iohannes. Si non illum cognoscit. audi dicentem antea. ego a te debeo baptizari. si autem non eum modo cognoscit. quia iam nouerat eum: quid est quod dixit non noueram eum. sed qui me misit baptizare in aqua ipse dixit. super quem videris spiritum descendentem et manentem velud columbam. ipse est qui baptizat in spiritu sancto? Fratres: ista questio si hodie soluatur: grauat vos. Non dubito quia iam multa dicta sunt. Sciatis autem talem esse istam questionem: ut hec sola perimat partem donati. Ad hoc dixi caritati vestre: ut intentos vos facerem similiter ut soleo. simul ut oretis pro nobis et vobis: ut et nobis dominus det digna loqui. et vos digna capere mereamini. Interim hodie dignamini differre. Sed hoc breuiter dico. interim donec soluatur interrogate pacifice: sine rixa. sine contentione. sine altercationibus. sine inimicitiis: et vobiscum querite. et alios interrogate. Dicite: hanc questionem proposuit hodie episcopus noster: aliquando si dominus concesserit soluturus eam. Sed siue soluatur. siue non soluatur: putate me proposuisse quod me mouet. Moueor enim multum. Dicit iohannes. ego debeo a te baptizari: tamquam christo cognito. Si enim non nouerat eum a quo volebat baptizari: temere dicebat. ego a te debeo baptizari. Nouerat ergo eum. Si nouerat eum: quid est ergo quod dicebat. non noueram eum: Sed qui me misit baptizare in aqua: ipse mihi dixit. Super quem videris spiritum descendentem et manentem super eum sicut columbam:

ipse est qui baptizat in spiritu sancto. Quid dictum
sit quare non sciamus quando venit columba: ne forte ibi
lateant, legant alii euangeliste qui planius
illud dixerunt: et inueniemus apertissime tunc des
cendisse columbam cum dominus ab aqua ascendit.
Super baptizatum enim aperti sunt celi: et vidit
spiritum descendentem. Si iam baptizatum cog
nouit, venienti ad baptismum: quomodo di
cit ego a te debeo baptizari. Hec vobis
cum interim ruminate: hec vobiscum conferte.
hanc vobiscum tractate. Prestet dominus deus noster.
ut antequam a me audiatis: aliquis vestrum pori
eam reuelet. Tamen fratres hoc sciatis quia per
istius questionis solutionem: vocem pars do
nati de baptismi gratia, ubi nebulas obten
dunt imperitis: et retia tendunt auibus vola
tibus. si frontem habeant: omnino non habebunt.
omnino eorum ora claudentur. Explicit sermo
quartus. Incipit quintus ab eo quod scriptum est. et ego
nesciebam eum: sed qui me misit baptizare in
aqua ille mihi dixit. super quem videris spiritum des
cendentem et manentem super eum: ipse est qui bap
tizat in spiritu sancto.

Sicut dominus voluit ut ad diem
promissionis nostre perueniremus:
prestabit etiam hoc ut ad ipsius
promissionis redditionem
peruenire possimus. Tunc enim
ea que dicimus. et nobis et
vobis utilia sunt: si ab ipso sunt. Que autem
ab homine sunt. mendacia sunt: sicut ipse dicit
dominus noster ihesus christus. Qui loquitur mendacium:
de suo loquitur. Nemo habet de suo: nisi men
dacium et peccatum. Si quid autem homo habet verita
tis atque iustitie. ab illo fonte est quem debe
mus sitire in hac heremo: ut ex eo quasi guttis qui
busdam inrorati. et in hac peregrinatione
interim consolati. ne deficiamus in via: veni
re ad eius requiem satietatemque possimus.
Si ergo qui loquitur mendacium de suo loquitur:
qui loquitur veritatem de deo loquitur. verax
iohannes. veritas christus. Verax iohannes: sed omnis ve
rax a veritate verax est. Si ergo verax iohannes. et
verax homo esse non potest nisi a veritate: a quo erat
verax nisi ab eo qui dixit. ego sum veritas. Non
ergo posset dicere aut veritas contra veracem: aut
verax contra veritatem. Veracem veritas misit:
et ideo verax erat: quia a veritate missus erat.
Si veritas iohannem miserat: christus eum miserat.
Sed quod christus cum patre facit pater facit: et quod
pater cum christo facit. christus facit. Nec seorsum

pater aliquid facit sine filio: nec seorsum
aliquid filius sine patre. Inseparabilis cari
tas. inseparabilis unitas. inseparabilis ma
iestas. inseparabilis potestas: secundum hec ver
ba que ipse posuit. ego et pater unum sumus. Quis ergo
misit iohannem: Si dicamus pater. verum dicimus: si
dicamus filius. verum dicimus. Manifestius
autem ut dicamus pater et filius. Quem misit
autem pater et filius: unus deus misit: quia filius
dixit. ego et pater unum sumus. Quomodo autem nesci
ebat eum a quo missus est: Dixit enim. ego nes
ciebam eum: sed qui me misit baptizare in aqua.
ipse mihi dixit. Interrogo iohannem. Quis te misit
baptizare in aqua: quid dixit tibi: Super quem
videris spiritum descendentem sicut columbam. et
manentem super eum: ipse est qui baptizat in
spiritu sancto. Hoc tibi o iohannes dixit qui te misit:
Manifestum quia hoc. Quis ergo te misit: Forte
pater. Veritas deus pater: et veritas dei filius.
Si pater sine filio te misit: deus sine veritate
te misit. Si ideo autem verax es quia veritate
loqueris. et ex veritate loqueris: non te misit
pater sine filio: et simul te misit pater et filius.
Si ergo et filius te misit cum patre: quomodo nes
ciebas eum a quo missus es quem videras:
In veritate ipse te misit. ut agnosceretur in
carne et dixit: super quem videris spiritum descen
dentem et manentem sicut columbam: ipse est
qui baptizat in spiritu sancto. Hoc audiuit io
hannes: ut nosset quem iam nouerat. Si enim
omni ex parte non nosset: non venienti ad flu
uium ut baptizaretur diceret. ego a te debeo
baptizari: et tu venis ad me. Nouerat
ergo. Quando autem columba descendit: Iam bap
tizato domino: et ab aqua ascendente. At si il
le qui misit eum dixit: super quem videris spi
ritum descendentem sicut columbam et manen
tem super eum. ipse est qui baptizat in spiritu sancto:
et non nouerat eum. sed columba descendente
cognouit eum: columba vero tunc descendit. quando
dominus ab aqua ascendit. tunc autem cognouerat
iohannes dominum. quando ad eum dominus ad aquam venie
bat: manifestatur nobis quia iohannes secundum
aliquid nouerat. secundum aliquid nondum nouerat
dominum. Nisi autem hoc intellexerimus: mendax
erit. Quomodo erit mendax agnosces qui
dicit: tu ad me venis baptizari. et ego
a te debeo baptizari: Verax est cum hoc dicit.
Et quomodo rursus verax est cum dicit. ego
non noueram eum. sed qui me misit baptizare
in aqua ipse mihi dixit: super quem videris spiritum

bc

descendentem sicut columbam et manentem super
eum: ipse est qui baptizat in spiritu sancto. Innotu
it per columbam dominus non ei qui se non noverat: sed ei
qui in eo aliquid noverat, aliquid non noverat.
Nobis enim est ergo quaerere quid in eo iohannes nondum no
verat, et per columbam didicit. Quare missus est
iohannes baptizare? Iam memini me quantum po
tui dixisse caritati vestrae. Si enim baptismus io
hannis necessarius erat saluti nostrae: et modo de
buit exerceri. Non enim modo non salvantur homi
nes: aut non modo plures salvantur: Aut alia
tunc salus erat: et alia modo. Si mutatus est
christus: mutata est salus. Si salus in christo est.
et idem ipse christus est: eadem nobis salus est. Sed
quare missus est iohannes baptizans? Quia oporte
bat baptizari christum. Quare oportebat
baptizari christum? Quare oportuit nasci
christum? Quare oportuit crucifigi christum?
Si enim viam humilitatis demonstraturus adve
nerat: et seipsum facturus ipsam humilitatis vi
am: in omnibus ab eo implenda erat humilitas.
Auctoritatem dare baptismo suo hinc digna
tus est. ut cognoscerent servi quanta alacritate
deberent currere ad baptismum domini: quando ipse non
dedignatus est suscipere baptismum servi.
Donatum enim hoc erat iohanni: ut ipsius baptis
mus diceretur. Hoc attendat et distinguat et
noverit caritas vestra: baptismus quem accepit
iohannes. baptismus iohannis dictus est. Solus tale
donum accepit. Nullus ante illum iustorum: nullus
post illum ut acciperet baptismum. qui baptismus
ipsius diceretur. Accepit quidem: non enim a se pos
set aliquid. Si quis enim a se loquitur: mendacium de
suo loquitur. Et unde accepit? nisi ab ipso domino
nostro ihesu christo? Ab ipso ut baptizare posset ac
cepit: quem postea baptizavit. Nolite
mirari. Sic enim hoc fecit christus in iohanne: quomodo
quoddam fecit in matre. De christo enim dictum est.
Omnia per ipsum facta sunt. Si omnia per ipsum: et ma
ria per ipsum facta est: de qua postea natus est christus.
Intendat caritas vestra. Quomodo creavit ma
riam et creatus est per mariam: sic dedit baptis
mum iohanni. et baptizatus est a iohanne. Ad hoc ergo
accepit baptismum a iohanne: ut accipiens quod
inferius erat ab inferiore: ad id quod superius e
rat hortaretur inferiores. Sed quare non solus
ipse baptizatus est a iohanne: si ad hoc missus e
rat iohannes. per quem christus baptizaretur: ut para
ret viam domino id est ipsi christo? Et hoc iam diximus.
Sed commemoramus: quia necessarium est praesenti quaestioni.
Si solus dominus noster ihesus christus baptizatus esset

baptismo iohannis. Tenete quod dicimus. Non tamen
valeat saeculum ut deleat de cordibus vestris quod ibi
scripsit spiritus dei: non tantum valeant spine curarum:
ut suffocent semen quod seminatur in vobis. Quare
enim cogimur eadem repetere? nisi quia de memoria
cordis vestri securi non sumus. Si ergo solus dominus
baptizatus esset baptismo iohannis: non deessent
qui sic eum haberent, ut putarent baptismum io
hannis maiorem esse quam est baptismus christi. Dicerent
enim: usque adeo baptismus ille maior est. ut
solus christus baptizari meruisset. Ergo ut da
ret nobis exemplum humilitatis ad percipien
dam gratiam baptismi: christus suscepit quod ei non
erat opus. sed propter nos opus erat. Et rursus
ne hoc ipsum quod accepit a iohanne christus praeponeretur
baptismo christi: permissi et alii sunt baptizari
a iohanne. Sed qui baptizati sunt a iohanne: non eis
suffecit. Baptizati sunt enim baptismo christi:
quia non baptismus christi erat baptismus iohannis.
Qui accipiunt baptismum christi: baptismum io
hannis non quaerunt. Qui acceperunt baptismum
iohannis: baptismum christi quaesierunt. Ergo christo
suffecit baptismus iohannis? Quomodo non suf
ficeret? quando nec ipse erat necessarius. Illi enim nul
lus baptismus erat necessarius: sed ad hortandum
nos ad baptismum suum suscepit baptismum
servi. Et ne praeponeretur baptismus servi
baptismo domini: baptizati sunt alii. baptis
mo conservi. Sed qui baptizati sunt baptismo
conservi: oportebat ut baptizarentur baptis
mo domini. Qui autem baptizantur baptismo do
mini: non opus habent baptismo conser
vi. Quoniam ergo acceperat baptismum iohannes. qui
proprie iohannis diceretur: dominus autem ihesus christus baptis
mum suum noluit alicui dare: non ut nemo
baptizaretur baptismo domini: sed ut semper ipse
dominus baptizaret: id actum est. ut et per ministros
dominus baptizaret. id est ut quos ministri domini bapti
zaturi erant dominus baptizaret: non illi. Aliud
est enim baptizare per ministerium: aliud baptiza
re per potestatem. Baptismus enim talis est. qualis
est ille in cuius potestate datur: non qualis est ille
per cuius datur. Talis erat baptismus iohannis: qua
lis iohannes. Baptismus iustus tamquam iusti: tamen
hominis. Sed qui acceperat a domino istam gratiam et tan
tam gratiam: ut dignus esset praeire iudicem. et eum
digito ostendere. et implere vocem prophetiae illius:
vox clamantis in deserto. parate viam domino. Ta
lis autem baptismus domini: qualis dominus. Ergo
baptismus domini divinus: quia dominus deus. Potu
it autem ihesus christus si vellet dare potestatem alicui

seruo suo: ut daret baptismū suū tanq̄
vice sua. ut trāsferret a se baptizādi po
testatē: et cōstitueret in aliquo seruo suo. et
tantā vim daret baptismo trāslato: quan
tā vim habet baptismus datus a dn̄o. Hoc
noluit ideo ut in illo spes esset baptiza
torū: a quo se baptizatos agnoscerent.
Noluit ergo seruo ponere spem in seruo. Ideo
que clamabat apl's: cū videret hoīes volē
tes ponere spem in seipso. Nunquid paulus pro
vobis crucifixus ē. aut in noīe pauli bap
tizati estis: Baptizauit ergo paulus tanq̄
minister: nō tanq̄ ipa ptas. Intēdite. Et
potuit hāc ptatem seruo dare: s; noluit.
Si enī daret hāc ptatē seruus. id est ut ipo
rū esset quod dn̄i erat: tot essent baptismi quot
essent serui: ut quomō dictus ē baptis
mus iohis. sic diceretur baptismus petri. bap
tismus pauli. baptismus iacobi. baptismus
thome: baptismus bartholomei. baptis
mus mathei. Ille enī baptismus iohis dict
ē. S; forte aliquis existit et dicit. Proba no
bis: quod ille baptismus iohis dictus ē. Probabo
ipa veritate dicente quando interrogauit iudeos:
baptismus iohis vnde ē. de celo an ex hoībus:
Ergo ne tot baptismi dicerentur. quot essent ser
ui qui baptizabant accepta ptate a dn̄o:
sibi tenuit dn̄s baptizādi ptatē: seruis
ministeriū dedit. Dicit se seruus baptiza
re. recte dicit. sicut apl's dicit: baptizaui aūt
et stephane domū. s; tanq̄ minister. Ideo si
sit et malus et cōtingat illi habere ministeri
um: et si eū hoīes nō nouerunt. et deus eū no
uit: pmittit deus baptizari p eū. qui sibi te
nuit ptatē. Hoc aūt iohes nō nouerat in
dn̄o. Quia dn̄s erat nouerat: quod debebat ab
ipo baptizari nouerat. Et cōfessus ē quod veri
tas erat ille: et ille verax missus a veri
tate. Nouerat hoc. S; quid in eo nō nouerat:
Quia sibi retenturus erat baptismi sui po
testatē: et nō eā trāsmissurus et trāsla
turus in aliquē seruū. s; siue baptizaret
in ministerio seruus bonus. siue baptizaret
in ministerio seruus malus. nō sciret se ille
qui baptizaretur baptizari. nisi ab illo qui sibi
tenuit ptatē baptizādi. Et ut noueritis
fratres quod hoc in illo nō nouerat iohes: hoc di
dicit p columbā. Dn̄m enī nouerat: sed eum
baptizādi sibi ptatē retenturū: et nulli
seruo eā daturū nondū nouerat. Secundum hoc
dixit: et ego nesciebā eū. Et ut noueritis

quod hoc ibi didicit: attēdite sequentia. Sed
qui me misit baptizare in aqua ipe michi dixit:
sup quē videris spm̄ descēdentē quasi colū
bā et manentē sup eū: ipe ē. Quid ipse est:
Dn̄s. S; iā nouerat dn̄m. Ergo putate huc
usque dixisse iohem: ego nō noueram eū. sed
qui me misit baptizare in aqua ipe michi dixit.
Querimus quid dixerit. Sequitur. Sup quē vi
deris spm̄ descendentē tanq̄ columbā et ma
nentē sup eū: ipe est. S; quid ipe ē: Quid me
voluit p columbā discere: qui me misit: Nam
ipe erat dn̄s: Iam noueram a quo missus erā: iam
noueram eū cui dixi. tu ad me venis bapti
zari: et ego a te debeo baptizari. Vsque adeo
noueram dn̄m. ut ego ab eo vellem baptizari.
nō ut a me ipe baptizaretur: et tunc michi dixit.
sine modo impleatur omnis iusticia. Pati
veni: baptizari nō venio: Impleatur oīs
iusticia. Ait michi dn̄s meus: impleatur omnis
iusticia: doceā plenā humilitatē. Nouit fu
pucientes in futuro pplo meo. nouit aliquos
in aliqua excellentiore gr̄a futuros hoīes.
ut cum viderint p diotas aliquos baptizari: illi
quia meliores videntur sibi. siue cōtinen
cia. siue elemosina. siue in doctrina dedig
nentur fortasse accipere. quod illi inferiores ac
ceperunt. Oportet ut sanē eos ut nō dedig
nentur venire ad baptismū dn̄i: quia ego veni
ad baptismū serui. Iā ergo hoc nouerat io
hes: et nouerat dn̄m. Quid ergo docuit colu
ba: Quid voluit p columbā id est p spm̄ sanctum sit
veniente docere qui miserat eum cui ait: su
p quē videris spm̄ descendentē tanq̄ columbā
et manentē sup eū. ipe est: Quid ipe ē: Dn̄s.
Noui. Sed nunquid iam hoc nouerat. quod dn̄s iste
baptizādi habens ptatē. eā ptatē nulli ser
uo daturus esset. s; sibi eā retenturus: ut et oīs
qui baptizaretur p serui ministeriū. nō imputet
seruo sed dn̄o: Nunquid iā hoc nouerat: Nō hoc
noueram: ideo qui michi dixit: sup quē videris
spm̄ descendentē tanq̄ columbā et manentē
sup eū. ipe ē qui baptizat in spū sancto. Nō
ait ipe ē dn̄s: nō ait ipe ē xp̄s. nō ait ipe
ē deus: nō ait ipe ē ihūs: nō ait ipe ē qui
natus ē de virgine maria: posterior te prior
te. nō ait hoc. Iam enī hoc nouerat iohes.
S; quid nō nouerat: Tantā ptatē baptismi
ipm̄ dn̄m habiturū. et sibi retenturū.
siue p̄sente in terra. siue absente corpore in
celo. et p̄nte maiestate sibi retenturū
baptismi ptatē. ne paulus diceret. baptis

mus meus. ne petrus diceret baptism' meus.
Ideo videte: intendite voces aplor. Nemo aplor
dixit baptism' meus. quamuis vnū eet oīm
euāgeliū: tn̄ inuenis dixisse euāgelium
meū. nō inuenis dixisse baptismū meū.
Hoc ergo didicit iohēs fres mei. Qd̄ didicit
iohēs p columbā: discam' et nos. Nō eī
colūba iohēm docuit. et ecctiam nō docu
it: aue ecctie dictū est. vna ē columba mea.
Colūba doceat colūbā. Nouit columba q
iohēs didicit p colūbā. Sp̄s scūs in colūbe
spē descendit. Hoc aūt qd̄ discebat iohēs
in colūba: quare in colūba didicit. Oporte
bat eū vt disceret. Nec hoc forte oportebāt:
n vt p colūbā disceret. Qd̄ dicā de colūba
fres mei. Aut qn̄ m sufficit facultas. vl'
cordis vl' lingue dicere quomō volo. Et
forte nō digne volo quomō dicendū est.
Nec sic tn̄ possū dicere quomō volo. qn̄to mi
nus quomō dicendū ē. Ego a meliore hoc
audire vellē: nō vobis dicere. Discit iohēs
eū que nouat: ꝗ in eo discit i quo eū non
noueat: in quo nouat nō discit. Et qd̄ no
ueat. Dnm. Qd̄ nō nouat. ptate baptis
mi dnica in nullū hoiem a dn̄o tn̄situra.
ꝗ misteriū plane tn̄siturū. ptate a dn̄o i
nemine: misteriū et in bonis et i malis.
Nō exhorreat colūba misteriū malorū:
respiciat dn̄i ptate. Qd̄ t facit mal' mis
ter: ubi bonus ē dn̄s. Qd̄ t impedit ma
liuolus pco: si ē beniuolus iudex. Iohēs
didicit p colūbā hoc. Qd̄ ē qd̄ didicit. Ipse
repetat. Ipse in quit dixit. Sup que vidis
spm̄ descendentē tanq̄ colūbā. et manētē
sup eū: hic ē qui baptizat in spū scō. Nō
te ergo decipiāt o colūba seductores: qui
dicūt nos baptizam' columbā. Agnosce
qd̄ docuit colūba. Hic ē qui baptizat in
spū scō. P colūbā discat qr̄ hic ē. et tu eius
ptate putas te baptizari: tu' misteio bapti
saris. Si hoc putas nondū es i corpe colū
be. Nō mirandū: qr̄ simplicitatē nō habes.
Simplicitas eīn maxie p colūbā designa
tur. Qre p simplicitatē colūbe iohēs. qr̄
hic ē qui baptizat in spū scō fres mei. n
qr̄ colūbe nō erant q̄ ecctiam dissipauerūt.
Accipitres erāt: miluī erāt. Nō laniat co
lūba. Et vides illos inuidiā nobis facere:
q̄si de psecutiōibȝ q̄s passi sūt. Corpales
quidē passi quasi psecutiōes. cū essent
flagella dn̄i manifeste dantis disciplinā

ad tēpus. ne dāpnet i etnū. si eā cognoue
rit: seq3 correxerint. Illi vere psequūt eccle
siā: qui dolis psequūt. Illi grauius cor fe
riūt: qui gladio lingue feriūt. Illi acerbi
us sanguinē fundūt: q xp̄m q̄ntū in ipis
est in homie occidūt. Pterriti vident: q̄si
iudicio ptatū. Qd̄ tibi facit potestas. si bo
nus es. Si aūt malus es: time ptate. Nō
eīn frustra gladiū portat dixit apl's. Tū
gladiū noli educere: quo pcutis xp̄m. Xpi
ane qd̄ tu psequeris in xp̄iano. Qd̄ in te
psecutus est impator. Carnē psecutus
ē: tu in xp̄iano spm̄ psequeris. Nō occidis
tu carnē: et tn̄ nec carni pcis. Quotq̄t p
tuerūt cedendo nec cauerūt: nec suis nec a
lienis pepercerūt. Notū est hoc oībȝ. Inui
diosa ē ptas: qr̄ legittima ē. Inuidiose fa
cit: qr̄ iure facit. Sine inuidia facit: qr̄ pter
leges facit. Attendat vn'q̄sq3 vr̄m fratres
mei: qd̄ habeat xp̄ianus. Qd̄ hō est comu
ne cū multis. Qd̄ xp̄ian' est secernitur a
multis. Et plus ad illū ptinet q xp̄ian'
q̄m q homo. Nā q xp̄ianus ē nouat ad y
maginē dei: a quo hō fcūs ē ad ymagi
nē dei. Qd̄ aūt hō posset et malg posset
et pagan': posset et ydolatra. Tu hoc p
sequeris in xp̄iano: qd̄ melius habet.
Hoc eīn illi vis auferre: vn̄ viuit. Viuit
eīn tpalit' scdm spm̄ vite. quo corp' aīat.
viuit aūt ad etnitatē: scdm baptismū
quē accepit a dn̄o. Hoc illi vis tolle qd̄
accepit a dn̄o: hoc illi vis tolle vn̄ viuit.
Latrones eos q̄s volūt expoliare: sic vo
lūt ut ipi plus habeat: et illi nichil
habeāt. Tu hec tollis huic: et apud te
nō erit plus. Nō eīn plus tibi fit: qr̄ huic
tollis. Sic vere hoc faciūt: qd̄ hij qui tollūt
aīam et alteri tollūt: et ipi duas aīas nō
habent. Qd̄ ergo vis auferre. Vnde tibi
displicet: qm̄ vis baptizare. Dare nō po
tes qd̄ iā habet: sed facis negare qd̄ habz.
Qd̄ acerbius faciebat pagan' psecutor ec
clesie. Exercebatur gladij aduersus mr̄es:
emittebatur bestie. ignes admouebat. Vt
qd̄ ista. Vt diceret qui ista patiebat: nō su
xp̄ianus. Qd̄ doces tu eū que vis rebap
tizare: n vt p'mo dicat nō sū xp̄ian'. Ad
qd̄ aliqn̄ psecutor pferebat flāma: ad h'
tu pducis linguā. Seducendo facis: qd̄ ille
occidendo nō fecit. Et qd̄ ē qd̄ datur' es:
et cui daturus es. Si tibi verū dicat. et nō

Si malus christus: malus mihi dedit. Nu-
quid malus christus? Sed non christum et dico

seductus a te mentiatur: dicturus est habeo.
Interrogemus. Habes baptismum? Habeo dicit.
Quamdiu dicit habeo: inquis non sum daturus.
Et noli dare. Quod enim vis dare hec re in me
non potest: quia quod accepi auferri a me non po-
test. Sed tamen expecta: videam quid me vis docere.
Dic inquit. Primo non habeo: sed hoc habeo.
Si dixero non habeo: mentior. Quod enim habeo:
habeo. Non habes inquit. Doce quia non habeo.
Malus est qui dedit. Quis ergo mihi dedit? Responde.
Ego me a christo scio accepisse. Dedit tibi inquit:
sed traditor nescio quis. non christus. Videro quis fuit
minister: videro quis fuit preco. De officiali non
disputo: iudicem attendo. Et forte quod obicis
officiali mentiris. Sed nolo discutere. causam of-
ficialis sui: cognoscat dominus amborum. Forte
non exigam ut probes: non probas immo mentiris.
Probatum est te probare non potuisse? sed non ibi po-
no causam meam. ne tam studiose te quero defen-
dere homines innocentes: putes me spem meam
vel in hominibus innocentibus posuisse. Fuerint ho-
mines qualeslibet ego a christo accepi: ego a christo
baptizatus sum. Non inquit? sed ille episcopus te bapti-
zavit: et ille episcopus illis communicavit. A christo bap-
tizatus sum: ego novi. Unde nosti? Docuit me
columba: quam vidit iohannes. O milve male:
non me dilanias a visceribus columbe. In columbe
membris numeror: quia quod columba docuit hoc
novi. Tu mihi dicis: ille te baptizavit. a ille te
baptizavit. per columbam mihi et tibi dicit: hic est qui
baptizat in spiritu sancto. Cui credo? milvo an co-
lumbe? Certe tu mihi dic. ut per illam lucernam con-
fundaris: qua confusi sunt et priores inimici tui
pares tibi pharisei. Qui cum interrogarent
dominum in qua potestate hec faceret: interrogo et ego
vos inquit istum sermonem. dicite mihi. Baptismus
iohannis unde est. de celo an ex hominibus? Et illi qui
parabant iaculari dolos: irretiti sunt questione.
Ceperunt volvere apud semetipsos et dicere. Si
dixerimus quia de celo est. dicturus est nobis? quare non
credidistis ei? Iohannes enim dixerat de domino. ecce
agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Quid ergo
queritis in qua potestate hec facio o lupi? In potestate
agni facio quod facio. Sed ut nosceretis agnum?
quare non credidistis iohanni qui dixit. ecce agnus
dei. ecce qui tollit peccata mundi? Scientes igitur illi que
dixisset iohannes de domino: dixerunt apud se. Si
dixerimus quia de celo est baptismus iohannis: dicit no-
bis. Quare ergo non credidistis ei? Si dixerimus
quia ex hominibus est. lapidabimur a populo: quia prophe-
tam habent iohannem. Hic timebant homines: hic

veritatem fateri confundebant. Tenebre te-
nebris reddiderunt. sed luce superate sunt. Quid enim
responderunt? Nescimus. Quod sciebant dixerunt nesci-
amus. Et dominus. Nec ego vobis inquit dico in qua
potestate ista facio. Et confusi sunt primi inimici.
Unde? De lucerna. Quis erat lucerna? Iohannes.
Probamus quia lucerna erat? Probamus. Dominus enim
dicit. Ille erat lucerna ardens et lucens.
Probamus quia et de ipso confusi sunt inimici? Psal-
mum audi. Paravi lucernam christo meo: inimi-
cos eius induam confusione. Paravi inquit lu-
cernam christo meo: inimicos eius induam confusione.
Adhuc in huius vite tenebris ad lucernam fidei
ambulemus? teneamus et nos lucernam iohannem.
confundamus inimicos christi: immo ipse confundat
inimicos suos per lucernam suam. Interrogemus et
nos quod dominus iudeos: interrogemus et dicamus.
Baptismus iohannis unde est. de celo an ex hominibus?
Quid dicturi sunt? Videte si non et ipsi tamquam ini-
mici de lucerna confunduntur? Quid dicturi sunt?
Si dixerint ex hominibus et ipsi sui eos lapidabunt:
si autem dixerint de celo. dicamus eis. Quare ergo
non credidistis ei? Dicunt fortassis: credidimus ei.
Quomodo ergo dicitis quia vos baptizatis? et io-
hannes dicit. hic est qui baptizat? Sed ministros
inquiunt tanti iudicis iustos oportet esse per
quos baptizatur. Et ego dico et omnes dicimus: quia
iustos oportet esse tanti iudicis ministros.
Sint ministri iusti si volunt. Si autem nolue-
rint esse iusti qui super cathedram moysi sedent?
securum me fecit magister meus. de quo spiritus
eius dixit: hic est qui baptizat. Quomodo secu-
rum me fecit? Scribe inquit et pharisei super ca-
thedram moysi sedent: que dicunt facite. que autem
faciunt. facere nolite. Dicunt enim et non faciunt.
Si fuerit iustus minister: computo illum cum paulo.
computo illum cum petro. Cum istis computo iustos
ministros: quia vere iusti ministri gloriam suam non que-
runt. Ministri enim sunt. pro iudicibus haberi no-
lunt: spem in se poni exhorrescunt. Ergo compu-
to cum paulo iustum ministrum. Quid enim dicit paulus?
Ego plantavi? apollo rigavit: sed deus incre-
mentum dedit. Neque qui plantat est aliquid ne-
que qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Qui vero
fuerit superbus minister: cum zabulo computatur:
sed non contaminatur donum christi. quod per illum fluit pu-
rum: quod per illum transit liquidum. Venit ad fertilem
terram. Puta quia ipse lapideus est. quia ex aqua
fructum ferre non potest. et per lapideum cana-
lem transit aqua ad areolas in canali lapideo:
nichil generat. sed ortus plurimum fructum affe-

ret. Spiritalis enim virtus sacramenti ita est ut lux. Et ab illuminandis pura excipitur: et si per immundos transeat non inquinatur. Sint plane ministri iusti: et gloriam suam non querant: sed illius cuius ministri sunt. Non dicant baptismus meus est: quia non est ipsorum. Attendant ipsum iohannem. Ecce iohannes plenus erat spiritu sancto: et baptismum de celo habebat non ex hominibus. Sed quatenus habebat? Ipse dixit. Parate viam domino. Ubi autem cognitus est dominus: ipse factus est via. Non iam opus erat baptismo iohannis: quo pararetur via domino. Tamen quid nobis solent dicere? Ecce post iohannem baptizatum est. Antequam enim ista questio bene tractaretur in ecclesia catholica: multi in ea erraverunt et magni et boni. Sed quia de membris columbe erant: non se preciderunt. et factum est in eis quod dixit apostolus. Si quid aliter sapitis: hoc quoque vobis deus revelavit. Unde isti et qui se separaverunt: indociles facti sunt. Quid ergo solent dicere? Ecce post iohannem baptizatum est. post hereticos non baptizatur: quia quidam qui habebant baptismum iohannis. iussi sunt a paulo baptizari. Non enim habebant baptismum christi. Quid ergo exaggeras meritum iohannis: et quasi abicis infelicitatem hereticorum? Et ego tibi concedo scelestos esse hereticos: sed heretici baptismum christi dederunt: quem baptismum non dedit iohannes. Recurro ad iohannem et dico: hic est qui baptizat. Dicitur enim melior iohannes quam hereticus: quanto melior iohannes quam ebriosus: quanto melior iohannes quam homicida. Si post deteriorem baptizare debemus. quia post meliorem baptizarunt apostoli. quicumque apud ipsos baptizati fuerint: non dico ab ebrioso. non dico ab homicida. non dico a satellite alicuius scelerati. non dico a raptore alienorum. non ab oppressore pupillorum. non a separatore coniugum. nichil horum dico: quod solenne est dico. quod cotidianum est dico. quo vocantur omnes dico: et in ista civitate quando eis dicitur alogiemur. bene sit nobis: et tali die festo ianuariarum non debes ieiunare. ea dico levia cotidiana. ab ebrioso homine cum baptizatur: quis est melior iohannes an ebriosus? Responde si potes: quod ebriosus tuus melior sit quam iohannes. Numquam hoc audebis. Ergo quia tu sobrius es baptiza post ebriosum tuum. Si enim post iohannem baptizaverunt apostoli: quanto magis debet post ebriosum baptizare sobrius? An dicis in unitate mecum est ebriosus? Ergo iohannes amicus sponsi: non erat in unitate cum sponso? Si tibi ipsi dico quisquis es. tu es melior an iohannes? Non audebis dicere: ego sum melior quam iohannes. Ergo post te baptizent tui: si te fuerint meliores. Si enim post iohannem baptizatum est: erubesce quia post te non baptizatur. Dicturus es. Sed ego baptismum christi habeo et doceo. Aliquando ergo agnosce iudicem: et noli preco superbus esse. Baptismum christi das. ideo post te non baptizatur. post iohannem ideo baptizatum est. quia non christi baptismum dabat sed suum: quia sic acceperat ut ipsius esset. Non ergo tu melior quam iohannes: sed baptismus qui per te datur melior quam iohannis. Iste enim christi est: iste autem iohannis. Et quod dabatur a paulo et a petro christi est: et si datum esset a iuda christi erat. Dedit iudas: et non baptizatum est post iudam. Dedit iohannes et baptizatum est post iohannem: quia si datus est a iuda baptismus christi erat. Qui autem a iohanne datus est: iohannis erat. Non iudam iohanni: sed baptismum christi etiam per iude manus datum baptismo iohannis etiam per manus iohannis dato recte preponimus. Et enim dictum est de domino antequam pateretur: quia baptizabat plures quam iohannes. deinde adiunctum est quamvis ipse non baptizaret; sed discipuli eius. Ipse: et non ipse. Ipse potestate: illi ministerio. Servitutem ad baptizandum illi admovebant: potestas baptizandi in christo permanebat. Ergo baptizabant discipuli eius: et ibi adhuc erat iudas inter discipulos eius. Quos ergo baptizavit iudas non sunt iterum baptizati: et quos baptizavit iohannes. iterum baptizati sunt. Plane iterum: sed non iterato baptismo. Quos enim baptizavit iohannes. iohannes baptizavit: quos autem baptizavit iudas. christus baptizavit. Sic ergo quos baptizavit ebriosus. quos baptizavit homicida. quos baptizavit adulter: si baptismus christi erat: christus baptizavit. Non timeo adulterum. non ebriosum. non homicidam: quia columbam attendo. per quam mihi dicitur: hic est qui baptizat. Ceterum fratres mei delirum est dicere. quia melioris meriti fuit non dico iudas: sed quilibet homo quam ille de quo dictum est. in natis mulierum: nemo maior exsurrexit iohanne baptista. Non ergo huic quisquam servus. sed baptismus domini. etiam per servum malum datus: baptismo etiam amici servi preponitur. Audi quales commemorat paulus apostolus falsos fratres: invidia predicantes verbum dei. Et quid de illis dicit? Et in hoc gaudeo: sed et gaudebo. Christum enim annuntiabant. Per invidiam quidem: sed tamen christum. Non per quid. sed quem. vide per invidiam. Per invidiam tibi predicatur christus: bibe christum.

vita inuidia. Noli imitari malu' p'dicato
re: s' imitare bonu' q'd tibi p'dicat'. Xp'us g'
a q'busda' p' inuidia' p'dicabat': et q'd est inui
dere: Horrendu' malu'. Ip'o malo zabul'
deiectus e': ip'm deiecit multu' maligna pes
tis. Et habebat illa quide' p'dicatores xp'i:
quos t'n predicare p'mittit apl's. Quare:
Q'a xp'm p'dicabat. Qui a'ut inuidet odit:
et qui odit: q'd de illo dicat'. Audi aplm io
hem. Qui odit fr'em suu' homicida e'. Ecce
post iohem baptizatu' est. p'9 homicida' no
e' baptizatu': q'r iohes dedit baptismu' su
u': homicida dedit baptismu' xp'i. q'd sa'c
mentu' tam s'c'm e'. ut nec homicida mi'stra
te polluat'. No' respuo iohem: s' potius cre
do iohi. Q'd credo iohi: Q'd didicit p' colu
ba': hic e' qui baptizat in sp'u s'c'o. Iam g'
fr'es tenete hoc: et cordib' v'ris i'figite. Si
e'i hodie voluero plenius dice' q'r e' p' coluba':
te'pus no' sufficiat. Q'a e'i res discenda i'si
nuata e' iohi p' coluba' q' no' nouerat i' xp'o
iohes: q'uis iam nosset xp'm. exposui q'tu'
arbitror s'ctati v're: sed q'r e' hanc ipsa' re'
p' coluba' oportuit demo'strari: si breuiter
dici posset dice'm. S' q'r diu dicendu' e'. et
onerare vos nolo: quomo' adiutus su' oro
nib' v'ris ut illud q'd p'misi implere'. ad
iuua'te e'cia' atq' e'cia' pia i'tentio'e et votis
bonis: et illud ap'ebit vobis. q'r e' iohs q'd
didicit in d'no: q'r ip'e e' qui baptizat i' sp'u
s'c'o. et nulli seruo suo tu' s' legauit p'tatem
baptiza'di: no' debuit disce' n' p' colubam.

Explicit sermo qui'tus. Incip' vi'9 ex eo q'd
de' e' coluba' s't d'n'm descendisse usq' ad id
q'd ait: et ego vidi et testimoniu' p'hibui
q'a hic est filius dei.

Fateor caritati v're: timue
ra' ne frigus hoc frigidos
vos ad co'ueniendu' faceret.
Sed q'r ista celebritate et
freque'tia v'ra sp'u vos fer
ue'demo'stratis: no' dubi
to q'r e'cia' orastis p' me. ut debitu' vobis ex
soluam. P'miseram e'n in no'ie xp'i dissere' ho
die: cu' angustia te'poris tu'c i'pediret. ne
id possem'9 explicare tractando. q'r e' d's p' co
lube' spe'm ostende' voluit sp'm s'c'm. Hoc ut
sencio audie'di cupiditate et pia deuoc'o'e.
vos crebrius co'gregatos. Expectatione' ves
tra' d's impleat ex ore n'ro. Amastis e'i ut
venire'tis. Sed amastis q'd? Si nos: et h'
bene. Nam volum'9 amari a vobis: s' nolu
m'9 in nobis. Quia g' in xp'o vos amam'9:
in xp'o nos redamate: et amor n'r p' inuice'
gemat ad deu'. Ip'e e'n gemitus colube e'.
Si g' gemitus colube e' q'd o'es nouim'9:
gemu't a'ut colube in amore. audite q'd di
cat aplus: et nolite mirari. q'r i' columbe
sp'e voluit demo'strari sp's s'c's. Q'd e'n ore
mus sicut oportet inq't nescim'9: sed ip'se
sp'us i'terpellat p' nob' gemitib'9 i'enarrabi
lib'9. Q'd g' fr'es mei: Hoc dicturi sum'9.
q'r sp'us gemit: ubi p'fecta et eterna b'titudo
est ei cu' p're et filio: Sp's e'n s'c's d's: sic't
dei filius deus: et pater deus. Ter dixi d's:
sed no' dixi tres deos. Magis e'n deus ter
q' dii tres: q'r pater et filius et sp's s'c's vn'9
deus. Hoc optime nostis. No' g' sp's s'c's
in semetip'o apud semetip'm in illa trini
tate. in illa b'titudi'e et et'nitate s'bsta'tie
gemit: sed in nobis gemit: q'r geme' nos
facit. Nec p'ua res e': q' nos docet sp's s'c's
gemere. Insinuat e'n nobis q'r peregrina
mur: et docet nos in patria' suspirare:
et in ip'o desiderio gemim'9. Cui bene est
in hoc seculo. i'mo q' putat q' ei bene sit.
qui leticia reru' carnaliu' et habu'dantia
te'poraliu'. et vana felicitate exultat:
habet voce' corui. Vox e'n corui clamo
sa e': no' gemebu'da. Qui a'ut nouit i' p's
sura se esse mortalitatis hui'9 et peregrina
re se a d'no: nondu' tene' illa' p'petua' que
nobis p'missa e' b'titudine'. sed habe' illa'
in spe. habiturus in re. cu' d'n's venit in
manifestatio'e p'clarus: qui p'ius in humili
tate venit occultus. qui hec nouit gemit: et q' diu h' gemit bn' gemit.
sp'us illu' docuit geme': a coluba didicit
geme'. Multi e'i gemu't in felicitate t're
na. u'l quassati da'pnis. u'l egritudi'e corp'is
p'grauati. u'l carceri' i'clusi. v'l cathenis
colligati. u'l fluctib' maris iactati. vel
aliquib' i'imicor' i'sidiis circu'septi gemu't:
sed no' colu'be gemitu gemu't. no' amo'e dei
gemu't: no' sp'u gemu't. Adeo tales cu' ab ip
sis p'ssuris fueri't liberati. exultat i' grandi
bus vocib': ubi apparet q'r corui s't. no' co
lube. Merito de archa missus e' coruus:
et no' est reu'sus. Missa e' coluba: et reu'sa e'.
Illas duas aues misit noe. Habebat ibi
coruu': habebat ibi coluba'. Vtru'q' hoc
genus: archa illa co'tinebat. Et si archa

figurabat ecclesiam. Videtis utique quia necesse est ut in isto diluuio seculi utrumque genus contineat ecclesia: et coruum et columbam. Qui sunt corui? Qui sua querunt. Qui columbe? Qui ea que Christi sunt querunt. Propterea ergo cum mitteret spiritum sanctum, duobus modis eum ostendit visibiliter: per columbam et per ignem. Per columbam super dominum baptizatum: per ignem super discipulos congregatos. Cum enim ascendisset dominus in celum post resurrectionem peractis cum discipulis suis xl diebus: impleto die penthecostes misit eis spiritum sanctum, sicut promiserat. Spiritus ergo tunc veniens impleuit locum illum: factusque primo sonitus de celo tamquam ferretur flatus vehemens sicut in actibus apostolorum legimus. Vise inquit illis sunt lingue diuise velud ignis, qui et insedit super unumquemque eorum: et ceperunt linguis loqui, sicut spiritus dabat eis pronunciare. Audiuimus columbam super dominum: ac linguas diuisas super discipulos congregatos. Ibi simplicitas: hic feruor ostenditur. Sunt enim qui dicuntur simplices et pigri sunt. vocantur simplices: sunt autem segnes. Non talis erat Stephanus plenus spiritu sancto. Simplex erat: quia nemini nocebat. Feruens erat: quia impios arguebat. Non enim tacuit iudeis. eius sunt verba illa flammantia: Dura ceruice et non circumcisi corde et auribus: vos semper restitistis spiritui sancto. Magnus impetus: sed columba sine felle seuit. Nam ut noueritis quia sine felle seuiebat: illi auditis hiis verbis qui corui erant: ad lapides statim aduersus columbam cucurrerunt. Cepit Stephanus lapidari. Et qui paulo ante fremens et feruens spiritu tamquam in inimicos impetum fecerat. et tamquam violentus inuectus erat in verbis igneis atque ita flammantibus ut audistis. Dura ceruice et non circumcisi corde et auribus: ut qui ea verba audiret. putaret Stephanum si ei liceret statim illos velle consumi. venientibus in se lapidibus ex manibus eorum genu fixo ait. Domine ne statuas eis hoc delictum. Inheserat unitati columbe. Prior enim illud fecerat magister super quem descendit columba: qui pendens in cruce ait: pater ignosce eis quia nesciunt quid faciunt. Ergo ne spiritu sanctificati dolum habeant in columba demonstratum est. ne simplicitas frigida remaneat: in igne demonstratum est. Nec moueat quia lingue diuise sunt. Distant enim lingue: ideo diuisis linguis apparuit. Lingue inquit diuise velut ignis: qui et insedit super unumquemque eorum.

Distant inter se lingue: sed linguarum distantia non facit scismata. In linguis diuisis noli dissipationem timere: unitatem in columba cognosce. Sic ergo, sic oportebat demonstrari spiritum sanctum venientem super dominum: ut intelligat unusquisque si habet spiritum sanctum simplicem se esse debere sicut columbam. habere cum fratribus veram pacem: quam significant oscula columbarum. Habent enim oscula et corui: sed in coruis falsa pax: in columba vera pax. Non omnis qui dicit pax vobiscum: quasi columba audiendus est. Unde ergo discernuntur oscula coruorum ab osculis columbarum? Osculantur corui sed laniant: a laniatu innocens est natura columbarum. Ubi ergo laniatus non est in osculis. vera pax. Illi habent veram pacem: qui ecclesiam non laniauerunt. Nam corui de morte pascuntur: hoc columba non habet. De frugibus terre viuit: innocens eius victus est: quod vere fratres mirandum est in columba. Sunt passeres breuissimi: qui vel muscas occidunt. Nichil horum columba: non de morte pascitur. Qui laniauerunt ecclesiam: de mortibus pascuntur. Potens est deus: rogemus ut reuiuiscant qui deuorantur ab eis et non sentiunt. Multi agnoscunt: quia reuiuiscunt. Nam ad eorum aduentum cotidie gratulamur in nomine Christi. Vos tantum sic estote simplices ut sitis feruentes: et feruor vester in linguis sit. Nolite tacere ardentibus linguis: loquentes accendite frigidos. Quid enim fratres mei? Quis non videat: quod illi non vident? Nec mirum: quia qui inde reuerti noluit: sicut coruus de archa emissus est. Quis enim non videat quod illi non vident? Et illi spiritui sancto ingrati sunt. Ecce columba descendit super dominum: et super dominum baptizatum. et apparuit ibi sancta et vera trinitas: que unus nobis est deus. Ascendit enim dominus ab aqua sicut in euangelio legimus: et ecce aperti sunt ei celi. et vidit spiritum descendentem velud columbam: et manentem super eum. Et statim vox consecuta est. Tu es filius meus dilectus: in quo michi bene complacui. Apparet manifesta trinitas: pater in voce: filius in homine: spiritus in columba. In ista trinitate quo missi sunt apostoli videamus. Quod videmus: et quod mirum est: quia illi non vident. Non enim vere non vident. sed ad id quod faciem eorum ferit oculos claudunt. Quo missi sunt discipuli in nomine patris et filii et spiritus sancti: ab illo de quo dictum est. hic est qui baptizat. Dictum est enim ministris ab eo: qui sibi tenuit

habent potestatem. Hoc enim in illo vidit iohannes: et cognovit quod non noverat. Non quia eum non noverat filium dei. aut eum non noverat dominum. aut eum non noverat christum. aut vero et hoc non noverat: quia ipse baptizaturus erat in aqua et spiritu sancto. Nam et hoc noverat. Sed quia ita ut sibi teneret ipsam potestatem. et in nullum ministrorum eam transferret: hoc est quod didicit in columba. Per hanc enim potestatem quam christus solus sibi tenuit. et in neminem ministrorum transfudit. quamvis per ministros baptizare dignatus sit: per hanc stat unitas ecclesie. que significatur in columba. de qua dictum est. Una est columba mea: una est matri sue. Si enim ut iam dixi fratres transferretur potestas a domino ad ministrum: tot baptismata essent quot ministri essent: et iam non staret unitas baptismi. Intendite fratres. Antequam veniret dominus noster ihesus christus ad baptismum: nam post baptismum descendit columba. in qua cognovit iohannes quoddam proprium cum ei dictum esset. Super quem videris spiritum descendentem sicut columbam et manentem super eum: ipse est qui baptizat in spiritu sancto. Noverat autem quia ipse baptizat in spiritu sancto: sed quia tali proprietate ut potestas ab eo non transiret ad alterum: quamvis eo donante hoc ibi didicit. Et unde probamus quia et iam hoc noverat iohannes. quia baptizaturus erat dominus in spiritu sancto: ut hoc intelligatur didicisse in columba. quia ita erat baptizaturus dominus in spiritu sancto. ut in neminem alium hominem potestas illa transiret. Unde probamus? Columba iam baptizato domino descendit. Ante autem quam veniret dominus ut baptizaretur a iohanne in iordane: diximus quia noverat eum illis verbis ubi ait. tu ad me venis baptizari: ego a te debeo baptizari. Sed ecce noverat dominum: noverat filium dei. Unde probamus quia iam noverat quia ipse baptizaret in spiritu sancto? Antequam veniret ad fluvium. cum multi ad iohannem concurrerent baptizari: ait illis. Ego quidem baptizo vos aqua: qui autem post me venit maior me est: cuius non sum dignus corrigiam calciamenti solvere. Ipse vos baptizabit in spiritu sancto et igni. Iam et hoc noverat. Quid ergo per columbam didicit. ne mendax postea inveniatur: quod absit a nobis deus opinari: nisi quandam proprietatem in christo talem futuram: ut quamvis multi ministri baptizaturi essent. sive iusti sive iniusti non tribueretur sanctitas baptismi: nisi illi super quem descendit columba. de quo dictum est. hic est qui baptizat in spiritu sancto. Petrus baptizet: hic est qui baptizat. Iudas baptizet: hic est qui baptizat. Nam si pro diversitate meritorum baptismus sanctus est. quia diversa sunt merita. diversa erunt baptismata: et tanto quisque aliquid melius putatur accipere: quanto a meliore videtur accepisse. Ipsi sancti intelligite fratres boni pertinentes ad columbam. pertinentes ad sortem civitatis illius ierusalem ipsi boni in ecclesia de quibus dicit apostolus: novit dominus qui sunt eius. diversarum gratiarum sunt. non omnes paria merita habent. Sunt enim alii aliis sanctiores: sunt alii aliis meliores. Quare ergo si unus ab alio verbi gratia. iusto sancto baptizetur: alius ab alio inferioris meriti apud deum inferioris gradus. inferioris continentie. inferioris vite. unum tamen et par et equale est quod acceperunt: nisi quia hic est qui baptizat? Quomodo ergo cum baptizat bonus et melior. non ideo iste bonum non accepit et ille melius: sed quamvis bonus et melior fuerint ministri: unum et equale est quod acceperunt. non est melius in illo et inferius in illo: sic et cum baptizat malus ex aliqua vel ignorantia ecclesie vel tollerantia. aut enim ignorantur mali aut tollerantur: tolleratur palea quousque in ultimo ventiletur area: illud quod datum est unum est. nec impar propter impares ministros: sed par et equale propter hic est qui baptizat. Ergo dilectissimi videamus quod illi videre noluerunt: non quia non videant. sed quia videre se doleant: quasi clausum sit contra illos. Quo missi sunt discipuli in nomine patris et filii et spiritus sancti. ut baptizarent tamquam ministri. Quo missi sunt? Ite dixit. Baptizate gentes. Audistis fratres quo venit illa hereditas? postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam: et possessionem tuam terminos terre. Audistis quo a syon prodiit lex: et verbum domini ab ierusalem. Ibi enim audierunt discipuli: ite baptizate gentes in nomine patris et filii et spiritus sancti. Intenti facti sumus cum audiremus: ite baptizate gentes. In cuius nomine? In nomine patris et filii et spiritus sancti. Iste unus deus. quia non in nominibus patris et filii et spiritus sancti: sed in nomine patris et filii et spiritus sancti. Ubi unum nomen audis: unus est deus. Sicut de semine dictum est abrahe et exposuit paulus apostolus: in semine tuo benedicentur omnes gentes. non dixit in seminibus quasi in multis: sed tamquam in uno et semini tuo quod est christus. Sicut ergo ibi non ait in seminibus docere te voluit apostolus. quia unus christus. sic et hic cum dictum est in nomine

16

nō in nomīb⁹. quomō ibi in semīe nō in
semīb⁹: ꝓbatur vnus d's p̄r et filī⁹ et sp̄s
sc̄s. Sꝫ ecce īquiūt disc̄pli ad dn̄m. Audi
uim⁹ in quo noīe baptizem⁹. ministros nos
fecisti et dixisti nobis: ite baptizate ī noīe
p̄ris et filij et sp̄us sc̄i. Quo ibim⁹. Q̄ nō
audistis: Ad h'editatē meā. Interrogatis
quo ibim⁹: ad id q̄d emi sanguine meo. Q̄o
ergo. Ad gentes inq̄t: putatis q̄r dixit. ite
baptizate affros ī noīe p̄ris et filij et sp̄s
sc̄i. Deo gr̄as. soluit deus q̄stionē: docuit
colūba. Deo gr̄as: ad gētes ap̄li missi sūt.
Si ad gentes: ad om̄s liguas. Hoc significa
uit sp̄s diuisus ī liguis: vnit⁹ ī colūba.
Ec ligue diuidūt: ac colūba copulat. Li
gue gentiū cōcordarūt: et vna ligua af
frice discordauit. Q̄d euidencius fr̄es mei:
In colūba vnitas: in liguis gentiū socie
tas. Aliq̄n eni ligue p sup bia discordaue
rūt: et tūc sūt f̄c̄e ligue ex vna mlte. P⁹
diluuiū eī sup bi q̄dam hoīes. veluti ad
u'sus deū munire se conātes. q̄si esset ali
q̄d excelsū deo: aut aliq̄d tutū. sup bia e
rexerūt turrē. q̄si ne diluuio si postea fi
eret delerent. Audierāt eī et recēsuerāt:
q̄r om̄is iniq̄tas erat deleta diluuio.
Ab iniq̄tate tēperare nolebāt: altitudīe
turris cont̄ diluuiū req̄rebat. Edificau
erūt turrē excelsā. Vidit dn̄s sup bia
ipoꝝ: et hūc errorē illis īmitti fecit.
vt nō se loquēdo cognoscerent: et f̄c̄e sūt
diuise ligue de sup bia. Si sup bia fecit
diu'sitates liguaꝝ. hūilitas xp̄i cōgrega
uit diu'sitates liguarū. Iā q̄d illa turris
dissociauerat: ecc̄lia colligit. De vna lin
gua f̄c̄e sūt mlte: noli mirari: sup bia h̄
fecit. De mltis liguis fit vna: noli mirari.
caritas hoc fecit: q̄r et si sonī diu'si ligua
rū sūt: in corde vn⁹ deus inuocat̄. vna pax
custodit̄. Q̄n debuit g̊ kīm demonstrari
sp̄s sc̄s vnitatē q̄ndā designās. n̄ p colū
bā. ut pacate ecc̄lie diceretur. vna ē colūba
mea. Vnde debuit hūilitas. n̄ p auem
simplicē et gementē. nō p auē sup bā et
exaltantē se sicut coruus. Et forte dicet.
Q̄a g̊ colūba et vna colūba: p̄ter vnā co
lūbā baptism⁹ esse nō potest. Ergo si a
pud te ē colūba. vl' tu es colūba: q̄n ad te
venio. da m̄ q̄d nō habeo. Vitis h̄ ipoꝝ
ē. Modo vobis app̄ebit nō ēē de voce colū
be: sꝫ de clamore coruī. Nā paululū atten

dat caritas v̄ra. et timete insidias p̄mo ca
uete. et excipite verba contradicentiū respue
da: nō tr̄āsglucienda et visceribꝫ danda. Fa
cite inde q̄d fecit dn̄s: q̄n illi optulerūt a
marū potū. Gustauit et respuit. Sic et
vos audite et abicite. Q̄d eni dicit videa
mus. Ecce inq̄t tu es colūba. O catholica t̄
dc̄m est. vna ē colūba mea: vna ē m̄ri sue.
tibi certe dc̄m ē. Expecta noli me interrogare.
Si m̄ dc̄m ē: ꝓba p̄mo. Si m̄ dc̄m ē: cito vo
lo audire. Inq̄t. tibi dc̄m ē. Respōde voce o
catholice m̄. Hoc aūt fr̄es q̄d ore meo so
lus sonuit. sonuit ut arbitror et de cordi
b⁹ v̄ris: et om̄s pariter dixim⁹. Ecc̄lie catho
lice dc̄m ē: vna ē colūba mea. vna ē m̄ri
sue. P̄ter ipsā colūbā inq̄t baptism⁹ nō
ē. Ego p̄ter ipam colūbā sū baptizatus:
ergo nō habeo. Si baptismū nō habeo.
q̄re m̄ nō das q̄n ad venio. Et ego in ter
go intim. Req̄stem⁹ cui dc̄m sit. vna ē co
lūba mea: vna ē m̄ri sue. Adhuc q̄rimus.
Aut m̄ dc̄m ē. aut tibi dc̄m ē. Req̄stem⁹
cui dc̄m sit. Hoc ergo q̄ro. Si colūba es si
plex. innocens sīn felle. pacata ī osculis. nō
seua ī vnguibꝫ. q̄ro vtrū ad hui⁹ colūbe
mēbra ꝑtineāt auari. raptores. sb̄doli.
ebriosi. flagiciosi. Mēbra sūt colūbe hu
ius. Absit inq̄t. Et reuera fr̄es q̄s hoc dixit.
Vt nichil aliud dicā: raptores solos si
dicā. mēbra accipitris possūt ēē. nō mē
bra colūbe. Miluus rapiūt. accipitres ra
piūt. corui rapiūt: colūbe nō rapiūt. nō
dilaniāt. Ergo raptores nō sūt mēbra co
lumbe. Nō apud vos fuit vel vnus raptor.
Quare manet baptism⁹. quē dedit accipi
ter nō colūba. Quare nō baptizatis apud
vos ipos. post raptores et adulteros et eb
riosos. Post auaros apud vos ipos. An isti
om̄s mēbra colūbe sūt. Sic dehonestatis
colūbā n̄ram: ut ei mēbra vulturina fa
ciatis. Q̄d g̊ fr̄es. Q̄d dicim⁹. Mali et bo
ni sint in ecc̄lia catholica: ibi aūt soli ma
li sūt. Sꝫ forte iunico aīmo hec dico: et h̄
postea req̄ratur. Et ibi certe dicūt: q̄r sūt
boni et mali. Nā si dixint bonos solos se
habē: credant illis sui. et subscribo. Nō
sūt apud nos. dicāt n̄ sc̄i. iusti. casti. sobrij.
et nō adulteri. nec feneratores. nec fraudato
res: nō ꝑiuri. nō vinolenti dicāt. Nō eni
attēdo liguas eorū: sꝫ tango corda ipoꝝ.
Cū aūt noti sint et suis et nobis. sicut et

nos et vobis in catholica et illis noti es
tis: nec nos eos reprehendam⁹. nec illi se
palpent. Nos fatemur in eccl'ia & bonos
et malos ēē: s; tanq̃ grana et paleā. Ali
q̄n qui baptizat a grano palea ē. et qui
baptizat a palea granū ē: alioqn si q̄ bap
tizat a grano valet: et qui baptizat a pa
lea nō valet: falsū est. hic ē qui baptizat.
Si aūt vm̄ ē hic ē qui baptizat. et qd' ab il
lo datur valet: et q̄mō columba baptizat:
Nō eni malus ille columba ē. q̄ ad mebra
colūbe ptinet: nec id pt dici in catholica
nec apud illos: si illi dicūt colūbā ēē ec
cliam suā. Qd ergo intelligim⁹ fr̄es. q̄m
manifestū ē et omib; notū et si nolūt con
uincūt: q; et ibi q̄n dant mali nō post illos
baptizat. et hic q̄n dant mali. nō post illos
baptizat. Colūba nō baptizat p⁹ coruū:
coruus q̄re wlt baptizare post colūbā: In
tendat caritas vr̄a. et q̄re designatū ē nes
cio q̄d p colūbā: ut baptizato dn̄o veniet
colūba. id; sp̄us scūs in spē colūbe. et ma
net sup eū. cū in aduētu colūbe hoc cognos
cēt iohēs p̄priam q̄ndā ptatē in dn̄o ad bap
tizandū: q; p hanc p̄priam ptatē sicut dixi.
pax ecclie firmata ē. Et pt fieri vt habeat
aliq̄s baptismū p̄ter colūbā: ut psit ei
baptism⁹ p̄ter colūbā: Non pt. Intēdat
caritas vr̄a. et intelligat qd' dico: nā et is
ta circumuectione sepe seducūt fr̄es nr̄os.
qui pigri et frigidi sūt. Sim⁹ simpliciores
et feruēciores. Ecce inqūt. Ego accepi an
pi: nō est qd' m̄ des. Respōdeo. Accepisti. Si ergo acce
pi: nō est qd' m̄ des. Securus sū etiā tes
timonio tuo. Et ego eni me dico accepisse:
et tu me fateis accepisse. vtrius; ligua
securū me facit. Qd m̄ g°. pmittis: Cur
me vis catholicū facere: q̄n nō m̄ aliqd
daturus es amplius. et me iā accepisse fate
ris qd' te habē dicis: Ego aūt q̄n dico veni
ad me: dico q; nō habes tu qui fateris
q; habeo. Quare dicis veni ad me: Do
cet nos colūba. Rn̄det eni de capite dn̄i
et dicit. Baptismū habes: caritatē aūt
q̄m gemo nō habes. Qd est hoc inq̄t: bap
tismū habeo. caritatē nō habeo: Sacra
menta habeo: et caritatē nō: Noli clama
re: ostende m̄ quomō habeat caritatē qui di
uidit vnitatē. Ego inq̄t habeo baptis
mū: Habes. Sed baptism⁹ ille sine cari
tate nichil t̄ pdest: q; sn̄ caritate tu nichil
es. Nam si baptism⁹ ille etiā in eo qui ni
chil est nō est nichil: baptism⁹ q̄ppe ille
aliq̄d ē et magnū aliq̄d ē. p̄pter illū de
quo dcm̄ est: hic ē qui baptizat. Sed ne
putares illud qd' magnū ē aliq̄d tibi p
desse posse si nō fuis in vnitate: sup bap
tizatū colūba descendit. tāq̄ı dicens. Si
baptismū habes esto in colūba: ne nō t̄
psit qd' habes. Veni g° ad colūbā dicim⁹:
nō ut icipias habē qd' nō habebas: s;
ut pdesse tibi icipiat qd' habebas. Foris
eni habebas baptismū ad pniciē: intus
si habuis icipit pdesse ad salutē. Nō eni
tm̄ tibi nō pderat baptism⁹: et nō etiam
oberat. Et sc̄a possūt ēē. In bonis eni sc̄a
ad salutē sūt: in malis ad iudiciū. Certe
eni nouim⁹ fr̄es q̄d accipiam⁹: et vtiq;
scm̄ ē qd' accipim⁹: et nemo dicit nō est
scm̄. Et q̄d ait aplus: Qui aūt mādūcat
et bibit idigne: iudiciū sibi mādūcat &
bibit. Nō ait q; illa res mala ē. sed q̄ a
ille malus male accipiēdo: ad iudiciū
accipit bonū qd' accipit. Nō eni mala
erat buccella: q̄ tradita erat iude a do
mino: Absit. Medicus nō daret vene
nū. Salutē medicus dedit: s; idigne
accipiendo ad pniciē accepit: q̄ nō pa
catus accepit. Sic g°. et qui baptizatur.
Habeo inq̄t m̄. Fateor habes: obserua
qd' habes. Eo ip̄o qd' habes dapnaberis.
Quare: Q̄a rem colūbe p̄ter colūbā ha
bes. Si rem colūbe i colūba habeas: secu
rus habes. Puta te ēē militarē. Si caract
terē imperatoris tui intus habeas: secur⁹
militas. Si extra habeas: nō solū tibi
ad miliciā nō pdest caracter ille: s; etiā p
desertore punieris. Veni g°. veni. et noli
dicē iā habeo: iā sufficit m̄. Veni colūba te
vocat: gemēdo te vocat. Fr̄es mei vob' dico:
gemēdo vocate nō rixando. Vocate orādo:
vocate imitando. De caritate itelligāt: q;
doletis illos. Nō dubito fr̄es mei: q; si vi
deant dolorē nr̄m confūdent et reuiuiscet.
Veni ergo veni. noli time. Time si nō venis:
imo nō time sed plange. Veni gaudebis. Si
venis gemes q̄dē in tribulatiōibus pegrina
tiōibus: sed gaudebis in spe. Veni ubi est
colūba cui dcm̄ ē. vna ē colūba mea: vna
ē m̄ri sue. Colūbā vnā vides sup caput
xp̄i: liguas nō vides in toto orbe trar⁹:
Idem sp̄us p colūbā: idem p liguas. Si

p columbā idem sps. et p linguas idē sps.
Spūs scūs orbi terrarū datus ē. a quo te p
scidisti: ut clames cū coruo. nō ut gemas
cū columba. Ueni ergo. Sz sollicitus es for
te et dicis. Foris baptizatus timeo ne in
sim reus: qz foris accepi. Iā cepisti cognos
cere: qd gemendū sit. Uin dicis qz reus es.
nō qz accepisti: sz qz accepisti foris. Tene
ergo qd accepisti: emenda qd foris accepisti.
Accepisti rē columbe pter columbā. Duo sūt
q audis. Accepisti et pter columbā accepis
ti. Qd accepisti approbo: qz foris accepisti
improbo. Tene ergo qd accepisti: nō mutatur: sz
agnoscitur. Caracter ē regis mei: nō ero sa
crilegus. Corrigo desertorē: nō muto ca
racterē. Noli de baptismate gloriari: qz di
co ipm ē. Ecce dico ipm ē: tota catholica
dicit ipm ē. Aduitit columba et agnoscit
et gemit: qz ipm foris habes. Uidet tibi
qd agnoscat: videt et qd corrigat. ipm ē.
Ueni: gloriaris qz ipm ē. et nō vis venire.
Quid ergo mali qui nō ptinent ad columbā?
Ait tibi columba. Et mali inter quos gemo q
nō ptinent ad membra mea: et necesse est vt
inter illos gemā. Nōne habent qd a te
habere gloriaris? Nōnne multi ebriosi habēt
baptismū? Nōne multi auari? Nōne
multi ydolatre? et qd peius est furtiui?
Nōne pagani ad ydola eunt: vl' libāt
publice? Nūc occulte xpiani sortilegos
querunt: mathematicos cōsulūt. Et isti
habent baptismū: sz columba gemit inter
coruos. Quid ergo gaudes qz habes? Hoc ha
bes qd habet et malus. Habeto humili
tatē caritatē pacē: habeto bonū qd nō
dū habes: ut psit tibi bonū qd habes.
Nā qd habes: habuit et symon magus.
Actus aplorz testes sūt. ille liber canonicus:
omni ano in ecclia recitandus. Anniuersaria
solempnitate post passionē dni nri ihu
xpi nostis istū librū recitari: ubi scriptū ē
quomodo cōuersus sit aplus. ex psecutore
predicator factus. Ubi etiā die penthecostes
missus ē sps scs: in linguis diuisis velud
ignis. Ibi legimus multos credidisse in sa
maria: p predicationē philippi. ✠ Philip
pi ergo predicationē: crediderunt samarite.
Samaria cepit habūdare fidelibz. Ibi
erat symon iste magus. Per magicas fac
tiones suas dementauerat ppłm: ut eū v
tutē dei putaret. Cōmotus tñ signis q

✠ Intelligitur autem siue vnus ex aplis
siue ex dyaconis: quia ibi septem
dyaconos legimus ordinatos
inter quos eciā nomē philippi.

fiebant a philippo: etiā ipe credidit.
quomodo crediderit: posteriora sequentia de
mostrauerunt. Baptizatus ē et symō.
Audierūt hoc apli qui erant ihrlm. mis
si sūt ad illos petrus et iohes: inuenerūt
multos baptizatos. Et cū nullus ipor adhuc
acciperet spm scm. sicut tūc descendebat.
ad ostendendā significationē gentiū cre
diturarū. ut linguis loquerentur. in quos desce
debat spūs scs: iposuerūt illis manus
orātes p eis: et acceperūt spm scm. Symo
ille qui nō erat in ecclia columba sz coruus:
qz ea que sua sūt querebat. nō que ihu xpi:
vnd in xpianis magis potentia amauerat
q iusticiā: vidit p iposicionē manuū a
plorz dari spm scm. Nō qz ipi dabant: sed
qz ipis orantibz datus ē. Et ait aplis. Qd
vultis a me accipe pecunie: ut et p iposi
tionē manuū mearū detur sps scs? Et
ait illi petrus. Pecunia tua tecū sit in p
ditionē: qm donū dei putasti pecunia copa
randū. Cui dicitur: pecunia tua tecū sit in p
ditionē? Utiqz baptizato. Iā baptismū ha
bebat: sed columbe visceribz nō herebat. Au
di qz nō habebat: verba ipa petri apli ad
uerte. Sequitur enī. Nō est tibi pars neqz
sors in hac fide. In felle enī amaritudinis
video te eē. Columba fel nō habet. Symon
habebat: ideo separatus erat a columbe visce
ribz. Baptismus illi quid pderat? Noli ergo
de baptismo gloriari: quasi tibi ex ipo salus suf
ficiat. Noli irasci: depone fel: veni ad co
lumbā. Hic tibi pderit qd foris nō solū nō p
derat: sz etiā oberat. Nec dicas nō venio: qz
foris sū baptizatus. Ecce incipe habere cari
tatē: incipe habere fructū. inueniatur in te fructus:
mittat te columba intro. Inuenimus hoc in scrip
tura. Imputribilibz lignis archa fiat fab
ricata. Imputribilia ligna sci sūt fideles: p
tinentes ad xpm. Quomodo enī in templo lapi
des viui de quibz edificatur templū. hoies fide
les dicti sūt: sic ligna iputribilia hoies pseue
rantes in fide. In ipa ergo archa ligna iputri
bilia erāt. Archa enī ecclia ē: ibi baptizat
columba. Archa enī illa in aqua ferebatur. Lig
na iputribilia intus baptizata sūt. Inueni
mus quedam ligna foris baptizata. omnes arbo
res que erāt in mūdo: ipa tñ aqua erat nō
erat alia. Omnis de celo venerat: et de ab
issis fontiū. Ipa erat aqua in qua baptiza
ta sūt ligna iputribilia que erant in archa.

in qua baptizata sūt ligna foris. Missa
ē columba: et pmo nō inuenit reqem pedibus
suis: rediit ad archā. Plena enī erat aqs
omnia: et maluit redire q̄ rebaptizari. Cor
uus aūt ille emissus ē: antequā siccaret aq̄.
Rebaptizatus redire noluit: mortuus est
in hijs aquis. Auertat ds̄ corui illiꝰ morte.
Nā q̄re nō est reu̇sus: n̄ qr aqs intceptꝰ ē:
At uō columba nō inueniens reqem pedibꝫ su
is: cui ei vndiqꝫ clamaret aqua. veni veni:
hic tingere. q̊mō clamāt isti heretici. vei hic
habes: nō inueniens illa reqem pedibꝫ suis:
reu̇sa ē ad archā. Et misit illā noe iterū:
sicut vos mittit archa ut loq̄mini illis. Et
qd̄ fecit postea columba: Quia erāt ligna fo
ris baptizata: reportauit ad archā ramū
de oliua. Ramus ille et folia. et fructū ha
bebat. Nō sint in te sola verba: nō sint in
te sola folia. Sit fructus et redis ad archā:
nō p teipm. columba te reuocat. Gemite fo
ris: ut illos intro reuocetis. Etenī fructus
ille oliue si discutiat: inuenies qd̄ erat. Oli
ue fructus caritatē sigificat. Vn̄ hoc pbamꝰ:
Quomō enī oleū a nullo humore pmitꝰ:
s; disruptis omībꝫ exilit. et supeminet:
sic ē caritas. Nō pt̄ pmi i ima. Nēce est
ut ad supna emitet. Pⁿtea de illa dicit
apl's. Adhuc supeminētiorē viā vobis
demōstro. Quia diximꝰ de oleo qr supemi
net: ne forte nō de caritate dixit apl's. su
peminentē viā vobis demōstro: audia
mꝰ qd̄ seq̄tur. Si linguis hoim̄ loquar et
angelorū: caritatē aūt nō habeā: fcs
sū tanq̄ eramentū sonās. et cymbalū ti
niēs. Duo nūc donatē exclama. Diser
tus sū: exclama doctus sū. Quātū diser
tus: ~~Quātū disertus~~: Quātū doctus: Nū
qd̄ linguis anglo᷑ locutus es: Et tū si li
guis anglo᷑ loq̄ris: caritatē aūt non
habes. audire era sonātia: et cymbola tini
entia. Soliditatē aliquā q̄ro: fructū i folijs
inueniā. Nō sint sola verba: habeāt oliuā:
redeāt ad archā. Sed inq̄es. Habeo sacra
metū. Verū dicis. Sacramentū diuinū est.
Habes baptismū. Et ego cōfiteor. Sed qd̄
dicit idē aplus: Si sciero oīa sacrāmēta: et
habuero pphiam et oēm fidē. ita vt montes
trāsferā: ne forte et hoc dicēs. credidi i sufficit
m. Sz qd̄ dicit iacobꝰ: Et demōes credūt:
et cōtremiscūt. Magna ē fides: s; nichil p
dest si nō habeat caritatē. Cōfitebātur et

demones xp̄m. Ergo credendo sed nō dilige
do dicebāt: qd̄ nobis et tibi: Fidē habebāt.
caritatē nō habebāt: ideo demōes erāt. No
li de fide gl'ari: adhuc demōibꝫ cōpandꝰ es.
Noli dicere xp̄iano: m̄ et t̄ quid ē. Vnitas
enī xp̄i tibi loq̄tur: veni cognosce pacē:
redi ad visc̄a columbe. Foris baptizatus es.
habeto fructū: et redis ad archā. Et tu. Qd̄
nos q̄ritis si mali sumꝰ: Vt boni sitis. I
deo vos q̄rimꝰ: qr mali estis. Nā si mali
nō essetis: inuenissemus vos. nō vos q̄rere
mus. Qui bonus ē: iam inuētus ē. Qui
malus ē: adhuc q̄ritur. Ideo vos q̄rimꝰ:
redite ad archā. Sed iā habeo baptismū.
Si oīa sciero sacrāmenta: et habuero pphiā.
et oēm fidē. ita vt mōtes trāsferā: caritatē
aūt nō habeā. nichil sū. Fructū ibi videā:
oliuā ibi videā: et reuocaris ad archā. Sed
inq̄t. Ecce nos m'lta mala patimꝰ: hec si
p xp̄o pateremū: nō p honoribꝫ viris. Audi
te qd̄ seq̄tur. Iactāt se enī aliq̄ q̄ faciūt
elemosinas m'ltas: dāt paupibꝫ qr pa
ciūt molestias: sed p donato nō pro xp̄o.
Vide q̊mō patiaris: nā si p donato patis:
p supbo pateris. Nō es in columba. Si p
donato pateris: nō erat ille amicꝰ spōsi.
Nā gliam sponsi q̄rēt. nō suā. Vide ami
cū sponsi dicentē. Hic ē qui baptizat. Il
le nō erat amicus sponsi pro quo pateris.
Nō habes vestē nuptialē: et si ad cōuiui
ū venisti. Foris habes mitti: immo qr fo
ris missus es: ideo miser es. Redi aliq̄n:
et noli gliari. Audi qd̄ dicit apl's. Si dis
tribuero oīa mea paupibꝫ: et si tradidero
corpus meū ita ut ardeā: caritatē aūte
nō habeā. Ecce qd̄ nō habes. Si tradide
ro inq̄t corpus meū vt ardeā: et vtiqꝫ
p noīe xp̄i. Sz qr sūt multi q̄ iactanter
illud faciūt nō cū caritate: ideo si tradi
dero corpus meū vt ardeā. caritatē aūt
nō habeā: nichil m̄ p̄dest. Caritate fece
rūt m̄rēs illi: q̄ in tp̄e psecutiōis passi sūt.
Caritate fecerūt: isti aūt de tumōe et de
supbia faciūt. Nā cū psecutor desit: se
ipsos p̄cipitāt. Veni g° ut habeas cari
tatē. Sz nos hēmus m̄rēs. Quos m̄rēs:
Nō sūt columbe: ideo volare conati sunt:
et de petra ceciderūt. Oīa g° frēs mei vi
detis. qr clamāt adūsus illos omēs pagi
ne diuine. oēs pphia. totū euāgeliū: oēs
aplice lr̄e. omīs gemitꝰ columbe: et nō du

euigilat. nodu expgisait. Sed si coluba
sum⁹ gemam⁹: tollem⁹ spem⁹. Adeit mia
dei: vt efferueat ignis spus sci in siplicata
terra: et veient. No est despandu. Orate
pdicate diligite: pfus potens e dns. Ia
cepunt cognosce fronte sua. Mlti cogno
uerut: multi erubuerut. Adeit xps ut cog
noscat et ceti: et ite fres mei vl palea sola
ibi rmaneat. oia grana colligatur: qd qd
ibi fructificauit. redeat ad archa p coluba.
Modo deficietes ubiqz qd nob pponut: no
iueientes qd dicat: Villas nras tulerut:
fudos nros tulerut: pferut bestimenta
hoim. Ecce ubi gaius donauit fudu ecclie.
ubi perat faustin⁹: cui⁹ eps erat faustin⁹
ecclie. Qd e ecclie: Ecclie dixit cui perat
faustin⁹. Si no ecclie perat faustin⁹ s pti
perat: coluba aut ecclie e. qd clamas:
No deuorauim⁹ villas. Coluba illas heat:
qratur q sit coluba: et ipa heat. Na nostis
fres mei: qr ville iste no sut augusti. Et
si vos no nostis et putatis me gaudere i pos
sessione villaru: ds nouit. ipe scit qd ego de
illis villis sentia: vl qd ibi suffera. Nout
gemitus meos: si m aliqd de coluba ipertire
dignat⁹ e. Ecce sut ville. Quo iure defen
dis villas: dino an huano: Rndeat. Di
uinu ius in scipturis hemus: huanu ius
i legibz regu. Vn qsqz possidet qd possidz:
No iure humano: Na iure dino: Dni e tra
et pleitudo eius. Paupes et diuites deus
de vno limo fecit: et paupes et diuites vna
tra supportat. Iure tn huano dicit. hc villa
mea e. hec dom⁹ mea: hic seruus me⁹ est.
Iure g° huano: iure impatoru. Qre: Qa
iura ipa huana p ipatores et reges scli:
ds distribuit generi huano. Vltis legam⁹
leges ipatoru: et scdm ipas agam⁹ de vill:
Si iure huano vultis posside: recite⁹ leges
impatoru. Videam⁹ si voluerut aliqd ab
hereticis possidei. Sed qd m est ipator: Se
cudu ius ipius possides tra. Aut tolle iu
ra ipatoru: et qs audet dice mea est illa
villa. a meus e iste seruus. a dom⁹ hc mea
e: Si aut ut teneat ista ab hoibz: iure ac
cepunt regu. Vltis recitam⁹ leges. ut gau
deatis qr vl vnu ortu habetis. et no ipute
tis n masuetudini colube: qr vl ibi nob
pmittit pmane. Relegut eni leges mani
feste: n precepert ipatores eos q pt ecclie
catholice comunione vsurpat sibi nomen

xpianu: nec volut in pace cole patis aucto
rem. nichil noie ecclie audeat posside. Sed
qd nobis et ipatori: Sed ia dixi. de iure hu
mano agit: et tn aplus voluit seruire le
gibz: voluit honorai reges et ait. Rege re
uerem. Noli dice: qd m et regi: Qd tibi g
et possessioi: Piura regu: possident possess
siones. Dixisti qd m et regi. noli dice posses
sioes tuas: qr ad ipas iura huana renucia
asti. qbus possidetur possessioes. Sed de
diuino iure ago ait. Ergo euagelium recite
mus. Videam⁹ qusqz ecclia catholica xpi
e. sup que venit coluba: q docuit hic e q
baptizat. Quomo g° iure dino possideat
qui dicat ego baptizo: cu dicat coluba. hic
e qui baptizat: cu dicat scptura. vna e co
luba mea. vna e mri sue: Quae laniast
tis coluba: ymo laniastis viscera vestra:
Na vobis laniatis: coluba itegra pseuat.
Ergo fres mei si vtiqz no habent qd dicat:
ego dico qd faciant. Veiant ad catholica:
et nobiscu habebut no solu terra: sed etia
illu qui fecit celu et terram. Explicit
sermo sext⁹. Incipit septi⁹ ab eo qd scptu
e. et ego vidi et testioniu phibui qa hic
e fili⁹ dei. Altera die iteru stabat iohes
et ex disciplis ei⁹ duo: et respiciens ihm
abulante dicit ecce agnus dei. usqz ad
id qd ait: ame ame dico vobis videbi
tis celu apertu et anglos dei ascenden
tes et descendentes.

Qu gaudem⁹ frequetie vre:
qr vltra qi spare potuim⁹
alacriter couenistis. Hoc
qd nos letificat et conso
lat in oibus laborib⁹ et
piculis vite hui⁹ amo
vr in deu: et piu studiu. et certa spes. et fer
uor spus. Audistis cu psalm⁹ legetur: qa
iops et clamat ad deu in hoc sclo. Vox eni
e ut sepius audistis. et meminisse debetis
no vni⁹ hominis: et tn vni⁹ hominis. No vni⁹ paup
qr fideles multi: multa gna int paleas
gemetia diffusa toto orbe trarz: vni⁹ aut
qr mebra xpi oms. ac p hoc vnu corp⁹. Iste
g° pplus iops et paup no nouit gaudere de
sclo: et dolor eius itus e. et gaudiu ei⁹ itus
e. ubi no videt n ille qui exaudit gemete:
et coronat spante. Leticia scli vanitas.
Cu magna expectatioe spatur. ut veiat:
et no pt tenei cu venit. Iste eni dies qui

letus ē p̄ditis hodie in ista ciuitate: cras
vtiq3 nō erit: n̄c idem ipi cras hoc erūt qd
hodie sūt. Et trāseūt omia et euolāt oīa:
et sicut fum9 euanescūt: et ve quia amant
talia. Omīs enī aīa seq̄tur qd amat. Oīs
caro fenū: et oīs honor carnis q̄i flos feni.
Fenū aruit: flos decidit: verbū autē dn̄i
manet ī eternū. Ecce qd ames: si vis mane
re ī etnū. Sz dicc habebis. Vn̄ possū ap
hende verbū dei: Verbū caro fcm̄ ē: et ha
bitauit in nobis. Quapp̄t kmī ad īopiā
nr̄am et paupertate nr̄am ptineat: et qd
illos dolem9 qui sibi habūdare vident.
Gaudiū enī eorū: q̄si freneticorū ē. Qmō
aūt freneticus gaudet in īsania plerūq3
et ridet. et plangit illū qui sanus ē: sic et
nos kmī si recepim9 medicinā de celo veni
entē: q3 et nos omīs frenetici eram9 taq̄
salui fcī: q3 ea q̄ diligebam9 nō diligim9.
gemamus ad deū de his qui adhuc insa
niūt. Potens est enī vt et ipos saluos fa
ciat: et opus ē ut respiciāt se: et displi
ceāt sibi. Spectari volūt: et spectare se
nō nouerūt. Nā et si aliq̄ntū oclos ad
se conuertāt. videt confusionē suā: qd do
nec fiat alia sint studia nr̄a: alia sint
illorū. Nō tamen ita aīe nr̄e. Plus valet dolor
nr̄: q̄ gaudiū illorū. Qn̄tū ptinet ad
nūm fratrū difficile ē. ut q̄sq̄m illa cele
britate raptus fuit ex vicinis: q̄ntū aūt
ad sororū nūm contristat nos. et h̄. magis
dolendū ē. q3 nō ipe potius ad ecclesiam
cucurrit: q̄s debuit si nō timor. ite ve cu
dia de publico reuocare. Vidit hoc q̄ vi
det: et aderit mīa eius: ut sanet omīs.
Nos aūt qui conuenim9 pastam̄ epul' dei:
et sit gaudiū nr̄m sermo ipius. Inuita
uit enī nos ad euāgeliū suū: et ipe cib9
nr̄ est. quo nichil dulcius: s3 si q̄s habet
palatū sanū in corde. Vn̄ aūt arbitror
memīsse caritatē vr̄am hoc euāgeliū
lectionibz congruis ex ordie recitari: et pu
ime recēciora de iohe et colūba. De iohe
iā nouiat dnm: et h̄. īuentū est īspira
te spū dei. qd iā quidē iohes nouat dn̄z:
s3 qd ipe dn̄s ita esset baptizaturus. ut bap
tizandi ptātē a se ī nemine trāsfundet.
hoc didicit p colūbā: q3 dcm ei erat. sup
quē vidis spm̄ descendentē velud colūbā

et manentē sup eū: hic ē qui baptizat ī
spū sco. Qd est hic ē: Non ē alius: et sip
aliū. Quare aūt p colūbā. mlta dcā sūt: n̄c
possū nec opus ē oīa retexere. Pap̄ue tn̄ ppter
pacē: q3 et ligna q̄ baptizata sūt foris. quia
fcm̄ in eis īuenit colūba ad archā attulit:
sicut memīstis colūbā emissā a noe de ar
cha q̄ diluuio natabat. et baptismo ablue
batur. et nō mergebatur. Cū g° esset emissa. attu
lit ramū oliue: sed nō sola folia habebat:
hēbat et fructū. Itaq3 hoc optandū ē frīb9
nr̄is qui foris baptizatur: ut habeāt fcm̄.
Nō illos sinit colūba foris: n̄ ad archā re
duxerit. Fructus aūt totus ē caritas: sine qua
nichil ē hō: q̄dq̄d aliud habuit. Et h̄. vber
rime dcm̄ ab aplō commeorauim9 et recēsui
mus. Ait enī. Si linguis hoīm loq̄r et anglo
rū: caritatē aūt nō habeā: factus sū ut era
mentū sonās. aut cymbalū tinniens. Et si
habuero oēm sciam. et sciā omīa sacramenta.
et hēam pphiam: fidē aūt quomō dx̄. oēm
ut mōtes trāsferā: caritatē aūt nō hēam:
nichil sū. Et si distribuero oīa mea paupi
bus: et si tradidero corp9 meū ita vt ardeā.
caritatē aūt nō hēam: nichil michi pdest.
Nullo mō aūt possūt dicere se habere caritā
te: qui diuidūt vnitatē. Hec dcā sūt: seq̄n
cia videam9. Phibuit iohes testioniū: q3
vidit. Quale testioniū phibuit: Quia
ipe ē filius dei. Oportebat g°. ut ille bap
tizaret qui ē filius dei vnicus: nō adopta
tus. Adoptati filij: ministri sūt vnici. Vnic9
habet ptātē: adoptati ministeriū. Licet bap
tizet minister nō ptinens ad nūm fratrū. q3
male viuit et male agit: qd nos consolatur:
Hic ē qui baptizat. Altera die itin stabat
iohānes: et ex discipulis eius duo. Et respi
ciēs ihm ābulantē dicit. Ecce agnus dei.
Vtiq3 iste singlarit agnus. Nā et discipli
dicti sūt agni. Ecce ego mitto vos: sicut agnos
int lupos. Dicti sūt et ipi lumē. Vos aūt
estis lumē mūdi. Sz aliter ille de q°. dcm̄ ē:
erat lumē verū. qd illuīat oēm hoīem veni
entē in hūc mūdū. Sic et agnus singla
rit: solus. sine macula sine pcco. Nō cui9 ma
cule abstersē sit: s3 cui9 macula nulla fuit.
Qd enī: Qa dicebat iohes de dn̄o ecce ag
nus dei: ipe iohes nō erat agn9. nō erat
vir scūs: nō erat amicus sponsi: Ergo si
gulariter ille. hic ē agnus dei: q3 singlarit
hui9 agni sanguine solo hoīes redimi po

tuerunt. Fratres mei, si agnoscamus pretium nostrum, quia sanguis est agni, qui sunt illi qui hodie celebrant festivitatem sanguinis nescio cuius mulieris? Et quam ingrati sunt. Raptum est aurum, dicunt, de aure mulieris, et cucurrit sanguis, et positum est aurum in trutina vel statera: et praeponderavit multum de sanguine. Si pondus ad inclinandum aurum habuit sanguis mulieris, quale pondus habuit ad inclinandum mundum sanguis agni per quem factus est mundus? Eiusdem ille spiritus nescio quibus ut permitteret pondus: placatus est sanguine. Immundi spiritus noverant venturum Ihesum Christum: audierant ab angelis, audierant ex prophetis: et sperabant eum venturum. Nam si non sperabant, unde clamaverunt: Quid nobis et tibi est? Venisti ante tempus nos perdere. Sciamus quia sic sancti dei. Venturum sciebant: sed tempus ignorabant. Sed quod audistis in psalmo de Ierusalem: Quoniam beneplacitum habuerunt servi tui lapides eius: et pulveris eius miserebuntur. Tu exurgens misereberis Syon: quoniam venit, inquit, tempus ut miserearis eius. Quando venit tempus ut misereretur dominus: venit agnus. Qualis agnus? Quem lupi timent. Qualis agnus est? Qui leonem occisus occidit. Dictus est enim dyabolus rugiens leo: et circuiens querens quem devoret. Sanguine agni: victus est leo. Ecce spectacula christianorum. Et quod est amplius: Illi oculis carnis vident vanitatem: nos cordis oculis veritatem. Ne putetis fratres quod sine spectaculis nos dimisit dominus deus noster. Nam si nulla sunt spectacula, cur hodie convenistis? Ecce quod diximus: vidistis et exclamastis. Non exclamaretis: nisi vidissetis. Et magnum est hoc spectare per totum orbem terrarum, sanguine agni victum leonem: educta de dentibus leonum membra Christi: et adiuncta corpori Christi. Ergo nescio quid simile imitatus est quidam spiritus, ut sanguine simulacrum suum emi vellet: quia noverat precioso sanguine quandoque redimendum esse genus humanum. Fingunt enim spiritus mali umbras quasdam honoris sibimetipsis: ut sic decipiant eos qui sequuntur Christum. Usque adeo fratres mei, ut illi ipsi qui seducunt per ligaturas, per praecantationes, per machinamenta inimici, misceant praecantationibus suis nomen Christi: quia iam non possunt seducere christianos, ut dent venenum addunt mellis aliquid: ut per id quod dulce est lateat quod amarum est, et bibatur ad perniciem: usque adeo ut ego noverim aliquo tempore illius pilleati sacerdotem solere dicere: et ipse pilleatus christianus est. Ut quid hoc fratres? nisi quia non possunt aliter seducere christianos. Nec quaeratis Christum alibi quam ubi se voluit vobis praedicari Christus: et quomodo vobis voluit praedicari sic illum tenete: sic in corde vestro scribite. Murus est adversus omnes impetus: et adversus omnes insidias inimici. Nolite timere. Nec temptat ille nisi permissus fuerit. Constat illum nichil facere nisi permissus fuerit: aut missus. Mittitur tamquam angelus malus a potestate dominante: permittitur quando aliquid petit. Et hoc fratres mei non fit nisi ut probentur iusti: puniantur iniusti. Quid ergo times? Ambula in domino tuo: certus esto quod te non vult pati non pateris. Quod te permiserit pati flagellum corrigentis est, non pena dampnantis. Ad hereditatem sempiternam erudimur: et flagellari dedignamur? Fratres mei, si recusaret quisquam puer colaphis aut flagellis cedi a patre suo: quomodo non diceretur superbus, desperatus, ingratus paterne discipline? Et ut quid erudit pater homo filium hominem? Ut possit non perdere temporalia quae illi acquisivit, quae illi collegit, quae non vult cum perdere, quae ipse quandoque relinquit, non potuit in sempiternum tenere. Non docet filium cum quo possideat: sed quae docet ipsum similiter peritura omnia transitura, quae et ille qui monebat transiturus est. Quanto magis erudiat nos pater noster, cui non successuri sed ad quem accessuri sumus, et cum quo in eternum mansuri in hereditate quae non marcescit, nec moritur, nec grandine novit, et ipsa hereditas ipse pater est? Huic possidebimus et erudiri non debemus? Sufferamus ergo eruditionem patris. Non quando nobis dolet caput curramus ad praecantatores, ad sortilegos: et remedia vanitatis. Fratres mei non vos plangam? Cotidie invenio ista. Et quid faciam? Nondum persuadeo christianis in Christo spem esse ponendam? Ecce cum fecerint si est remedium moriatur. Quam multi enim cum remediis mortui sunt: et quam multi sine remediis vixerunt. Qua fronte exiit anima ad deum? perdidit signum Christi: accepit signum dyaboli. An forte dicat: non perdidi signum Christi. Ergo signum Christi cum signo dyaboli habuisti. Non vult Christus communionem: solus vult possidere quod emit. Tanti emit: ut solus possideat. Tu facis ei consortem dyaboli

ante per peccatum vendideras. Ve duplici cor
de: qui in corde suo partem facit deo: partem fa
cit dyabolo. Iratus deus quia ibi fit pars dy
abolo discedit: et totum dyabolus posside
bit. Non frustra itaque apostolus dicit. Neque
detis locum dyabolo. Cognoscamus ergo agnum
fratres: cognoscamus precium nostrum. Ecce duo de
discipulis iohannis: quia talis erat iohannes a
micus sponsi. non querebat gloriam suam: sed tes
timonium perhibebat veritati. Numquid voluit
apud se remanere discipulos: ut non seque
rentur dominum: Magis ipse ostendit discipulis
suis quem sequerentur. Habebant enim illum tam
quam agnum. Et ille. Quid me attenditis: E
go non sum agnus. Ecce agnus dei. Et quid
prodest nobis agnus dei: Ecce ait qui tollit
peccata mundi. Secuti sunt illum. hoc audito duo
qui erant cum iohanne. Videamus sequentia. Ec
ce agnus dei: hoc iohannes. Et audierunt eum
duo discipuli loquentem: et secuti sunt ihesum.
Conversus autem ihesus et videns eos sequentes
se: dicit eis. Quid queritis: Qui dixerunt. Rab
bi. quod dicitur interpretatum magister: ubi habitas:
Non sic illum sequebantur: quasi iam ut inhererent
illi. Nam manifestum est quando illi inheserunt:
quia de navi eos vocavit. In his duobus enim
erat andreas. sicut modo audistis: andreas
autem frater petri erat. Et novimus in euangelio
quod petrum et andream dominus de navi vocavit di
cens: venite post me. et faciam vos fieri piscato
res hominum. Et ex illo iam inheserunt illi: ut
non recederent. Modo ergo quod eum sequuntur isti du
o. non quasi non recessuri sequuntur: sed videre volu
erunt ubi habitaret. et facere quod scriptum est:
limen ostiorum eius exterat pes tuus. surge
re ad illum venire assidue. et erudiri preceptis
eius. Ostendit eis ille ubi maneret. Venerunt:
fuerunt cum illo. Quam beatum diem duxerunt: quam
beatam noctem. Quis est qui nobis dicat: que illi
audierunt a domino: Edificemus et nosmetipsi
in corde nostro: et faciamus domum quo veniat
ille et doceat nos. Colloquatur nobis. Quid
queritis: Qui dixerunt ei. Rabbi. quod dicitur inter
pretatum magister. ubi habitas: Dicit eis. Veni
te et videte. Et venerunt et viderunt ubi
maneret: et apud eum manserunt die illa. Ho
ra autem erat quasi decima. Nichil ne arbitra
mur pertinuisse ad euangelistam dicere nobis.
quota hora erat: Potest fieri ut nichil ibi nos
querere: nichil animadvertere voluit: Decima
erat hora. Numerus iste legem significat: quia in de

cem preceptis data est lex. Venerat autem tempus
ut impleretur lex per dilectionem: quia a iudeis
impleri non poterat per timorem. Unde dominus dicit.
Non veni solvere legem: sed adimplere. Merito
ergo decima hora eum secuti sunt ad testimonium a
mici sponsi duo isti: et decima hora audivit
rabbi: quod interpretatur magister. Si decima hora
rabbi dominus audivit: et decimus numerus ad legem
pertinet: magister legis non est nisi dator legis. Ne
mo dicat. quia et alius dedit legem: alius docet
legem. Ipse illam docet: qui illam dedit. Ipse est
magister legis sue. et docet illam. et misericordia est in lin
gua ipsius: ideo misericorditer docet legem: sicut
dictum est de sapientia. Legem autem et misericordiam in lingua
portat. Noli timere ne implere legem non possis:
fuge ad misericordiam. Si multum est ad te legem im
plere: utere pacto illo. utere cyrographo: utere pre
cibus quas tibi constituit. et composuit iurisperitus
celestis. Qui enim habent causam. et volunt
supplicare imperatori: querunt aliquem scolasti
cum iurisperitum. a quo sibi preces componant: ne
forte si aliter pecierint quam oportet non solum non
impetrent quod petunt: sed et penam pro beneficio me
antur. Cum ergo quererent supplicare apostoli. et
non invenirent quomodo adire imperatorem deum:
dixerunt christo. Domine doce nos orare: hoc est
iurisperite noster. assessor immo consessor dei: com
pone nobis preces. Et docuit dominus de libro
iuris celestis. docuit quomodo orarent: et in
ipso quod docuit posuit quandam conditionem: di
mitte nobis debita nostra. sicut et nos dimit
timus debitoribus nostris. Si non secundum legem pe
tieris: reus eris. Contremiscis imperatorem factus
reus: offer sacrificium humilitatis et misericordie. Dic
in precibus. Dimitte mihi: quoniam et ego dimitto.
Sed si dicis: fac. Quid enim facturus es. quid acturus:
si mentitus fueris in precibus: Non quomodo dicitur
in foro carebis beneficio rescripti: sed nec rescrip
tum impetrabis. Iuris enim forensis est. ut qui in
precibus mentitus fuerit: non illi prosit quod impetra
vit. Sed hoc inter homines: quia potest falli homo: po
tuit falli imperator quando preces misisti.
Dixisti enim quod voluisti: et cui dixisti nes
cit an verum sit. Dimisit te adversario tuo con
vincendum: ut si ante iudicem convictus fueris
de mendacio. quia non potuit ille nisi prestare
nesciens an fueris mentitus: ibi carebis be
neficio rescripti quo perduxisti rescriptum. Deus
autem qui novit utrum menciaris an verum di
cas non facit ut in iudicio tibi non prosit: sed
nec impetrare permittit. quia ausus es menti

ri veritati. Quid g° facturus es dic m. Im
ple legē ex omī pte. ita vt ī nullo offēdas:
difficile ē. Reatus g° certus ē. remedio v
ti nō vis. Ecce fr̄es mei q̄le remediū po
suit dn̄s cont̄ egritudīes aīe. Q̄d g°. Cū
caput tibi dolet laudam9 si euāgeliū
ad caput posuis: et nō ad alligaturā
cucurris. Ad hoc enī pducta ē infirmitas
hoim̄: et ita plangendi st̄ hoīes q̄ currūt
ad ligaturas. ut gaudeam9 qn̄ videmus
hoīem ī lcō suo cōstitutū iactari febrib9
et doloribꝰ: nec alicubi spē posuisse: nisi
vt sibi euāgeliū ad caput ponet. Non qr
ad hoc fcm̄ ē: sed qr plātū ē euāgeliū liga
turis. Si g° ad caput ponit ut quiescat
dolor capitis: ad cor nō ponit ut sanet
a pctīs. Fiat g°. Q̄d fiat. Ponat ad cor:
sanetur cor. Bonū ē bonū vt de salute cor
poris nō satagas: n̄ vt a deo illā petas.
Si scit t̄ pdesse dabit illā. si nō t̄ dederit:
nō pderit habē illā. Q̄m m̄lti egrotāt
īnocētes in lcō: et si sani fuīnt, pcedunt
ad scel'a cōmittēda. Q̄m m̄ltis obest sa
nitas. Latro q̄ pcedit ad faucē occidē ho
minē: qn̄to illi melius erat ut egrotaret.
Qui noctu surgit ad fodiendū parietē a
lienū: qn̄to melius si febribz iactaretur.
Innocētius egrotaret: scelerate sanus est.
Nouit g° deus q̄d nobis expediat. id a
gam9 tm̄ vt sanū sit cor nr̄m a pctīs: et
qn̄ forte flagellam᷑ in corpe. ipm̄ depcē
mur. Rogauit illū apl's paulus ut aufret
stimulū carnis: et noluit aufre. Nūq̄d
pturbatus ē: Nūq̄d cōtristatus dixit se
desertū. Magis dixit se nō desertū: qr nō
ablatū ē q̄d volebat aufri. ut illa īfirmi
tas sanaretur. Hoc enī īuenit ī voce medi
ci. sufficit t̄ grā mea: nā v̄tus ī infirmita
te pficit᷑. Vn̄ g°. scis q̄d nō vult te sanare
d's: Adhuc t̄ expedit flagellari. Vn̄ scis q̄̄
putre est q̄d secat medicus: agēs ferrū
p putrida: Nōne nouit modū q̄d faciat:
quousqꝫ faciat: Nūq̄d vlulat9 eius qui
secatur retrahit manus medici: artifi
ciose secātis: Ille clamat: ille secat. Cru
delis qui nō audit clamantē: an potius
misericors q̄ vulnus psequitur ut sanet e
grotū: Hec fr̄es mei ideo dixi: ne q's q̄
rat aliq̄d pter auxiliū dei. Q̄n forte ī ali
q̄ correptiōe dn̄i sum9: videte ne pccatis.
videte ne ab agno recedatis: et a leone

deuoremini. Diximus g° q̄re hora decima:
sequētia videam9. Erat andreas fr̄ sy
monis petri vnus ex duobz q̄ audierāt
ab ioh'e: et secuti fuerāt eū. Inuenit hic
symonē fr̄em suū: et dixit ei. Inuenimus
messyam: q̄d ē interpretatū xp̄s. Messyas
hebraice. xp̄us grece ē: latine vnctus. Ab
vnctione enī dicit᷑ xp̄s. Crisma vnctio ē.
Grece g° xp̄us vnctus. Ille singl'ariter
vnctus. pcipue vnctus: vt oms xp̄iani
vnguntur. Ille pcipue quomō in ps dicit
audi. Ppterea vnxit te d's d's tuus oleo ex
ultationis: pre pticipibz tuis. Pticipes om
eius oms sc̄i. Sed ille singl'arit̄ scs scōꝝ:
singl'arit̄ vnctus. singl'arit̄ xp̄s. Et dux
it eū ad ihm. Intuitus aut̄ eū ih's dixit.
Tu es symō filius iohis: tu vocaberis
cephas. q̄d interpretat᷑ petrus. Nō mag
nū qr dixit dn̄s cui9 filius eēt iste. Q̄d
magnū dn̄o: Omia noīa scōꝝ suoꝝ scie
bat: q̄s an̄ mūdi cōstitutionē pdestina
uit. Et miraris qr dixit vni hoī tu es fi
lius illi9: et tu vocabis illud: Magnū
qr mutauit ei nomē: et fecit de symone
petrū. Petrus aut̄ a petra: petra v'o ecclia.
Ergo ī petri nomīe figata ē ecclia. Et
qui securus. n̄ qui edificat sup petrā.
Et q̄d ait ipe dn̄s: Qui audit v̄ba mea
hec et facit ea: similabo eū viro prude
ti edificāti sup petrā. Nō cedit teptatio
nibz. Descendit pluuia venerūt flumīa:
flauerūt venti: et ī pegerūt ī domū illā
et nō cecidit: fundata enī erat sup petrā.
Qui audit verba mea. et nō facit ea. Iā
vnusq̄sqꝫ nr̄m timeat et caueat: simila
bo eū viro stulto. q̄ edificauit domū suā
sup harenā. Descendit pluuia. venert
flumīa. flauerūt venti: et ī pegerūt in
domū illā. et fc̄a est ruina ei9 magna.
Q̄d pdest qr ītrat eccliam: qui vult sup
harenā edificare: Audiēdo enī et nō faci
endo: edificat q̄dem. s; sup harenā. Si
enī nichil audit: nichil edificat. Si at
audit: edificat. Sed q̄rim9 ubi. Si et au
dit et facit: sup terrā. Si audit et nō fa
cit: sup harenā. Duo sūt genā edifica
tui: aut sup petrā aut sup arenā. Q̄d
ergo: Illi qui nō audiūt securi sūt: Se
curos eos dicit: qr nichil edificat. Nudi
sūt sub pluuia: an̄ flumīa. ante ventos
Cū venerit ista: an̄ illos tollūt q̄ do

mos deiciāt. Ergo vna est securitas:
et edificare et sup petrā edificare. Si aūt
audire vis et nō facere edificas: sed ruinā
edificas. Cū aūt venit tēptatio deicit do
mū: et cū ipa ruina tua te extollit. Si
aūt nō audis nudus es. illis tēptatoib3
tu ipse traheris. Audi g° et fac: vnū est re
mediū. Qūti forte hodie audiendo et nō
faciendo: rapti sūt fluuio celebritatis huius.
Audiēdo eni et nō faciēdo venit fluuius: et
ipa celebritas ānūsaria. ipletus e tor
rens trāsiturus et siccatur: sed ve illi
quē tulit. Illud g° nouit caritas vra:
q̄ nisi qs et audiat et faciat. nō edificat
sup petrā. et nō ptinet ad nomē tam
magnū: qd sic cōmēdauit dns. Intentū
eni te fecit. Nā si hoc an petrus vocaret.
nō ita vides misteriū petre: et putares
eū sic vocari nō puidentia dei. Ideo eū
voluit aliud prius vocari: ut ex ipa cō
mutatōe noīs sacrmenti viuacitas cō
mēdaretur. Et in crastinū voluit exire
in galileā: et inueīt philippū. et dicit ei
ihus. Seqre me. Erat aūt de ciuitate an
dree et petri. Et inuenit philippus nata
nahelē: iā vocatus a dnō philippus. et
dicit ei. Quē scripsit moyses in lege et
pphe: inueīmus ihm filiū ioseph. Cuius
filius dicebatur: cui desponsata erat mr
sit: bn nouerūt in euāgelio om̄s xpiani.
Hoc philippus dixit nathanaeli. Addi
dit et locū. A nazareth. Et dixit ei na
thanael. A nazareth potest aliqd boni
ee. Qd itelligitur fres: Nō quomō aliqui
pnūciant. Nā et sic solet pnūciari: a
nazareth pt aliqd boni esse: Sequit
eni vox philippi et dicit. Veni et vide.
Ambas aūt pnūciatioēs pt ipa vox se
qui siue sic pnūtiaes tāq̄ cōfirmās. a na
zareth pt aliqd boni ee: et ille. Veni et
vide: siue sic dubitās et totū introgās.
a nazareth pt aliqd boni esse: Veni et
vide. Cū g° siue illo mō siue isto pnūtiet
nō repugnāt verba sequētia: nrm est
qrere qd potius itelligatur in hijs vbis.
Qualis fuit nathanael iste: i seqntib9
pbamus. Audite qualis fuit: dns ipse
phibet testioniū. Magnus dns cognitus
testionio iohis: btūs nathanael cognitus
testionio veritatis. Nā dns et si testionio
iohis nō cōmendaretur: ipse sibi phibebat
testioniū. qr sufficit sibi ad testioniū suū
veitas. Sed qr vitatē nō poterat capere
hoīes: p lucernā qrebant veitatē. Et ideo
iohēs p quē dns ondēret missus ē. Audi
dnm nathanaeli testioniū phibentē. Et
dixit ei nathanael. A nazareth pt aliqd
boni ee: Dicit ei philippus. Veni et vide.
Et vidit ihus nathanael veiētē ad se.
et dicit de eo. Ecce vē isrlita: i quo dolus nō
ē. Magnū testioniū: hoc nec andree dictū
ē. nec petro dcm nec philippo qd dcm ē de
nathanaele: ecce vē isrlita i quo dolus
nō est. Qd g° dicimus fres: Debet iste esse
pmus in aplis: nō solū pmus nō inuenitur
in aplis. sed nec medius nec vltimus. inter
duodecim nathanaelē cui tm̄ testioniū p
hibuit filius dei dicens. Ecce vē isrlita
in quo dolus nō est. Queritur causa: qtū
dns itimat pbabilē inuenimus. Intelligere
eni debemus ipm nathanaelē eruditū fu
isse et peritū legis: ppterea illū noluit dns
inter discipulos ponere. qr ydiotas elegit vn
cōfunderet mūdū. Audi aplm dicentē ista.
Videte inqt vocationē vrām fres: qr nō
mlti sapiētes scdm carnē. nō mlti potē
tes: nō mlti nobiles: s3 infirma mūdi ele
git deus ut cōfundat fortia: et ignobili
a mūdi et cōtēptibilia elegit deus. et ea
q nō sūt tanq̄ ea q̄ sūt: ut q̄ sūt euacuet.
Si doctus eligeretur: fortasse ideo se dicet
electū: qr doctrina eius meruit eligi.
Dns nr ihus xpus volens supbor frangere
ceruices: nō qsiuit p oratorē piscatorē. s3 de pis
catore lucratus ē imperatorē. Magnus cy
prianus orator. sed prior petrus piscator:
p quē postea crederet nō tm̄ orator: s3 etiā
imperator. Nullus nobilis pmo elcs ē.
nullus doctus: qr ifirma mūdi elegit: ut
cōfundat fortia. Erat g° iste magnus et
sn̄ dolo: hoc solo nō elcus. ne auqui videretur
dns doctos elegisse. Et ex ipa doctrina le
gis veiebat. Qd cū audisset a nazareth.
scrutatus eni erat scripturas: et sciebat qr
inde erat exspectandus saluator. qd nō fa
cile alij scribe et pharizei nouerat: iste
g° doctissimus legis cū audisset philippū
dicentē. inuenimus ihm quē scripsit moyses
in lege et pphe a nazareth filiū ioseph.
ille qui optime scripturas noueat: audi
to noīe nazareth. erectus ē spe et dixit.

A nazareth potest aliquid boni esse. Iam cetera
de ipso videamus. Ecce vere israhelita in quo dolus
non est. Quid est in quo dolus non est? Forte
non habebat peccatum? Forte non erat eger?
Forte illi medicus non erat necessarius? Ab-
sit. Nemo hic sic natus est: ut illo medi-
co non egeret. Quid sibi ergo vult in quo dolus
non est? Aliquanto intentius queramus: apparebit
modo in nomine domini. Dolum dicit dominus. Et omnes
qui verba latina intelligunt sciunt: quia dolus
est cum aliud agitur. et aliud fingitur. Inten-
dat caritas vestra. Non dolus dolor est. Propterea
dico: quia multi imperitiores latinitatis loquun-
tur sic: ut dicant dolus illum torquet, pro
eo quod est dolor. Dolus fraus est simulatio
est: quando aliquis aliquid in corde tenet. et aliud
loquitur dolus est. et tanquam duo corda habet.
Unum quasi sinum cordis habet ubi videt verita-
tem: et alterum sinum ubi concipit mendacium.
Et ut noveritis hunc dolum esse dictum in psalmis: la-
bia dolosa. Sequitur in corde et corde locu-
ti sunt falsa. Quid est in corde et corde: nisi
duplici corde? Si ergo dolus in isto non erat:
sanabilem illum medicus iudicavit non sa-
num. Aliud est enim sanus: aliud insanabi-
lis. Qui egrotat cum spe sanabilis dicitur:
qui egrotat cum desperatione insanabilis. Qui
autem iam sanus est: non eget medico. Medicus
ergo qui venerat sanare vidit istum sana-
bilem: quia dolus in illo non erat. Quomodo in
illo non erat dolus? Si peccator est: fateatur
se peccatorem. Si enim peccator est. et iustum se di-
cat: dolus est in ore ipsius. Ergo in natha-
naele confessionem peccati laudavit: non iudi-
cavit non esse peccatorem. Propterea cum pharisei
qui sibi videbantur iusti reprehenderent dominum
quia miscebatur egrotis medicus. et dicerent
ecce cum quibus manducat: cum publicanis et
peccatoribus. respondit medicus freneticis. Non est
opus sanis medicus: sed male habentibus.
Non veni vocare iustos: sed peccatores. Hoc est
dicere. Quia vos iustos dicitis cum sitis peccatores:
sanos vos predicatis cum langueatis medi-
cinam repellitis. non sanitatem tenetis. Unde
ille phariseus qui vocaverat dominum ad prandi-
um: sanus sibi videbatur. Egrota autem illa
mulier irrupit in domum quo non erat invi-
tata: et desiderio salutis facta inpudens. acces-
sit non ad caput domini non ad manus sed ad
pedes: lavit eos lacrimis. tersit capillis.
osculata est eos. unxit unguento: pacem fecit
cum vestigiis domini peccatrix. Reprehendit
ille tanquam sanus medicum: ille phariseus
qui illic discumbebat. ait apud se. Hic si
esset inquit propheta: sciret que mulier illi pe-
des tetigisset. Ideo autem suspicatus erat
eum ignorasse: quia non illam repulit. quasi ne in-
mundis manibus tangeretur. Noverat autem ille:
permisit se tangi. ut tactus ipse sanaret.
Dominus videns cor pharisei: proposuit similitudi-
nem. Duo debitores erant cuidam feneratori:
unus ei debebat l. denarios. alter quingen-
tos. Cum non haberent unde redderent: donavit
ambobus. Quis eum plus dilexit? Et ille. Cre-
do domine: cui plus donavit. Et conversus ad
mulierem: dixit symoni. Vides istam mu-
lierem? Intravi in domum tuam. aquam mihi ad pe-
des meos non dedisti: illa autem lavit lacri-
mis pedes meos. Osculum mihi non dedisti:
illa non destitit osculari pedes meos. O-
leum mihi non dedisti: illa pedes meos unxit
unguento. Propterea dico tibi dimittuntur ei peccata
multa: quoniam dilexit multum. Cui autem modicum
dimittitur: modicum diligit. Hoc est dicere.
plus egrotas: sed sanum te putas. Modicum
putas tibi dimitti: cum plus debitor sis.
Bene ista: quia dolus in illa non erat: meru-
it medicinam. Quid est dolus in illa non erat?
Confitebatur peccata. Hoc laudat in nathana-
ele: quia dolus in illo non erat. quia multi phari-
sei qui habundabant peccatis iustos se dicebant.
et dolum afferebant. per quem sanari non pote-
rant. Vidit ergo iam istum: in quo dolus non
erat. et ait. Ecce vere israhelita: in quo dolus non
est. Dicit ei nathanael. Unde me nosti?
Respondit ihesus et dixit. Priusquam te philippus vo-
caret cum esses sub fici vidi te id est sub arbore
fici. Respondens ei ait. Rabbi tu es filius dei:
tu es rex israhel. Aliquid magnum potuit natha-
nael iste intelligere in eo quod dictum est: cum esses
sub fici arbore vidi te. priusquam te philippus
vocaret. Nam talem vocem protulit. tu es filius
dei tu es rex israhel. qualem tanto post petrus
quando ei dominus dixit. beatus es symon bariona:
quia non tibi revelavit caro et sanguis. sed pater
meus qui est in celis. Et ibi nominavit pe-
tram: et laudavit firmamentum ecclesie in ista
fide. Hic iam dicit. Tu es filius dei: tu es
rex israhel. Unde? Quia dictum est ei: antequam te
philippus vocaret cum esses sub arbore fici
vidi te. Querendum est an aliquid significet
ista arbor fici? Audite enim fratres mei. In

ueimus arborē fici maledictā: qz sola folia
habuit: et fructū nō habuit. In origine huani
generis adā et eua cū peccauisset: de foli
is ficulneis succinctoria sibi fecerunt. Folia
g° ficulnee itelligūtur pctā. Erat autē na
thanael sub arbore fici: tanq̄ sub umbra
mortis. Vidit eū dn̄s de quo dictū ē: q̄ se
debāt sub umbra mortis. lux orta est
eis. Quid g° dictū ē nathanaeli: Dicis m̄
o nathanael ubi me nosti. mō iam loqris
mecū: qz vocauit te philippus: Iā quē
vocauit p aplm̄: ad ecclīam suā vidit p
tinē. O tu ecclīa o tu isrl in quo dolus nō
ē. si es pplis isrl in quo dolus nō ē. mō iam
cognouisti xpm̄ p aplos: quomō natha
nael cognouit xpm̄ p philippū. Sz mīa
sua an̄ te vidit: cū sub pctō iaceres. Nūqd
enī nos p̄ius q̄siuim⁹ xpm̄: et nō ille nos
q̄siuit: Nūqd nos venimus egroti ad me
dicū: et nō medicus ad egrotos: Nonne
ouis illa pierat. et relictis nonagīta et
nouē. pastor q̄siuit illā et īuenit: quā letꝰ
ī humeris iportauit: Nōne pierat illa
dragma. et accendit mulier lucernā
et q̄siuit ī tota domo sua donec īuenit:
Et cū īuenisset: cōgratulamī m̄ ait vicinis:
quia īueni dragmā quā pdiderā. Sic et
nos sicut oues pieramꝰ: et sicut dragma
pieramus: et pastor nr̄ īuenit ouē: sed q̄
siuit ouē. Mulier q̄siuit dragmā: sed q̄
siuit dragmā. Que ē mulier: Caro xpi.
Que ē lucerna: Parauī lucernā xpō meo.
Ergo q̄siti sumꝰ ut īueniremꝰ: īuenti loq̄
mur. Nō superbiamꝰ: qz an̄q̄ īueniremꝰ:
pieramꝰ: si nō q̄reremꝰ. Nō nobis g° di
cant q̄s amamꝰ: et volumꝰ lucrī pacī
ecclie catholice. Quid nos vultis: Quid nos
q̄ritis: si pctōres sumꝰ: Ideo vos q̄rimꝰ
ne peatis. Querimꝰ: qz q̄siti sumꝰ. Inueni
re vos volumꝰ: qz īuenti sumꝰ. Ita qz na
thanael cū dixisset ubi me nosti: ait illi
dn̄s. Priusq̄ te vocaret philippꝰ cū esses sb
arbore fici: vidi te. O tu isrl sine dolo q̄sq̄s
es. o pplē viuēs ex fide: anteq̄ te p aplos
meos vocare. ait: cū esses sub umb mor
tis. et tu me nō videres. ego te vidi. Dn̄s de
inde dixit ei. Quia dixi tibi. vidi te sub
arbore fici credis: maiꝰ hijs videb. Et
dicit eis. Amē amē dico vob: videbitis ce
lū apertū. et anglos ascēdentes et descēdē
tes sup filiū hominis. Fr̄es nescio q̄d maiꝰ
dixit: quā est sub arbore fici vidi te. Plus
est enī q̄ nos dn̄s vocatos iustificauit: q̄
q̄ vidit iacētes sub umb mortis. Quid enī
nobis pdeat si ibi remansissemꝰ: ubi nos
vidit: Nūqd nō iaceremꝰ: Quid ē h° maius:
Quā vidimꝰ anglos ascēdentes et descendē
tes sup filiū hominis: Iam aliqn̄ de hijs as
cendentibz et descēdentibz anglis dixerā:
sed ne obliti fueritis. breuit dico tanq̄ cō
mēorans. Plibz autē dicerem si nō cōmeora
re: sz mō insinuare. Scalas vidit iacob p
sopnū: et in ipis scalis vidit anglos ascē
dentes et descēdētes: et lapidē quē sibi
ad caput posuerat unxit. Audistis quia
messyas ē xp̄s: audistis qz unctus ē xp̄s.
Nō enī sic posuit lapidē unctū ut veniret
et adoraret: aliqn̄ ydolatria esset: nō signifi
catio xpi. Facta ē g° significatio quousqz
oportuit fieri significationē: et significa
tus ē xpus. Lapis unctus: sed nō in ydo
lo. Lapis unctus. Lapis q̄re: Ecce pono in
syon lapidē electū p̄ciosū: et qui crediderit
in illū nō ꝯfundet. Quare unctus: Quia
xpus a crismate. Quid autē vidit tūc ī scalis
et ascēdentes et descēdentes anglos: Sic
ē et ecclīa fr̄es. Angeli dei boni pdicatores
pdicātes xpm̄: hoc ē sup filiū hoīs ascen
dūt et descendūt. Quomō ascendūt: q̄mō
descendūt: Ex uno habemꝰ exēplū. Audi
aplm̄ paulū. Quod in ipo īuenerimꝰ: hoc de
ceteris veritatis pdicatoribꝰ credamꝰ. Vide
paulū ascēdentē. Scio hoīem ī xpō. ante
ānos. xiiij. raptū fuisse usqz ad tertiū celū:
siue ī corpē siue extra corpus nescio. deus
scit: et audisse ieffabilia verba. q̄ nō licet
homī loqui. Ascendentē audistis: descende
tē audite. Nō potui vobis loqui q̄si spūali
bus. sz q̄si carnalibz: q̄si puulis in xpō. lac
vob potū dedi nō escā. Ecce descēdit qui as
cēderat. Quere q° ascenderit: usqz ī tertiū ce
lū: q̄re quo descendit: usqz ad lac puulis
dandū. Audi qz descendit. Factus sum inqt p
uulus ī medio vestrm̄: tanq̄ si nutrix foueat
filios suos. Videmꝰ enī et nutrices et mr̄es
descendē ad puulos: et si norūt latina ver
ba dicē. decurtāt illa et q̄ssant q̄damō lin
guā suā. ut possit de lingua diserta fieri blā
dimēta puulia: qz si sic dicat nō audit ī
fans. nec pficit ī fans. Et disertus aliqs
pr̄ si sit tantus orator. ut lingua illiꝰ fora
cōcrepent. et tribunalia cōcutiatur: si ha

beant paruulum filium tuum ad domum redierit se po
nat forense eloquentia quo ascenderat. et lingua
paruuli descendit ad paruulum. Audi uno loco ip
sum apostolum ascendentem et descendentem in una se
tentia. Siue enim inquit mente excessimus deo: si
ue temperantes sumus uobis. Quid est mente exces
simus: Ut illa uideamus, que non licet homini loqui.
Quid est temperantes sumus uobis: Numquid iudicaui
me scire aliquid inter uos nisi ihesum xpistum: et
hunc crucifixum. Si ipse dominus descendit et as
cendit: manifestum est quia et predicatores ipsius
descendunt imitatione, ascendunt illuminatione.
ascendunt et predicatione. Et si aliquanto uos di
utius tenuimus: consilii fuit, ut importune
hore transirent. Arbitramur iam illos peregisse
vanitatem suam. Nos autem fratres quoniam pasti su
mus epulis salutaribus, quod restat agamus:
ut diem dominicum sollempniter impleamus in gau
diis spiritualibus: et comparemus gaudia ueritatis
cum gaudiis uanitatis: et si horremus doleamus.
si dolemus oremus: si oramus exaudiamur.
si exaudimur et illos lucremur. Explicit ser
mo septimus. Incipit octauus de nuptiis in
chana galilee et aqua in uinum co
uersa :

Miraculum quidem domini nostri
ihesu xpisti quo de aqua uinum
fecit: non est mirum eis qui no
uerunt quia deus fecit. Ipse
enim fecit uno illo die in
nuptiis in sex illis hydriis
quas impleri aqua precepit: qui omni anno facit
hoc in uitibus. Sicut enim quod miserunt ministri
in ydrias in uinum conuersum est opere domini: sic
et quod nubes fundunt in uinum conuertitur eiusdem
opere domini. Illud autem non miramur quia omni anno
fit. assiduitate amisit admirationem. nam
consideratione maiorem inuenit: quam id quod factum
est in ydriis aque. Quis enim qui considerat opera
dei quibus regitur et administratur totus hic mun
dus: et non obstupescit obruiturque miraculis.
Si consideret uim unius grani cuiuslibet semi
nis: magna quedam res est. horror est conside
ranti. Sed quia homines in aliud intenti perdiderunt
considerationem operum dei: in qua darent lau
dem cotidie creatori: tamquam seruauit sibi deus
insolita quedam que faceret: ut tamquam dormien
tes homines ad se colendum mirabilibus excita
ret. Mortuus resurrexit: mirati sunt homines.
Tot cotidie nascuntur: et nemo miratur. Si
consideremus prudentius maius miraculum est esse qui non
erat: quam reuiuiscere qui erat. Idem tamen deus
per dominum nostrum ihesum xpistum per uerbum suum fecit hec omnia:
et regit qui creauit. Priora miracula fecit per
uerbum suum apud se. posteriora miracula fecit
per ipsum uerbum suum incarnatum: et propter nos ho
minem factum. Sicut miramur que facta sunt per hominem
ihesum: miremur que facta sunt per deum ihesum. Per deum
ihesum facta sunt celum et terra mare et omnis orna
tus celi: opulentia terre. fecunditas maris.
omnia hec que oculis adiacent per ihesum xpistum fa
cta sunt. et uidemus hec: et si est in nobis spiritus illius
sic nobis placent. ut artifex laudetur: non ut
opera conuersi ab artifice auertamur. et faciem quodammodo
ponentes ad ea que fecit. dorsum ponamus ad eum
qui fecit: et hec quidem uidemus, et adiacent
oculis. Quid illa que non uidemus sicut sunt angeli.
uirtutes potestates dominationes. omnisque habitator
fabrice huius supercelestis non adiacens oculis
nostris: quamquam sepe et angeli quando oportuit se
monstrauerunt hominibus. Nonne deus per uerbum
suum. id est unicum filium suum dominum nostrum ihesum xpistum
fecit hec omnia. Quid ipsa anima humana que non
uidetur et per opera que exhibet in carne. magnam
prebet admirationem bene consideratibus: a quo facta
est nisi a deo. et per quem facta est nisi per filium dei. Non
dum dico de anima hominis. Cuiuslibet pecoris anima
quomodo regit molem suam: sensus omnes exserit.
oculos ad uidendum. aures ad audiendum. na
res ad percipiendum odorem. oris iudicium ad
sapores discernendos. membra denique ipsa ad
peragenda officia sua. numquid hec corpus et
non anima. id est habitatrix corporis agit. Nec tamen
uidetur oculis: et ex his que agit admirationem
mouet. Attendat iam consideratio tua etiam
ad animam humanam. cui tribuit deus intellectum
cognoscendi creatorem suum: dinoscendi et
distinguendi inter bonum et malum. hoc est inter
iustum et iniustum. Quanta agit per corpus. Atten
dite uniuersum orbem terrarum: ordinatum in ipsa
humana re publica. quibus administrationibus.
quibus ordinibus potestatum. conditionibus ciuita
tum: moribus. legibus. artibus. Hoc totum per
animam geritur: et hec uis anime non uidetur.
Cum subtrahitur corpori: cadauer iacet. Cum
autem adest corpori: primo condit quodammodo
putores. Corruptibilis est omnis caro: in pu
tredinem defluit. nisi quodam condimento anime
teneatur. Sed hoc commune illi est cum pecoribus.
Anima illa magis miranda quam dixi. que ad mentem
et intellectum pertinet: ubi etiam ad ymaginem
creatoris sui renouatur. ad cuius ymaginem

factus est homo. Aderit hec vis anime cum
et corpus hoc induerit incorruptionem et mor
tale hoc induerit immortalitatem. Si tanta
potest per carnem corruptibilem quid poterit per
corpus spirituale post resurrectionem mortu
orum. Hec tamen anima ut dixi admirabilis nature
atque substantie invisibilis res est et intelligibilis:
et hec tamen per ipsum Christum facta est. quia ipse est verbum
dei. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est
nichil. Cum tanta ergo videamus facta per dominum Ihe
sum: quid miramur aquam in vinum conversam per
hominem illum. Neque enim sic factus est homo: ut perderet
quod deus erat. Accessit illi homo: non amissus est
deus. Ipse ergo fecit hoc: qui et illa omnia. Non
itaque miremur quia deus fecit: sed amemus quia
inter nos fecit: et propter nostram reparationem
fecit. Aliquid enim et in ipsis factis innuit nobis.
Puto quia non sine causa venit ad nuptias.
Excepto miraculo: aliquid et in ipso facto mis
terii et sacramenti latet. Pulsemus ut aperiat.
De vino invisibili inebriet nos. quia et nos
aqua eramus: et vinum nos fecit. sapientes
nos fecit. Sapimus enim fidem ipsius: qui prius
insipientes eramus. Et forte ad ipsam sapi
entiam pertinet: cum honore dei et cum laude
maiestatis eius. et cum caritate potentissi
me eius intelligere. quid sit gestum in hoc mira
culo. Dominus invitatus ad nuptias venit.
Quid mirum si in illam domum ad nuptias ve
nit. qui in hunc mundum ad nuptias venit.
Si enim non venit ad nuptias: non hic habet
sponsam. Et quid est quod apostolus dicit. aptavi
vos uni viro virginem castam exhibere Christo.
Quid est quod timet. ne virginitas sponse Christi
per astutiam dyaboli corrumpatur. Timeo in
quit ne sicut serpens evam seduxit astutia
sua: sic et vestre mentes corrumpantur a sim
plicitate et castitate que est in Christo. Habet
hic ergo sponsam quam redemit sanguine suo.
et cui pignus dedit spiritum sanctum: eruit eam de
mancipatu dyaboli. Mortuus est propter de
licta nostra: resurrexit propter iustificationem
nostram. Quis offerat tanta sponse sue.
Offerant homines quelibet ornamenta terrarum.
aurum. argentum lapides preciosos equos
mancipia fundos predia. numquid aliquis offeret
sanguinem suum. Si enim sanguinem suum spo
se dederit: non erit qui ducat uxorem. Dominus autem
securus moriens. dedit sanguinem suum pro ea
quam resurgens habet: quam sibi iam adiunxe
rat in utero virginis. Verbum enim sponsus.

et sponsa caro humana: et utrumque unus filius
dei. et idem filius hominis. Ubi factus est ille caput
ecclesie ille uterus virginis marie: thalamus
eius. inde processit tanquam sponsus de thala
mo suo. sicut scriptura predicit: et ipse tanquam
sponsus procedens de thalamo suo. Exulta
vit ut gygas. ad currendam viam. De thala
mo procedit velud sponsus: et invitatus venit
ad nuptias. Certi sacramenti gratia videtur
matrem de qua sponsus processit non agnoscere. et
dicere illi. quid mihi et tibi est mulier. Nondum venit
hora mea. Quid est hoc. Ideo ne venit ad nup
tias. ut doceret matrem contempni. Utique ad
cuius nuptias veniat. ideo ducebat uxorem ut
filios procrearet: et ab eis quos ut procrearet op
tabat. utique honorari cupiebat. Ille ergo ve
nerat ad nuptias ut exhonoraret matrem.
cum propter filios habendos quibus reddere honorem
parentibus imperat deus. ipse nuptie celebrantur et
ducuntur uxores. Procul dubio fratres latet ibi
aliquid: non tanta res est. ut quidam quos cavendos
premonuit apostolus sicut superius commemoravimus dicens.
timeo ne sicut serpens evam seduxit astuci
a sua: sic et vestre mentes corrumpantur a simplici
tate et castitate que est in Christo. derogantes
evangelio et dicentes. quod Ihesus non sit natus
de maria virgine: hinc argumentum conarentur
sumere erroris sui. ut dicerent. Quomodo erat
mater eius. cui dixit. quid mihi et tibi est mulier.
Respondendum est ergo eis: et disserendum quare hoc
dixit dominus. ne sibi aliquid adversus sanam fidem
insanientes invenisse videantur. unde sponse vir
ginis castitas corrumpatur: id est unde fides ecclesie
violetur. Revera enim fratres corrumpitur fides eo
rum: qui preponunt mendacium veritati. Nam isti qui
videntur sic honorare Christum. ut negent eum car
nem habuisse: nichil aliud eum quam mendacem pre
dicant. Qui ergo mendacium edificant in hominibus.
quid ab eis expellunt nisi veritatem. Immittunt
dyabolum: excludunt Christum. Immittunt ad
ulterum. excludunt sponsum. paranimphi sci
licet: vel potius lenones serpentis. Ad hoc
enim locuntur ut serpens possideat: Christus ex
cludatur. Quomodo possidet serpens. Cum
possidet mendacium. quando possidet falsitas:
serpens possidet. Quando possidet veritas: Christus
possidet. Ipse enim dixit. Ego sum veritas. De
illo autem dixit. Et in veritate non stetit: quia
veritas non est in eo. Sic est autem veritas Christus:
ut verum totum accipias in Christo. Verum verbum:
deus equalis patri. vera anima vera caro: verus ho

verus deus. vera natiuitas: vera passio. vera mors. vera resurrectio. Si aliquid horum dixeris falsum: intrat putredo de veneno serpentis. nascuntur vermes mendaciorum: et nichil integrum remanebit. Quid est ergo inquit quod ait dominus: quid michi et tibi est mulier: Forte in eo quod sequitur ostendit nobis dominus quare hoc dixit. Nondum inquit venit hora mea. Sic enim ait. Quid michi et tibi est mulier: Nondum venit hora mea. Et hoc cur dictum sit: requirendum est. Prius ergo hinc resistamus hereticis. Quid dicit serpens venenosus: venenorum insibilator et inspirator antiquus: Quid dicit: Non habuit matrem feminam ihesus. Unde probat: Quia dixit: quid michi et tibi est mulier: Quis hoc narrauit: ut credamus quia hoc dixit: Quis hoc narrauit: Nempe iohannes euangelista. Iohannes euangelista dixit. Et erat ibi mater ihesu. Nam ita narrauit. Altera die nuptie facte sunt in chana galilee: et erat ibi mater ihesu. Venerat autem illuc inuitatus ad nuptias cum discipulis suis. Tenemus duas sententias ab euangelista prolatas. Erat ibi mater ihesu euangelista dixit. Et quomodo dixit matri sue respondisse ihesum. ut primo diceret: ait illi mater eius: Videte fratres ut aduersus linguam serpentis munitam virginitatem cordis habeatis. Illic in ipso euangelio eodem ipso euangelista narrante dicitur: erat ibi mater ihesu. et dixit illi mater eius. Quis hoc narrat: Iohannes euangelista. Et quid respondit matri ihesus. Quid michi et tibi est mulier. Quis hoc narrat: Idem ipse iohannes euangelista. O euangelista fidelissime et veracissime tu michi narras dixisse ihesum quid michi et tibi est mulier. Cur ei apposuisti matrem: quam non agnoscit: Nam tu dixisti quia ibi erat mater ihesu: et quia dixit ei mater eius. Cur non potius dixisti: erat ibi maria. et dixit ei maria: Utrumque tu narras: et dixit ei mater eius. et respondit ei ihesus. Quid michi et tibi est mulier: Quare hoc nisi quia utrumque verum est. Illi autem in eo volunt credere euangeliste qui narrat ihesum dixisse matri quid michi et tibi est mulier: et in eo nolunt credere euangeliste qui ait. erat ibi mater ihesu. et dixit ei mater eius. Quis autem est qui resistit serpenti: et tenet veritatem: Cuius virginitas cordis non corrumpitur astucia dyaboli: qui utrumque credit verum. et quia ibi erat mater ihesu. et quia illud respondit matri ihesus. Sed si nondum intelligit quemadmodum dixit ihesus. quid michi et tibi est mulier. interim credat quod dixit. et quod matri

† Quod dixit matri sue ihesus ipse euangelista dixit.

dixerit. Sit primo pietas in credente: et erit fructus in intelligente. Interrogo vos o fideles christiani. Erat ibi mater ihesu: Respondete. Erat. Unde scitis: Respondete: hoc euangelium loquitur. Quid respondit matri ihesus: Respondete. Quid michi et tibi est mulier: Nondum venit hora mea. Et hoc unde scitis: Respondete. Et hoc loquitur euangelium. Nullus vobis corrumpat hanc fidem: si vultis seruare sponso castam virginitatem. Si autem queritur a nobis cur hoc matri responderit: dicat qui intelligit. Qui autem nondum intelligit firmissime tamen credat hoc respondisse: et tamen matri respondisse ihesum. hac pietate merebitur etiam intelligere cur ita responderit si orando pulset non rixando. Et accedat ad hostium veritatis: tantum caueat ne dum se putat scire. aut erubescat nescire cur ita responderit: cogatur credere aut euangelistam fuisse mentitum qui ait erat ibi mater ihesu. aut ipsum christum falsa morte passum propter delicta nostra: et falsas cicatrices ostendisse propter iustificationem nostram falsumque dixisse: si manseritis in verbo meo. vere discipuli mei eritis. et cognoscetis veritatem: et veritas liberabit vos. Si enim falsa mater: falsa caro. falsa mors. falsa vulnera passionis: false cicatrices resurrectionis. non veritas credentes in eum: sed potius falsitas liberauit. Immo vero cedat falsitas veritati: et confundantur omnes qui propterea se volunt videri veraces. quia christum conantur demonstrare fallacem: et nolunt sibi dici non vobis credimus quia mentimini: cum ipsam veritatem dicant esse mentitam. Quibus tamen si dicamus unde nostis dixisse christum. quid michi et tibi est mulier: euangelio se credidisse respondent. Cur ergo non credunt euangelio dicenti: erat ibi mater ihesu. et dixit ei mater eius: Aut si hoc mentitur euangelium: quomodo ei creditur quod dixit christus: quid michi et tibi est mulier: Cur non potius miseri et quod ita non extranee sed matri dominus responderit fideliter credunt: et ita responderit pie querunt: Multum enim interest inter eum qui dicit volo scire quare christus hoc matri responderit: et eum qui dicit scio quia hoc christus matri non respondit. Aliud est intelligere velle quod clausum est: aliud nolle credere quod apertum est. Qui dicit scire volo cur ita christus matri responderit: aperiri sibi vult euangelium cui credit. Qui autem dicit scio quia hoc christus non matri responderit. ipsum euangelium arguit de mendacio ubi credidit quia christus ita respondit.

Iam ergo si placet fratres illis repulsis et in

sua ceitate semp erratib9. n humilit sane
tur: nos qram9 qre dns nr sic mri endeit.
Ille singlarit natus de pre sn mre: de mre
sn pre. Sine mre deus. sn pre homo. sn mre
an tepora: sine pre in fine teporu. qd endit
mri endit qr erat ibi mr ihu. et dixit ei mr
eius. Hoc totu euagelm loquit. Illic nouim9
qr erat ibi mr ihu: ubi nouim9 qd dixit
ei. qd m et tibi e mulier. nodu veit hora mea.
Totu credam9: et qd nondu intelligim9 re
qram9. Et pmo hoc videte. ne forte quomo
inuenerut manichei occasione pfidie sue
qr dixit dns qd m et t est mulier: sic inue
niant mathematici occasione fallacie: qa
dixit nodu veit hora mea. Et si hoc scdm
mathematicos dixit: sacilegu fecimus
icendendo codices eoru. Si aut rite fecim9
sicut aplor tpibz fcm e. no scdm eos dixit dns:
nondu venit hora mea. Dicut ei vaniloqi:
et seducti seductores. Vides qr sub fato e
rat xps qui dicit: nodu veit hora mea.
Quibz g pus respodendu est hereticis. an
mathematicis. Utriqz ei a serpete illo
veniunt volentes corrupe virgitate cordis
ecclie: qm habet i integra fide. Primo si
placet eis qs pposueram9: qbus qdem ia
ex magna pte respondim9. Sz ne arbitre
tur nos no habe qd dicam9 de hys verbis
q dns mri endit: nos magis adu sus illos
istruim9. Na illis refellendis: puto qd suf
ficiat. qiam dca sut. Cur g ait mri filius:
qd m et tibi e mulier. nodu veit hora me
a. Dns nr ihs xps: et deus erat et ho.
Scdm qd deus erat mrem no hebat: se
cudu qd ho erat habebat. Mat ergo erat
carnis: mr humanitatis. mr infirmitatis
qm suscepit ppt nos. Miraculu aut qd
facturus erat. scdm diuinitate facturus erat:
no scdm infirmitate. Scdm qd deus erat:
no scdm id qd infirm9 natus erat. Sz inf
mu dei: forcius e hoibus. Miraculu g
exigebat mr: at ille tanq agnosceat visca
humana. opaturus facta diuina tanq dicens.
Qd de me facit miraculu no tu genuisti:
diuinitate mea no tu genuisti. Sz qr ge
nuisti infirmitate mea: tuc te cognoscam
cu ipa infirmitas pedebit i cruce. Hoc e
enim nondu veit hora mea. Tuc ei cogno
uit qui utiqz semp nouat. et anteq de
illa natus eet in pdestinatioe nouerat
mrem: et anteq ipe deus crearet de qua
ipe homo crearet. nouat mrem. Sed ad
qnda hora in misterio no agnoscit: et ad
qnda hora q nondu nouat i misterio rursus
agnoscat. Tuc eni agnouit: qn illud qd
pepit moriebat. No eni moriebat p qd
fcm erat maria: sed moriebat qd factu e
rat ex maria. No moriebat etnitas diui
nitatis: sz moriebat ifirmitas carnis. Il
lud g endit discernes i fide credentiu. qs
qua venit. Decit eni p mrem feminam. deus
et dns celi et tre. Scdm qd dns mudi. qd do
min9 celi et tre: dns utiqz et marie. Scdm
qd creator celi et tre: creator et marie. Scdm
aut qd dcm e. fcm ex mulie. fcm sub lege: fi
lius marie: ipe domin9 marie. ipe filius marie.
ipe creator marie. ipe creatus ex maria. Noli mi
rari: qr filius et dns. Dicit ei marie. ita et da
uid dictus e filius: et ideo dauid filius. qa
marie filius. Audi aplm apte dicente. Qui
fcs est ei ex semie dauid scdm carne. Audi
eu et dnm dauid. Dicat hoc ipe dauid. Dixit
dns dno meo: sede a dextris meis. Et ipse
ihus hoc pposuit iudeis: et eos inde couicit.
Quomo g dauid et filius et dns: Filius
dauid scdm carne: dns dauid scdm diuini
tate. Sic marie filius scdm carne: et marie
dns scdm maiestate. Quia g no erat illa
mr diuinitatis: et p diuinitate futuru erat mi
raculu qd petebat: endit ei. Qd m et t e
mulier. Sz ne putes qd te nege mrem: no
du veit hora mea. Ibi eni te agnoscam cu
pende in cruce ifirmitas cepit: cui9 mr
es. Pbem9 si veru est. Qn passus e dns sicut
ide euangelista dicit. q nouat mrem dni: et q
nobis isinuauit etia i hys nuptys ma
tre dni: ipe narrat. erat illic inqt circa
cruce. mr ihu. et ait ihs mri sue. Mulier
ecce filius tuus. Et ad discipulm. Ecce mr
tua. Comendat mrem discipulo: comen
dat mrem prior mre moriturus: et an mor
te mris resurrecturus. Comedat ho hoi
hoiem. Hoc pepeat maria. Illa hora ia
venat. de q tuc dixeat: nodu veit hora
mea. Qntu arbitror fres cusu est heti
cis. Mathematicis endeam9. Et ipsi
nii conatur couicere: qr sub fato eat ihs.
Qa ipe ait iqunt: nodu veit hora mea.
Ergo illi credim9. Et si dixisset hora non
habeo. exclusisset mathematicos: sz ecce
iqunt ipe dicit: nodu venit hora mea.
Si g dixisset hora no habeo: exclusisset

mathematicos: nõ esset vñ calūpniaret[ur]. Nunc g° q̄r dixit. nõdū venit hora mea: cont[r]a ipsius verba q̄d possum[us] dicere? Mirū ē q̄ mathematici credendo verbis xpi conant[ur] conuincere xpianos: q̄ sub hora fatali vixerit xps. Credant g° xpo dicenti. Ptātē habeo ponendi aīam meā: et ptātē habeo itm̄ sumendi eā. Nemo tollit eā a me: s̄ ego pono eam a meipso: et itm̄ sumo eā. Ergo ne ista potestas sub fato ē? Ostendant hoiem q̄ ptātē habeat q̄n moriat[ur]: q̄m diu viuat. Omnino nõ ostendent. Credant g° deo dicenti: ptātem habeo ponendi aīam meā. et itm̄ sumendi eā: et q̄rant q̄re sit dictm̄. nõdū venit hora mea. Nec ideo iā sub fato ponāt conditorē celi. creatorē atq̄ ordinatorē syderū: q̄r si eēt fatū de syderibz: nõ poterat ēē sub necītate syderū conditor syderū. Adde q̄r nõ solū xpus nõ habuit q̄d appellas fatū: s̄ nec tu aut ille ā ego aut q̄sq̄m hoīm. Verūptn̄ seducti seducunt et p̄ponunt fallacias hoībus: tendūt ad capiendos hoīnes. et h° in plateis. Nā qui tendūt ad capiendas feras: vl' in siluis atq̄ ī solitudīe id agūt. Quā infelicit[er] vani sūt hoīnes: q̄bus capiendis ī foro tendit[ur]. Numos accipiūt: cū se hoīnes hoībus vendūt. Dant isti numos: illi accipiūt cū se hoīes hoībus vendūt. Dāt isti numos: ut se vanitatib[us] vendāt. Intrat enī ad mathematicū ut emāt sibi dños q̄les mathematico dare placuit: vl' saturnū vl' iouē vl' marcuriū. vl' si q̄d aliud sacrilegi noīs. Intrāt liber: ut numis datis seruus exiret: īmo vero nõ intraret si liber eēt. Intrat quo eū dñs error et dña cupiditas traxit. Vn̄ et veritas dicit. Ois qui facit pctm̄: seruus ē pctī. Quare g° dixit: nõdū venit hora mea? Magis q̄r in ptāte hebat q̄n moreretur. nõdū videbat ēē oportunū ut illa ptāte vteretur: quomo[do] nos fr̄es verbi gr̄a sic loq̄mur. iā tercia hora ē qua exeam[us]. ut celebrem[us] sacrm̄eta. Si an[te] exeam[us] q̄ opus ē: nonne puersi et p̄posteri sum[us]? Nō g° nos facim[us] nisi cū oportunū est: p̄pterea ī hijs agendis cū ita loq̄mur fatū considerām[us]? Q̄d est g° nõdū venit hora mea? Qn ego scio oportune me pati: q̄n passio mea vtilis erit: nõdū venit ipa hora. Cū voluntate patiar: ut vtrūq̄ serues et vtrūq̄ vīn est: et nõdū venit hora mea. et ptātem habeo ponendi aīam meā. et itm̄ sumendi eā. Veniat g°: habes in ptāte q̄n moreret[ur]. At si an[te] moreretur q̄ discip[u]los elegiss[et]: certe p̄posterū eēt. Si eēt hō qui nõ habet ī ptāte horā suā: posset an[te] mori q̄ discipulos elegisset. Et si forte moretur iā electis et eruditis suis discip[u]lis: p̄staret ei ne ipe hor fateret. At iste qui venat ī manu habens q̄ñ exiret q̄n rediret: q̄usq̄ excurreret. cui patent inferi. nõ tm̄ morienti. s̄ et resurgenti: vt nobis ostēderet spem īmortalitatis ecclie sue in capite ostendit: q̄d mēbra expctare deberent. Resurget etiā in ceteris mēbris: q̄ resurrexit ī capite. Hora g° nõdū veniat: oportunitas nõdū erat. Vocādi erant discipuli: anunciandū erat regnū celorū: faciende erant virtutes: comēdanda erat diuinitas dñi ī miraculis: comēdanda erat hūanitas dñi ī ipa compassiōe mortalitatis. Ille enī q̄ esuriebat: q̄r hō erat: pauit q̄nq̄ panibz tot milia: q̄r deus erat. Qui dormiebat: q̄r hō erat: ventis et fluctibz impabat: q̄r deus erat. Hec oīa comēdanda erāt p̄us: ut esset q̄d scriberent euāgeliste: q̄ p̄dicaret[ur] ecclie. At ubi tm̄ fecit q̄ntū sufficere iudicauit: venit hora nõ necītatis. s̄ voluntatis: nõ condicionis. s̄ ptātis. Q̄d g° fr̄es: Quia et illis et illis cū dim[us]. nichil dicem[us] q̄d sibi velint hydrie. q̄d aqua ī vinū conuersa. q̄d architriclinus. q̄d sponsus. q̄d mr̄ ihu ī misterio. q̄d ipe nuptie? Dicenda sūt oīa: s̄ onerādi non estis. Volui q̄dem ī noīe xpi et hesterna die quo solz sermo debei caritati vr̄e id agere vobiscū: sed nõ sū p̄missus necītatibz q̄busdā īpedientibz. Si g° placet sc̄itati vr̄e: hoc q̄d ad misteriū ptinet hui[us] fc̄i ī crastinū differamus: et nõ oneremus et vr̄am et nr̄am infirmitatē. Sunt forte hodie multi q̄ p̄pt solēpnitatē diei nõ p̄pt audiendū sermonē uenerunt: crastina q̄ venient. veniēt audituri: ut nec fraudem[us] studiosos. n[ec] grauem[us] fastidiosos.

Explicit sermo octau[us]. Incipit non[us] ab eo loco ubi ait: dicit mr̄ ei[us] ministris. q̄dcūq̄ dixerit vobis facite. usq̄ ad id q̄d ait: implete ydrias aqua et impleuerut usq̄ ad summum.

HAssit dñs deus nr̄: ut donet nobis reddere q̄d p̄misimus. Hesterno enī die si meminit sc̄itas vr̄a cū temporis excluderem angustia. ne sermonē inchoa

tū implēmus ī hodiernū distulim9 : ut ea
q̄ in hoc sc̄o euāgelice lc̄ōis mistice ī sacra
metis posita essent. ip̄o adiuuāte apiret.
Nō itaq; opus est iā īmorari diutius ī co
medando miraculo dei. Ipse est eī deus qui
p vniu̅sā creaturā. cotidiana miracula fa
cit : q̄ hoībus nō facilitate ꝫ assiduitate
viluerūt. Rara aūt q̄ fc̄ā st̄ ab eodē dn̄o idꝫ
a verbo ꝓpt' nos īcarnato. maiorē stuporē
hoībꝫ attulerūt : nō q2 maiora erāt q̄ sūt
ea q̄ cotidie ī creatura facit : ꝫ q2 ista cotidi
e fiūt et tanq̄ naturali cursu pagūt'. illa
vō efficacia potēcie tanq̄ p̄ntis exhibuisse
vidētur oclis hoīm. Dixim9 sic' meministis.
resurrexit vnus mortu9. obstupuert̄ hoī
nes : cū cotidie nasca quī nō erāt nemo mi
retur. Sic aquā in vinū cōuersā q̄s non
miret' : cū hoc ānis omibus d's in vitib9
facit. Sꝫ q̄a oīa ista q̄ fecit dn̄s ih̄s nō so
lū valent ad excitanda corda nr̄a miracu
lis : sed etiā ad edificāda ī doctrina fidei. s̄
scrutari nos oportet q̄d sibi velint illa oīa :
idest q̄d significet. Horū enī oīm significa
tioēs sicut recordami in hodiernū distuli
m9. Q̄d dn̄s īuitatus veīt ad nuptias : e
tiā accepta mistica significatōe cōfirmaē
voluit q̄d ipē fecit. Futuri eī erāt de q̄bꝫ dix'
apl's. ꝓhibentes nubē et dicētes. q2 malū
essent nuptie. et q̄d dyabolus eas fecisset'.
cū idē dn̄s dicat ī euāglio. interogatꝰ vtrū
liceāt homī dimittē vxorē suā : ex qualibꝫ
causa nō licē. excepta causa fornicatiōis.
In q̄ r̄n̄sione si meministis hoc ait. Q̄d d's
coniūxit : hō nō separet. Et qui bn̄ eruditi
sūt in fide catholica nouerūt. q2 d's fecerāt
cū a dyabolo sit. Sꝫ ꝓpterēā ī causa forni
catiōis licet vxorē dimittē : q2 ipsa esse
vxor p'or noluit. q̄ fidē cōiugalē marito nō
ueet'. q̄mq̄m amphorē gradū honoris et
sc̄itatis ī ecclia teneat : sn̄ nuptijs st̄. Na
et ipē ptinet ad nuptias cū tota ecclia : ī
quibꝫ nuptijs. sponsus ē xp̄s. At p hoc g°
galis castitas firmaret'. et ondētur sac'
spōsus p̄sonā dn̄i figurabat. cui dc̄m est.
seruasti vinū bonū vsq; ad huc. Bonū eī
vinū xp̄s seruauit usq; ad huc : idꝫ euan
geliū suū. Iam eī incipiam9 ipa sacrame
torū opta detege : q̄ntū ille donat in cui9
noīe vobis p̄misim9. Erat ꝓphia antiq̄s
tp̄ib9 : et a ꝓphie dispēsatiōe nulla tp̄a ces
sauerūt. Sed illa ꝓphia q̄n ī ea xp̄s nō in
telligebat' : aqua erat. In aq̄ enī vinū q°
dāmō latet. Dicit apl's q̄d ītelligam9 ī
ista aq̄ : vsq; ī hodiernū diē inq̄t. q̄mdiu
legit' moyses idipm velamē sup cor eoꝝ
positū ē : q̄d nō reuelat'. q2 ī xp̄o euacuat'.
Et cū tr̄ūsieris inq̄t ad dn̄m : aufetur ve
lamē. Velamē dicit ad optionē ꝓphie : ut
nō ītelligetur. Tollit' velamē : cū tr̄ūsie
ris ad dn̄m. Si tollit' īsipiētia cū tr̄ūsieris
ad dn̄m : et q̄d aq̄ erat vinū tibi fit. Lege
libros om̄s ꝓphicos nō ītellecto xp̄o : q̄d
tam īsipidū et fatuū inuenies : Intellige
ibi xp̄m. nō solū sapit q̄d legis : sed etiā
īebriat. mutās mentē a corpe : ut p̄tita
obliuiscēs. ī ea q̄ ante sūt extendaris. Er
go ꝓphia ab antiq̄s tp̄ib9. ex quo p̄cursus
currit ordo nascentiū in genē hūano : de
xp̄o nō tacuit. Sꝫ occultū ibi erat : adhuc
enī aq̄ erat. Vn̄ p̄bam9 q2 oībus tp̄ibus
supiorib; usq; ad etatē qua dn̄s venit'
ꝓphia de illo nō defuit : Ip̄o dn̄o dicente.
Cū enī resurrexissꝫ a mortuis : īuenit disci
pl'os dubitātes de ip̄o quē secuti erant.
Viderūt enī eū mortuū. et nō sp̄auerūt
eū resurrecturū. et tota spes eoꝝ ꝯcidit.
vn̄ ille latro laudat9 ip̄o die meruit ēē
in padyso : q2 in cruce fixus tūc cōfessus
ē xp̄m : q̄n de illo discipli dubitarunt.
Ergo īuenit eos nutātes et q̄dāmō argu
entes seipos : q9 in illo redeptionē sp̄a
uerāt. Dolebāt tn̄ eū sine culpa occisū :
q2 nouerāt inocentē. Et h° ip̄i post res
rectionē dixerūt : cū q̄sdā eorū tristes in
uenisset in via. Tu solus peg̃nus es ī ihe
rusalē. et nō cognouisti que fc̄a st̄ in illa
hijs diebꝫ : Ille aūt dixit eis. Que : Illi at
dixerūt. De ih̄u nazareno. q̄ fuit ꝓpha po
tēs in factis et in dictis ī cōnspc̄ū dei et om
n̄is ppl'i. q̄mō hūc tradiderūt sacdotes et
p̄ncipes nr̄i. ī dāpnationē mortis : et cruci
eū fixerūt. Nos aūt sp̄abam9 q2 ipē fuit
q̄ redēpturus erat isrl' : et nūc terciū diē agit
hodie. ex quo hec fc̄a sūt. Hec atq; alia cum
dixissꝫ vni9 ex duob9 q̄s īuenit ī via. eūtes ad
ꝓpinquū castellū : r̄ndit ipē et ait. O īsensa
ti et tardi corde ad credendū. sup oīa q̄ lo
cuti sūt ꝓphe. None hec oīa oportebat

pati xpm: et sic intrare in claritatem suam. Et
fuit incipiens a moyse et omnibus prophetis: inter
pretans illis in omnibus scripturis que de eo erant.
Item alio loco cum etiam manibus discipulorum palpa
ri se voluit: ut crederent quod in corpore resurrexerat.
Hii sunt inquit sermones quos locutus sum ad vos cum
adhuc essem vobiscum: quia oportet impleri omnia
que scripta sunt in lege moysi et prophetis et psal
mis de me. Tunc adaperuit illis sensum ut in
telligerent scripturas: et dixit illis. quia sic scrip
tum est pati xpm et resurgere ex mortuis tercia
die: et predicari in nomine eius penitentiam et remis
sionem peccatorum in omnes gentes. incipiens ab iherusalem.
Hiis ex evangelio que certe manifesta sunt intellectis:
patebunt illa omnia misteria que in isto domini mira
culo latent. Videte quid ait: quia oportebat im
pleri in xpo que de illo scripta sunt. Ubi scripta sunt:
In lege et prophetis et psalmis. Nichil scriptura
rum veterum pretermisit. Illa erat aqua: et ideo
dicti sunt illi a domino insensati: quia eis adhuc aqua
sapiebat non vinum. Quomodo autem fecit de aqua
vinum: Cum aperuit eis sensum. et exposuit eis
scripturas: incipiens a moyse per omnes prophetas.
Unde etiam inebriati dicebant. Nonne cor nostrum
erat ardens in nobis in via: cum aperiret nobis
scripturas: Intellexerunt enim xpm in hiis li
bris in quibus eum non noverant. Mutavit ergo
aquam in vinum dominus noster ihesus xpus et sapit quod non
sapiebat: inebriat quod non inebriabat. Si
enim iussisset inde aquam effundi. et sic ipse mit
teret vinum ex occultis creature sinibus. unde fe
cit et panem quo saciavit tot milia: non enim
quinque panes habebant quinque milium hominum sa
turitatem. aut saltem duodecim cophinos ple
nos: sed omnipotentia domini quasi fons panis e
rat. sic posset et effusa aqua vinum infun
dere. quod si fecisset videretur scripturas veteres im
probasse. Cum autem ipsam aquam convertit in vinum:
ostendit nobis quod et scriptura vetus ab ipso est.
Nam iussu ipsius: implete sunt ydrie. A domino quidem
et illa scriptura: sed nichil sapit si non ibi
xpus intelligatur. Intendite autem quod ipse ait.
Que scripta sunt in lege et prophetis et psalmis
de me. Novimus enim legem ex quibus temporibus
narretur. idest ab exordio mundi. In principio fe
cit deus celum et terram. Inde usque ad hoc tempus
quod nunc agimus sexta etas est: ut sepe audistis
et nostis. Nam prima etas computatur ab adam
usque ad noe. Secunda a noe usque ad abraham.
Et sicut matheus evangelista per ordinem sequitur
et distinguit: tercia ab abraham usque ad da

uid. Quarta a david usque ad transmigrationem
in babiloniam. Quinta a transmigratione babi
lonis usque ad iohannem baptistam. Sexta inde
usque ad finem seculi. Propterea et sexta die fecit
deus hominem ad ymaginem suam: quia sexta ista
etate manifestatur per evangelium reformatio
mentis nostre: secundum ymaginem eius qui creavit
nos. Et convertit aquam in vinum: ut iam mani
festatum xpm in lege et prophetis sapiamus. Ideo e
rant ibi sex ydrie: quas sex etates significat: quibus
non defuit prophetia. Illa autem tempora sex quasi ar
ticulis distributa atque distincta quasi vasa essent
inania: nisi a xpo implerentur. Quid dixi tempora
que inaniter currerent nisi in eis dominus ihesus predicare
tur: Implete sunt prophetie; plene sunt hydrie.
Sed ut aqua in vinum convertatur: in illa tota pro
phetia xpus intelligatur. Quid est ergo capiebant
metretas binas vel ternas: Misterium nobis
maxime locutio ista commendat. Metretas
enim dicit mensuras quasdam: tanquam si diceret ur
nas anforas vel si quid huiusmodi. Nomen men
sure est metreta: et a mensura accepit nomen
ista mensura. Metron enim mensuram dicunt gre
ci: inde appellate metrete. Capiebant ergo me
tretas binas vel ternas. Quid dicimus fratres:
Si ternas tantum diceret. non curreret animus noster nisi
ad misterium trinitatis. Sed forte nec sic debemus
in circo iam sensum avertere. quia dixit binas vel
ternas: quia nominato patre et filio: consequenter
et spiritus sanctus intelligendus est. Spiritus enim sanctus non
est patris tantummodo. aut filii tantummodo spiritus: sed
patris et filii spiritus. Scriptum est enim. Si quis dilexerit
mundum: non spiritus patris in illo. Item scriptum est.
Quisquis non habet spiritum xpi: hic non est eius. Idem
autem spiritus patris et filii. Nominato itaque patre et fi
lio. intelligitur et spiritus sanctus: quia spiritus est et patris et
filii. Cum autem nominatur pater et filius: tanquam due
metrete nominantur. Cum autem ibi intelligitur spiritus
sanctus: tres metrete. Ideo non dictum est capientes
metretas. alie binas alie ternas: sed ipse
sex hydrie capiebant metretas binas vel ter
nas. Tanquam diceret. Et quando dico binas etiam spi
ritum patris et filii cum hiis intelligi volo. Et quando
dico ternas: ipsam trinitatem manifestius enuncio.
Quisquis itaque nominat patrem et filium: oportet ut
ut ibi intelligat tanquam caritatem invicem patris et
filii quod est spiritus sanctus. Fortassis enim discussis scripturis
quod non sic dico ut hodie docere possim. aut quasi
aliud inveniri non possit: sed tamen fortasse scrutate
scripture indicant quod spiritus sanctus caritas est. Et ne
putetis vilem esse caritatem: quomodo autem vilis est

Cum caritatem laudans apostolus paulus copiosissime atque ubertim: minus de illa dixit quam quod ait breviter apostolus iohannes cuius est hoc evangelium. caplm.

quam que dicuntur omnia non vilia sed cara dicitur quod
dicit: Dicimus ergo que non sunt vilia cara sunt. quid est
carius ipsa caritate? Hic autem commendentur caritas
ab apostolo ut dicat: supereminentiorem viam vo
bis demonstro. Si linguis hominum loquar et an
gelorum: caritatem autem non habeam: factus sum velut era
mentum sonans aut cymbalum tinniens. Et si
sciero omnia sacramenta et omnem scientiam: et habuero
prophetiam et omnem fidem ita ut montes transferam:
caritatem autem non habeam. nichil sum. Et si dis
tribuero omnia mea pauperibus. et tradidero cor
pus meum ut ardeam: caritatem autem non habeam:
nichil mihi prodest. Quanta est ergo caritas: que si
desit frustra habentur cetera: si assit habentur
omnia. Neque enim dubitavit dicere. Deus cari
tas est. Scriptum est enim: quia caritas dei diffusa
est in cordibus nostris: per spiritum sanctum qui datus est nobis.
Quis ergo noverit patrem et filium: et non ibi intelli
gat caritatem patris et filii? Quam cum habere ce
perit: spiritum sanctum habebit. Quam si non habuerit:
sine spiritu sancto erit. et quomodo corpus tuum sine spiritu
quod est anima tua si fuerit mortua deputabitur.
Ergo metretas binas capiebant hydrie:
quia in omnium temporum prophetia pater et filius predicatur.
Sed ibi est et spiritus sanctus: ideoque adiunctum est
sit ut desit spiritus sanctus: ubi audimus ego et
pater unum sumus. Tamen quod patrem et filium nominant:
capiant hydrie binas metretas. Sed audi
vel ternas. Ite baptizate gentes: in nomine patris
et filii et spiritus sancti. Itaque in eo quod dicitur bi
ne non exprimitur sed intelligitur: in eo vero quod
dicitur vel ternas. etiam exprimitur trinitas. Sed
dicta: eligat quisque quod placet: nos quod suggeri
tur non subtrahimus. Mensa enim domini est: et non
oportet ministrum fraudare convivas: presertim
sic esurientes ut apparet aviditas vestra.
Prophetia que ab antiquis temporibus dispensatur: ad
salutem omnium gentium pertinet. Ad solum quidem
populum israel missus est moyses. et ei soli populo
per eum lex data est. et ipsi prophete ex illo populo fue
runt: et ipsa distributio temporum secundum eundem
populum distincta est. Unde et hydrie dicuntur secundum
purificationem iudeorum. Sed tamen quod illa prophe
tia etiam ceteris gentibus annuntiabatur mani
festum est. quandoquidem christus in ea occultus erat:
in quo benedicuntur omnes gentes. sicut promissum est
abrahe dicente domino: in semine tuo benedicentur
omnes gentes. Nondum enim intelligebatur: quia
nondum aqua conversa erat in vinum. Ergo omni

bus gentibus dispensabatur prophetia. Quod ut io
cundius emineat: de singulis etatibus tanquam
de singulis hydriis pro tempore quedam commemorem.
In ipso exordio adam et eva parentes omnium gentium
erant: non tantummodo iudeorum. et quicquid figurabat
in adam de christo ad omnes utique gentes pertine
bat: quibus salus in christo. Quid ergo dicam potissi
mum de aqua prime hydrie? nisi quod apostolus ait de
adam et eva. Nemo enim me dicet prave intel
lexisse: quando intellectum non meum sed apostoli infero.
Illud ergo unum quantum misterium de christo continet:
quod commemorat apostolus dicens. Et erunt duo
in carne una: sacramentum hoc magnum est. Et
ne quis ista magnitudine sacramenti in sin
gulis quibusque hominibus uxores habentibus intelligeret:
ego autem inquit dico in christo et in ecclesia. Quid est
hoc sacramentum magnum? Erunt duo in carne
una. Cum de adam et eva scriptura geneseos loque
retur. unde ventum est ad hec verba. propterea relinquet
homo patrem et matrem et adherebit uxori sue: et
erunt duo in carne una. Si ergo christus adhesit
ecclesie ut essent duo in carne una: quomodo reliquit
patrem. quomodo reliquit matrem? Patrem: quia cum in
forma dei esset. non rapinam arbitratus est esse
se equalem deo: sed semetipsum exinanivit for
mam servi accipiens. Hoc est enim reliquit
patrem: non quia deseruit et recessit a patre. sed quia
non in ea forma apparuit hominibus. in qua equa
lis est patri. Quomodo reliquit matrem? Relin
quendo synagogam iudeorum. de qua secundum car
nem natus est: et inherendo ecclesie quam ex omnibus
gentibus congregavit. Ergo et prima hydria
habebat prophetiam de christo. Sed quando ista que loquor
non predicabantur in populis adhuc aqua erant:
in vinum mutata nondum erat. Et quia illuminavit
per apostolos dominus ut ostenderet nobis quid ibi
quereremus in ipsa una sententia erunt duo in carne
una. sacramentum magnum in christo et in ecclesia:
iam licet nobis ubique christum querere: et de
omnibus hydriis vinum potare. Dormit adam
ut fiat eva: moritur christus ut fiat ecclesia.
Dormienti adam fit eva de latere: mortuo
christo de lancea percutitur latus; ut profluant
sacramenta quibus formetur ecclesia. Cui non
appareat quia in illis tunc factis futura figurata sunt.
quandoquidem dicit apostolus ipsum adam formam futuri esse:
qui est inquit forma futuri? Prefigurabatur omnia
misterie. Neque enim vere non poterat deus vigi
lanti costam educere: feminamque formare. An
forte ne doleret latus quando costa detracta est.
propterea hoc oportebat ut ille dormiret? Quis

est qui sic dormiat: ut ei ossa nō euigilāti
euellantur. Anqꝫ ds euellebat: ꝓptea hō
nō sentiebat. Poterat ergo et vigilāti sine dolorē
euellē: qui potuit dormiēti. Sed procul dubio
p̄ēdia prima iplebat: ꝓphia illiꝰ tpis de fu
turo dispēsabat. Xpūs etiā figatus ē in
noe: et in archa orbis terrarꝫ. Quare eī in
archa īclusa sūt omīa aīalia: nisi vt signifi
caret omꝭ gentes. Nō enī deerat deo rur
sus creare genꝰ aīaliū. Qn̄ enī oīa nō e
rant: nonne dixit producat terra. et produxit
terra. Vnde ergo tunc fecit: inde reficeret. Verbo fe
cit illo reficeret: nisi qꝫ misteriū cōmendabat.
Et secundam p̄ēdiā ꝓphie dispēsationis iple
bat. ut per lignū liberaretur figura orbis ter
rarū: qꝫ in ligno figēda erat vita orbis ter
rarū. Iā in tertia p̄ēdia ipi abrahe qd iā
cōmemoraui dictū est: in semine tuo bndice
tur omꝭ gentes. Et qs nō videat cuiꝰ ha
bebat figurā vnicus eiꝰ: qui sibi ad sa
crificiū quo ipe imolandꝰ ducebat lig
na portabat. Portauit eī dn̄s crucē su
am: sicut euāgliū loquitur. Hoc de tertia p̄ēdi
a cōmemorasse sufficit. De dauid aūt qd
dicā. qd ad omꝭ gentes ptinebat ꝓphia
eiꝰ: qm̄ mō audiuimꝰ psalmū. Et dif
ficile ē ut dicatur psalmꝰ: ubi hoc nō sonet.
Sꝫ certe ut mō dixi cantauimꝰ: surge ds
iudica terrā. qm̄ tu hereditabis in omībꝰ
gentibꝫ. Et ideo donatiste tanqꝫ piecti de
nuptiis. sicut ille hō qui nō habebat ves
te nuptialē īuitatus ē et venit: sed piectꝰ
ē de nūo vocatorū: qꝫ nō hēbat vestē ad
sponsi glām. Qui enī glām suā qrit nō
xpi: nō habet vestē nuptialē. Nō eī vo
lūt cōsonare voci illiꝰ q̄ amicus ēat spon
si et ait: hic ē qui baptizat. Nec īmerito
illi qui nō habebat vestē nuptialē hoc p
īcrepatioēm obiectū ē qd nō erat: amice
qd huc venisti. Et sicut ille obmutuit: ita
et isti. Qd enī pdest strepitus oris: muto
corde. Nouerūt qppe intus apud semetipsos
nō se habē qd dicant. Intus obmutuerūt:
foris pstrepūt. Audiūt velint nolint etiā
apud se cantari: surge ds iudica terrā: qm̄
tu hereditabis ī oibus gentibꝫ. Et nō cōmu
nicādo oibus gentibꝫ: qd aliud qꝫ exhereda
tos se eē cognoscūt. Qd ergo dicā fr̄es: qꝫ ad
omꝭ gentes ptinet ꝓphia. Volo enī aliu
sensū ondē in eo qd dīm est. capietes met
tas binas ul' ternas: ad omꝭ inqm̄ gentes

ptinet ꝓphia. Modo cōmemoraui demonst
tū in adam: qui ē forma futuri. Qs aūt nescī
at qd de illo orte sint omꝭ gentes: et in eiꝰ
vocabulo. iiij^{or} lr̄as. iiij^{or} orbis terrarꝫ ptes p
grecas appellatiōes demōstrant. Si ei gre
ce dicātur oriens. occidens. aquilo. meridi
es. sicut eas plerisqꝫ locis scā scriptura cōme
morat: ī capitibꝫ verborꝫ īuenis adam.
Dicūt enī grece memorate q̄tuor mūdi p
tes: anatole. dysis. arctos. mesembria. Ista
q̄tuor noīa si tanqꝫ versus q̄tuor subīuicem
scribas ī eorꝫ capitibꝫ adā legitur. Hoc in noe
ꝓpter archā figatū ē: in q̄ erant oīa aīalia q
significabant omꝭ gentes. Hoc ī abrahā:
cui aptius dictū est: in semine tuo bndicet
omꝭ gentes. Hoc ī dauid. de cuiꝰ psalmis
ut alia omitta mō cantauimꝰ: surge ds
iudica terrā. qm̄ tu hereditabis ī oibꝫ gentibꝫ.
Cui enī dō dicitur surge: nisi ei qui dormiuit.
Surge ds iudica terrā: tanqꝫ diceret. Dor
misti iudicatus a terra: surge ut iudices
terrā. Et quo ptinet illa ꝓphia: Qm̄ tu in
qt hereditaberis in oibꝫ gentibꝫ. Iā vō in
qnta etate tanqꝫ in qnta p̄ēdia daniel vi
dit lapidē precisū de monte sine manibꝰ
et fregisse omīa regna terrarꝫ: et creuisse
illū lapidē. et factū eē montē magnū: ita
ut impleret vniūsā faciē terre. Qd aptiꝰ
fr̄es mei. Lapis de mōte p̄ciditur: ipse est
lapis quē reprobauerūt edificantes: et factꝰ est
in caput anguli. De quo mōte p̄ciditur: nisi de reg
no iudeorū. vn̄ dn̄s nr̄ ihs xps scdm carnē
natus ē. Et p̄ciditur sine manibꝫ. sine ope huano:
qꝫ sine amplexu maritali de virgīe exortꝰ ē.
Mons ille vn̄ p̄cisus ē nō iplenerat vniuer
sā faciē terre. Nō enī tenuerat regnū iudeorꝫ
omꝭ gentes. Atuo regnū xpi: vniūsū orbē
terrarꝫ cernimꝰ occupare. Iā ad sextā etatē p
tinet iohēs baptista: quo nemo exsurrexit
maior ī natis mulierū. de quo dictū est maī
ior qꝫ ꝓpheta. Quomodo et ipe ondit: qꝫ oibus
gentibꝫ missus ē xpus. Qn̄ iudei venerūt
ad eū vt baptizaretur: et ne superbiret de nō
mine abrahā. gnātio inqt viparū qs ondit
vobꝭ fugē ab ira ventura. Facite ergo inqt fruc
tū dignū pn̄ie: idꝫ humiles estote. Superbis
enī loqbatur. Vn̄ aūt erat superbi. De gene
ratiōe: nō de fructu imitatiōis pr̄is abrahā.
Qd eis ait: Nolite dicē qm̄ prem habe
abrahā. Potens ē enī ds de lapidibꝫ istis
suscitaē filios abrahe. lapides dicēs omꝭ

gentes: non ppt firmitatem sicut lapis dictus
e quem reprobauerunt edificantes. Sz ppt stolidi
tatem et duritiam stultitie: qr eis quos adora
bant siles facti erant. Adorabant enim insensata
simulachra pariter insensati. Vnde in ps dr. Si
miles illis fiant omnes qui faciunt ea: et omnes qui
sperant in eis. Ideo cum ceperint homines deum adora
re quod audiunt: Vt sitis filii patris vestri qui in cel
is est: qui facit solem suum oriri super bonos et ma
los. et pluit super iustos et iniustos. Quare propter
sicut fit homo similis quem adorat: quod est potens est
deus de lapidibus istis suscitare filios abrahe.
Nos ipsos interrogemus: et videmus quia factum est.
Nos enim de gentibus venimus. De gentibus autem
non veniremus: nisi deus de lapidibus suscitasset
filios abrahe. Facti sumus filii abrahe imita
do fidem: non nascendo per carnem. Sicut enim illi
degenerando exheredati: sic nos imitando ad
optati. Ergo fratres ad omnes gentes pertinebat
etiam ista sexte ydrie prophetia: et ideo de omnibus
dictum est: capientes metretas binas vel ternas. Sz
quomodo ostendimus omnes gentes pertinere ad binas
vel ternas metretas. Estimatis enim fuit quedam
modo ut ipsas diceret binas quas dixit ternas: ad
commendandum salz sacramentum. Quomodo sunt bi
ne metrete. Circumcisio et preputium. Hos duos
populos scriptura commemorat: et nullum pretermit
tit hominum genus quando dicit circumcisio et preputium.
In istis duobus nominibus: habes omnes gentes.
Bine metrete sunt. hiis duobus parietibus de diuer
so venientibus ad pacem in seipso faciendam lapis
angularis factus est xpus. Ostendamus et ternas
metretas in eisdem ipsis omnibus gentibus. Tres e
rant filii noe: per quos est reparatum genus humanum.
Vnde dominus ait. Simile est regnum celorum fermento
quod accepit mulier et abscondit in farine
mensuris tribus: quoadusque fermentaret totum.
Que est ista mulier: nisi caro domini. Quod est
fermentum: nisi euangelium. Que sunt tres men
sure: nisi omnes gentes propter tres filios noe.
Ergo sex ydrie capientes metretas binas
vel ternas. sex sunt etates temporum: capientes
prophetiam pertinentem ad omnes gentes. siue in
duobus generibus hominum idest iudeis et grecis:
sicut sepe apostolus commendat. siue in tribus propter
filios noe significatos. Significata est enim prophetia
pertingens vsque ad omnes gentes. Nam in eo quod
pertingit dicta est metreta sicut dicit apostolus.
Accepimus mensuram pertingendi vsque ad vos.
Gentibus enim euangelizans hoc ait: men
suram pertingendi vsque ad vos.

Explicit sermo ix. Incipit decimus ab eo
quod scriptum est. post hec descendit caphar
naum ipse et mater eius usque ad id ille autem di
cebat de templo corporis sui.

In psalmo audistis gemitum
pauperis: cuius membra per totam
terram tribulationes patiuntur:
vsque in finem seculi. Satis agite
fratres mei. esse in membris hiis et
de hiis membris. Nam tribulatio
tota transitura est. De gaudentibus veritas dicit.
Beati lugentes: quoniam ipsi consolabuntur. Deus ho
factus est. Quod futurus est homo: propter quem deus factus est
homo: Hec spes consoletur nos in omni tribu
latione et temptatione huius vite. Non enim cesset
inimicus persequi: et si non aperte seuit in insi
diis agit. Quid enim ait: Et super iram dolose
agebant. Inde dictus est leo et draco. Sed quid
dicit xpo: Et conculcabis leonem et draconem.
Leo propter apertam iram: draco propter occultas insidias.
Draco eiecit adam de paradyso: idem ipse leo perse
cutus est ecclesiam dicente petro: quia aduersarius
vester dyabolus sicut leo rugiens. circuit querens quem
deuoret. Non tibi seuitiam suam perdidisse dya
bolum videatur: quando blanditur. tunc magis ca
uendus est. Sz inter has omnes insidias et eius
temptationes quid faciamus: nisi quod ibi audiuimus.
ego autem cum mihi molesti essent. induebam me ci
licio. et humiliabam in ieiunio animam meam:
Est qui exaudiat: ne dubitetis orare. Quis
autem exaudit: intus manet. Non in montem
aliquem oculos dirigatis: non faciem in stellas
aut solem aut lunam leuetis. Non tunc vos ex
audiri arbitremini. quando super mare oratis: ymmo
modo detestamini tales orationes. Munda tantum
cubiculum cordis. Vbi fueris. ubicumque oraue
ris: intus est qui exaudiat. intus in secreto:
quem sinum vocat cum ait. Et oratio mea in sinu
meo conuertetur. Qui te exaudit: non est preter
te. Non longe vadis: nec te extollas ut quasi
attingas illum manibus: magis si te extule
ris cades. Si te humiliaueris: ipse appropinquabit.
Hic dominus deus noster verbum dei. verbum caro fac
tum est filius patris. filius dei. filius hominis: excel
sus ut nos faceret. humilis ut nos reficeret: am
bulans inter homines. patiens humana. abscondens
diuina: descendit ut dicit euangelista. in capharna
um ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius.
et ibi manserunt non multis diebus. Ecce habz
matrem habet fratres: habet et discipulos.
Inde fratres: vnde matrem. Fratres enim scriptura nostra non

eos solos appellare consuevit qui nati sunt ex eodem viro et femina: aut ex eodem utero. aut ex eodem patre quamvis diversis matribus: aut certe ex eodem gradu velut consobrinos vel consobrinos: non solum hos fratres novit dicere scriptura nostra. Quomodo loquitur sic intelligenda est: habet linguam suam. Quisquis hanc linguam nescit: turbatur et dicit. Unde domino fratres? Numquid maria iterum peperit? Absit. Inde cepit dignitas virginum. Illa femina mater esse potuit: mulier esse non potuit. Dicta est autem mulier secundum femineum sexum: non secundum corruptionem integritatis. Et hoc ex lingua ipsius scripture. Nam et eva statim facta de latere viri sui nondum contacta a viro suo: nostis quia mulier appellata est. et formavit eam in mulierem. Unde ergo fratres? Cognati marie fratres domini: de quolibet gradu cognati. Unde probamus? Ex ipsa scriptura. Frater abrahe dictus est loth. filius erat fratris ipsius. Lege et invenies quia abraham patruus erat loth: et dicti sunt fratres. Unde nisi quia cognati? Item iacob laban syrum habebat avunculum. frater enim laban matris iacob: id est rebecce uxoris ysaac. Lege scripturas et invenies quia fratres dicuntur avunculus et sororis filius. Ista regula cognita: invenies omnes consanguineos marie fratres christi. Sed illi discipuli magis fratres erant: quia et illi cognati fratres non essent. si discipuli non essent. Et sine causa fratres: si magistrum non agnoscerent fratrem. Nam quodam loco cum ei nuntiatum esset: mater et fratres eius foris stantes: ille autem cum discipulis loquebatur ait. Que mihi mater aut qui fratres? Et extendens manum super discipulos suos dixit. Hii sunt fratres mei. Et quicumque fecerit voluntatem patris mei: ille mihi et frater et soror est. Ergo et maria quia fecit voluntatem patris: hoc in ea magnificavit dominus quia fecit voluntatem patris. non quia caro genuit carnem. Intendat caritas vestra. Propterea cum dominus in turbis admirabilis videretur faciens signa et prodigia. et ostendens quid lateret in carne: admirate quedam anime dixerunt. Felix venter qui te portavit. Et ille. Immo felices qui audiunt verbum dei et custodiunt. Hoc est dicere. Et mater mea quam appellastis felicem: inde felix quia verbum dei custodit: non quia in illa verbum caro factum est. et habitavit in nobis: sed quia custodit ipsum verbum dei per quod facta est. et quod in illa caro factum est. Omnis congaudeat: de prole temporali exultet: si spiritu iunguntur deo. Hec diximus propter id quod ait evangelista: quia cum matre sua et fratribus suis

et discipulis habitavit in capharnaum paucis diebus. Inde quod sequitur. Et prope erat pascha iudeorum: et ascendit iherosolimam. Aliud narrat: sicut se habebat recordatio narrantis. Et invenit in templo vendentes boves et oves et columbas: et nummularios sedentes. Et cum fecisset quasi flagellum de resticulis: omnes eiecit de templo. Oves quoque et boves et nummulariorum effudit es. et mensas subvertit: et hiis qui columbas vendebant dixit. Auferte ista hinc: et nolite facere domum patris mei domum negotiationis. Quid audivimus fratres? Ecce templum illud figura adhuc erat: quod ad nundinas venerat. Et que ibi vendebant illi? Que opus habebant homines in sacrificiis illius temporis. Novit enim caritas vestra quod sacrificia illi populo pro eius carnalitate et corde adhuc lapideo talia data sunt. quibus tenerentur ne in ydola defluerent: et immolabant ibi sacrificia boves oves et columbas. Nostis quia legistis. Non ergo magnum peccatum si hoc vendebant in templo quod emebatur ut offerretur in templo: et tamen eiecit inde illos. Quid si ebriosos inveniret? Quid faceret dominus si vendentes ea que licita sunt et contra iustitiam non sunt: que enim honeste emuntur non illicite venduntur. Expulit tamen et non est passus domum orationis fieri domum negotiationis. Si negotiationis domus non debet fieri domus dei: potationis debet fieri? Nos autem quando ista dicimus: strident dentibus suis adversus nos. Et consolatur nos psalmus quem audistis: Striderunt super me dentibus suis. Novimus et nos audire unde curemur: et si ingeminantur flagella christo. quia flagellatur sermo ipsius. Congregata sunt inquit in me flagella. et nescierunt. Flagellatus est flagellis iudeorum: flagellatur blasphemiis falsorum christianorum. Multiplicant flagella domino suo: et nesciunt. Faciamus nos quantum ipse adiuvat. Ego autem cum molesti essent induebam me cilicio: et humiliabam in ieiunio animam meam. Dicimus tamen fratres. Non enim et ipse pepercit illis. Qui flagellandus erat ab eis prior illos flagellavit: signum quoddam nobis ostendit. quod fecit flagellum de resticulis. et inde indisciplinatos negotiationem de dei templo facientes flagellavit. Etenim unusquisque in peccatis suis restem sibi texit. Propheta dicit. Ve hiis qui trahunt peccata sua sicut restem longam. Quis facit restem longam? Qui peccato addit peccatum. Quomodo adduntur peccata peccatis?

Cum peccata que facta sunt cooperiuntur aliis peccatis. Furtum fecit. Ne inveniatur, querit mathematicum. Sufficeret furtum fecisse. Quare vis adiungere peccatum peccato? Ecce duo peccata. Cum ad mathematicum prohiberis accedere: blasphemas episcopum. Ecce tria peccata. Cum audis: mitte illum foras ab ecclesia: dicis. Duco me ad partem donati. Ecce addis quartum. Crescit restis: time restem. Bonum est enim tibi ut hic cum flagellaris corrigamus: ne in fine dicatur: ligate illi manus et pedes: et proicite eum in tenebras exteriores. Funiculis enim peccatorum suorum unusquisque constringitur. Illud dominus dicit: illud alia scriptura dicit. sed utrumque dominus dicit: de peccatis suis ligantur homines. et mittuntur in tenebras exteriores.

Qui sunt tamen qui vendunt boves? In figura queramus misterium facti. Qui sunt qui boves vendunt et columbas? Ipsi sunt qui sua querunt in ecclesia: non que ihesu christi. Venale habent totum: quia nolunt redimi. Emi nolunt: et vendere volunt. Bonum est enim eis ut redimantur sanguine christi: et perveniant ad pacem christi. Quid enim prodest in hoc seculo quodlibet acquirere temporale et transitorium? sive sit pecunia, sive sit voluptas ventris et gutturis. sive sit honor in laude humana? Nonne omnia ventus et fumus? Nonne omnia transeunt et currunt? Et ve hiis qui heserint transeuntibus: quia simul transeunt. Nonne omnia fluvius preceps currens in mare? Et ve qui ceciderit: quia in mare trahetur. Ergo tenere debemus omnes affectus: a talibus concupiscentiis fratres mei. Qui talia querunt vendunt. Nam et symon ille ideo volebat emere spiritum sanctum. quia vendere volebat spiritum sanctum: et putabat apostolos mercatores tales esse. quales dominus de templo flagello eiecit. Talis enim ipse erat: et quod venderet emere volebat. De illis erat qui columbas vendunt: etenim in columba apparuit spiritus sanctus. Qui ergo vendunt columbas fratres qui sunt. nisi qui dicunt nos damus spiritum sanctum? Quare enim hoc dicunt? Et quo pretio vendunt? Pretio honoris sui. Accipiunt pretium cathedras temporales: ut videantur ipsi vendere columbas. Caveant a flagello de resticulis. Columba non est venalis. Gratis datur: quia gratia vocatur. Ideo fratres mei quomodo videtis eos qui vendunt propolari-os: unusquisque quod vendit laudat. Quot propositiones fecerunt? Alium propositum habet carthagine primianus: alium habet maximianus. alium habet in mauritania rogatus: alium habent in numidia illi et illi. quos iam nec no-

minare sufficimus. Circuit ergo aliquis emere columbam: unusquisque ad propositum suum laudat quod vendit. Avertatur illius cor ab omni vendente: veniat ~~ut~~ gratis accipitur. Nec sic erubescunt fratres: quia per has dissentiones suas amaras et malitiosas cum sibi tribuunt quod non sunt. cum extolluntur putantes se aliquid esse cum nichil sint: tot partes de se fecerunt. Sed quid in eis impletum est quod noluerunt corrigi: nisi quod audistis in psalmo. dissipati sunt nec compuncti sunt? Qui ergo boves vendunt? Boves intelliguntur qui nobis scripturas sanctas dispensaverunt. Boves erant apostoli: boves erant prophete. Unde dicit apostolus. Bovi trituranti os non infrenabis. Numquid de bobus pertinet ad deum? An propter nos dicit? Propter nos enim dicit: quia debet in spe qui arat arare: et qui triturat in spe participandi. Ergo illi boves reliquerunt nobis memoriam scripturarum. Non enim de suo dispensaverunt: quia gloriam domini quesierunt. Quid enim audistis in psalmo? Et dicant semper magnificetur dominus: qui volunt pacem servi eius. Servus dei populus dei: ecclesia dei. Qui volunt pacem ecclesie illius deum magnificent non servum: et dicant semper magnificetur dominus. Qui dicant? Qui volunt pacem servi eius. Ipsius populi ipsius servi vox est illa evidens quam in lamentationibus audistis: audistis in psalmo. Et movebamini cum audieritis: quia inde estis. Quod cantabatur ab uno: de omnibus cordibus resonabat. Felices qui se in illis vocibus tamquam in speculo cognoscebant. Qui sunt qui volunt pacem servi eius pacem populi eius. pacem unius illius quam dicit unicam. et quam vult eruere a leone: erue de manu canis unicam meam? Qui dicunt semper magnificetur dominus. Ergo boves illi dominum magnificaverunt non se. Videte bovem dominum suum magnificantem: quia agnovit bos possessorem suum. Attendite bovem timentem ne deseratur possessor bovis. et in bove presumatur: quomodo expavescit eos qui volunt in illo ponere spem. Numquid paulus pro vobis crucifixus est? Aut in nomine pauli baptizati estis? Quod dedi: non ego dedi. Gratis accepistis: columba de celo descendit. Ego inquit plantavi: apollo rigavit: sed deus incrementum dedit. Neque qui plantat est aliquid neque qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Et dicant semper magnificetur deus: qui volunt pacem servi eius. Isti autem de scripturis ipsis fallunt populos. ut accipiant ab eis honores et laudes: et non

vbi

d

conuertatur homines ad ueritatem. Alia vero ipsis scripturis fallunt populos a quibus querunt honores: vendunt boues vendunt et oues. id est ipsas plebes. Et cui vendunt? nisi dyabolo? Namque fratres mei christi vnica ecclesia est et vna est. quidquid inde preciditur quis tollit nisi leo ille rugiens? et circuiens querens quem deuoret? Ve hys qui preciduntur: nam illa integra permanebit. Nouit enim dominus qui sunt eius. Tamen quantum in ipsis est. vendunt boues et oues: vendunt et columbas. Obseruent flagellum peccatorum suorum. Certe quando aliquid tale patiuntur propter iniquitates suas: agnoscant quia dominus fecit flagellum de resticulis. Et adhuc monet eos ut mutent se: et non sint negociatores. Nam si se non mutauerint. audient in fine: ligate illi manus et pedes. et proicite in tenebras exteriores. Tunc dictum est. Zelus domus tue comedit me. Recordati sunt discipuli: quia zelo domus dei eiecit illos de templo domini. Fratres vnusquisque christianus in membris christi zelo domus dei comedatur. Quis comeditur zelo domus dei? Qui omnia que forte ibi videt peruersa satagit corrigi: cupit emendare. non quiescit. Si emendare non potest: tollerat gemit. Non excutitur de area granum: sustinet paleam ne intret in horreum: cum palea fuit separata. Tu ante horreum si granum es noli excuti de area: ne prius ab auibus colligaris. quam in horreum congregeris. Aues enim celi aeree potestates exspectant aliquid rapere de area: et non rapiunt nisi quod inde fuit excussum. Ergo zelus domus dei comedat te. Vnumquemque christianum zelus domus dei comedat: in qua domo dei membrum est. Non enim est magis domus tua: quam domus ubi habes salutem sempiternam. Domum tuam intras propter requiem temporalem: domum dei intras propter requiem sempiternam. Si enim in domo tua ne quid peruersum fiat satagis? in domo dei ubi salus posita est et requies sine fine. debes pati quantum in te est si quid forte peruersum videris? Verbi gratia. Vides fratrem currere ad theatrum. prohibe mone contristare: si zelus domus dei comedit te. Vides alios currere et inebriari velle? et hoc velle in locis sanctis quod nusquam decet; prohibe quos potes? tene quos potes. terre quos potes: quibus potes blandire. noli tamen quiescere. Amicus est: ammoneatur leniter. Vxor est: seuerissime refrenetur. Ancilla est: etiam verberibus compescatur. Fac quidquid potes pro persona quam portas. et perficis: zelus tue comedit me. Si autem fueris frigidus marci

+ domus

dus: ad te solum exspectans et quasi tibi sufficiens. et dicens in corde tuo? quid mihi est curare aliena peccata. sufficiat mihi anima mea. ipsam integram seruem deo. Ecce non venit tibi in mentem seruus ille qui abscondit talentum. et noluit erogare? Numquid enim accusatus est quia perdidit? et non quia sine lucro seruauit? Sic ergo audite fratres mei: ut non quiescatis. Ego vobis consilium daturus sum. det ille qui intus est: quia et si per me dedit ille dat. Nostis quid agatis vnusquisque in domo sua cum amico. cum inquilino. cum cliente suo: cum maiore cum minore. Quo dat deus aditum? quo aperit ianuam verbo suo? Nolite quiescere lucrari christo: quia lucrati estis a christo. Dixerunt illi iudei. Quod signum ostendis nobis quia hec facis? Et dominus. Soluite templum hoc: et in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta et sex annis edificatum est templum hoc. et tu dicis? tribus diebus excitabo illud? Caro erant. carnalia sapiebant: ille vero loquebatur spiritualiter. Quis autem posset intelligere? de quo templo dicebat? Sed non multum querimus: per euangelistam nobis aperuit. Dixit de quo templo diceret: soluite templum hoc et in tribus diebus excitabo illud. Quadraginta et sex annis edificatum est templum? et in triduo excitabis illud? Dicebat autem ait euangelista. de templo corporis sui. Et manifestum est occisum dominum. post triduum resurrexisse. Hoc modo omnibus nobis notum est. Et si iudeis clausum est quia foris stant: nobis tamen apertum est quia nouimus in quem credimus. Ipsius templi solutionem et edificationem anniuersaria solempnitate celebraturi sumus: ad quam vos exhortamur. ut preparetis vos si qui estis cathecumini. ut accipiatis gratiam. Iam nunc tempus est: iam parturiat quod tunc nascatur. Ergo illud nouimus. Sed forte hoc exigitur a nobis utrum aliquid habeat sacramentum? xlvi. annis edificatum templum. Sunt quidem multa que hinc dici possunt: sed quod breuiter dici potest et facile intelligi. hoc intendimus fratres. Diximus iam nisi fallor hesterno die adam vnum hominem fuisse: et ipsum esse totum genus humanum. Nam ita diximus si meministis. Quasi fractus est et sparsus. colligitur et quasi conflatur in vnum: societate atque concordia spirituali. Et gemit vnus pauper modo ipse adam. sed in christo innouatur? quia sine peccato venit adam. ut peccatum adam solueret in carne sua: et ut reintegraret sibi adam in ymagine dei. Adam ergo caro christi. De adam ergo templum quod destruxerunt iudei: et resuscitauit dominus triduo. Resuscitauit enim carnem suam. Videte quia deus erat equalis patri fratres mei. Dicat

aplus: qui eu suscitauit a mortuis. De q dicit:
De p're. Factus e insq obediens p'ri usq ad mor
te: morte aut crucis. Pt' qd et deus illu exal
tauit a mortuis: et dedit illi nome qd e sup
om'e nome. Resuscitatus et exaltatus e dns.
Resuscitauit eu. Quis? Pater cui dixit i ps:
excita me et reddam illis. Ergo p'rem resuscita
uit no se ipe? Qd aut facit p'r sin verbo? Qd
facit p'r sin unico suo? Na audi q ipe ds e at.
Soluite teplu hoc: et trib; dieb; excitabo illd.
Nu qd dixit soluite templu: q triduo p'r re
suscitet? Sed quo cu p'r suscitat et fili9 sus
citat: sic cu filius suscitat et p'r suscitat. q
filius dixit: ego et p'r unu sum9. Qd g' sibi
vult iste nus quadragenarius senarius? Iute
cu ipe adam qui p toto orbe sparsu est. audis
tis ia hesterno die. in. iiij^or lris grecis e. iiij^or ver
boru grecoru. Si eni ista vba. iiij^or scribas sub i
uice. idz noia. iiij^or ptiu mudi: orietis. occide
tis. aqlonis. et meridiani. qd est totus orbis: vn
dicit dns a. iiij^or vetis collecturu se electos suos. cu
venit ad iudiciu. si ei facias ista. iiij^or noia g'
ca anatole qd e oriens: dysis qd e occidens. art
tos qd e septetrion: messenbria qd e meridies.
anatole. dysis. arctos. messembria. capita vbor
adam hnt. Quomo g' ibi inueim9 qdragenarium
senariu num? Qa caro xpi de ada erat. Ad lras
nuos copputat greci: qd nos facim9 .a. lram. illi
ligua sua ponut alfa. et vocat alfa unu. Ubi
aut in nuis scribut beta qd est .b. ipoz vocat
nuus duo. Ubi scribut gama. vocat in nuis
ipoz tria. Ubi scribut delta. vocat in nuis ip
soru. iiij^or. Et sic p omes lras nuos hnt. M. qd
dicim9: et illi dicut my. xl^ta significat. Dicut
eni my. tessera. conta. Ia videte iste lre quem
num heant: et ibi inuenietis. xlvi. anis edifi
catu templu. Habz eni adam alfa qd e unu:
habet et delta qd sut. iiij^or. Habes qnq;. Ht
et iteru alfa qd e unu. Habes sex. Habz my
qd est. xl^ta. Habes. xlvi. Hec fres mei etia ab
antiorib9 maiorib; nris dicta sut: et inuent9
e iste nus in lris. xlvi. Et qr dns nr ihs xpus
de ada corpus accepit no de ada pctm traxit:
teplu corporeu inde sumpsit. no iniqtate q de
teplo pellenda e. Ipam at carne qm traxit
de adam. maria eni de adam: et dni caro de
maria iudei crucifixerut. Et ille resuscita
turus erat ipsa carne in triduo: qm illi crat
cruciteo crucifixuri. Illi soluert teplu. xlvi. anis
edificatu: et ille triduo resuscitauit illd. Be
nedictum9 dno deo nro: qui ad leticia spuale
cogregauit nos. Simq in humilitate cordis se
per: et gaudiu nrm penes ipm sit. No de ps
pitate aliq hui9 seculi inflem9: s nouim9 feli
citate nram no esse n cu ista transierit. Modo
gaudiu nrm fres mei i spe sit. nco gaudeat
q sunt re psenti: ne inhereat in via. Totu gau
diu de spe futura sit. totu desideriu vite etne
sit. omia suspiria xpo anhelent. Ille unus
pulcherim9: qui et fedos dilexit ut pulchros
faceret desideretur: et ad illu unu curratur. illi
ingemiscatur: et dicat semp magnificetur dns
qui volut pace serui eius. Explicit smo x9.
Incip^t xi9. ab eo qd scriptu e cu at eet iherosoli
mis i pascha i die festo mlti crediderut in
noie ei9. usq; ad ibi ubi ait: ame ame dico
tibi n qs renatus fuit ex aq et spu no pt in
troire i regnu dei.

OPortune nobis dns procura
uit hodierno die lcois hui9
ordine. Na qr ex ordine e
uagelu scdm iohem co si
derare atq tractare suscepi
mus: credo q aducit cari
tas vra. Oportune g' occurrit ut hodie au
diretis ex euagelio. n qs renatus fuit ex
aqua et spu: no videbit regnu dei. Tepus
e eni ut vos exhortem: qui adhuc estis ca
thecumi: qui sic credidistis i xpm. ut adhuc
vra pcta portetis. Nullus aut regnu celoz
videbit oneratus pctis: q n dimissa fue
rit: no regnabit cu xpo. Dimitti aut no
pnt: n ei qui renatus fuit ex aq et spu sco.
Sed omia vba qiadmodu se habeat adu
tam9: ut hic inueniant qui pigri sut. qnta
sollicitudie sibi festinadu sit. ad onus de
ponendu. Qa si ferret aliqm sarcina g'
ue aut lapides aut ligna a alicui9 etiam
lucri: si frumetu portaret. si vinu si pecu
nia: currerent ut deponerent onera. Portat
onera pctoru: et pigri sut currere. Curren
du est: ut deponatur. Hec sarcina pmit et
mergit. Ecce audistis q cu esset dns nr ihs
xps iherosolimis in pascha i die festo: mlti cre
diderut in noie eius. videntes signa q fa
ciebat. Multi crediderut in noie eius. Et
qd seqtur? Ipe aut ihs no credebat semet
ipm eis. Qd sibi g' hoc vult illi credebant
i noie eius: et ipe ihus no credebat sem;
ipm eis? An forte no credebat et fingebat
se credidisse: et ppterea ihus no se credebat
eis? Sed no diceret euagelista mlti crediderunt

in noie eius: n vim illis testioniu phibet.
Magna g res: et mira res. Credut hoies in
xpm: et xps no se credit hoibus. p serti qr fi
lius dei est: utiqz volens passus e. Et si nol
let nuqa pateretur: qui si nollet nec nasceretur.
Si aut hoc solu vellet ut nasceretur tm et no
moretur: et qdqd vellet faceret. qr omipotetis
pris filius. omps e. Et ipi rebus pbemus: qr
cu voluissent eu tene. discessit ab eis. loqt
euagelm. Et cu voluissent eu de vtice mo
tis pcipitare: discessit ab eis illesus. Et qn
venerut ad eu copchendendu ia venditu a
iuda traditore: cu ille putaret in ptate se
habe trade mgrm et dnm suu: et ibi oste
dit dns volutate se pati no ncitate. Na
cu eu iudei cophende voluisset: dixit illis.
Qd qritis: Et illi dixerut. Ihm nazarenu.
Et ille. Ego su. Hac voce audita: redierut
retro. et ceciderut. Ineo qp rndens eos deie
cit. ondit ptatem: ut i eo qd ab eis copre
hensus e onderet volutate. Ergo qp passus
est mie fuit. Traditus est eni pp delicta
nra: et resurrexit pp iustificatioez nram.
Audi verba ipius. Ptate habeo ponedi a
nimam mea: et ptate habeo iteru sumedi
ea. Nemo tollit ea a me: sed ego pono ea
a meipo. ut itm suma ea. Cu g habet ta
ta ptatem cu ea dicis pdnaret. fris onderet:
qd sibi wlt qp no credebat se eis ihs qi ali
qd volenti nociturus. a aliqd noleti factu
rus. p serti qr ia crediderat in noie eius. et
de ipis dicit euagelista crediderut in noie ei9.
de quibz dicit. ipe aut no credebat semet
ipm illis: Quare: Qd ipe nosset omis: et
qr opus ei no erat ut qs testioniu phiberet
de homie: ipe eni sciebat qd esse in homie.
Plus noverat artifex qd esset in ope suo:
qm ipm opus qd esset in semetipo. Creator
hois noverat qd esset in hoie: qd ipe creatus
ho no noverat. None hoc pbam9 de petro:
qr no noverat qd in ipo erat qn dixit. tecu
ero vsqz ad morte: Audi qr dns noverat qd
eet in hoie. Tu mecu vsqz ad morte: Amen
ame dico t: prius qm gallus cantet ter me ne
gabis. Ho g nesciebat qd esset in se: s cre
ator hois noverat qd esset in hoie. Crediderut
tn in noie ei9 multi: et ipe ihus no se crede
bat eis. Quid dicim9 fres: Forte sequentia idi
cabut nobis: qd sibi wlt misteriu istoz ver
boru. Qa crediderat in eu hoies maifestu
e: vm est. Nemo dubitat: euagelm loqtur.
verax euagelista testat. Itq qr ipse ihus no cre
debat semetipm illis: et hoc manifestu e. et
nullus xpianus dubitat: qr et hoc euagelm
loqtur: et ide verax euagelista testat. Quare g
illi crediderut in noie eius: et ihs no crede
bat semetipm illis: Sequentia videam9. Erat
aut ho ex phariseis nichodem9 noie: princeps
iudeoru. Hic venit ad ihm nocte: et dix ei.
Rabbi. Iam hoc nostis: qr rabbi mgr dicit.
Scim9 qr a deo venisti mgr. Nemo eni pt h
signa face q tu facis: n fuit deus cu eo. Er
go iste nichodem9 ex hys erat q crediderut
in noie eius: videtes signa et pdigia q fa
ciebat. Supius eni hoc dixit. Cu aut esset
ihrosolimis in pascha in die festo: mlti cre
diderut in noie eius. Quare crediderut:
Sequitur et dicit. Videtes signa ei9 q facie
bat. Et de nycodemo qd dicit: Erat princeps
iudeoz noie nichodem9: venit ad eu nocte
et ait. Rabbi scim9 qr a deo venisti mgr. Er
iste g crediderat i noie eius. Et ipe vn credi
derat: Sequitur. Nemo eni pt hec signa face
q tu facis: n fuit deus cu eo. Si g nichode9
de illis mltis erat q crediderant i noie eius:
iam in isto nichodemo attedam9. qre ihs no
se credebat eis. Rndit ihus: et dixit ei. Amen
ame dico tibi: n qs natus fuit denuo. non
pt vide regnu dei. Ipis g se credit ihs: q
nati fuint denuo. Ecce illi crediderant in eu:
et ihs no se credebat eis. Tales sut omes
cathecumi. Ipi ia credut in noie xpi: sed
ihs no se credit illis. Intedat et itelligat
caritas vra. Si dixim9 cathecumino. credis
in xpm. rndit. credo: et signat se ia cruce
xpi portas in fronte. et no erubescit de cru
ce dni sui. Ecce credidit i noie eius. Interro
gem9 eu. Manducas carne filii hois. et bi
bis sangne filii hominis: Nescit qd dicim9:
qr ihus no se credit ei. Cu g ex illo nuo esset
nichodem9. venit ad dnm: sed nocte venit.
Et hoc forte ad re ptinet. Ad dnm venit et
nocte venit: ad lucem venit. et i tnbris ve
nit. Renati aut ex aqua et spu: qd audiut
ab aplo: Fuistis aliqn tenebre: nuc aute
lux in dno. sicut filii lucis abulate. Et itm.
Nos aut qui diei: sobrii sim9. Qui aut re
nati sut: noctis fuerut. et diei sut. Tnbre
fuerut: et lume sut. Ia credidit se illis ihs:
et no nocte veiunt ad ihm. sic nicodem9.
no in tnbris qrut die. Tales eni iam etiam

cpfitentur. Accessit ad illos ihus faciens illis
salutem: qr ipe dixit nisi qs manducauerit carnem
meam. et bibit sanguinem meum. non hebit in se
vitam. Et qd signum crucis hnt in fronte ca
thecumini: iam de domo magna sunt. sed fiat ex
seruis filii. Non enim nichil sunt: qr iam ad do
mum magnam ptinet. Qn aut manducauit
manna pplus isrl? Cum transisset mare rubrum.
Mare rubrum aut qd significet audi aplm.
Nolo enim vos ignorare fres. qr omnes patres nri
sub nube fuerunt: et omnes p mare transierunt.
Ut qd p mare transierunt: quasi querentibus ab illo
sequitur ait. Et omnes p moysen baptizati sunt:
in nube et in mari. Si ergo figura maris tm valuit:
spes baptismi quantum valebit? Si qd gestum est
in figura traiectum pplm ad manna pduxit? qd
exhibebit xpus in veritate baptismi sui tra
iecto p eum pplo suo? P baptismum suum traiciat
credentes? occisis omnibus peccatis tanquam hosti
bus consequentibus: sicut in illo mari omnes
egiptii pierunt. Quo traicit fres mei. quo
traicit p baptismum ihs? cuius figuram tunc ge
bat moyses. qui p mare traiciebat? Quo tra
icit? Ad manna. Qd est manna? Ego sum inquit
panis viuus: qui de celo descendi. Manna
accipiunt fideles: iam traiecti p mare rubrum.
Quare rubrum mare? Iam mare quare et rubrum?
Significabat mare illud rubrum: baptismum
xpi. Unde rubet baptismus xpi? nisi xpi san
guine consecratus? Quo ergo pducit credentes
et baptizatos? Ad manna. Ecce dico manna.
Notum est qd acceperunt iudei pplus ille isrl.
notum est qd eis pluisset deus de celo: et nes
ciunt cathecumini qd accipiant xpiani. Eru
bescant ergo quia nesciunt. Transeat p mare
rubrum: manducet manna. ut quomodo credi
derunt in nomine ihu: sic se ipsis credat ihesus.
Ideo intendite fres qd respondeat iste. q nocte ve
nit ad ihm: quamuis ad ihm venit tamen nocte
venit. adhuc de tenebris carnis sue loquitur. Non
intelligit qd audit a dno: non intelligit qd
audit a luce. q illuminat omnem hoiem venien
tem in hunc mundum. Iam ei dns dicit. Nisi qs
renatus fuerit denuo: non videbit regnum dei.
Dicit ad eum nychodemus. Quomodo pt homo
nasci cum sit senex? Spus ei loquitur: et ille car
nem sapit. Carnem suam sapit: qr carnem xpi
nondum sapit. Cum enim dixisset dns ihs. nisi qs
manducauerit carnem meam et bibit sanguinem
meum. non habebit in se vitam: scandalizati
sunt quidam qui eum sequebantur. et dixerunt apud

semetipsos. Durus est hic sermo: qs pt eum au
dire? Putabant enim hoc dicere ihm qd eum pos
sent concisum sicut agnum coquere et manducare.
abhorrentes a verbis eius recesserunt: et iam
plus eum secuti non sunt. Sic euangelista loquitur.
Et dns ipe remansit cum duodecim. Et illi ad eum.
Dne ecce illi dimiserunt te. Et ille. Numquid et
vos vultis ire? Unde volens qr ipe illis erat
necessarius: non illi xpo erant necessarii. Ne qs terreat
xpm qn dicit ut sit xpianus? qr beatior erit xps
si tu fueris xpianus: bonum est tibi vt sis xpi
anus. Nam si non fueris malum xpo non erit. Au
di vocem psalmi. Dixi dno deus meus es tu:
qm bonorum meorum non eges. Ideo dns meus
es tu: qm bonorum meorum non eges. Si fueris sine
deo: minor eris. Si fueris cum deo: maior deus
non erit. Non ex te ille maior: sed tu sine illo minor.
Cresce ergo in illo. Noli te subtrahere: ut quasi ille
deficiat. Reficieris si accesseris: deficies si re
cesseris. Integer manet te accedente: integer ma
net et te cadente. Cum ergo dixisset discipulis suis:
numquid et vos vultis ire. rndit petrus: petra
ille vox omnium. Dne ad quem ibimus? Verba vi
te eterne habes. Bn sapiuit in ore ipius caro
dni. Dns aut exposuit eis et dixit. Spus est
qui viuificat. Cum dixisset nisi qs manducauerit
carnem meam et bibit sanguinem meum. non habebit
in se vitam: ne carnaliter intelligerent. Spus est inquit
qui viuificat: caro aut nichil pdest. Verba
q locutus sum vobis: spus est et vita. Hunc spm
et hanc vitam non sapiebat iste nichodemus:
qui nocte venerat ad ihm. Ait ei ihs. Nisi qs
natus fuerit denuo: non videbit regnum dei.
Et ille carnem suam sapiens in cuius ore nondum sa
piebat caro xpi? quomodo inquit pt homo cum sit
senex iterum nasci? Numquid pt in ventrem matris
sue iterum introire et nasci? Non nouerat iste nisi
vnam natiuitatem. ex adam et eua: ex deo et ecclia
nondum nouerat. Non nouerat nisi eos parentes qui
generant ad mortem: nondum nouerat eos parentes
qui generant ad vitam. Non nouerat eos parentes qui
generant successuros: nondum nouerat eos qui
semp viuentes generant pmansuros. Cum ergo
sint due natiuitates: ille vnam intelligebat.
Una est de terra: alia de celo. Una est de carne:
alia de spu. Una est de mortalitate: alia de
eternitate. Una est de masculo et femina: alia
de deo et ecclia. Sed ipe due singule sunt.
Nec ipa pt repeti: nec illa. Recte intellexit
nichodemus: sed natiuitatem carnis. Sic et
tu intellige natiuitatem spus quomodo intellexit

nichodem⁹ natiuitate carnis. Nō nichode
mus itellexit: Nūq̄d pt hō denuo ī vētrē
mr̄is sue itrare et nasci? Dic q̄uiqȝ tī dixit
ut spūalit' itin nasceris: vnde qd dixit ni
chodem⁹. Nūq̄d pt itin hō in ventrē mr̄is
sue intrare et nasci? Iā natus sū de ada: nō
me itin pt generare adā. Iā natus sū de xpo:
nō me itin pt generare xps. Quomō vterus
nō pt repeti: sic nec baptism⁹. Qui nascit'
de ecclia catholica: tāq̄ de sara nascit'. de li
bera nascit'. Qui nascit' de heresi tanq̄ de an
cilla nascit': sz ex semīe abrahā. Aduertat
caritas vr̄a: q̄ magnū sacramentū. Testat'
deus et dicit: ego sū deus abrahā et ysaac
et iacob. Nō erant alij patriarche? Nō erat
añ istos scs noe. qui solus ī toto genere hūa
no cū tota domo sua meruit de diluuio li
berari? ī quo ⁊ in filijs eius figata ē ecclia?
ligno portate: euadit diluuiū. Deīn pos
tea magni q̄s nouim⁹ q̄s scā scriptura cōmen
dat moyses ī tota domo eius fidelis: et illi
tres noīant q̄si eū soli p̄meruerit. ego sū d's
abrahā et d's ysaac et d's iacob. Hoc m̄ no
mē est m̄ etnū. Hac m̄ etū gnīde. Potens ē
dn̄s et ora nr̄a apire et corda vr̄a? ut dicere
possim⁹ sic reuelare dig̃tus ē: et capere possi
tis sicut expedit vobis. Tres isti patriarche
abrahā ysaac et iacob. Iā nostis filij iacob
q̄ duodecī fuerut: et in pp̄lus isrl': q̄ ipse
iacob isrl'. et pp̄lus isrl' trib⁹ xij. ptinentes
ad xij filios isrl'. Abrahā ysaac et iacob:
et pp̄lus tres p̄res tanq̄ in pricipio pp̄li.
Tres p̄res ī quib⁹ figabat' pp̄ls: et pp̄ls ipe
p̄or p̄ns pp̄ls. In pp̄lo enī iudeorū figat' us
ē pp̄lus xp̄ianoꝝ. Ibi figa: hic veitas. Ibi
vmbra: hic corpus dicēte aplo. Hec aūt ī
figa cōtingebat illis. Vox ē apli. Scripta
sūt inq̄t p̄pter nos: in q̄s finis scloꝝ obue
nit. Recurrat nūc aīmus ur ad abrahā
ysaac et iacob. In hijs trib⁹ īuenim⁹ p̄ere li
beras: p̄ere et ancillas. Inuenim⁹ ibi ptus
liberarū: īuenim⁹ ibi et ptus ancillarum.
Ancilla nichil boni significat. Eice ancil
lā inq̄t et filiū ei⁹: nō enī heres erit filius
ancille cū filio libe. Apl's hoc cōmemorat: et
ī illis duob⁹ filijs abrahe dicit apl's figam
fuisse duoꝝ testamētoꝝ: vetis et noui. Ad
vetus testamētū ptinet dilcōres tpaliū. di
lcōres sc̄li: ad nouū testamētū dilcōres vite
etne. Ideo illa ihrlm in tra vmbra erat ce
lestis ihrlm mr̄is oīm nr̄m q̄ est in celo? et

hec apli verba sūt. et de ista ciuitate vn p̄egri
nam mlta nostis: mlta ia audistis. Inuenim⁹
aūt rem mirā in istis ptib⁹ et ī istis fetib⁹
in istis g̃natoib⁹ liberarū et ancillaꝝ. iiij
scilȝ gen'a hoīm: in quib⁹ iiij generib⁹ cōplet'
figa toci⁹ futi pp̄li xp̄iani: ut nō sit mirū q̄
in illis trib⁹ dcm̄ ē. ego sū d's abrahā. et d's
ysaac. et d's iacob. In oīb⁹ enī xp̄ianis fr̄es
itendite: aut p malos nascūtur boni. aut p
bonos nascūtur mali: aut p bonos boni. aut
p malos mali. Amplius istis iiij generibus
nō potes inuenire. Que itin repetā adūtite re
tinete: excitate corda vr̄a. nolite pigri ee.
capite ne capiamī. Quomō iiij sūt genera
oīm xp̄ianorū. Aut p bonos nascit' boni
aut p malos nascūt' mali. aut p bonos ma
li: aut p malos boni. Puto q̄ planū ē. P
bonos boni: si et qui baptizat boni sūt. et q̄
baptizant' rite credūt: et in mebro xp̄i rite
numerant'. P malos mali: si et q̄ bapti
zat mali sūt. et qui baptizatur duplici corde
accedūt ad deū: et nō tenet eos mores q̄s
audiūt in ecclia. ut nō ibi sint frumentū
sz palea. Qui enī multi sint nouit caritas
vr̄a. P malos boni. aliq̄n baptiz et adulter:
et qui baptizat iustificat'. P bonos mali:
aliq̄n qui baptizat sci sūt: qui baptizant'
tenere viā dei nolunt. Puto fr̄es notū ee in
ecclia: et cotidianis exemplis manifestari ea
q̄ dicim⁹. Sz in p̄orib⁹ nr̄is p̄rib⁹ ea cōside
mus: q̄ habuert et illi ista iiij gn'a. P bo
nos boni: ananias paulū baptizauit. Ec
p malos mali. Dicit aplus q̄sdam p̄dicatores
euāgelij q̄s dicit nō caste annūciare sole eūa
gliū: q̄s tollat ī societate xp̄iana et dicit.
Qd enī dū oī modo siue occasione siu veita
te xp̄s annūcietur: et ī hoc gaudeo. Nūq̄d
maliuolg erat: et de alieno malo gaudebat.
Sz q̄ et p malos vm p̄dicabat: et p malo
ora xp̄s p̄dicabat. si q̄s isti siu siles baptiza
bat. mali malos baptizabat. Si q̄s isti bap
tizabat tales q̄les amonet dn̄s cū dicit: q̄
dicūt facite. q̄ aūt faciūt nolite facere. Mali
bonos baptizabat. Boni malos baptiza
bat: q̄mō a philippo scō. symō mag⁹ baptiza
tus ē. Nota sūt g̃ ista gen'a iiij fr̄es mei.
Ecce itin ea repeto: tenete illa. nūate illa.
adūtite illa. cauete q̄ mala sūt. tenete q̄ bo
na sūt. P bonos boni nascūt': cū p scōs sci
baptizant'. P malos mali: cū et qui bapti
zant et q̄ baptizat' iniq̄ et impie viuunt.

Per malos boni: cum mali sunt qui baptizant:
et boni qui baptizantur. Per bonos mali: cum bo
ni sunt qui baptizant: et mali qui baptizantur.
Quomodo inuenimus ista in tribus istis nominibus: ego sum
deus abraham et deus ysaac et deus iacob: Ancillas
accipimus in malis: liberas accipimus in bonis.
Pariunt libere bonos: sara peperit ysaac. Pariunt
ancille malos: agar peperit ismahel. Habemus
in uno abraham. et illud genus cum per bonos boni:
et illud genus cum per malos mali. Per bonos mali:
ubi figurate sunt libere. Libera erat rebecca uxor
ysaac. legite. Peperit geminos: unus erat bonus:
alter malus. Habes aperte scripturam dicentem
dei voce. Iacob dilexi: esau autem odio habui.
Istos duos genuit rebecca: iacob et esau. Unus
inde eligitur: alius improbatur. Unus succedit in here
ditatem: alter exheredatur. Non facit deus plurimos
deos de esau: sed facit de iacob. Semen unum. uterus
unus: diuersi qui concepti sunt. Uterus unus: diuer
si qui nati sunt. Numquid non libera peperit iacob.
que libera peperit esau: Luctabantur in uentre matris
sue: et dictum est rebecce cum ibi luctarentur. Duo
populi sunt in utero tuo: duo homines. duo populi. bonus
populus malus populus: sed tamen in uno uentre lucta
tur. Quanti mali sunt in ecclesia: et unus uterus
portat: donec in fine discernantur. Et boni ad
uersus malos clamant: et mali aduersus bonos
reclamant: et in unius uisceribus utrique luctantur.
Numquid semper simul erunt: In fine exit ad lucem: decla
ratur natiuitas que in hoc sacramento figuratur: et
tunc apparebit iacob dilexi: esau autem odio habui.
Iam ergo inuenimus fratres et de bonis bonos. de libera
ysaac: et de malis malos. de ancilla ismael.
et de bonis malos. esau de rebecca. De malis
bonos ubi inuenimus: Restat iacob ut in tribus
patriarchis. iiiior genera istorum perfectio conclu
datur. Habuit uxores iacob: habuit et an
cillas. Pariunt libere: pariunt ancille: et fiunt
xii filii israel. Si numeres omnes de quibus nati sunt.
non omnes de liberis. non omnes de ancillis: sed tamen
omnes ex uno semine. Quid ergo fratres mei: Numquid qui
nati sunt de ancillis: non simul possederunt terram
promissionis cum fratribus suis: Inuenimus ibi bonos
filios iacob natos de ancillis: et bonos filios iacob natos de liberis. Nichil illis obfu
it natiuitas de uteris ancillarum. quando in patre cog
nouerunt semen suum: et consequenter regnum cum
fratribus tenuerunt. Quomodo ergo in filiis iacob.
non obfuit illis qui nati sunt de ancillis quominus
tenerent regnum: et terram promissionis cum fratribus
ex equo acciperent. non illis obfuerunt natales

ancillarum: sed preualuit semen paternum: sic quicumque
per malos baptizantur. tamquam de ancillis
uidentur nati: sed tamen quia ex semine uerbi dei quod
figuratur in iacob non contristentur: simul hereditatem
cum fratribus possidebunt. Securus ergo sit qui de
semine bono nascitur: tantum non imitetur ancillam.
si de ancilla nascitur. Ancillam malam superbien
tem non imiteris. Unde enim filii iacob de ancil
lis nati possiderunt terram promissionis cum
fratribus: ysmael autem de ancilla natus expulsus
est ab hereditate: Unde nisi quia ille superbus erat: illi
humiles: Erexit ille ceruicem: et uoluit se
ducere fratrem suum: ludens cum illo. Magnum ibi
sacramentum. Ludebant simul ismael et ysaac.
uidit illos sara ludentes: et ait abrahe. Eice
ancillam et filium eius: non enim heres erit
filius ancille cum filio meo ysaac. Et cum con
tristatus esset abraham: confirmauit ei dominus
dictum uxoris eius. Iam hic manifestum est sacramen
tum: quia nescio quod sacramentum futurum parturiebat
illa res gesta. Ludentes uidit et dicit: eice
ancillam et filium eius. Quid est hoc fratres: Quid
enim mali fecerat ismael puero ysaac. quia lude
bat cum illo: Sed illa lusio erat. illa lusio de
ceptionem significabat. Nam magnum sacramen
tum attendat caritas uestra. Persecutionem illam
uocat apostolus ipsam lusionem: ipsum lusum persecutio
nem uocat. Ait enim. Sed sicut tunc ille qui secundum
carnem natus est. persequebatur eum qui secundum spiritum:
ita et nunc idest qui secundum carnem nati sunt. perse
quuntur eos qui secundum spiritum nati sunt. Qui sunt
secundum carnem nati: Dilectores mundi: amato
res seculi. Qui sunt secundum spiritum nati: Amatores
regni celorum. dilectores christi: desiderantes uitam
eternam. gratis colentes deum. Ludunt: et dicit
apostolus persecutionem. Nam postea quam dixit hec uer
ba apostolus. et sicut tunc ille qui secundum carnem na
tus erat persequebatur eum qui secundum spiritum: ita
et nunc. secutus est et ostendit de qua persecutione
diceret. Sed quid dicit scriptura: Eice ancillam
et filium eius. Non enim heres erit filius ancille
cum filio meo ysaac. Querimus ubi hoc dicat
scriptura. ut uideamus utrum aliqua persecutio pre
cesserit ismaelis in ysaac: et inuenimus hoc dictum
esse a sara. quando uidit pueros ludentes simul. Quam
lusionem dicit scriptura uidisse saram: hanc perse
cutionem dicit apostolus. Plus ergo uos persequitur qui
uos illudendo seducit. ueni ueni baptizare hic:
hic habes uerum baptismum. Noli ludere: unus
est uerus. ille est lusus. Seduceris: et ista persecu
tio grauius tibi erit. Melius enim erat: ut ismaelem

tu lucrareris ad regnum. Sed non vult Ismael: quia ludere vult. Teneat ille hereditatem patris: et audiat, Eice ancillam et filium eius. Non enim heres erit filius ancille cum filio meo Ysaac. Isti etiam audent dicere quia persecutionem solent pati a catholicis regibus: aut a catholicis principibus. Quam persecutionem tolerant? Afflictionem corporis. Si tamen aliquam passi sunt, aut quomodo passi sunt, ipsi sciant et conveniant conscientias suas: tamen afflictionem corporis passi sunt. Persecutio quam faciunt gravior est. Cave quando vult ludere Ismael cum Ysaac, quando tibi blanditur, quando offert alterum baptismum: responde, Iam habeo baptismum. Si enim verus est iste baptismus: qui tibi vult dare alterum, illudere te vult. Cave contra persecutorem. Nam si a principibus catholicis aliquid passa est pars Donati aliquando: secundum corpus passa est, non secundum illusionem spiritus. Audite et videte in ipsis veteribus factis omnia futurarum rerum signa et indicia. Invenitur Sara afflixisse Agar ancillam: Sara libera est. Postea quam cepit superbire ancilla: questa est Abrahe Sara, et dixit: Eice ancillam: erexit adversum me cervicem suam. Et quasi ad Abraham fieret: de Abraham questa est mulier. Abraham vero qui non in ancilla libidinem abutendi tenebatur: sed officio generandi, quam ei Sara dederat, unde prolem susciperet, ait ei. Ecce ancilla tua: utere ea sicut vis. Et afflixit eam graviter Sara: et fugit a facie eius. Ecce libera afflixit ancillam: et non illam vocat apostolus persecutionem. Ludit servus cum domino: et persecutionem vocat. Afflictio ista non vocatur persecutio: et lusio illa vocatur persecutio. Quid vobis videtur fratres? Nonne intelligitis quid significatum sit? Sic ergo quando vult deus concitare potestates adversus hereticos, adversus scismaticos, adversus dissipatores ecclesie, adversus exsufflatores Christi, adversus blasphematores baptismi: non mirentur quia deus concitat ut a Sara verberetur Agar. Cognoscat se Agar, ponat cervicem. Quia cum humiliata discessisset a domina sua: occurrit ei angelus et dixit. Quid est Agar ancilla Sare? Cum questa esset de domina, quid audivit ab angelo? Revertere ad dominam tuam. Ad hoc ergo affligitur ut revertatur. Atque utinam revertatur: quia proles eius sicut filii Iacob cum fratribus hereditatem tenebit. Mirantur autem quia commoventur potestates christiane: adversus detestandos dissipatores ecclesie. Non ergo moverentur? Et quomodo redderent rationem de imperio suo deo? Intendat caritas vestra quod dico: quia pertinet hoc ad reges seculi christianos, ut temporibus suis pacatam velint matrem suam ecclesiam: unde spiritualiter nati sunt. Legimus Danielis visiones: et gesta prophetica.

Tres pueri in igne laudaverunt deum. Miratus est Nabugodonosor rex: laudantes deum pueros et circa eos ignem innocentem. Et cum admiratus esset, quid ait Nabugodonosor rex, non vel iudeus vel circumcisus, ille qui statuam suam erexerat, et ad eam adorandam omnes coegerat? Tamen laudibus trium puerorum commotus, ubi vidit maiestatem dei presentis in igne, quid ait? Et ego proponam decretum omnibus tribubus et linguis in omni terra. Quale decretum? Quicumque dixerit blasphemiam in deum Sydrac Misac et Abdenago, in interitum erunt: et domus eorum in perditionem. Ecce quomodo sevit rex alienigena ne blasphemetur deus Israel: quia potuit tres pueros de igne liberare. Et nolunt ut seviant reges christiani, quia Christus exsufflatur, a quo non tres pueri sed orbis terrarum cum ipsis regibus a gehennarum igne liberatur. Nam tres illi pueri fratres mei liberati sunt ab igne temporali. Numquid non ipse est deus Machabeorum: qui et trium puerorum? Illos ab igne liberavit: illi in tormentis igneis corpore defecerunt: sed in legitimis mandatis animo permanserunt. Illi aperte liberati sunt: illi occulte coronati sunt. Plus est liberari de flamma gehennarum: quam de fornace potestatis humane. Si ergo Nabugodonosor laudavit et predicavit, et gloriam dedit deo, quia liberavit de igne tres pueros, et tantam gloriam dedit, ut decretum mitteret per regnum suum: quicumque dixerit blasphemiam in deum Sydrac Misac et Abdenago in interitum erunt, et domus eorum in perditionem: quomodo isti reges non moveantur, qui non tres pueros attendunt liberatos de flamma, sed seipsos liberatos de gehenna, quando vident Christum a quo liberati sunt exsufflari in christianis, quando audiunt dici christiano: Dic te non esse christianum? Talia facere volunt: et saltem talia pati nolunt. Nam videte qualia faciunt: et qualia patiuntur. Occidunt animas: affliguntur in corpore. Sempiternas mortes faciunt: et temporales se perpeti conqueruntur. Et tamen quos patiuntur? Proferunt nobis nescio quos in persecutione sua martyres. Ecce Marculus de petra precipitatus est: ecce Donatus Bagaiensis in puteum missus est. Quando potestates romane talia supplicia decreverunt, ut precipitarentur homines? Quid autem respondent nostri? Quid sit gestum nescio. Tamen quid tradunt nostri? Quia ipsi se precipitaverunt, et potestates infamaverunt. Recordemur consuetudinem potestatum romanorum: et videamus cui credendum sit. Dicunt nostri illos se precipitasse. Si non ipsi discipuli ipsorum sunt, qui se modo de saxis ~~ne~~ nullo persequente

papitat': no credam'. Ad iniuriã si fecerũt il
li qd solent: Na ptates romane nunq̃ talib;
suppliciis vse sũt. No eni no potant occide
apte: Sed illi qui se mortuos coli voluert:
famosiore morte no inuenerũt. Postremo.
qd qd illud e: no noui. Et si passa eß o pars
dnati corpale afflictione ab ecclia catho
lica: a sara passa e agar. redi ad dñam tuã.
Lotus qdem nc̃ćarius aliq̃ito nos diutius te
nuit: ut totũ textũ euãglice lcõis exponere
minime valem'. Fres sufficiat itim caritati vre:
ne hec q dcã sũt dicendo alia excludant de
cordib; vris. Hec tenete: talia dicite. flãma
ti'. Inap' xij' ab eo q scriptũ e. qd natũ est
ex carne caro e. usq; ad id ubi ait oĩs q agit
mala odit lucẽ et no veit ad lucẽ ut no ma
nifestetur opa ei': q at fat veritatẽ veit ad lu
cẽ ut manifestet opa ei'. qa i do fca sunt.

E eo q hestno die itenta fe
cimus caritate vram: itelli
gim' vos alacrius et nimo
sius conuenisse. Sz itim lcõi
euãglice ex ordine sermone
debitũ reddam' si placet.
Deĩn audiet caritas vra de pace ecclie vl' qd
egim': vl' qd adhuc agendũ spem'. Nũc g°
tota itentio cordis ad euãgeliũ referat: nec
aliũde cogitet. Si eni qui tot' adest vix ca
pit. qui se p cogitatioes diũsas diuidit: no
ne et qd cepat fundit: Meminit aut caritas
vra dnico pretito qntũ dñs adiuuarẽ dignat'
e disseruisse nos de spũali regñatioe. Q̃m
lcõem vobis itim legi fecim': ut q tũc no dic
ta sũt. in xpi noie adiuuãtib; oronib; vris
ipleam'. Regñatio spũalis vna e: sic' rege
neratio carnalis vna e. Et qd nichodem' dño
ait vm dixit: qr no pt ho cu sit senex redire
rursũ in uteru mris sue et nasci. Ille quidẽ
dix': qr ho cu sit senex hoc no pt: q̃si et in
fans si eet pt. Oino eni no pt sine recens ab
vto siue ãnosa ia etate redire rursus i mrna
visca et nasci. Sed sicut ad natiuitate carna
le valent muliebra visca ad semẽ piendũ:
sic ad natiuitate spũale valent visca ecclie.
ut semel q̃sq; baptizet'. Ptea ne q's forte
dicat: sed iste in hesi natus e. et iste i scis
matẽ natus e. ãputata sũt oĩa si meminis
tis q uobis disputata sũt de trib; patrib;
mris quoz ds dici voluit: no qr soli erant:
sed qr in solis expleta e integtas sig'ficadi

ppli futi. Inuenim' tm natũ de ancilla exheda
tũ. natũ de libẽa hedem: rursũ iueim' natũ
de libẽa exhedatũ. natũ de ancilla heredem.
Natus de ancilla exhedatus ismael: nat'
de libẽa heres ysaac. Natus de libẽa exheda
tus esau: nati de ancillis hedes filij iacob.
In illis trib; pr̃ibus oĩs futi ppli. figũ pfecta
e. No imerito ds inqt: ego su ds abraha. et
ds ysaac. et ds iacob. Hoc m inqt nomen e
ictnũ. Mag' meminerit: qd pmissũ sit ipsi
abrahe. Hoc eni pmissũ est ysaac: hoc pmis
sũ est iacob. Qd iueimus: In semie tuo bñ
dicent' oĩs gentes. Credidit tũc vnus qd
nondũ videbat: vident hoies et excecant'.
Completũ est in gentib' qd pmissũ e vni:
et sepant' a cõmunione gentiũ: q et qd imple
tũ est vidẽ nolut. Sed qd illis pdest qr vidẽ
nolut: Vident velint nolint: apta veritas i
clausos oculos ferit. Rñsũ est nichodemo qr
ex eis erat qui crediderant in ihm: et ipe ihus
no se credebat eis. Qbusdã eni no se crede
bat: cu ia in illũ credidissent. Sic habes scip
tũ. Multi crediderũt i noie eius: videtes sig
na q faciebat. Ipse aut ihs no credebat sem
ipm eis. No eni opus hebat ut q̃sq; ei testio
niũ phibet de homie: ipe eni sciebat qd eet
in hoie. Ecce ia illi credebat in ihm: et ipse
ihs no credebat se eis. Quare: Qa nondũ e
rant renati ex aqua et spũ. Vn hortati sum':
et hortam' fres nros cathecuminos. Si ei int
roges eos ia crediderũt in ihm. Sz qr nondũ
carne eius et sangne accipiũt: nodũ se illis
credidit ihs. Qd faciat ut se illis credat ihs:
Renascatur ex aq̃ et spũ: pficiat ecclia qd ptu
rit. concepti sũt. edant' in luce. Habet vbera
qbus nutriant': no timeat ne nati suffocent'.
Ab vberib; mris no recedant. Nullg pt ho
redire in mris visca. et itm nasci. Sed de an
cilla nescio qs natus e. Nũqd tũc q nati st
de ancillis redierũt in vtero libarũ: ut denuo
nascentur: Semie abraha et in ismael. Et
ut posset abraha facẽ filiũ de ancilla: vxor
auctor fuit. Natus e ex semie viri et no vte
ro: sed solo placito vxoris. Nũqd qr de ancilla
ideo exhedatus: Si ppterea exhedatus qr de
ancilla natus: nlli ancillaz filij admitten
tur ad heditate. Filij iacob admissi sũt ad
heditate: ismael aut no qr ex ancilla nat'
exhedatus: sed qr supb; mri. supbg i filiũ
illi' vterus accomodat'. illi' volũtas acces

sit. Non facet abrahā q̄ sara nollet. Magis
g̊ ille filius sare. Sed q̄ supbꝫ in frēm. et supbꝫ
ludendo. q̄ deludendo. qd ait sara. Eice an
cillā et filiū eius. Nō eni heres erit filius an
cille cū filio meo ẏsaac. Nō g̊ illū vīsca an
cille eiecerūt foras: ꝭ ceruix seruilis. Et si
liber supbus sit. seruꝰ ē: et qd peius ē male
dn̄e ipius supbie. Itaqꝫ frēs mei rn̄dete hoi
nō posse rursus nasci hoīem. rn̄dete securi nō
posse rursus nasci hoīem. Qdq̄d itm̄ fit il
lusio est: qd q̄d itm̄ fit lusus ē. Ismael ludit:
foras mittat. Animaduītit eos sara ludētes ait
sc̄ptura: et dixit abrahe. Eice ancillā et fili
ū eius. Displicuit sare lusus pueroꝝ. Aliq̄d
nouū vidit pu̇os lude̊. Nōne optat hoc q̄ fi
lios hn̄t: vide ludētes filios suos. Vidit illa
et impbauit. Nescio q̄d vidit ī lusu. Illusi
onē vidit ī lusu illo. Animaduītit serui supbiā:
displicuit illi. eicit foras. Nati de ancillis
impbi mittūt̄ foras: et natus de libā mit
titur foras esau. Nemo g̊ psumat q̄ de bo
nis nascit̄: nemo psumat q̄ p sc̄os baptizat̄.
Qui p sc̄os baptizat̄: adhuc caueat ne nō
sit iacob sed esau. Hoc g̊ frēs dixim̄: meliꝰ
ē ab hoīb; sua q̄rentib; et mūdū diligen
tib;. q̊s significat nomē ancille baptizaī et
spūaliter q̄rere h̄editatē xp̄i. ut sit tanq̄ fi
lius iacob de ancilla. q̄ baptizari p sc̄os et
supbire: ut sit esau foras mittēdus q̄uis na
tus ex libā. Hec frēs tenete: nō vos palpa
mꝰ. nllā spes vr̄a ī nobis sit: nec nobis blan
dim̄: n̄ vobis. Vnusq̄sqꝫ suā sarcinā portat.
Nīm ē dicē ne male audiatm̄: vīm ē audiē
et corde audiē. nec exigat̄ q̄d damꝰ: immo q̄n̄do
exigit̄ lucrū īueniat. nō detrimētū. Dicit dn̄s
nichodemo: et exponit ei. Amē amē dico t.
n̄ q̄s renatus fuīt ex aq̄ et spū: nō pt̄ ītroīe
in regnū dei. Tu inq̄t carnalē gn̄ationē ī
telligis cū dicis: nūq̄d pt̄ hō redīe in visc̄a
m̄ris sue. Ex aqua et spū oportet ut nasca
mur: ꝓpter regnū dei. Si ꝓp h̄editatē p̄ris
hoīs tp̄alē nascit̄: nascat̄ ex viscib; m̄ris
carnalis. Si ꝓpt̄ h̄editatē p̄ris dei sēpitnā:
nascat̄ ex viscerib; ecclie. Generat p vxorē fili
ū p̄r moriturꝰ successurū. generat d̄s de ecclia
filios nō successuros. ꝭ secū mansuros. Et se
q̄tur. Qd natū ē de carne caro ē: et qd natū
ē de spū sp̄s ē. Spūalit̄ g̊ nascim̄: et ī spū nas
cim̄: verbo et sacm̄eto. Adest sp̄s ut nascam̄.
Sp̄s inuisibilit̄ adest vn̄ nascis: q̄ et tu in
visibilit̄ nasceris. Seq̄tur eni et dicit. Nō mi

reris q̄ dixi tibi: oportet vos nasci denuo.
Spūs ubi vult spirat: et vocē eius audis. et
nescis vn̄ veniat aut q̊ vadat. Nēo vid̄ spm̄.
Et q̊mō audimꝰ vocē sp̄s: Sonat psalmꝰ:
vox ē spūs. Sonat euāgeliū: vox ē sp̄s. Vocē
eius audis: et nescis vn̄ veniat ā quo vadat.
Sꝫ si nasceris et tu de spū: hoc eris ut ille q̄
nō ē natus adhuc de spū: nō sciat de te vnde
venias et quo eas. Hoc eni ait sequit̄. Sic eni
et omis q̊ natus ē ex spū. Rn̄dit nichodemꝰ:
et dixit ei. Q̊mō pn̄t hec fieri: Et reuā carnalit̄
ītelligebat. In illo fiebat qd dicebat dn̄s. Vocē
spūs audiebat: et nesciebat vn̄ veniat et quo
ibat. Rn̄dit ih̄s: et dixit ei. Tu es mḡr ī isrl̄.
et hec ignoras: O frēs q̄d putam̄ dn̄m huic
mḡro iudeorū q̄i insultare voluisse: Nouat
dn̄s q̄d agebat. Volebat illū nasci ex spū.
Nemo ex spū nascit̄ n̄ humilis fuīt: q̄a ipsa
hūilitas facit nos nasci de spū: q̄ ꝓpe est
dn̄s obtritis corde. Ille magistio inflatus
erat: et aliq̄ꝰ momēti sibi esse videbat̄. q̄
doctor erat iudeoꝝ. Deponit ei supbiā: ut pos
set nasci de spū. Insultat tanq̄ indocto: nō
q̄ superior vult videri dn̄s. Qd magnū deus
ad hoīem: veitas ad mendaciū. Maior xp̄s
q̄ nichodemꝰ dici debet. dici pt̄. Cogitandū
ē. Si dicetur maior xp̄s q̄ angli ridendū ē
rat: Incōpabilit̄ ē maior omi creata: p q̄
fca est omis creata. Sed exagitat supbiā
hoīs. Tu es mḡr in isrl̄. et hec ignoras: Ta
q̄ dicens. Ecce nichil nosti pnceps supbus.
Nasce ex spū. Si eni natus fuis ex spū: vi
as dei tenebis. ut hūilitatē xp̄i seq̄ris. Si
eni altus ē sup oms anglos: q̄ cū in forma
dei eēt nō rapinā arbitratus est eē equalis
deo: ꝭ semetipm̄ exinaniuit formā serui
accipiens ī silitudie hoim̄ fcūs. et habitu
īuentus ut hō. Hūiliauit semetipm̄ fcūs
obediēs vsqꝫ ad mortē: et ne mortis ṫ genꝰ
aliq̄d placeat. mortē aūt crucis: pendebat
et insultabatur ei. de cruce descende potat.
Sed differebat ut de sepulcro resurgeret. P
tulit supbos seruos dn̄s: medicus egrotos.
Si hoc ille. q̄d illi q̊s oportet nasci ex spū:
si hoc ille verus mḡr in celo nō tm̄ hoīm. ꝭ
et angelorū: Si eni docti sūt angli: verbo
dei docti sūt. Si verbo dei docti sūt. q̄rite vn̄
docti sūt: et inuenietis ī p̄ncipio erat verbū. et
verbū erat apud deū. et d̄s erat v̄bū. Tolli
tur ceruix sed aspa et dura: ut sit lenis cer
uix ad portandū iugū xp̄i. de quo dicit in

gu meu leue e. et sarcina mea leuis. Et seq
tur. Si terena dixi vobis et no creditis: q'mo
si dixeo vobis celestia credetis. Que terena
dixit fres. Nisi q's natus fuit denuo: terenu
e. Sp's ubi vult spirat. et voce eius audis
et nescis vn veniat et quo eat: terrenu est.
Si eni de isto vento diceret sicut no nulli itellexe
runt cu q'reretur ab eis q'd terenu dixit cum ait.
Si terena dixi vob' et no creditis: q'mo si dixeo
vobis celestia credetis. Cu g° q'reretur a q'bus
da q'd terenu dixit dns: angustias passi dix
runt. Q'd ait sps ubi vult spirat. et voce eius
audis: et nescis vn veniat a' quo eat: de vento
isto dixit. Q'd eni noiauit terenu: loq'bat de
generatione spuali: secutus ait. Sic et ois q'
natus e ex spu. Dein fres q's nrm no vide
at ubi gra austru cuncte a meridie ad aq'lone:
aut aliu ventu veiente ad oriente ad occide
te. Quomo g° nescim': vn veiat et quo eat:
Q'd g° dixit terrenu: q'd no credebat hoies:
An illud q'd de teplo resuscitado dixat: Corp'
ei suu de tra acceperat: et ipam tra de tereno cor
pore suscitatur' pabat suscitare. No ei credi
tu est terra suscitato. Si terena inq't dixi vob'
et no creditis: quomo si dixeo vob celestia cre
detis. Hoc e si no creditis q' teplu possu re
suscitare deiectu a vobis: quomo credetis q'
p spm possiut hoies regenerari. Et sequitur.
Nemo ascendit i celu n' qui de celo descend't:
filius hois qui e in celo. Ecce hic erat: et i celo
erat. Hic erat in carne: i celo erat diuinitate.
Immo vbiq' diuinitate: natus de mre. no rece
dens a pre. Due natiuitates xpi itelliguntur:
vna diuina. altra humana. Vna p q'm efficerem':
altra p q'm reficerem'. Ambe mirabiles. Illa
sn mre: ista sn patre. Sz q' de adam corp'
acceperat. q' maria de ada. ipm q' corpus suscita
turus erat terenu q'dda dixerat: soluite teplu
hoc. et in trib' dieb' excitabo illud. Celeste
aut q'dda dixit: n' q's renatus fuit ex aqua
et spu. no videbit regnu dei. Eya fres deus
voluit ee filius hois: et hoies voluit ee fi
lios dei. Ipe descendit pp'ter nos: nos ascen
dam' pp'ter ipm. Solus ei descendit et asce
dit: q' hoc ait. Nemo ascendit in celu: n' q'
de celo descendit. No g° ascensuri st in celu:
q's facit filios dei: Ascensuri plane. Hec no
bis pmissio e. erut equales angelis dei. Q°
mo g° nemo ascendit n' qui descendit: Q'a
vnus descendit: vnus ascendit. Q'd de ceteris:
Q'd itelligendu: n' q' mebra eius erut ut
vnus ascendat: Propterea sequitur. Nemo
ascendit in celu: n' qui de celo descendit filius
hois qui e in celo. Miraris q' et hic erat et
in celo: Tales fecit discip'los suos. Paulu
audi ap'lm dicente. Nra aut conuersatio in
celis e. Si ho paulus ap'ls ambulabat i carne
i tra. et conuersabat' in celo: ds celi et tre no
poterit ee et i celo et i tra: Si g° neo n' ille des
cendit et ascendit: q' spes est ceteris: Ea spes
e ceteris: q' ille pp'terea descendit. ut in illo et cu
illo vnus eent: qui p illu ascensuri eent. No
dicit et seminib' ait ap'ls tanq' in multis: sed
tanq' in vno et semini tuo. q'd e xpus. Et fide
lib' ait. Vos aut xpi. Si aut xpi: g° semen
abrahe estis. Q'd dixit vnu: hoc dixit esse
oms nos. Ideo in psalmis aliqn' pl'es can
tat: ut ondat q' de plib' fit vnus. Aliqn'
vnus cantat: ut ondat q'd fiat de plibus.
Pp'terea vn' sanabat in illa piscina: et q's q's
alius descendebat no sanabat'. Ergo iste
vnus comendat vnitate ecclie. De illis q'
oderut vnitate: et ptes sibi faciut i hoib'.
Audiat illu qui volebat eos facere vnu in
vno ad vnu. audiat illu dicente. nolite vos
facere multos: ego plataui apollo rigauit. s'
ds icrementu dedit. Sed neq' qui plantat
e aliqd neq' q' rigat: s' qui icrementu dat
deus. Illi dicebat ego su pauli: ego apollo.
ego cephe. Et ille. Diuisus e xpus: In vno
estote. vnu estote: vn' estote. Neo ascendit
in celu: n' qui de celo descendit. Ecce volum'
ee tui. dicebat paulo. Et ille. Nolo sitis
pauli: s' eius estote. cu' e vobiscu paulus.
Descendit eni et mortuus e: et ipa morte
liberauit a morte. Morte occisus: morte occi
dit. Et nostis fres q' mors ista p dyaboli i
uidia introiuit in mundu. Ds morte no fecit
scriptura loq'tur: nec letat' inq't i pditioe vi
uoru. Creauit eni ut eent oia. Sz q'd ibi ait:
Inuidia aut dyaboli: mors itrauit in orbe
terraz. Ad morte a dyabolo ppinata. non
veniret ho vi adductus. Non eni cogendi po
tencia dyabolus habebat: s' psuadendi vsu
tia. No consentires: nichil inexerat dyabol'.
Cosentio tua o ho: te pduxit ad morte. A mor
tali mortales nati: ex imortalib' mortales
fcti. Ab ada oms hoies mortales. Ihs aut filius
dei verbu dei p q'd fca sut oia: vnicus eq'lis
pri mortalis fcus e. q' vbu caro fcm e. et hita
uit in nob. Ergo morte suscepit: et morte
suspendit in cruce: et de ipa morte liberauit

33

mortales. Quod in figura factum est apud antiquos:
tam menorat illud dns. Et sicut moyses inquit exal
tauit serpentem in deserto. ita exaltari oportet
filium hois: ut omis q credit in eum no pereat: sz
habeat vitam etnam. Magnum sacramentum: et qui le
gerunt nouerunt. Deinde audiant vel qui no noue
runt: vel qui forte legendo siue auditu obliti sunt.
Prosternebantur in heremo populus isrl morsibus serpe
tum: fiebat magna strages mltorum mortuorum:
Plaga enim dei erat corripientis et flagellantis:
ut erudiret. Demonstratum e ibi magnum sac
mentum rei future. Ipse dns hoc testatur in hac lectione:
ut nemo possit aliud interpretari: qm quod ipa veri
tas de se indicat. Dictum est enim ad moysen a
dno ut faceret eneum serpentem. et exaltaret in lig
no in heremo. et amoneret plm isrl. ut si quis
morsus esset a serpente: illum serpentem in ligno
exaltatum attenderet. Factum est. Mordebantur hoies:
intuebantur. sanabantur. Quid sunt serpentes mor
dentes? Peccata de mortalitate carnis. Quis est ser
pens exaltatus? Mors dni in cruce. Quia enim
a serpente mors: per serpentis effigiem figurata est.
Morsus serpentis letalis: mors dni vitalis.
Attenditur serpens: ut nichil valeat serpens.
Quid est hoc? Attenditur mors: ut nichil vale
at mors. Sed cuius mors? Mors vite: si dici pt
mors vite. Immo quia dici pt mirabiliter dicitur.
Sed nunquid no erit dicendum: quod fuit faciendum? E
go dubitem dicere: quod dns pro me dignatus e facere?
Nonne vita xpus? Et tamen mortuus e xps. Sed
in morte xpi mors mortua e: quia vita mortua
occidit mortem. plenitudo vite degluciuit mor
tem. absorta e mors in xpi corpore. Sic et nos di
cemus in resurrectione. qn iam triumphantes cantabi
mus: ubi e mors contencio tua. ubi est mors
stimulus tuus: Interim modo fratres ut a pctm sanemur.
xpm crucifixum intueamur: quia sicut moyses inquit
exaltauit serpentem in deserto: sic exaltari opor
tet filium hois. ut omis qui credit in eum non
pereat. sed habeat vitam eternam. Quomodo qui intu
ebantur illum serpentem no peribant morsibus serpe
tum: sic qui intuentur fide mortem xpi sanantur a
morsibus pctorum. Sed illi sanabantur a morte ad
vitam temporalem: hic autem ait ut habeant vitam et
nam. Hoc enim interest inter figuratam per imaginem et rem
ipam: figura prestabat vitam tpalem. res ipa cuius
illa figura erat prestat vitam eternam. Sic ds dilex
it mundum. ut filium suum vnigenitum daret: ut
omis qui credit in ipm no pereat: sz habeat
vitam etnam. Non enim misit ds filium suum in mun
dum ut iudicet mundum: sz ut saluetur mundus

p ipsum. Ergo quantum in medico est sanare venit
egrotum: ipse se interimit. qui precepta medici ob
seruare no vult. Venit saluator ad mundum.
Quare saluator dictus e mundi? non ut iudicet
mundum. non ut iudicet mundum. Saluari no
uis ab ipo: ex te iudicabis. Et quod dicam iu
dicaberis? Vide quod ait. Qui credit in eum non
iudicatur. Qui autem no credit: quod dicturum pu
tas nisi iudicatur? Iam inquit iudicatus e. Non
dum apparuit iudicium: sed iam factum est iudicium.
Nouit enim dns qui sunt eius: nouit qui permaneant
ad coronam: qui permaneant ad flammam.
Nouit in area sua triticum: nouit paleam. nouit
segetem: nouit zizania. Iam iudicatus e qui
no credit. Quare iudicatus? Quia no credidit
in noie vnigeniti filii dei. Hoc e autem iudici
um: quia lux venit in mundum: et dilexerunt homines
magis tenebras quam lucem. Erant enim mala opa
eorum. Fratres mei: quorum opa bona inuenit dns?
Nullorum. Omnia mala opa inuenit. Quomodo
ergo quidam fecerunt veritatem: et venerunt ad lucem?
Et hoc enim sequitur. Qui autem facit veritatem ve
nit ad lucem. ut manifestentur opa eius: quia in
deo sunt facta. Quomodo quidam bonum opus fecerunt:
ut venirent ad lucem idest ad xpm: Et quomodo quidam
dilexerunt tenebras? Si enim omnes peccatores i
uenit. et omnes a pcto sanat. et serpens ille in
quo figurata e mors dni eos sanat qui morsi
fuerant. et propter morsum serpentis erectus est ser
pens idest mors dni propter mortales hoies quos inuenit
iniustos: quomodo intelligitur hoc e iudicium quia
lux venit in mundum. et dilexerunt hoies magis
tenebras quam lucem. erant enim mala eorum opa? Quid
e hoc? Quorum enim erant bona opa? Nonne ve
nisti ut iustificares impios? Sed dilexerunt inquit
magis tenebras quam lucem. Ibi posuit vim. Multi
enim dilexerunt pcta sua: multi confessi sunt pcta
sua. Quia qui confitetur pcta sua. et accusat pcta
sua: iam cum deo facit. Accusat deus pcta tua.
Si et tu accusas: coniungeris deo. Quasi due res
sunt: ho et pctor. Quod audis ho: ipe ho fecit.
Dele quod fecisti: ut ds saluet quod fecit. Oportet
ut oderis in te opus tuum: et ames in te opus dei.
Cum autem cepit tibi displicere quod fecisti: inde in
cipiunt bona opa tua. quia accusas mala opa
tua. Initium operum bonorum: confessio e operum
malorum. Facis veritatem: et venis ad lucem. Quid
e facis veritatem? Non te palpas. non tibi blandi
ris. non te adulas: non dicis iustus sum cum sis
iniquus: et incipis facere veritatem. Venis autem ad
lucem ut manifestentur opa tua. quia in deo facta sunt:

Nonne vita xps. Et tu i cruce xpe.

quia et in hoc ipsum quod tibi displicuit peccatum tuum, non tibi displiceret nisi deus luceret: et eius veritas ostenderet. Sed qui et admonitus diligit peccata sua: odit admonentem lucem. et fugit eam: ut non arguantur opera eius mala que diligit. Qui autem facit veritatem accusat in se mala sua: non sibi parcit non sibi ignoscit ut deus ignoscat: quia quod vult ut deus ignoscat ipse agnoscit: et venit ad lucem. cui gratias agit quod illi quid in se odisset ostenderit. Dicit deo. Averte faciem tuam a peccatis meis. Et qua fronte dicit: nisi iterum dicat. quoniam facinus meum ego agnosco. et peccatum meum coram me est semper. Sit ante te: quod non vis esse ante deum. Si autem post te feceris peccatum tuum: retorquet tibi illud deus ante oculos tuos. Et tunc retorquet: quando iam penitentie fructus nullus erit. Currite: ne tenebre vos comprehendant. Fratres mei evigilate ad salutem vestram; evigilate dum tempus est. Nullus retardetur a templo dei: nullus retardetur ab opere domini. nullus avocetur ab oratione continua: nullus a solita devotione fraudetur. Evigilate ergo dum dies est. lucet dies: Christus est dies. Paratus est ignoscere sed agnoscentibus: punire defendentes se et iustos se iactantes: et putantes se esse aliquid cum nichil sint. In dilectione autem eius et in misericordia eius qui ambulat etiam liberatus ab illis letalibus et grandibus peccatis: qualia sunt facinora homicidia. furta. adulteria. propter illa que minuta videntur esse peccata lingue aut cogitationum aut immoderationis in rebus concessis. facit veritatem confessionis. et venit ad lucem in operibus bonis: quoniam minuta peccata plura si negligantur occidunt. Minute sunt gutte que flumina implent: minuta sunt grana harene: sed si multa harena imponatur premit et opprimit. Hoc facit sentina neglecta: quod fluctus irruens. Paulatim per sentinam intrat: sed diu intrando et non exhauriendo mergit navem. Quid est autem exhaurire: nisi bonis operibus agere ne obruant peccata. gemendo ieiunando. tribuendo. ignoscendo. Iter autem huius seculi molestum est. plenum est temptationibus: in rebus prosperis ne extollatur: in rebus adversis ne frangatur. Qui tibi dedit felicitatem huius seculi. ad consolationem tuam dedit: non ad corruptionem. Rursusque qui te flagellat in isto seculo: ad emendationem non ad dampnationem facit. Ferto patrem erudientem: ne sentias iudicem punientem. Hec cotidie dicimus vobis et sepe dicenda sunt: quia bona et salutaria sunt.

Explicit sermo xij. Incipit xiij. ab eo quod scriptum est. post hec venit ihesus et discipuli eius in iudeam terram. et illic demorabatur cum eis et baptizabat: usque qui habet sponsam sponsus est. Amicus autem sponsi qui stat et audit eum gaudio gaudet propter vocem sponsi.

Ordo lectionis evangelice secundum iohannem sicut potestis meminisse qui curam geritis profectus vestri ita sequitur: ut hec que modo lecta est hodie nobis tractanda proponatur. Ab ipso principio usque ad hodiernam lectionem que superdicta sunt meministis iam esse tractata: et forte multa estis obliti. certe vel officium nostrum manet in vestra memoria. Que hinc audieritis de baptismo iohannis: et si non tenetis omnia. audisse vos tamen credo quod teneatis que dicta sunt. etiam quare spiritus sanctus in columbe specie apparuit. et quomodo illa nodosissima questio soluta sit. quia nescio quid quod non noverat dixit iohannes in domino per columbam cum eum iam nosset quando venienti ut baptizaretur ait. ego a te debeo baptizari et tu venis ad me. cui ei dominus respondit: sine modo ut impleatur omnis iusticia. Nunc ergo ad eundem iohannem cogit nos ordo lectionis venire. Ipse est ille qui prophetatus est per ysaiam vox clamantis in deserto: parate viam domino. rectas facite semitas eius. Tale testimonium reddidit domino suo. Et quia ille dignatus est amico suo: dominus quippe ipsius et amicus ipsius perhibuit et ipse testimonium iohanni. Dixit enim de iohanne. In natis mulierum nemo exsurrexit maior iohanne baptista. Sed quia se illi preposuit in hoc quod plus erat iohanne deus erat. Qui autem minor est inquit in regno celorum: maior est illo. Minor nativitate. maior potestate: maior divinitate. claritate maiestate. quia in principio erat verbum. et verbum erat apud deum. et deus erat verbum. Sed ante perhibuerat in superioribus lectionibus iohannes domino testimonium. ut filium dei eundem diceret: deum non diceret. nec tamen negaret. Tacuerat deum: non negaverat deum. Sed non omnino tacuit deum. Fortassis enim invenimus hoc in hodierna lectione. Dixerat filium dei: sed dicti sunt homines filii dei. Dixerat tante excellentie illum fuisse: ut non esset ipse dignus corrigiam calciamenti eius solvere. Iam magnitudo ista multum dat intelligi. cuius non erat dignus corrigiam calciamenti solvere: ille quo nemo surrexerat maior inter natos mulierum. Plus enim erat omnibus hominibus et angelis. Nam angelum invenimus prohibuisse: ne homo illi ad pedes caderet. Cum enim quidam in apocalipsi angelus ostenderet iohanni qui scripsit hoc evangelium: conterritus magnitudine visionis iohannes cecidit ad pedes angeli. Et ille. Surge vide ne feceris hoc. illum adora id est deum. Nam ego conservus tuus sum et fratrum tuorum. Cadere ergo sibi

ad pedes hoīem angls ꝓhibuit. Nōne mani
festū est qꝛ sup oms anglos ē. cui talis hō q°
maior nemo surrexit ī natis mlierū. dicit ī
dignū se ēē solue corrigiā calciamēti. Tamē
aliqd euidēcius dicat iohēs: qꝛ deus ē dns
nr̄ ihus xpus. Inueniam⁹ hoc ī p̄ntī lcōe. qꝛ
forte et de illo cātauim⁹: regnūit ds sup oēm
terrā. Contra qd surdi sūt: q putāt eū ī affrica
sola regnāe. Nō enī nō dcm̄ est de xpo. cū dic
tū est. regnūit ds sup oēm t'rā. Qs ē enī aliq
rex nr̄. nī dns nr̄ ihus xps. Ipe est rex nr̄.
Et qd audistis ī ipo psalmo. recēti v̄su mo
cātato: Psallite deo nr̄o psallite: psallite
regi nr̄o psallite. Quē dixit deū: ipm̄ dixit
regē nr̄m. Psallite deo nr̄o psallite. psallite
regi nr̄o: psallite ītelligēter. Ne ī vna pte
velis ītellige cui psallis: qm̄ rex oīs t're deus.
Et q̄mō ē oīs t're rex q visus ē ī vna pte t'rarum
ī ih'osolimā ī iudea ābulans int' homīēs: na
tus. sugens. cresces. māducās. bibēs. vigilās.
dormiēs. fatigatus. ad puteū sedens. cōpre
hens⁹. flagellatus. sputis illitus. spinis coro
natus: ligno suspens⁹. lācea pcuss⁹. mortu⁹
sepultus. Quomō g° rex oīs t're. Qd vide
bat in loco: caro erat. Oclis carneis caro ap
parebat: ī carne mortali maiestas īmortalis
occultabat. Et qbus oculis maiestas īmor
talis penetrata cōpage carnis potīt ītueri.
Est alius ocul⁹: ē intior ocul⁹. Nō enī non ll'os
oclos hēbat et tobias. qn cecus oclis corpeis
filio dabat p'cepta vite. Ille pri manū tenebat
ut pedib₃ ābularet: ille filio cōsiliū ut viam
iusticie tenēt. Et hāc oclos video: et hīt oclos
ītelligo. et meliōēs ocli dantis cōsiliū vite:
q̄ ocli tenētis manū. Tales oclos q̄rebat et
ihs: qn ait philippo. Tanto tpe vobiscū sū.
et nō cognouistis me. Tales oclos q̄rebat
cū ait: philippe q videt me et prem. Isti ocli
ītelligētia sūt. isti ocli ī mēte sūt. ado cū dixis
set ps: qm̄ rex oīs t're ds. subiecit statī: psalli
te ītelligēter. Qd enī dico psallite deo nr̄o
psallite: deū dico regē nr̄m. Sꝫ regē nr̄m int'
hoīes vidistis. tāq̄m hoīem vidistis: passū.
crucifixū. mortuū. latebat aliqd ī illa car
ne: qm̄ oculis carneis vidē potuistis. Qd
ibi latebat. Psallite ītelligēter. Nolite o
culis querē: qd mēte cōspicit. Psallite lin
gua: qꝛ int' vos caro. Sꝫ qꝛ verbū caro fcm̄
ē. et hītauit in nobis: reddite sonū carni.
reddite deo mētis obtutū. Psallite ītellige
ter: et videtis qꝛ verbū caro fcm̄ ē. et hītauit

in nobis. Dicat et iohēs testioniū. Post hec
venit ihus et discipli eius ī iudeā t'rā: et
illic demorabat cū eis et baptizabat. Bap
tizatus baptizabat: nō eo baptismo bap
tizabat q° baptizatus ē. Dat baptismū dns
baptizatus a seruo ondens hūilitatis viā:
et pducēs ad baptismū dni. Hoc ē baptis
mū suū. p̄bendo hūilitatis exemplū: qꝛ ipe
nō respuit baptismū serui. Et in baptismo
serui via p̄pabat dno: et baptizat⁹ dns. viā
fecit ad se veniētib₃. Ipm audiam⁹. Ego sum
via et vita et veritas. Si veitatē q̄ris: viam
tene. Nā ipa ē via q est veitas: ipa ē quo
is. ipa ē qua is. Nō p aliud is ad illud: nō
p aliud venis ad xpm. P xpm ad xpm veis.
Quomō p xpm ad xpm. P xpm hoīem ad xpm
deū. P verbū carne fcm̄. ad verbū qd erat ī
p̄ncipio deus apud deū. ab eo qd māducauit
hō: ad illud qd cotidie māducāt angli. Sic
enī scriptū ē. Panē angelorū māducauit hō.
panē celi dedit eis. Panē anglorū māducauit
hō. Qs ē panis anglorū. In p̄ncipio erat v'bū.
et verbū erat apud deū: et ds erat v'bū. Quo
mō panē anglorū māducauit hō: Et verbū
caro fcm̄ est: et hītauit in nobis. Sed qꝛ dixim⁹
māducāre anglos fr̄es: ne putetis mors sib⁹
fieri. Nā si hoc ītellexitis qi dilaniat ds. qm̄
māducāt angeli. Qs dilaniat iusticiā. Sed
rursū m aliqs dicit. Et qs ē qui māducat iu
sticiā. Vn g° bti qui esuriūt et siciūt iusticiā
qm̄ ipi saturabūtur. Cibus quē māducas ci
p carne ut r̄ficiaris tu ille deficit: ut repet te
cōsumit. Māduca iusticiā et tu r̄eficias et illa
ītegra pseuerat: quomō videdo lucē istā cor
poreā reficiunt isti ocli nr̄i. et res ē corpea q
videt oclis corpeis. Multi enī cū fuerīt diuci⁹
in tnbris ī firmant acies ipor̄ qi ieiunio lucis
fraudati ocli cibo suo. luce q°ppe pascūt. de
fatigāt ieiunio et debilitant. ita ut ipam
lucē q reficiūt vidē nō possint: et si diucius
fuint extiguūt. tanq̄ morit' ī eis ipa acies
lucis. Qd g°. Quia tot oculi cotidie lucē istā
pascūt minor fit. Et illi reficiūt: et ipa ītē
gra pmanet. Si hoc potuit ds de luce corpo
rea corpeis oclis exhibē. nō exhib₃ mūdis
cordib₃ lucē illā infatigabilē integrā pse
uerantē. nulla ex pte deficientē. Quā lucē.
In p̄ncipio erat verbū. et verbū erat ap̄d deū:
et ds erat v'bū. Videam⁹ si lux ē. Qm̄ ap̄d
te ē fons vite: et ī lūine tuo videbim⁹ lumē.
In t'ra aliud ē fons: aliud lumē. Siciens

qrīs fontē: et ut puenias ad fontē q̄rīs lucē.
Et si dies nō ē. attendis lucernā: ut ad fon
tē puenias. Fons ille ipā ē lux. Sitientibꝫ
fons ē: ceco lux ē. Apiant' oculi ut videant
lucē: apiant' fauces cordis. ut bibat fon
tē. Qd bibis hoc vides: hoc audis. Totū t
fit d's: q2 horū q̄ diligis totū t ē est. Si visi
bilia attendas nec panis ē deus. nec aq̄ est
d's: nec lux ista ē deus: nec vestis ē d's. nec
dom' ē deus. Oia enī hec visibilia sūt: &
singla sūt. Qd est panis nō hoc ē aq̄: et qd
ē vestis. nō hoc ē domus. Et qd sūt ista: nō
hoc ē deus. Visibilia enī sūt. Deus t totū
ē. Si esuris: panis t ē est. Si sitis: aq̄ tibi ē.
Si in tenebris es. lumē tibi ē: q2 incorruptibilis
manet. Si nudus es immortalitate: vestis t
ē cū corruptibile induerit incorruptione: & mor
le hoc induerit immortalitatē. Oia pn̄t dici de
deo: et nichil digne dr̄ de deo. Nichil latius
hac inopia. Q'ris cognitū nomē: nō inuenis.
Q'ris q̄q mō dicē: oīa inuenis. Qd sile ag
nus et leo: De xpo utrūqꝫ dcm ē. Ecce agn'
dei. Qmō leo: Vicit leo de tribu iuda. Audi
amꝰ iohem. Baptizabat ihs. Diximꝰ q2 bap
tizabat ihs. Qmō ihus: Quomodo dn̄s: qmo
dei filiꝰ quomō verbū. sed verbū caro fcm ē.
Erat aūt et iohes baptizās in enō iux salī.
lacus qdam: nā itelligit' q2 lacus erat. qa
aq̄ multe erāt ibi: et veniebant et baptizabāt.
Nondū enī missus erat in carcē iohes. Si me
ministis ecce itm dico: dixi q̄re baptizabat io
hes: q2 optebat ut dn̄s baptizaretur. Q're
optebat ut dn̄s baptizaretur: Qa multi co
tempturi erat baptismū: eo q2 maiore grām
pditi vident'. q2 vident alios fideles. Verbi
grā. Iam continenter viues cathecuminus
contempnet coniugatū: et dicet se meliorē q̄ il
le sit fidelis. Ille cathecuminꝰ pt dicē in cor
de suo. Qd m' opus ē baptismū accipē: ut
hoc hēam qd et iste quo iā melior sum. Ne
g° ceruix ista ppitaret q̄sdā de nimiis iusti
cie sue plimū elatos baptizari voluit dn̄s a
seruo tanq̄ alloquēs filios capitales. Quid
vos extollitis qd erigitis q2 hētis: ille prudē
ciā ille doctrinā. ille castitatē ille fortitudi
nē pacie: Nūqd tm̄ habē potestis q̄ntū e
go qui dedi: Et tn̄ ego baptizatus sū a ser
uo: vos dedignemini a dn̄o: Hoc ē ut imple
ret' oīs iusticia. Sed dicet aliqs. Sufficie
bat g° ut baptizaret dnm iohes. Qd opꝰ
erat ut alij baptizarent' a iohe: Et hoc dixi
mus q2 si solus dn̄s baptizaretur a iohe: nō
deesset ista cogitatio hoībꝰ qd meliorē ha
bebat baptismū iohes q̄ dn̄s. Dicent enī
usqꝫ adeo magnꝰ erat baptismꝰ quē habuit io
hes: ut solus xp̄us illo dignꝰ fuit baptizari.
Ergo ut ondeatur melior baptismꝰ quē datu
rus erat dn̄s. et ille tanq̄ serui itelligeret'. ille
tanq̄ dn̄i: baptizatus ē dn̄s. ut pberet humilita
tis exemplū. Nō solus aūt baptizatus ē ab eo:
ne baptismꝰ iohis melior baptismo dn̄i vide
tur. Ad hoc aūt viā pbuit dn̄s ihs xp̄s sicut
audistis fr̄es: ne qs arrogās q2 hēat habū
dantiā alicuiꝰ grē dedignet' baptizari bap
tismo dn̄i. Q̄ntūcūqꝫ enī cathecuminꝰ pficiat:
adhuc sarcinā iniq̄tatis sue portat: nō
illi dimittit'. nisi cū venit ad baptismū. Qmō
nō caruit pp̄ls isrl' pp̄lo egyptiorū. nisi cū venis
set ad mare rubrū: sic pssura pctōr' neō ca
ret: nisi cū ad fontē baptismi venit. Ita est g°
q̄stio ex discipulis iohis cū iudeis: de purificatōe.
Baptizabat iohes: baptizabat xp̄s. Moti st
discipli iohis concurrebat' ad xp̄m: veniebat' ad
iohem. Qui enī veniebāt ad iohem. mittebat
illos ad ihm baptizari: nō mittebant' ad iohez
q̄ a xp̄o baptizabātur. Turbati sūt discipli
iohis: et ceperūt q̄stionē tractarē cū iudeis
q̄mō solet fieri. Intelligas iudeos dixisse ma
iorē eē xp̄m: et ad eius baptismū debē concur
ri. Illi nondū itelligētes defendebāt baptis
mū iohis. Ventū est ad ipm iohem: ut sol
ueret q̄stionē. Intelligat caritas vr̄a. Et hic
utilitas ipa humilitatis agnoscat': et ondit'
verū in ipa q̄stiōe cū errarent hoīes gloriari a
pud se voluit iohes. Fortasse ei dixit. Dec
dicatis: vōs contenditis: baptismꝰ meꝰ ē me
lior. Nā ut noveritis qd baptismꝰ meꝰ ē melior:
ipm xp̄m ego baptizavi. Potuit hoc dicē iohs
baptizato xp̄o. Q̄ntū se si vellet extenderet:
hēbat ubi se extenderet: ꝫ melius nouat a
pud quē se humiliaret. Quē se nouat nas
cendo anteceđe: illi voluit confitendo cedere.
Salutē suā itelligebat in xp̄o eē. Iā dixat
supius. Nos oēs de plenitudīe eius acce
pimꝰ: et hoc confiteri deū esse. Qmō ei omēs
hoīes de plenitudīe eiꝰ acceperūt: nisi ille sit d's.
Nā si ille hō et nō deus: de plenitudīe dei
accepit. etiā ipe et nō deus ē. Si aūt oēs
hoīes de plenitudīe eius acceperūt ille est
fons: illi bibentes. Q' bibūt fontē et sitire
pnt et bibē: fons nūq̄ sitit. Fons seipo nō e
get: fonte egent hoīes. aridis visceribꝫ aridis

fautibꝫ. currūt ad fontē ut reficiant᷑: fons
fluit ut reficiat. Ita dn̄s ih̄us. Videam⁹ g°.
qd̄ r̄ndit iohēs. Venerūt ad iohēm: et dixert
ei. Rabbi q̄ erat tecū tn̄s iordanē cui testim
niū ꝑhibuisti. ecce hic baptizat: et oēs ve
nīūt ad illū. Hoc ē. Qd̄ dicis: Nō sꝫ ꝑhibēdi:
ut ad te potius veniant. Rn̄dit et dix. No
pt hō accipe q̄cq̄: n̄ fu̇it ei datū de celo. De
quo putatis dixisse hoc iohēm. De seipso:
q̄si hō accepi ait de celo. Intēdat caritas vr̄a.
Nō pt hō accipe q̄cq̄: n̄ fu̇it ei datū de celo.
Ipi vos testioniū m̄ ꝑhibetis q̄ dixim: ego
nō sū xp̄us. Tanq̄ dicens. Qd̄ vos fallitis.
Vos ipi m̄ q̄ mō ꝓposuistis istā q̄stionē: qd̄
m̄ dixistis: Rabbi qui erat tecū trās iorda
nē: cui testioniū ꝑhibuisti. Nosti g° quale
testioniū illi ꝑhibui: mō dicturus sū nō eē
illū quē dixi eē. Ergo q̄ aliq̄d accepi de ce
lo ut aliq̄d eēm: iānē me vultis eē ut loq̄r
contr̄ veritatē. Nō pt accipe hō q̄cq̄: n̄ fu̇it
ei datū de celo. Ipi vos m̄ testioniū ꝑhibe
tis: q̄ dixim. ego nō sum xp̄s. Nō es tu xp̄s.
Sed qd̄. Si maior illo: q̄ tu illū baptizas
ti. Missus sū ego: p̄co sū. ille iudex ē. Et
audi testioniū m̄lto vehemētius. m̄lto ex
p̄ssius. Videte qd̄ nobiscū agit̄: q̄d amaē
debeam⁹. Videte q̄ aliquē hoēm amaē p
xp̄o. adulteriū ē. Quaē hoc dico. Attendam⁹
vocē iohis. Poterat in illo errari: poterat ip̄e
putari qui nō erat: respuit a se falsū hono
rē. ut teneat solidā veritatē. Videte qd̄ di
cat xp̄m qd̄ sē. Qui hꝫ sponsā: sponsus ē.
Casti estote: sponsū amate. Qd̄ aute tu es
q̄ nobis dicis: qui hꝫ sponsā sponsus ē.
Amicus aut̄ sponsi q̄ stat et audit eū. gau
dio gaudet ꝑꝑ vocē sponsi. Adeīt dn̄s deus
nr̄ p̄ motu cordis mei: m̄lto ei gemitu ple
nū est dicē qd̄ doleo. Obsecro vos p̄ ip̄m
xp̄m. ut qd̄ dicē nō poteo: vos cogitetis. No
ui ei dolorē meū exp̄mi satis digne nō pos
se. Multos eī adulteros video: qui sponsā
tāto p̄cio emptā amatā fedā ut pulchra
fieret illo emptore illo libatore illo decora
tore possidē volūt: et id agūt verbis suis
ut pro sponso ametur. De illo dcm̄ ē. Hic
ē qui baptizat. Qs huc exit et dicat: ego
baptizo: Qs huc exit et dicat: ego qd̄ dedō
hoc ē sc̄m: Qs huc p̄cedit et dicat: bonū ē
tibi vt nascaris ex me. Amicū sponsi audi
am⁹: nō adulteros sponsi. Audiam⁹ zelantē:
ꝫ nō sibi. Fr̄es regredimi corde ad vr̄as do

mos. Carnalia loquor: t̄rena loq̄r. Humanū
dico ꝑꝑ īfirmitatē carnis vr̄e. Multi h̄etis co
iuges: m̄lti h̄re vultis. m̄lti et si nō vultis h̄a
buistis: m̄lti qui oīno cōiuges h̄re nō vultis.
de cōiugibꝫ p̄rm vror̄ nati estis. Nullm̄ cor ē
qd̄ nō iste tangat affectus: nll̄s in rebꝫ huā
nis tā a cuius a gen'e huano est. q̄ qd̄ dico nō
sentiat. Ponite aliquē p̄egre p̄fcm̄. cōmen
dasse amico suo sponsā suā. Vide q̄so te ca
rus meus es: ne forte me absente p̄ me ali
q̄s amet. Qlis g° ille q̄ custodies sponsā ve
lut vxorē amici sui dat q̄dem opam. ut nll̄s
alius amet: et si se amari p̄ amico noluit.
et vti noluit cōmēdata sibi: q̄ detestandus
vniūso huano geni appet. Videat illū ali
q̄nto petulātius p̄ fenestrā attendē. a iocā
ri cū aliq̄: ꝑhibet tanq̄ zelet. Video zelan
te: sed videam cui vtrū amico absenti. an si
bi p̄nti. Putate hoc dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m fecis
se. cōmēdauit amico suo sponsā suā. p̄egre p̄o
fectus ē accipe regnū sicut ip̄e dicit in euāglio:
et tn̄ p̄ns est maiestate. Fallat amicus q̄ t̄ns
mare p̄fectus ē. Et si fallit: ve illi qui fallit.
Qd̄ tu falle conatur deū ītuentē oīm corda:
et oīm secreta rimantē. Existit aliq̄s h̄eticus
et dicit. Ego do ego sc̄ifico ego iustifico: nolo
eas ad illā sectā. Bn̄ q̄dem zelat: sed vide cu.
Nō eas ad ydola bn̄ zelat: nō ad sortilegos. bn̄
zelat. Videam⁹ cui zelat. Ego qd̄ do sc̄m ē: q̄a
ego do. Ego quē baptizo baptizatus ē: quē nō
baptizo nō ē baptizatus. Audi amicū sponsi.
Disce zelaē amico tuo audi vocē illi⁹: hic ē q̄
baptizat. Qre tibi vis arrogaē qd̄ tuū nō ē.
Vsq̄ꝫ adō absens ē. hic reliq̄t sponsā suā. Nes
cis q̄ ille q̄ a mortuis resurrexit: ad dexteram
p̄ris sedet. Si cōtēpserūt iudei in ligno pen
dentē: tu contēpnis ī celo sedentē. Nouit ca
ritas vr̄a magnū dolorē me pati de hac re.
Sꝫ ut dixi dimitto cetā cogitacōibꝫ vr̄is. Non
eni dico si loq̄r tota die: si plangā tota die nō
sufficio. Nō dico si h̄eam sicut dicit ꝑꝑ h̄a fon
tē lacimarū: ꝫ et si couertar in liguas et li
gue fiam parū ē. Redeam⁹ videam⁹ qd̄ dicit
iste. Qui habet sponsā: spōsus ē. Nō ē mea
sponsa. Et nō gaudes ī nuptijs. Immo gau
deo ait. Amicus aut̄ sponsi q̄ stat et audit eū.
gaudio gaudet ꝑꝑ vocē sponsi. Nō inq̄t gau
deo ꝑꝑ vocē meā: ꝫ ꝑꝑ vocē sponsi gaudeo.
Ego sū in audiendo: ille ī dicendo. Ego eī sū
illuīadus: ille lumē. Ego sū in aure: ille
verbū. Ergo amicus sponsi stat et audit eū.

Quare stat? Quia non cadit. Quare non cadit? Quia humilis est. Vide stantem in solido. Non sum dignus corrigiam calciamenti eius solvere. Bene te humilias: merito non cadis. merito stas. merito audis eum: et gaudio gaudes propter vocem sponsi. Sic et apostolus amicus sponsi zelat: et ipse non sibi sed sponso. Audi vocem zelantis. Zelo dei vos zelo dixit: non meo. Non mihi: sed zelo dei. Unde? Quomodo? Quem zelas vel cui zelas? Desponsavi enim vos uni viro: virginem castam exhibere christo. Quid ergo times? Quare zelas? Timeo inquit ne sicut serpens seduxit evam astutia sua: sic et vestri sensus corrumpantur a castitate que est in christo. Omnis ecclesia virgo appellata est. Diversa esse membra ecclesie: diversis donis pollere videtis atque gaudere. Alii coniugati: alie coniugate. Alii viduati uxoribus ulterius non querunt: alie viduate maritis ulterius non querunt. Alie integritatem ab ineunte etate conservant: alie virginitatem suam deo voverunt. Diversa sunt munera: sed omnes isti una virgo est. Ubi ista virginitas? Non enim in corpore. In corpore paucarum feminarum est: et si dici virginitas in viris potest virorum paucorum sanctas. Integritas etiam corporis est in ecclesia: et honorabilius membrum est. alia membra autem non in corpore: sed omnia in mente servant virginitatem. Que est virginitas mentis? Integra fides. solida spes: sincera caritas. Hanc virginitatem timebat ille: qui zelabat sponso a serpente corrumpi. Sicut enim membrum corporis violatur in quodam loco: sic seductio lingue violat virginitatem cordis. In mente non corrumpatur: que non vult sine causa tenere corporis virginitatem. Quid ergo dicam fratres? Et heretici habent virgines: et multe sunt virgines hereticorum. Videamus si sponsum amant: ut virginitas ista custodiatur. Cui custodiatur? Cristo inquit. Videamus si christo non donato. Videamus cui servatur ista virginitas. Cito probare potitis. Ecce ostendo sponsum: quia ipse se ostendit. Perhibet illi testimonium iohannes: hic est qui baptizat. O tu virgo si sponso huic servas virginitatem tuam: quare curris ad eum qui dicit ego sum qui baptizo. cum amicus sponsi tui dicat. hic est qui baptizat? Deinde sponsus tuus. totum orbem tenet. Quare tu in parte corrumperis? Quis est sponsus? Quoniam rex omnis terre deus. Ipse sponsus tuus totum tenet: quia totum emit. Vide quanti emerit: ut intelligas quid emerit. Quod pretium dedit? Sanguinem dedit. Ubi dedit? Ubi fudit sanguinem suum in passione. Nonne sponso tuo cantas aut cantare te fingis quando emptus est totus orbis: foderunt manus meas et pedes. dinumeraverunt omnia ossa mea: ipsi vero consideraverunt et conspexerunt me. diviserunt sibi vestimenta mea: et super vestem meam miserunt sortem. Sponsa es agnosce: agnosce vestem sponsi tui. Super quam vestem missa est sors? Interroga evangelium. Vide cui desponsata sis: vide a quo arras accipias. Interroga evangelium: quid tibi dicat in passione domini. Erat ibi tunica. Videamus qualis. Desuper texta. Desuper texta tunica: quid significat nisi unitatem? Hanc tunicam attende: quam nec persecutores christi diviserunt. Aiunt enim. Dixerunt intra se. Non dividamus eam: sed sortem super eam mittamus. Ecce unde audistis psalmum. Vestem persecutores non consciderunt: christiani ecclesiam dividunt. Sed quid dicam fratres? Aperte videamus quid emerit. Ibi enim emit: ibi precium dedit. Pro quanto dedit? Si pro africa dedit simus donatiste. et non appellemur christiani: sed donatiste. quia christus solam africam emit: quamquam et hic non. non soli donatiste. Sed non tacuit in commercio suo quid emit. Fecit tabulas. Deo gratias: non nos fefellit. Opus est ut audiat illa sponsa: et ibi intelligat cui vovit virginitatem. Ibi in ipso psalmo ubi dictum est. Foderunt manus meas et pedes meos: dinumeraverunt omnia ossa mea. ubi passio domini apertissime declaratur. Quem psalmum omni anno legitur novissima ebdomada intento universo populo imminente passione christi. Et apud nos et apud illos psalmus iste legitur. Intendite fratres mei quid ibi emit. Recitentur tabule commerciales. Quid ibi emit audite. Commemorabuntur et convertentur ad dominum universi fines terre: et adorabunt in conspectu eius universe patrie gentium: quoniam ipsius est regnum. et ipse dominabitur gentium. Ecce quid emit. Ecce quoniam deus rex omnis terre est sponsus tuus. Quid ergo ad pannos vis deducere? Talem divitem agnosce: totum emit. et tu dicis partem hic habes? O placeres sponso: o si non corrupta loqueris. et corrupta quod peius est corde non corpore. Amas hominem pro christo: amas dicentem ego baptizo: amicum sponsi non audis dicentem. hic est qui baptizat. Non audisti dicentem: qui habet sponsam sponsus est. Ego non habeo sponsam dixit. Sed quid sum? Amicus autem sponsi qui stat et audit eum; gaudio gaudet propter vocem sponsi. Evidenter ergo fratres mei nichil prodest istis servare virginitatem: habere continentiam. elemosinas dare: omnia illa que laudantur in ecclesia nichil illis prosunt. quia conscindunt unitatem idest tunicam illam caritatis. Quid faciunt?

Diserti sunt multi inter illos: magne lingue flumina linguarum. Numquid angelice locuntur? Audiant amicum sponsi, zelantem sponso non sibi. Si linguis hominum loquar et angelorum, caritatem autem non habeam: factus sum eramentum sonans aut cimbalum tinniens. Sed quid dicunt? Habemus baptismum. Habes: sed non tuum. Aliud est habere: aliud donari. Baptismum habes: quia accepisti ut baptizatus sis. Accepisti tamquam illuminatus: sed tamen a te tenebratus. Et quando das, minister das, non possessor; preco clamas non iudex. Per preconem loquitur iudex: et in actis tamen non scribitur preco dixit: sed iudex dixit. Proinde vide quod das: si tuum est potestate. Si autem accepisti confitere cum amico sponsi: non potest homo accipere quicquam nisi datum fuerit ei de celo. Confitere cum amico sponsi: qui habet sponsam sponsus est: amicus autem sponsi stat et audit eum. Sed o si stares et audires eum: et non caderes ut audires te. Audiendo enim eum stares et audires: nam loqueris et caput inflas. Ego inquit ecclesia si sponsa sum, si arras accepi: si pretio sanguinis illius redempta sum, audio vocem sponsi. Et vocem amici sponsi tunc audio: si sponso meo dat gloriam non sibi. Dicat amicus. Qui habet sponsam sponsus est. amicus autem sponsi stat et audit eum; et gaudio gaudet propter vocem sponsi. Ecce habes sacramenta. Et ego concedo. Habes formam: sed sarmentum es de vite precisum. Tu formam ostendis: ego radicem quero. De forma fructus non exit: nisi ubi est radix. Ubi autem est radix? nisi in caritate. Et audi formam sacramentorum. Paulus loquitur. Si sciam inquit omnia sacramenta, et habeam omnem prophetiam, et omnem fidem. Et quantam fidem? Ita ut montes transferam: caritatem autem non habeam: nichil sum. Nemo ergo nobis fabulas vendat. Et pontius fecit miraculum: et donatus oravit, et respondit ei dominus de celo. Primo autem falluntur et fallunt. Postremo fac illum montes transferre: caritatem autem inquit non habeam. nichil sum. Videamus utrum habuit caritatem: crederem si non divisisset unitatem. Nam et contra istos ut sic loquar mirabiliarios cautum me fecit dominus meus dicens. In novissimis autem temporibus exsurgent pseudoprophete facientes signa et prodigia: ut inducant si fieri potest etiam electos. Ecce predixi vobis. Ergo sponsus cautos nos fecit: quia et miraculis decipi non debemus. Aliquando enim et desertor terret provincialem. Sed utrum in castris sit, et aliquid ibi prosit caracter ille in quo signatus est: hoc attendit qui terreri et seduci non vult. Teneamus ergo unitatem fratres mei: preter unitatem et qui facit miracula nichil est. In unitate erat populus Israel: et non faciebat miracula. Preter unitatem erant magi pharaonis: et faciebant similia moysi. Populus Israel ut dixi non faciebat. Qui erant salvi apud deum? qui faciebant an qui non faciebant? Petrus apostolus resuscitavit mortuum; symon magus fecit multa. Erant ibi quidam christiani qui non poterant facere nec quod faciebat petrus, nec quod faciebat symon. Sed unde gaudebant? Quia nomina eorum scripta erant in celo. Nam et redeuntibus discipulis dominus noster ihesus christus propter fidem gentium hoc ait. Dixerunt ei gloriantes ipsi discipuli. Ecce domine in nomine tuo etiam demonia nobis subiecta sunt. Bene quidem confessi sunt: detulerunt honorem nomini christi. Et tamen quid eis ait? Nolite in hoc gloriari quia demonia vobis subiecta sunt: sed gaudete quia nomina vestra scripta sunt in celo. Petrus demonia exclusit: nescio qua anicula vidua, nescio quis homo quilibet laicus habens caritatem tenens integritatem fidei non facit hoc. Petrus in corpore oculus est: ille in corpore digitus est. In eo tamen corpore est in quo petrus. Et si minus valet digitus quam oculus: non est tamen precisus a corpore. Melius est esse digitum et esse in corpore: quam esse oculum et evelli de corpore. Proinde fratres mei nemo vos fallat: nemo vos seducat. Amate pacem christi: qui pro nobis crucifixus est cum deus esset. Paulus dicit: neque qui plantat est aliquid neque qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Et quisquam nostrum dicit quia aliquid est? Si dixerimus quia aliquid sumus, et non illi gloriam dedimus: adulteri sumus. Nos amari volumus non sponsum. Vos christum diligite: et nos in illo: in quo et vos a nobis diligimini. Invicem se diligant membra: sed omnia sub capite vivant. Dolore quidem fratres mei multa coactus sum dicere et parva dixi: lectionem finire non potui. adiuvit dominus ut oportune finiat. Nolui enim amplius onerare corda vestra: quia volo vacare gemitibus et orationibus pro hiis qui adhuc surdi sunt, et non intelligunt.

Explicit sermo xiij. Incipit xiiij. ab eo quod scriptum est. Hoc gaudium meum impletum est. Illum oportet crescere me autem minui usque ad id quod ait: qui credit in filium habet vitam eternam. qui autem incredulus est filio non videbit vitam sed ira dei manet super eum.

Lectio ista de sancto evangelio, ex tollentia divinitatis domini nostri ihesu christi, et humilitate hominis qui meruit dici amicus sponsi, nos docet, ut distinguamus quid intersit inter hominem hominem, et hominem deum: quia homo deus dominus noster ihesus christus ante omnia secula, et homo in nostro seculo. deus de patre homo de virgine. unus tamen atque idem dominus et salvator

tor ihus xpus filius dei deus et ho'': iohes vo
extellentis gre missus an ipm'; illuiatus ab
illo qui lume est. De iohe eni dcm e. No erat
ille lume: sz ut testioniu phibet de lume. Pt
qdem dici lume: et bn dr et ipe lume. sed il
luinatu no illuinas. Aliud e eni lume qd il
luinat'': et aliud lume qd illuiatur. na et o
clinti lumia dicuit: et tn in tribus patet et
no vident. Lume aut illuinas a seipo lume
e. et sibi lume e. no idiget alio lume ut luce
possit: sz ipo idigent cetia ut luceat. Cofess9
e g° iohes sicut audistis. qr tu discipulos mul
tos faceret ihs. et pferetur ad eu velut q instiga
ret'': qi inuido ei narrauert. ecce ille facit plu
res discipulos qi tu. ille cofessus e qd ess: et
in meruit ad ipm ptine. qr no e ausus dice
qd e ille. Hoc g° dicit iohes: no pt ho accipe
qcqm. n ei fuit datu de celo. Ergo xps dat: ho
accipit. Ipi vos in testimoniu phibetis qd dix
i. ego no su xpus: sz qr missus su an illu. Qui
ht sponsa sponsus e. amicus aut sponsi q stat
et audit eu: gaudio gaudet pp voce sponsi.
No sibi gaudiu facit de se. Qui eni vult gaude
de se: tristis erit. Qui aut de deo vult gaude.
sp gaudebit: qr deus sepiternus e. Vis habe
gaudiu sepiternu'. inhere illi q sepiternus est.
Tale se dicit iohes'': pp voce sponsi gaudet;
amicus sponsi ait no pp voce sua. et stat et au
dit eu. Si g° cadit: no audit eu. De illo eni
quoda qui cecidit dcm e: et i veritate no stet'.
De dyabolo dcm e. Ergo stare debet amicus
sponsi: et audire. Qd e stare: Pmane in gra
eius qm accepit: et audit voce ad qm gaude
at. Sic erat iohes. Nouat vn gaudebat: no
sibi arrogabat qd ipe no erat. Dicebat illu
atu se no illuiatore. Erat aut lume ait e
ua'' qd illuiat oem hoem veniente in hunc
mundu. Si g° oem hoem et ipm iohem: qr et
ipe de hoibz. Et eni qnuis neo exsurrex'. maior
iohe i natis mulier: vnus tn et ipe ex hys
q nati sut ex mlieribz. Nuqd copandus e ei.
qui qr voluit natus e. et ideo nouo ptu qr no
uus nat9: Ambe ei gnatioes dni i vsitate st:
et dina et huana. Dina no ht mre: hua
na no ht prem. Ergo vn9 de cetis erat iohs:
sz tn maioris gre. ita ut i natis mlier neo
exsurgeret maior illo'': tanta testificatione
pbuit nro dno ihu xpo. ut illu dicat spōsu
se aicu sponsi: no dignu tn solue corrigia
calciameti ipi9. Hu audiut ia mlta cari
tas vra. Qd sequitur videam9: aliqntu eni

spissu est. ad itelligendu. Sed qm dix'. ipe
iohes. qr no pt ho accipe qcqm n datu fuit illi
de celo'': qd qd no intellexeim9 rogem9 eu
qui dat de celo: qr hoines sum9. et no possu9
accipe qcq n ille dedit q ho no est. Hoc g°
sequitur. Et dixit iohes. Hoc g° gaudiu meu
ipletu est. Qd e gaudiu ipius: Vt gaudeat
ad voce sponsi. Impletu est i me. Habeo gra
mea'': plus no m assumo: ne et qd accepi amit
ta. Qd est hoc gaudiu: Gaudio gaudet pp
voce sponsi. Intelligat g° ho no se debe gau
de de sapia sua: sz de sapia qm accepit a deo.
Nichil plus qrat: et no amittit qd iuenit.
Multi eni ideo fca sut isipietes: qr dixerunt
se ee sapietes. Arguit eos apls et dicit de ip
sis'': qr qd notu e dei aut maifestu illis: deus
e illis maifestauit. De qbusda igratis im
piys audite qd dicat. Ds eni illis maifestau'.
Inuisibilia eni eius a creatura mudi p ea q
fca sut intellecta cospiciut: sempitna qz ei9
vtus et diuinitas ut sint ipi inexcusabiles. Q''
re inexcusabiles: Qa cognoscetes deu. No
dixit qr no cognouerut. Cognoscetes deu no
sicut deu glificauerut a gras egerut'': sz eua
nuerut i cogitatioibz suis: et obscuratu e
isipiens cor eoru. Dicetes eni se ee sapietes:
stulti fci sut. Si eni deu cognouiant simil cog
nouiant: qr no eos fecit sapietes n ds. No
g° sibi tribueret qd a se no hebat: sz ei a quo
acceperant. No aut agendo gras isipientes
fci sut. Ergo ds qd dedat gtis: tulit igratis.
Noluit ee hoc iohes: gtis ee voluit. cofess9
e accepisse se. et gaude se dixit pp voce spōsi.
et ait. Hoc g° gaudiu meu ipletu est. Illu
oportet exaltari: me aut humiliari. Qo mo
crescit ihus: Qmo crescat ds: Pfcs no cres
cit. Deus aut n'. crescat n'. minuit. Si eni
crescat: pfcs no est. Si minuit: ds no e. Ihs
aut deus qmo crescat: Si ad etate qr digna
tus e esse ho et fuit puer'': et cu sit vbu dei
ifans i psepi iacuit: et cu ipe mrem suam
codidit. lac i fans de mre suxit. Qa creuit
g° ihs etate carnis. iq forte dcm e. illu optz
cresce: me aut minui. Sz qr et hoc: Iohes
et ihs qd ad carne attinet. coeui erat: sex
meses int se hebat. pariter creuiant. Et si di
uinius an morte vellet dns nr ihs xps h ee.
et ipm iohem h seni ee qmo pariter creuiant:
ita pariter senesce potant. Qre g° illu optet
cresce'': me aut minui: Pmo qr et ia dns.
xxx. anoz erat'': nuqd minuis si ia triginta

Illu oportz cresce: me at minui. Quid est hoc:

annorum sit adhuc crescat. Iam ab ipsa eta
te vergere incipiunt homines et declinare ad gra
uiore etate: et inde ad senectute. Sed et si
pueri essent ambo: non diceret illum oportet
crescere me aut minui. sed diceret simul nobis o
portet crescere. Mutant trigita annorum ille.
triginta et ille: sex menses qui interant nulla
distinguunt etate. Magis illud inuenit lau
quam aspectu. Quid ergo est illum oportet crescere me
aut minui. Magnum hoc sacramentum. Intel
ligat caritas vestra. Antequam veniret dominus ihesus ho
mines gloriabantur de se. venit ille homo ut minu
eretur hominis gloria: et augeretur gloria dei. Etenim
venit ille sine peccato: et inuenit omnes cum peccato. Si sic
venit ille ut dimittat peccata: deus largiatur. homo
confiteatur. Etenim confessio hominis. humilitas ho
minis: miseratio dei. altitudo dei. Si ergo venit
ille dimittere homini peccata: agnoscat homo humili
tate sua: et deus faciat misericordiam sua. Illum oportet
crescere me aut minui: hoc est illum oportet da
re me aut accipere: illum oportet glorificari. me
aut confiteri. Intelligat homo gradum suum et
confiteatur deo: et audiat apostolum dicentem homini
superbienti et elato. extollere se volenti. Quid
enim habes quod non accepisti: Si autem accepisti:
quid gloriaris quasi non acceperis: Intelligat ergo ho
quia accepit: qui volebat suum dicere quod non est eius.
et minuatur. Bonum enim est illi. ut deus in illo
glorificetur: ipse in se minuatur: ut in deo auge
atur. Hec testimonia et hanc veritatem etiam
passionibus suis significauerunt xpistus et iohannes.
nam et iohannes capite minutus. xpistus in cruce
exaltatus: vt et ibi appareret quod est illum op
tet crescere. me aut minui. Deinde natus est xpistus
cum iam incipiunt crescere dies: natus est iohannes quando
incipiunt minui dies. Et attestata est ipsa cre
atura et ipse passiones verbis iohannis dicentis:
illum oportet crescere. me aut minui. Crescat
ergo in nobis gloria dei et minuatur gloria nostra:
vt in deo crescat et nostra. Hoc enim dicit apostolus:
hoc dicit scriptura sancta: qui gloriatur in domino glorie
tur. In te vis gloriari crescere vis: sed malo tuo
male crescis. Qui enim male crescit: iuste mi
nuitur. Crescat ergo deus qui semper perfectus est: cres
cat in te. Quanto enim magis intelligis deum:
et quanto magis capis: videtur in te crescere deus.
In se aut non crescat: sed semper perfectus est. Intelli
gebas eum heri modicum. intelligis hodie am
plius: intelligis cras multo amplius: lumen
ipsum dei crescit in te. Ita velut deus crescit
qui semper perfectus manet: quemadmodum si cura

ventur alicuius oculi ex pristina cecitate. et in
cipiet videre paululum lucis: et alia die plus vi
debit. tertia die amplius. videtur illi lux crescere:
lux tamen perfecta est. siue ipse videat siue non vide
at. Sic est interior homo. proficit quidem in deo et
deus in illo videtur crescere: ipse tamen non minuitur ut
a gloria sua decidat: et in gloriam dei surgat. Et
distincte iam ac manifeste apparet quod modo audiui
mus. Qui desursum venit: super omnes est. Vide quod
dicat de xpisto: quid de se. Qui est de terra de terra est.
et de terra loquitur: hoc est iohannes. Qui de sursum
venit super omnes est: xpistus est. Qui aut est de terra de
est: et de terra loquitur. Et hoc est totum. Iohannes de ter
ra est: et de terra loquitur totum. Testimonium quod phi
bet de xpisto: de terra loquitur. Nam voces dei audi
untur a iohanne: ubi testimonium perhibet de xpisto. Quo
modo ergo de terra loquitur: Sed de homine dicebat. Quan
tum ad ipsum hominem pertinet de terra est: et de terra lo
quitur. Si aut loquitur diuina: illuminatus est a deo.
Nam si non esset illuminatus: terra terram loqueretur. Er
go seorsum est gratia dei: seorsum natura hominis. Modo
naturam hominis interroga: nascitur et crescit. vsi
tata ista hominum discit. Quid nouit nisi terra de terra.
Humana loquitur: humana nouit. humana sapit.
Carnalis carnaliter estimat: carnaliter suspi
catur. Ecce est totus homo. Veniat gratia dei illuminet
tenebras illius. sicut dicit. tu illuminabis lucer
nam meam domine. deus meus illumina tenebras meas.
assumat mentem humanam conuertat ad lucem sua.
incipit iam dicere quod dicit apostolus. non ego aut sed
gratia dei mecum. Et viuo autem iam non ego. viuit
aut in me xpistus: hoc est illum oportet crescere. me aut
minui. Ergo iohannes quod ad iohannem pertinet de
terra est: et de terra loquitur. Sed quod diuinum audistis a
iohanne: illuminantis est non recipientis. Qui de celo
venit super omnes est. et quod vidit et audiuit: hoc
testatur: et testimonium eius nemo accipit. Qui de
celo venit super omnes est dominus noster ihesus xpistus: de quo
supius dictum est. nemo ascendit in celum nisi qui de
celo descendit: filius hominis qui est in celo. Est
aut super omnes: et quod vidit et audiuit. hoc loquitur.
Habet enim et patrem: ipse filius dei. Habet et patrem:
et audit a patre. Et quod audiuit a patre quid est:
Quis hoc explicat: Cum lingua mea. cuius cor meum
sufficere potest. uel cor ad intelligendum vel lingua ad
proferendum: quid est quod filius audiuit a patre:
Forte filius verbum patris audiuit: Immo fi
lius verbum est patris. Videtis quemadmodum hic fa
tigetur omnis conatus humanus: videtis quemadmo
dum hic deficiat omnis coniectura pectoris nostri.
et omnis intencio mentis caligatis. Audio dicen

te sciptura q filius hoc loqtur qd audit a pre:
et rursus audio sciptura dicente. q ipe filius
verbu pris est. In pn° erat verbu. et v. e. a.
d. et d. e. v. Nos loqm verba volatia et tnse
utia: mox ut sonuerit ore tuo verbu tuu. tn
sit pagit strepitu suu. et tnsit in silentiu.
Nuqd potes sequi sonu tuu: et tene ut stet?
Cogitatio tn tua manet: et de ipa cogitatoe
manete dicis mlta vba tnseutia. Qd dica
mus fres: Deus cu loqret adhibuit vocem?
Adhibuit sonos: Adhibuit sillabas: Si adhi
buit ista: q lingua locutus e: Hebrea an gre
ca: an latina: Ibi necce ligue ubi distinctio
gentiu: ibi aut nemo pt dice illa ligua vl
illa locutu esse deu. Cor tuu attende. Qn co
cipis verbu qd dicas: dica ei si poto qd i no
bis attedam. no vn illud cophendas: qn g
concipis verbu qd pferas re vis dice: et ipa rei
cceptio i corde tuo ia verbu e. Nondu p
cessit: s ia natu e in corde: et manet ut p
cedat. Attedis aut ad que pcedat: cu quo
loqris. Si latinus e. voce latina qris: si grecus
e vba greca meditaris: si punicus e. attedis
si nosti ligua punica. P diusitate g audi
toru diusas liguas adhibes: ut pferas v
bu cceptu. Illud aut qd corde ccepas: nul
la ligua tenebat. Cu g ds loques lingua
no qreret. et gen locutiois no assumeret: q
mo auditus e a filio. cu ipm filiu locutus sit
deus: Qmo ei tu verbu qd loqris i corde ha
bes et apud te e. et ipa cceptio spualis e:
na sicut aia tua sps e. ita et verbu qd cce
pisti sps e. nodu ei accepit sonu ut p silla
bas dividatur: s manet i cceptioe cordis
et i spectaclo metis: sic ds edidit vbu hoc
e genuit filiu. Et tu qde ex tpe gignis ver
bu etia in corde: deus aut sn tpe genuit filiu:
p que creauit oia tpa. Cu g verbu dei filius
sit. filius aut locutus e nobis: no vbu suu
sed verbu pris p se nobis loqui voluit: qui
verbu pris loquebatur. Hoc g qmo decuit et
oportuit dixit iohes: qmo potuimus nos expo
suimus. Cui ad cor nodu puenit dignus de tata
re itellectus ht quo se couertat: ht quo pulset.
ht a quo qrat: ht a q petat. ht a q accipiat.
Qui de celo venit sup omes e. et qd vidit et au
diuit hoc testatur: et testioniu eius nemo accipit.
Si nemo: ut qd venit? Quorunda ergo nemo.
Est qda pplis pparatus ad ira dei. dapnatus cu
dyabolo: horu nemo accepit testioniu xpi. Na
si omino nemo nullus ho: qd est qd sequitur. q ac

cepit testioniu eius signauit. q ds verax e.
Certe g nemo si tu ipe dicis q accepit testioniu
eius signauit q ds verax e. Rndet g fortas
se interrogatus iohes et dicet. Nemo qd dixeri
nemo: Est enim qdam pplis natus ad ira dei: et
ad hoc pcognitus. Qui sint enim credituri et q
no sint credituri: nouit ds. Qui sint pseuera
turi i eo qd crediderut. et q sint lapsuri no
uit ds: et numerati sut deo omes futuri i vita et
na: et nouit ia illu pplm distinctu. Et si ipe
nouit et pphis dedit nosse p spm sctm: dedit
et iohi. Attedebat g iohes no ocul suo: na qn
tu ad ipm ptinet tra e. et de tra loqtur: s i ea
gra spus qm accepit a deo: vidit queda pplm
impiu i fidele. Attedens illu in i fidelitate su
a: qui venit ait de celo nemo accepit testioniu
eius. Quoru nemo: Eoru nemo q ad sinistra fu
turi sut. eoru quibz dicetur: ite in igne etnu.
q pparatus e dyabolo et anglis eius. Qui g acci
piunt: Illi qui ad dextera futuri sut. illi quibz
dicetur: venite bndci pris mei. pcipite regnu qd
vobis paratu est ab origie mudi Attedit g
i spu diuisione: i gne aut huano comixtio
ne: et qd nodu locis sepatu e. sepauit itel
lectu. sepauit cordibus aspctu. et vidit duos pplos
i fideliu et fideliu. Attedit i fideles et ait: q
de celo venit sup omes e. et qd vidit et audiuit
loqtur. et testioniu eius nemo accepit. Deinde tu
lit se a sinistra et aspexit ad dextam: et se
cutus ait. Qui accepit testioniu eius: signauit
q deus verax e. Qd e signauit q ds verax
e. n ho medax e. et ds verax e: Qa nemo hoim
pt dice qd veritatis e: n illuiet ab eo q meti
ri no pt. Deus aut verax: xps g deus. Vis
pbare: Accipe testioniu eius et iuenis. Qui ei
accepit testioniu eius: signauit q ds verax e.
Quis: Ipe qui de celo venit et sup omes e: ds ve
rax e. Sz si nondu illu itelligis deu: nondu
accepisti testioniu eius. Accipe et signabis psu
mpter itelligis: defiuiter agnoscas. qa ds
verax e. Que enim misit deus verba dei loqtur.
Ipe e deus verax: et misit illu ds. Ds mi
sit deu. Junge ambos vnus deus: deus verax
missus a deo. De singlis iterroga ds: et de
ambobz iterroga ds. no singli dii. et ambo
dii. sed singlis qsqz ds. et ambo deus. Tanta
enim ibi e caritas sps sci. tata pax vnitatis:
ut de singlis cu interrogatur ds tibi rndeatur.
De trinitate cu interrogatur: deus tibi rndeatur.
Si ei sps hois qn inheret deo vnus spus e.
apte aplo dicete. q adheret deo vnus spus est:

quanto magis filius equalis adherens patri simul cum illo unus deus est. Audite aliud testimonium. Nostis quod multi crediderunt quoniam omnia que habebant ad pedes apostolorum vendita posuerunt: ut distribueretur unicuique sicut opus erat. Et de illa congregatione sanctorum quid dicat scriptura. Erat illis anima una et cor unum in domino. Si caritas de tot animabus facit animam unam. et de tot cordibus facit cor unum. quanta est caritas inter patrem et filium. Maior utique potest esse quam inter illos homines quibus erat cor unum. Si ergo multorum fratrum cor unum per caritatem. et multorum fratrum anima una per caritatem. deus pater et deus filius dicitur quia duo sunt. Si duo dii sunt: non est ibi summa caritas. Si enim hic tanta caritas est. ut animam tuam et animam amici tui unam animam faciat. quomodo ibi non est unus deus pater et filius. Absit ut hoc sentiat fides non ficta. Prorsus quantum excellat caritas illa: hinc intelligite. Multe anime sunt multorum hominum: et si se diligunt una anima est. Sed possunt dici et multe anime in hominibus: quia non est tanta coniunctio. Ibi autem licet unum deum dicas: duos aut tres deos non licet dicas. Hic tibi commendatur supereminentia et summitas caritatis tanta: ut maior esse non possit. Quem enim misit deus: verba dei loquitur. Hoc utique de Christo dicebat: ut se ab illo distingueret. Quid enim? Ipsum Iohannem non ne deus misit? An non ipse dixit missus sum ante eum. et qui me misit baptizare in aqua. Et de illo dictum est. Ecce mitto angelum meum ante te: et preparabit viam tuam. Non ne et ipse verba dei loquitur. Quomodo ad distinctionem de Christo eum dixisse accipimus. quem enim misit deus. verba dei loquitur. Sed vide quid adiungat. Non enim ad mensuram dat deus spiritum. Quid est hoc. non enim ad mensuram dat deus spiritum. Invenimus quia ad mensuram dat deus spiritum. Audi apostolum dicentem: secundum mensuram donationis Christi. Hominibus ad mensuram dat unico filio non dat ad mensuram. Quomodo hominibus ad mensuram. Alii quidem datur per spiritum sermo sapientie: alii sermo scientie secundum eundem spiritum. Alii fides in eodem spiritu: alii prophetia alii diiudicatio spirituum: alii genera linguarum: alii donatio curationum. Numquid omnes apostoli. Numquid omnes prophete. Numquid omnes doctores. Numquid omnes virtutes. Numquid omnes dona habent sanitatum. Numquid omnes linguis loquuntur. Numquid omnes interpretantur. Aliud habet ille et aliud habet iste. et quod habet iste: non habet ille. Mensura est: divisio quedam donorum est. Ergo hominibus ad mensuram datur: et concordia ibi unum corpus facit. Quomodo aliud accepit manus ut operetur. aliud oculus ut videat. aliud auris ut audiat. aliud pes ut ambulet: anima tamen una est que agit omnia. in manu ut operetur. in pede ut ambulet. in aure ut audiat. in oculo ut videat: sic sunt et diversa dona fidelium tamquam membris ad mensuram cuique propria distributa.

De quo causa dictum est per sanctum apostolum et prophetam. Si ergo et ipsum deus misit et verba dei loquitur:

Sed Christus qui dat: non ad mensuram accepit. Audi enim adhuc quid sequitur. quia de filio dixerat: non enim ad mensuram dat deus spiritum. Pater diligit filium: et omnia dedit in manu eius. Adiecit omnia dedit in manu eius: ut nossemus qua distinctione dictum sit: pater diligit filium. Quare enim? Pater non diligit Iohannem. Et tamen non omnia dedit in manu eius. Pater non diligit Paulum. Et tamen non omnia dedit in manu eius. Pater diligit filium: sed quomodo pater filium: non quomodo dominus servum. Quomodo unicum: non quomodo adoptatum. Itaque omnia dedit in manu eius. Quid est omnia? Ut tantus sit filius: quantus est pater. Ad equalitatem enim sibi genuit eum: cui rapina non esset in forma dei esse equalem deo. Pater diligit filium: et omnia dedit in manu eius. Ergo cum ad nos dignatus est mittere filium: non putemus aliquid minus nobis missum quam est pater. Pater mittens filium. se alterum misit. Namque putantes adhuc discipuli quia pater aliquid maius est quam filius: videntes carnem et non intelligentes divinitatem. dixerunt ei. Domine ostende nobis patrem: et sufficit nobis. Tamquam dicerent. Iam novimus te. et benedicimus te: quia novimus te. Gratias enim tibi agimus: quia ostendisti te nobis. sed patrem non dum novimus: propterea cor nostrum ardet et satagit concupiscentia quadam sancta. videndi patrem tuum qui te misit. Ipsum nobis ostende: et nichil amplius a te desiderabimus. Sufficit enim nobis cum ille fuerit demonstratus: quo maior esse nemo potest. Bona concupiscentia bonum desiderium: sed parvus intellectus. Attendens enim ipse dominus Ihesus parvos magnos querentes: et se ipsum magnum inter parvos. et parvum inter parvos ait Philippo qui hoc dixerat uni ex discipulis. Tanto tempore vobiscum sum. et non cognovistis me. Philippe. Posset hic Philippus dicere. Cognovimus te. sed numquid diximus tibi. ostende nobis te. Te cognovimus: sed patrem querimus. Subiecit statim. Qui me videt: videt et patrem. Si ergo equalis patri missus est. non eum estimemus ex infirmitate carnis: sed cogitemus maiestatem indutam carnem: non oppressam carne. Manens enim deus apud patrem. apud homines factus est homo: ut tu per illum qui a te factus est homo. fieres talis qualis capit deum. Non enim homo poterat capere deum. Unde videre poterat hominem: capere non poterat deum. Unde non poterat capere deum. Quia oculum cordis unde caperet non habebat. Erat ergo aliquid intus saucium: aliquid foris sanum. Corporis oculos habebat sanos: cordis habebat saucios. Factus est ille homo ad corporis oculum: ut credens in eum qui videri corporaliter potuit: curareris ad eum ipsum videndum quem spiritualiter videre non poteras. Tanto tempore vobiscum sum. et non cognovistis me. Philippe qui videt me: videt et patrem.

Quare illi nō illū videbant? Hic videbant illū: et p̄rem nō videbāt. Videbant carnē: ſ maiestas latebat. Qd videbāt discipuli q̄ amauerūt: viderūt et iudei q̄ crucifixerūt. Intus ergo erat totus ille: et sic īt⁹ in carne ut apud p̄rem manet. Nō eni deseruit p̄rem: qn̄ venit ad carnē. Carnalis cogitatio nō capit qd dico. Differat ītellc̄m: et īcipiat a fide. Audiat qd seq̄tur. Qui credit in filiū habet vitā eternā. Qui aūt īcredulus ē filio: nō videbit vitā: sed ira dei manet sup eū. Nō dicit ira dei venit ad eū: sed ira dei manet sup eū. Omēs qui nascūt mōrles: hn̄t secū irā dei. Quā irā dei? Quā accepit p̄mus adā. Si ei peccauit p̄mus hō. et audiuit morte morieris: f̄c̄us ē mortalis ille: et cepim⁹ mortales nasci. Cū ira dei nati sum⁹. Venit īde filius nō hn̄s p̄rem et īdutus ē carne: īdutus ē mōrlitate. Si ille nobiscū cōmunicauit irā dei: nos pigri sumus cū illo cōicare grām dei? Qui g° nō vult crede in filiū: ira dei manet sup eū. Que ira? De qua dic̄ apls: Fuim⁹ eni et nos natura filij ire sicut et ceti. Omēs g° filij ire: q2 de maledcō mortis venientes. Crede in xp̄m f̄c̄m p̄ro te mōrlē: ut eū capias īmortalē. Qn̄ eni cepis ei⁹ īmōrlitate: nec tu eris mōrlis. Viuebat. moriebaris. Mortuus ē: ut viuas. Attulit grām dei: abstulit irā dei. Deus bibit mortē: ne mors bibet hoīem. Explicit s̄mo xiiij. Incip̄ xv. ab eo qd ait: ut g° cognouit ih̄s q̄a audierūt pharisei q̄a ih̄s plures discip̄los fac̄t: usq3 ad id qd dicit. q̄a iā nō ꝓp tuā loq̄lā credimus: ipi eni audiui⁹ et scim⁹ q̄a h̄ ē vē saluator mūdi.

Non rude est auribz caritatis vr̄e euāgelistā iohēm velut aquilā volare altius. caliginēq3 terr̄ transcēdere: et luce veritatis firmioribz oclis ītueri. Multa eni iā ex euāgelio eius p misterium nr̄m dn̄o adiuuāte tractata sūt. Ex ordine aūt seq̄tur hec lectio q̄ hodie recitata ē. Ea q̄ dicturus sū donāte dn̄o. multi sic audituri estis: ut magis recognoscatis q̄ discatis. Nō ideo tn̄ pigra debet eē ītencio: q2 nō est cognitio ſ recognitio. Hoc lectū ē. et hac lcōem tractanda gestam⁹ ī manibz: q̄ dn̄s ih̄s ad puteū iacob loq̄bat cū samaritana muliere. Dicta ei ibi sūt magna misteria: et magnarū similitudines rerū: pascētes aīam esurientē: reficientes languentē. Dn̄s eni hec cū audissz cognouisse phiseos q2 plures discip̄los faceret q̄ iohēs et plus baptizaret. q̄mq̄ ih̄s nō baptizaret sed discipuli eius: reliq̄t iudeā terrā. et abijt iterū in galileā. Hinc diutius disputandū nō est: ne īmorātes ī manifestis angustias tp̄is patiam̄: ad obscura scrutanda et apienda. Utiq3 dn̄s si sciret phiseos ita de se cognouisse q2 plēs discip̄los faceret. et q2 plēs baptizaret. ut hoc eis ad salutē valeret sequendi eū: ut et ipi essent discipli. et ipi vellent ab eo baptizari. magis nō reliq̄ret iudeā terrā: sed ꝓpter illos maneret ibi. Qui vō cognouit eorū sciam. simul cognouit et īuidentiā: q2 nō hoc ꝓptea didicerāt ut sequerent̄ sed ut psequerentur: abijt inde. Poterat q̄dem ille et p̄sens ab hijs nō teneri si nollet: nō occidi si nollet: q2 potuit et nō nasci si nollet. Sed q2 ī omi re q̄m gessit ut hō. hoībus in se credituris p̄bebat exēplū: q2 vnusq̄sq3 seruus dei nō peccat si secesserit ī aliū locū. videns furorē forte persequētiū se. aut q̄rentiū ī malū aīam suā: videretur aūt ibi seruus dei peccare si faceret. ni in faciendo dn̄s p̄cessisset. Fecit h° ille mgr̄ bon⁹ ut doceret: nō q2 timeret. Fortassis etiā hoc moueat cur dcm̄ sit baptizabat ih̄s plures q̄ iohēs: et postea q̄ dcm̄ ē baptizabat subiectū ē: q̄mq̄ ih̄us nō baptizabat ſ discipli eius. Quid ergo? falsū dcm̄ erat et correctū ē cū additū ē. q̄mq̄ ih̄us nō baptizabat: ſ discipli eius? An utrūq3 verū ē. q2 ih̄s et baptizabat. et nō baptizabat? Baptizabat eni: q2 ipse mūdabat. Nō baptizabat: q2 ipe nō tingebat. Pbebant discipuli misterium corpis: p̄bebat ille misterium maiestatis. Qn̄ eni cessaret a baptizando. q̄diu nō cessat a mūdando: de quo dcm̄ ē. ab eode iohāne ꝑ iohis baptiste psona dicentis. hic est qui baptizat. Ergo ih̄us adhuc baptizat: et qusq3 baptizādus ē, ih̄us baptizat. Securus homo accedat ad inferiorē ministrū: h3 eni superiorē mgr̄m. Sz forte ait aliq̄s. Baptizat xp̄us quidē in spū nō in corpe: q̄si vero altius dono q̄ illi⁹ q̄sq̄m etiā sacramento corpis et visibilis baptismatis ībuat. Vis nosse q2 ipse baptizat

non solum spiritum sed etiam aqua. Audi apostolum. Sicut christus inquit dilexit ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea. mundans eam lavacro aque in verbo, ut exhiberet sibi ipse gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut rugam: aut aliquid eiusmodi. Mundans eam. Unde? lavacro aque in verbo. Quid est baptismus christi? lavacrum aque in verbo. Tolle aquam: non est baptismus. Tolle verbum: non est baptismus. Iam ergo his perfectis per que venit ad collocutionem cum illa muliere: videamus que restant plena misteriis et gravida sacramentis. Oportebat autem inquit eum transire per samariam. Venit ergo in civitatem samarie que dicitur sichar: iuxta predium quod dedit iacob ioseph filio suo. Erat autem ibi fons iacob. Puteus erat. Sed omnis puteus fons: non omnis fons puteus. Ubi cum aqua de terra manat. et usui prebetur haurientibus: fons dicitur. Sed si in promptu et superficie sit: fons tantum dicitur. Si autem in alto et in profundo sit. ita puteus vocatur: ut nomen fontis non amittat. Ihesus ergo fatigatus ex itinere: sedebat sic super fontem. Hora erat quasi sexta. Iam incipiunt misteria. Non enim frustra fatigatur ihesus: non enim frustra fatigatur virtus dei. Non enim frustra fatigatur: per quem fatigati recreantur. Non enim frustra fatigatur: quo deserente fatigamur. quo presente firmamur. Fatigatur tamen ihesus et fatigatur ab itinere: et sedet iuxta puteum. et hora sexta fatigatus sedet. Omnia ista innuunt aliquid: indicare volunt aliquid. Intentos faciunt: ut pulsemus exhortantur. Ipse ergo aperiat et nobis et vobis: qui dignatus est ita hortari ut diceret: pulsate et aperietur vobis. Ibi fatigatus est ab itinere ihesus. Invenimus fortem ihesum. et invenimus infirmum ihesum: fortem et infirmum ihesum. Fortem: quia in principio erat verbum. et verbum erat apud deum. et deus erat verbum. Hoc erat in principio apud deum. Vis videre quam iste filius dei fortis sit? Omnia per ipsum facta sunt. et sine ipso factum est nichil. et sine labore facta sunt. Quid ergo fortius illo: per quem sine labore facta sunt omnia? Infirmum vis nosse? Verbum caro factum est: et habitavit in nobis. Fortitudo christi te creavit: infirmitas christi te recreavit. Fortitudo christi fecit ut quod non erat esset: infirmitas christi fecit ut quod erat non periret. Condidit nos fortitudine sua: quesivit nos infirmitate sua. Nutrit ergo ipse infirmus infirmos: tamquam gallina pullos suos. Huic enim se similem fecit.

Quotiens volui inquit ad ierusalem congregare filios tuos sub alas tamquam gallina pullos suos: et noluisti. Videte autem fratres quemadmodum gallina infirmetur cum pullis suis. Nulla alia avis quod sit mater agnoscitur. Videmus nidificare passeres quoslibet ante oculos nostros. hyrundines. ciconias. columbas cotidie videmus nidificare: quos nisi quando in nidis videmus parentes esse non agnoscimus. Gallina vero sic infirmatur in pullis suis: ut etiam si ipsi pulli non sequantur filios non videas. matrem tamen agnoscas. Ita fit animal dimissis plumis hyspida. voce rauca. omnibus membris demissa et abiecta: ut quemadmodum dixi etiam si filios non videas. matrem tamen intelligas. Sic ergo infirmus ihesus fatigatur ab itinere. Iter ipsius: est caro assumpta pro nobis. Quomodo enim iter habet qui ubique est. quando nusquam deest? Quo it. aut unde it. nisi quia ad nos non veniret: nisi formam visibilis carnis assumeret. Quia ergo venire ad nos eo modo dignatus est. ut in forma servi appareret: ipsa carnis assumptio est iter ipsius. Ideo fatigatus ab itinere: quid est aliud quam fatigatus in carne? Infirmus in carne ihesus: sed noli tu infirmari. In illius infirmitate. tu fortis esto. Quia quod infirmum est dei: fortius est hominibus. Sub hac rerum ymagine adam qui erat forma futuri. prebuit nobis magnum indicium sacramenti: immo deus in illo prebuit. Nam et dormiens meruit accipere uxorem: et de costa eius facta est uxor. quoniam de christo in cruce dormiente futura erat ecclesia de latere eius. de latere scilicet dormientis: quia et de latere in cruce pendentis lancea percusso sacramenta ecclesie profluxerunt. Sed quare hoc dicere volui fratres? Quia infirmitas christi: nos facit fortes. Magna christi ymago precessit. Potuit deus carnem detrahere homini unde faceret feminam: et magis videtur quasi congruere potuisse. Fiebat ei sexus infirmior: et magis de carne infirmitas fieri debuit quam de osse. Ossa enim in carne firmiora sunt. Non detraxit carnem unde faceret mulierem. sed detraxit os: et detracto osse formata est mulier. et in locum ossis caro adimpleta est. Poterat pro osse os reddere: poterat ad faciendam mulierem non costam sed carnem detrahere. Quid ergo significavit? Facta est mulier in costa tamquam fortis: factus est adam in carne tamquam infirmus. Christus est et ecclesia. Illius infirmitas: nostra est fortitudo.

Quare ergo hora sexta? Quia etate se
culi sexta. Computa i euagelio tanq̄ vnā
hora. vnā etatē: ab adam vsq̄ ad noe.
Secūdam a noe. vsq̄ ad abrahā. Tertia iā
ab abrahā. vsq̄ ad dauid. Quartam a da
uid. ad trāsmigratione babilonie. Quintā
a trāsmigratione babilonie. vsq̄ ad baptis
mū iohis. Jam sexta agitur. Quid miraris?
Venit ihs et humiliando se. venit ad puteū.
Fatigatus venit: quia infirmā carnē porta
uit. Hora sexta: quia etate seculi sexta. Ad pu
teū: quia ad pfunditatē hui9 habitationis
nr̄e. Unde dr̄ i psalmis. De pfundis cla
maui ad te dn̄e. Sedit ut dixi: quia humilia
tus ē. Et venit mulier forma ecclie: nō iam
iustificate. sed iustificāde. Nā hoc agit ser
mo. venit. Ignara inuenit eū: et agit̄ cū illa.
Videam9. Quid videam9? Venit mulier
de samaria haurire aquā. Samaritani ad gē
tem iudeorū nō ptinebat. Alienigene
ei fuerūt: quāuis vicinas terras incolent. Lo
gū est originē samaritanorū retexere. ne
nos multa teneat: et necessaria nō loquamur. Suf
ficit ergo ut samaritanos inter alienigenas
deputem9. Et ne hoc audacius me arbi
tremini dixisse quam verius: audite ipm dnm
ihm qd dixit de illo samaritano vno de
decē leprosis quos mūdauat. qui solus rediit
ut gras ageret. Nōne decē mūdati sunt?
et nouē ubi sunt? Nō erat aliius qui daret
gl'am deo: nisi hic alienigena. Iste ptinet ad
imaginē rei. qd ab alienigenis venit ista
mulier: q typū gerebat ecclie. Ventura ei e
rat ecclia de gentibus: alienigena a genere
iudeorū. Audiam9 ergo i illa nos. et in illa
agnoscam9 nos: et in illa gras agam9 deo
pro nobis. Illa enī erat figura. nō veritas: quia
et ipa pmisit pfiguram. et facta est veritas.
Nā credidit in eū: qui de illa nobis figuram
ptendebat. Venit ergo haurire aquā. Sim
pliciter venit haurire aquā: sicut solent vl' vi
ri vl' femine. Dicit ei ihus. Da m bibe. Dis
cipli enī eius abierāt in ciuitatē. ut cibos e
merent. Dicit ergo ei mulier illa samarita
na. Quomō tu iudeus cū sis a me bibe pos
tulas? q sū mulier samaritana: Nō eī coutū
tur iudei samaritanis. Videtis alienige
nas. Omino vasculis eorū nō vtebantur. Et
quia ferebat secū mulier vasculū vn aquā
hauriret: eo miratus ē quia iudeus petebat
ab ea bibe: qd nō solebat facere iudei. Ille

autē qui bibe q̄rebat: fidē ipsius mulieris
siciebat. Denique audi. quis petat bibere.
Rndit ihus: et dixit ei. Si scires donum
dei. et quis ē qui dicit tibi da m bibe: tu
forsitan petisses ab eo. et dedisset tibi aquā
viuā. Petit bibe: et pmittit bibe. Eget
quasi accepturus: et affluit tanquam saciatu
rus. Si scires inquit donū dei. Donū dei
ē spūs scūs. Sed adhuc mulieri tecte loquit̄:
et paulatim intrat in cor: fortassis iā do
cet. Quid enī ista hortatione suauius et be
nignius? Si scires donū dei. et scires quis
ē qui dicit tibi da m bibe: tu fortasse pe
teres. et daret tibi aquā viuā. Hucusque
suspendit. Viua aqua dr̄ vulgo illa que
de fonte exit. Illa autē q colligit̄ de plu
uia i lacunas aut i cisternas: aqua viua
nō dr̄. Et si de fonte manauit. et in loco
aliquo collecta stetit. nec ad se illud vnde
manabat admiserit. sed i errupto meatu
tanquam a fontis tramite separata fuit: nō dr̄
aqua viua. Sed illa aqua viua dicit̄:
q manās excipit̄. Talis aq̄ erat i illo
fonte. Quid ergo pmittebat quod petebat?
Tamen mulier suspensa ait. Dne neque in
quo haurias habes: et puteus altus ē.
Videte quomō intellexit aquā viuā: aquā
scilicet q erat in illo fonte. Tu m vis da
re aquā viuā: et ego fero vnde hauriā. et
tu nō feris. Aqua viua hic ē. quomō m da
turus es? Aliud itelligens et carnalit̄
sapiens: quodāmodo pulsat. ut apiat ma
gister qd clausū est. Pulsabat ignora
tia nō studio: adhuc miseranda nō dū i
struenda. Dicit aliquid euidencius dns de
illa aqua viua. Dixerat enī mulier. Nū
quid tu maior es prē nostro iacob. q dedit
nobis puteū? Et ipse ex eo bibit: et filii
eius et pecora eius. De hac aq̄ viua dare
m nō potes: quia hauritoriū nō habes.
Forte aliū fontē pmittis? Prē nro meli
or potes ēē qui hunc puteū fodit: et ipe
cū suis vsus est eo. Dns ergo dicat qd dixe
rit aquā viuā. Rndit ihus: et dixit ei.
Oīs qui bibit ex aq̄ hac siciet itm: q
autē bibit ex aqua quā ego dabo ei. nō
siciet ieternū. Sed aqua quā ego dabo
ei: fiet i eo fons aq̄ salientis i vitā et
nā. Apcius locutus ē dns: fiet i eo fons
aq̄ salientis i vitā etnā. Qui bibit de
aqua ista: nō siciet ieternū. Quid euidenci9

quia non aquam visibilem, sed invisibilem promittebat. Quid evidentius quia non carnaliter sed spiritualiter loquebatur. Adhuc tamen illa mulier carne sapit. Delectata est non sitire: et putabat hoc secundum carnem sibi promissum esse a domino. Hoc quidem fiet: sed in resurrectione mortuorum. Iam hoc volebat illa. Dederat enim deus aliquando servo suo Helye: ut per xl^a dies nec esuriret nec sitiret. Qui hoc potuit dare per xl^a dies: non potuit dare semper? Suspirabat tamen illa nolens indigere, nolens laborare. Assidue venire ad illum fontem, onerari pondere quo indigentia suppleretur: et finito quod hauserat rursus redire cogebatur. et cotidianus ei fuit iste labor; quia indigentia illa reficiebatur, non extinguebatur. Delectata ergo tali munere: rogat ut ei aquam vivam daret. Vivam tamen non pretereamus: quoniam dominus spirituale aliquid promittebat. Quid est qui bibit de hac aqua sitiet iterum? Et verum est secundum hanc aquam: et verum est secundum quod significabat illa aqua. Et enim aqua in puteo: voluptas seculi est in profunditate tenebrosa. Hinc eam hauriunt homines ydria cupiditatum. Cupiditatem quippe pronam submittunt, ut ad voluptatem haustam de profundo perveniant: et fruuntur voluptate precedente, et premissa cupiditate. Nam qui non premiserit cupiditatem: pervenire non potest ad voluptatem. Pone ergo hydriam cupiditatem: et aquam de profundo voluptatem. Cum pervenerit quisque ad voluptatem seculi huius: cibus est, potus est, lavacrum est, spectaculum est, concubitus est. Numquid non iterum sitiet? Ergo de hac aqua qui biberit: iterum inquit sitiet. Si autem acceperit a me aquam: non sitiet in eternum. Saciabimur inquit in bonis domus tue. De qua ergo aqua daturus est, nisi de illa de qua dictum est: apud te est fons vite. Nam quomodo sitient qui inebriabuntur ab ubertate domus tue? Promittebat ergo saginam quandam: et sacietatem spiritus sancti. Et illam nondum intelligebat: et non intelligens quid respondebat? Dicit ad eum mulier. Domine da mihi hanc aquam ut non sitiam: neque veniam huc haurire. Ad laborem indigentia cogebat: et laborem infirmitas recusabat. Utinam audiret: venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. Hoc enim ei dicebat Ihesus ut iam non laboraret: sed illa nondum intelligebat. Denique volens ut intelligeret: dicit ei Ihesus. Vade voca virum tuum: et veni huc. Quid est voca virum tuum? Per virum suum

ei volebat aquam illam dare? An quia non intelligebat, per virum suum eam volebat docere forte? quomodo ait apostolus de mulieribus: si quid autem discere volunt, domi viros suos interrogent. Sed ibi dicitur domi viros interrogent: ubi non est Ihesus qui doceat. Denique dicit mulieribus: quibus prohibebat apostolus loqui in ecclesia. Cum vero ipse dominus aderat et presens presenti loquebatur: quid opus erat ut per virum eius ei loqueretur? Numquid per virum suum loquebatur Marie sedenti ad pedes suos, et excipienti verbum suum: quando Martha circa multum ministerium etiam de sororis sue felicitate occupatissima murmurabat? Ergo fratres mei audiamus et intelligamus quod ait dominus mulieri: voca virum tuum. Forte enim et anime nostre dicit: voca virum tuum. Queramus et de viro anime: tur non iam ipse Ihesus vir anime verus est. Assit intellectus: quoniam quod dicturi sumus vix capitur nisi ab intentis. Assit ergo intellectus ut capiatur: et ipse intellectus erit fortasse vir anime. Videns ergo Ihesus quia mulier non intelligebat, et volens eam intelligere: voca inquit virum tuum. Ideo enim nescis quod dico: quia intellectus tuus non adest. Loquor ego secundum spiritum: tu audis secundum carnem. Que loquor nec ad voluptatem aurium pertinent, nec ad oculos, nec ad olfactum, nec ad gustum, nec ad tactum. Mente sola capiuntur: intellectu solo hauriuntur. Ille intellectus non tibi adest. Quomodo capis quod dico? Voca virum tuum: presenta intellectum tuum. Quid est enim animam habere? Non est magnum: nam et pecus habet. Unde tu melior? Quia intellectum habes: quod pecus non habet. Quid est ergo voca virum tuum? Non me capis: non me intelligis. De dono dei tibi loquor: tu autem carnem cogitas: secundum carnem sitire non vis. Ego spiritum alloquor: absens est intellectus tuus: voca virum tuum. Noli esse sicut equus et mulus: quibus non est intellectus. Ergo fratres mei animam habere et intellectum non habere, hoc est non adhibere, nec secundum eum vivere, bestialis est vita. Est enim in nobis quoddam bestiale quo in carne vivimus; sed intellectu regendum est. Motus enim anime secundum carnem se moventis, et in delicias carnales immoderate defluere cupientis: regit desuper intellectus. Qui debet dici vir, qui regit an qui regitur? Procul dubio cum ordinata vita est, intellectus animam regit: ad ipsam animam pertinens. Non enim aliquid aliud est quam anima: sed aliquid anime intellectus. quemadmodum non aliquid ali

caplm.

...non quia caro est oculus, sed aliquid carnis est oculus. Cum autem aliquid carnis est oculus: solus tamen luce perfruitur. Cetera tamen membra carnalia luce perfundi possunt, lucem sentire non possunt: solus oculus et perfunditur et perfruitur. Sic in anima nostra quiddam est: quod intellectus vocatur. Hoc ipsum animae quod intellectus et mens dicitur: illuminatur luce superiore. Iam superior illa lux qua mens humana illuminatur: deus est. Erat enim verum lumen: quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Talis lux christus erat: talis lux cum muliere loquebatur: et illa intellectum non adhibebat qui illa luce illuminaretur nec tantum perfunderetur: verum etiam frueretur. Ergo dominus tamquam diceret: illustrare volo, et non adest quem. Voca igitur virum tuum: adhibe intellectum per quem docearis quo regaris. Ergo constitue animam excepto intellectu tamquam feminam: intellectum autem habentem tamquam virum. Sed iste vir non bene regit feminam suam: nisi a superiore regatur. Caput enim mulieris vir: caput enim viri christus. Loquebatur caput viri cum femina: et non aderat vir. Et tamquam diceret dominus: adhibe caput tuum: ut ille suscipiat caput suum. Ergo voca virum tuum et veni huc: id est adesto, praesens esto. Velud enim absens es: dum non intelligis praesentis vocem veritatis. Praesens esto: sed noli sola, cum viro tuo adesto: et adhuc illa nondum advocato illo viro non intelligit, adhuc non sapit: absens est ei vir. Non habeo inquit virum. Et dominus sequitur: et misteria loquitur. Intelligas revera mulierem istam non habuisse tunc virum: sed quo utebatur nescio quo non legitimo viro adultero magis quam viro. Et dominus ei. Bene dixisti quia non habeo virum. Unde ergo tu dixisti: voca virum tuum? Et audi quia bene noverat dominus non eam habere virum: dicit ei et certa. Ne forte putaret mulier ideo dixisse dominum, bene dixisti quia non habeo virum quia hoc a muliere didicit: non quia ipse ista divinitate cognovit, audi aliquid quod non dixisti. Quinque enim viros habuisti: et iste quem habes non est tuus vir. Hoc vere dixisti. Iterum cogitari de istis quinque viris: subtilius aliquid perscrutari. Multi quidem intellexerunt non quidem absurde neque usquequaque improbabiliter: quinque viros mulieris huius quinque libros moysi. Utebantur enim eis samaritani: et sub eadem lege erant. Nam inde illis et circumcisio inerat. Sed quoniam angustat nos quod sequitur: et nunc quem habes non est tuus vir, videtur mihi facilius posse accipere quinque viros priores animae quinque sensus corporis esse. Cum enim quisque nascitur antequam possit mente uti atque ratione:

non regitur nisi sensibus carnis. Iam in puero parvulo quod audit quod videt: quod olet quod sapit quod tactu sentit: hoc appetit aut fugit. Appetit quidquid mulcet: fugit quidquid offendit. Hos enim quinque sensus mulcet voluptas: offendit dolor. Secundum hos quinque sensus tamquam quinque viros prius vivit anima: quia istis regitur. Quare autem viri dicti sunt? Quia legitimi a deo quippe facti: a deo donati animae. Infirma est adhuc quae istis quinque sensibus regitur: et sub istis quinque viris agit. At ubi venit ad annos exercendae rationis: si eam susceperit optima disciplina et doctrina sapientiae, quinque illis viris ad regendum non succedit nisi vir verus legitimus et illis melior et qui melius regat et qui ad eternitatem regat, ad eternitatem instruat. Nam isti quinque sensus non ad eternitatem nos regunt: sed ad ista temporalia vel appetenda vel fugienda. Ubi vero intellectus sapientia imbutus regere cepit animam scit iam non solum fugere foveam et ambulare in equali quod oculi ostendunt animae infirmae: nec tantum canoras voces suaviter audire dissonasque repellere: vel blandis odoribus delectari, putoresque respuere: a dulcedine capi et amaritudine offendi, aut lenibus mulceri, et asperis ledi. Ista enim omnia infirmae animae sunt necessaria. Quod ergo regimen adhibetur per illum intellectum? Non alba et nigra discernuntur: sed iusta et iniusta bona et mala: utilia et inutilia: castitatem et impudicitiam. Hanc ut amet: illam ut vitet. Caritas et odium. In hac ut sit: in illa ut non sit. Hic vir quinque illis viris in ista muliere non successerat. Ubi enim non succedit ille: error dominatur. Nam ut cepit anima capax esse rationis: aut a sapiente mente regitur aut errore. Sed error non regit: sed perdit. Post istos ergo quinque sensus mulier illa adhuc errabat: et error eam ventilabat. Error autem iste non erat legitimus vir: sed adulter. Ideo ei dominus ait. Bene dixisti: quia non habeo virum. Quinque enim viros habuisti. Quinque te sensus carnis primo rexerunt: venisti ad etatem utendae rationis, nec ad sapientiam pervenisti: sed in errorem incidisti. Ergo post illos quinque viros: iste quem habes non est tuus vir. Et quid erat si vir non erat: nisi adulter? Voca itaque non adulterum sed virum tuum: ut intellectu me capias, non errore aliquid

f

falsũ de me sentias. Adhuc enĩ errabat
mulier q̃ aquã illã cogitabat: cũ iam
dñs de spũ sc̃o loqretur. Q̃re errabat?
nisi q: adulterũ nõ virũ habebat. Tol
le hinc ergo istũ adulterũ qui te corrũ
pit: et vade voca virũ tuũ. Voca et veni:
ut itelligas me. Dicit ei mulier. Dñe
video: q: ꝓpheta es tu. Cepit venire vir,
nondũ plene venit: ꝓphetam dñm pu
tarat. Erat q̃dem et ꝓpheta: nã de seipso
ait. Non est ꝓpheta sine honore: nisi in
patria sua. Itẽ dictũ est de illo ad moyse.
Prophetam eis suscitabo de frĩbus eorum simi
le tui. Silem scilicet ad formã carnis: nõ
ad eminentiã maiestatis. Ergo inuenim⁹
dñm ihm dictũ ꝓphetam. Puniam nõ mul
tũ errat mulier ista. Video inqt q: ꝓ
pheta es tu. Incipit virũ adulterũ exclu
dere. Video q: ꝓpheta es: et īcipit q̃rere qd illã so
let mouere. Cõtencio q̃ppe fuerat int̃ sa
maritanos et iudeos: q: iudei ī templo
a salomone fabricato adorabãt deũ: sa
maritani longe positi nõ in eo adora
bant. Ideo iudei se ee meliores iactabãt:
q: ī templo adorabãt deũ. Non enĩ co
utuntur iudei samaritanis. q: dicebant
eis. quomõ vos iactatis. et ideo vos no
bis meliores ee phibetis? q: templum
habetis qd nos nõ habem⁹? Nũqd pres
nri qui deo placuerũt ī illo tẽplo adorã
uerũt? Nõne ī isto monte adorauerũt?
ubi nos sum⁹? Melius g° nos inqũt in
hoc monte deũ rogamus: ubi pres nñi
rogauerũt. Cõtendebant utriq: ignari:
q: virũ nõ habentes. illi pro templo.
illi pro monte īflabant̃ adũsus inuicẽ.
Dñs tñ modo qd docet mulierẽ? tanq̃m
iã ꝯ vir cepit pñs ee: Dicit ei mulier.
Dñe video ꝓpheta es tu. pres nri ī mõte
hoc adorauerũt: et vos dicitis q: ihero
solimis ē locus ubi adorare ꝑtet. Dicit
ei ihus. Mulier crede m. Veniet enĩ ec
clesia sicut dctm̃ est ī cãticis canticorũ:
veniet et ptrãsiet abinitio fidei. Veniet
ut ptranseat: et ptrãsire nõ pt nisi ab
īnitio fidei. Merito iam pñte viro audit:
mulier crede m. Iam est enĩ in te qui
credat: q: pñs est vir tuus. Cepisti ad
esse ītellectũ: qn me ꝓpheta appellasti.
Mulier crede m: q: si nõ credideritis
nõ ītelligetis. Ergo mulier crede m.

quia veniet hora qñ neq: in mõte hoc: ne
q: in ihero̊solimis adorabitis prem. Vos
adoratis qd nescitis? nos adoram⁹ qd
scim⁹: q: salus ex iudeis ē. Sz veniet hora.
Qñ? Et nũc est. Que g° hora? Qñ veri
adoratores adorabũt prem. ī spũ et veri
tate. Nõ in mõte isto. nõ in tẽplo: sed in
spũ et veitate. Nã et pr̃ tales q̃rit: q adõ
rent eũ. Q̃re pr̃ tales q̃rit qui adorent eũ
nõ in monte nõ in tẽplo? sed in spũ et vẽi
tate? Spũs est deus. Si corpus esset deus:
oportebat eũ adorare ī monte: q: corporeus
mons. Oportebat eũ adorari ī templo: q̃a
corporeũ est templũ. Spũs ē deus: et e
os qui adorant eũ. in spũ oportet adorare.
Audiuim⁹ et manifestũ est. Foras ieram⁹:
ītromissi sum⁹. O si inuenire dicebas mõ
tem aliquẽ altũ et solitariũ. Credo enim
q: ī alto ē deus: magis me exaudit ex al
to. Q̃a ī monte es ꝓpinquũ te putas deo
et cito te exaudiri? quasi de proximo cla
mantẽ. In excelsis habitat: sz humilia
respicit. Prope est dñs. Quibz? forte al
tis? Hys qui obtriuerũt cor. Mira res ē.
Et in altis habitat: et humilib⁹ ꝓpinqt.
Humilia respicit: excelsa aũt a longe cog
noscit. Supbos longe videt: eo illis mi
nus ꝓpinquat. quo sibi videntur altiores.
Querebas g° montẽ: descende ut attingas.
Sed ascendere vis: ascende noli montẽ q̃
rere. Ascensiões inqt ī corde eius. hoc
psalmus dicit: in cõualle ploratiõis. Cõ
uallis humilitatẽ habet. Ergo itus age
totũ. et si forte q̃ris aliquẽ locũ altũ.
aliquẽ locũ scm̃: itus exhibe templũ
deo. Templũ enĩ dei scm̃ est: qd estis
vos. In templo vis orare: in te ora. Sz
prius esto templũ dei: q: ille in tẽplo suo
exaudiet orantẽ. Venit g° hora et nunc
est: qñ veri adoratores adorabũt prem
in spũ et veitate. Nos adoram⁹ qd scim⁹:
vos adoratis qd nescitis: qm salus ex
iudeis ē. Multũ dedit iudeis: sed noli
istos reprobos accipe. Parietem illũ accipe.
cui adiunctus ē alius: ut pacarent ī lapide
angulari qd ē xpus copulent. Vnus est
paries a iudeis: vnus a gentib⁹. Longe a se
isti parietes: sz donec ī angulo coniungantur.
Alienigene aũt hospites erant et pegrini
a testamentis dei. Scdm h° g° dctm̃ est: nos
adoram⁹ qd scim⁹. Ex psona qdẽ iudeorũ

dictum est. sed non omnium iudeorum. non reproborum
iudeorum: sed de qualibus fuerunt apostoli. quales
fuerunt prophete: quales fuerunt illi omnes suam quia
omnia sua vendiderunt. et precia rerum suarum
ad pedes apostolorum posuerunt. Non repulit
enim deus plebem suam quam prescivit. Audivit
hoc mulier ista: et addidit. Iam dudum
prophetam dixerat. vidit talia dicere eum cum quo
loquebatur: que iam plus essent a propheta. Et
quid respondit videte. Dixit ei mulier. Scio quia
messias venit: qui dicitur christus. Cum ergo venerit.
ille nobis omnia demonstrabit. Quid est hoc?
Modo inquit de templo contendunt iudei. et
nos de monte contendimus: cum ille venerit et
montem spernet. et templum evertet. Docebit
nos iste omnia: ut in spiritu et veritate nove
rimus adorare. Sciebat quis eam posset docere:
sed iam docentem nondum cognoscebat. Iam ergo
digna erat cui manifestaretur. Messias
autem unctus est. Unctus grece christus est. hebra
ice messias est: unde et punice messe dicitur
ungue. Cognate quippe sunt lingue iste et vi
cine. hebraica. punica et syra. Ergo dixit
ei mulier. Scio quia messias veniet: qui dicitur
christus. Cum ergo venerit: ille nobis annuntiabit
omnia. Dixit ei ihesus. Ego sum: qui loquor tecum.
Vocavit virum suum: sed vir eius caput
mulieris factus est christus caput viri. Iam mulier
ordinatur in fide: et regitur bene victura. Postquam
ea quando audivit hoc. ego sum qui loquor tecum.
iam ultra quid diceret quando christus dominus manifesta
re se voluit mulieri: cui dixerat credere
mus? Et continuo venerunt discipuli: et mira
bantur. Bonum enim mirabatur: non malum
suspicabantur. Nemo tamen dixit quid queris:
aut quid loqueris cum ea. Reliquit ergo ydriam
suam mulier. Audito ego sum qui loquor tecum:
et recepto in corpore christo domino quid faceret: nisi
iam ydriam dimitteret. et evangelizare curreret.
Proiecit cupiditatem: et properavit annuntiare
veritatem. Discant qui volunt evangelizare:
proiciat ydriam ante puteum. Recordamini quod
superius diximus de ydria. Vas erat unde aqua
hauriebatur: greco nomine appellatur ydria.
quoniam grece aqua hydor dicitur: tamquam si hauri
torium diceretur. Proicit ergo ydriam: que iam non
usui sed oneri fuit. Avida quippe desiderabat
aqua illa satiari: ut nuntiaret christum onere
abiecto. Cucurrit ad civitatem: et dixit il
lis hominibus. Venite et videte hominem: qui
dixit michi omnia que feci. Numquid ipse est christus?

quia cum muliere loquebatur. Eam querebat perditam: qui venerat
querere quod perierat. Hoc illi mirabantur. +

Exierunt de civitate: et veniebant ad eum. Inte
rea rogabant eum discipuli dicentes. Rab
bi manduca. Ierant enim emere cibos: et vene
rant. Ille autem dixit. Ego cibum habeo man
ducare. quem vos non scitis. Dicebant ergo
discipuli ad invicem. Numquid aliquis attulit ei man
ducare? Quid mirum si mulier illa non intel
ligebat aquam: Ecce discipuli nondum intelli
gebant escam. Audivit autem cogitationes il
lorum. et iam instruit ut magister: non per circuitum
sicut illam cuius adhuc virum requirebat.
sed iam aperte. Meus inquit cibus est: ut faciam
voluntatem eius qui misit me. Ergo et po
tus ipse erat in illa muliere: ut faceret vo
luntatem eius qui eum miserat. Ideo dicebat
sitio: da michi bibere scilicet ut fidem in ea opera
retur: et fidem eius biberet. et eam in corpus
suum traiceret. Corpus enim eius ecclesia. Er
go ipse est inquit cibus meus: ut faciam vo
luntatem eius qui me misit. Nonne vos di
citis quia adhuc quatuor menses sunt. et mes
sis venit? In opus fervebat: et operarios
mittere disponebat. Vos quatuor menses
computatis ad messem: ego vobis aliam mes
sem albam et paratam ostendo. Ecce dico vobis:
levate oculos vestros et videte. quia iam albe sunt
regiones ad messem. Ergo messores mis
surus est. In hoc enim est verbum verum: quia
alius est qui metit. alius qui seminat: ut
et qui seminat simul gaudeat et qui metit.
Ego misi vos metere: quod vos non laboras
tis. Alii laboraverunt: et vos in eorum labo
res introistis. Quid ergo? Messores misit non
seminatores. Quo messores? Ubi alii labo
raverunt iam. Nam ubi iam laboratum erat
seminatum erat: et quod seminatum erat. iam ma
turum factum erat; falcem et trituram desidera
bat. Quo ergo erant messores mittendi? U
bi iam prophete predicaverant. Ipsi enim seminato
res. Nam si ipsi non seminatores: unde ad illam
mulierem pervenerat. scio quia messias veniet?
Iam ista mulier fructus maturus erat: et
erant albe messes. et falcem querebant. Misi
vos metere. Quo metere? Quo non seminastis.
Alii seminaverunt: et vos in labores eorum intro
istis. Qui laboraverunt? Ipse abraham.
ysaac et iacob. Legite labores eorum. In om
nibus eorum laboribus prophetia christi: et ideo semi
natores. Moyses et ceteri patriarche et omnes
prophete: quanta pertulerunt in illo frigore quando
seminabant? Ergo iam in iudea messis pa

rata erat. Merito ibi tanquam matura seges fuit: quando tot milia hominum precia rerum suarum afferebant, et ad pedes apostolorum ponentes: expeditis humeris a sarcinis secularibus Christum dominum sequebantur. De matura messe. Quid inde factum est? De ipsa messe eiecta sunt pauca grana, et seminaverunt orbem terrarum: et surgit alia messis que in fine seculi metenda est. Et de ista messe dicitur: Qui seminant in lacrimis: in gaudio metent. Ad istam ergo messem non apostoli sed angeli mittentur. Messores igitur angeli sunt. Ista ergo messis crescit inter zizania: et exspectat purgari in fine. Illa vero messis iam matura erat quo prius missi sunt discipuli ubi prophete laboraverunt. Sed tamen fratres videte quid dictum sit: simul gaudeant et qui seminat et qui metit. Dispares temporis labores habuerunt: sed gaudio pariter perfruentur: mercedem simul accepturi sunt vitam eternam. Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum propter verbum mulieris testimonium perhibentis: quia dixit michi omnia quecumque feci. Cum autem venissent ad illum Samaritani, rogaverunt ut apud eos maneret: et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt propter sermonem eius: et mulieri dicebant. Quia iam non propter tuam loquelam credimus. Ipsi enim audivimus et scimus: quia hic est vere salvator mundi. Et hoc paululum commendandum est: quia lectio terminata est. Mulier prius nunciavit: et ad mulieris testimonium crediderunt Samaritani. Et rogaverunt eum ut apud eos maneret: et mansit ibi biduo. et plures crediderunt. Et cum credidissent: dicebant mulieri. Non iam propter verbum tuum credimus: sed ipsi cognovimus et scimus: quia hic est vere salvator mundi. Primo per famam: postea per presentiam. Sic agitur hodie cum eis qui foris sunt: et nondum sunt christiani. Ipse nunciatur per christianos amicos tanquam illa muliere: hoc est ecclesia nunciante. Ad Christum veniunt: credunt per istam famam. manet apud eos biduo. hoc est dat illis duo precepta caritatis: et multo plures et firmius in eum credunt. quoniam hic est vere salvator mundi.

Explicit sermo xv. Incipit xvi ab eo quod dictum est. Abiit enim Ihesus post biduum quod fecerat in Samaria usque ad id ubi ait: et credidit ipse et domus eius tota.

Hodierna evangelica lectio hesterne diei sequitur lectionem. que nobis ad disputandum proponitur: in qua quidem sensus non sit investigatione difficilis: sed dignus predicatione, dignus admiratione et laudatione. Proinde locum istum evangelii cum commendatione commemorem potius: quam cum difficultate tractemus. Abiit enim Ihesus post biduum quod fecerat in Samaria in Galileam: ubi nutritus erat. Deinde autem evangelista ait. Ipse enim Ihesus testimonium perhibuit: quia propheta in patria sua honorem non habet. Non propterea post biduum discessit de Samaria Ihesus: quia honorem in Samaria non habebat. Non enim Samaria patria ipsius erat: sed Galilea. Cum ergo istos deseruisset tam cito et ad Galileam venisset ubi nutritus erat: quomodo attestatur quia propheta honorem in patria sua non habet? Magis videretur attestari potuisse quod propheta in patria sua honorem non haberet. si contempneret pergere in Galileam: et in Samaria remansisset. Intendat ergo caritas vestra insinuatum nobis non modicum sacramentum: suggerente domino et donante quod loquar. Questionem propositam cognovistis: solutionem eius exquirite. Sed repetamus propositionem: ut solutionem desiderabilem faciamus. Movet nos quare evangelista dixerit: ipse enim Ihesus testimonium perhibuit: quod propheta in patria sua honorem non habet. Hoc permoti recurrimus ad verba superiora. ut inveniamus cur hoc evangelista dicere voluerit: et invenimus superiora eius verba ita narrantis: quoniam post biduum profectus est de Samaria in Galileam. Propter hoc ergo dixisti o evangelista testimonium perhibuisse Ihesum quia propheta in patria sua honorem non habet: quia post biduum reliquit Samariam. et properavit venire in Galileam? Immo vero sic video inconveniens intelligere: quia si honorem in patria sua Ihesus non haberet: non ad eandem relicta Samaria festinaret. Sed nisi fallor, immo quia verum est et non fallor: melius enim quam ego videbat evangelista quod diceret. melius me veritatem videbat: qui eam de pectore domini bibebat. Ipse enim est Iohannes evangelista. qui inter omnes discipulos super pectus domini discumbebat: et quem dominus caritatem debens omnibus tamen pre ceteris diligebat. Ergo ille fallitur: et ego recta sentire? Immo si pie sapio obedienter audiam quod dixit: ut merear sentire quod sensit. Accipite itaque carissimi quod hinc sentiam sine preiudicio: si vos melius aliquid senseritis. Magistrum enim unum omnes habemus: et in una scola condiscipuli sumus. Hoc ergo sentio: et videte si non aut verum est: aut propinquat veritati

qđ sentio. In samaria biduū fecit: et cre
diderūt in eū samaritani. Tot dieb̄ ī ga
lilea: et nō in eū crediderūt galilei. Re
texite vl' recolite mēoria hesterni diei
et lcōem et sermonē. Venit ī samaria
ubi eū mulier illa p̄dicauerat: cū q' ad
puteū iacob locutus erat magna mistia.
Eo viso samaitani et audito. crediderūt
in eū ꝑpt' verbū mulieris: et firmius credi
derūt ꝑpt' verbū ei9. et pl'es crediderūt. Sic
scriptū est. Ibi fc̄o biduo. quo nūo dierū mis
tice cōmendatus ē duorū nūs p̄ceptorū:
ī quib3 duob3 p̄ceptis tota lex pendet et
ꝑphe. Sic hesterno die nos cōmēdasse me
ministis: ꝑgit in galilea. et venit ī ciuitatē
chanaā galilee. ubi aquā vinū fec̄. Ibi
aūt qn̄ aquā in vinū cōuertit sicut scrip
sit ipe iohēs. crediderūt in eū discipuli
ei9: et utiq3 plena dom9 erat turbis cōui
uantiū. Fcm̄ est tam magnū miraculū:
et nō ī eū crediderūt. n̄ discipli ei9. Hac
ciuitatē galilee mō repetiuit. Et ecce q'
dā regul9. cui9 filius infirmabat: venit
ad eū: et rogare cepit ut descenderet ad illā
ciuitatē vl' domū. et sanaret filiū eius.
Incipiebat enī mori. Qui rogabat nō
credebat. Qd a me expectas audire:
Dn̄m interroga: qd de illo sensit. Rogat9
enī talia rn̄dit. Nisi signa et p̄digia vi
deritis: nō creditis. Arguit hoīem ī fide
tepidū aut frigidū. aut omino nllius fidei:
s3 temptare cupientē de sanitate filii sui.
qlis eet xp̄s. quis esset. quātū posset. Verba
ei rogantis audiuim9: cor diffidentis non
videm9. S3 ille p̄nūciauit. q' et v'ba au
diuit: et cor inspexit. Deniq3 et ipe euā
gelista testimonio narrationis sue ondit.
qr nondū crediderat: q' venire ad domū suā
dn̄m cupiebat. ad sanandū filiū eius.
Nā postea qn̄ ei nūciatū ē. sanū esse fi
liū eius: et inuenit ea hora sanatū. qua
hora dn̄s dixerat. vade filius tuus viuit.
et credidit inqt ipe. et dom9 ei9 tota.
G°. ꝑptea credidit ipe et dom9 eius tota. Di
qr renūciatus ē ei filius eius san9: et co
parauit horā nūciantiū hore p̄nūciātis.
qn̄ rogabat nōdū credebat. Samaita
ni nullū signū expectauerat: verbū
eius tm̄mō crediderant. ciues aūt eius
audire meruerūt: n̄ signa et p̄digia vi
deritis nō creditis. Et ibi tn̄ fc̄o tanto mi
raculo: nō credidit n̄ ipe. et domus eius
tota. Ad solū sermonē crediderūt pl'es sama
ritani: ad illud miraculū sola illa domus
credidit. ubi hoc fcm̄ est. Qd g° fecit. qd no
bis cōmendat deus: Tūc galilea iudee
p̄ria erat dn̄i: qr ibi nutritus ē. Nūc vo qr
portēdit aliqd res illa: nō enī sine causa
dc̄a sūt p̄digia. n̄ qr aliqd portendūt. Pro
digiū enī appellatū ē q̄si p̄dictū qd por
ro dicat porro signi ficet: et aliqd futurū
ēe portendat. Oīa g° aliqd illa oīa porte
debāt. aliqd illa oīa p̄dicebāt: Fc̄amus
mō nos p̄riam dn̄i nr̄i ihū xp̄i sc̄dm carnē.
Non eī habuit p̄riam in t̄ra: n̄ sc̄dm car
nē qm̄ accepit in t̄ra. Faciam9 igit' p̄riam
dn̄i ꝑplm̄ iudeorū. Ecce ī p̄ria sua. hono
rē nō h̄t. Modo attēde iudeorū turbas:
attende iā gentē illā dispsā toto orbe ter
rarū: et euulsā radicib3 suis. Attende ra
mos fractos cōcisos dispsos aridos: qb9
fractis īseri meruit oleaster. Vide turbā
iudeorū qd dicat mō. Que colitis que ado
ratis: Fr̄ nr̄ erat. Et nos rn̄deam9: ꝑpha
ī p̄ria sua honorē nō h̄t. Deniq3 illi ābu
lante dn̄m ihm̄ ī t̄ra facientēq3 mira
cula: cecos illumīantē. surdis aurē aperi
entē: mutorū ora soluentē. paliticorū
mēbra stringentē: sup mare ambulātē.
ventis et fluctib3 imꝑantē: mortuos
suscitantē. tanta signa facientē viderūt:
et vix in pauci crediderūt. Plō dei loquor.
Tā multi credidim9: q̄ signa vidim9: Illud
g° qd tūc fcm̄ ē. hoc qd nūc agit portende
bat. Iudei fuerūt vl' sūt similes galileis:
nos siles illis samaitanis. Euāgeliū au
diuim9: euāgelio cōsensim9: p euāgeliū ī
xp̄m credidim9. Nulla signa vidim9: nlla
exigim9. Quāuis enī vn9 e duodecī elc̄is et
sc̄is: tn̄ isrlita fuit. de gente salz dn̄i. tho
mas ille qui ī loca vulnerū digitos mittē
cupiebat. Hic eū arguit dn̄s: quo istū re
gulū. Huic dixit. n̄ signa et p̄digia vide
ritis nō creditis: illi aūt dixit. qr vidisti
credidisti. Ad galileos venerat p9 samari
tanos. q' sermonī eius crediderant. apud q's
nlla miracla fecerat. q's firmos ī fide secu
ros cito dimisāt: qr diuinitatis p̄ntia nō
dimiserat. Ergo qn̄ dicebat thome dn̄s.
Veni mitte manū tuā. et noli ēe incredu
lus s3 fidelis: et cū ille exclamaret. tactis
vulnerū locis. et dicerēt dn̄s me9 et d's me9:

increpat et d' ei. Quia vidisti me credidisti.
Quare? n qr pphã in pria sua honore no ht.
Ma vo apud alienigenas pphã iste hono
re ht. qd sequitr: Bti qui no vident et cre
dut. Pdicti sum' nos. et qd dns an lauda
uit: et in nob imple dignatus e. Viderut
qui cruci fixerut palpauerut: et sic pauci
crediderut. Nos no vidim'. no contractaui
m': audiui' et credidim'. Fiat i nobis. pficia
tr in nob btitudo qm pmisit: et hic qa
prie ipius plati sum'. et i futo sclo: qr p
ramis fractis iserti sum'. Hos eni ramos
se ee fracturu mostrabat et hunc oleastru
isertiru: qn commotus centurio oib fide q
ei dixit. no su dignus ut itres sb tectum
meu. s tm dic vbo. et sanabr puer me'.
na et ego su ho sub ptate costitut'. hns
sub me milites. et dico huic vade et va
dit. et huic veni et venit. et seruo meo fac
hoc et facit: conuersus ad eos q se seqbat
dixit. Ame dico vobis: no inueni tanta fi
de in isrl. Quare no inuenit tanta fide in
isrl? Qa pphã i pria sua honore no ht.
Nuqd no et illi centurioni potuit dice
dns. qd dixit huic regulo: vade puer tu'
viuit: Videte distictione. Regul' iste ad
domu sua dnm descende cupiebat: ille ce
turio idignu ee se dicebat. Illi dicebat e
go venio et curabo eu: huic dctm e. vade fi
lius tuus viuit. Illi pntia pmittebat:
hunc vbo sanabat. Iste tn pntia ei' extor
qbat: ille pntia ei' idignu se ee dicebt.
Hic cessu est elationi: illic cocessu e hu
militati. tanq̄ huic dicet. Vade fili' tuus
viuit: noli m tediu face: n signa et p
digia videritis no creditis. Pntia mea
vis i domo tua: possu et verbo iube: no
li tu de signis crede. Centurio alienige
na credidit me verbo posse face. et ante qu
facem credidit: vos n signa et pdigia vi
deritis no creditis. Ergo si ita e frangant
supbi rami: hulis iserat' oleaster. Ma
neat tn radix: illis pcisis. istis receptis.
Vbi manet radix: In patriarchis. Etenim
pria xpi ppls isrl: qr ex eis venit scdm car
ne. Sz hui' arboris radix abraha ysaac
et iacob: patriarche sci. Et ubi isti: In re
quie apud deu: i honore magno. ut in
abrahe sinu adductus ille paup p' corpis
exitu leuaretr: et i abrahe sinu de lon
ginq a supbo diuite videtur. Ergo radix
manet radix laudatr: s rami supbi et pu
di et arescere meruerut. Oleaster aut hu
lis: illoru pcisione inuenit locu. Audi g que
admodu pcidantr rami natales: qmadmo
du iseratur oleaster ex ipo centurione: que
ppt coparatione hui' reguli commeorandu
putaui. Ame inqt dico vobis: no inueni
tanta fide in isrl. Ppterea dico vobis: quia
multi ab oriente et occidente. Qm late
terra occupauerat oleaster. Amara silua hu
mud' fuit: s ppt hulitate. Qr no su dign'
q sub tectu meu itres: multi ab oriete et
occidete venient. Et puta qr venient. Qd de
illis fiet: Si eni venient: ia pcisi st de silua.
Vbi iserendi sut ne arescant: Et recubent
inqt cu abraha et ysaac et iacob. In quo
conuiuio ne forte no inuites ad semp viue
du: s ad multu bibendu. Recubent cu ab
ham ysaac et iacob. Vbi: In regno inqt
celoru. Et qd erit de illis q venerit de stirpe
abrahe: Qd fit de ramis quibz arbor ple
na erat: Qd. n pcidetur: ut isti iserant:
Doce qr pcidetur. Filij aut regni ibut in
tnbras exteriores. Habeat g' apud nos ho
nore pphã: qr no habuit honore in pria
sua. No habuit honore in patria in qua
coditus e: habeat honore in pata qua
codidit. In illa eni coditus e coditor oium:
coditus i illa e scdm forma serui. Nam
ipam ciuitate in q coditus e ipsa syon:
ipam iudeoru gente ipsa ihrlm ipe condi
dit. cu esset apud prem verbu dei. Omnia
eni p ipm fca sut: et sn ipo fcm e nichil.
De illo g' hoie de quo hodie audiuim'.
vn' mediator dei et hoim. ho xps ihus:
cuia psalm' ploquutus e dicens. Mater
syon dicet ho. Quidam ho mediator dei
et hoim: ho. mr syon dicit. Quare mr
syon dicit: Quia inde accepit carne: for
inde virgo maria de cui' vtro serui for
ma suscepta e: i qua dignat' e appere
humillim'. Mater syon dicit ho. Et ho
iste qui dicit mr syon fcus est in ea:
ho factus e in ea. Na deus erat ante ea:
et homo fcus e in ea. Qui ho fcus e i ea
ipe fudauit ea altissim' no humillim'.
Ho fcus e in ea humillim': qr verbu caro
fcm e et hitauit in nobis. ipe fudauit
ea altissim': qui i pncipio erat verbu
et verbu erat apud deu. et d's erat vbu.
oia p ipm facta sut. Qui vo condidit

ista patria: hic habeat honore. Repulsus
eu patria i qua genatus e: suscipiat eu pa
tria qm regenauit. Explic sermo xvi. In
cipit xvii. ab eo loco ubi ait: post hec erat
dies festus iudeor et ascendit ihs ierosole
ma usq ad id qd dicit. sz et prez suu di
cebat deu equale se facies deo.

Mirum no esse debet a deo
fcm miraculu. Miru eni
esset si ho fecisset. Ma
gis gaude qm mirari de
bem q dns nr et salua
tor ihus xpus ho fcs est:
qm qd diuina iter homines
deus fecit. Plus est eni ad salute nram. qd
fcus est pter hoies. qm qd fecit int hoies.
et plus est q vicia sanauit aiaz: qm q sa
nauit laguores corpor moriturorum. Sz q
ipa aia no eu nouerat a quo sanada erat:
et oclos habebat i carne vn fca corpalia
videt. nondu hebat sanos i corde vn deu
latente cognoscet: fecit qd vide poterat.
ut sanaetur vn vide no potat. Ingressus
e locu ubi iacebat magna mltitudo lan
guentiu cecoru claudoru aridoru. et cu
eet medicus et aiaz et corpor. et q venis
set sanae aias crediturorum: de illis lan
guentibz vnu elegit que sanaret: ut v
nitate sigficaret. Si mediocri corde et
qsi huano captu et igenio psidem fa
cientem. et qd ad ptate ptinet. no magnu
aliqd pfecit: et q ad benignitate pum fecit.
Tot iacebant. et vnus curatus e: cu pos
set vno verbo oms erige. Qd g itellige
du est. n q ptas illa et bonitas illa ma
gis agebat qd aie in fcis eius p salute
sempitna itelligent. qm qd pro tepora
li salute corpa merentur. Corpm eni sa
lus q va exspectat a dno erit i fine in
resurrectione mortuorum: tuc qd viuet
no morietur. tuc qd sanabit no egrota
bit. tuc qd sanabit no esuriet a sitiet:
tuc qd renouabit no veterascet. Nunc
vo i illis fcis dni et saluatois nri ihu
xpi. et cecoru apti oculi morte clausi st.
et paraliticoru mebra costricta morte
dissoluta sut. et qdqd sanatu est tpali
in mebris mortalibz in fine defecit: a
nima vo q credidit. ad vita etna tran
situ fecit. Aie vo creature cui pcta di
mitte veniat. ad cui langoes sanan

dos se humiliauerat. de hoc languido sanato
magnu signu dedit. Cui rei et cui signi
pfundu sacramentu. qntu dns dona e dig
natur attentis vobis et orado adiuuatibz
ifirmitate nram loqr ut poto: qdqd aute
no possu. supplebit in nobis ipe q adiuua
te facio qd possu. De hac piscina q qnq
porticibz cingebat. in quibz iacebat mag
na mltitudo languentiu. assidue nos
tractasse memini: et re dictur sum qm me
cu plures recognoscat potius qm cognos
cant. Sim nihil e ab re etia nota repete
ut et qui no nouerant istruant: et qui no
uerat cofirment. Proinde tanqm nota bre
uit pstringenda st: no ociose iculcanda.
Piscina illa et aqua illa: ppl'm m videt
signifcasse iudeorum. Sigficari eni pplos
noie aquaz apte nob idicat apocalipsis
iohis. ubi ei cu ostenderent aq mlte et in
terrogasset qd essent: rnsu accepit pplos
ee. Aqua g illa. i. ppls ille qnq libris
moysi: tanqm qnq porticibz claudebat.
Sz illi libri pdebant languidos no sana
bant. lex eni pccores couincebat no absol
uebat: ideo lra sine gra reos faciebat.
qs cofitentes gra libeabat. Na h dicit
aplus. Si ei data eet lex q posset viuifi
care: oino ex lege esset iusticia. Qre g
data e lex: Sequit et dicit. Sz coclusit
sciptura oia sub pcco: ut pmissio ex fide
ihu xpi daret credentibz. Qd eu decius:
Nonne verba hec exposuerut nob et qnq
porticus. et languentiu mltitudinem.
Qnq porticus lex e. Qre qnq porticus
no sanabat languentes: Qa si data esset
lex q posset viuificare: oino ex lege esset
iusticia. Qre g cotinebat qs no sanabat.
Qa coclusit oia sub pcco: ut pmissio ex
fide ihu xpi daretur credentibz. Qd ergo
fiebat ut i aqua illa turbata sanarentur.
qui i porticibz sanari no poterant: Subito
eni videbat aqua turbata: et a q turba
batur no videbatur. Credas hoc anglica vtu
te fieri sole: no tn sine sigficante aliq sa
cramento. Post aqm turbata mittebat
se vnus qui poterat: et sanabatur solus. Post
illu qsqs se mitteret frustra faceret. Qd
sibi g hoc volt. n q venit vnus xpus
ad pplm iudeorum. et faciendo magna. do
cendo vtilia. turbauit pccores. turba
uit aqm pncia sua. et excitauit passio

nē suā: Sed latens turbauit. Si enī cognouis
sent: nūq̄m dn̄m glīe crucifixissent. Descendē
g° in aq̄m turbatā: h° ē hūiliter credē ī dn̄i
passionē. Ibi sanabat᷑ vn᷒: significās vnitatē.
Postea q̄sq̄s veniret nō sanabat᷑: qr q̄sq̄s p̄t
vnitatē fuit: sanari nō potuit. Videam᷒ g° q̄d
voluit significāe in illo vno: q̄m etiā ipe ser
uās vnitatis misteriū sicut p̄locutus sū:
de tot lāguētibꝫ vnū sanāe dignatus ē. Inuenit
in ānis ei᷒ nūm q̄ndā lāguoris. Triginta
octo ānos hēbat in īfirmitate. Hic nūs q°
mō magis ad languorē p̄tineat q̄ ad sa
nitatē: paulo diligētius exponendū est.
Intentos vos volo. Adsit dn̄s ut cōgrue lo
quar: et sufficiēter audiatis. Quadragena
rius nūs factus nobis ī q̄dam p̄fectione cō
mendat᷑. Notū ēe arbitror caritati vr̄e: tes
tant᷑ sepissiē scripture dīne. Ieiuniū h° nūo
cōsecratū ē. bene nostis: nā et moyses xl.
diebꝫ ieiunauit. et helyas totidē: et ipse
dn̄s deus nr̄ et saluator ihs xps. huc ieiu
nij nūm īpleuit. P moysen significat᷑ lex.
p helyam significant᷑ p̄phie: p dn̄m signifi
cat᷑ euāgeliū. Ideo ī illo monte tres appa
ruerunt: ubi se discipulis ondit ī claritate
vultus. et vestis sue. Apparuit eī medi᷒ int᷑
moysen et helyā: tanq̄ euāgeliū testimo
niū habet a lege et p̄phis. Siue g° ī lege
siue in p̄phia siue ī euāgelio: q̄dragena
rius nobis nūs ī ieiunio cōmendatur.
Ieiuniū magnū et generale ē abstinēe ab
iniq̄tatibꝫ et illicitis voluptatibꝫ sc̄li.
Quod est p̄fctm̄ ieiuniū: Ut abnegantes
īpietatē et sc̄lares cupiditates: tp̄anter
et pie et iuste viuam᷒ in h° sc̄lo. Huic
ieiunio q̄m mercedē addit apl̄s: Sequit᷑
et dicit. Exspectantes illā btām spem. et
manifestationē glīe bt̄i dei: et saluatoris
dn̄i nr̄i ihu xpi. In h° g° sc̄lo q̄si q̄drage
simā abstinētie celebram᷒ cū bn̄ viuim᷒:
cū ab iniq̄tatibꝫ et illicitis voluptatibꝫ
abstinem᷒. Sꝫ hec qr abstinētia sn̄ merce
de nō erit: exspectam᷒ btām illā spem et re
uelationē glīe magni dei. et saluatoris
nr̄i ihu xpi. In illa spe cū fuerit de spe facta
res: accepturi sum᷒ mercedē denariū. Ipa eī
merces redditur opariis ī vinea laborātibꝫ
scdm̄ euāgliū: q̄d vos credo reminisse. Neqꝫ
eī oīa cōmemoranda sūt: tanq̄ rudibꝫ et
imperitis. Denarius vo qui accepit nomē
a nūo decē reddit᷑: et coniunctus q̄dragenario

fit qnq̄genarius. Unde cū labore celebram᷒
quadragesimā añ pascha: cū letitia vo celebram᷒
acceptā mercedē qnq̄gesimā p᷒ pascha. Na
huic tanq̄ salutari labori boni opis qui
p̄tinet ad quadragenariū nūm addit᷑ q̄etis
et felicitatis denarius: ut qnq̄genarius fi
at. Significauit h° et ipe dn̄s ihs mlto ap̄ti
us. qn p᷒ resurrectionē xl. diebꝫ conuersat᷒
ē in terra cū discipulis suis: xl.mo aūt die cū as
cendisset in celū. peractis decē diebꝫ misit
mercedē sp̄s sc̄i. Significata sūt ista et q̄bus
dā significationibꝫ res ipe p̄uenientē sūt. Signifi
cationibꝫ pascim᷒: ut ad res ipas p̄durātes
p̄uenire possim᷒. Operarij enī sum᷒: et adhuc
in vinea laboram᷒. Finito die finito opere mer
ces restituet᷑. Sed q̄s operarius p̄durat ad ac
cipiendā mercedē: nisi qui pascat᷑ cū laborat.
Nō enī et tu opario tuo solā mercedē datur᷒
es. Nō enī afferes illi vn̄ vires repet. Et
ī labore pascis utiqꝫ: cui mercedē datur᷒
es. Sic et nos dn̄s istis significationibꝫ scrip
turarū laborātes pascit. Nā si ista itellige
dorū sacramētorū letitia subtrahat᷑ a nob. de
ficiam᷒ in labore: et nō erit qui p̄ueniat ad
mercedē. Quō g° quadragenario nūo p̄ficit᷑
opus? fortasse ideo qr lex ī decē p̄ceptis
data ē. et p totū mūdū p̄dicāda erat lex.
q̄ totus mūdus q̄tuor p̄tibꝫ cōmendat᷑:
oriente et occidente meridie et aq̄lone.
Unde denarius p q̄tuor mltiplicat᷒ ad q̄drage
p̄uenit. vel qr p euāgliū qd q̄tuor libros
h̄t impletur lex. qr ī euāgelio dictū ē: nō veni
legē soluere sed adimplere. Siue g° illa siue
ista causa siue aliq̄ alia p̄babilior q̄ nos
latet doctores nō latet: certū ē tn̄ quadra
genario nūo significari q̄ndā p̄fectionē ī opibꝫ
bonis. q̄ maxie opa bona exercentur ī absti
nētia quadā ab illicitis voluptatibꝫ sc̄li:
hoc ē gn̄ali ieiunio. Audi et aplm̄ dicentē.
Plenitudo legis caritas. Caritas vn̄? Per
grām dei p spm̄ scm̄. Nō enī hēem᷒ illā
ex nob: q̄si facientes illā nob. Donū dei
ē et magnū donū. q̄m caritas dei diffusa
ē in cordibꝫ nr̄is p spm̄ scm̄ q datꝰ ē nob.
Caritas g° implet legē. Et verissiē dictū ē:
plenitudo legis caritas. Queram᷒ hanc cari
tatē q̄admodū cōmendat᷑ a dn̄o. Recoli
tote qd p̄posuerim. Nūm xxxviij. annorū
ī illo languido volo exponere: qr nūs ille
tricesimus octauus languoris sit potius q̄m
sanitatis. Ergo ut dicebā: caritas implet

legem. Ad plenitudine legis i oibus opib9
ptinet xl^a nus. In caritate aut duo nob pcep
ta comedatur. Intuemi g obsecro et figite me
morie qd dico, ne sitis conteptores vbi: ne fiat
aia vra via ubi gnia iactata no germinent.
Et veient inqt volatilia celi: et colliget ea.
Rapite et recodite cordibz vris. Caritatis
precepta duo st a dno comedata: diliges dnz
deu tuu ex toto corde tuo. et ex tota aia tua.
et ex tota mete tua: et diliges pximu tuu si
cut teipm. In hys duobz pceptis: tota lex
pendet et pphe. Merito et illa vidua. oms
facultates suas duo minuta misit i dona
ria dei. Merito et p illa languido a latronibz sau
ciato stabularius duos numos accepit:
vn sanaretur. Merito apud samaritanos bi
duu fecit ihs: ut eos caritate firmaret. Bina
rio g nuo isto tm aliqd boni signifcat maxie
bipertita caritas comedat. Si g nus qdragena
rius ht pfcone legis: et lex no implet n
gemino pcepto caritatis: qd miraris qz langue
bat. q a qdragita duo minus hebat: Vide
amq pm iam q sacramento iste languidus
curet a dno. Venit eni ipe dns caritatis doc
tor et caritate plenus: breuias sicut de illo
pdcm e verbu sup terra: et ondit i duob9
caritatis pceptis pende lege et pphas. In
g pependit moyses qdragenario suo: in helyas
in suo. Hunc num attulit dns i testionio suo.
Curat iste languidus a psente dno. Sed qd ei
prius dicit: Vis sanus fieri: Rndit ille: hoiez
non habe a quo i piscina mittat. Vere ne
cessarius illi erat ho ad sanitate: s homo
ille. qui et deus e. Vnus eni deus: vn9 me
diator dei et hoim. ho dns xps ihs. Venit
g homo q erat necius. Qre sanitas differre
tur: Surge inqt: tolle grabatu tuu et abu
la. Tria dixit: surge tolle grabatu tuu et
ambula. Sz surge no opis ipium fuit: sed
opatio sanitatis. Sano aute duo ipauit.
Tolle grabatu tuu et abula. Rogo vos
cur no sufficeret ambula: a certe cur no suf
ficeret surge: Neqz ille cu sanus surrexisset:
i loco remansisset. Nonne ad hoc surrexiss:
ut abisset: Mouet g etia me qd duo pre
cepit: qui illu iacente duobz minus iuenit.
Tanqz ei duo qdam iubendo qd minus erat
impleuit. Quomodo g inueiem9 in hys duobz
dni iussis. duo illa pcepta significata cari
tatis: Tolle inqt grabatu tuu et ambula.
Que sut illa duo pcepta fres: Recolite

mecum. Notissima eni esse debent: n mo tm
venire in mente cu comeorant a nob: s delei
nuqz debent de cordibz vris. Semp oio co
gitate: diligendu ee deu et pximu. Deu
ex toto corde. ex tota aia et ex tota mente:
et pximu tanqz teipm. Hec semp cogitanda
hec meditanda hec retinenda: hec agenda hec
implenda sut. Dei dilectio prior est ordine
pcipiendi: pximi aut dilcio prior est ordie
faciendi. Neqz eni qui t pcepit dilcone is
ta in duob9 preceptis. prius tibi comedaret
pximu. et postea deu: s prius deu postea pxi
mu. Tu aut qz deu nondu vides: diligendo pxi
mu pmereris que videas. Diligendo pximu
purgas oculu ad videndu deu. euidenter
iohe dicente. si fratrem que vides no diligis:
deu que no vides qmodo diligere poteris: Ecce
dr tibi. Dilige deu. Si m dicas onde michi
que diligam: qd rndebo n qd ait ipe iohes.
deu nemo vidit vmqz: Et ne te oino alienu
a deo videndo ee arbitreris: ds inqt caritas
e. et q manet i caritate i deo manet. Dilige
g pximu: et ituere i te vn diligis pximu:
ibi videbis ut poteris deu. Incipe g diligere
pximu. Frange esurienti pane tuu: et egenu
sn tecto idue i domu tua. Si vidis nudu ves
ti: et domesticos seminis tui ne despexis. Fac
ens aut ista qd cosequeris: Tuc erupet velut
matutina lux tua. Lux tua. deus tu9 e. Tibi
matutina: qz p9 notte sli t veiet. Na ille
nec orit nec occidit: qz semp manz. Erit t
matutin9 redeunti: qui t occasu fecerat pereunti.
Ergo tolle grabatu tuu m videt dixisse:
dilige pximu tuu. Sz clausu est adhuc. et
expositioe idiget qntu arbitror. qre i tolle
do grabato dilcio pximi comedet: n forte hoc
nos offendit qd p grabatu re qnda stolida
et i sensata pxim9 comendat: No irascat
pxim9: si comendat p re nob q sn aia et sn
sensu e. Ipe dns et saluator nr ihs xps. lapis
angularis dcs e: ut duos coderet i se. Dcs e
et petra: vn aq pfluxit. Petra aut erat xps.
Qd g miru si petra xps. lignu pxim9: No
tm qualecuqz lignu: quomo nec illa qlisci
qz petra: s vnde aq pfluxerat sicientibz. n
qualiscuqz lapis. s angularis: q in semetipo
copulauit duos pietes e diuso venientes.
Sic nec qle cuqz lignu pximu accepis sed
grabatu. Qd g in grabato obsecro te: Qd
n qz ille languid9 grabato portabatur: sani9
aut grabatu portat: Qd dcm e ab aplo: in

invicem onera vestra portate et sic adimplebitis legem Christi. Lex ergo Christi caritas est. Nec caritas impletur nisi invicem onera nostra portemus. Sufferentes igitur invicem in dilectione: studentes servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Cum esses languidus: portabat te proximus tuus. Sanus factus es: porta proximum tuum. Invicem onera vestra portate: et sic adimplebitis legem Christi. Sic adimplebis o homo: quod tibi deerat. Tolle grabatum tuum. Sed cum tuleris: noli remanere ambula. Diligendo proximum et curam habendo de proximo: iter agis. Quo iter agis nisi ad dominum deum: ad eum quem diligere debemus ex toto corde et ex tota anima et ex tota mente. Ad deum enim nondum pervenimus: sed proximum nobiscum habemus. Porta ergo eum cum quo ambulas: ut ad eum pervenias cum quo manere desideras. Tolle ergo grabatum tuum et ambula. Fecit hoc ille: et scandalizati sunt iudei. Videbant enim hominem die sabbati portantem grabatum suum: non calumpniabatur domino quod sanum eum fecerat sabbato ut eis respondere posset quia si cuiusquam eorum iumentum in puteum cecidisset: utique die sabbati erueret illud et solveret iumentum suum. Non itaque iam illi obiciebant quod die sabbato sanus factus esset homo: sed quod portabat grabatum suum. Si sanitas non erat differenda: numquid et opus fuerat imperandum. Non tibi licet facere inquiunt quod facis: tollere grabatum tuum. Et ille auctorem sanitatis sue obiciebat calumpniatoribus. Qui me fecit sanum: ipse mihi dixit tolle grabatum tuum et ambula. Non acciperem iussionem a quo acceperam sanitatem. Et illi. Quis est ille homo qui tibi dixit tolle grabatum tuum et ambula. Sed qui sanus erat factus: nesciebat quis esset a quo hoc audierat. Ihesus autem cum hoc fecisset et iussisset: declinaverat ab eo in turba. Videte quemadmodum et hoc impleatur. Portamus proximum: et ambulamus ad deum. Sed eum ad quem ambulamus nondum videmus: ideo et ille nondum noverat ihesum. Sacramentum hoc commendatum est: quia in eum credimus quem nondum videmus. Et ut non videatur: declinat in turba. Difficile est in turba videre Christum. Solitudo quedam necessaria est menti nostre. Quadam solitudine intentionis videtur deus. Turba strepitum habet: visio ista secretum desiderat. Tolle grabatum tuum: porta portatus proximum tuum et ambula ut pervenias. Noli ihesum querere in turba: non est tamquam unus de turba. Precessit omnem turbam. Prior ascendit de mari piscis ille magnus: et in celis sedet interpellans pro nobis tamquam sacerdos magnus. Unus intravit in interiora veli: turba foris stat. Ambulatum qui portas proximum tuum: si didicisti portare qui solebas portari. Denique modo nondum nosti ihesum: nondum vidisti ihesum. Nondum vides ihesum. Quid postea sequitur. Quoniam non destitit ille tollendo grabatum suum et ambulando: vidit eum postea ihesus in templo. In turba non vidit eum: in templo vidit. Dominus quidem ihesus et in turba illum videbat et in templo: ille autem languidus in turba ihesum non cognoscit: in templo cognoscit. Pervenit ergo ille ad dominum: vidit eum in templo. vidit eum in loco sacro: in loco sancto. Et quid ab eo audit. Ecce iam sanus factus es. noli peccare: ne quid tibi deterius contingat. Nunc ille postea quam vidit ihesum et cognovit ihesum auctorem sanitatis sue: non fuit piger in evangelizando quem viderat. Abiit et nuntiavit iudeis: quia ihesus esset qui fecerat eum sanum. Ille annuntiabat: et illi insaniebant. Ille salutem suam predicabat: illi salutem suam non querebant. Persequebantur iudei dominum ihesum: quia hec faciebat in sabbato. Quid ergo modo dominus respondit iudeis. Audiamus. De sanatis sabbato hominibus dixi quid solent respondere quia iumenta sua non contempnebant sabbato vel liberando vel alendo. De portato grabato quid respondit. Manifestum opus corporale factum erat ante oculos iudeorum: non sanitas corporis sed operatio corporis: quod non videbatur ita necessaria quemadmodum sanitas. Aperte ergo dominus dicit sacramentum sabbati et signum observandi unius diei ad tempus datum esse iudeis: impletionem vero ipsam sacramenti in illo venisse. Pater meus inquit usque modo operatur: et ego operor. Misit in eis magnum tumultum. Adventu domini turbabatur aqua: sed quod turbabat latet: tamen sanandus est turbata aqua eger unus magnus passione domini totus mundus. Videamus ergo responsionem veritatis. Pater meus usque modo operatur: et ego operor. Falsum ergo dixit scriptura: quia deus requievit ab omnibus operibus suis in die septimo: et contra scripturam hanc per moysen ministratam loquitur dominus ihesus cum ipse dicat iudeis. Si crederetis moysi crederetis forsitan et mihi: de me enim ipse scripsit. Videte ergo ne aliquid voluit significare moyses: quod deus requievit in septimo die. Non enim deus defecerat operando creaturam suam: et indigebat requie sicut homo. Quomodo defecerat: qui verbo fecerat. Tamen et illud verum est quia requievit

deus ab operibus suis in die septimo: et hoc venire
quod ait ihesus. Pater meus usque modo operatur. Sed quis expli
cet verbis homo hominibus infirmus infirmis. indoctus
discere cupientibus. et forte si quid sapit, per me expli
care non valens hominibus difficile forte capientibus?
etiam si explicari possit quod capitur? Quis igitur fratres
mei explicet verbis quomodo deus et quietus opere
tur. et operans quiescat? Obsecro vos. ut hoc vobis
competentibus differatis. Visio enim ista templum
dei querit: sanctum locum querit. Portate primum et am
bulate: ibi eum videbitis. ubi verba hominum
non queratis. Hoc forte potius dicere valemus:
quia et in eo quod deus in septimo die requievit: ipsum
dominum et salvatorem nostrum ihesum christum qui hec loque
batur et dicebat. pater meus usque modo operatur. et ego
operor. magno sacramento significavit. Quia et
dominus ihesus utique deus. ipse est enim verbum dei: et
audistis quia in principio erat verbum. et non
qualecumque verbum: sed deus erat verbum. et omnia
per ipsum facta sunt: forte significatus est requieturus
in die septimo. ab omnibus operibus suis. Legite
enim evangelium. et videte quanta operatus sit ihesus:
operatus est salutem nostram et in cruce. ut im
plerentur in eo omnia predicta prophetarum. Coronatus
est spinis. suspensus est in ligno. dixit sitio.
accepit acetum in spongia. ut impleretur quod
dictum est: et in siti mea potaverunt me ace
to. At ubi impleta sunt omnia opera eius: sexta
sabbati inclinato capite reddidit spiritum: et in
sepulcro sabbato requievit ab omnibus operibus suis.
Ergo tamquam diceret iudeis: quid exspectatis ut
non operer sabbato? Sabbati dies vobis ad sig
nificationem meam preceptus est. Opera dei at
tenditis: ego ibi eram cum fierent. Per me facta sunt
omnia. ego novi. Pater meus usque modo operatur. Operatus
est pater lucem: sed dixit ut fieret lux. Si dixit
verbo operatus est. Verbum eius ego eram: ego
sum. Per me factus est mundus in illis operibus:
per me regitur mundus in istis operibus. Pater meus
et tunc operatus est cum fecit mundum: et usque
nunc operatur cum regit mundum. Ergo et per me
fecit cum fecit: et per me regit cum regit. Dixit
hec. Sed quibus? Cecis surdis claudis lan
guidis. medicum non agnoscentibus: et tamquam in
frenesi mente perdita occidere volentibus. Proinde
quod fecit evangelista dixit: Hic ergo magis
querebant eum iudei interficere: quia non solum solve
bat sabbatum: sed et patrem suum dicebat deum. Non
quomodocumque. Sed quomodo? Equalem se faciens deo.
Nam omnes dicimus deo. pater noster qui es in celis:
et legimus et iudeos dixisse. cum tu sis pater noster.

Ergo non hinc irascebatur. quia patrem suum dice
bat deum: sed quia longe alio modo quam homines. Ecce
intelligunt iudei: quod non intelligunt arriani.
Arriani quippe inequalem filium patri dicunt: et inde
heresis pulsat ecclesiam. Ecce ipsi ceci. ipsi inter
fectores christi: intellexerunt tamen verba christi. Non
eum intellexerunt esse christum. nec eum intellexerunt
filium dei: sed tamen intellexerunt in illis verbis.
quia talis commendaretur filius dei. qui equalis es
set deo. Quis erat nesciebant: talem tamen predicari
agnoscebant. qui patrem suum dicebat deum: e
qualem se faciens deo. Non ergo erat equalis deo?
Non ipse se faciebat equalem: sed ille illum genu
erat equalem. Si se ipse ~~illum~~ faceret equalem deo:
caderet per rapinam. Qui enim se voluit equalem
facere deo. dum non esset cecidit: et ex angelo factus
est dyabolus. Et hanc superbiam homini propinavit:
unde ipse deiectus est. Nam hoc dixit homini: in
stanti lapsus invidit. Gustate et eritis si
cut dii. id est usurpatione rapite quod facti non estis:
quia et ego rapiendo deiectus sum. Non hoc pro
debat: sed hoc suadebat. Christus autem equalis
patri natus erat non factus: natus de substantia patris.
Unde illum sic commendat apostolus. Qui cum in forma dei
esset: non rapinam arbitratus est esse equalis deo. Quid
est non rapinam arbitratus est? Non usurpavit equali
tatem dei: sed erat in illa in qua natus erat. Et nos
ad equalitatem deo quomodo perveniremus? Semetipsum
exinanivit: formam servi accipiens. Non ergo se
exinanivit amittens quod erat: sed accipiens
quod non erat. Hanc formam servi contemnentes
iudei. deum christum equalem patri intelligere non poterant:
quamvis eum hoc de se dicere minime dubitabant.
et ideo seviebant: et adhuc tamen eos ille per
ferebat. et sanitatem sevientium requirebat.

Explicit omelia xvii. Incipit xviii. ab eo loco ubi
ait: amen dico vobis non potest filius a se facere
quicquam usque ad id hec et filius facit similiter.

IOhannes evangelista inter con
sortes et comparticipes suos ali
os evangelistas. hoc proprium
et precipuum donum accepit a domino:
cuius super pectus in convivio dis
cumbebat: ut per hoc significaret.
altiora de intimo eius corde po
tabat: ut ea diceret de filio dei que parvulorum
mentes fortassis intentas excitare possint.
implere autem nondum capaces non possint. Gran
dioribus autem quibusdam mentibus et ad etatem
quandam interius virilem pervenientibus: daret a
liquid unde his quo et exerceantur et pascantur.

Audistis cum legeretur: et unde sermo iste venit meministis. Hesterno enim die lectum est quod propterea volebant Iudei Ihesum interficere, quia non solum solvebat sabbatum: sed et patrem suum dicebat deum, equalem se faciens deo. Quod Iudeis displicebat, hoc ipsi patri placebat: hoc sine dubio placet etiam eis qui honorificant filium sicut honorificant patrem. Quia si eis non placeat: displicebunt. Non enim deus erit maior quia placet tibi: sed tu minor si displicet tibi. Adversus hanc autem eorum calumpniam venientem vel de ignorantia vel de malitia loquitur dominus, non omnino quod capiant: sed unde agitentur et conturbentur, et forsitan conturbati medicum querant. (fortasse) Dicebat autem que scriberentur: ut etiam a nobis postea legerentur. Viderimus ergo quid in Iudeorum cordibus factum sit cum hec audirent: quid in nobis fiat cum hec audimus amplius cogitemus. Neque enim nate sunt hereses et quedam dogmata perversitatis illaqueantia animas et in profundum precipitantia: nisi dum scripture bone intelliguntur non bene. Et quod in eis non bene intelligitur, etiam temere et audacter asseritur. Itaque karissimi valde caute hec audire debemus, ad que capienda parvuli sumus, et corde pio et cum tremore sicut scriptum est hanc tenentes regulam sanitatis: ut quod secundum fidem qua imbuti sumus intelligere valuerimus, tanquam de cibo gaudeamus. Quod autem secundum sanam fidei regulam intelligere nondum potuerimus, dubitationem auferamus, intelligentiam differamus: hoc est ut etiam si quid sit nescimus, bonum tamen et verum esse minime dubitemus. Et ego fratres qui suscepi loqui vobis, cogitandus sum a vobis quis susceperim et que susceperim. Suscepi enim tractanda divina homo: spiritualia carnalis, eterna mortalis. Etiam a me karissimi longe sit vana presumptio: si volo sanus in domo dei conversari, que est ecclesia dei vivi, columpna et firmamentum veritatis. Pro meo modulo capio: quod vobis appono. Ubi aperitur pascor vobiscum: ubi clauditur pulso vobiscum. Commoti sunt ergo Iudei: et indignati sunt. Merito quidem quia audebat homo equalem se facere deo: sed ideo immerito, quia in homine non intelligebant deum. Carnem videbant: deum nesciebant. Habitaculum cernebant: habitatorem ignorabant. Caro illa templum erat: deus inhabitabat intus. Non ergo Ihesus carnem equabat patri: non formam servi domino comparabat. Non quod factum est propter nos: sed quod erat quando fecit nos. Quis namque sit Christus catholicis loquor nostis: quia bene credidistis.

Non verbum tantum, nec caro tantum: sed verbum caro factum est ut habitaret in nobis. Recense de verbo quod nosti. In principio erat verbum: et verbum erat apud deum: et deus erat verbum. Hic equalitas cum patre. Sed verbum caro factum est: et habitavit in nobis. Hac carne maior est pater. Ita pater et equalis et maior. Equalis verbo: maior carne. Equalis ei per quem fecit nos: maior eo qui factus est propter nos. Ad hanc regulam sanam catholicam quam pre ceteris nosse debetis: quam tenetis qui nostis, a qua pedes fidei vestre labi non debent, quam nullis hominum argumentis extorquendam esse cordi nostro, dirigamus ea que intelligimus. Et que forte non intelligimus, dirigenda ad hanc regulam quousque differamus, cum idonei fuerimus. Novimus ergo equalem patri filium dei, quia novimus in principio deum verbum. Quid ergo Iudei volebant eum interficere? Quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem suum dicebat deum, equalem se faciens deo. Videntes carnem: non videntes verbum. Loquitur ergo et contra eos verbum per carnem: et interior habitator sonet per habitaculum suum: ut qui potest noverit quis intus habitet. Quid ergo eis dicit? Respondit itaque Ihesus: et dixit eis commotis quia equalem se fecit deo. Amen amen dico vobis non potest filius facere quicquam: nisi quod viderit patrem facientem. Ad hec quid responderint Iudei scriptum non est: et fortasse tacuerunt. Quidam tamen qui christianos se haberi volunt non tacent: et quodammodo ex his verbis concipiunt quedam dicenda contra nos: que contempnenda non sunt, et propter ipsos et propter nos. Arriani quippe heretici dicentes non per carnem sed ante carnem filium ipsum qui suscepit carnem minorem esse quam pater est, et non esse eiusdem substantie cuius pater est: capiunt ex his verbis ansam calumpnie, et respondent nobis. Videtis quia dominus Ihesus cum animadverteret Iudeos ex hoc moveri quia patri deo equalem se faceret: talia verba subiunxit ut se equalem non esse monstraret. Movebantur enim Iudei invidentes adversus Christum: quia equalem se faciebat deo. Et volens eum corrigere ab hoc motu Christus, et ei demonstrare filium non esse equalem patri, id est equalem deo, ait quasi dicens. Quid irascimini? Quid indignamini? Non sum equalis: quia non potest filius a se facere quicquam nisi quod viderit patrem facientem. Cui enim inquiunt non potest a se facere quicquam nisi quod viderit patrem facientem: utique minor est, non equalis. In hac regula cordis sui distorta et prava audiat nos hereticus nondum obiurgantes: sed adhuc quasi querentes et explicet nobis quod sentit. Puto enim o quisquis ille es. Faciamus

enim eum tamquam adesse putem: tenes nobiscum
quia in principio erat verbum. Teneo inquit.
Et quia verbum erat apud deum. Et hoc inquit
teneo. Sequere ergo et hoc fortius tene: quia
deus erat verbum. Et hoc inquit teneo. Sed
ille deus maior. ille deus minor: iam nescio
quid paganum redolet. Cum christiano me loqui
arbitrabar. Si est deus maior. et est deus
minor: duos deos colimus, non unum deum.
Quid inquit et tu non duos deos dicis equales sibi?
Hoc ergo non dico. Equalitatem enim istam sic intelligo.
ut ibi intelligam etiam indiuiduam caritatem: et sic
indiuiduam caritatem. ut et perfectam unitatem. Si
enim caritas quam misit hominibus deus de multis
hominum cordibus facit cor unum: et multas hominum
animas fecit animam unam. sicut de credentibus
sese inuicem diligentibus scriptum est in actibus
apostolorum. erat illis anima una. et cor unum in deum.
Si ergo anima mea et anima tua cum idem sapimus
nosque diligimus fit anima una: quanto magis pater
deus et filius deus in fonte dilectionis deus unus est.
Uerum ad hec verba quibus commotum est cor tuum
intende: et recole mecum quid de verbo requirebamus.
Iam tenemus deus erat verbum. Adiunge aliud: quia
cum dixisset hoc erat in principio apud deum. conti
nuo subiecit euangelista. Omnia per ipsum facta sunt.
Nunc te comprehendo exagito: nunc te contra te commoueo.
et te contra te impello. Tene tamen in corde ista
de verbo: quia deus erat verbum. et omnia per ipsum facta sunt.
Audiamus verba quibus commotus es: minorem di
cens filium. Nempe quia dixit non potest filius a se facere
quicquam: nisi quod viderit patrem facientem. Ita inquit.
Expone hoc mihi paululum. Sic quantum opinor
intelligis quia quedam facit pater: filius autem atten
dit quemadmodum faciat pater. ut possit et ipse
ea facere que viderit patrem facientem. Duos quasi
fabros constituisti: ita patrem et filium. ut etiam
magistrum et discipulum: quomodo solent patres fa
bri docere artem suam filios suos. Ecce descendo
ad carnalem sensum tuum: ita interim cogita et
tu. Videamus si hec cogitatio nostra inueniat
exitum secundum illa que iam de verbo pariter locuti
sumus. pariterque sentimus: quia deus erat verbum.
et omnia per ipsum facta sunt. Pone ergo patrem tamquam
fabrum quedam opera facientem: filium autem tamquam
discipulum qui non potest facere quicquam. nisi quod viderit
patrem facientem. Intendit enim quodammodo in
manus patris. ut quomodo eum vidit fabrica
re: sic et ipse tale aliquid fabricet in operibus suis.
Sed pater iste omnia illa que facit: vult ut atten
dat eum filius: et talia et ipse faciat per

que facit. Ista nunc est ut assis sine tue pori
quam mecum recessisti mecumque tenuisti: quia in principio
erat verbum. et verbum erat apud deum. et deus erat ver
bum. et omnia per ipsum facta sunt. Tu ergo qui mecum tenueras
quia omnia per verbum facta sunt: rursus carnali sapore et
puerili motu facis tibi in animo deum facientem et
verbum attendentem. ut cum fecerit deus. faciat et
verbum. Quid enim fecit deus preter verbum? Si ali
quid facit: non omnia per verbum facta sunt. Perdidisti quod
tenebas. Si autem omnia per verbum facta sunt: cor
rige quod male intelligebas. Fecit pater. et non
fecit nisi per verbum. quomodo attendit verbum ut vide
at patrem facientem sine verbo. quod similiter faci
at verbum. Quicquid fecit pater per verbum fecit: aut
falsum est. omnia per ipsum facta sunt. Sed verum est: omnia per
ipsum facta sunt. Parum tibi fortasse videbatur: et
sine ipso factum est nichil. Recede ergo ab ista car
nis prudentia: et queramus quemadmodum dictum sit:
non potest a se filius facere quicquam. nisi quod viderit patrem fa
cientem. Queramus si digni sumus qui apprehendamus.
Fateor enim magna res est. ardua omnino videre
facientem patrem per filium. Non singula opera fa
cientem patrem et filium. sed quelibet opera patrem per
filium: ut nulla opera fiant vel a patre sine filio. vel
a filio sine patre: quia omnia per ipsum facta sunt. et sine ipso
factum est nichil. Quibus in fundamento fidei fir
missime constitutis iam quale est vide. quia non potest fi
lius a se facere quicquam. nisi quod viderit patrem facientem.
Queris ut opinor nosse filium facientem: que
re prius nosse filium videntem. Certe enim quod ait:
Non potest a se filius facere quicquam. nisi quod viderit
patrem facientem. Intende quod dixit: nisi quod vi
derit patrem facientem. Precedit visio: et sequitur
effectio. Videt enim ut faciat. Tu quod queris
iam nosse quomodo faciat. dum nondum scias quo
modo videat? Quid curris ad id quod posterius est.
relicto quod prius est? Videntem se dixit et fa
cientem. non facientem et videntem: quia non potest a se
filius facere quicquam. nisi quod viderit patrem facientem.
Uis ut explicem tibi quomodo faciat? Tu ex
plica mihi quomodo videat. Si hoc tu explicare non
potes: nec ego illud. Si hoc tu capere nondum
es ydoneus: nec ego illud. Uterque ergo nostrum que
rat: uterque pulset. ut uterque accipere mereatur.
Quid quasi doctus calumpniaris indocto? Ego
ad faciendum. tu ad videndum: ambo indocti a
magistro queramus. Non in scola eius pueriliter litige
mus: tum simul iam didicimus. quia omnia per ipsum facta sunt.
Ergo manifestum est quia non alia opera facit pater
que videat filius ut ipse faciat similia: sed eadem opera
facit pater per filium. quia omnia per verbum facta sunt. Iam

quomo facıat deus q̇s nouit. Non dico
quomō fecit mūdū. sed quō fecit oclm tuū.
cui carnalit̄ inherens visibilia inuisibilibȝ
compas. Talia enī de deo cogitas. qualia
hijs oclis vidē cōsuesti. Si aūt istis oclis
videri posset deus nō dicet. btī mūdo corde
qr ipi deū videbūt. Ergo habes oclm corpo
ris ad videndū fabrū. sed nondū habes
oculū cordis ad videndū deū. Ideo qd̄ so
les vidē ī fabro. trāsferre vis ad deū. Pone
in tra terrena. sursū cor. Qd g̊ carissimi.
Explicaturi sum⁹ nos qd̄ intrrogauim⁹. q̊
mō videat verbū. q̊mō pr̄ videat a vbo.
Qd sit vidē verbi nō sū tam audax. tā teme
rarius. ut hoc explicarē pollicrar. et me et
vos. Vtrūqȝ suspicor modulū vrm. nouitū
meū. Sig̊ placet. nō diutius ī moremur.
Pcurram⁹ lectem. et videam⁹ verbis dni
turbari corda carnalia. ad hō turbari. ne ī
eo qd̄ tenet remaneat. Extorqat̄ tangˀ
puis luditū nescio qd̄ quo se male auo
cat. ut possit inseri vtiliora gradiorib⁹.
ut possit pfice q̄ repebāt in tra. Surge
qre suspira anhela desidio. et ad clausa
pulsa. Si aūt nondū desideam⁹ nōdū in
hiam⁹ nōdū suspiram⁹. margaritas q̄
buscūqȝ piecturi sum⁹. aut margaritas
q̄lescūqȝ nō sipi īuenturi sum⁹. Moueri
g̊ kmi desiderium in corde vro. Mores p
ducūt ad ītelligentiā. genus vite pducit
ad genus vite. Alia vita trena. alia vita
celestis. alia vita pecorū. alia vita hoīm.
alia vita angloꝝ. Vita pecorū trenis vo
luptatibȝ estuat. sola trena cōq̊rit. ī ea
pna atqȝ piecta ē. Vita angloꝝ sola celes
tis. Vita hoīm media ē int̄ angloꝝ vita
et pecorū. Si viuit hō scdm carnē. pecori
bȝ cōpatur. si viuit scdm spm. anglis so
ciatur. Qn̄ scdm spm viuis. qre etiā in ipsa
anglica vita. vtrū puus an grādis sis. Si
ēi adhuc puus es. dicūt ī angli. Cresce.
Nos panē mādueam⁹. tu lacte nutrire. lac
te fidei vt pueīas ad cibū spēi. Si autē
adhuc ī hiatur sordidis voluptatib⁹.
si adhuc fraudes cogitatur. si mēdacia
nō vitant. si mēdacia piuriȳs cumlant.
tā īmūdū cor audet dicē. explica m̄ quō
videt verbū. etiā si possim etiā si ego iam
videā. Porro aūt si forte ego nō sū in hys
moribȝ. et tn̄ ab ista visione longe sum.
q̄ntū ille qui nondū isto supno desidio

incipit. trenis desideriȳs pgūatus. Multū
intēst int aūersante et desidēante. et iterū
multū intēst int desiderante et fruente.
Viuis ut pecora. auersaris. angli pfruūt.
Tu aūt si nō viuis ut pecora. iā nō aduer
saris. desideras aliqd̄ et nō capis. ī choasti
ipo desidio vitā angloꝝ. Crescat ī te et
pficiat ī te. et capias hoc nō a me. sȝ ab
illo qui et te fecit et me. Tū nō ut aīqȝ nos
dimisit et dn̄s qui voluit ītelligi. qr ī eo
qd̄ dicit nō pt filius a se face qcq̄. ni qd̄ vi
derit prēm facientē. nō alia opa facit pr̄
q̄ videat filius. et alia filius cū viderit pa
trē facientē. sȝ eadē opa ipa et pr̄ et filius.
Secutus eī ait. Quecūqȝ eī ille fecerit. hec
et filius simlr̄ facit. Nō eī ille fecit alia fi
lius simlr̄ facit. sed q̄cūqȝ ille fecit. hec et
filius simlr̄ facit. Si hec facit filius q̄ fecit
pr̄. p filiū facit pr̄. Si p filiū pr̄ facit q̄ fac.
nō alia pr̄ alia filius facit. sȝ eadē opa sūt
pris et filij. Et quomō eadē facit et filius.
et eadē et simlit̄. ne forte eadē sed dissilit̄.
Eadē inqt et simlr̄. Et quomō posset nō si
milit̄. Accipite exemplū. qd̄ puto ad vos nō
sit grande. Cū scribim⁹ lrās. facit eas pmo
cor nrm. et deīn manus nrā. Certe vn̄ oēs
acclamastis. n̄ qr cognouistis. Certū est
qd̄ dixi. et maīfestū omībȝ nobis. Ire fiūt
pmō a corde nrō. deīn a corpe nrō. Man⁹ ser
uit ī pantı cordi. easdē lrās facit et cor et
manus. Nūqd alias cor alias manus.
Easdē q̄dem facit man⁹. sȝ nō simlr̄. Cor eī
nrm facit eas ītelligibilr̄. man⁹ aūt visi
bilr̄. Ecce q̊mō fiūt eadē dissimilr̄. Vnde
parū fuit dnō dicē. q̄cūqȝ pr̄ fecit hec et fili⁹
facit. ni addet et simlr̄. Qd si eī hoc mō in
telligēs. quomō q̄cūqȝ cor facit. hec et ma
nus facit. sȝ nō simlr̄. Hic vō addidit. hec
et filius simlr̄ facit. Et si hec facit et simi
lr̄ facit. expgiscē. stringat̄ iudeus. credat
xpianus. cōuīcatur hereticus. eq̄lis ē pri
filius. Pr̄ enī diligit filiū. et oīa demōstrat.
Dei q̄ ipse facit. Ecce ē illud demōstrat. Redim⁹ ad
mōstrat cui. vtiqȝ q̄i videt. Redim⁹ ad
id qd̄ explicaē nō possum⁹. q̊mō vbū vide
at. Ecce hō fcūs ē p vbū. Sȝ hō ht oculos.
ht aures. ht manus. diūsa mebra ī corpa.
Per oclos pt vidē. p aures pt audire. p man⁹
opari. Diūsa mēbra. diūsa mēbroꝝ officia.
Non pt illud mēbrū qd̄ pt aliud. tn̄ ppter
corpis vnitatē oculus et sibi et auri videt.

et auris et sibi et oculus audit. Numquid tale aliquid in verbo arbitrandum esse debet, quem omnia per ipsum. et dixit scriptura in psalmo: intelligite qui insipientes estis in populo et stulti aliquando sapite. qui plantavit aurem non audiet. aut qui finxit oculum non considerat. Deus ergo finxit oculum per verbum. si plantavit aurem per verbum quia omnia per verbum. non possumus dicere non audit verbum, verbum non videt: ne obiurget nos psalmus et dicat: stulti aliquando sapite. Itaque si audit verbum et videt verbum, audit filius videt filius: numquid tamen in ipso divisis locis quesituri sumus oculos et aures. Et aliunde videt aliunde audit: et auris eius non potest quod oculus. et oculus eius non potest quod auris. An totus ille visus est. et totus auditus. Forte ita. immo non forte: sed vere ita: dum tamen et ipsum eius videre et ipsum eius audire, longe alio modo quam nostrum sit. Et videre et audire simul in verbo est. nec aliud ibi est videre aliud audire: sed auditus visus et visus auditus. Et nos qui aliter audimus aliter videmus: hoc unde novimus. Redimus forte ad nos si non sumus prevaricatores. Redeundum est. redite prevaricatores ad cor: quibus dicitur ad cor. Quid itis a vobis: et peritis ex vobis. Quid itis solitudinis vias: erratis vagando. Redite. Quo. Ad deum cito. Primo redi ad cor tuum: exula te vagaris foris. Teipsum non nosti: et queris a quo factus es. Redi redi ad cor: tolle te a corpore. Corpus tuum: habitatio tua est. Cor tuum sentit etiam per corpus tuum: sed corpus tuum non quod cor tuum. Dimitte corpus tuum: redi ad cor tuum. In corpore tuo inveniebas alibi oculos, alibi aures. In corde tuo numquid hoc invenis. An in corde tuo non habes aures. De quibus ergo dominus dicebat: qui habet aures audiendi audiat. An in corde non habes oculos. Unde dicit apostolus: illuminatos oculos cordis vestri. Redi ad cor. vide ibi quid sentias forte de deo: quia ibi est ymago dei. In interiore homine habitat christus: in interiore homine renovaris ad ymaginem dei. In ymagine sua: cognosce auctorem eius. Vide quemadmodum omnes corporis sensus cordi intro nuntiet: quod senserit foris. Vide quam multos ministros habeat unus interior imperator: et quid agat apud se etiam sine hiis ministris agat. Renuntiant oculi cordi alba et nigra: renuntiant aures eidem cordi canora et dissona. Renuntiant nares eidem cordi odora et putentia: renuntiat gustus eidem cordi amara et dulcia. Renuntiat tactus eidem cordi lenia et aspera: renuntiat sibi ipsum cor iusta et iniusta. Cor tuum et videt et audit

et cetera sensibilia diiudicat: et quod non aspirant corporis sensus iusta et iniusta, bona et mala discernit. Unde in oculos aures nares cordis tui. Diversa sunt que ad cor tuum referuntur: et divisa ibi membra non inveniuntur. In carne tua alibi audis alibi vides: in corde tuo ibi audis ubi vides. Si hoc ymago: quanto potentius ille cuius est ymago. Ergo et audit filius et videt filius: et ipsa visio et auditio filius. Et hoc est illi audire quod esse: et hoc est illi videre quod esse. tibi non hoc est videre quod esse: quia et si perdas videre potes esse: et si perdas auditum potes esse. Putamus ne pulsavimus. Excitatum est aliquid in nobis: quo vel tenuiter suspicemur unde lumen veniat nobis. Puto fratres quia cum loquimur ista: et cum meditamur exercemus nos. Et cum exercemus nos in ipsis: et rursus quasi reflectimur pondere nostro ad ista consueta. tales sumus quales lippientes cum producuntur ad videndum lumen, si forte antea visum omnino non habebant: et incipiunt eundem visum per diligentiam medicorum utcumque reparare: et cum probare vult medicus quantum eis salutis accesserit, temptat eis ostendere quod videre desiderabant et non poterant cum ceci essent. Et redeunte iam utcumque acie oculorum producuntur ad lucem: et cum viderint fulgore ipso reverberantur quodammodo. et dicunt medico demonstranti. Iam vidi: sed videre non possum. Quid ergo facit medicus. Revocat ad solita: et addit collirium ut ad illud quod visum est et videre non potuit desiderium nutriat. et ex ipso desiderio curetur plenius: et si qua mordacia sanitati reparande adhibentur fortiter ferat: ut amore illius lucis accensus dicat sibi. Quando erit ut illud firmis oculis videam: quod sauciis et infirmis non potui. Urget medicum: et rogat ut curet. Ergo fratres si forte aliquid tale factum est in cordibus vestris. si utcumque erexistis cor vestrum ad videndum verbum: et ipsius luce reverberati ad solita redistis: rogate medicum ut adhibeat collyria mordacia precepta iustitie. Est quod videas: sed non est unde videas. Non mihi antea credebas. quia est quod videas. Ducente quadam ratione adductus es: appropinquasti. intendisti. palpitasti. refugisti. Scis certe esse quod videas: sed ydoneum te non esse qui videas. Ergo curare. Que sunt collyria. Noli mentiri noli periurare: noli adulterare noli furari. noli fraudare. Sed consuevisti et cum aliquo dolore a consuetudine revocaris: hoc est quod

mordet et sanat. Iam dico tibi liberius ex
fiore et meo et tuo: si curari destiteris et esse
idoneus ad perfruendum hac luce neglexeris.
valitudine oculorum tuorum tenebras amabis:
et amando tenebras in tenebris remanebis: et
remanendo in tenebris etiam in tenebras exterio
res proiceris. Ibi erit fletus et stridor dentium.
Si nichil in te faciebat amor lucis: faciat
timor doloris. Sufficienter me locutum arbi
tror: et lectionem tamen euangelicam non finiui. Si
dicam reliquum onerabo vos: et timeo ne etiam
quod haustum est effundatur. Sufficiant ergo ista
caritati vestre. Debitores sumus non nunc sed
semper quamdiu viuimus: quia propter vos viuimus.
Verumtamen vitam istam nostram infirmam laboriosam periculo
sam in hoc mundo: consolamini bene viuendo. Nolite nos
contristare: et atterere malis moribus vestris.
Cum enim offendimur mala vita vestra si refugia
mus a vobis. et separemus nos a vobis. et ad
vos non attendamus: nonne conquerimini et dicitis.
et si languebamus curaretis. et si infirmabamur
visitaretis: Ecce curamus: ecce visitamus.
Sed non nobis fiat quomodo audistis ab apostolo.
Timeo ne sine causa laborauerim in vobis.

Explicit sermo xviii. Incipit xix. ab eo quod scrip
tum est. non potest filius a se facere quicquam usque ad
id quod ait: quia non quero voluntatem meam. sed
voluntatem eius qui misit me

Sermone pristino quantum
nostrum mouet affectum et
intelligendi paupertatem.
locuti sumus ex occasione
verborum euangelicorum ubi
scriptum est: non potest filius
a se facere quicquam nisi quod vi
dit patrem facientem. quid sit videre filii. hoc est
videre verbi. quia filius verbum. et quia per verbum
facta sunt omnia: quomodo posset intelligi quod vi
deat primo filius patrem facientem. tunc demum
et ipse faciat que facta conspexerit. cum pater nichil
nisi per filium fecerit. Omnia enim per ipsum facta sunt: et
sine ipso factum est nichil. Non tamen explicatum a
liquid diximus: sed quia nec explicatum aliquid
intelleximus. Aliquando quippe sermo deficit etiam
ubi intellectus proficit: quanto magis sermo pa
titur defectionem. quando intellectus non habet perfectionem.
Nunc itaque quantum tamen dominus donat breuiter percur
ramus lectionem: et vel hodie expleamus debi
tum pensum. Si quid forte remanserit vel temporis
vel virium: retractabimus si potuerimus. quantum
et a nobis et apud vos fieri potest. Quid sit vide

verbi: demonstrari verbo non potest. Nimia
quippe dicta sunt hic. Que si intelligant secundum
humanum sensum carnaliter. nichil aliud nobis fa
cit anima plena fantasmatis. nisi quasdam ymagi
nes velut duorum hominum patris et filii. vnius os
tendentis alterius videntis. vnius loquentis alterius
audientis: que omnia ydola cordis sunt. Que
si iam deiecta sunt in templis suis: quanto magis
deicienda sunt de pectoribus christianis. Non
potest inquit filius a se facere quicquam: nisi quod viderit
patrem facientem. Verum est hoc. tenete hoc: dum tamen
non amittatis quod in ipsius euangelii exordio
tenuistis: quia in principio erat verbum. et verbum
erat apud deum. et deus erat verbum: et paulo post
quia omnia per ipsum facta sunt. Quod nunc ei audistis
coniungite illi auditui: et utrumque concordet
in cordibus vestris. Sic itaque non potest filius a se
facere quicquam. nisi quod viderit patrem facientem: ut
tamen ea que pater facit non faciat nisi per filium: quia filius
eius est verbum. Et in principio erat verbum: et verbum
erat apud deum. et deus erat verbum: et omnia
per ipsum facta sunt. Quecumque enim ille fecerit: hec
et filius similiter facit. Non alia: sed hec. Nec
dissimiliter: sed similiter. Pater enim diligit filium
et omnia demonstrat ei que ipse facit. Ad hoc
quod supra dixit. nisi quod viderit patrem facientem vi
detur pertinere: et quod omnia demonstrat ei que ipse fa
cit. Sed si pater demonstrat que facit: nisi filius potest
facere nisi pater demonstrauerit. pater demonstrare non
potest nisi fecerit: consequens erit. ut non per filium fa
ciat omnia pater. Porro si fixum atque inconcussum te
nemus. quia per filium omnia pater facit: antequam faciat
demonstrat filio. Nam si pater tunc faciat demonstrat
filio ut filius demonstrata faciat. que demon
strata iam facta sunt: aliquid procul dubio pater si
ne filio facit. Sed non facit pater aliquid sine filio:
quia filius dei verbum dei est. et omnia per ipsum facta
sunt. Remanet itaque fortasse ut que pater facturus
est demonstret facienda: ut per filium sint facta.
Nam si filius ea facit que pater facta demonstrat:
non utique per filium facit. Demonstrata enim non
possent filio: nisi facta. Facere filius non posset
nisi monstrata. Ergo sine filio facta: Sed verum est
per ipsum omnia facta sunt. Ergo antequam facta mon
strata sunt. Sed hoc diximus differendum esse quo
redeundum sit post cursa lectione sicut diximus
aliquid vel temporis vel virium nobis remanserit.
ad ea que distulimus retractanda. Amplius his ist
audite et difficilius. Et maiora his ostendet
demonstrabit ei opera: ut vos miremini. Ma
iora his: Quibus maiora? Facile occurr

capitulum.

rit hiis. quemadmodum audistis. curationibus languo
rum corporalium. De isto enim qui .xxxviii. annos
habebat in infirmitate. et Christi verbo sanatus est.
nata est huius occasio tota sermonis: et propter
hoc dominus dicere potuit: maiora hiis demonstra
bit ei opera. ut vos miremini. Sunt enim opera
maiora quam ista: et demonstrabit ea pater filio.
Non demonstravit tanquam de preterito: sed demon
strabit de futuro: hoc est demonstraturus est.
Rursus difficilis oritur questio. Est enim aliquid
apud patrem: quod filio nondum demonstratum sit:
Est aliquid apud patrem quod adhuc latebat
filium: quando ista filius loquebatur: Si enim demon
strabit hoc est demonstraturus est nondum de
monstravit: et tunc filio demonstraturus est
quando et istis. Sequitur enim: ut vos miremini.
Et hoc difficile est videre. quomodo tanquam temporaliter
filio coeterno aliquid demonstret coeternus pater:
omnia scienti que sunt apud patrem. Que sunt tamen
illa maiora: Hoc enim forte facile est intelligere.
Sicut enim pater inquit suscitat mortuos et vivi
ficat: sic et filius quos vult vivificat. Maio
ra ergo sunt opera mortuos suscitare: quam langui
dos sanare. Sicut suscitat pater mortuos et vivi
ficat: sic et filius quos vult vivificat. Alios
ergo pater alios filius: Sed omnia per ipsum. Ipsos
itaque filius quos et pater: quia non alia nec aliter: sed
hec filius similiter facit. Ita plane intelligen
dum est: et ita tenendum. Sed mementote: quia
filius quos vult vivificat. Tenete hic ergo
non solum potestatem filii: verum etiam voluntatem.
Et filius quos vult vivificat. et pater quos vult
vivificat. et ipsos filius quos et pater: ac per hoc
eadem patris et filii. et potestas est et voluntas.
Quid est ergo quod sequitur: neque enim pater iudicat
quemquam. sed iudicium omne dedit filio. ut omnes
honorificent filium sicut honorificant patrem:
Quod ita subiunxit: tanquam rationem reddens
superioris sententie. Multum movet: intenti es
tote. Filius quos vult vivificat: pater quos
vult vivificat. Filius suscitat mortuos: si
cut pater suscitat mortuos. Neque enim pater iu
dicat quemquam. Si in iudicio suscitandi sunt
mortui: quomodo pater suscitat mortuos. si
non iudicat quemquam: Omne quippe iudicium
dedit filio. In illo autem iudicio suscitantur
mortui et resurgunt: alii ad vitam. alii ad
penam. Quod totum si filius facit: pater autem
ideo non facit. quia pater non iudicat quemquam. sed omne
iudicium dedit filio: contrarium videbitur ei
quod dictum est. sicut pater suscitat mortuos et
vivificat: sic et filius quos vult vivificat.

Simul ergo suscitant. Si simul suscitant:
simul vivificant. Simul ergo iudicant. Quomodo
itaque verum est. neque enim pater iudicat quemquam:
sed omne iudicium dedit filio: Moveat intentis
proposite questiones: prestabit dominus ut solute
delectent. Ita est fratres omnibus questio. Nisi inten
tum fecerit proposita: non delectabit exposita. Sequi
tur ergo ipse dominus: ne forte in hiis que subnectit
capiat se aliquantum. Subtexit enim nubilo
lucem suam: et difficile est aquile more vola
re super omnem nebulam qua tegitur omnis terra.
et videre in verbis domini sincerissimam lucem:
ne forte ergo calore radiorum suorum discutiat
caliginem nostram: et aliquantum se in consequen
tibus aperire dignetur: dilatis istis sequen
tia videamus. Qui non honorificat filium:
non honorificat patrem qui misit illum. Hoc
verum est: et planum est. Omne quippe iudicium
dedit filio sicut superius dixit: ut omnes honorifi
cent filium. sicut honorificant patrem. Quid
si inveniuntur qui patrem honorificant: et non
honorificant filium: Non potest inquit fieri. Qui non
honorificat filium: non honorificat patrem
qui misit illum. Non potest ergo dicere aliquis: ego
patrem honorificabam. quia filium non noveram.
Si nondum filium honorificabas: nec patrem
honorificabas. Quid est honorificare patrem:
nisi quod habeat filium: Aliud est enim cum tibi com
mendatur deus quia deus est: et aliud cum commendatur
tibi deus. quia pater est. Cum tibi quia deus est commendatur:
omnipotens tibi commendatur. creator tibi commendatur:
spiritus quidem summus eternus invisibilis incommuta
bilis tibi commendatur. Cum vero tibi quia pater est
commendatur: nichil tibi aliud quam et filius com
mendatur. quia pater dici non potest si filium non habet:
sicut nec filius si patrem non habet. Sed ne for
te quidem patrem honorifices tanquam maiorem. filium
vero tanquam minorem: ut dicas mihi honorifico patrem.
scio enim quod habeat filium. et non erro in patris no
mine: non enim patrem intelligo sine filio. honorifi
co tamen et filium tanquam minorem: corrigit te ip
se filius: et revocat te dicens. ut omnes honorifi
cent filium. Non inferius: sed sicut honorificant
patrem. Qui ergo non honorificat filium: nec patrem
honorificat qui misit illum. Ego inquis maiorem
honorem dare volo patri: minorem filio. Ibi tol
lis honorem patri: ubi minorem das filio. Quid
enim tibi aliud videtur ista sententia: nisi quia pater
equalem filium generare aut noluit aut non potuit:
Si noluit: invidit. Si non potuit: defecit.
Non ergo vides quia ita sentiendo ubi maiorem
honorem vis dare patri: ibi contumeliosus

es in prem. Proinde sic honorifica filiū
quomō hōrificabas prēm: si vis hōrificare
et filiū et prēm. Amē amē dico vob: q̄a q̄
verbū meū audit et credit ei q̄ misit me:
hēt vitā eternā. Et ī iudiciū nō veit: s̄ trā
syt de morte ī vitā. Nō nūc trāsit: sed iā
trāsyt a morte ī vitā. Et h° attendite:
q̄ verbū meū audit. et nō dixit credit m̄:
sed credit ei q̄ misit me. Verbū g° filij au
diat: ut prī credat. Quare v̄bū audit tuū:
et credit alti. Nonne cū verbū alicui° au
dim° eidē verbū pferenti credim°. loq̄nti
nobis fidē accomodam°. Qd g° voluit dicē:
qui verbū meū audit. et credit ei q̄ misit me.
n̄ q̄ verbū ei° ē ī me. Et qd ē verbū meū:
n̄ audit me. Credit aūt ei q̄ misit me. q̄ cū
illi credit: v̄bo ei° credit. Cū aūt v̄bo ei°
credit m̄ credit: q̄ verbū pris ego sū. Pax g°
ī scriptis: et oīa disposita. neq̄ q̄ rixantia.
Tu abice lite cordis tui. itellige concordiam
scripturaʒ. Nūq̄d contrria s̄ dicet veritas. q̄
verbū meū audit et credit ei q̄ misit me.
hēt vitā etnā. et ī iudiciū nō veit. s̄ trāsyt
a morte ad vitā. Meministis qd supius po
suerim°: q̄ sicut pr̄ suscitat mortuos ⁊ vi
uificat: sic et filius q̄s wlt viuificat. In
cepit iā aperire se. et loq̄ de ī surrectōe mor
tuoʒ. et ecce iā resurgūt mortui. Qui ei
verbū meū audit et credit ei q̄ misit me:
hēt vitā etnā. et ī iudiciū nō veit. Pba q̄
ī surrexit. Sʒ trāsyt inq̄t a morte ad vitā.
Qui trāsyt inq̄t a morte ad vitā: nllo dubi
tate vtiq̄ resurrexit. Nō ei trāsiret de mor
te ad vitā: n̄ pmo ess̄ ī morte. et nō ess̄ in
vita. Cū aūt trāsieit: erit ī vita. et nō erit
ī morte. Mortuus g° erat et reuixit: pierat
et iuentus ē. Fit pinde iā q̄dam ī surrectio:
et trāseūt hoīes a morte q̄dā ad q̄ndā vitā:
a morte ifidelitatis ad vitā fidei. a morte
falsitatis ad vitā veritatis: a morte iniq̄tatis.
ad vitā iusticie. Est g° et ista q̄dam ī sur
rectio mortuoʒ. Apiat illā plenius: et
dilucescat nobis ut cepit. Amē amē di
co vob: q̄ veit hora et nūc ē. Nos exspta
bam° ī fine resurrectionē mortuoʒ. Nā
ita credidim°: īmo nō exsptabam°. s̄ pla
ne exsptare debem°. Neq̄ ei falsū credi
m°: ī fine mortuos resurrecturos. Cū g° vellʒ
dn̄s ihs ī sinuare nob q̄ndā resurrectionē
mortuoʒ. an̄ resurrectionē mortuoʒ. nō sic
lazari. vl' filij illi° vidue. vl' filie archisy
nagogi. q̄ resurrexerūt morituri: nā et ip

sorū mortuoʒ q̄dam resurrectio fc̄a est an̄
resurrectionē mortuoʒ: sed hic dicit. habʒ
vitā eternā. et ī iudiciū nō veit: s̄ trāsyt
a morte ad vitā. Ad quā vitā: Ad eternā.
Non g° sicut lazari corpus: trāsyt ei ⁊ ille
a morte sepulcri ad vitā hoim̄: s̄ nō etnā
iterū moritur°: resurrecturi aūt in fine
scl̄i mortui. ī vitā eternā trāsibūt. Cū ergo
vellet dn̄s nr̄ ihs xp̄s mgr̄ celestis. verbū
pris et vitas demōstrare nobis q̄ndā res
rectionē mortuoʒ ī vitā etnā an̄ resurrec
tionē mortuoʒ ī eternā vitā: veit hora
inq̄t. Tu pculdubio ībutus fidē resurrec
tionis carnis. exsptabas horā illā finis scl̄i:
diem iudicij. Quī ne in isto loco exspecta
res: addidit et nūc est. Qd g° dicit venit
hora. nō dicit de illa nouissia: ubi ī iussu ī
voce archangeli et ī tuba dei. dn̄s ipe desce
det de celo. et mortui ī xp̄o resurgēt pmo:
deīn nos viuētes q̄ reliq̄ sum°. siml' cū illis
rapiem° in nubibʒ obuiā dn̄o xp̄o ī aera:
et ita semp cū dn̄o erim°. Veniet hora illa:
sed nō est nūc. Hora vō ista q̄ sit: adūtite.
Venit hora: et nūc ē. Qd in ea fit: Qd n̄
resurrectio mortuorū. Et q̄lis resurrectio.
Vt q̄ resurrūt. ī eternū viuat. Hoc erit in
nouissiā hora. Quid g°: Quomō itelli
gim° duas istas resurrectiōes. Nūq̄d forte
qui nūc resurgūt. tūc nō resurget: ut
alioʒ fiat nūc resurrectio. alioʒ tūc: Non
ē ita: nā ista resurrectiōe si rc̄e credidim°
resurrexim°. et nos ipi quia iā resurreximus.
altram ī fine resurrectionē exspectamus.
Sed et nūc in eternā vitā resurrexim°: si
ī fide ipa pseuerāter manem°: et tūc ie
ternā vitā resurgem°. q̄n angel' coeq̄bim°.
Ipe g° distinguat ipe apiat. qd loq̄ ausi
sum°. quomō fiat resurrectio an̄ resurrec
tionē nō alioru et alioru sed eorūdē: nec
talis q̄lis lazari. sed ī vitā etnā. Aperiet
plane. Audi dilucescentē mgr̄m et illabā
te cordibʒ nr̄is solē nr̄m: nō que desidant
oculi carnis. sed cui estuant apiri oculi cor
dis. Ipm̄ g° audiam°. Amē amē dico vob:
q̄ venit hora et nūc ē. q̄n mortui. Videte
ex pmi resurrectionē: q̄n mortui audiet
vocē filij dei: et qui audierit viuet. Cur
addidit qui audierit viuet: Possent ei au
dire n̄ viuēnt: Sufficeret g° venit hora et
nūc ē: q̄n mortui audient vocē filij dei.
Jā nos itelligem° viuētes eos: q̄n n̄ viue
rent audire nō possent. Nō inq̄t q̄ viuūt

audiut: ꝫ audiendo reuiuiscit. Audiet:
et q audierit viuet. Qd est g° audiet: n ob
audiet? Quantu eni ptinet ad auribꝫ auditu:
no omes q audiet viuet. Multi eni audiut
et no credut: audiedo et no credendo no ob
audiut: no obediendo no viuut. Itaqꝫ hic
q audiet: nichil e aliud qm qui obaudient.
Qui g° obaudierit viuet: certi sint securi
sint viuet. Pdicat xpus verbu dei filius dei:
p que fca sut omia. Certe dispensationis
gra assupta carne: natus ex virgie ifans
i carne. iuuenis i carne. paties i carne: mo
riens in carne. resurgens i carne. ascendes
i carne: pmittes resurrectione carnis. pro
mittes resurrectione mentis: menti an car
ne. p⁹ mente carni. Qui audit et obaudit:
viuet. Qui audit et no obaudit. i. audit
et ptepnit: audit et no credit: no viuet.
Qre no viuet? Quia no audit? Qd est no
audit? No obaudit. Ergo qui audierit
viuet. Attende nuc qd dicea⁹ differen
du: ut nuc si fieri potuit apiat. Dicit co
tinuo de hac ipa resurrectione. Sicut eni pr
ht vita in semetipo: sic dedit et filio vita
habe i semetipo. Qd est habꝫ pr vita in
semetipo? Non alibi ht vita: ꝫ i semetipo.
Viuere quippe suu i illo e: no aliude. No
alienu e. no qsi mutuat vita: nec qsi pticeps
fit vita ei⁹ vite. q no e qd ipe: ꝫ ht vita i
semetipo. ut ipa vita sibi sit ipe. Si potu
ero adhuc in modicu qd dice exeplis pro
sitis ad itelligetia vram iformada: dno
adiuuate potero. et pietate itetionis vre.
Viuit ds: viuit et aia. Sꝫ vita dei imuta
bilis e: vita aie mutabil e. Ds nec pficit
nec deficit: ꝫ est ipe semp i se. e ita ut e.
no aliter nc alr postea: alit aia. aie vero
vita valde alr atqꝫ alr. Viuebat stulta.
viuit sapiens: viuebat iniq: viuit iusta.
Nuc meminit nc obliuiscit: nc discit nc
disce no pt: nc pdit qd didicerat. nuc pa
pit qd amiserat. Mutabilis vita aie. Et
cu viuit aia iniqtate mors ei⁹ e. cu aut
fit iusta fit pticeps alterius vite. q no qd
ipa. Erigendo se qppe ad deu et iherendo
deo: ex illo iustificat. Dictu est eni. Crede
ti in eu qui iustificat ipiu deputat fides
eius ad iusticia: deficiendo ab illo fit ini
qua. pficiendo ad illu fit iusta. None vi
detur ꝫ qsi aliqd frigidu igni admotu
feruescere: remotu ab igne torpescere? No
ne videt tibi qdda tenebrosu admotu

luci clarescere: remotu a luce nigrescere.
Tale qdda est aia: no tale aliqd ds. Pt
et ho dicere hre se luce nuc in oculis suis.
Dicat g° quasi qdam voce ppe oculi tui si
possut: habem⁹ luce in nob ipis. Conti dr.
No ppe dicitis: habere vos luce in vob ipis.
Habetis luce: sed in celo. Hetis luce si for
te nox e. sed i luna in lucinis no i vob ipis:
na clausi amittitis: qd apti pcipitis. No
i vobis ipis hetis luce. Sole occidente: te
nete luce si potestis. Nox e: et luce noct
no pfruimi. Abducta lucerna: tenete luce.
Cu vos subtracta lucerna i tenebris rmane
tis: no luce in vob ipis habetis. Hoc e g°
hre luce in semetipo: no indige luce ex
alto. Ecce ubi si qs itelligat ondit filiu
equale pri ubi ait: sicut ht pr vita in
semetipo. sic dedit filio hre vita in semet
ipo: ut hoc solu intsit int prem et filiu:
qr pr ht vita in semetipo quam nemo ei dedit:
filius aut habet vita in semetipo. qm pr
dedit. Sed etia hic orit aliqd nubilu dis
cutiendu. No deficiam⁹ itenti sum⁹: pas
cua mentis sut. no fastidiam⁹ ut viuam⁹.
Ecce inqs fateris ipe qd vita pr filio dedit.
ut heat ea qdem i semetipo. sicut pr ht
vita in semetipo: no idigens ille. no idi
geat et iste. ut sit ille vita sit et iste. et v
truqꝫ coiunctu vna vita no due: qr vn⁹ ds
no duo dij. et hoc ipm sit ee vita. Quo mo
g° dedit filio vita pr? No sic qsi an fuit
filius sn vita: atqꝫ ut viuet a pre accepit
vita. Na si hoc esset: no habet vita in se
metipo. Ecce de aia loqbar. Est aia et si
no sit sapiens. et si no sit iusta. aia e: et
si no sit pia. aia est. Aliud illi g° e ee aia:
aliud vo ee aiam sapiente. ee iusta. ee pia.
Est g° aliqd qd nondu est sapiens. nodu
iusta nondu pia: no tn nichil e. no tn
nulla vita e. Na ex opibus qbusda suis
ondit se vita: et si non ondit se sapiete.
pia iusta. Nisi eni viuet corpus no mo
uet pedibꝫ gressu. manibꝫ opus. oculis
ituitu. auribꝫ auditu: no apiret os ad
voce: lingua ad distinctione vocu non
mouet. His itaqꝫ opibꝫ viuere se ondit:
et ee aliqd qd sit corpe melius. Sꝫ nuqd
his opibꝫ sapiente pia iusta se ondit?
None ambulant opant videt audiut
loquut: et stulti et impij et iniusti? Cu
vo se erigit ad aliqd qd ipsa no est. et qd
supra ipam e. et a quo ipa est. percipit

sapientiam iustitiam pietatem? sine quibus cum mortua erat, nec vitam habebat qua ipsa viveret, sed qua corpus vivificaret. Aliud est enim in anima unde corpus vivificatur: aliud unde ipsa vivificatur. Melius quippe est quam corpus: sed melius quam ipsa est deus. Est ergo ipsa etiam si sit insipiens iniusta impia vita corporis. Quia vero vita eius est deus, quomodo cum ipsa est in corpore prestat illi vigorem decorem mobilitatem officia membrorum: sic cum vita eius deus in ipsa est, prestat illi sapientiam iustitiam pietatem caritatem. Aliud est ergo quod prestatur corpori de anima: aliud quod prestatur anime de deo. Vivificatur et vivificat. Mortua vivificatur: sed ipsa non vivificatur. Veniente itaque verbo et infuso audientibus. Fusisque illis non solum audientibus, sed etiam obedientibus, resurget anima a morte sua ad vitam suam. hoc est ab iniquitate ab insipientia, ab impietate ad deum suum: qui est illi sapientia iustitia claritas. Surgat ad illum: illuminetur ab illo. Accedite inquit ad eum. Et quid vobis erit? Et illuminamini. Si ergo accedendo illuminamini, et recedendo tenebramini, non erat in vobis lumen vestrum: sed in deo vestro. Accedite: ut resurgatis. Si recesseritis: moriemini. Non erit in vobis vita vestra. Ipsa est enim vita vestra: que est lux vera. Quoniam apud te est fons vite: et in lumine tuo videbimus lumen. Non ergo sicut anima aliquid aliud est antequam illuminetur, et fit melius cum illuminatur participatione melioris: ita et verbum dei filius dei aliquid aliud erat antequam acciperet vitam, ut participando haberet vitam. sed vitam habet in semetipso: ac per hoc ipse est ipsa vita. Quid ergo ait dedit filio habere vitam in semetipso? breviter dixerim genuit filium. Neque enim erat sine vita et accepit vitam: sed nascendo vita est. Pater vita est non nascendo: filius vita est nascendo. Pater de nullo patre: filius de deo patre. Pater quod est: a nullo est. Quod autem pater est: propter filium est. Filius vero et quod filius est, propter patrem est: et quod est a patre est. Hoc ergo dixit. vitam dedit filio ut haberet eam in semetipso: tanquam diceret. Pater qui est vita in semetipso: genuit filium qui est et vita in semetipso. Pro eo enim quod genuit, voluit intelligi dedit: tanquam si cuiquam diceremus. Dedit tibi deus esse. Cui dedit? Si alicui iam existenti dedit esse: non ei dedit esse quia erat antequam ei daretur qui posset accipere. Cum ergo audis dedit tibi esse: non eras qui acciperes. existendo accepisti ut esses. Dedit structor domui huic: ut esset. Sed quid ei dedit? Ut domus esset. Cui dedit? Huic domui. Quid ei dedit? Ut domus esset. Quomodo

potuit dare domui ut domus esset? Etenim si domus erat, cui daret ut domus esset? quia iam domus erat? Quid est ergo dedit ei ut domus esset? fecit ut domus esset. Quid ergo filio dedit? Dedit ei ut filius esset, et genuit ut vita esset. hoc est dedit ei habere vitam in semetipso: ut esset vita non egens vita. ne participando intelligatur habere vitam. Si enim participando haberet vitam: posset et amittendo esse sine vita. Hoc in filio ne accipias: ne cogites ne credas. Manet ergo pater vita: manet et filius vita. Pater vita in semetipso non a filio: filius vita in semetipso sed a patre. a patre genitus ut esset vita in semetipso. Pater vero non genitus vita in semetipso. nec minorem filium genuit: qui crescendo fieret equalis. Non enim ad sui perfectionem adiutus est tempore: per quem perfectum creata sunt tempora. Ante omnia tempora: patri coeternus est. Non enim unquam pater sine filio. Eternus autem pater est. Ergo coeternus est filius. Quid tu anima? Mortua eras amiseras vitam: audi patrem per filium. Surge recipe vitam: ut in eo recipias vitam quam non habes in te: qui habet vitam in semetipso. Vivificat ergo te pater et filius: et agitur primo resurrectio qua resurgis ad participandam vitam quod tu non es: et participando efficeris vivens. Resurge a morte tua in vitam tuam. que est deus tuus: et transi a morte in vitam eternam. Habet enim vitam eternam pater in semetipso? et nisi filium talem generaret qui haberet vitam in semetipso. non sicut pater suscitat mortuos et vivificat: sic et filius quos vellet vivificaret. Quid ergo de illa resurrectione corporis? Nam isti qui audiunt et vivunt? unde nisi audiendo vivunt? Amicus enim sponsi, qui prestat et audit eum, et gaudio gaudet propter vocem sponsi. non propter vocem suam: hoc est participando non existendo audiunt et vivunt. Et omnes qui audiunt vivunt: quia omnes qui obediunt vivunt. Dic aliquid domine. de resurrectione carnis. Fuerunt enim qui eam negarent et dicentes quia ista est sola resurrectio que fit per fidem. Cuius resurrectionis modo dominus fecit commemorationem et inflammavit nos: quia quidam mortui audiunt vocem filii dei et vivunt? non eorum qui audierint alii morientur et alii vivent: sed omnes qui audierint vivent. quia omnes qui obedierint vivent. Ecce videmus resurrectionem mentis. Non ergo amittamus de fide resurrectionem carnis. Et nisi tu domine iesu dixeris eam: que opponemus contradictoribus? Debes enim sentire quod se aliquam religionem hominibus inserere

psupserunt no negauerunt istam mentium re
surrectionem: ne dicetur eis. si no resurgit
anima: quare m loqueris. Quid i me facere vis: Si
no facis ex deteriore meliorem: quare loqueris:
Si no facis ex iniquo iustum: quare loqueris:
Si aut facis ex iniquo iustum. ex impio pium. ex
stulto sapientem: fateris resurgere animam me
am. si tibi obtemperauero. si tibi credidero. Volo
etiam false religionis secta: negare ista resur
rectionem mentium no potuerunt. Omnes de il
la consenserunt: sed multi resurrectionem carnis
negauerunt: dixerunt in fide iam factam esse
isurrectionem. Talibus resistit apostolus dicens.
ex quibus est hymeneus et philetus. qui circa
veritatem oberrauerunt: dicentes resurrectionem iam
esse factam: et fidem quorundam subuertunt. Iam factam
esse resurrectionem dicebant. sed eo modo ut alia no
speraretur: et reprehendebat homines qui sperabant
resurrectionem carnis: velut iam resurrectio
que promissa erat credendo impleretur in mente.
Reprehendit eos apostolus. Cur eos reprehendit:
Nonne hoc dicebant quod modo dominus loquebatur:
veit hora et nunc est qn mortui audient vocem
filii dei. et qui audierint viuent: Sed de vita me
cum loquor: adhuc ait tibi ihesus. nondum loquor
de vita corporum: sed loquor de vita vite corporum:
idest de animarum i quibus est vita corporum. Nam scio
esse corpora i monumentis iacentia: scio et corpora
vestra i monumentis futura. Nondum de illa resur
rectione loquor: sed de ista loquor. i ista resurgite:
ne ad penam in illa isurgatis. Sed ut nouitis
quia de illa loquor quod addo: Dicit enim pater habet vitam
i semetipso: sic dedit filio vitam habere in semetipso.
Hec vita quod pater est quod filius est. ad quod pertinet
ad animam an ad corpus: No enim vitam illam
sapientem sentit corpus: sed mens rationalis. Nam non
omnis anima potest sentire sapientiam. Habent enim et pecora
animam: sed pecoris anima no potest sentire sapientiam.
Ergo anima humana potest sentire istam vitam quam habet
pater in semetipso: et dedit filio vitam habere i se
metipso: quia illud est lumen verum quod illuminat
no omnem animam: sed omnem hominem venientem in
hunc mundum. Cum ergo ipsi menti loquor: audiat
idest obediat et viuat. Noli itaque domine tacere
de resurrectione carnis: ne non eam credant homines.
et remaneamus nos argumentatores. non pre
dicatores. Ergo sicut pater habet vitam i semetipso:
sic dedit et filio vitam habere in semetipso. Intel
ligant qui audiunt: credant ut intelligant: obe
diant ut viuant. Audiant adhuc aliud: ne
hic finitam resurrectionem esse putent. Et dedit ei

potestatem iudicium facere. Quis: Pater. Cui
dedit: Filio. Cui enim dedit vitam habere in se
metipso: potestatem dedit ei iudicium facere quia
filius hominis est. Iste enim christus: et filius dei
et filius hominis est. In principio erat verbum
et verbum erat apud deum. et deus erat verbum.
hoc erat i principio apud deum. Ecce quo de
dit ei vitam habere in semetipso. Sed quia verbum
caro factum est et habitauit i nobis ex virgine
maria homo factus filius hominis est. Proinde quia
filius hominis est. quid accepit: potestatem et iu
dicium facere. Quod iudicium: In fine seculi:
et ibi erit resurrectio mortuorum sed corporum.
Animas ergo suscitat deus per christum filium dei:
corpora suscitat deus per eundem christum filium
hominis. Dedit ei potestatem. Hanc potestatem
non haberet nisi acciperet: et esset homo sine pote
state. Sed ipse est filius hominis qui et filius
dei. Herendo enim ad unitatem persone filius
hominis filio dei: facta est una persona eadem que fi
lius dei. que et filius hominis. Quid autem propter quid
habeat dinoscendum est. Filius hominis habet animam
habet corpus: filius dei quod est verbum dei habet
hominem tamquam animam corpus. Sicut anima habens corpus
no facit duas personas sed unum hominem: sic
verbum habens hominem no facit duas personas
sed unum christum. Quid est homo: Anima rationalis
habens corpus. Quid est christus: Verbum dei habens
hominem. Video de quibus rebus loquar et quis
loquar et quibus loquar. Nunc audite resurrec
tionem corporum no me sed dominum locuturum: per
eos qui resurrexerunt. surgendo a morte in
heredo vite. Cui vite: Que no nouit
mortem. Que no nouit mortem: Quia
nescit mutabilitatem. Quia vita est in se
metipso. Et potestatem dedit ei et iudicium fa
cere: quia filius hominis est. Quod iudicium et
quale iudicium: Nolite mirari hoc quia dixi ei
dedit potestatem et iudicium facere quia veit hora.
Non addidit et nunc est. Ergo horam quandam
vult insinuare in fine seculi. Hora nunc est ut
resurgant mortui: hora erit in fine seculi ut
resurgant mortui. sed resurgant nunc i men
te tunc i carne. Resurgant nunc i mente per
verbum dei per filium dei: resurgant tunc in
carne per verbum dei carnem factum filium hominis.
Neque enim ad iudicium viuorum et mortuorum
pater ipse venturus est. nec tamen recedit a filio
pater. Quomodo ergo non ipse venturus est: Quia
non ipse videbitur in iudicio. Videbunt i quem
pupugerunt. Forma illa erit iudex que ste
tit sub iudice. Illa iudicabit que iudicata

Que nescit mutabilitatem.

ta est. Iudicata ē eñ inique: iudicabit
iuste. Veniet g° forma serui: et ipa appa
rebit. Etenī forma dei quomō appareat
iustis et iniquis? Nā si iudiciū nō fiet
nisi int solos iustos: apparet tāq̄ iustis
forma dei. Q̄ā vō iudiciū futurū ē iu-
torū et iniquoꝝ: nec licet ut iniq̄ vide
ant deū. btī eī mūdo corde qm̄ ipi deū
videbūt: talis apparebit iudex. q̄lis videri
possit et ab eis quos coronaturꝰ est. et
ab eis q̄s dāpnaturꝰ est. Forma g° ser
ui videbit͛: occulta erit forma dei. oc
cultus erit in seruo filius dei. Et appa
rebit filiꝰ hoīs: q̄a ptatem dedit ei et
iudiciū face. q̄a filius hoīs est. Et q̄a
ipē solus apparebit in forma serui: pr̄ at
nō apparebit. q̄a nō est indutus forma serui:
idō supius ait. Pater nō iudicat q̄q̄m:
ꝫ omē iudiciū dedit filio. Vn̄ g° dilatū
est. ut ipē esset expositor q̄ ꝓpositor. Su
perius enī occultū erat: nūc iā ut arbi
tror maīfestū est. q̄a dedit ei ptātē et iu
diciū face: q̄a pr̄ nō iudicat queq̄m. sed
omē iudiciū dedit filio. Q̄ā iudiciū per
illā formā futurū est. q̄m nō habꝫ pater.
Et quale iudiciū? Nolite mirari hoc q̄a
venit hora nō ea q̄ nūc est ut resurgant
aīe: ꝫ q̄ futura ē ut resurgāt corpa. Ex
pressius hoc dicat: ut calūpniā hereticus
negator resurrectiōis corpis nō inueniat.
q̄q̄ iā intellectꝰ elucescat. Cū supius
dcm̄ esset veīt hora et nūc est. mō at veīt
hora et nō addit et nūc est. Tn̄ oms̄ an
sas oms̄ clauiculas calūpniarū oms̄ no
dos laq̄orū apta veītate dirūpat. Nolite
mirari hoc. quia venit hora ī qua oms̄
qui ī monumētis sūt. Qd euidentius? Qd
expressius? Corpa sūt ī monumētis: aīe
nō sūt ī monumentis. nc̄ iustorū nc̄ ini
quoꝝ. Iusti aīa in sinu abrahe fuit: in
iqui aīa apud inferos torq̄batur. In mo
numēto nec illa nec illa. Supius q̄n ait
venit hora et nūc est obsecro intendite.
Nostis fr̄es q̄a ad panē ventris cū labo
re puenitur: q̄ntomagis ad panē mētis cū
labore statis et auditis. ꝫ nos cū maiore
stamus et loq̄mur. Si laboramꝰ ꝑ uos.
aut laborare nō debetis ꝑ eosdē uos?
Supius g° cū diceret veīt hora et addet
et nūc est. qd̄ subiecit? Qn̄ mortui au
diēt voce filij dei. et qui audierit viuēt.
Nō dixit oēs mortui audiēt: et q̄ audi
erīt viuēt. Mortuos enī iniq̄s volebat ī
telligi. Et nūq̄d oms̄ iniqui obaudiunt
ewāgelio? Apte dicit apl's: ꝫ nō oms̄
obediūt ewāgelio. Tn̄ qui audiunt viuēt:
q̄a oēs q̄ obediūt ewā° trāseūt ad vitā
eternā ꝑ fidē. nō tn̄ oēs obediūt. Et h°
nūc est. At vō in fine oms̄ q̄ sūt ī mo
numētis: hoc ē iusti et iniusti audiet vocē
eiꝰ et ꝓcedent. Quō noluit dicē et vi
uent? Oms̄ enī ꝓcedēt: ꝫ nō oms̄ viuēt.
In eo q̄ppe q̄ sup̄ dixit et q̄ audierit viuēt
ī ipā obeditiōē vitā etnā intelligē voluit
et btam: q̄m nō oms̄ hēbūt q̄ de monu
mētis ꝓcedēt. Iam g° et cōmemoratiōē mo
numētorū et expressiōē ꝓcessiōis de mo
numētis. apte ītelligimꝰ corpm resurrā
onē. Audient oēs vocē eius et ꝓcedent.
Et ubi iudiciū: si oms̄ audiēt et oms̄ ꝓ
cedēt. Q̄si totū cōfusū est. nichil video
discretū. Certe accepisti ptatem iudicādi
q̄a filiꝰ hoīs es. ecce adderis ī iudicio re
surget corpa. De ipō iudicio dic aliq̄d:
hoc ē discretiōē bonoꝝ et maloꝝ. Et hoc
audi. Qui bn̄ fecerūt ī resurrectione vite:
q̄ male egerūt ī resurrectioēꝫ iudicij.
Supius at cū de resurrectiōē mētiū et aīa
rū loq̄retur. nūq̄d fecit discretiōēꝫ? Sed
oms̄ q̄ audiēt viuent: q̄a obediēdo viuēt.
At vō resurgēdo et ꝓcedēdo de monumētis
nō oms̄ ad vitā eternā ibūt. ꝫ q̄ bene
fecerūt: q̄ at male ad iudiciū. Hic enī
iudiciū ꝑ pena posuit. Et erit diceptio:
et nō qualis mō est. Nā et mō sepamur:
nō locis ꝫ moribꝰ. affc̄ibꝫ desiderijs. fide
spe caritate. Simul' eī cū iniq̄s viuimꝰ. sed
nō vna ē vita oīm. In occulto dicimur:
ī occulto sepamur quō grana ī acīa: nō
quō in horreo. Et sepantur grana ī aerā
et miscentur. Sepant͛ cū a palea excu
liatur: miscētur q̄a nōdū ventilatur.
Tūc apta erit sēpatio sicut morū sic et
vite: sicut sapiē ita et corpm. Ibūt qui
bn̄ fecerūt viuē cū angelis dei: q̄ male
egerūt torq̄ri cū dyabolo et angel' eius.
Et trāsiet forma serui. Ad hoc eī p̄sen
tauerat: ut faceret iudiciū. Post iudiciū
ꝑget hinc. ducet secū corpꝰ cui capud ē.
et offeret regnū. Tūc plane videbitur
forma illa dei: q̄ nō potuit videri ab ini
quis. quoꝝ visioni forma serui exhibē
da erat. Dicit et alibi. Sic ibūt isti
ī abustionē eternā de q̄busdā sinistris:

iusti āt in vitā eternā. De q° alio loco d.
Hec ē āt vita etna ut agnoscāt te vnū
verū deū: et quē misisti ihm xpm. Tūc
ibi appebit q̇ cū in forma dei eēt nō ra
pinā arbitrat⁹ ē esse se equalē deo. Tūc
se ōndet quō se dilectoribȝ suis ōnsurū
pmisit. Qui eī diligit me mādata mea
custodit: et q̇ diligit me diliget a pr̄e me
o. et ego diligā eū: et ōndā meipm illi.
Quibus loqbatur pns erat eis: ȝ formam
servi videbāt. formā āt dei nō videbant.
Pu iumētū ad stabulū ducebātur curādi
et sanati videbūt: q̇a ostendā m̄p meipȝ
illis. Quō ōnditur eq̄lis prī? Cū dicat
philippo: q̇ me videt videt et prēm. Nō
possum ego a meipo face q̇tq̄: ȝ sicut
audio iudico. et iudiciū meū iustū est.
Qa dicturi illi erant⁹: tu iudicabis et
pr̄ nō iudicabit. q̇a omē iudiciū dedit filio.
nō g°. scdm prem iudicabis. adicit. Nō
possū ego a meipō face q̇tq̄m: sicut au
dio iudico. et iudiciū meū iustū ē. Qa nō
q̇ro volūtatē meā: ȝ volūtatē eius qui
misit me. Certe q̄s vult viuificat. Non
q̄rit volūtatē suā: ȝ volūtatē eius q̇ mi
sit eū. Nō meā ppriā. nō meā. nō fily
hoīs nō meā q̄ resistat deo. Faciūt eī ho
mines volūtatē suā nō dei: qñ faciūt qd̄
volūt nō qd̄ iubet deus. Qn̄ āt faciūt qd̄
volūt ut tn̄ seq̄tur volūtatē dei: nō fa
ciūt volūtatē suā. q̄uis qd̄ volūt faciūt.
Volens fac qd̄ iuberis: atqȝ ita et hoc
facies qd̄ vis. et volūtatē tuā nō facies
sed iubentis. Quid ergo? Sicut audio
ita iudico. Audit fili⁹: et demōstrat ei
pr̄: et videt filius prēz faciētē. Et ista
distulerām⁹ paulo enucleari⁹ p viribȝ p
tractāe: si tps nobis parta lcione et vi
res remāsisset. Si dicā me posse adhuc
loq̇: forte vos audire nō potestis. Itē for
te auiditate audiēdi dicitis possum⁹.
Melius ē ergo ut ego īfirmitatē meā
fatear: q̇a iā fatigat⁹ loqui nō possū.
q̄m ut vobis iā bn̄ satiatis adhuc īfun
dā qd̄ non bn̄ digeratis. Pinde hui⁹
pmissiōis q̄m hodiernū tps si supesset
distulerā: tenete me adiuuāte dn̄o ī
crastinū debitorē. Explicit sermo xx.
Incipit xx⁹. ab eo qd̄ scriptū ē amē amē
dico vobis nō pt̄ fili⁹ a se face q̇tq̄m ñ
qd̄ viderit prēz faciētē. q̄cūqȝ eī pater
facit h̄ eadē et fili⁹ facit similiter.

Pater enī diligit filiū et omnia de
monstrat ei.
Verba dn̄i nr̄i ihu xpi max
ime q̄ iohēs ewā.ta cōmen
dat: q̇ nō sine causa sup
pectus dn̄i dei discūbebat.
nisi ut secreta altioris sa
pientie eius ebiberet: et qd̄
amādo biberat. ewāgelizādo ructaret. ita
secreta sūt et pfunda ītelligētie ut oms
turbēt q̄ puerso sūt corde. et hos exercēat
q̄ rcō sūt corde. Pōst adiuuāt caritas
vr̄a adhuc pauca q̄ lcā sūt. Videam⁹
si quomō possu⁹ donāte et adiuuāte
ipō q̇ verba sua nobis voluit recitari:
q̄ tūc audita atqȝ cōscripta sūt. ut mō le
gerētur: q̇d sibi velit qd̄ eū audistis mō
dicere. Amē amē dico vobis nō pt̄ fili⁹
a se face q̇tq̄m: ñ qd̄ viderit prēz faciē
tem. Quecūqȝ eī pr̄ facit: h̄ eadē et fi
lius fac̄it silr̄. Vn̄ āt nat⁹ sᵗ sermo iste cō
memoradi. estis pp suptiora lcōis vbi cura
uerat dn̄s q̄dā inter illos q̇ in q̄nqȝ por
ticib⁹ piscine illi⁹ salamōis iacebat: cui
dixerat. tolle grabatū tuū et vade ī domū
tuā. Hoc āt fecerat sabbīs. Vn̄ pturbati
iudei calūpniabāt. q̄si euersorē et puari
catorē legis. Tūc eis dixerat. Pr̄ me⁹ usqȝ
mō opatur: et ego operor. Illi āt carnalit̄
accipiētes sabbati obseruatōēz: putabāt
deū p⁹ laborē fabricati mūdi usqȝ ad hūc
diē q̄si dormire. et ppterea sācificasse illum
diē ex quo cepit velud a laborib⁹ requiescē.
Est āt sacrāmētū sabbi antiq̄s prībȝ nr̄is
preceptū: qd̄ nos xpiani spūalr̄ obseruam⁹.
ut ab oī seruili ope idȝ ab oī pccō: quia
dn̄s dicit. oīs qui facit pccm̄ seru⁹ ē pcci.
Abstineam⁹ nos et hēam⁹ q̄etē in corde
nr̄o idȝ trāquillitatē spūalē. Et q̄uis ī
hoc sclo id conemur: ad eā tn̄ requiem
pfectam nō puēiem⁹. nisi cū de hac vita
exierimus. Sed idō dcm̄ ē requieuisse deū:
q̇a iā creaturā nullā condebat. p⁹q̄ pfca
sūt oīa. Quietē vō ppterea appellauit
scptura: ut nos āmoneret p⁹ bona opa
requieturos. Dic eī scptū hēmus ī gene
si. Et fecit deus omnia bona valde: et re
quieuit deus septīo die: ut tu hō cū at
tendis ipm deū post bona opa requieuis
se nō tibi speres requiē nisi cū bona
feceris opatus. Et q̄admodū deus postea
q̄ fecit hoīez ad ymaginē et silitudiēz

suā sexta die: et in illo pfecit oīa opa sua
bona valde. reqeuit septīo die: sic et tibi
reqem nō speres. nisi cū redieris ad sili
tudinē in qua fcūs es. qm peccādo pdidis
ti. Nō eī deus laborasse dicēdus est. qui
iussit et fcā sūt. Quis ē qui post tātā
opis facilitatē: vqī post laborē velit re
quiescē:? Si iussit et aliqs ei restitit: si
iussit et nō est fcm. et ut fieret labora
uit: merito dicat post laborē reqeuisse.
Cū vō et in ipō libro geneseos legamus:
dixit deus fiat lux. et fcā est lux. dixit
deus fiat firmamētū: et fcm ē firma
mētū. et cetā ī verbo eius cōtinuo fcā:
cui rei attestatur et ps dicēs. ipē dixit
et fcā sūt. ipē mādauit et creata sunt.
quō p9 mūdū fcm requiē qi ut cessaret
reqrebat: ꝛ q ī iubēdo nūqᷓ laborauerat:?
Ergo illa mistica sūt. et ꝓptēa ita posita
ut nobis reqem speremus p9 hāc vitam:
ſꝫ si bona opa fecerim9. Sdō dns redun
dens īpudētiā et errorē iudeorū: et ostēdēs
eos nō rcē sapere de dō. ait illis scādali
zātibus qꝫ sabbō opabatur hoīm sanita
tē. Pater me9 usqꝫ mō opatur: et ego
operor. Nolite ergo hoc putāe qā sabbō
ita reqeuerit pr̄ meus ut ex illo nō ope
tur: sed sicut ipē nūc opatur. operor et
ego. Sed sicut pr̄ sine labore: sic et fili9
sine labore. Dixit deus et fcā sūt. dixit
xps lāguēti tolle grabatū tuū et vade
ī domū tuā: et fcm est. Catholica autē
fides habꝫ: qꝫ pris et filij opera nō sūt
sepabilia. Hoc ē qd volo si possū loq
caritati vr̄e: ſꝫ scdm illa vba dnī q pt
cape capiat. Qui autē cape nō pt nō
michi ascribat sed tarditati sue: et cō
uertat se ad illū q cor apit. ut īfundat
qd donat. Postremo et si qsqm ꝓptēa
nō itellexerit: qā nō a me sic dcm est
ut dici debuit. ignoscat hūane fragili
tati. Habem9 eī intus mgrm xpm.
Qdqd eī p aurē vrāꝫ et os meū cape
nō potueritis ī corde vrō: ad eū cōuer
timi q et me docet qd loqr. et vobis qꝫ
admodū dignat distribuit. Qui nō
uit qd det et cui det aderit petenti:
adapiet pulsanti. Et si forte nō dede
rit: nemo se dicat desertū. forte enī
aliqd dare differt: ſꝫ nemīnē esuriētē
reliquet. Si enī nō dat ad horā exer
cet qrentē: nō cōtēpnit petentē. Videte
ergo et attendite qd velim dicē: et si forte
nō possim. Catholica fides hoc habet fir
mata spū dei in scīs eius cōtra oēm he
reticā prauitatē: qā pris et filij opa īsepa
bilia sūt. Qd ē qd dixi:? Quō ipē pr̄
et filius īsepabiles sūt. sic et opa pris
et filij īsepabilia sūt. Quō pr̄ et filius
īsepabiles sūt:? Qā ipē dixit. Ego et pat
vnū sum9. Qā pr̄ et filius nō sūt vnū
dij. ſꝫ vn9 deus. verbū et cui9 ē verbū:
et vnus et vnicus. deus vn9 pr̄ et fili9
caritate cōplexi: vnusqꝫ caritatis sps cor
ē. ut fiat trinitas pr̄ et fili9 et sps scs.
Nō ergo tm̄ pris et filij ſꝫ etiā sps sā:
sicut eqlitas et insepabilitas psonarū.
ita etiā opa īsepabilia sūt. Adhuc planī9
dicā: qd sit opa īsepabilia sūt. Nō dicit
catholica fides qā fecit deus pr̄ aliquid
et fecit filius aliqd: ſꝫ qd fecit pr̄ hoc
et filius fecit. P verbū enī fcā sūt oīa.
Qn dixerat et fcā sūt p vbū fcā sūt.
p xpm fcā sūt. In pn̄o erat vbū: et v.
e. a. d. et d. e. v. Oīa p ipm fcā sūt.
Si oīa p ipm fcā sūt. dixit de9 fiat lux.
et fcā ē lux. In verbo fecit: p verbū fecit.
Ecce nūc audiui9 ewāᵐ cū rn̄dēt scoma
chātibus iudeis: qā nō solū soluebat sab
batū. ſꝫ etiā prēꝫ sūū dicebat deū: equa
lē se faciēs dō. Sic eī scriptū ē in supio
re caplō. Cū g° tali eoꝝ errāti īdignan
oni dei filius et veritas rn̄dēt ait. Amē
amē dico vobis nō pt fili9 a se facē qcqm:
nisi qd videit prēꝫ facientē. Taqꝫ diceret.
Qd scādalizati estis qā prēꝫ meū dixi de
um. et qā equalē me facio deo:? Ita sum
equal: ut ille me genueit. Ita sū eqlis:
ut nō ille a me. ſꝫ ego ab illo sim. Hoc
eī itelligit in hys verbis. Nō pt filius
a se facē qcqm nisi qd videit prēꝫ facīe
tem: hoc ē qdqd fili9 hꝫ ut faciat. a pre
hꝫ ut faciat. Quāe a prē hꝫ ut faciat:
Qā a prē hꝫ ut fili9 sit. Quāe a prē
hꝫ ut fili9 sit:? Qā a prē hꝫ ut possit:
qā a prē hꝫ ut sit. Filio eī hoc ē esse qd
posse: homī nō est ita. Ex cōparatiōe hūa
ne īfirmitatis lōge īfra iacētis utcūqꝫ
corda sustollite: et ne forte aliqs nrm̄
tāgat secretū. et qi chorusatiōe magne
lucis horrescēs sapiat aliqd ne īsipiēs
remaneat. Nō misero. sape putet ne sug
biat: et qd sapiut arctat. Hō aliud ē
qd ē. aliud qd pt. Aliqn̄ eī et ē homo:

et nō pt qd' wlt. Aliqn enī sic ē homo: ut
possit qd' wlt. Itaqꝫ aliud ē esse ipius: aliud pos
se ipius. Si enī hoc ē esse ipius qd' ē velle
ipius: cū vellet posset. Deo āt cui nō est
alia sbstātia ut sit: et alia ptas ut possit:
ſꝫ ɔsbantiale illi ē qdqd eius. et qdqd eius
ē qd' est. qa deus ē. nō alio mō est et alio
mō pt: ſꝫ ee et posse simł' hꝫ. qz velle et
face simul hꝫ. Qa g° potētia fily de pr̄e
ē. idō sbstātia fily de pr̄e est. Et qa sub
stātia fily de pr̄e: idō poteᵃ fily de pr̄e ē.
Nō alia potentia ē in filio aᵃ substātia:
ſꝫ ipā ē potentia q̄ ē sbstāᵃ. Subā ut sᵗ.
potētia ut possit. Ergo qa fili9 de pr̄e est.
idō dixit qz filius nō pt a se face qtqm̄:
nisi qd videit pr̄ez facientē. Qa nō est
fili9 a se idō nō pt a se. Videtᶻ enī q̄si
miorē se fecisse cū dicat nō pt fili9 a se
facē qtqm̄: ṅ qd' videit pr̄ez facientem.
Hic erigit ceruicē hetica p̄uitas: eorū
s. q dicūt filiū miorē ee q̄m pr̄ est. mio
ris ptātis. maiestatis. possiblitatis: non
itelligētes misteriū ūboꝛ xp̄i. Attendat
g° caritas vr̄a: et videte q̄admodū ī carli
suo itellcū mō turbetur ī ipis verbis xp̄i.
Hoc āt paulo añ ꝑlocut9 sū. qz oīa pui
sa corda ꝑturbat: sicut pia corda exercet
verbū dei. maxīe qd' p iohez ewāᵗᵃ dicatᶻ.
Alta eī p illū dicūtᶻ nō q̄liacūqꝫ nō q̄ fa
cile itelligātur. Ecce iā hetic9 si forte au
dit ūba ista erigit se et dicit nobis. Ecce
mioꝛ ē fili9 q̄ pr̄: ecce audit uerba fily.
q dicit. nō pt fili9 a se facē qtqm̄ nisi qd
videit pr̄ez facietem. Expecta q̄admodū
scriptū ē. esto masuetus ad audiēdū ūbū
ut itelligas. Puta eī ɔturbatū me ee
hys ūbis q dico eq̄lē ptatē maiestatēqꝫ
esse pr̄is et fily: cū audiui nō pt filius
a se facē qtqm̄ nisi qd' videit pr̄ez facie
tē. Turbatus hys ūbis q̄ro abs te q iam
tibi videis itellexisse. Nouim9 ī ewā°. filiū ābu
lasse sr̄ maē. Ubi vidit pr̄ez ābulasse sup
mare:ˀ Hic iā ille turbatur. Pone g° q
itellexeras et simł' q̄ram9. Qd g° faci
mus:ˀ Verba dnī audiui9: nō pt fili9 a
se facē qtqm̄ nisi qd' videit pr̄ez facie
tē. Ambulauit ipe sup mare: pr̄ non
ābulauit sup mare. Certe nō fac̄it fili9
qtqm̄: nisi qd' videit pr̄ez facientē. Redi
g° mecū ad id qd' dicebā: ne sᶜ itelligē
dū sit. ut de q̄stiōe ābo exeam9. Nā ego
sc̄dm fidē catholicā video quo exeam sine

offensiōe sine scādalo. Tu āt cōclusus
q̄ris q exeas: q intraueras vide. Forte
nō intellexisti et hoc qd' dixi: q intueas
vide. Forte ipm̄ audi dicentē. Ego sū ia
nua. Nō sine cā g° q̄ris qua exeas et
nō īuenis: nisi qa p ianuā nō ītrasti. ſꝫ
p maceriā cecidisti. Ergo q̄admodū potes
a ruina tua collige te. et ītra p ianuā:
ut sine offensiōe ītres. et sine errore ex
eas. P xp̄m veni: ne ex corde tuo afferas
qd' dicas. ſꝫ qd' ille ondit hoc loq̄re. Ecce
fides catholica: q̄admodū exit de ista
ꝓpositiōe. Ambulauit fili9 sup mare: pe
des carnis fluctibus īposuit. Caro ābu
labat: et diuinitas gubnabat. Qn̄ g°
caro ābulabat et diuītas gubnabat pr̄
absens erat:ˀ Si absens erat quō filius
ipe dicit. pr̄ āt ī me manēs facit opa sua:ˀ
Si g° pr̄ in filio manēs facit opa sua: ā
bulatio illa carnis sup mare a pr̄e fiebat.
p filiū fiebat. Ergo illa ābulatio op9 est
pr̄is et fily īsepabile. Utrūqꝫ ibi opantem
video. Nec pr̄ filiū deseruit nᶜ fili9 a pr̄e
discessit. Ita q̄cqd facit fili9 nō facit sine
pr̄e: qa qdqd facit pr̄ nō facit sine filio. Ex
itū est hinc. Videte qa recte nos dicim9 in
sepabilia ee opa pr̄is et fily et sp̄s s̄ci.
Nā quō tu itelligis:ˀ Ecce fecit de9 lucē: et
vidit fili9 pr̄ez faciētē lucē ſꝫ9 carlē in
tellcm̄ tuū. qa idō vis miorē intelligē qa
dixit: nō pt filius a se facē qtqm̄. nisi qd'
videit pr̄ez faciētē. Fecit de9 pr̄ lucē. Qm̄
lucē aliā fecit fili9:ˀ Fecit de9 pr̄ firmamē
tū celū inter aq̄s et aq̄s: vidit eī filius
sc̄dm itelligēᵃᶻ tuā tardā et grossam. Qa
vidit fili9 pr̄ez faciētē firmamētū et dix
it nō pt fili9 a se facē qtqm̄: nisi qd vi
derit pr̄ez facientē. da in alterū firma
mentū. An tu amisisti fundamētū:ˀ .
Supedificati āt sup fundamētū aploꝝ
et ꝓphātū ipo sūmo angulāi lapide xp̄o
ihu existente: pacātur ī xp̄o nec ɔtēdūt.
et errāt ī hesi. Intelligim9 g° lucē factā
a dō pr̄e: ſꝫ p filiū. Oīa eī p ipm̄ fc̄a sc̄.
et sine ipo fc̄m ē nichil. Excute itelligēᵃᶻ
tuā: nec itelligēᵃᶻ vocandā ſꝫ plane stul
ticiā. Deus pr̄ fecit mūdū. Quē fecit
fili9 alterū mūdū:ˀ Da michi mūdū fi
ly. Iste ī quo sum9 cui9 ē:ˀ Dic nobis
a quo fc̄us ē:ˀ Si dixeis a filio: errasti
a pr̄e. Si dixeis a pr̄e nō a filio: rn̄det
tibi ewāᵍ9. Et mūdus p eū fc̄us ē. et mūd9

eū nō ɋgnouit. Agnosce g° eū p q̄ fcūs est
mūdus: et noli esse int̄ illos qui eū q̄ fecit
mūdū nō ɋgnouerūt. Inseꝑabilia g° sūt opa
p̄ris et filij. Sȝ hoc ē nō p̄t fili9 a se face
q̄tq̄m: qd̄ eēt si diceret. nō ē filius a se. Ete
nī si filius ē natus ē. Si natus ē. ab illo
ē de quo natꝰ est. Sed tn̄ equalē sibi ge
nuit. Nō enī defuit aliq̄d generātā: aut
tēpus ɋsiuit ut generaret. q̄ genuit coet̄
nū. Aut m̄rēȝ ɋsiuit ut ḡnaret: q̄ de se
ꝓtulit verbū. Aut p̄r generās etate p̄ces
serat filiū: ut miore filiū ḡnaret. Et for
te dicat aliq̄s q̄a p m̄lta s̄cl̄a ī senecta sua
de9 suscepit filiū. Sicut p̄r sine senectute:
sic et fili9 sine c̄remēto. Nec ille senuit
nec ille creuit: sȝ equal̄ equalē genuit.
etern9 eternū. Quō inq̄t aliq̄s et̄nus et̄
nū? Quō flāma tp̄alis generat lucē tp̄a
lē? Coeua ē at̄ flāma ḡnans luc̄ q̄m ge
nerat: nc̄ p̄cedit tp̄e flāma ḡnans lucē
generatā. sȝ ex quo īcipit flāma ex illo in
cipit lux. Da m̄ flāmā sine luce: et do tibi
deū p̄rēȝ sine filio. Hoc ē g° nō p̄t fili9
a se facere q̄tq̄m nisi qd̄ viderit p̄rēȝ faciē
tem: q̄a vidē filij hoc ē natū eē de p̄re.
Nō alia visio eius et alia sub̄a eius: nec
alia potētia eius alia s̄bstā̄a eius. Totū
qd̄ ē de p̄re est. Totū qd̄ p̄t de p̄re est. q̄m
qd̄ p̄t et ē hoc vnū est. et de p̄re totū est.
Sequitur et ip̄e ī v̄bis suis et male ītellige
tes conturbat: ut ad rc̄m ītellc̄m reuocet er
rātes. Cū dixissȝ: nō p̄t fili9 a se facere
q̄tq̄m nisi qd̄ viderit p̄rēȝ faciētē: ne for
te c̄ar̄lis subripet ītellc̄us et vertet mētē.
et facet sibi hō q̄i duos fabros: vnū ma
gistrū alterū disciplm̄ q̄i attēdentē ad ma
gistrū .v. vbi grā faciētē archā. ut quō ille
fac̄t archā faciat et iste alterā archam:
s̄c̄dm visioēȝ quā ītēperit ī m̄gro op̄ante.
sȝ ne tale aliq̄d sb̄ duplicaret ī illa siplici
diuinitate ītellc̄us c̄ar̄lis seq̄nter ait. Que
cūq̄ȝ enī p̄r facit: hec eadē et fili9 facit
similiter. Non fac̄t p̄r alia et alia fili9 similia:
sȝ eadē silr̄. Nō eī ait q̄cūq̄ȝ p̄r fac̄t. fac̄t
et fili9 alia similia. sȝ q̄cūq̄ȝ inq̄t p̄r fac̄t.
hec eadē et fili9 facit silr̄. Que ille: hec
et ip̄e. Mūdū p̄r mūdū fili9 mūdū sp̄s
scūs. Si tres dij tres mūdi. Si vnus de9
p̄r et fili9 et sp̄us scūs: vn9 mūd9 fcūs
ē a p̄re p filiū in sp̄u scō. H° g° fac̄t fili9
q̄ fac̄t et p̄r: et nō dissilr̄ fac̄t. Et hc̄ fac̄t
et silr̄ fac̄t. Iā dixerat hec fac̄t. q̄re addid̄

silr̄ facit? Ne ali9 ꝑuus ītellc̄us vl̄ error
ī aīo nasceretur. Vides enī hōis opus: aīm9
ē in hōie et corpus. Animus ip̄at corpi: sȝ
m̄ltū int̄est īter corp9 et aīm. Corp9 vi
sibl̄e ē aīm9 īuisibil̄. Inter potētiā virtu
teq̄ȝ aīmi et cuiuslibet licet celestis corp̄is:
multū īterest. Impat tn̄ aīm9 corpi tuo:
et fac̄t corpus. Et qd̄ vider aīm9 facē:
hoc fac̄t et corp9. Vider g° corp9 h° idem
facē qd̄ aīm9: sȝ nō silr̄. Quō h° idem
fac̄t. sȝ nō silr̄? Facit aīmus v̄bū apud se.
iubet ligue: et p̄fert verbū qd̄ aīm9 fe
cit. Fecit aīm9 fecit et ligua: fecit dn̄s
corpis fecit et seru9. Sed ut facet seru9
a dn̄o accepit qd̄ facet: et iubētē dn̄o
fecit. H° idē ab vtroq̄ȝ fcm̄ ē. sȝ nūquid
silr̄? Quō nō silr̄ ait aliq̄s. Ecce v̄bū
qd̄ fecit aīm9 me9 manet ī me. et qd̄ fe
cit ligua mea p̄cusso aere tr̄ansijt et nō
est. Cū dixeris verbū in aīo tuo et sonuerit
p liguā tuā: redi ad aīm tuū et vide. q̄a
ibi ē verbū qd̄ fecisti. Nūq̄d sic̄ māsit
ī aīo tuo māsit in ligua tua. qd̄ sonuit
p liguā tuā? Fecit ligua sonās: fecit aī
mus cogitās. Sed qd̄ sonuit ligua tr̄ansijt:
qd̄ cogitauit aīm9 p̄manet. Hoc g° fecit
corp9 qd̄ fecit aīm9: sȝ nō silr̄. Fecit enī
aīm9 qd̄ teneat aīm9: fecit at ligua qd̄
sonat ꝑ p̄aerē aurē verberat. Nūq̄d seq̄
tis sillabas. et facis ut maneat? Nō g° sic
p̄r et fili9: sȝ hc̄ eadē fac̄t. et silr̄ facit. Si
fecit de9 celū qd̄ manet: hoc fecit filius q̄
celū qd̄ manet. Si fecit de9 p̄r hoīem q̄
morit̄: eundē fili9 hoiēȝ q̄ morit̄. Que
cūq̄ȝ fecit p̄r stātia: hc̄ et fili9 stātia q̄a
silr̄ fecit. Et q̄cūq̄ȝ fecit p̄r tp̄alia: hec
eadē fecit fili9 tp̄alia. q̄a nō solū ip̄a fecit:
sȝ et silr̄ fecit. Pater enī fecit p filium:
q̄a p verbū fecit p̄r oīa. Quere ī p̄re
seꝑationē: nō īuenis. Si aliq̄d supra
mētē tuā tetigisti: tūc nō īuenies. Nā
si ī hijs versatis q̄ sibi errās aīm9 fac̄t
cū ymaginib9 tuis loq̄ris: nō cū v̄bo
dei. Falluīt te ymagiēs tue. Trascende
corp9: et sape aīm. Trāscede ꝑ aīm: et sape dm̄. Nō
tāgis deū nisi et aīm trāsieris. i. q̄to mi
nus tāgis si ī carne remāseris. Illi g°
q̄ sapiūt carnē: q̄m lōge sūt a sapiēdo
qd̄ de9 est. q̄a nō ibi eēnt etiā si aīm
sapent. Recedit hō m̄ltū a dō q̄n sapit
carnalē. Et m̄ltū īterest īter carnē et
aīaȝ: plus tn̄ īterest īter aīaȝ et deū.

tu si i aimo es. i medio es. Si ista atte
dis: corp9 est. Si sup attendis de9 est. At
tolle te a corpe: trasi etia te. Vide ei qd
dixit. ps: et amonetis quadmodu sapi
endus sit deus. Fce sut inqt lacime mee
m panes die ac nocte: du d2 michi coti
die ubi e deus tuus. Tanqa pagani dicat.
Ecce dy nri x de9 vr ubi est: Ostendut ei
illi qd videt: nos colim9 qd no videtur.
Et eu ondam q. Homi q no lz vn videat.
Na utiqz si ipi deos suos vidēt oclis: ha
bem9 et nos alios oclos vn videam9 dnm
nrm. Ipi ocli mudadi sut a dō nro: ut vi
deam9 dm nrm. Bti eni mudo corde: qm
ipi deu videbut. Ergo cu se coturbatu dixiss
tu d2 illi cotidie ubi e de9 tu9: hc meorat9
su inqt. qa d2 m cotidie ubi e deus tuus.
Et qsi volens cprehende deu suu: hc me
morat9 su et effudi sup me aiaz meam.
Vt go attigere deu meu de q m dicebatur
ubi e deus tuus: no effudi aiaz mea sup
carne mea. s3 sup me. Trascendi me ut
illu tangere. Ille eni est sup me q fecit
me. Nemo eu attingit: nisi q trasierit
se. Cogita corpus: morle est. terrenu e
fragile est. corruptibile e. abice. Sed for
te cato tpalis e. Alia corpa cogita: ce
lestia corpa cogita. maiora meliora sple
dida sut. Attende et ipa voluūt ab ori
ente ad occidente: no stant. Videtur ocu
lis no solu ab hoie: s3 etia a pecore..
Transi et ipa. Et quo inqes trasco celes
tia corpa xcu ambulo i tra: No carne tra
sis s3 mente. Abice et ipa. Quamvis lu
ceat corpa sut. quis de celo fulgeat cor
pora sunt. Veni qm forte no te putas hec
quo eas: cu cosideras ista oia. Et ultra
celestia corpa quo itur9 su inqs: et quid
mete trasitur9 su: Considerasti ista omia:
Cosideravi inquis. Vn gsiderasti: Ipse
gsiderator appareat. Ipe ei gsiderator is
toru oim: discernator. disiuctor. et q da
mo appensor i libra sapie aim9 e. Sine
dubio melior e aim9 quo ista oia cogi
tasti: q ista oia q cogitasti. Anim9 go
iste spus e no corpus. Trasi et ipm. Co
para et ipm aim: pmo ut videas q tra
seas. Compa illu carni. Absit. Ne digna
tis coparare. Compa illu fulgori solis.
lune stellaru: maior fulgor e aimi. P.
celeritate ipi9 aimi vide: vide si no vehe
mentior scintilla e aimi cogitatis. q

splendor solis lucentis. Sole oriente tu
vides aimo x mot9 ipi9 q tard9 e ad
aim tuu: Cito tu potuisti cogitare q
futurus e sol. ab oriente ad occidente ve
turus e. ia ex alia pte cras oritur. Vbi
hc fecit cogitatio tua: adhuc ille tard9
e. et tu oia pagrasti. Magna go res e
aim9. Sed quo dico est. Trasi et ipm.
qa et ipe aim9 mutabil e. quis sit meli
or omi corpe. Modo novit mo no no
vit: mo obliviscit. mo recordatur: mo
vult mo no vult. mo peccat: mo iustus e.
Trasi go oem mutabilitate: no solu qd
videt. s3 ome qd mutat. Oia ei istis tra[n]
actis venerās ad aim tuu: s3 ibi iuenisti
mutabilitate aimi tui. Nu qd mutabil
e deus. Trasi go et aim tuu: effunde sup
te aiam tua. ut cotingas deu. de q tibi
d2 ubi e de9 tu9. Ne putes te aliqd fa
ru qd ho no possit: hc fecit ipe iohes
ewa. Trascendit carne: trascendit ter
ra qm calcabat. trascendit maria q vi
debat: trascendit aere. ubi alites volitat.
Trascedit sole trascendit luna trascedit
stellas. trascedit omis spus q no videt.
trascendit mete sua ipa roe aimi sui.
Trascendes ista omia sup se effundes a
nima sua quo pvenit: Qd vidit: In
principio erat vbu. et vbu erat apud dm.
Si go sepatioez no vides i luce: qd sepa
tioez qris i ope: Vide deu vide verbu ei9:
inhere vbo dicenti. qa ipe dicens no silla
bis dicat: s3 splendore sapie fulge hoc
e dice. Qd dm e de sapia ipi9. Candor
lucis etne est. Attende candore solis. In
celo est. et expandit cadore p tras omis:
p maria oia. et utiqz corpalis e lux. Si
sepas candore solis a sole: sepata vbu
a pre. De sole loqr. lucerna una flamu
la tenuis q vno flatu possit extingui: sp
git luce sua sup cuncta q subiacet. Vi
des luce spsam a flamula generata: e
missione vides. sepatione no vides. In
telligite go fres prem et filiu et spm
scm isepabilit ei cohere: trinitate hac
vnu deu. et oia opa vni9 dei hc ee pris
hec ee fily hc ee spus sci. Cetera q cose
quit q ptinet ad sermoez ipi9 dni nri
ihu xpi in ewa. qm et crastino die ser
mo debetur nobis: adestote ut audiatis.
Explicit sermo xx9 Incipit xxi9 ab eo qd scp
tu e. pr ei diligit filiu et oia demostrat ei

Trasisti ei carne q videt: trasi
celu sole luna et stellas q videt.
trasi et ome qd mutatur.

q̄ ip̄e facit usq; ad eū locū ubi ait: ut omnes honorificēt filiū sicut honorificat patrem qui misit illū.

HEsterno die q̄tū dn̄s donare dignatus ē ut potuim9 facultate tractauim9: et qua potuim9 capacitate ītellexim9. quō īsepabilia sīt opa pr̄is et filij: n̄c alia fac̄t pr̄ alia fili9. s; oīa fac̄t pr̄ p filiū tanq̄ p verbū suū: de quo scriptū ē. oīa p ipm̄ fc̄a sūt. et sine ipo fc̄m est nichil. Sequētia v̄ba hodie videam9. et ab eode dn̄o ei9 miaz et depcemur et spem9: ut p̄mū si dignū ip̄e iudicat intelligam9 qđ verū est. si at h° nō potuerimus: nō eam9 ī illud qđ falsū est. Melius ē enī nescire q̄ errare: s; scire ē melius q̄ nescire. Itaq; an̄ oīa conari debe9 ut sciam9. Si potuerim9 interī puenire ad veritate: nō eam9 ad falsitatem. Qđ eī sim9: et qđ tractem9 ↄsiderare debe9. Homies sum9 carnē portātes ī hac vita ābulantes: et sum9 de sēine v̄bi dei renati. tn̄ ita ī xp̄o inouati: ut nodū penitus ab adā expoliati. Qđ eī nr̄m mortale et corruptibile aggrauat aiaz et adā eē appet: et maīfestū ē. qđ at nr̄m spūale subleuat aiaz de dei dono et de mia eius: q̄ vniū suū misit cōmuicāe nobiscū morte nr̄az. et dūce nos ad īmortalitatē suā. Hūc hem9 mgr̄m ut nō peccemus: et defensore si peccauerim9. et si cofessi atq; ↄuersi fuerim9 īterpellacoēz p nob: si qđ boni a dn̄o desideram9 et datorem cū pr̄e. qa vn9 ē de9 pater et fili9. Sed loqbat̄ ista h̄o hoībz: de9 occultg. homo maīfestus: ut maīfestos hoīes faceret deos: ut fili9 fcūs hoīs fili9. hoīm filios faceret filios dei. Qua h° arte sapiē sue faciat ī ei9 v̄bis agnoscam9. loquit̄ ei puul9 puis: s; ip̄e sic puus ut et magn9. nos at pui: s; ī illo magni. loqtur g° tanq̄ fouens et nutriēs lactes: et amado crescētes. Dixerat nō pt fili9 a se facere qcq̄m nisi qđ viderit pr̄ez facientē. Intellexim9 at quia nō seorsū aliqd fac̄t pater: qđ cū viderit aliqd fili9. faciat et ip̄e aliqd tale īspecto ope pr̄is sui: s; id qđ dixit nō pt fili9 a se facē qcq̄m nisi qđ viderit pr̄ez facientē. qz de pr̄e ē totus filius: et tota sb̄stātia et potētia ei9 ex illo ē qui genuit eū. Modo at cū dixisst se h° facere sil' q̄ fac̄t pr̄: ut nō ītelligam9 alia facē pr̄ez alia filiū. sed simili potētia facē filiū eadē ipa q̄ pr̄ facit cū pr̄ fac̄t p filiū: secutg ait qđ hodie lcm̄ audiuim9. Pater eñ diligit filiū: et oīa demōstrat ei q̄ ip̄e facit. Rursus mētis cogitacio pturbat. Demōstrat pr̄ filio q̄ ip̄e facit. Ergo ait aliq's seorsū pr̄ facit: ut possit filius videē qđ fac̄t. Rursū occurrit huāne cogitacōi tanq̄ artifices duo: velud si faber doceat filiū suū arte suā. et demōstret ei q̄cqđ facit: ut possit ecā ip̄e facē. Oīa inqt demōstrat ei q̄ ip̄e facit. Cū g° pr̄ faciat fili9 nō fac̄t: ut possit videre fili9 qđ pr̄ fac̄t. Certe oīa p ipm̄ fc̄a sūt: et sine ipo fc̄m ē nichil. Hinc videq quēadmodū pr̄ demōstrat filio qđ facit: cū pr̄ nichil faciat nisi qđ p filiū faciat. Qđ pr̄ fecit? Mudū. Ita ne fcm̄ mudū demōstrauit filio: ut et ip̄e tale aliqd faceret? Detur g° nobis mūd9 q̄ fecit et fili9. Et tñ oīa p ipm̄ fc̄a sūt. et sine ipo fc̄m ē nich': et mūd9 p eū fac̄s ē. Si p eū fac̄s ē mūdus: oīa p ipm̄ fc̄a sūt. et nichil fac̄t pater qđ nō p filiū faciat. Ubi demōstrat filio pr̄ qđ facit: nisi ī ipo filio p q̄ facit? Qđ ei locus ubi demōstret opus pr̄is filio: q̄si extra faciat et extra sedeat. et filius attēdat manū pr̄is quēadmodū faciat? Ubi ē illa īsepabil' trinitas? Ubi ē v̄bū de q° dcm̄ ē. q̄ ip̄e ē virtg et sapia dei? Ubi ē qđ de ipa sapia scriptura dicat: cādor ē ei lucis etne? Ubi ē qđ de illa iterū dicat: attīgit a fine usq; ad finē fortiter. et disponit oīa suauiter? Si qđ facit pr̄ p filiū fac̄t. Si p sapiaz suā et v'tutem suā facit nō extra ondit illi qđ videat: s; ī ipo ondit illi qđ facit. Qđ videt pr̄ ul' pocius qđ videt fili9 ī pr̄e: ut faciat et ip̄e? Possū forte dicē: sed da q̄ possit capere. aut forte possū cogitaē n° dicē: aut forte n° cogitaē. Excedit eī nos illa diuinitas tanq̄ de9 hoīes: tanq̄ īmortalis mortales. tanq̄ etnus tpales. Inspiret et donet de fonte illo vite nūc aliqđ irrorāe dignetur et distillāe in sitī nr̄az: ne ī hac heremo arescam9. Dicam9 et dn̄e. Cui dicam9? Dicē pr̄ audem9. Audem9 eñ h° qa ip̄se voluit ut audem9: si tn̄ sic viuam9 ut nō nobis dicat. si dn̄s sū ubi ē honor meus? Dicam9 g° illi pr̄ nr̄. Cui dicam9

pater n̄r? Patri xp̄i. Cum g° p̄ri xp̄i dicat
pater n̄r; q̄d dicat xp̄o nisi p̄r n̄r? Non tn̄
sicut xp̄i p̄r: ita et n̄r p̄r. Nunq̄ eī xp̄s
ita nos coniūxit: ut nullā distinctioēz faceret
īter nos et se. Ille enī fili⁹ eq̄lis p̄ri ille
etnus cū p̄re. p̄riq; coetnus: nos aūt fc̄ā p
filiū. adoptati p unicū. Unī nunq̄ auditū
ē de ore dn̄i n̄ri ihū xp̄i cū ad discip̄los
loq̄ret̄ dixisse illū de dō sūmo p̄re suo p̄r
n̄r: s; aut p̄r me⁹ dixit. aut p̄r vr̄ dixit.
Pater n̄r, nō dixit: usq; adeo ut quodā
loco ponet h° duo. Vado ad deū meū in
quit: et ad deū vr̄m. Quare nō dixit deū
n̄rm? Et p̄rez meū dixit et p̄rez vr̄m: nō
dixit p̄rez n̄rm. Sic iūgit ut distinguat:
sic distīguit ut nō seiūgat. Unū wlt nos
ēē in se. unū aūt p̄rem et se. Quātumq; g°
ītelligam⁹ et q̄tumcūq; videa⁹: etiā cū an
gelis equati fuerim⁹. nō videm⁹ sicut videt
fili⁹. Nos enī et qn̄ nō vide⁹ nisi nō vide
tes sum⁹: tn̄ ul' nō videtes et ut videam⁹.
cōuertim⁹ nos ad eū q̄ videa⁹: et fit in
nobis visio q̄ nō erat qn̄ nos tn̄ eram⁹.
Est eī hō nō vides: et idē ip̄e cū videret
dr̄ hō videns. Nō g° hoc ē illi vidē q̄d
ēē hoīez: nā si hoc illi eēt vidē q̄d ēē hoīez.
nunq̄ eēt hō nisi videns. Cū vō est hō nō
videns et q̄rit vidē q̄d nō videt: ē q° q̄rat.
et ē q° se cōuertat ut videat. Et cū se bn̄
cōuerterit et viderit hō vides q̄ prius
erat hō nō vides: vidē g° accidit illi et
recedit ab illo. Accedit illi cū se cōūterit:
recedit ab illo cū se auerterit. Nunqd ita fi
lius? Absit. Nunq̄ fuit fili⁹ nō videns:
et p̄stea fact⁹ ē videns. s; vidē p̄rem: h°
illi ē esse filiū. Nos eī cōūtendo ad p̄rem:
accipim⁹ illūiatioēz: et aūtendo nos ad dīn
p̄dim⁹ illūiatioēz. Aliud ē eī lumē q°
illumiā̄r: aliud nos q̄ illumiā̄r. Lumē aūt
ip̄m quo illuminamur n° auertitur a se. nec
p̄dit lucē: q̄a lux ē. Sic g° demōstrat p̄r
rem qm̄ facit filio: ut ī p̄re videat oīa
fili⁹ et in p̄re sit oīa fili⁹. Videdo eni
nat⁹ ē fili⁹: et nascendo videt. s; non
aliqn̄ nō vidit et postea vidit: s; ī eo q̄d
ē illi vidē. ī eo ē illi esse: ī eo ē illi natū
eē. ī eo ē illi p̄manē: ī eo ē illi nō muta
ri. ī eo ē illi sine ītio et sine fine p̄sistē.
Nō g° carnaliter accipia⁹: q̄a sedet p̄r et fa
cit opus et demōstrat filio. et videt fili⁹
opus q̄d facit p̄r. et facit illud ī alio lo
co: aut ex alia materia. Oīa eī p ip̄m fc̄a

sūt. et sine ip̄o fc̄m ē nichil. Verbū p̄ris
ē fili⁹. Nichil dixit deus: q̄d nō dixit in
filio. Dicendo eni in filio q̄d facturus erat
p filiū ip̄m filiū genuit: p q̄ue faceret oīa.
Et maiora hys demōstrabit ei op̄a: ut vos
miremi. Rursus hic turbat. Et q̄s ē qui
digne p̄scrutet? hoc tm̄ secretū? Sed iam
qm̄ loqui nobis dignatus ē ip̄e apit. Neq;
enī vellet dicē: q̄d nollet ītelligi. Quia
dicē dignatus ē: sine dubio excitauit au
dientā. Nunqd qm̄ excitauit ut audiret ī
excitatū deserit? Diximus ut potuim⁹ nō
tpalr̄ facere filiū: n° aliud ēē filij sciaz. a°
ip̄m filiū. et aliud ēē filij visione et a°
ēē ip̄m filiū: s; ip̄az visioēz ēē filiū. et
ip̄az sciaz ul' sapiaz p̄ris ēē filiū: eāq; sa
pientiā et eā visioēz etnā ēē ab etno eā
quo ē coetna. nec ibi p t̄ps aliqd variari:
nec aliqd nasci q̄d nō erat. n° aliqd p̄ire
q̄d erat. Diximus ut potuim⁹. Qd g° hic
mō facit t̄ps ut dicēt maiora hys demō
strabit ei op̄a idz demōstratur⁹ ē. hoc ē
demōstrabit? De p̄terito dicim⁹ demōstra
uit: de futuro dicim⁹ demōstratur⁹ est.
Qd g° hic agim⁹ fr̄es? Ecce que dicebam
mus p̄ri coetnū nichil illo variari p t̄ps
nichil mouē p spacia ul' momētor̄ uel
locor̄: manē sp̄ cū p̄re videntē. vidētē
p̄rez: et videndo existem. rursus nobis
t̄pa noīnās: demōstrabit ei inq̄t hys
maiora. Ergo demōstratur⁹ ē adhuc aliqd
filio: q̄d nō nouit fili⁹? Qd g° facimus?
Quo hoc ītelligim⁹? Ecce dn̄s n̄r ihs xp̄s
sursū erat: deorsū est. ~~Qn̄ sursū erat?~~
~~Quo hoc ītelligim⁹? Ecce dn̄s n̄r ihs xp̄us~~
~~sursū erat: deorsū est.~~ Qn̄ sursū erat? Qn̄
dixit: q̄cūq; p̄r facit h° eadē et filius sīlr
facit. Qn̄ mō deorsū? Maiora hys demō
strabit ei op̄a. O dn̄e ihū xp̄e saluator n̄r
verbū dei p q̄d fc̄a sūt oīa: q̄d tibi p̄r est
demōstratur⁹ q̄d adhuc nescis? Qd te
latet p̄ris? Qd te latet in p̄re: q̄ non
latet p̄r? Que op̄a tibi maiora demon
straturus? Cū eni dixit maiora hys. [a q̄bz op̄ibz maiora sūt que demonstraturus est?]
debem⁹ ītelligē q̄bus maiora. Recordem̄
vn̄ iste sermo p̄cessit. Qn̄ curat⁹ ē ille
q̄ xxxviij. anos h̄ebat ī infirmitate: et
iussit eū saluū tollē grabatū suū. et ire
ī domū suā. Hinc eī iudei cōmoti cū q̄b⁹
loq̄bat̄: loq̄bat̄ verbis. et tacebat ītel
lectu: quodāmō īnuebat ītelligētibus.
celabat irascetib⁹. Hic g° cū eēnt cōmoti

iudei qa h° sabbo dns facet: dederut occasi
one sermoi huic. No g° sic audiam9 h°
tanq oblti q sup dca sut. s respiciamus
illu languidu xxxviij. anor subito fcm sanu:
amirantib9 iudeis et irascetibz. Querebant
ei tenebras magis de sabbo: q lume de
miraculo. Hys g° idignantib9 loques ait
hoc. Maiora hys demostrabit ei opa. Hys
maiora. Quibus? Qd vidisti hoiez fcm
sanu: cui9 languor durauerat usqz ad
xxxviij. anos. Hys maiora pr demostra
tur9 e filio. Que sut maiora? Sequitur
et dicit. Sicut ei pr suscitat mortuos
et viuificat: sic et fili9 qs wlt viuificat.
Plane maiora sut ista. Valde ei plus
e ut resurgat mortu9: q ut conualescat
egrotq. Maiora sut ista. Sz qnq ea demo
stratur9 e filio? Nesciat ei ea fili9? Et ille
qui loqbatur no nouerat mortuos suscitare?
Adhuc disce hebat resuscitare mortuos r
p q fca sut oia? Qui fecit ut viuerem9
q no eram9: adhuc hebat disce ut resus
citaremur? Qd e ergo? Qd wlt dicere?
Descendit ei ad nos. Et q paulo an lo
qbatur ut de9: cepit loq ut ho. Ipe est
tn ho qui de9: qa de9 fcus e ho. Sz fcus
qd no erat: no amittens qd erat. Ergo
accessit ho deo ut essz ho qui erat deus:
no ut ia ho essz et no esset deus. Audi
am9 g° eu et ut frem: q audiebam9 co
ditore. Conditore qa vbu in pnci°: frez
qa natu ex maria vgie. Coditore ante
abraha an ada. an terra et celu: ante
oia corpalia et spualia. frem at ex seie
abrahe. ex tribu iuda. ex virgie israheliti
ca. Si g° nouim9 q nobis loqtur et deu
et hoiez: itelligam9 vba et dei et hois.
Aliqn ei talia nobis dicit q ptineat ad
maiestate. Ipe eni excelsus: q hmiles fa
cit excelsos. Qd g° ait. Demostrabit ei
pr hys maiora ut vos miremi. Ergo no
bis e demostratur9 no illi. Cu g° nobis sit
demostratur9 pr, pptea dixit: ut vos mi
remi. Exposuit ei qd voluit dice demo
strabit michi pr. Quare no dixit de
mostrabit nobis pr: sz demostrabit filio?
Qa et nos mebra sum9 fily: et nos
mebra tanq qd discim9. ipe discit qdamo
i mebris suis. Quo discit i nobis? Qm
pbam9 qa patitur i nobis? Ex illa voce
de celo: saule saule qd me psequeris? Non
ne ipe e qui iudex i fine scli residebit:

et iustos ad dextera pones. iniquos at ad
sinistra: dicturus e. veite bndicti pris
mei pcipite regnu: esuriui ei et dedisti
m manducare? Cuqz illi rnderit: dne qn te
vidim9 esurientem. dicturus e eis. Cu vni ex
minimis meis dedistis: m dedistis. Et nuc
iterrogetur a nobis: et dicam9 illi. Dne qn
esuris dices: cu tu doceas oia? Statim ei
nobis i fide nra rndet. Cu vn9 ex minimis
meis discit: ego disco. Ergo gratulemur
et gras agam9: no solu nos xpianos fac
tos ee. sz xpm. Intelligitis fres gram dei
sup nos. Capitis amiramini gaudete: xpi
facti sum9. Si ei caput ille nos mebra:
totus ho ille et nos. Hoc e qd apls paul9
dicit ut ulterius ia no sim9 puuli: iactati
et circuferati omi vento doctrine. Supius
at dixerat: donec occurram9 oms i vnitate
fidei et i agnitioez fily dei i viru pfcm:
i mesura etatis plenitudinis xpi. Plenitudo
g° xpi: caput + mebra. Qd e caput + mebra? xps
et ecca. Arrogarem9 ei nobis hoc supbe: nisi ipe
dignaretur hoc pmitte. qui p aplm eu
de d. Vos at estis corp9 xpi et mebra.
Cu g° ondit pr mebris xpi: xpo ondit.
Fit qdda miraculu magnu: sz tn verum.
Onditur xpo p xpm. Res mira e + magna:
sz scptura sic loquitur. Cotradicturi sum9
diuinis eloquiys: et no potius itellcturi et
ipi9 dono ei q donauit gras acturi. Qd
e qd dixi: demostratur xpo p xpm? Demo
stratur mebris p caput. Ecce vide illud ite.
Pone te clausis oclis velle te aliqd tollere:
nesciat man9 quo eat. et vtiqz man9 tua
mebru tuu est. No ei sepata e a corpe tuo.
Aperi oclos: videat ia man9 quo eat.
Si g° Demostrante capite mebru secutu e.
i te potuit inueniri tale aliqd: ut p corpus
tuu onderes corpi tuo. et p corpus tuu
demostratur aliqd corpi tuo: noli mirari
qr dictu e demostratur xpo p xpm. Demo
strat ei caput ut mebra videat: et docet
caput ut mebra discat. Vnus tn ho ca
put et mebra. Noluit separe: sz digna
tus agglutinari. longe a nobis erat:
et multu longe: Qd ta loge q coditu
et coditor? Qd ta longe q de9 et homo?
Qd ta longe q iusticia et iniqtas? Qd
ta longe q eternitas et mortalitas? Ecce
q loge erat vbu in pnci° de9 apud deu:
p q fca sut oia. Quo g° fcus e ipe: ut es
set qd nos. et nos i illo? Verbu caro fcm

est, et habitavit in nobis. Hoc ergo nobis demonstratum est. Hoc demonstravit discipulis suis, qui eum in carne viderunt. Quid est hoc: Sicut pater suscitat mortuos et vivificat, sic et filius quos vult vivificat? Alios pater, alios filius? Certe omnia per ipsum facta sunt. Quid dicimus, fratres mei? Lazarum suscitavit Christus. Quem mortuum suscitavit pater, ut videret Christus quemadmodum Lazarum suscitaret? An quando suscitavit Lazarum Christus, non eum resuscitavit pater, et sine patre fecit filius solus? Legite ipsam lectionem et videte quia patrem ibi invocat, ut surgat Lazarus. Dicit homo invocat patrem: sicut deus facit cum patre. Ergo et quod Lazarus resurrexit, et a patre et a filio suscitatus est in dono et gratia spiritus sancti. Et illud mirabile opus trinitas fecit. Non ergo sic intelligamus: sicut pater suscitat mortuos et vivificat, sic et filius quos vult vivificat: ut alios a patre resuscitari et vivificari, alios a filio existimemus: sed eosdem quos pater suscitat et vivificat, ipsos et filius suscitat et vivificat: quia omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nichil. Et ut ostenderet se habere quamvis a patre, tamen apud patrem potestatem, ideo ait: sic et filius quos vult vivificat, ut ostenderet ibi voluntatem suam. Et ne quis diceret: suscitat pater mortuos per filium: sed ille tamquam et aliena potestate tamquam minister facit aliquid sicut angelus: potestatem significavit ubi ait: sic et filius quos vult vivificat. Non enim vult pater aliud quam filius: sed illis sicut una substantia, sic et una voluntas est. Et qui sunt isti mortui quos vivificat pater et filius? An ipsi sunt de quibus diximus, Lazarus vel filius illius viduae, vel filia archisinagogi? Novimus enim istos a Christo domino suscitatos. Aliud aliquid nobis vult insinuare, resuscitationem scilicet mortuorum: quam omnes expectamus, non illam quam quidam habuerunt ut crederent ceteri. Resurrexit enim Lazarus moriturus, resurgemus nos semper victuri. Talem resurrectionem pater facit an filius? Immo vero pater in filio. Ergo filius et pater in filio. Unde probamus quia de ista dicit resurrectione? Cum dixisset: sicut enim pater suscitat mortuos et vivificat: ne intelligeremus illam resurrectionem mortuorum quam facit ad miraculum non ad vitam eternam: secutus ait. Neque enim pater iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit filio. Quid est hoc? De mortuorum resurrectione dicebat: quia sicut pater suscitat mortuos et vivificat, sic et filius quos vult vivificat. Unde continuo tamquam rationem subiecit de iudicio dicens. Neque enim pater iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit filio. Paulo ante putabamus aliquid facere patrem quod non facit filius: quando dicebat: pater enim diligit filium, et omnia demonstrat ei que ipse facit: tamquam pater faciebat et filius videbat. Sic erat subrepens menti nostre intellectus carnalis, quasi pater faceret quod filius non faceret: filius autem videret patrem demonstrantem quod fieret a patre. Ergo velud pater faciebat quod filius non faciebat: immo iam videmus aliquid facere filium quod non facit pater. Quomodo nos versat et mentem nostram pertractat: huc atque illuc ducit. Uno carnis loco remanere non sinit: ut versando exerceat, exercendo mundet: mundando capaces reddat, capaces suis impleat. Quid de nobis faciunt verba hec? Quid loquebatur? Quid loquitur? Paulo ante dicebat: quia demonstrat filio pater quicquid facit. Videbam quasi patrem facientem filium expectantem: modo rursus video filium facientem, patrem vacantem. Non enim pater iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit filio. Quando ergo filius iudicaturus est, pater vacabit et non iudicabit? Quid est hoc quod intelligebam? Domine quid dicis? Verbum dei es, homo sum. Dicis quia pater non iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit filio. Lego alio loco te dicentem: ego non iudico quemquam, est qui querat et iudicet. De quo dicis: est qui querat et iudicet, nisi de patre? Ille querit iniurias tuas: ille iudicat iniurias tuas. Quomodo hic pater non iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit filio? Interrogemus et Petrum: audiamus eum loquentem in epistola sua. Cristus inquit pro nobis passus est, nobis relinquens exemplum ut sequamur vestigia eius. Qui peccatum non fecit: nec inventus est dolus in ore eius. Qui cum malediceretur non remaledicebat: cum iniuriam acciperet non minabatur, sed commendabat illi qui iuste iudicat. Quomodo verum est quia pater non iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit filio? Turbamur hic: turbati desudemus: desudantes purgemur. Conemur utrumque donante ipso penetrare alta secreta verborum istorum. Temere fortasse facimus: quia discutere et scrutari nos volumus verba dei. Et quare dicta sunt nisi ut sciantur? Quare sonuerunt nisi ut audirentur? Quare audita sunt ~~nisi~~ nisi ut intelligantur? Confortet ergo nos, et donet nobis aliquid quantum ipse dignatur. Et si nondum penetramus ad fontem: de rivulo bibamus. Ecce ipse Iohannes nobis

tanq̄ͥ riuulus emanauit: p̄duxit ad nos
de alto verbū. humiliauit et quodāmō strā
uit: ut nō horreamꝰ altū. sꝫ accedaꝰ ad hu
milē. Omino ē q̄dē intellc̄s ueius fortis
si q°mō eū tenē possimꝰ: q̄a pr̄ nō iudicat
q̄ꝗm. sꝫ oē iudiciū dedit filio. Hoc enim
dcm̄ ē. q̄a hoībꝰ in iudicio nō appebit n̄
filiꝰ. Pater occultꝰ erit: filiꝰ maīfestus.
In quo ēit filiꝰ maīfestus: In forma qua
ascendit. Nā in forma dei cū p̄re occultus
ē. ī forma serui hoībꝫ maīfestus. Nō g°
pr̄ iudicat q̄ꝗm: sꝫ oē iudiciū dedit filio.
sꝫ maīfestū ī q° maīfesto iudicio filiꝰ iu
dicabit: q̄a ip̄e iudicādis appebit. Euidē
tius nobis ōndit scriptura q̄a iste appebit:
qui xlmo die post resurrcōne suā ascēdit
ī celū videntibꝰ discipul' suis. Et uox illis
āgelica. Viri inq̄t galilei q̄d statis aspi
cientes ī celū: iste q̄ assūptꝰ ē a vobis ī celū.
sic veīet q̄ꝗadmodū vidistis eū euntē ī celū.
Quō videbāt eū ire: In carne q̄m tetige
rūt q̄m palpauerūt: cuiꝰ etiā cicatrices tā
gedo pbauerūt. ī illo corpe ī quo āi eis in
trauit et exyt p xl. dies. maīfestus eis vei
tatē. nō in aliq̄ falsitate: nō fantasma nō
vmbra. nō sp̄s: sꝫ q̄ꝗadmodū ip̄e dixit nō
fallens. palpate et videte q̄r sp̄s carnem
et ossa nō hꝫ sicut me videtis hr̄e. Est q̄dē
illud iā corpꝰ dignū celesti h̄itaciōe: non
subiacēs morti nō mutabile p etates. Nō
eī sicut illa etate ab īfātia creuerat: sic
illa etate q̄ iuuētus erat vītit ī senectutē.
Manet sicut ascendit: ueturꝰ ad eos q̄bus
anq̄ͥ veīat v̄bū suū voluit p̄dicari. Sic
eī veīet in forma hūana. Hāc videbūt et
impy videbūt et ad dexterā positi: vide
būt et ad sinistrā sepati sicut scriptū est.
Videbūt ī q̄ͥ pupugerūt. Si videbūt in
quē pupugerūt corpꝰ ip̄m videbūt q̄d lā
cea pcusserūt. lācea nō pcutit verbū. H°.
g° impy vidē poterūt q̄d et vulnerare po
tuerūt: latentē deū in corpe nō videbūt.
Post iudiciū videbit' ab hys q̄ ad dexte
rā erūt. Hoc ē g° q̄d ait pr̄ nō iudicat
q̄ꝗm: sꝫ oē iudiciū dedit filio. q̄r maīfes
tus ad iudiciū veīet filiꝰ ī hūano cor
pore appārēs hoībꝫ dicēs dextris. Veī
te b̄ndcā p̄ris mei pcipite regnū: dicēs
sinistris. ite ī ignē eternū q̄ paratus ē dya
bolo et āgel' eius. Ecce videbit' fōr hoīs
a pys et ab īpys: a iustis et ab īiustis.
a fidelibꝫ et ab īfidelibꝫ: a gaudentibus

et a plāgentibꝰ. a cōfisis et a cōfusis.
Ecce videbit'. Cū visa fuit illa forma in
iudicio et fuit pactū iudiciū: vbi dcm̄ est
p̄rēꝫ nō iudicasse q̄ꝗm. sꝫ omē iudiciū dedis
se filio: ad hoc q̄a filiꝰ appebit ī iudicio ī
forma q̄m ex nobis accepit: ⁊ q̄d postea fiāt
tū est: Quā videbit' forma dei q̄m sicut
oms fideles: Quā videbit' illud q̄d erat ī pri
cipio verbū deus apud deū p q̄d fcā sūt oīa:
Quā videbit' illa forma dei de q̄ dr̄ ap̄lus:
cū in forma dei essꝫ. nō rapinā arbitratus
ē esse se equalē deo: Magna eī illa for
vbi adhuc eq̄litas p̄ris et filij cognoscitur:
ieffabil' icōprehēsibilis. maxīe puul' q̄n vi
debit'. Ecce ad dexterā sūt iusti: ad sinistrā
sūt iniusti. Oms pīter hoīes vidēt filiū ho
minis: vidēt q̄ pūctus ē. vidēt q̄ crucifixus
ē. vidēt humiliatū: vidēt natū ex v̄gīe. vidēt
agnū de tribu iuda: vidēt v̄bū dm̄ apud
deū. Quā videbūt ip̄e erit et tūc. sꝫ forma
serui appebit. Forma serui seruis demon
strabitur. forma dei filiys seruabit'. Fiāt
g° serui filij q̄ sūt ad dexterā: eāt in he
reditatē etnā olī pmissam. q̄m nō videtes
mētes crediderūt: p cuiꝰ pmissiōe sāguiēꝫ
sine dubitacōe fuderūt. Eant illuc et vi
deant ibi. Quā illuc ibūt: Dicat ip̄e dn̄s
sic. Ibūt inq̄t illi ī ambustiōēꝫ eternam:
iusti aūt ī vitā etnā. Ecce vitā etnā noīa
uit. Nūq̄d hoc nobis dixit: q̄a ibi videbimꝰ
et cognoscemꝰ p̄rēꝫ: et filiū nō videbimus:
Audi alio loco vbi vitā etnā noīauit: et ex
pressit q̄d sit vita eterna. Noli timē non
te fallo: nō sine cā pmisi dilcōribꝰ meis
dicēs. Qui hꝫ mādata mea et seruat ea:
ip̄e est qui diligit me. Et qui me diligit
diliget' a p̄re meo: et ego diligā illū. et os
tendā meip̄m illi. Rndeamꝰ dn̄o et dicamꝰ.
Quid dn̄e deus n̄r magnū: q̄d magnū no
bis demōstraturꝰ es: Teip̄m: Quid enī:
Et iudeis te nō demōstrasti: Nō te vide
rūt et q̄ crucifixerūt: Sed demōstrabis
te ī iudicio cū stabimꝰ ad dexterā tuam.
Nūq̄d et illi qui ad sinistrā stabūt: non
te videbūt: Quid ē q̄d nobis demōstrabis
teip̄m: Nūc enī nō te videbimꝰ cū loq̄
ris: Rndit. Demōstrabo meip̄m ī forma
dei: videtis mō formā serui. Nō te frau
dabo o hō fidelis: crede q̄a videbis. A
mas et nō vides: amor ip̄e nō te pdu
cet ut videas: Ama: pseuera ī amādo.
Nō fraudabo inq̄t amorē tuū: q̄ mun

dam cor tuu. Ut qd eni mudam cor tuu:
nisi ut deus a te possit videri? Btu eni mu
do corde: qm ipi deu videbut. Sed hoc iqt
seru9 disputas tam cu dno: no expressisti
cu dixisti ibut nisi i vita etna. No dixit
ibut ut videat me i forma dei: videat
prem cui equal' su. Alibi attende qd dix
it. Hec e at vita etna ut agnoscat te vnu
vm deu: et que misisti ihm xpm. Et quo:
Ergo et post qmemoratu iudiciu qd ome de
dit filio pr no iudicas qqm: qd futurum
est. Qd sequit: Ut oms honorificet filiu
sicut honorificat prez. Iudeis honorificat
pater: filius qtepnitur. Filius eni videba
tur ut seru9: pr honorificabat ut de9. appa
rebit et fili9 eqlis pri: ut oms honorifi
cent filiu sicut honorificat prez. Modo g°
h° hom9 in fide: nec dicat iudeus. prem
honorifico: qd m e cu filio. Rndeat illi.
Qui no honorificat filiu: no honorificat prez.
Mentiris oino: filiu blasphemas et pri
facis iniuria. Pater eni filiu misit: tu con
tepnis que misit. quo honorificas mittente
q blasphemas missu. Ecce inqt aliquis
missus e fili9: et maior e pr qa misit.
Recede a carne: vetus ho suggerit vetus
tati. tu i nouo agnosce nouitate. Nouus
tibi a filio antiqu9 qeternus eterno
cet ab hoc itellcu. Minor e filius: qa
dicis e missus filius. Missione audio:
no sepatione. Sz hoc iquit videm9 i reb9
huanis: qa maior e q mittit qz ille qui
mittitur. Sz res huane fallut hoies: res
diuine purgat. Noli attende ad res hua
nas: ubi maior videt q mittit. et minor
q mittit: qmqz et ipe res huane dicat
cotra te testioniu. Velud ubi gra: si quis
uxore velit pete et p se no possit. anicu
maiore mittit q ei petat: et sut mlta i
quib9 ipe maior eligit q mittit a miore.
Qd ergo? Iam calupnia vis face: quia
ille misit ille missus est? Sol radiu mittit:
et no sepat. Luna splendore mittit: et no
sepat. Lucerna lume fundit: et no sepat.
Video ibi emissioez: et nllaz vido sepatioez.
Na si de rebus huanis qris exepla o he
retica vanitas: qmqz sicut paulo an dixi.
et ipe res huane qbusda exeplis coargu
unt te et couincut: tn attende qz sit a
liud i reb9 huanis. vn ius duce exepla
ad res dinas. Ho q mittit manet ipse:
et pgit ille q mittitur. Nuqd ho pgit
cu eo qui mittitur? Pater at q misit filiu
no recessit a filio: ipm dnm audi dicente.
Ecce veniet hora et vnusqsqz discedet ad sua:
et me solu relinquetis. Sz no sol9 qa pr me
cu est. Quo eu misit cu quo venit? Quo eu
misit a quo no recessit? Alio loco dixit.
Pater at i me manes facit opa sua. Ecce
in illo est. ecce opat. No recessit a misso
mittes: qa missio et mittes vnu sunt.

Explic' sermo xx19. Incip' xxij9 ab eo qd scptu
e amen amen dico nob qa q vbu meu aud' et
credit ei q misit me hz vita etna et i iudi
ciu no veniet sz transiyt a morte i vita usqz
ad eu locu ubi ait: sicut audio iudico et iu
diciu meu iustu est. qa no quero volutate
mea sz ei9 q misit me.

Nudius tertianu et hesterni
diei sermoes redditos vobis
seqtur hodierna ewangelica
lcio: qm ex ordie ptractem9.
no p eius dignitate. sz p viri
bus nris: qa et vos no p mu
dantis fontis largitate. sz p vro modulo
capitis: et nos no tm dicim9 i aures vras
qtu ipe fons manat. sz qtu cape possu9
qd i vros sensus traiciam9: habudacius
opante ipo in cordib9 vris qz nobis i auri
bus vris. Res eni magna tractat: et no a
magnus. Immo mltu puus: spem tn fidu
cia dat nobis. q magnus pp nos fcus e puus.
Si eni ab illo no exhortaremur n' inuitarem'
ad eu itelligendu: sz desereret nos taqua
qtemptibiles. qa cape no possu9 diuinitate
ipi9: si no caperet ipe mortalitate nraz. et pue
niret ad nos ut loqret nobis ewa'9: si qd
abiectu est et mimu voluit qtare nobis
nu. putarem9 eu noluisse nobis dare mag
nu suu q suscepit puu nrm. Hc dixi ne
quis ul' reprehendat nos ista tractates qi
mltu audaces: ul de se despet qd posset ca
pere dono dei. qd illi dignat9 e loq filius
dei. Ergo nobis loqui dignatus est. debem9
crede qa voluit ut itelligam9. Sz si no possu9 pstat
itellcm rogat9: q vbu pstituit no rogat9. Ecce q
vboru ista secreta sunt attendite. Amen
amen dico vobis qui vbu meu audit et
credit ei q misit me. hz vita eterna.
Ad vita etna certe oms tendim9 et ait:
qui vbu meu audit et credit ei q misit
me hz vita eterna. Nuqd g° nos volunt
audire vbu suu et itellige nolunt: qnqui
de si i audiedo et credendo vita eterna e.

T.+

nl'tomagis ī intelligēdo. Sz grad9 pietat
ē fides: fidei fruc9 ē ītellc9. ut pueniam9
ad vitā etnā ubi nō nobis ewāg9 legat:
sz ille q̄ nobis mō ewāg9 dispensauit re
motis omībz lcōis paginis. et voce lcōris
et tractatoris appareat omībz suis purga
to corde assistentib9: et ī corpe īmorli iā
nūq̄ morituris. mūdās eos et illuīnans
uiuētes: et videtes qd' in pn̄ci° erat vbū.
et vbū erat apud deū. Nūc g° q̄ sumus
attendam9: et q̄ audiam9 cogitem9. Deus
ē xp̄s: et cū hoībz loqt'. Capi se vult.
faciat capaces. Videi se vult. apiat oclos.
Nō tn̄ cā loqtur nobis: nisi quia veru
ē qd' pmittit nobis. Verba mea inqt qui
audit et credit ei q̄ misit me. hz vitam
eternā. Et ī iudiciū nō veiet: sz trāsyt
a morte ad vitā. Vbi? Qn̄ veimus de
morte ad vitā? ut ī iudiciū nō veiam9?
In hac vita trāsitur: a morte ad vitā. Cum
In hac vita q̄ nodū ē vita: hic trāsitur
a morte ad vitā. Qui ē ille trāsitus? Qui
audit vba mea dixit: et credit ei q̄ misit
me. Seruās ista credis et trāsis. Et ē qui
stādo trāsit? Plane est. Stat ei corpore.
Vbi erat vn̄ trāsiret? Et quo trāsit? Trā
sit a morte ad vitā. Vide vnū hoīez stantē:
ī quo agatur totū h°. qd' d'r. Stat audit.
Forte nō credebat: audiēdo credit. Paulo
an̄ nō credebat mō credit: q̄i de regione
īfidelitatis ad regioēz fidei trāsitū facit.
moto corde nō moto corpe. Moto ī melius
q̄a iterū q̄ deseruit fidē mouetur ī deteri9
Ecce ī hac vita q̄ sicut dixi nodū ē vita
trāsitur a morte ad vitā: ut ī iudiciū nō
veiat? Quare aūt dixi q̄a nodū ē vita?
Si vita esset ista: nō dicēt dn̄s cuidā:
si vis veīre ad vitā serua mādata. Non
ei ait illi: si vis veīre ad vitā etnā. Nō
addidit eternā: sz tm̄ dixit vitā. Ergo n°
ista vita noīnāda ē. q̄a nō ē vera vita.
Que ē vera vita: nisi q̄ est etna vita?
Audi aplm̄ dicentē ad thīotheū. Pape di
uitib9 h9 scl'i nō supbe sape neqz sperare
ī incerto diuiciarū: sz ī deo viuo q̄ prestat
nobis oīa habūdāter ad fruēdū. Hn̄ fa
ciāt diuites sint ī opibz bonis: facile
tribuāt comūicēt. Vt qd' hoc? Audi qd
seqtur. Thesaurizēt sibi fūdamētū bo9
ī futurū: ut apphendāt verā vitā. Si de
bent sibi thesaurizāe fūdamētū bonū
ī futurū ut apprehēdāt verā vitā; pfecto
ista ī qua erāt. falsa vita est. Nā ut quid
velis apphendē verā: si iā tenes verā. Ap
prehēdenda ē vera vita: migrādū ē a fla.
Et qua migrādū? Quo? Audi crede: et
trāsitū facis a morte ad vitā. et ī iudiciū
nō venis. Qd ē hoc. et ī iudiciū nō venis?
Et qs melior erit paulo aplo q̄ ait. opor
tet nos exhibēi oms an̄ tribunal xp̄i. ut
illuc recipiat vnusq̄sqz q̄ p corp9 gessit.
siue bonū siue malū? Paul9 dicit opz nos
exhibēi an̄ tribunal xp̄i: et tu tibi audes
pmittē q̄a ī iudiciū nō veies? Absit. inqt
ut ego m̄ pmittē audeā: sz credo pmitte
ti. Saluator loqtur veritas pollicetur:
ipē m̄ dixit. Qui audit verba mea et credit
ei q̄ misit me. hz vitā eternā: et trāsiit
fāt de morte ad vitā. et ī iudiciū nō vei
et. Ego ergo audiui vba dn̄i mei: credidi
iā infidelis cū eēm. fcūs sū fidel' sicut me
monuit: trāsyi a morte ad vitā. ad iudi
ciū nō venio nō psūptioē mea. sz ipi9 p
missioē. Paul9 aūt contra xp̄m loqtur: seru9
contra dn̄m. discipul9 q̄tra mgr̄m: hō q̄tra
deū. ut cū dicat dn̄s q̄a q̄ audit et credit
trāsit a morte ad vitā: et ī iudiciū nō ve
niet. dicat apl's optet nos oms exhibēi
an̄ tribunal xp̄i? Aut si ad iudiciū non
veit q̄ ad tribunal exhibetur: nescio quo
ītelligā. Reuelat g° dn̄s de9 nr̄ et p scp
turas suas āmonet quō ītelligat q̄n d'r
iudiciū. Hortor g° ut attēdatis. Aliqn̄ iu
diciū pena d'r: aliqn̄ iudiciū discr̄iatio
dicitur. Scd'm illū modū quo d'r iudiciū
discr̄iatio optet nos oms exhibēi an̄ tri
bunal xp̄i: ut illic recipiat hō q̄ p cor
pus gessit siue bonū siue malū. Ipa ē
enī discriminatio: ut bonis bona malis
mala distribuāt? Nā si iudiciū sp̄ ī ma
lo acciperetur: nō dicēt ps. iudica me de9.
Audit forte aliqs dicēte iudica me deus
et mirat? Solet ei dicē hō ignoscat m̄
deus. ptat m̄ deus. Qs ē q̄ dicat: iudica
me deus? Et aliqn̄ ī psalmo vsus9 ipse dn̄a
psalmate ponit? q̄ pbeatur a lcōre. et
cn̄deatur a pplo. Nō forte alicui cor paui
tur: et timet cātare dn̄o. et dicē iudica
me de9? Et tn̄ cātat ppl's credēs: n° putat
se male optāe qd' didicit a dīna lcōne
et parū ītelligit. credit aliqd bonū esse
qd' cātat: et tn̄ et ipē ps nō dimisit hoīez
sine ītellcū. Sequitur ei verbis posterioribz
ondit q̄le iudiciū dicēt: q̄a nō ē dāpnati

onis s3 discretionis. Ait enim Judica me deus.
Quid est iudica me deus:˙ Et discerne causam
meam de gente non sancta. Ergo secundum hoc iudicium
discretionis oportet nos omnes exhiberi ante tri
bunal xpi. Secundum iudicium autem dampnacionis qui
audit verba mea inquit et credit ei qui misit
me habet vitam eternam: et in iudicium non veniet.
s3 transitum facit a morte ad vitam. Quid est in iu
dicium non veniet:˙ In dampnationem non veniet.
Ponimus de scripturis quia dampnationem est iudicium ubi
pena intelligitur: quamquam et in hac ipsa lectione
paulo post audietis ipsum verbum iudicium non
positum nisi pro dampnatione et pena. Tamen apostolus
dicit quodam loco scribens ad eos qui corpus
quod fideles norunt male tractabant: et propter
quod male tractabant corripiebantur flagello
domini. Ait enim illis. Propterea multi infirmi in
vobis et egroti dormiunt sufficienter. Multi
enim propterea etiam moriebantur. Et secutus est. Si enim
nosipsos iudicaremus a domino non iudicaremur:
hoc est si nosipsos corriperemus. a domino non
corriperemur. Cum iudicamur autem a domino corri
pimur: ne cum hoc mundo dampnemur. Sunt
ergo secundum penam qui iudicantur hic ut parcatur
illis ibi. Sunt quibus parcitur hic. ut habundancius
torqueantur ibi. Sunt autem quibus distribuuntur
ipse pene sine flagello: pene si flagello
dei correcti non fuerint. ut cum hic contempserint pa
trem verberantem: ibi sentiant iudicem punien
tem. Ergo est iudicium quo missurus est deus id est filius
dei. in fine dyabolum. et angelos eius et omnes
infideles et impios cum eo. Ad hoc iudicium non qui
modo credens transitum facit a morte ad vitam. Et
enim ne putares credendo te non moriturum
secundum carnem: et accipiendo carnaliter dicens tibi.
dominus meus mihi dixit:˙ qui audit verba mea et
credit ei qui misit me transiet a morte ad vi
tam. ergo et ego credidi non sum moriturus: scias
te morte quam debes supplicio ade persoluturum.
Accepit enim ille in quo tunc omnes fuimus
morte morieris: nec potest evacuari divina sententia.
Sed cum persolveris mortem veteris hominis suscipi
eris in vitam eternam novi hominis: et transitum fa
cis a morte ad vitam. Modo iterum fac transi
tum vite. Que est vita tua:˙ Fides. Justus ex
fide. Infideles quid:˙ Mortui sunt. Inter ta
les mortuos erat ille corpore de quo dicit dominus:
Dimitte mortuos ut sepeliant mortuos suos.
Ergo et in hac vita sunt mortui: sunt vivi.
Et quasi omnes vivunt:˙ Qui sunt mortui:˙ Qui
non crediderunt. Qui sunt vivi:˙ Qui credi
derunt. Quid dicitur mortuis ab apostolo:˙ Surge

qui dormis. Sed sompnum inquit dixit non mortem.
Audi sequentia. Surge qui dormis: et exurge
a mortuis. Et quasi diceret quo ibo: illuminabit
te xps. Jam cum te credente illuminaverit xps:
transitum facis a morte ad vitam. Mane in eo
quo mansisti: et non venies ad iudicium. Exponit
illud iam ipse: et sequitur. Amen amen dico vo
bis: ne forte quod dixit transit a morte ad
vitam intelligamus hoc in futura resurrectione: et
ostendere volens quo transit qui credit. et hoc est
transire de morte ad vitam. transire ab infideli
tate ad fidem: ab iniusticia ad iusticiam. a su
perbia ad humilitatem. ab odio ad caritatem.
Dicit autem amen amen dico vobis: quia venit
hora et nunc est. Quid evidencius:˙ Jam certe
aperuit quod dicebat: quia modo fit quo nos xps
hortatur. Venit hora. Que hora:˙ Et nunc
est quando mortui audient vocem filii dei: et qui
audierint vivent. Jam de hiis mortuis lo
cuti sumus. Quid putatis fratres mei:˙ In is
ta turba que me audit nulli ne sunt ut mor
tui:˙ Qui enim credunt et secundum veram fidem
agunt: vivunt et mortui non sunt. Qui autem
vel non credunt vel sicut demones credunt tre
mentes et male viventes: et filium dei confiten
tes. et caritatem non habentes: mortui pocius
deputandi sunt. Et tamen agitur adhuc hora is
ta. Non enim hora de qua locutus est dominus u
na erit de duodecim horis unius diei. Ex
qua locutus usque ad hoc tempus et usque ad finem
seculi ipsa una hora agitur: de qua dicit in epistola sua
iohannes. Filioli novissima hora est. Ergo nunc
est. qui vivit vivat: et qui mortuus erat vivat. au
diat vocem filii dei: qui mortuus iacebat sur
gat et vivat. Clamavit dominus ad sepulchrum
lazari et quatriduanus mortuus resurrexit:
qui putrebat in auras processit. Sepultus erat:
lapis suppositus erat. Vox salvatoris irru
pit. duriciam lapidis: et cor tuum ita durum
est. ut nondum illa vox divina te rumpat:˙ Sur
ge in corde: et in corde tuo procede de sepulchro
tuo. etenim mortuus in corde tuo tamquam in sepul
chro iacebas: et tamquam saxo male consuetudi
nis gravabaris. Surge et procede: crede et
confitere. Qui enim credidit surrexit: qui confitetur
processit. Quare processisse diximus confitentem:˙
Quia antequam confiteretur occultus erat. Cum autem
confitetur: procedit de tenebris ad lucem. Et cum
confessus fuerit quid dicitur ministris:˙ Quod dictum est
ad funus lazari. Solvite illum: et sinite
abire. Quomodo:˙ Dictum est ministris apostolis: que sol
veritis in terra soluta erunt in celo. Venit hora

et nūc ē qn̄ mortui audiēt vocē filij dei:
et q̇ audierīt viuēt. Vn̄ viuēt:· De vita.
De qua vita:· De xp̄o. Vn̄ pbam9 q̇ȧ de vi
ta xp̄o:· Ego sū inq̇t via veritas et vita.
Ambulaē vis. ego sū via. falli nō vis. ego
sū veritas. Mori nō vis. ego sū vita. Hoc
tibi dico saluator tuus. Nō est quo eas
nisi ad me:· Nō est q̄ eas nisi p me. Nūc
g° ista hō agit᷑: h° et agit plane. et oīno nō
cessatur. Surgūt hōies q̇ mortui erāt. ī tn̄
sibūt ad vitā. ad vocē filij dei viuūt: de
illo pseuerāt ī fide ipius. Habz ei filius
vitā: vn̄ viuāt credētes hz. Et quō habet:·
Sicut hz pr̄. Audi ipm̄ dicēte. Sicut enī
pr̄ vitā hz ī semetipō: sic dedit filio vitā
hr̄e ī semetipō. Fr̄es ut poteo dicā. h° sūt
ei illa v̇ba q̄ puū itellcm̄ pturbāt. Quaē
addidit ī semetipō:· Sufficeret ut diceret:
sicut ei hz pr̄ vitā. sic dedit filio hr̄e vitā.
Addidit ī semetipō. Habz ī semetipo vi
tā pr̄: hz et fili9 ī semetipō. Aliud itelli
ḡe nos voluit: ī eo q̄d ait ī semetipō. Et
hic secretū in v̇bo hoc clausū est. pulse
tur ut apiatur. O dn̄e q̄d ē q̄d dixisti:·
In semetipō q̄re addidisti:· Etēi paulus
apl's quē fecisti vidē: nō hēbat vitā:· Ha
bebat inq̇t q̄tū hōies mortui ut vene
uiscāt: et ad v̇bū tuū credēdo tn̄seāt. Cū
tn̄sierīt nō in te hēbūt vitā:· Habebūt.
nā ego paulo an̄ dixi: q̇ audit v̇ba mea
et credit ei q̇ misit me. hz vitā et̄nam.
Ergo et illi q̇ ī te credūt hn̄t vitā et nō
dedisti ī semetipis:· cū āt de pr̄e loq̄re
tis sic̄ pr̄ hz vitā ī semetipō. rursū cum
de te loq̄reris dixisti: sic dedit filio vi
tā hr̄e ī semetipō. Sicut hz sic dedit hr̄e.
Vbi hr̄:· In semetipō. Vbi dedt̄ hr̄e:· In semetipō.
Paul9 vbi hz:· Nō ī semetipō sz ī xp̄o. Tu fidel' vbi hēs
bes: nō ī semetipo sz ī xp̄o. Videam9 si h°
dicat apl's. Viuo āt iā nō ego: viuit vero
ī me xp̄s. Vita nr̄a tq̄̄ nr̄a:· idō de volū
tate p̄pia nr̄a nō erit nisi mala peccatri
ciqua: vita v̇o bona de dō ē in nobis nō
a nobis. a dō nobis datur nō a nobis.
Cristus āt ī semetipō hz vitā sic̄ pater:
q̇ȧ verbū dei. Nō mō male viuit et mō
bn̄ viuet: hō āt mō male mō bene. Qui
male viuebat ī vita sua erat: q̇ bn̄ vi
uit ad vitā xp̄i tn̄siyt. Priceps factus vi
te nō eras q̄d accepisti: et eras q̇ acciperes.
Fili9 āt dei nō q̇ primo fuit sine vita et
accepit vitā. Si enī s° illā acciperet non

eā hr̄et ī semetipō. Q̄d ē enī ī semetipō:
Vt ipsa vita ipē esset. Adhuc aliud pla
nius fortasse dicā. lucernā q̄sq̄z accendit:
et exēpli grā. lucerna illa q̄tū ptinet
ad flāmulā q̄ ibi lucet: ignis ille habz
lucē ī semetipō. Ocli āt tui q̇ lucīa ab
sente iacebāt et nichil videbāt: iā et ipi
hn̄t lucē sz nō ī semetipis. Pm̄ si se a lu
cerna auerterīt tenebāt᷑: si se c̄uterint
illumināt᷑. At v̇o ille ignis q̄ diu ē lucet.
Si volueis illi lucē tollē: simul et ipm̄ ex
tingus. Nā sine luce nō pt̄ remane. Sed
lux xp̄s ī extinguibil' et coet̄nus pr̄i: sp̄
cadens. sp̄ lucēs sp̄ feruēs. Nā si nō fer
uēt nuq̄d dicetur ī ps̄.· nec ē q̇ se absco
dat a calore eius:· Tu āt ī pcc̄ō tuo frigi
dus eras: couerteīs ut feruescas. si re
cesseīs frigesces. In pcc̄ō tuo tenebrosus
eras: couerteīs ut illumeris. si auteris
te obscurabeis. nō eris lumē q̄mus sis in
lumine. Ait ei apl's. Fuistis aliq̄n tenebre.
nūc āt lux ī dn̄o. Cū dixisset nūc āt lux.
addidit ī dn̄o. In te g° tenebre: ī dn̄o lux ēs.
Quaē:· Q̇ȧ pticipatiōe lucis illi9 lux ēs.
Si āt a luce qua illūiaris recesseis: ad
tenebras tuas redis. Nō sic xp̄s: nō sic
v̇bū dei. Sed quō:· Sicut hz pr̄ vitā ī se
metipō:· sic dedit et filio hr̄e vitā ī se
metipō. ut nō pticipatiōe viuat: sz ī c̄o
mutabli' viuat. et oīno ipē vita sit. Sic
dedit et filio hr̄e vitā: sicut hz sic dedit.
Q̄d interest:· Q̇ȧ ille dedit: iste accepit.
Nuq̄d iam erat q̄n accepit:· Nuq̄d itelli
gim9 xp̄m fuisse aliq̄n sine luce: cū ipē
sit sapiā pr̄is de q̄ dcm̄ ē. cādor ē lucis et̄
ne. Ergo q̄d d̄r dedit filio: tale ē ac si di
cētur genuit filiū. Generādo ei dedit. Quo
dedit ut esset: et s° dedit ut ī semetipo vi
ta esset. Q̄d ē ī semetipō vita eēt:· Non
aliūde vita indigēt: sz ipē eēt plenitudo
vite. vn̄ credētes alij viuerēt dū viuerent.
Dedit g° illi hr̄e vitā ī semetipō.· dedit
tāq̄ cui. tāq̄ verbo suo: tāq̄ ei q̇ in pn̄a
erat v̇bū. et v̇bū erat apud deū. Deinde q̇ȧ
hō factus ē. q̄d illi dedit:· Et ptātē dedit ei
iudiciū facē: q̇ȧ fili9 hōis ē. Scdm̄ q̄d fili9
dei ē. sicut hz pr̄ vitā ī semetipō: sic dedt̄
filio vitā hr̄e ī semetipō. scdz āt q̄ fili9
hōis ē. ptātē dedit ei iudiciū faciēdi.
Hoc ē q̄d hesterno die exposui caritati vr̄e.
q̇ȧ ī iudicio hō videbitur. deus āt nō vi
debit᷑. sz post iudiciū videbit᷑ de9. ab his

q vicerit i iudicio: ab impijs at no videbi
deus. Qa g° ho videbi i iudicio: forma
illa q sic veiet sic ascedit. ido sup dixerat
pr no iudicat qcqm: s ome iudiciu dedit
filio. Hoc eciam i loco isto repetit cu dicat:
et ptate dedit ei iudiciu faciedi. qa filius
hois est. Tamq diceres tu. Ptate dedit ei iu
diciu faciendi. Cur ait: Cu no hz ista pta
te iudiciu faciendi: Cu in pricipio erat
vbu: et v. e. a. d. et d. e. v. qn oia p ipm
fca sut. Nuqd no hebat ptate iudiciu fa
ciedi: Sz scdm h° dico ptate dedit ei iu
diciu faciendi: qm filius hois est. Scdz h° ac
cepit ptatem iudicadi: qa filius hois est.
Na scdm qd dei filius e sp huit hac ptate.
Accepit q crucifixus e. Qui fuit i morte
e i vita. Verbu dei nuq i morte: sp in
vita. Jam g° de resurrcione forte aliqs
ncm dicebat. Ecce resurreximus. Cu aud
xpm q credit et trasit de morte ad vitam:
et i iudiciu no veiet. Venit hora et nuc
e. q audit voce filij dei vivit. Mortuus
erat: audivit ecce resurget. Qd e qd dr
postea resurrcio futura. Parce tibi noli p
cipitare snia: ne pgas p illa. Et quid
ista resurrcio q fit nuc: Mortui erat i
fideles. mortui erat iniq. vivunt iusti: tra
seut a morte ifidelitatis ad vita fidei.
Sed noli iam crede nulla futura postea
resurrcione corpis. Audi eciam qd sequitur
p9 comedata resurrcione ista q fit p fide:
ne qs putaret ista sola ee. et incideret in
illa despatioez et errore hoim q pverte
bat alioz sensus dicetes resurrcione ia
factam ee. De qbz dicat apls: et fide qru
da pvrtut. Credo eni qa talia vba illis di
cebat dns. ubi ait: et q credit i me tra
sijt a morte ad vita. Ja fca est resurrcio
in hoibz fidelibz q fuerat ifideles. Quo
altera dr resurrcio. Gras dno do nro
fulat nutates. dirigit hesitates. cofirmat
dubitates. Audi qd seqtr: qa no habes
vn tibi facias caligie mortis. Si credi
disti totu crede. Qd totu inqs credo: Au
di qd dicat. Nolite mirari hoc qa dedit
ptatem filio iudiciu faciedi. In fine dico
ait. Quo in fine: Nolite mirari hoc qa
veiet hora. Hic no dixit et nuc e. In illa
resurrcione fidei: qd dixit: Venit hora et
nuc e. In ista resurrcioe qm comedat
futura corpm mortuoz veiet hora dix
it. No dixit nuc e. qa i fine sdi futura

est. Et vn inqt m pbas qa de ipa resurrec
tioe dixit: Si pacienter audias tu ipe tibi
mo pbabis. Seqmur ergo. Nolite mirari
hoc qa veit hora: i qua oes q i monumetis
sut. Qd evidencius ista resurrcione. Jam
dudu no dixerat q in monumetis sut. s
mortui audient voce filij dei: et q audie
rit vivet. No dixit alij vivet alij dapna
but: qa oms q credet vivet. De monumetis
at qd dicat: Oms q i monumetis sut au
diet voce eius et pcedet. No dixit audi
ent et vivet. Si eni male vixerut et iace
bat i monumentis: ad morte surget no
ad vita. Ergo videamus q pcedut: licet
paulo an mortui audiedo et credendo vi
vebat. no ibi fca est discretio. No dcm est
audiet mortui voce filij dei: et cu audi
erit alij vivet alij dapnabut. s oms q
audierit vivet: qa qui credut vivet. Qui
hnt caritate vivet: et nemo morietur. De
monumetis at audiet voce: et pcedet qui
bn fecerut ad resurrectioez vite. q male
fecerut ad resurrcione iudicij. Hoc e iu
diciu pena illa de q paulo an dixerat: q
credit i me trasijt a morte ad vita. et in
iudiciu no veiet. No possu ego a me facere
qcqm: sicut audio iudico: et iudiciu meu
iustu est. Si sicut audis iudicas: a quo
audis: Si a pre certe pr no iudicat qc
q: s ome iudiciu dedit filio. qn tu qda
mo pco pris qd audis hoc dicas. Qd au
dio h° dico: qa qd est pr hoc su. Dice eni
meu esse e. qa verbu pris su. Hoc eni
tibi dicat xps. Inde de tuo qd est sicut au
dio ita iudico: nisi sicut su. Quo eni aud
xps fres: Querimus rogo vos. Audit xps a
pre. Quo illi dicat pr: Utiqz si dicat illi:
verba ad illu fit. Omis eni q aliqd aciu dr:
vbo dicat. Quo pr filio dr: qn filius vbu pris
e. Qdqd nobis pr dicat: verbo suo dr. Vbu pris
filius e. Ipi vbo q° alio vbo dicat. Unus e deus unu
vbu habz: i uno vbo oia ctinet. Qd est
g° sicut audio ita iudico: Sicut su de pre
ita iudico. Ergo iudiciu meu iustu est.
Na si nichil facis ex te o dne ihu. quo se
tiut carnales si nichil facis ex te. quo pau
lo an dixisti: sic et filius qs vult vivi
ficat: Modo dicas ex me facio nichil.
Sed qd comedat filius: nisi qa de pre e:
Qd e de pre: No est de se: Si de se fi
lius eet no eet filius. De pre est. Pater
ut sit no est de filio: filius ut sit de pre

ē equalis pri. Sed tn̄ iste de illo: nō ille
de isto. Erā nō q̄ro volūtate meā: ſ; volū
tatē eius q̄ misit me. Filius vnicꝫ dicit
nō q̄ro volūtate meā: et homīes volunt
facere volūtatē suā. Ille tm̄ se humiliat q̄
equal' ē prī: et tm̄ se extollit q̄ ī ymo ia
cet. et nisi man⁹ ei porrigatᷣ nō surgit.
Faciam⁹ g° volūtatē pris. volūtatē xp̄i. vo
lūtatē sp̄s sā: q̄a trinitatis hui⁹ vna vo
lūtas vna ptās vna maiestas ē. Ido ni
dicit fili⁹ nō veī face volūtatē meā: ſ;
volūtatē eius q̄ misit me. q̄a xp̄s nō est
de se. ſ; de prē suo est. Erō at huīt ut hō
appareret de creatura assūpsit q̄m ipse
formauit. Explicit sermo xxij⁹. Incipit
xxiij⁹ ab eo loco ubi ait: si ego testioniū
perhibeo de me testioniū meum nō est
verū. usqꝫ ad id qd ait: qui male ege
rūt in resurrectionē iudicij.

Quodā loco ī ewā° dn̄s ait pru
dentē auditorē vbi sui silēz
ēē debē hoī q̄ volēs edificare
fodit altius donᷣ pueniat ad
fūdamētū stabilitatis petre:
et ibi secur⁹ cōstituat qd fabricat adūsus
impetū flumīs. ut cū veneit repauciatur
poci⁹ firmitate edificij q̄ ipulsu suo ru
inā faciat illi domui. Putem⁹ sc̄ptura
dei tāq̄ agrū ēē: vbi volum⁹ aliqd edifica
re. Nō sim⁹ pigri: nᷣ supficie cōtenti.
fodiam⁹ altius: donec pueniam⁹ ad petrā.
Petra at erat xp̄s. Hodierna lcō de tes
tionio dn̄i nobis locuta est. q̄a nō h̄eat
neccīū ab hoībus testioniū: ſ; h̄eat mai⁹
q̄ sūt hoīes. atqꝫ illud testioniū dixit
qd sit. Opa inq̄t q̄ ego facio testioniū p
hibēt de me. Dein adiūxit. Et testioniū
phibꝫ de me q̄ misit me pr̄. Ipā qꝫ opa q̄
facit a prē se accepisse dicit. Testioniū
ergo phibēt opa: testioniū phibet pater.
Nullū ne testioniū phibuit iohēs. Phi
buit plane ſ; tāq̄ lucna: nō ad faciādos
amicos. ſ; ad q̄fundēdos ī inimicos. Iam
eī ātea p̄dcm̄ erat a psona pris. Paraui
lucnā xp̄o meo: īnimicos ei⁹ īduā con
fusiōe. sup ipm̄ at efflorebit sanctificatio
mea. Esto tāq̄ in nocte posit⁹: attēdis
ti ī lucernā. et miratus es lucernā: et ex
ultasti ad lumē lucne. Sed illa lucna
dicit ēē solē: ī quo exultare debeas. Et
q̄uis ardeat ī nocte: diē te iubet exspectā
re. Nō g° q̄a illi⁹ hoīs testiōio nō erat
opus: nā ut q̄d mitterētᷣ si nō opus erat.
ſ; ne ī lucna remaneat hō: et lumē lu
cerne sibi sufficē arbitretᷣ. idō dn̄s nᷣ lu
cernā illā supfluā dicit fuisse: nᷣ tn̄ te di
cit ī lucna debē remanē. Dicit aliud tes
tioniū sc̄ptura dei. Ibi vtiqꝫ de⁹ phibuit
testioniū filio suo: et ī illa sc̄ptura iudei
spem posuerāt. ī lege scilꝫ dei ministrata
sibi p moysen famulū dei. Scrutami igr̄
sc̄pturā in q̄ vos putatis vitā eternā h̄re:
ipā testioniū phibēt de me. Et nō vultis
veīre ad me ut vitā h̄eatis. Quid vos puta
tis h̄re in sc̄ptura vitā eternā. Ipam in
terrogate cui phibꝫ testioniū et ītelligite
q̄ sit vita etna. Et q̄a pp̄ moysen volebat
repudiare xp̄m tāq̄ adūsariū īstitutis
p̄ceptisqꝫ moysi: rursus eosdē cōuincit
tāq̄ de alia lucna. Oms eī hoīes lu
cerne: q̄a et accēdi pñt et extingui. Et lu
ne q̄dē cū sapiūt lucēt et sp̄u feruēt. Nā
et si ardebat et extincte sūt eciā putent.
Pmāserūt eī serui dei lucne bone: ex o
leo mie illi⁹: nō ex viribꝫ suis. Grā q̄ppe
grtuita dei: illa oleū lucnarū ē. Plus eī
illis omībꝫ laboraui ait q̄dā lucerna.
Et ne virib⁹ suis ardē videretur: adiūxit. Nō
at ego: ſ; grā dei mecū. Oīs eī pphia ante
aduētū dn̄i lucna ē. de q̄ dicit petr⁹ apls.
Habem⁹ certiorē pphicū sermonē: cui bn̄
facitis ītendētes. q̄admodū lucne lucēti
ī obscuro loco. donec dies lucescat: et lu
cifer oriatur ī cordibꝫ vrīs. Lucne itaqꝫ
pphe: et omīs pphia vna magna lucna. Quid
apli. Nō lucne. Etiā ipi plane lucne.
Solus eī ille lucna: nō eī accēditᷣ et ex
tinguitᷣ. q̄a sicut h̄ꝫ pr̄ vitā ī semetipō: sic
dedit filio vitā h̄rē ī semetipō. Lucerne
g° et apli grās agūt: q̄a et accēsi sūt lu
mīe veritatis. et feruēt sp̄u caritatis. et
suppetit illis oleū grē dei. Si nō eēnt lu
cerne: nō dicēt illis dn̄s. Vos estis lumē
mūdi. Nā postea q̄ dixit vos estis lumē
mūdi: ōndit ne tale lumē se putarent
q̄le dcm̄ ē. Erat lumē vm̄ qd illumīat oēz
hoīez veīentē in hūc mūdū. Tūc at hoc
de dn̄o dcm̄ ē. cū a iohāne distinguetur.
De iohē q̄ppe baptista dcm̄ erat nō erat
ille lumē: ſ; ut testioniū phibēt de lu
mīe. Et ne dicēs quō nō erat lumē de q̄
xp̄s dicit q̄a lucna erat: ī cōpatiōe alte
rius luminis nō erat lumen. Erat eī vm̄

capl'm.

lumē qd' illumīat oēm hoīez veīentē ī hūc
mūdū. Ergo cū et discipul' dicēt vos estis
lumē mūdi ne sibi aliqd tributū putaret
qd' de solo xpo ītelligēdū eēt et ita lucerne
vento supbie extīgueretur cū dixiss; vos es
tis lumē mūdi cōtinuo subiūxit: nō pt ciui
tas abscōdi sup mōtē posita. neqz accēdūt
lucernā et ponūt eā sub modio s; sup cā
delabrū ut omībz q ī domo sūt luceat.
Sz qd si aplōs nō dixit lucnā s; accēsōēs
lucne qm poneret sup cādelabz. Audi
qa ipōs dixit lucnā. Sic luceat inqt lu
men vrm corā hoībz ut videtes bona
opa vrā glificēt nō vos s; prez vrm q
in celis ē. Ergo et moyses phibuit testi
moīū xpō: et iohēs phibuit testioniū xpo.
et ceteri pphē et apli phibuerūt testio
niū xpō. ~~et ceteri pphē et apli phibuerūt
testioniū xpo.~~ His omībz testimoniys ppo
nit testioniū opm suoz: qa p illos non
nisi deus phibuit testioniū filio suo. s;
phibet alio mō deus testioniū filio suo:
p ipm filiū suū īdicat de9 filiū. īdicat
se p filiū. Ad hūc si potuerit hō puenire
nec lucernis īdigebit: et vere fodiēdo al
tius edificiū pducit ad petrā. Finalis
ē ergo fres hodierna lcio: s; pp hesternū
debitū scio eī qd distuleri nō abstuleri.
et dns dignatus ē donare etiā hodie loq
ad uos recordamī qd reposcē debeatis si for
te aliq°mō seruata pietate et salubri hu
militate extendam9 nos nō adūsus deū s; ad
deū: et leuem9 ad eū aīaz nrāz effunde
tes eā sup nos. sicut ille ī ps cui dicebat
ubi ē deus tuus: h' inqt meditat9 sū. et ef
fudi sup me aīaz meā. Leuem9 g° aīaz ad
deū non ōtra deū: qa et hoc dōn ē. Ad te
dnē leuaui aīaz meā. Et leuem9 adiuuā
te ipō: nā grauis est. Vn̄ at grauis est: Cor
pus qd corrūpitur aggrauat aīaz: et de
primit terrena īhitatio sensū mlta cogitā
tē. Ne forte g° possim9 sensū nrm a mltis
colligē ad vnū et euulsū a mltis releuarē
ad vnū. Qd quidē nō poterim9 ut dixi nisi
adiuuet ille qui ad se vult leuare aīas
nrās: et cōtingam9 ex aliq pte quo vbū
dei vnicus prī coeternus et equal' prī nō
faciat nisi qd' viderit prez faciētē cū tn̄
pr ipē nō faciat aliqd nisi p filiū videtē.
Videtur m̄i qm dns ihs ī hoc loco mag
nū qddā insinuare volens ītentis et in
fundē capacibus: ītapaces at excitare ad

studiū. ut nōdū intelligētes bn̄ viuēdo
capaces fiāt: īsinuauit nobis aīaz hūa
nā et mētē rōnalē q inest hoī nō īest
pecori. nō vegetari nō bn̄ficari nō illu
minari nisi ab ipā substātia dei: cā qz aīaz
facē aliqd p corp9 et de corpe atqz hēc
sbiectū corp9. et p corpalia mlceri posse
sens9 corpis vl' offendi: et pp hoc. i. pp cō
sortiū qddā aīe et corpis in hac vita atqz
cōplexū delctari aīaz lenitis vl' cōtrista
ri offensis corpis sensibus. Btitudinem
eī ei9 q fit beata ipā aīa nō fieri nisi p
ticipatiōe illi9 vite sp viuē īcōmutabilis
etnē qz sbe qd' deus est. ut quō aīa que
īferior dō est id qd ipā īferius ē hoc ē
corp9 faciat viuē: sic eadē aīaz nō faciat
btē viuē nisi qd' ipā aīa supius ē. Su
perior eī aīa q corpus: et supior q aīa
deus. pstat aliqd īferiori: prestat' illi a
supiore. Seruiat dnō suo: ne cōculcetur
a seruo suo. Hec ē fres mei religio xpi
ana: q pdicat' p totū mūdū horrētib9 īi
micis. et ubi vincitur murmurātib9 et ubi
pualent seruiētib9. Hec ē religio xpiana:
ut colatur vnus de9 nō mlti dy qa nō fāt
aīaz beatā nisi vn9 de9. Pticipatiōe dei
fit btā nō pticipatiōe scē aīe fit beata
īfirma aīa: nec pticipatiōe angli. fit btā
scā aīa. Sed qrit btā eē īfirma aīa: qrat
vn̄ btā fit scā aīa. Nō eī btūs efficeris
ex angl'o tu. s; vn̄ angel9 inde et tu. His
pmissis atqz firmissiē ōstitutis aīaz rōna
lē nō bn̄ficari nisi a deo: corp9 nō vegetari
nisi p aīaz rōnalē atqz eē qndā medietatē
īter deū et corp9 et aīaz: ītendite et recoli
te mecū nō hodiernā de qua sufficiēter lo
cuti sum9 s; hesternā lcionē. qm ecce iam
triduo versamus atqz tractam9: et p viri
bus fodimus donec ad petrā pueniam9.
Verbū xps. verbū dei. xps apud deū. Ver
bū xps: et de9 vbū xps. et deus vbū vn9
deus. Illuc pge aīa cōtemptis ceteris:
vl' etiā trāscensis illuc pge. Nichil potē
tius ista creatura q mens dicit' rōnalis:
nichil hac creatura sblimi9. Qdqd sup ista
ē iā creator est. Dicebā at qa vbū xpus:
et vbū dei xps. et de9 vbū xps. Sz non
tm̄ vbū xps: qa vbū caro fcm ē et hita
uit ī nobis. Ergo et vbū et caro xps. Cū
eī in forma dei esset: nō rapinā arbitra
tus ē esse eqlis deo. Et qd nos ī pmo qui
nō poteram9 īfirmi et humi repentes at

tinge deū. Nūqd relinqdi eram9: Absit.
Semetipm exinaniuit formā serui accipi
ens: nō g° formā dei āittens. Fcūs ē g°
hō qui erat deus: accipiēdo qd nō erat.
nō āittendo qd erat. Ita fcūs ē hō deus.
Ibi habes aliqd pp īfirmitatē tuā: ibi habes
aliqd pp pfcōne tuā. Erigat te xps p id qd
hō ē. pducat te p id qd de9 hō ē. pducat te ad id
qd de9 hō ē. Et tota pdica° dispēsa° qz p xpz h°
ē fcēs: et alia nō ē ut resurgāt aīe re
surgāt corpa. Vtrūqz qppe mortuū erat: cor
pus ex īfirmitate. aīa ex īiqtate. Quia
vtrūqz mortuū erat: resurgat vtrūqz. Qd
vtrūqz. Aīa et corp9. P qd g° aīa: ni p xpz. P qd
corp9: ni p hoīez xpm. Erat ei et ī xpo aīa hu
mana tota aīa. Nō irronale tm aīe: s
etiā ronale qd mens dicit. Fuerūt em
qdā hētici et expulsi sūt ab ecca q puta
rēt nō hre mentē ronalē corp9 xpi: s qi
aīaz beluinā. Excepta quippe ronali mē
te: vita beluina est. Sz quia expulsi st
et veritate expulsi sūt. accipe totū xpm
verbū mētē ronalē et carnē. Hoc totum
xps ē. Resurgat aīa tua ab īiqtate p id
qd deus ē. resurgat corp9 tuū a corrupti
one p id qd hō est. Proinde kmi audite mg
nā lcōis hui9 qtū m videt pfunditatē:
et videte qmadmodū loqtur hic xps. Nichil
aliud qp qre veneit xps: ut resurgāt aīe
ab īiqtate. resurgat corpa a corrupcōe. Ia
dixi aīe p qd resurgāt p ipaz dei sbam: cor
pora p qd resurgāt. p dispēsatioēz huanā
dnī nri ihu xpi. Amen amē dico vobis nō
pt fili9 a se facē qtqm: nisi qd viderit prēz
facietē. Quecūqz ei ille fecerit: h° et filius
fāt silr. Celū terra mare q in celo q ī tra
q in mari visibilia īuisibilia: aīalia in
terris frutecta ī agris. natatia in aquis
ī aere volatia ī celo lucētia: pter h° oīa
anglos vtutes sedes dnatioēs pncipatus
ptātes oīa p ipm fcā sūt. Nūqd de9 hec
oīa fecit et demōstrauit ea fcā filio: ut
et ipē facēt altm mūdū hys oīb9 plenū:
Nō vtiqz. Sed qd: Quecūqz ei ille fecerit:
h° nō alia. s h° et fili9 nec dissilr sed
silr facit. Pater enī diligit filiū et oīa
demōstrat ei q ipē facit. Demōstrat pr
filio ut aīe suscitētur. qa p prēz et filiū
aīe suscitātur. nec possūt viuē aīe: nisi
eax vita sit deus. Si g° nō possūt viuere
aīe nisi eax vita sit deus sicut ipē sūt vi
ta corpm: qd demōstrat pr filio. i. qd facit
p filiū facit. Nō enī faciēdo demōstrat filio:
s demōstrādo fāt p filiū. Videt ei filius
prēz demōstrantē anqz aliqd fiat: et ex de
mōstratiōe pris et visiōe fily. fit qd fit a
prē p filiū. Sic aīe suscitātur si potuerit
vidē istā vnitatis quinctioēz: prēz demōstrā
tem filiū videntē. et p pris demōstrationē
et fily visionē fieri creaturā: atqz id fieri
p pris demōstracoēz et fily visionē. qd n°
pr sit nec filius: s īfra prēz et filiū. qicqd
fit a prē fit p filiū. Qs hoc videt: Ecce iter
ad carles sensus: ecce rursus hūliam9 nos
et descendim9 ad vos. si tn aliqd aqn asce
deamus a vobis. Vis aliqd demōstrāe filio
tuo ut faciat qd facis. Facturus es et sic de
mōstratur9. Qd g° facturus es ut demō
strēs filio nō vtiqz facis p filiū: s tu solus
facis qd ipē fcm videat. et aliud tale faciat.
Nō est hoc ibi. Qd pgis ad silitudiēz tuā:
et deles ī te silitudinē dei: Ibi oīno nō ē
hoc. Inueī aliqd quō demōstres filio tuo qd
facis anqz facis: ut cū demōstraueis p filiū
facias hoc qd facis. Iam forte qi occurrit
tibi. Ecce inqs cogito facē domū: et volo
ut p filiū meū fabricet. Anqz eā ipē fa
bricē ōndo filio meo qd volo facē: et faciat
ipē. atqz ego p ipm cū ōndi volūtatē meā.
Recessisti qdem a pristia silitudie: s adhuc
iaces ī magna dissilitudie. Ecce ei anqz
facias domū īdicas filio tuo: et demōstras
qd facē velis. ut te demōstrātē anqz facias
faciat ipē qd demōstraueis: et tu p ipm.
Sz vba dcturus es filio tuo īter te et ipm:
vba cursura sūt. et īter demōstrātē et vi
dentē ul loqntem et audiētē sonus curiai
latus volat: q nō est qd tu nō es qd ipē.
Sonus qppe ille q exit de ore tuo: et di
uerberato aere tagit aurē fily tui. et im
pleto sensu audiēdi pducit ad cogitatio
nē tuā. Sonus g° ille nō est ipē tu. nō est
ipē fili9 tuus: signū datū ē ab aīo tuo a
nimo fily tui. qd signū nō sit n° aīm9 tu9
nec aīm9 fily tui: s aliud aliqd. Ita ne
putam9 prēz locutū ēē cū filio: Fuerūt
vba īter deū et vbū: quō istud est: An
qicqd vellet pr dicē filio: si verbo vellet di
cere. ipē fili9 vbū ē pris: nūqd p vbū
loqretur ad vbū: An qa fili9 magnum
vbū: miora vba cursura erāt īter prēz
et filiū. Sonus aliqs et qi creatura qdā
tpalis atqz volatica exitura erat ex ore
pris et pcussura aurē fily: Nūqd habz

deus corpus: i ut quasi ex eius labijs hoc
procedat:" Et hz aures corpis v̄bū: i ī quas
sonus veniat:" Remoue oīa corporalia: simpli
citatē vide. simplex es. Quō aūt eris simplex:"
Si te nō mūdo īplicaueris: ſ; ex mūdo expli
caueris. Explicādo enī te. simplex eris. Et
vide si potes qđ dico: aut si nō potes. crē
de qđ nō vides. Dicis filio tuo: v̄bo dicis.
Verbū qđ sonat nec tu es nec fili9 tuus.
Habeo inq̄s aliud qđ ondam. Ita ē enī eru
ditus fili9 meus: ut nec loq̄ntē me audiat.
ſ; nutu ei ondo qđ faciat. Ecce nutu onde
qđ vis. Certe aīm9 tuus vult ondē qđ in
se hz. Vn̄ facis nutū:" De corpe .s. labijs
vultu: supcilijs oclis manibz. H̄c oīa non
sūt qđ aīm9 tuus: eciā ista media sunt.
Intellem̄ ē aliq̄d p h̄c signa q̄ nō sūt qđ
aīm9 tuus: h̄c qđ aīm9 filij tui. ſ; hoc totū
qđ de corpe agis īstra aīm tuū et īstra aīm
filij tui est. nec p̄t ɔgnoscē aīm tuū fili9
tuus nisi dederis ei signa de corpe. Quid
igit̄ facio:" Nō ē hoc ibi. Simplicitas ibi
ē. Pater ondit filio qđ facit: et ondēdo
filiū gignit. Video qđ dixerī. Sed quia
vidŏ et quibz dixerī: fiat ī vobis ītellcūs
iste q̄nq̄z. Nūc si nō potestis ɔprehēdere
qđ sit deus: vl' hoc ɔphendē qđ nō sit de9.
Multū pfeceritis: si nō aliud qm̄ ē de dŏ
senseritis. Nondū puenire ad qđ sit. puenīat
ad qđ nō sit. Nō est de9 corp9 nō terra
nō celū nō luna nō sol. nō stelle nō corpa
lia ista. Si eī nō celestia: q̄nto mi9 terre
na:" Tolle omē corp9. Adhuc audi aliud.
Nō est de9 mutabilis sp̄s: nā fateor et
fatendū est. q̄a ewāg̃l9 loq̄tur. De9 sp̄s ē.
Sz trāsi oēm mutabilē sp̄m: trāsi sp̄m qui
mō sciat mō nō sciat. mō memīit et obliuis
citur: vult qđ nolebat. siue peccat̄ iam
istas mutabilitates siue pati possit. Trā
si h̄c omīa: nō īuenis ī dŏ aliq̄d muta
bilitatis. nō aliq̄d qđ alr̄ nūc sit. alr̄ pau
lo aū fuit. Nā vbi īuenis aliter et alit̄
fuit ē ibi q̄dā mors. Mors enī ē nō esse qđ
fuit. Immortalis dicit̄ aīa. Est q̄dē q̄a viuit
sp aīa: et ē in illa q̄dā vita pmanēs. ſ; mu
tabil' vita. Scđm mutabilitatē vite hui9
et mortalis dici p̄t: q̄a si viuebat sapienter
et desipit. mortua ē in deterius. Si viue
bat īsipienter et sapit: mortua ē ī me
lius. Nā eē mortē in deterius et eē mortē
ī melius: scriptura nos docet. Utiq̄z ī dete
rius mortui erāt de q̄bus dicit̄: sine mor
tui sepeliāt mortuos suos. Et surge qui
dormis et exurge a mortuis: ɀ illuīabit
te xp̄s. Et de hac lcione qn̄ mortui audient:
et qui audierīt viuēt. In deterius mortui
erāt idŏ reuiuiscūt. Reuiuiscēdo moriūtur
ī meli9: q̄a reuiuiscēdo nō erūt qđ erāt.
Nō esse aūt qđ erat mors est. Sz forte si
ī meli9 est nō appellatur mors. Appellauit
illā mortē ap'ls. Si aūt mortui estis cū xp̄o
ab elemētis mūdi hui9: qđ adhuc velud
viuētes de hoc mūdo decernitis:" Et iterū
mortui eī estis: et vita v̄ra abscōdita est
cū xp̄o ī deo. Mori nos vult ut viuamus:
q̄a viximus ut moremur. Quod q̄d g°. et a
meliore ī deterius et a deteriore ī meli9 mo
ritur nō est hoc deus: q̄a neq̄z ī meli9 ire
p̄t sūma bōitas. neq̄z in deteri9 vera et
nitas. Vera eī eternitas: ubi tp̄is nichil ē.
Erat aūt mō hoc et mō illud: iā tēpus ad
missū ē. eternū non est. Nā ut noueritis
q̄a nō sic deus quō aīa: c̄te īmortalis ē aīa.
Quod g°. est qđ ait ap'ls de deo q̄ sol9 habz
īmortalitatē: nisi q̄a hoc apte dixit. solus
hz īcōmutabilitatē. q̄a sol9 hz verā eter
nitatē. Ergo ibi nulla mutabilitas:" Agnosce
aliq̄d ī te qđ volo dicē ītus ī te. nō in te
q̄si ī corpe tuo: nā et ibi p̄t dici in te. In te
ē enī sanitas: ī te q̄libet etas. ſ; scđz cor
pus. ī te est man9 pes tuus. Sz aliud est
ī te ītus: aliud ī te tāq̄ in veste tua. Sz
relinq̄ foris: et vestē tuā ɀ carnē tuā. Des
cende ī te. adi secretariū tuū: mētē tuā. et
ibi vide qđ volo dicē si potueris. Si enī
tu ipē a te lōge es: idŏ appinq̄re vn̄ potes:"
Dicebā de dŏ: i et ītellacturū te arbitrabis:" De
aīa dico de te dico: ītellige ibi te pbabo.
Nō eī valde lōge pgo ī exempla: qn̄ de
mēte tua volo aliq̄ silitudiēz dare ad dn̄m
tuū. Quia utiq̄z nō in corpe ſ; ī ipā mente
factus ē hō ad ymagiēz dei in silitudīe sua
deū q̄ram9: ymagīe sua creatorē agnos
cam9. Ibi intus si poterimus īueniam9 hoc
qđ dicim9: quō demōstret p̄r filio. et filius
videat qđ demōstrat p̄r anq̄ fiat a p̄re
p filiū. Sz cū dixero et ītellexeris: nec sic
putes iā illud aliq̄d tale eē ut serues ibi
pietatē. qm̄ volo a te seruari. Et p̄cipue
moneo idz ut si nō vales ɔphendē de9
q̄d sit. parū nō tibi eē putes scire q̄d nō
sit. Ecce ī mēte tua video aliq̄ duo: meō
riā tuā et cogitacōez tuā idz q̄si aciem
q̄ndā et obtutū aīe tue. Vides aliq̄d et p

oculos proprios et commendas memorie: ibi est in
tus quod memorie commendasti in abscondito recon
ditum. quasi in horreo quasi in thezauro: quasi in se
cretario quodam et penetrali interiore. Cogitas
aliunde: intentio tua alibi est. illud quod vidis
ti in memoria tua est. et non videtur a te. quia
cogitatio tua in aliud intenditur. Modo probo
scientibus loquor. Karthaginem nomino: omnes
modo intus quicumque eam nostis vidistis kartha
ginem. Numquid tot sunt cartagines quot anime vestre?
Omnes vidistis per nomen hoc prolatum has sil
labas notatas vobis erumpentes ex ore
meo tacte sunt aures vestre: tactus est sensus
anime per corpus. et ab alia intentione reflexus
est animus ad id quod ibi erat: et vidit carta
ginem. Numquid tunc ibi est carthago facta? Iam
ibi erat sed latebat. Quare ibi latebat? Quia
animus tuus in aliud attendebat. Cum vero reflex
a est cogitatio tua ad id quod erat in memoria:
informata est. et visio quedam animi facta est.
Antea non erat visio sed erat reflexa cogi
tatione ad memoriam facta est visio. Demonstrauit
ergo memoria tua cogitationi tue carthaginem:
et quod in illa erat antequam intenderes conuerse ad
se intentioni cogitationis ostendit. Ecce facta est
a memoria demonstratio: facta est in cogitatione
visio et nulla verba in medio cucurrerunt. Nul
lum ex corpore signum datum est. nec innuisti nec
scripsisti nec sonuisti: et tamen cogitatio vidit
quod memoria demonstrauit. Eiusdem autem substantie sunt
et que demonstrauit et cui demonstrauit. Sed
carthaginem ut haberet memoria tua: per oculos
hausta est ymago hec. Vidisti enim quod in memo
ria recoderes. Sic arborem quam meministi vi
disti: sic montem. sic fluuium sic amici faci
em sic inimici: sic patris sic matris sic filii fratris
vicini. sic litteras in codice conscriptas: sic
ipsum codicem. sic huius basilice. Omnia ista vi
disti: et visa quia iam erant memorie commendasti.
et tamquam posuisti illic que videres cogitando cum
velles etiam cum ab istis corporis oculis abfuissent.
Vidisti enim carthaginem cum esses carthagine ac
cepit speciem per oculos anima tua: hec species recon
dita est in memoria tua. et seruasti aliquid
intus ipse apud carthaginem constitutus: quod pos
ses apud te videre cum etiam ibi non esses. Hec
omnia forinsecus accepisti. Pater quod demon
strat filio non accepit extrinsecus: intus to
tum agitur. quia nichil creaturarum esset extrinse
cus: nisi hoc pater fecisset per filium. Creatura
omnis a deo facta est. antequam fieret non erat. Non
ergo facta visa est. et retenta memoriter: ut eam

pater filio tamquam memoria cogitationi monstraret.
Sed facienda pater monstrauit facienda filius vidit:
et ea pater demonstrando fecit. quia per filium videntem
fecit. Et ideo mouere non debet quia dictum est. nisi
quod viderit patrem facientem: non dictum est demon
strantem. Per hoc enim significatum est id esse patris
facere quod est demonstrare: ut ex hoc intelligatur
per filium videntem omnia facere. Nec illa demon
stratio nec illa visio temporalis est. Quia enim per fili
um fecit omnia tempora: non utique aliquo tempore patris
ei demonstrata facienda. Sed autem demonstratio pa
tris filii visionem gignit: quemadmodum pater gig
nit filium. Demonstratio quippe generat visio
nem: non visio demonstrationem. Quod si purius
et perfectius intueri valemus: fortasse inueni
mus nec aliud esse patrem aliud esse demonstra
tionem. nec aliud filium aliud eius visionem.
Sed si vix hoc cepimus: vix explicare potuimus.
quomodo memoria quod cepit extrinsecus ostendat cogi
tationi: quanto minus capere aut explicare potueri
mus quomodo pater deus demonstrat filio. quod non est
aliunde: vel quod non est aliud quam ipse? Paruuli su
mus. loquor vobis quod non sit deus: non ostendo
quid sit. Ergo ut capiamus quod sit. quid facie
mus? Numquid a me? Numquid per me poteritis?
Dicam hoc paruuli: et vobis et michi. Est per
quem possimus. Modo cantauimus: modo audiui
mus. Iacta in domino curam tuam: et ipse te enu
triet. Ideo enim non potes homo quia paruulus es.
Si paruulus es, nutriendus es. Nutritus gran
dis eris: et quod paruulus non poteras grandis vi
debis. Sed ut nutriaris iacta in domino curam
tuam: et ipse te enutriet. Modo ergo percurramus
breuiter quod restat: et videte hic quod commendauit.
quo dominus insinuet pater diligit filium et omnia de
monstrat ei que ipse facit. Ipse suscitat animas sed
per filium: ut fruantur anime suscitate substantia dei.
hoc est patris et filii. Et maiora his demon
strabit ei opera. Quibus maiora? Sanitati
bus corporum. Iam et antea tractauimus: nec in
morari debemus. Maior est enim resurrectio corporis
in eternum: quam hec que ad tempus facta est in illo
languido sanitas corporis. Et maiora his
demonstrabit ei opera: ut vos miremini. De
monstrabit quasi temporaliter. Ergo quasi homini facto in
tempore: quia verbum deus non est factum. per quem facta sunt
tempora: sed homo factus Christus in tempore. Apparet quo con
sule quo die conceptum de spiritu sancto virgo ma
ria peperit Christum. Ergo homo factus in tempore est. per
quem deum facta sunt tempora. Ideo tamquam in tempore de
monstrabit ei opera maiora id est resurrectio
nem corporum: ut vos miremini factam per filium re

surrectione corpm. Dein redit ad illā re
surrōne aīarū. Dicit enī pr̄ suscitat
mortuos et viuificat: s. et filius q̄s wlt
viuificat. Sed scdm spm viuificat pater
viuificat filius: q̄s vult pr̄ quos wlt fi
lius. s; ipōs pr̄ quos filius: q̄a oīa p ipm
fcā sūt. Dicit eī pr̄ suscitat mortuos et
viuificat: sic et filius q̄s wlt viuificat.
De resurrōne aīaꝝ dcm̄ est hoc. Qd de
resurrōne corpm:. Redit et dicit. Neqꝫ
enī pr̄ iudicat queq̄: s; omē iudiciū dedit
filio. Resurrcō aīaꝝ fit p sbam pr̄is et
fily eternā et icōmutabilē: resurrcō vo
corpm fit p dispensatiōez hūanitatis fily
tpalē nō pr̄i coeternā. Ideo cū gmēorāet
iudiciū ubi fiet resurrōo corpm: nō enī
inqt pater iudicat q̄q̄. s; omē iudiciū
dedit filio. De resurrōne at̄ aīaꝝ. Dicit
pr̄ suscitat mortuos et viuificat: s. et filius
quos wlt viuificat. Illud g° simul pr̄ et
filius: hoc at̄ de resurrōne corpm. nō pr̄
iudicat q̄q̄ s; omē iudiciū dedit filio:
ut oms̄ honorificēt filiū sicut honorificāt
prēm. Hoc redditū ē resurrōni aīaꝝ. Ut
oms̄ honorificēt filiū Quo:. Dicit hono
rificāt prēz. Animaꝝ eī resurrectionē sic
opat. filius quō pr̄: sic viuificat filius
quō pr̄. Ergo ī aīaꝝ resurrōne oms̄ ho
norificēt filiū: sicut honorificāt prēz. Qd
de honorificatiōe ꝑ resurrōnē corpm:. Q.
nō honorificat filiū: nō honorificat prēz
q̄ misit illū. Nō dixit sic. s; honorificat
et honorificat. Honorat' eī hō xp̄s: s; nō
sicut pr̄ deus. Quare:. Q̄a scdz hoc dixit.
Pater maior me est. Qn̄ at̄ hōrificatur
filius: i sicut hōrificat' pr̄:. Cū ī pncā°
erat vbū: et vbū erat ap° deū oīa p ipm
fcā sūt. Et idō ī hac hōrificatiōe scda q̄d
ait:. Qui nō hōrificat filiū: nō hōrificat
prēm q̄ misit illū. Nō ē missus filius: ń
q̄a fcūs ē homo. Amē amē dico vobis. Ite
rū ad resurrōne aīaꝝ: ut assidue dicē
te capiamus. q̄a velut volātem sermonē
seq̄ nō poteamus. Ecce īmorat' nobiscū
sermo dei: ecce q̄ hitat cū īfirmitatibus
nr̄is. Redit rursus ad cōmendatiōez re
surrōnis aīaꝝ. Amē amē dico vobis:
q̄a q̄ verbū meū audit et credit ei qui
misit me. h; vitā eternā: s; tq̄ a prē.
q̄a q̄ vbū meū audit et credit ei q̄ misit
me. ex prē h; vitā eternā: credēdo ī eū
q̄ misit illū. Et ī iudiciū nō veiet: sed

trāsyt a morte ad vitā. Sed ex prē viui
ficat' cui credit. Quid:. Tu nō viuificas:.
Vide q̄a et filius q̄s wlt viuificat. Amē
amē dico vobis: q̄a veit hora qn̄ mortui
audiēt vocē fily dei. et qui audierit vi
uent. Hic at̄ nō dixit credet ei q̄ misit
me. et idō viuet: s; audiēdo vocē fily
dei. q̄ audierit hoc ē q̄ obaudierit filio
dei viuēt. Ergo ex prē viuet cui credet
prī: et ex filio viuēt cū audiēt vocē fily
dei. Quare et ex prē viuēt: i et filio viuēt:.
Sicut eī pr̄ h; vitā ī semetipo: sic dedit
filio vitā hr̄e ī semetipo. Impleuit de
resurrectiōe aīaꝝ: restat eumdēm 9dicē
de resurrōne corpm. Et ptātē dedit ei
iudiciū facē. Nō solū aīas p fidē et sa
pietiā suscitare: s; et iudiciū facē. Quare
at̄ hec:. Qm̄ filius hoīs est. Facit g° aliq̄
pr̄ p filiū hoīs q̄d nō fūt ex sba sua cui
equalis ē filius: sicut ipm nasci sic' ipm
crucifigi. sicut ipm mori sic' ipm resurge.
Nō eī aliq̄d horū prī 9tigit: sic et resur
rōne corpm. Nā resurrōne aīaꝝ ex
sba sua pr̄ ex sba sua filius q̄a illi equa
lis ē. Anime q̄ppe fiūt ptīcipes illius in
cōmutabil' lucis nō corpa. Resuscitatio
ne at̄ corpm pr̄ p filiū hoīs. Et ptātem
eī dedit ei et iudiciū facē q̄a filius hoīs
ē scdm illud q̄d sup dixit. Neqꝫ eī pat
iudicat q̄q̄m. Et ut ondat q̄a de resurra
one corpm hoc dixit. Nolite mirāi hoc.
q̄a veiet hora. Nō nūc est. s; veiet hora
ī qua oms̄ q̄ ī monumētis sūt. Iā hoc et
hesterno die saciatissīe audistis. Audiēt
vocē eius et predet. Et ubi:. In iudiciū.
Qui bn̄ fecerūt ī resurrectionē vite: qui
male egerūt ī resurrōnē iudicy. Et tu
hoc facis solus: q̄a omē iudiciū pr̄ dedit
filio. et nō iudicat q̄q̄m. Ego inqt facio.
S; quō facis:. Nō possū a me facē q̄cq̄.
Qd audio iudico: et iudiciū meū iustū
ē. Cū agēt' de resurrōne aīaꝝ: nō
dicebat audio s; iudico. Audio eī tq̄
papietis pr̄is ipiū. Iā g° sicut hō: si
cut quo maior ē pr̄. Iam ex forma ser
ui nō ex forma dei sicut audio iudico:
et iudiciū meū iustū est. Vn̄ ē iudiciū
iustū hoīs:. Fr̄es mei attēdite. Quia
nō q̄ro volūtatē meā: s; volūtatē eius
q̄ misit me. Explicit s̄mo xxiij. Inci
pit xxiiij. ab eo loco q̄d scrptū ē. post hec
abyt ihs trās mare galilee q̄d est ti

beriadis usqz ad id qd ait: illi g° cu vidissent qd fecerat signu dicebat. qa hic e vere pheta qui venit in mundu.

Miracula q fecit dns nr ihs xps: sut qde diuina opera et ad itelligedu deu de visibilibz amonet humana mente. Quia eni ille no est tal' sba q videri possit ocul': et miracula ei9 qbus totu mudu regit vniuersa qz creatura amistrat assiduitate viluerut. ita ut pene nemo dignet attende opa dei mira et stupeda i quolibz semis grano scdaz ipaz sua miaz seruauit sibi qda q faceret optuno tpe pter visitatu cursu ordine qz ne: ut no maiora sz isolita videdo stuperet. qbus cotidiana viluerat. Maius eni miracłm e gubnatio totius mudi: q saturatio qnqz miliu hoiu de qnqz panib9. et tn hec nemo miratur. Illud mirat' hoies no qa mai9 est. sz qa raru est. Qs eni et nuc pascit vniu'su mudu: nisi ille q de paucis gnis segetes creat. Fecit g° quo de9. Vn eni mltiplicat de paucis granis segetes: inde i maib9 suis mltiplicauit quinqz panes. Ptas eni erat i maib9 xpi: panes at illi quinqz qi semia erat. No quide terre mandata: sz ab eo q terra fecit mltiplicata. Hoc ergo admotu est sensib9 quo erigetur mes. exhibitu oculis ubi exerceret' intellcus: ut inuisibile deu p visibilia opa miratem. et erecti ad fide et purgati p fide. eciā ipm inuisibilr vide cupemus: que de reb9 visibilib9 inuisibile nosceremus. Nec tn sufficiat h' ituerit i miraculis xpi. Interrogem9 ipa miracula: qd nobis loquat' de xpo. Habet eni si itelligatur ligua sua. Na qa ipe xps vbu dei e. eciā fcm verbi verbu nobis e. Hoc g° miraculu sicut audiuim9 q magnu sit. qtam9 eciā q pfudu sit. no tm eius supficie delectemur: sz eciā altitudinez pscrutemur. Habz aliqd intus hoc qd miram' foris. Vidim9 exspectauim9 magnu qdda pclaru qdda et oino diuinu: qd fieri nisi a do no possit. laudauim9 de fco fcore: sz qnad modu si lras pulchras alicubi ispicerem9. no nobis sufficeret laudare scptoris articlz qm eas piles decoras eqles fecit: nisi eciā legem9 qd nobis p illas idicauerit: ita sani hoc q vn ispicit delectatur pulchritudie fci. ut amiter' artifice. Qui at intelligit qi legit. Aliter videt' ei pictura: aliter videtur lre. Picturā cu videis hoc e totu vidisse laudasse: lras cu videis no hoc e totu: qm comoneris et lege. Etenī dicis cu videis lras: si forte no eas nosti legere. Qd putam9 ee qd hic scptu est. Intirogas qd sit nu ia videas aliqd. Aliud tibi demostratur9 e. a quo qris agnosce qd vidisti. Alios ille oclos hz. alios tu. Nonne silr apices videtis. Sz no silr sig agnoscitis. Tu g° vides et laudas: ille videt laudat. legit et itelligit. Qa g° vidim9: qa laudaui9 legam9 et itelligam9. Dns i mote: mltomagis itelligam9. qa dns i mote verbu i alto e. Proin no qi huilr iacet qd i monte fcm e. Nec trāseūter p tereūdu e. sz suscipiedu. Turbas vidit: esurietes agnouit. misericordit' pauit: no solu p boitate verū p ptate. Qd eni sola pdesset boitas: ubi no erat panis vn turba esuries pasceretur. Nisi boitati adesset ptas: ieiuna illa turba et esuries remaneret. Deniqz et discipli q erat cu dno i fame et ipi turbas volebat pasce ut no remaneret iaues: sz vn pasceret no hebant. Interrogauit dns vn emeretur panes ad turbas pascedas. Et ait scptura. Hoc at dicebat teptans eu: discipulu sclicz philippu que iterrogaueat. Ipse eni sciebat qd eet facturus. Cui g° bono teptabat: nisi qa ignorātiā discipli demostrabat. Et forte i demostratioe ignoratie discipli aliquid significauit. Apparebit g° cu ipm sacrm de qnqz paibz cepit nobis loqui: et qd significet in dicere. Ibi eni videbim9 qre dns i hoc fco dicere. Ibi eni videbim9 qre dns i hoc fco ignorātiā discipli voluit iterrogado qd nesciebat onde. Na iterrogam9 aqn qd nesciam9: audire voletes ut sciam9. Aliqn iterrogam9 qd scim9: scire voletes vtru et ille sciat que iterrogam9. Vtruqz hoc nouerat dns: et qd iterrogabat sciebat. qd eni eet facturus ipe nouerat. et hoc nesciebat philippu sciebat silr. Quare itaqz iterrogabat: nisi qa illi9 ignorātiā demonstrabat. Et hoc qre fecerit ut dixi post itelligem9. Andreas ait. Est puer hic qui hz quinqz panes ordeaceos et duos pisces. Sz hec qd sut ad tantos. Cu dixisset philippus iterrogat9 ducetoz denarioz panes no suffice qbus tanta illa turba

resiceetur : erāt ibi q̇dā puer portās quīqȝ
panes ordeaceos et duos pisces. Et ait
ihs. Facite hoīes discūbere. Erat āt ibi
ml'tū fenū. Et discubuerūt ferme quīqȝ
milia hoīm. Accepit āt dn̄s ihs panes :
grās egit. Jussit fracti sūt panes : po
siti añ discubentes. Nō iā quīqȝ panes :
ȝ qđ adiecerat q̇ creauerāt. qı auctū e
rat. Et de piscib9 q̄tū sufficiebat. Par
ē turbā illā fuisse saciatā. eciā fragmē
ta residerūt. et ipā colligi iussa sūt ne
pirēt. Et īpleuerūt . xij . cophinos frag
metoꝝ. Breuit ut curram9 quīqȝ panes
ītelligūt quīqȝ libri moysi : merito nō tri
ticei ȝ ordeacei. q̇a ad vetus testamētū
ptinēt. Nostis āt ordeū ita creatū : ut
ad medullā ei9 vix pueniatur. Vestitur
eī eadē medulla tegmīe palee : et ipā
palea tenax et īherens ut cū labore ex
uatur. Tal' ē lrā veteris testamētī : ves
tita tegmībȝ carnaliū sacroꝝ. Sed si ad ei9
medullā pueniatur : pascit et saciat. Fere
bat g° puer quidā quīqȝ panes et duos
pisces. Si q̄ram9 q̇s fuerit puer iste forte
pplus isrl' fuit : sensu puerili. Portabat
nec māducabat. Illa eī q̄ portabat : clau
sa onerābat. apta pascebāt. Duo āt pisces
videntur nobis sig̃ficare duas illas ī veteri
testamēto sblimes psonas : q̄ vngebātur
ad pplm sāficādū et regendū sacdotis et
regis. Et ipē ī misteriū venit aliqn̄ : q̇ p
illas sig̃ficabat. Venit aliqn̄ q̇ p medullā
ordei ondebatur. Venit ipē vnus vtrāqȝ p
sonā ī se portās : sacdotis et regis. Sa
cerdotis p victimā q̄ seipm̄ obtulit pro
nobis deo. Regis q̇a regimur ab eo : et
apiuntur q̄ clausa portabātur. Grās illi :
īpleuit p se qđ p vetus testamētū pmit
tebatur. Et frāgi iussit panes. frāgendo
ml'tiplicati sūt panes. Nichil verius. Q̄n
qȝ eī illi libri moysi q̄ ml'tos libros cū
exponūt tāq̄ frāgendo. idȝ disserēdo fe
cerūt. Sed quia ī illo ordeo ignorātia
pmi ppli tegebatur : de quo pmo pplo dic
tū ē. q̄m diu legitur moyses velamen
sup corda eorū positū est. nōdū eī abla
tū erat velamē q̇a nōdū venerāt xp̄us :
nōdū velū tēpli fuerāt illo ī cruce pen
dente cōscissū. Q̇a g° ignorātia ppli
erāt ī lege : pptērea tēptatio illa dn̄i
ignorātiā discipli demōstrabat. Nichil
igit' vacat : oīa īnuūt. ȝ ītellc̄tore reqrūt.

ł paleā vō ordei
[...]bulabatur.

Sed et ipē pastor ppli nr̄ : pplm sig̃ficabat
sub lege cōstitutū. Cur eī quīqȝ milia erāt : ı
nisi q̇a sub lege erāt. Que lex quīqȝ li
bris moysi explicat' : vn̄ et quīqȝ illis por
ticib9 languidi pdebātur nō sanabātur.
Ille āt curauit ibi languidū : q̇ et hic tur
bas de quīqȝ panib9 pauit. Sed et sup fe
nū discūbebāt. Carnalit' g° sapiebāt : et
ī carnalib9 q̇escebāt. Oīs eī caro fenū. Que
sūt āt illa fragmēta : nisi q̄ pplš nō po
tuit māducare. Intelligūt' g° q̇dā secre
tiora ītelligētie : q̄ ml'titudo nō pt̄ capere.
Q̇d g° restat : nisi ut secretiora ītelligē
tie q̄ non pt̄ cape ml'titudo. illis credāt'
qui ydonei sūt et alios docē : ı sicut erant
apli. Vn̄ duodeci cophini īpleti sūt. Fcm̄
ē hoc et mirabil' : q̇a magnū fcm̄ ē. et
vtil' q̇a spūale fcm̄ est. Qui tūc viderūt
admirati sūt : nos āt nō miram' cū audi
mus. Fcm̄ ē eī ut illi viderēt : scptū ē āt
ut nos audirem9. Qđ ī illis ocli value
rūt : hoc ī nobis fides. Cernim9 q̄ppe aīmo
qđ oclis nō potuim9 : et plati illis sum9.
q̄m de nobis dcm̄ est. Btī q̄ nō vident et
credūt. Addo āt q̇a forte et ītelleximus : qđ
illa turba nō ītellexit. Et uē nos pasti
sum9 q̄ ad medullā ordei puenire potuim9.
Deniqȝ hoīes illi q̄ viderūt hoc q̇d puta
uerūt. Illi inq̄t hoīes cū vidissēt qđ fe
cerat signū dicebāt. Q̇a hic ē vē ppha.
Forte adhuc pphaȝ iō xp̄m putabāt : quia
sup fenū discūbebāt. Erat āt ille dn̄s p
phetarū : īpletor pphetarū. sāficator pphetarū :
ȝ et ppha. Nā et moysi dcm̄ est. Suscita
bo eis pphaȝ silēȝ tui. Silem scd̄m carnē :
nō scd̄m maiestatē. Et de ipo xp̄o iā dn̄i
pmissionē hr̄e ītellcm̄ : apte ī actibus
aploꝝ exponitur et legit'. Et ipē dn̄s de se
ait. Nō ē ppha sine honore nisi ī pria sua.
Ppha dn̄s et vbū dei dn̄s : et null9 ppha si
ne vbo dei pphetat. Cū pphis vbū dei : et
ppha vbū dei. Meruerūt priora tēpa pphās
afflatos et īpletos vbo dei : meruim9 nos
pphaȝ ipm̄ vbū dei. Sic āt ppha xp̄s dn̄s
pphetarꝫ : sicut angls xp̄s dn̄s angloꝝ. Nā
et ipē dcūs ē magni cōsilij angls. Verūp
tamē alibi qđ dicat ppha. Q̇a nō legatus
neqȝ angls : ȝ ipē veniēs saluos faciet e
os. idȝ ad saluos faciēdos eos nō mittet
legatū nō mittet anglm : ȝ veniet ipē.
Quis veniet. Et ipē angls. Certe nō p āge
lū : ıı q̇a iste sit āgel9 ut eciā dn̄s āgeloꝝ.

Etenī angli latic nuq̄ fūt. Si xp̄s nichil
anūciaret: angls nō diceṫur. Si xp̄s nich[l]
p̄phaㄹet: p̄pha nō dicer̄. Exhortatq̄ ē nos
ad fidē: et ad capescēda vitā etnā. Aliq̄d
p̄ns anūciauit: aliq̄d futurū p̄dixit. Ex
eo q̄ p̄ns nūciauit āgel9 erat. Ex eo q̄
futurū p̄dixit p̄pha erat. Ex eo q̄d v̄bum
dei caro fcm̄ est. et angloꝝ et p̄phaꝝ dn̄s
erat. Expliat ō. xxiiij.ᵘˢ Incip̄ᵗ. xxv. ab eo
q̄d sc̄ptū ē. ihs cū cognouissꝫ q̄a ventu ēēnt
ut raperent eū et facerent eū regē: usqꝫ ad
id q̄d ait. ut oīs q̄ vidꝫ filiū et credit ī eū
hēat vitā etnā: et resuscitabo ego eū in
nouissimo die.

H Esterna ex ewā.° lcōeꝫ ista ē
hodierna q̄ seqtur: vn̄ hodier
nus sermo debet̄. Facto illo
miraclō ubi qīꝫ milia hoīm
de qīꝫ panib9 pauit ihesus
cū amirate ēēnt turbe et eū
magnū p̄phaꝫ dicerēt q̄ venit ī mūdū fec̄t
hoc. Ihesus g.° cū cognouissꝫ q̄a venturi es
sent ut raperent eū et facerent eū regē: fu
git iterū ī montē ip̄e solus. Datur g.° itel
ligi q̄ dn̄s cū sedet ī monte cū discipl̄is suis
et videt turbas ad se venientes descēdeat
de mōte: et ita iferiora loca turbas pauerat.
Nā quō fieri p̄t ut rursus illuc fugēt: nisi
antea de mōte descendēt. Significat ergo
aliq̄d: q̄d dn̄s de alto descendit ad pascen
das turbas. Pauit et ascēdit. Quare
āt ascendit. Cū cognouisset q̄ eū vellet
rape et regē face. Q̄d enī. Nō erat rex.
q̄ timebat fieri rex. Erat oīno. Nec talis
rex qui ab homib9 fiet: ſꝫ talis q̄ homi
bus regnū daret. Nunq̄d forte et hic aq̄d
siḡficat nobis ihes9. cui9 fcā verba sūt.
Ergo ī hoc q̄ voluerūt eū rape et regē
face et p̄p hoc fugit ī montē ip̄e solus:
hoc ī illo fcm̄ tacet. nil loq̄t̄ nichil sig
ficat. An forte hoc erat rape eū: p̄uenire
velle tp̄s regni eius. Etenī venerat mō
nō iā regnare quō regnatur9 ē in eo
q̄d dicim9 adueniat regnū tuū. Sp̄ q̄dē
ille cū p̄re regnat scd̄m q̄d ē fili9 dei:
v̄bū dei. v̄bū p̄ q̄d fcā sūt oīa. P̄dixerūt
āt p̄phe regnū ei9 etiā scd̄ꝫ id q̄d homo
fc̄us ē xp̄us: et fecit fideles suos xp̄ianos.
Erit g.° regnū xp̄ianoꝝ q̄d mō colligitur
q̄d mō cōparatur q̄d mō emitur sanguine xp̄i.
Erit aliq̄n maīfestū regnū eius: q̄n erit
ap̄ta claritas scōꝝ post iudiciū ab eo fcm̄.

Q̄d iudiciū ip̄e supra dixit q̄d filius hoīs
ip̄e facturus sit. De quo regno etiā ap̄ls dᵗ.
Cū tradiderit regnū dō et p̄ri. Vn̄ etiā ip̄e.
Venite bn̄dicti p̄ris mei p̄cipite regnū:
q̄d vobis paratū ē ab inicio mūdi. Discipli
āt et turbe credētes ī eū putauerūt eū
sic venisse ut iā regnaret: hoc ē velle rape
et regē eū face. p̄uenire velle tp̄s ei9 q̄d ip̄e
apud se occultabat ut oportune p̄dēt: et
oportune ī fine scl̄i declaret. Nā ut noue
ritis q̄a regē face volebat idꝫ an̄ venire
et iā hr̄e maīfestū xp̄i regnū. quē p̄mo
oportebat iudicari et deīn iudicare ubi cru
cifixus est. et illi q̄ ī eū sp̄abant spem re
surrectionis eius p̄diderant: resurgēs a
mortuis īuenit inde duos cū desp̄atiōe sibi
sermocinātes. et cū gemitu q̄ gesta fuerant
colloquētes: et apparēs eis velut īcognit9
cū eoꝝ ocli tenerentur ne ab eis agnoscē
tur. sermonē tractātib9 miscuit. At illi
narrātes ei vn̄ sermocinabātur: dixerūt
q̄ ille magn9 p̄pha ī fc̄is et dc̄is occisus
ēēt a p̄ncipib9 sacerdotū. Et nos inquiunt
sp̄abam9 quia ip̄e ēēt redemptio isrl̄. Hēc
sp̄abatis. verū sp̄abatis. ī illo ē redemptio
isrl̄. Sed q̄d festinatis. Rape vultis.
Illud etiā īdicat nobis huc sensu: quia
cū ab eo q̄rerēt discipli de fine. dixerūt
ei. Si hoc in tp̄e p̄sentabēis. et q̄n reg
nū isrl̄. Iā enī ēē cupiebat: iā volebat.
Hoc ē rape velle et regē face. Sꝫ ait dis
cipul': q̄a adhuc solus ascēsurus erat.
Nō ē inq̄t v̄rm scīe tp̄a q̄ p̄r posuit in
sua p̄tate: ſꝫ accipietis v̄tute et alto sp̄s
scīm superueniente in vos. et eritis m̄ tes
tes ī ihr̄lm et ī iudea et samaria: et us
qꝫ ī fines terre. Vultis ut iā exhibeam
regnū. Prius colligā q̄d exhibeā. Altitudi
nē amatis et altitudinē adipiscemini: ſꝫ
si p̄ humilitatē me seq̄mini. Hic de illo etiā
p̄dcm̄ est. Et congregatio p̄p̄loꝝ circūdabit
te. et p̄p hāc ī altū regredē. idꝫ ut circū
det te cōgregatio p̄p̄loꝝ: ut m̄ltos colligas
regredē in altū. Hic fecit pauit et ascen
dit. Quare āt dcm̄ ē fugit. Neqꝫ ēī ve
si nollet tenet̄ si nollet capetur: qui
si nollet nec agnosceretur. Nam ut noue
ritis hoc mistice fcm̄ nō ex necitate: ſꝫ
ex significātē dispone. mō ī cōsequen
ti videbitis: q̄a eisdē turbis q̄ eū q̄rebāt
apparuit. et cū eis loquēs m̄lta illis dixit:
multa de pane celesti disputauit. Nō

ne cu ipis de pane disputas erat: a qbus
ne teneretur aufugerat. Non g° et tunc po
terat age ut no ab eis cophederet? sicut
admodu postea qn cu eis loqbatur? Ali
quid g° significauit fugiedo. Quid e fugit?
Non potuit itelligi altitudo ei9. Quicq enim
no itellexeris: fugit me dicis. Ergo fugit
iteru i monte ipe solus. Pmogenitus a
mortuis ascendes sup oms celos: et iter
pellas p nobis. Interea illo sursu posito
solo sacerdote magno: q intrauit i interiora
veli. ppl'o foris costituto. Hunc eni sacdos ille
i lege veteri significauit q hoc semel i ano
faciebat: illo g° sursu posito. discipli in
nauicla qd paciebatur. Nam illo i altisimo
stituto: nauicula illa ecclia3 psignabat.
Si enim hoc pmo i eccia itelligim9 qd illa
nauicula paciebatur: no erat illa signifi
catia. s3 simplic tnseutia. Si at videmus
expimi i eccia veitate illar significationu:
maifestu est. qa facta xpi genera sunt locuti
onu. Vt at sero fcm est inqt: descenderut
discipli eius ad mare. Et cu ascedisset na
uicula: venerut tns mare i capharnau.
Et redit ut exponat quo venerut. Qa p
stagnu nauigates tnsierut: et du nau
garet ad eu locu quo eos veisse ia dixit.
recapitulado expoit qd accideit. Tenebre
ia fce erat: et no veneat ad illos ihes9.
Merito tenebre: qa lux no veneat. Tenebre ia fce erat:
et no veneat ad illos ihs. Qntu acced^t finis mudi.
crescut errores. crebrescut terrores: crescit iniqtas. crescit i
fidelitas. lux deiq3 q caritas ap°. iohes ipq3 ewa^ta sat
apteq3 demostrat: ita ut dicet q odit fre3 sua i tebris
e. crebertime extiguit. Crescut iste tenebre
odioru frnoru. cotidie crescut. Nodu veit
ihs. Vn appet qa crescut? Qm habuda
uit iniqtas: refrigescat caritas mltoz. Cres
cut tenebre: et nodu veit ihs. Crescetibus
tenebris refrigescente caritate habudate i
iqtate: ipi sut fluctus naui turbates. Te
pestates et venti: clamores sut maledicoz.
Inde caritas refrigescat: in fluct9 augetur.
et turbatur nauis. Vento magno flante
mare exurgebat. tenebre crescebat: itelli
gecia minuebat. iniqtas augebat. Cu
remigasset g° qi stadia xxv. aut xxx. ite
rea abulabat pmouebat: nec venti illi
et tepestas et fluct9 et tenebre id agebat.
ut ul nauis no pmouetur ul soluta mer
geretur: s3 iter illa oia mala ibat. Eteni
qa habudauit iniqtas et refrigescat caritas
mltoz crescut fluct9 augetur tenebre: se
uit ventus. s3 tn nauis abulat. Qui eni p
seueraueit usq3 i fine: hic saluus erit. Nec
ipe stadioz nus 9tepnedus e. Neq3 eni ve
nichil poss3 significare qd dcm e. cu remigas
sent stadia. xxv. aut xxx. tunc ad eos veit
ihs. Sufficeret. xxv. sufficeret. xxx. maxie
qa estimatis erat no affirmatis. Nunqd
piclitaretur veitas i estimate: si diceret
stadia ferme. xxx. aut stadia ferme xxv.?
Sz ex. xxv. fecit xxx. Queram9 num xxv.
vn costet. Vn fuit? De quinario. Quina
rius ille nus ad lege ptinet: ipi sut qnq3
libri moysi. ipe sut qnq3 porticus ille lan
guidos cotinetes: ipi qnq3 panes qnq3
milia hoim pascetes. Ergo lege significat
nus xxv9: qm qnq3 p qnq3. i. qnquies qnq3
faciut xxv. qdratu qnariu. Sz huic legi
anteqm ewa^ue veiret deerat pfco. Pfco aute
i senario nuo copreheditur. Pterea sex
dieb9 deus mudu pfecit: et qnq3 ipa per
sex multiplicatur. ut lex p ewa^um impleatur:
ut fiat sexies qnq3 xxx. Ad eos q iplet
lege veit ihesus. Et venit. Quomo? Cal
cas fluctus. omis tumores mudi sub pedibus
hns: oms celsitudies scli pmens. Hoc agi
tur qntu addit tpi: et qntu accedit etas
scli. Augentur i isto mudo tribulacoes. auge
tur mala. augetur cotritioes: exaggera
tur hec oia. ihes9 tnsit calcas fluctus: et
tn tate sut tribulacoes. ut eca ipi q credi
derut i ihm: et q conatur pseuerare usq3
i fine expauescat nec deficiat. Cristo fluc
tus calcante scli ambitioes et altitudies de
pmente: expauescat xpianus. Nonne hec
illi pdicta sut? Merito et ihu i fluctib9
abulate timuerut: quo xpiani qmuis ha
bentes spem i futuro sclo. qn viderit de
primi altitudies hui9 scli: plerumq3 con
turbatur de cotritioe reru huanaz. aperi
unt ewa^um: apiut scipturas. et iueniunt
ibi ista oia pdca: qa hoc dns facit. Depmit
celsitudies scli: ut ab humilib9 glificetur.
De quoz altitudie pdcm est. Ciuitates
firmissimas destrues: inimici defecerunt
framee i fine. et ciuitates destruxisti. Quid
g° timetis xpiani? Cristus loqtur: ego
su nolite time. Quid hec expauescitis? Quid
timetis? Ego ista pdixi: ego facio. nece e
ut fiat. Ego su nolite time. Voluerut g°
eu accipe i naui agnoscetes et gaudetes
securi facti: et statim fuit nauis ad tra

quā ibāt. Factꝰ est sinus ī terra de humido
ad solidū: de turbato ad firmū. de itinere
ad finē. Altera die turba q̄ stabat trans
mare vīi illi venerat: vidit q̇a nauicl'a
nō erat ibi nisi vna. et q̇a nō ītroisset ihe
sus cū discipulis suis ī nauī: ſꝫ soli dis
cipli eius abiissent. Alie vō supuenerūt
naues a tyberiade: iuxta locū vbi mādu
cauerūt panē grās agentes dn̄o. Cū g° vi
disset turbe q̇a ih̄s nō esſꝫ ibi neqꝫ discipli
eius ascenderūt nauiclas et venerūt ca
pharnaū q̄rentes ih̄m. Insinuatū ē tn̄ ill'
tā magnū miraculū. Viderūt enī ꝙ disci
puli soli ascendisset ī nauī: et q̇a nauis
nō ibi erat. Venerūt at inde: et naues iux
locū illū vbi māducauerūt panē in q̇bus
eū turbe secute sūt. Cū discipul' g° non
ascenderat: alia nauis illic nō erat. Vn̄
subito trās mare factꝰ ē ih̄s: nisi q̇a sup
mare āmbulauit ut miraclm mōstraret.
Et cū īuenisset eū turbe. Ecce p̄sentat se
turbis a quibꝰ rapi timuerat: et ī monte
fugerat. Omo cōfirmat et īsinuat nob'
ī misterio dc̄a esse illa omnia: et fc̄a ī mag
no sacramento. ut aliq̇d significa ret. Ecce ē
ille q̇ in mōte fugerat turbas. None cū
ip̄is turbis loquitur. Modo teneat mo
regē faciat. Et cū īueīsset eū trās mare
dixerūt ei. Rabbi qn̄ huc veīsti. Ille post
miracli sacrm̄ et sermonē īfert ut si fi
eri pt̄ q̇ pasti sūt pascātur: et quoꝝ sa
ciauit panibꝰ ventres. ~~faciat sermoibus~~
~~ventres~~. faciet sermoībꝰ mētes: ſꝫ si capi
unt. Et si nō capiūt sumāt qd̄ capiāt:
nec fragmēta pereant. Loquat' g° et audi
amꝰ. Rn̄dit ih̄s et dixit. Amē amē dico
vobis: q̄ritis me nō q̇a vidistis signa.
ſꝫ q̇a mānducastis ex paibꝫ meis. Ꝓter car
nē me q̄ritis nō ꝓꝑ sp̄m. Qm̄ mlt̄i nō
q̄rūt ih̄m: nisi ut illis faciat bn̄ scd̄ꝫ tp̄s
Alius negociū hn̄s q̄rit īntercessionem
clicoꝝ. Alius p̄mit' a potētiore: fugit
ad ecciaꝫ. Alius volt ꝓ se īteruenīri apᵈ
eū apud ꝙ parū valet. Ille sic ille sic.
Impletur cotidie talibꝫ ecc̄ia: vix q̄ritur
ih̄s ꝓꝑ ih̄m. Queritis me nō q̇a vidistis
signa: ſꝫ q̇a mānducastis ex panibꝰ meis.
Opamī nō cibū q̇ perit: ſꝫ q̇ p̄manet ī
vitā eternā. Queritis me ꝓꝑ aliud: q̄rite
me ꝓꝑ me. Seipm̄ īsinuat istū cibū: qd̄
ī consequētibꝰ illucescit. Quē filiꝰ hoīs
dabit vobis. Expectabas credo iteꝝ panes
māducare iterū discūbe iteꝝ saciari. Sꝫ
dixerat cibū nō q̇ p̄it: ſꝫ q̇ p̄manet ī vitā
eternā. Quo dc̄m fuerat mulieri illi sama
ritane: si scires q̇ petit a te bibe forsitan
postulasses ab eo et daret tibi aquā viuā.
Cū illa diceret vn̄ tibi q̄n q̇dē nō h̄es hauri
toriū et puteus altus ē. samaritane re
dit. Si scires q̇ a te bibe petit tu petisses
ab eo: et daret tibi aquā vīi q̇ biberit am
plius nō sitiet. nā de hac aq̄ q̇ biberit
sitiet iterū. Et gauisa ē illa et voluit ac
cipe q̄i nō passura siti corpis. q̄ labore
hauriēdi fatigabat'. Et sic iter huꝰ sermo
di sermocinatioēs p̄uenit ad potū sp̄ūalē.
Omo mō isto et hic. Hic g° cibū nō pe
rit ſꝫ q̇ p̄manet ī vitā eternā: q̄ filiꝰ hoīs
dabit vobis. Hic ei p̄ꝛ signauit deus. Istū
filiū hoīs nolite sic accipe q̄i alios fili
os hoīs q̇bus dc̄m ē. Filij at hoīm ī ꝓtec
tiōe alarū tuaꝝ spabūt. Iste filiꝰ hoīs
seq̄stratus q̄dā grā sp̄s sc̄i: et scd̄ꝫ carnē
filiꝰ hoīs exceptus a nūo hoīm. filius
hoīs ē. Iste filiꝰ hoīs et filiꝰ dei ē. Iste
hō etiā deus ē. Alio loco īterrogās disci
pulos ait. Quē dicūt hoīes filiū hoīs.
Et illi. Alij iohēꝫ: alij iheremiā. alij helīā
aut vnū ex ꝓphetis. Et ille. Vos quē me
dicitis esse. Rn̄dit petrus. Tu es xp̄s
filiꝰ dei viui. Ille dixit se filiū hoīs: pe
trꝰ eū dixit filiū dei viui. Optie illū co
mēorabat qd̄ misericordit' exhibueat: ille
cōmemorabat qd̄ ī claritate p̄maebat v̇bū
dei. Comendat humilitatē suā: hō agnos
cit claritatē dn̄i sui. Et reuera fr̄es puto
q̇a iustū est. Humiliauit se ꝓꝑ nos. glificē
mus illū nos. Nō enī filiꝰ hoīs ꝓꝑ se ē.
ſꝫ ꝓꝑ nos. Ergo erat filiꝰ hoīs illo mō cū
v̇bū caro fc̄m ē et h̄itauit ī nobis. Ideo
ēi huc deꝰ p̄ꝛ signauit. Signare qd̄ est: nisi
ꝓpriū aliq̇d ponere. Hoc ē enī signare: īpo
nere aliq̇d qd̄ nō cōfundat' cū ceteris. Signū
ē signū ei īponē. Cuicūqꝫ rei ponis signū:
ido ponis signū ne cōfusa cū alijs. a te
nō possit agn̄sci. P̄ꝛ g° eū signauit. Qd̄ ē signauit.
Ꝓpriū q̇ddā illi dedit: ne ceteris cōpetur
hoībus. Ideo dc̄m ē de illo. Vnxit te deꝰ
deus tuus oleo exultatiōis p̄ ꝓticipibus
tuis. Ergo signare qd̄ ē. Exceptū h̄re. Hoc
ē p̄ ꝓticipibus tuis. Itaqꝫ nolite inq̇t
me cōtēpnē q̇a filius hoīs sū: et q̄rite
a me cibū nō q̇ perit. ſꝫ q̇ p̄manet ī vitā
eternā. Sic ei filiꝰ hoīs sū. ut nō sim vnꝰ

est vobis. Sic sum filius hominis: ut pater deus me signaret. Quid est signaret? Proprium aliquid mihi daret quo non confunderer cum genere humano. sed per me liberaretur genus humanum. Dixerunt ergo ad eum. Quid faciemus ut operemur opera dei? Dixerat enim illis. Operamini escam non que perit: sed que permanet in vitam eternam. Quid faciemus inquiunt? Quid observando hoc preceptum implere poterimus? Respondit ihesus et dixit eis. Hoc est opus dei ut credatis in eum quem misit ille. Hoc est ergo manducare cibum qui non perit: sed qui permanet in vitam eternam. Ut quid paras dentes et ventrem? Crede et manducasti. Discernitur quidem ab operibus fides: sicut apostolus dicit iustificari hominem per fidem sine operibus legis. Et sunt opera que videntur bona sine fide christi et non sunt bona: quia non referuntur ad eum finem a quo sunt bona. Finis enim legis christus: ad iustitiam omni credenti. Ideo noluit discernere ab opere fidem: sed ipsam fidem dixit esse opus. Ipsa est enim fides: que per dilectionem operatur. Nec dixit hoc est opus vestrum sed hoc est opus dei; ut credatis in eum quem misit ille. ut qui gloriatur in domino glorietur. Quia ergo invitabat eos ad fidem: illi adhuc querebant signa quibus crederent. Vide si non iudei signa petunt. Dixerunt ergo ei. Quod tu ergo facis signum: ut videamus et credamus tibi? Quid operaris? Parum ne erat quod de quinque panibus pasti sunt? Sciebant hoc quidem: sed huic cibo manna de celo preferebant. Dominus autem ihesus talem se dicebat: ut moysi preponeretur. Non enim ausus est moyses de se dicere quod daret cibum non qui perit. sed qui permanet in vitam eternam. Aliquid plus iste ~~permittebat~~ promittebat quam moyses. Per moysen quippe promittebatur regnum et terra fluens lac et mel. temporalis pax. habundantia filiorum: salus corporis. et cetera omnia temporalia quidem in figura tamen spiritualia: quia veteri homini in veteri testamento promittebantur. Attendant ergo promissa per moysen. et attendant promissa per christum. Ille plenum ventrem promittebat in terra sed cibo qui perit: iste promittebat cibum non qui perit. sed qui permanet in vitam eternam. Attendebant enim plus promittentem; et quasi nondum videbant maiora facientem. Attendebant itaque qualia fecerat moyses. adhuc aliqua maiora volebant fieri ab eo qui tam magna pollicebatur. Quid inquiunt facis: ut credamus tibi? Et ut noveris quia miracula illa huic miraculo comparabant: et ideo quasi minora ista iudicabant

que faciebat ihesus. Patres inquiunt nostri manna manducaverunt in deserto. Sed quid est manna? forte contempnitis. Dicit scriptum est. Dedit illis manna manducare. Per moysen patres nostri panem de celo acceperunt: et non eis dictum est a moyse. operamini cibum non qui perit. Tu promittis cibum non qui perit: sed qui permanet in vitam eternam. et non talia operaris qualia moyses. Panes ordeaceos ille non dedit: sed manna de celo. Dixit ergo eis ihesus. Amen amen dico vobis non moyses dedit vobis panem de celo: sed pater meus dedit vobis panem de celo. Verus enim panis est qui de celo descendit: et dat vitam mundo. Verus ergo ille panis est. qui dat vitam mundo; et ipse cibus est de quo paulo ante locutus sum. Operamini cibum non qui perit: sed qui permanet in vitam eternam. Ergo et illud manna significabat hoc. et illa omnia signa mea erant. Signa mea dilexistis: quod significabat contempnitis? Non ergo moyses dedit panem de celo. Deus dat panem. Sed quem panem? forte manna? Non. sed panem quem significavit manna: ipsum scilicet dominum ihesum. Pater meus dat panem verum. Panis enim christus est. qui descendit de celo et dat vitam mundo. Dixerunt ergo ad eum. Domine da nobis semper hunc panem. Quomodo mulier illa samaritana cui dictum est. qui biberit de aqua hac non sitiet umquam: continuo illa secundum corporis accipiens. sed tamen indigentia carere volens: da inquit mihi domine de hac aqua. sic et isti. Domine da nobis panem hunc qui nos reficiat nec deficiat. Dixit autem eis ihesus. Ego sum panis vite. Qui venit ad me non esuriet: et qui credit in me non sitiet umquam. Utrumque enim illa significatur eterna satietas: ubi nulla est egestas: Panem de celo desideratis: ante vos habetis et non manducatis. Sed dixi vobis quia et vidistis me et non credidistis: sed non ideo ego populum perdidi. Numquid enim infidelitas vestra fidem dei evacuavit? Vide enim quod sequitur. Omne quod dat mihi pater ad me veniet: et eum qui venit ad me non eiciam foras. Quale est illud intus: unde non exitur foras? Magnum penetrale et dulce secretum. O secretum sine tedio: sine amaritudine malarum cogitationum. sine interpellatione temptationum et dolorum. Nonne illud secretum est quo intrabit ille cui dicturus est dominus servo bene merito intra in gaudium domini tui. Et eum qui venit ad me non eiciam foras. Quia descendi de celo non ut faciam voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me. Ideo qui cumque venit ad te non eicies foras: quia

Qui venit ad me hoc est quod ait: et qui credit in me. Et quod dixit non esuriet: hoc intelligendum est non sitiet umquam.

descendisti de celo nō facē volūtatē tuā. s; volūtatē ei9 q̇ te misit. Magnū sacrm. Obsecro vos simul pulsem9: exeat ad nos aliq̇d. q̇d nos pascat scdm q̇ nos delectabit. Magnū illud et dulce secretū: q̇ veiet ad me. Attende attende et appende: q̇ venit ad me nō eiciā foras. Ergo q̇ veiet inq̄t nō eiciā foras. Quare? Q̇a descendi de celo nō ut faciā volūtatē meā: s; voluntatē eius q̇ misit me. Ipsa ē g̊ causa q̄re nō eicias foras eū q̇ veit ad te. q̇a non volūtatē tuā facē descendisti de celo? s; volūtatē ei9 q̇ te misit? Ipsa? Q̇d q̄rim9 ultrū ipa sit? Ipsa est. ipē loq̇tur. Nō ēi nobis fas ē aliud suspicari q̄ loquitur. Qui veneit ad me. nō eiciā foras. Et q̄si q̄reres q̄re: q̇a nō veni facē volūtatem meā. s; volūtatē eius q̇ misit me. Time o ne foras ꝑptea exerit aīa a dō quia supba erat: ꝑmo nō dubito. Scriptū ē eni. Iniciū omīs pctī supbia: et iniciū supbie ē hoīs apostatare a dō. Scriptū ē. firmū ē verū est. Deīn q̇d de supbo dr̄ mortali amicto pannis carnis: ꝑgrauato pondere corruptibilis corpis. et tm̄ extollente se et obliuiscente qua pelle vestitus sit? Quid ei dicitur? Q̇d supbit terra et cinis? Q̇d supbit? Dicat q̇d supbit. Q̇m ī vita sua piecit ītima sua. Quid ē piecit? i. nisi porro iecit? Hoc ē exire foras. Etenī ītrare ītro appetere ītima. piicē ītima foras exire est. Intima piicit supbus: ītima appetit hūilis. Si supbia eicimur: hūilitate regredimur. Caput ēi oīm morborū supbia ē. q̇a caput oīm pctōꝝ supbia. Medicus q̄n egritudinē discutit si curet q̇d p aliquā cām fcm̄ ē. et ipā; cam qua fcm̄ ē nō curet: ad tēpus videtur mederi. cā manēte morb9 repetitur. Ubi gr̄a: expressius hoc dicā. Humor ī corpe: scabiem ul' vlcēa gignit ī corpe. fit magna febris: et nō puus dolor. Exhibentr̄ q̄dā medicamēta q̄ scabiē compescāt et feruorē illū vlceis sedet: et adhibētur et pficiūt. Vides hoīez q̄ fuit vlcerosus et scabiosus sanatū: s; q̇a humor ille nō eiectus est. rursus ad vlcus redi tur. Cognoscens g̊ medic9 purgat humorē. detrahit cām: et nlla erūt ulcēa. Vn̄ habūdat īiq̄tas? P supbiā. Cura supbiā: nulla erit īiq̄tas. Ut g̊ cā oīm morborū curaret i. supbia: descēdit et hūilis

factus ē filius dei. Q̇d supbis hō? Deus ꝑ te factus ē hūilis. Puderet te fortasse imitari hūilem hoīez: saltē imitare hūilem deū. Veīt filius dei ī hoīe: et hūilis factus ē. Precipitur tibi ut sis hūilis: nō precipit tibi ut ex hoīe fias pecus. Ille de9 factus hō: tu hō agnosce q̇a es hō. tota hūilitas tua ut agnoscas te. Ergo q̇a hūilitatē docet deus dixit. Nō veni facē volūtatem meā: s; volūtatē ei9 q̇ misit me. Hoc ēi cōmendacio hūilitatis ē. Supbia q̄ppe fācit volūtatē suā: hūilitas fācit volūtatē dei. Idō qui ad me veneit nō eiciā foras. Quare. Q̇a nō veni facē volūtatē meā: s; volūtatē ei9 q̇ misit me. Hūilis veni: hūilitatē docē veni. Magister hūilitatis veni: q̇ ad me veit īcorꝑat̄ m̄. q̇ ad me venit hūilis fit. Qui michi adhēt hūil' erit: q̇a nō faciet volūtatē suā s; dei. et idō nō eiciet̄ foras: q̇a cū supb9 eēt pictus ē foras. Vide illa īteriora cōmendari ī psalmo. Filij aūt hoīm ī ptectiōe alarū tuaꝝ spabūt. Vide q̇d sit ire ītro: vide q̇d sit ad illi9 ptectionē cōfugē. vide q̇d sit eciā sub verbēa patris currē. Flagellat aūt oēm filiū q̄ recipit. Filij aūt hoīm ī tegmine alarū tuaꝝ spabūt. Et q̇d ē intus? Cum Inebriabūt̄ ab ubertate dom9 tue. Cum miseris ītro ītrantes ī gaudiū dn̄i sui ī ebriabūt̄ ab vbertate dom9 tue: et torrēte voluptatis tue potabis eos. q̄m apud te ē fons vite. Nō foris extra te. s; ītus apud te ibi fons vite. Et ī lumine tuo videbim9 lumē: ptende miaꝫ tuā scientib9 te. et iusticiā tuā hijs q̇ rcō sūt corde. Qui sequūt̄ volūtatē dn̄i sui: nō q̄rentes suā. s; q̄ dn̄i ihū xpi ipi sūt rcō corde: ipis nō cōmouētur pedes. Bonus ēi de9 isrl'. rctis corde. Mei aūt inq̄t ille pene cōmoti sunt pedes. Quare? Q̇a zelaui ī pcōrib9: pacē pcōꝝ videns. Ergo quib9 bon9 ē deus? nisi rcīs corde? Nā m̄ toto corde displicuit de9. Quare displicuit? Q̇a dedit felicitatē malis: et idō nutauerūt m̄ pedes. q̇i sine cā seruisse dō. Idō g̊ mei pene cōmoti st̄ pedes: q̇a nō fui rcūs corde. Q̇d ē g̊ rcūs corde? Sequēs volūtatē dei. Felix ē. Ille laborat. Ille male viuit et felix ē. iste iuste viuit et laborat. Nō īdignet̄ iuste viuēs et laborās: ītus hz q̇d felix ille nō hz. Nō g̊ tristetur nō macēntur: nō deficiat. Felix ille hz ipē aurū ī archa:

iste deu in consciā. Compa nūc auru͂ & deu͂:
archā et consciaz. Ille illud hz qd perit: et
ibi habz vn̄ perit. iste deu͂ hz q pire nō pt:
et ibi hz vn̄ auferri nō pt. Sz si sit cauꝰ
corde. Tūc ei intrat et nō exit. Ido ille qd
dicebat: Qm̄ apud te ē fons vite: nō apd
nos. Ido intrare debem9 ut viuam9: nō qi
nobis suffice ut peam9. nō qi de nro velle
pone ubi aq nō deficit. qa voluit suo cōsi
lio viue adā et lapsus ē. p eū q an̄ ceade
tat p supbiā: q ei calice ipi9 supbie ppi
nauit. Qa g apud te est fons vite et i lu
mie tuo videbim9 lumē. itus viuam9 itus
videam9. Quare ei in exitu est? Audi qre:
Non veiat m̄ pes supbie. Unde qa ille inde
exyt. Et man9 pccoꝝ nō moueat me. ppt
pedē supbie qre hoc dicas. Ibi ceciderūt oēs
q opantur iniqtatē. Ubi ceciderūt? In ipa
supbia expulsi sūt n potuerūt stare. Si
ergo supbia expulit eos q nō potuerūt
stare: hūilitas itromittit q possit i ppetuo
stare. Ido etenī ille q dixit: exultabūt os
sa hūiliata pdixit. Auditui meo dabis gau
diū et letitiā. Qd ē auditui meo? Audiē
do te felix sū. de voce tua felix sū. itus vi
uēdo felix sū. Ido nō cado ido exultabūt
ossa hūiliata: ido amicus sponsi stat & au
dit eū. Ido stat qa audit. De intiore fonte
bibit: ido stat. Illi q noluerūt de itiore
bibē: ibi ceciderūt expulsi sūt n potuerūt
stare. Doctor itaqz hūilitatis veit nō fa
cē volūtatē suā: sz volūtatē eius q misit
eū. Veiam9 ad eū itrem9 ad eū icorpem
ei: ut n nos faciam9 volūtatē nraz. sz volū
tatē dei: et nō nos eiciat foras. qa mēbra
ei9 sum9 q caput nrm ee voluit docēdo
hūilitatē. Ad extremū ipm audite cōcio
natem. Venite ad me oēs q laboratis
et onerati estis. Tollite iugū meū super
vos: et discite a me qa mitis sū et hūil
corde. Et cū hoc didiceritis inveietis req
em aīab9 vrīs vn̄ nō eiciamū foras: qa
descendi de celo nō ut faciā volūtatē meā.
sz volūtatē ei9 q misit me. Hūilitatē ei
doceo: ad me veire nō pt nisi hūilis. Nō
mittit foras nisi supbia. Quo mittit fo
ras q seruat hūilitatē: et nō labit a ve
ritate? Dcā sūt qtā dici potuerūt de ab
scondito sēsu frēs. Satis ei hic latet sēsus:
et nescio utrū cōgruis verbis a me sit de
pmptꝰ et sculptꝰ qre ido nō eiciat foras
q veit ad illū: qa nō veit facē volūtatem
suā. sz volūtatē eius q misit illū. Hec ē at
volūtas ei9 inqt q misit me pris: ut oē
qd dedit m̄ nō pdā ex eo. Ipse illi datus
ē. q seruat hūilitatē hoc accipit. Qui non
seruat hūilitatē: lōge ē a mgro hūilita
tis. Ut omē qd dedit m̄ nō pdā ex eo. Sic
nō ē volūtas i cōspectu pris vri: ut peat v
nus de pusillis istis. De tumētib9 pt pire:
de pusillis nichil perit. qa nisi fueritis sicut
pusillus iste nō itrabitis i regnū celorū.
Omē qd dedit m̄ pr nō pdā ex eo: sz resus
citabo illud i nouissio die. ~~Omē qd dedit
m̄ pr nō pdā ex eo: sz resuscitabo illud i no
uissio die.~~ Videte qadmodū et hic geminā
illā resurrectionē delimet. Qui veit ad me.
mō resurgit hūil factus i mēbris meis: sz
et resuscitabo illū i nouissio die scdz car
nē. Hec ē enī volūtas pris mei q misit
me. ut oīs q videt filiū et credit i eū ha
beat vitā etnā: et resuscitabo eū i nouissi
mo die. Supius dixit q audit vbū meū
et credit ei q misit me. mō at q videt fili
um et credit i eū. Nō dixit videt filiū:
et credit i prez. Hoc ē enī credē i filiū:
qd et i prez. Qa sicut hz pr vitā i se
metipo: sic et filio dedit hrē vitā i se
metipo. ut omīs q videt filiū et credit in
eū hēat vitā etnā: credēdo & trāseūdo
ad vitā tāq pma illa rsurrectione. Et qa
nō est sola: et resuscitabo eū ego inqt i
nouissio die. Explicit o. xxv. Incipit xxvi
ab eo qd scptū est murmurabāt g iudei
et dicebāt: nōne hic ē ihs fili9 ioseph usqz
ad id qd ait. q mādūcat hūc panē viuet
in eternum.

Cum dns nr ihs xps sicut
i ewāg cū legeretur audiui9
panē se ee dixisset q de
celo descēdit: murmura
uerūt iudei et dixerūt.
Nōne hic ē fili9 ioseph. cui9
nos nouim9 prēz et mrēz? Quō g dicit
hic. qa de celo descēdi? Isti a pane celi
lōge erāt: nec eū esurie nouerāt. fauces
cordis lāguidas hēbāt: aurib9 aptis surdi
erāt. Videbāt et ceci stabat. Panis qppe iste:
iterioris hōis qrit esurie. Vn̄ alio loco dicit.
Bti q esuriūt et sitiūt iusticiā: qm̄ ipi
saturabūt. Iusticiā vō nobis ee xpm pau
lus apls dicit: ac p hoc q esurit hūc pa
nē. esuriat iusticiā. Sz iusticiā q de celo

Ergo ille exit qui veit pes superbie

66

descendit: iusticiā quā dat de⁹. nō quā sibi
facit hō. Si enī sibi nullā faceret iusticiā hō:
nō diceret idē apl's de iudeis. Ignorātes ei
iusticiā dei et suā volētes cōstituere: iusti
tie dei nō sūt sbiecti. Inde erāt isti q̄ panē
de celo descēdentē nō ītelligebāt: q̄a sua
iusticia saturati. iusticiā dei nō esuriebāt.
Q̄d ē hoc iusticia dei: et iusticia hoīs:
Iusticia dei hic dr̄ nō qua iust⁹ ē de⁹. sed
q̄m hoī dat de⁹: ut iustus sit hō p̄ deum.
Que aūt illoꝝ erāt iusticia: Q̄m de suis vi
rib⁹ p̄sumebāt: et q̄i īpletores legis seipos
ex sua v̄tute dicebāt. Nemo aūt īplet legē
nisi q̄ adiuuerit gr̄a: idē panis q̄ de celo
descēdit. legis enī plenitudo cōpendio ut
ait apl's caritas ē. Caritas nō nūmi s̄ȝ dei.
Caritas nō celi nō terre: s̄ȝ eius q̄ fecit
celū et t̄rā. Vn̄ ista caritas hoīs: Xp̄m au
diam⁹. Caritas inq̄t dei diffusa ē ī cordi
bus n̄ris: p̄ sp̄m s̄cm̄ q̄ dat⁹ ē nobis.
Datur⁹ g̊ sp̄m s̄cm̄: dixit se panē q̄ de
celo descendit. hortās ut credam⁹ ī eum.
Credē enī ī eū: hoc ē manducāe panē vi
uū. Qui credit manducat: īuisibilr̄ sagi
natur. q̄a īuisibilr̄ renascit̄. Infans ītus
ē. nouus ītus ē. Vbi nouellat̄ ibi sacia
tur. Q̄d g̊ talib⁹ murmurātib⁹ r̄ndit ih̄s:
Nolite murmurāe ad īuicē. Tāq̄ dicens.
Scio q̄re nō esuriatis: et istū panē nō in
telligatis neq̄ q̄ratis. Nolite murmurāe
ad īuicē. Nemo p̄t venire ad me. n̄ p̄r qui
misit me attraxerit eū. Magna gr̄e cō
medatio. Nemo venit nisi tract⁹. Quē tra
hat et q̄ nō trahat: q̄re illū trahat et illū
nō trahat. noli velle iudicāe: si nō vis er
rare. Semel accipe et ītellige. Nondū tra
heris: ora ut trahāis. Q̄d hic dic̄i⁹ fr̄es.
Si trahimur ad xp̄m g̊ īuiti credim⁹: g̊
violētia adhibetur. nō volūtas excitatur.
Intrāe q̄s q̄ ecciaȝ p̄t nolēs: accedē ad al
tare p̄t nolēs. accipe sacr̄m p̄t nolēs: cre
dē nō p̄t nisi volens. Si corpe credet̄: fi
eret ī nolētib⁹. S̄ȝ nō corpe credit̄: audi
apl'm. Corde eī credit̄ ad iusticiā. Et quid
seq̄t̄: Ore aūt cōfessio fit ad salutē. De
radice cord̄ surgit ista cōfessio. Aliq̄n au
dis cōfitentē: et nescis credentē. S̄ȝ nec
debes vocāe cōfitentē: q̄ iudicas nō cre
dentē. Hoc ē enī cōfiteri: dicē q̄d habes
ī corde. Si aūt aliud ī corde hēs aliud di
cis: loq̄ris nō confiteris. Cū g̊ in xp̄m
corde credatur q̄d nemo utiq̄ facit īuit⁹:
q̄ aūt trahit̄ tāq̄ īuit⁹ cogi videtur. quo

Q̄d vides h̊ solū me eē putas. Noli me tāgē q̄d ē:
h̊ solū me eē putas q̄d ī appeo. Noli sic credere:
h̊ ē noli me tāgē. Nondū eī ascendi ad p̄rem.

istā soluim⁹ questionē: nemo venit ad me.
nisi p̄r q̄ misit me traxerit eū: Si trahit̄
ait aliq̄s: īuitus venit. Si īuit⁹ venit: non
credit. Si nō credit: n̄ venit. Nō eī ad xp̄m
ābulando currim⁹: s̄ȝ credendo. Nec motu
corpis: s̄ȝ volūtate cordis accedim⁹. Ideo
mulier illa q̄ fimbriā tetigit: magis teti
git q̄ turba q̄ pressit. Idō dn̄s dixit. Quis
me tetigit: Et mirātes discipli dixerūt.
Turbe te cōprimūt: et dicis q̄s me tetigit:
Et ille repetiuit. Tetigit me aliq̄s. Illa tā
git: turba p̄mit. Quid ē tetigit: nisi cre
dit: Vn̄ et mulieri illi p⁹ resurrectionē dix
it. volenti se mittē ad pedes ei⁹. Noli me
tāgere: nōdū eī ascēdi ad p̄rem. Tibi nō tā
ascendi: nā in nūq̄ recessi. In t̄ra nō tā
gebat stantē: quo tāgēt ad p̄rē ascen
dentē: Sic tn̄ sic se tāgi voluit: sic tāgi
tur ab eis a quib⁹ b̄n tāgit̄. ascendēs ad
p̄rem manēs cū p̄re equal' p̄ri. Inde ē hic
si aduertis nemo venit ad me. nisi q̄ p̄r
attraxerit. Nolite cogitare īuitū trahi: no
lite cogitare īuit⁹ trahit aīm⁹ ad amorē.
Nec timē debe⁹ ne ab hoīb̄ȝ q̄ v̄ba p̄pen
dūt: et a rebus maxie diuīs ītelligēdis
lōge remoti sūt. ī hoc scripturaꝝ s̄caꝝ euā
gelico v̄bo forsitan dep̄hendamur: et di
catur nobis. Quō volūtate credo si trahor:
Ego dico p̄ꝝ ē volūtate tre: eciā volupta
te traheris. Q̄d ē trahi voluptate: Delc̄ā
re ī dn̄o: et dabit tibi petitiōēs cordis tui.
Est q̄dā voluptas cordis: cui panis dul
cis ē ille celestis. Porro si poete dicē licuit:
trahit sua queq̄ voluptas. nō necc̄itas
s̄ȝ voluptas. nō obligatio s̄ȝ delc̄ātio: q̄to
forti⁹ nos dicē dēm⁹ trahi hoiēȝ ad xp̄m.
q̄ delc̄ātur veritate: delc̄ātur b̄titudīe. delc̄ā
tur iusticia: delc̄ātur sēpiterna vita. q̄d
totū xp̄s ē. An v̄o hn̄t corpis sens⁹ volup
tates suas: et aīm⁹ deserit̄ a voluptatib⁹
suis: Si aīm⁹ nō hȝ voluptates suas vn̄
dicit̄: filij aūt hoīm ī tegmīe alarū tuaꝝ
sp̄abūt. īebriabūtur ab vbertate domus
tue: et torrente voluptatis tue potabis
eos. q̄m apud te ē fons vite: et ī lumīe
tuo videbim⁹ lumē: Da amantē: et sen
tit q̄d dico. Da desiderantē. da feruentē:
da ī ista solitudīe p̄egrinātē atq̄ sicientē.
et fontē etne p̄rie suspirātē: da talē et
scit q̄d dicā. Si aūt frigido loquor q̄d loq̄r:
Tales erāt isti q̄ īuicē murmurabāt. Pater
īquit q̄ traxerit venit ad me. Q̄d ē aūt pater
quē traxerit: Ipē xp̄s trahit. Quaē voluit

dicē que traxerit pr: Si trahendi sumus ab illo
trahamur: cui dicat qdā q diligit. Post odorē
vnguentorū tuorū currimus. Sed quid itelligi
voluit adiutamus fres: et qtū possumus capiamus.
Trahit pr ad filiū eos q pterea credūt in
filiū: qa eū cogitāt prēz hre deū. Deus enī
pr equalē sibi genuit filiū: ut q cogitat
atqz i fide sua sentit et ruminat. equalē ee
prī eū in qm credidit: ipm trahit pr ad filiū.
Arrius credidit creaturā: nō eū traxit pr.
qa nō cōsiderat prēz: q nō filiū credidit
equalē. Qd dicis o arri: Qd heretice loq
ris: Qd ē xps: Nō inqt deus verus: sed
qm fecit deus verus. Nō te traxit pr: non
eī itellexistis prēz cuius filiū negas. Aliud
cogitas: nō ē ipe filius. Nec a prē traheris:
nec ad filiū traheris. Aliud ē eī filius: aliud
qd tu dicis. Fotinus dixit. Homo solū ē xps:
nō ē et deus. Qui sic credit: nō pr eū trax
it. Quē pr traxit: tu es inqt xps filius
dei viui: Nō sicut pphā nō sicut iohes: non
sicut aliqs magnus iustus. sz sicut vnicus sicut equa
lis: Tu es xps filius dei viui. Vide qa trac
tus ē et a prē tractus ē. Btūs ē symon
bariona: qa nō tibi reuelauit caro et san
guis. sz pr meus q i celis ē. Ista reuelatio
ipā ē attractio. Ramū viridē ondis oui:
et trahis illā. Nuces puero demōstrantur
et trahitur. Et qa quo currit trahitur amādo
trahitur. Sine lesiōe corpis trahitur: cordis
vinclo trahitur. Si g° ista q int delicias
voluptates qz terrenas reuelātur amātibus
trahūt: qm verum ē trahit sua quēqz voluptas.
nō trahit xps reuelatus a prē: Qd eī fortius
desiderat aīa qm veritatē: Quo auidas fauces
hre debet vnī optare ut sanū sit itus pala
tū vera iudicādi: ni ut māducet et bibat
sapiam iusticiā. veritatē eternitatē: Vbi at hoc:
Ibi melius: verius ibi. plenius ibi. Nā hic faci
lius possumus esurire hoc si bonā spē hemus
qm saciari. Btī enī inqt q esuriūt et sitiūt
iusticiā hic. qm ipi saturabūtur: sz ibi. Ideo
cū dixisset nemo veit ad me nisi pr q mi
sit me traxerit eū: i qd subicat: Et ego resus
citabo eū i nouissio die. Reddo illi qd amat:
reddo qd sperat. videbit qd adhuc nō vide
bitur eo qd sitiuit. Vbi: In resurrectione mor
tuorū: qa ego resuscitabo eū i nouissio die.
Scriptū ē in pphis. Et erūt oēs docibiles di.
Quare hoc dixi o iudei: Pater vos nō do
cuit: i quō me potestis agnoscere: Omis regnu
illius hoies docibiles dei erūt: nō ab hoibz
audiet. Et si ab hoibz audiūt: tn qd itelli
gitur itus datur. itus chorusscat. itus reue
latur. Qd faciūt hoies forinsecus āunciān
tes: Qd facio ego mō cū loquor. Strepitū
vborū ingero auribus vris. Nisi g° reuelet
ille q intus est. qd dico aut qd loquor: Exte
rior cultor arboris: iterior ē creator. Qui
plantat et rigat extrinsecus operatur: hoc fa
cimus nos. Sz neqz q plantat ē aliqd neqz
q rigat: sz q icremētū dat deus. Hoc ē erūt
omīs docibiles dei. Qui omīs: Omis qui
audiuit a prē et didicit veit ad me. Videte
quō trahit pr. Docendo delectatur: nō neccē
tate iponēdo. Ecce quō trahit: erūt omīs
docibiles dei. trahere dei est. Omis q audi
uit a prē et didicit veit ad me. Trahere
dei est. Qd igitur fres: Si oīs q audiuit
a prē et didicit veit ad xpm: i xps nichil
hic docuit: Qd qd prēz mgrm hoies nō
viderūt. i filiū viderūt: Filius dicebat: sz
pr docebat. Ego cū hō sim quē doceo fres
nisi eū q audit vbū meū: Si ego cū hō
sim illū doceo q audit vbū meū: illū et do
cet pr q audit verbū eius. Si illū docet
pr qui audit vbū eius: qre qd sit xps. et
inuenies vbū eius. In pricipio erat vbū. nō
i pricipio fecit deus vbū quō i pricipio
fecit deus celū et trā. Ecce qa nō ē creatura.
Disce trahi ad filiū a prē. Docebat te pr:
audi vbū eius. Qd vbū eius inqs audio:
In pricipio erat vbū. Nō factū ē sz erat. Et
vbū erat apud deū: et deus erat vbū. Quō
hoies i carne cōstituti: i audiāt tale vbū:
Qa vbū caro factū ē. et hitauit i nobis.
Exponit hoc et ipē: et ondit nobis qd dixe
rit. Qui audiuit a prē et didicit venit
ad me. Cōtinuo eī subicit qd cogitare
possimus. Nō qa prēm vidit qsqm nisi
is q est a deo: hic vidit prēz. Qd ē qd ait:
Ego vidi prēm vos nō vidistis prēm: i
et tn nō ad me venitis. nisi trahamī a
prē: Qd ē autē vos trahi a prē: i nisi
discē a prē: Qd ē discē a prē: i nisi au
dire a prē: Qd ē audire a prē: i nisi
audire vbū pris idz me: Ne forte g° cū
dico vobis omīs q audiuit a prē et didi
cit: i dicatis apud vos sz nunqm vidimus pa
trē. quō discē potuimus a prē: a meipo au
dite. Nō qa prēm vidit qsqm: sz q ē a deo
hic vidit prēz. Ego noui prēm: ab illo
sū. Sz quō vbū ab illo cuius ē vbū: i non
qd sonat et trasit. sz qd manet cū dicēte.
et trahit audientē. Ammoneat qd sequitur

Amen amē dico vobis: q̇ credit ī me habet
vitā eternā. Reuelare se voluit qđ esset: ꝛ
nā cōpendio dicē potuit: q̇ credit ī me hȝ
me. Ipē enī xp̄s verus deus est. et vita e
terna. Qui g° credit ī me inq̇t it ī me.
et qui it ī me hȝ vitā eternā. Qđ ē at
hr̄e me: hr̄e vitā etnā. Vita etna mor
tē assūpsit: vita etna mori voluit. sed
de tuo nō de suo. Accepit a te ubi morē
tur ꝑ te. Ab hoībȝ eī carnē assūpsit: ſȝ
nō more hoīm. Nā prēm hn̄s ī celo mrēȝ
elegit ī terra: et illic nat⁹ sine mrē. et
hic sine prē. Assūpsit g° vita mortē: ut
vita occidet mortē. Nā q̇ ī me credit in
quit hȝ vitā etnā: nō qđ patet ſȝ qđ la
tet. Vita eī etna v̄bū in pn̄cipio erat
apud deū: et de⁹ erat v̄bū. et vita erat
lux hoīm. Ipē vita etna: dedit ꝛ carni
suscepte vitā etnā. Mori venit: ſȝ die
tercio resurrexit. Inter v̄bū suscipiēs ꝛ
carnē resurgētē: mors media cōsūpta
est. Ego inquit sū panis vite. Et vn̄
illi supbiebāt: Prēs vr̄i inq̇t mādu
uerūt māna et mortui sūt. Qđ ē vn̄
supbitis: Mādūcauerūt māna ꝛ mor
tui sūt. Quare mādūcauerūt ꝛ mortui
sūt: Q̄a qđ videbāt credebāt: ꝛ qđ nō
videbāt nō ītelligebāt. idō prēs vr̄i q̄a
siles estis illoꝝ: et īfideliū filioꝝ īfide
les prēs. Nā q̄ntū ꝑtinet frēs mei ad
mortē istā visibilem ꝛ corpalē nūqđ
nos nō morimur: ꝛ q̇ mādūca⁹ panē de
celo descendētē: Hic sūt mortui ꝛ illi
q̄admodū nos sum⁹ morituri: q̄ntū atti
net ut dixi ad mortē hui⁹ corpis visi
bilē atq̄ carlē. Q̄ntū āt ꝑtinet ad illā
mortē de q̄ terret dn̄s qua mortui sūt
prēs istorū: ꝛ mādūcauit māna ꝛ moy
ses. mādūcauit māna et aaron. mādu
cauit māna et finees. mādūcauerūt ibi
mlti q̇ dn̄o placuerūt: et mortui nō sūt.
Quare: Q̄a visibilē cibū spūalr̄ ītel
lexerūt: ꝛ spūalr̄ esurierūt. spūalr̄ gus
tauerūt: ut spūalr̄ sacīarent. Nā et nos
hodie accipim⁹ visibilē cibū: ſȝ aliud
ē sacrm̄. aliud v̄tus sacri. Q̄z mlti de
altari accipiūt et moriūtᷣ: ꝛ accipiēdo
moriūtᷣ. Vn̄ dᵗ aplš. Iudiciū sibi man
ducat ꝛ bibit. Nō enī buccella dn̄ica ve
nenū fuit iude: et tn̄ accepit. et cū acce
pit īimic⁹ ī eū īntrauit. Nō q̄a malū
accepit: ſȝ q̄a bonū male mal⁹ accepit.

Videte g° frēs panē celestē spūalr̄ mādūcate:
īnocētiā ad altarē apportate. Pctā et si sūt
cotidiana ul' nō sint mortifera anq̄ ad altarē
accedatis: attēdite qđ dicatis. Dimitte nob̄
debita nr̄a: sicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹
nr̄is. Dimittis dimittetur tibi. Securus acce
de panis ē. nō venenū. Sed vide si dimittis.
Nā si nō dimittis mētiris: et ei mētiris q̄
nō fallis. Mentiri dō potes: fallē deū non
potes. Nouit ille qđ agat: ꝛ ītus te videt.
ītus te examīat ītus īspicit: ītus iudicat.
ītus aut dāpnat aut coronat. Prēs āt istoꝝ
idȝ mali prēs maloꝝ īfideles prēs īfideliū.
murmuratores prēs m̄murātoꝝ. Nā de nulla
re magis deū offendisse ille pplš dicīs est.
q̄ cōtra deū murmurādo. Idō et dn̄s volens
eos ostendē taliū filios. hinc ad eos cepit.
Qđ murmuratis īuicē murmuratores
filij murmuratoꝝ: Prēs vr̄i māna mādu
cauerūt et mortui sūt. nō q̄a malū erat
māna: ſȝ q̄a male mādūcauerūt. Hic ē
panis q̇ de celo descendit. Hūc panē sig̃fi
cauit māna: hūc panē sig̃ficauit altare
dei. Sacramēta illa fuerūt. ī signis diūsa
sūt. ī re q̄ sig̃ficatᷣ paria sūt. Audi aplm̄.
Nolo enī vos inq̇t ignorarē frēs q̄a prēs nr̄i
om̄s sub nube fuerūt et om̄s mare trāsie
rūt: et om̄s ī moysē baptizati sūt ī nube et
ī mari. et om̄s eandē escā spūalē mādūca
uerūt. Spūalē utiq̄ eandē: nā corpalem
alterā. Q̄a illi māna: nos aliud: ꝛ spūalē
vō eādē q̄m nos. ſȝ prēs nr̄i: nō prēs illoꝝ
quib⁹ nos siles sum⁹. nō q̇bus illi siles
fuerūt. Et adiūgit. Et om̄s eūdē potū spū
alē biberūt. Aliud illi aliud nos. ſȝ specie
visibili. qđ tn̄ hoc idē sig̃ficaret v̄tute spi
rituali. Quō enī eūdē potū: Bibebant
inq̇t de spūali: seq̄nti petra. petra āt erat
xp̄s. Inde panis īn potus. Petra xp̄s in
signū. Verus xp̄s et ī verbo ꝛ ī carne. Et
quō biberūt: Pcussa ē petra de v̄ga bis.
Gemina pcussio duo ligna crucis sig̃ficat.
Hic ē g° panis de celo descendēs: ut si q̇s
ex ipō mādūcauerit nō moriatᷣ. Sȝ qđ
ꝑtinet ad v̄tutē sacri: nō qđ ꝑtinet ad
visibile sacrm̄. Qui mādūcat ītus non
foris: q̇ mādūcat ī corde. nō q̇ p̄mit den
te. Ego sū panis viuus: q̇ de celo descēdi.
Idō viu⁹: q̄a de celo descendi. De celo des
cendit et māna: ſȝ māna umbra erat iste
veritas est. Si q̇s mādūcauerit ex hoc pane
viuet ī eternū. Et panis quē ego dabo caro

mea ē pro mūdi vita. Hoc qn̄ capet caro qd̓
dixit panē carnē? Vocatur cāo qd̓ nō ca
pit caro: et idō magis nō capit cāo. qa vo
catur caro. Hoc eī exhorruerūt: h̄o ad se
m̄ltū ēē dixerūt. hoc nō possē fieri putaue
rūt. Caro mea ē inq̄t ꝑ mūdi vita. Norūt
fideles corpꝰ xp̄i: si corpꝰ xp̄i ēē nō negli
gāt. Fiant corpꝰ xp̄i si volūt viuē de sp̄ū
xp̄i. De sp̄ū xp̄i nō viuet nisi sit corpus
xp̄i. Intelligite frēs mei qd dixerī. Homo
ē et sp̄m habes et corpꝰ habes. Sp̄m dico
q̄ aīa vocatur: qua c̄ostat ꝙ homo es. Con
stat enī hō ex aīa et corpe. Habes itaqȝ
sp̄m īuisibilē: corpꝰ visibile. Dic m̄ qd
ex quo viuat. Sp̄us tuꝰ viuit ex corpe tuo?
an corpꝰ tuū ex sp̄ū tuo? Rn̄det omīs q̄
viuit. Qui at̄ hoc nō pt̄ rn̄dē: nescio si
viuit. Qd rn̄det omīs q̄ viuit? Corpꝰ vti
qȝ meū: viuit de sp̄ū meo. Vis g̊ et tu vi
uere de sp̄ū xp̄i? In corpe esto xp̄i. Nūqd enī
corpus meū viuit de sp̄ū tuo? Meū viuit
de sp̄ū meo: et tuū de tuo. Nō pt̄ viuē cor
pus xp̄i: nisi de sp̄ū xp̄i. Īn est ꝙ exponēs
nobis apls̄ paulꝰ hūc panē: vnꝰ panis
inq̄t vnū corpꝰ m̄lti sumꝰ. O sacm̄entū pi
etatis: o signū vnitatis. o vinclū caritatis.
Qui vult viuē h̄z vbi viuat: h̄z vn̄ viuat.
Accedat credat: viuat ī dō. De deo ī corpet:
ut viuificet. Nō abhorreat a c̄opage mē
broꝝ: nō sit putre mēbrū. qd̓ resecari mereat:
nō sit distortū de q̊ erubescat. Sit pulchꝝ
sit aptū sit sanū hereat corpi: viuat deo
de deo. Nūc laboret ī terra: ut postea reg
net ī celo. Litigabāt at̄ iudei ad īuicem
dicētes. Quō pt̄ hic nob̓ dare carnē suā
ad mādu cādū? Litigabāt vtiqȝ ad īuicē:
qm̄ panē c̄ocordie nō ītelligebāt. nec su
mere volebāt. Nā q̄ māducat talē panē
nō litigāt ad īuicē: qm̄ vnus panis vnū
corpꝰ m̄lti sumꝰ. et ꝑ hūc facit deꝰ vnius
moris mō h̄itare ī domo. Qꝝ at̄ ad īuicē
litigātes q̄rūt quō possit dn̄s carnē suā
dare ad mādu cādū: nō statī audiūt. s̄ȝ ad
huc eis dr̄. Amē amē dico vobis nisi mā
ducaueritis carnē filij hōis et biberitis eiꝰ
sanguiēȝ: nō hebitis vitā in vobis. Quō
quidē edatur: et qs nā modꝰ sit mādu
cādi istū panē ignoratis. Veruptm̄ nisi
māducaueritis carnē filij hōis et biberitis
eiꝰ sanguiēȝ: nō hebitis vitā in vobis. H̄c
nō vtiqȝ cadaueribꝰ: s̄ȝ viuētibꝰ loq̄batur.
vn̄ ne istā vitā ītelligētes de hac re litiga

rēt: secutꝰ adiūxit. Qui māducat meam
carnē et bibit meū sanguiēȝ: h̄z vitā eter
nā. Hac g̊ nō h̄z q̄ istū panē nō mādu
cat: nc̄ istū sāguiēȝ bibit. Nā t̄palē vitā
sine illo h̄rē hōies possūt: etn̄ā vō oīno
nō possūt. Et q̄ māducat eiꝰ carnē et bi
bit eiꝰ sāguiēȝ h̄z vitā etn̄ā. Qui g̊ eius nō
māducat carnē nec bibit eiꝰ sāguiēȝ: nō
h̄z ī se vitā. Ad vtrūqȝ at̄ rn̄dȝ qd̓ dixit e
ternā. Nō ita ē in hac esca: qm̄ sustētāde
hꝰ t̄palis vite cā sumimꝰ. Nā q̄ eā non
sumpserit nō viuet: nc̄ tn̄ q̄ eā sumpserit vi
uet. Fieri eī pt̄ ut senio uł morbo uł aliq̊
casu plimi et q̄ eā sumpserit moriāt. In h̊
vō cibo et potu idȝ corpe et sāguie dn̄i nō
ita est. Nā et q̄ eā non sumit nō h̄z vitā:
et q̄ eā sumit h̄z vitā. et hāc vtiqȝ etn̄ā.
Hūc itaqȝ cibū et potū societatē vult ītelli
gi corpis et mēbroꝝ suoꝝ qd̓ est scā ecc̄a
ī p̄destinatis et vocatis et iustificatis ꝛ glī
ficatis scīs et fidelibꝰ eius. Quoꝝ pmū ia
fcm̄ ē idȝ p̄destinatio: scdm̄ et terciū fcm̄ est
et fit et fiet idȝ vocatio et iustificatio. Ter
tiū vō nūc ī spe est. ī re at̄ futurū ē idȝ glo
rificatio. Huius rei sacm̄entū idȝ vnita
tis corpis et sāguīs xp̄i alicubi cotidie: a
licubi certis īteruallis dierū ī dn̄ica mēsa
p̄patur. et de mēsa dn̄ica sumit: q̄busdam
ad vitā q̄busdā ad exiciū. Res vō ipa cuius
sacm̄etū ē omī hōi ad vitā: nlli ad exicium
q̄cūqȝ eiꝰ p̄ticeps fuerit. Ne at̄ putaret sic
ī isto cibo et potu p̄mitti vitā etn̄ā: ut qui
eā sumerēt iā nō corpe morerētur. huic co
gitacōi dig̃tus ē occurrē. Nā cū dixisset
q̄ māducat meā carnē et bibit meū sāguiēȝ
h̄z vitā etn̄ā: c̄otinuo subiecit. Et ego resus
citabo eū in nouissio die: ut h̄eat interī scdȝ
sp̄m vitā etn̄ā. in reqūie q̄ scōꝝ sp̄s suscā
pit. Qd̓ at̄ ad corpꝰ attinet nec eis vita e
terna fraudet: s̄ȝ in resurrc̄ōne mortuorū
ī nouissio die. Cāo enī mea inq̄t vē ē cibꝰ:
et sāguis meꝰ vē ē potus. Cū enī cibo ꝛ potu
id appetāt hōies ut nō esuriāt neqȝ siciāt:
h̊ veraciter nō p̄stat nisi iste cibꝰ ꝛ potus.
qui eos a q̄bus sumūtur īmortales ꝛ ī corrup
tibiles faciat idȝ societas ipa scōꝝ vbi pax
erit et vnitas plena atqȝ p̄fcā. Ppterea q̄ppe
sic̄ etiā ān nos h̊ ītellexerūt hōies dei dn̄s
nr̄ ihc̄s xp̄s corpꝰ et sāguiēȝ suū ī eis re
bus c̄omēdauit q̄ ad vnū aliqd̓ rediguntur
ex m̄ltis. Nāqȝ aliud ī vnū ex m̄ltis granis
c̄oficit: aliud ī vnū ex m̄ltis acinis c̄ofluit.

Denique iam exponit quo id fiat qd loquitur et qd sit manducare corp9 ei9 et sanguinez eius bibe. Qui manducat meā carnē et bibit meū sanguinez ī me manet et ego ī eo. Hoc ē g° manducare illā escā ⁊ illū bibē po tū in xpo manē et illū manentē in se hr̄e: ac p hoc q nō manet ī xpo et ī quo non manet xps. pculdubio nec manducat eius carnē nec bibit eius sanguinez: eciā si tante rei sacrm̄ ad iudiciū sibi manducet ⁊ bibat. Sicut misit me pr̄ viues inquit: et ego viuo pter prem. Et qui manducat me ⁊ ipe vi uet ꝑ me. Nō ait sicut manduco prez et ego viuo ꝑ prem: et q manducat me et ipe viuet ꝑ me. Nō enī fili9 pticipatiōe pris fit melior q est natꝰ equal': sicut pticipatiōe filij p vnitatē corpis ei9 et sanguinis fidelis hō fit melior. Qd illa manducatio et potatio signficat: nos efficit meliores. Viuim9 g° nos ꝑ ipm mandu cates eū idz ipm accipiētes vitā eternā qm̄ nō habebam9 ex nobis. Viuit aūt ipe ꝑ prem missus ab eo: qa semetipm̄ exina niuit factus obediēs vsqz ad mortē crucis. Si eī scdz id accipim9 viuo ꝑ prez qd ali bi ait pr̄ maior me ē sicut nos viuim9 ꝑ ipm qa maior ē nobis. hoc ex eo qd missus ē fctm̄ ē. Missio quippe ei9 exinani tio sumetipi9 est. et forme seruil' acceptio: qd rcē itelligit̄ seruata eciā filij cū pr̄e equalitate natue. Maior ē enī pr̄ filio: ꝫ equale hz dm̄ filiū. cū idē ipe sit et deus et hō: dei filius et hōis filius vn9 xps ihs. In quā sentēciā si rcē accipiūt̄ hc vba ita dixit: sicut misit me pr̄ et ego viuo ꝑ pa trē. et q manducat me et ipe viuet ꝑ me. Ac si dicet. Vt ego viuā ꝑ prez idz ad illū tanqꝫ maiorē referā vitā meā exinani tio mea fecit ī qua me misit. Vt aūt qsqz viuat ꝑ me. pticipatio facit q̄ manducat me. Ego itaqz humiliat9 viuo ꝑ prez: ille erect9 viuit ꝑ me. Si aūt ita dcm̄ ē viuo ꝑ prez: qa ipe de illo nō ille de ipo est. sine detrimē to equalitat' dcm̄ est. Nec tn̄ dicēdo et q manducat me et ipe viuet ꝑ me. eadē ntāz et suā eqlitatē signficauit: ꝫ grāz media toris ondit. Hic ē panis q de celo descēdit: ut illū manducādo viuam9. qa etnā vitā ex nobis hr̄e nō possu9. Nō sicut māduca uerūt inquit pres vr̄i mana: et mortui st̄. Qui manducat hūc panē viuet ieternū. Qz g° illi mortui st̄ ita vult itelligi ut nō viuāt ieternū. Nā tpalr et hij pfecto morie tur q xpm manducat: ꝫ viuūt ietnū qa xps ē vita etna. Explic̄ s xxvi9. Incipit xxvij. ab eo qd scriptū est. Hec dixit ī sina goga docens sabbato in capharnaū: usqz ille enim erat traditurus eum.

Verba dn̄i et ewāg° q̄ smoez pristinū ↄsequat̄ audiui9. Hinc sermo debet auribus et metib9 vr̄is: et hodierno diei nō īportun9 ē. Est enī de corpe dn̄i qd dicebat se dare ad manducādū ꝑ vitā etnā. Exposuit aūt modū attributiōis huj9 dōni sui quo da ret carnē suā manducare dicēs. Qui mandu cat carnē meā et bibit sanguinez meū ī me manet et ego ī eo. Signū qa manducauit et bibit hoc ē. Si manet et manet̄. si hitat et īhitatur: si heret ut nō deserat. Hoc g° nos docuit et amonuit misticis vbis ut simus ī eius corpe sb ipo capite ī mebris eius ede tes carnē eius nō relinqētes vnitatē eius. Sed q adeūt plures nō itelligēdo scādali zati sūt. Nō enī cogitabat hc audiēdo nisi carnē q erat. Apls aūt dr̄ et vm̄ dicit. Sape re s'm carnē mors ē. Carnē suā dat nob dn̄s manducare: et sape s'm carnē mors ē. Cū de carne sua dicat qa ibi ē vita etna: g° nec carnē sapere dēm9 scdz carnē sicut ī hijs vbis. Multi itaqz audiētes nō ex īimicis ꝫ ex discipulis ei9 dixerunt. Durus ē hic smo qs pt eū audire. Si discipli durū hueruit istū sermoez: q̄d īimici. Et tn̄ sic oportebat ut diceretur: qd nō ab omib9 itelligeret̄. Secretū dei itentos debet facere: nō aduersos. Isti aūte cito defecerūt: talia loqnte dn̄o ihū. Nō cre diderunt aliqd magnū dicetē: et vbis illis aliqm̄ grāz coopientem. ꝫ p ut voluerūt ita itellexerūt et more hoīm: qa poterat ihs aut hc disponebat ihs carnē qua idutū erat vbū veluti cōcisā distribuē credētib9 ī se. Durus ē inquit hic sermo: qs pt eū audire. Sciēs aūt ihs apud semetipz qa murmurarēt discipli ei9 de eo: sic eī apud se ista dixerūt ut nō ab illo audiretur. ꝫ ille q eos nouerat ī seipis audiēs apud semetipm̄ r̄ndit et ait. Hoc vos scādalizat: qa dixi carnem meā do vobis manducare et sanguinez meū bibē. Hoc vos nempe scādalizat. Si g° videritis filiū hōis ascendētem ubi erat prius. Qd ē hoc. Hinc soluit qd illos mo

uerat: hic apuit vn fuerat scadalizati.
Hinc plane si itelligeret. Illi ei putabat
eu erogaturu corp9 suu: ille at dixit se asce
suru i celu utiqz itegru. Cu videitis filiu
hois ascedente ubi erat pus. certe ul' tunc
videbitis qa no i eo mo quo putatis erogat
corp9. Certe ul' tuc itelligetis: qa gra eius
no cosumitur morsib9 et ait. Sps e q uiuifi
cat: caro no pdest qtqm. Hoc anq exponā9
ut dns donat illud no negligēter ptereundu
e qd ait. Si g° videitis filiu hois ascende
te ubi erat pus. Filius ei hois: xps ex uir
gie maria. Ergo fili9 hois hi ee cepit i tra:
ubi carne assupsit ex tra. Vn pphetice dcm
erat. Veritas de tra orta e. Qd sibi g° wlt
qd ait cu videitis filiu hois ascendete ubi
erat pus: Nulla ei eet qstio si ita dixisset:
si videitis filiu dei ascendete ubi eat prius.
Nuqd fili9 hois i celo erat pus qn i tra
ee cepit: Hic qde dixit ubi eat pus qsi
tuc no ibi eet qn hc loqbatur. Alio at loco
ait. Nemo ascedit i celu nisi q descedit
de celo filius hois q e in celo. No dixit erat
fili9 dei: sz fili9 inqt hois q est i celo. In tra
loqbat: et i celo se ee dicebat. Et no ita dixit
nemo ascedit i celu n qui descedit de celo
fili9 dei q e in celo. Quo ptinz n ut itelliga9
qd etia pristio sermoe comendaui caritati
vre vna psona ee xpm deu et hoiez non
duas: ne fides nra no sit tinitas sz qter
nitas: Cristus g° vn9 e. verbu aia et caro
vnus xps. Fili9 dei et fili9 hois vn9 xpus.
Fili9 dei sp: fili9 hois ex tpe. tn vn9 xps
scdz vnitate psone. In celo eat qn i tra lo
qbat. Sic eat fili9 hois i celo: quo fili9 dei
erat i terra. Fili9 dei i terra i suscepta car
ne: fili9 hois i celo i vnitate psone. Qd e
g° qd adiugit sps e q uiuificat: caro non
pdest qtqm. Dicam9 ei. Patitur ei nos no
cotradicetes: sz nosse cupietes. O dne mgr
bone quo caro no pdest qtqm cu tu dixeris
nisi qs maducauerit carne mea et biberit
saguiez meu no hebit i se vita: An vita
no pdest qtqm: Et pp qd sum9 qd sumus
nisi ut heam9 vita eterna qm tua carne
pmittis: Qd e g° no pdest cao qtqm: No
pdest qtqm: sz quo illi itellexerut. Carnem
qppe sic itellexerut quo i cadaue dilaniat
aut i macello veditur: no quo spu vegetat.
Pin sic dcm e caro no pdest qtqm: quo dcm
e scia iflat. Iam g° debe9 odisse sciaz: Ab
sit. Et qd e scia iflat: Sola sine caritate.

Ideo adiuxit. Caritas vo edificat. Adde g°
scie caritate et util' erit scia: no p se sz p
caritate. Sic etia nuc cao no pdest qtqm: sz
sola caro. Accedat sps ad carne: quo acce
dat caritas ad sciaz. et pdest plimu. Na si
cao nichil pdessz: vbu cao no fieret ut ha
bitaret i nobis. Si p carne mlt'u nob pfuit
xps: quo caro nichil pdest. Sz p carne sps
aliqd p salute nra egit. Caro vas fuit. Qd
hebat attede: no qd erat. Apli missi sut.
Nuqd cao ipoz nichil nobis pfuit: Si ca
ro aplor nobis pfuit: cao dni potuit nich[il]
pdesse: Vn eni ad nos son9 vbi: nisi p
voce carnis: Vn stilus: Vn coscriptio:
Ista oia opa carnis sut: sz agitate spu ta
qp organu suu. Sps g° e q uiuificat: cao
at no pdest qtqm. Sicut illi itellexerut car
ne: no sic ego do ad maducadu carnem
mea. Pin vba inqt q ego locut9 su vobis
sps et vita sut. Diximus ei fres hc dnm
comendasse i maducatioe carnis sue et
potatioe saguis sui: ut i illo maneam9
et ipe i nobis. Manem9 i illo at cu sum9
mebra eius: manet at ipe i nobis cu su
mus teplu ei9. Vt at sim9 mebra eius:
vnitas nos copaginat. Vt copaginet vni
tas q fecit nisi caitas: Et caritas dei vn:
Aplm iterroga. Caitas inqt dei diffusa e
i cordib9 nris p spm sm q datus e nobis.
Ergo spus e qui uiuificat. Spus ei facit
viua mebra. Nec viua mebra sps facit:
nisi q in corpe qd vegetat ipe spus iuene
rit. Na spus qui e in te o ho quo costas
ut ho sis. nuqd viuificat mebru qd sepatu
iuenerit a carne tua: Spm tuu dico aiaz
tua. Anima tua no uiuificat n mebra
tua q sut i carne tua: qua si tollas iam
ex aia tua no uiuificat. qa vnitati corpis
tui no copulat. Hec dicut ut amemus
vnitate: et timea9 sepatioez. Nichil ei sic
debz formidare xpian9: qp separi a corpe
xpi. Si eni sepatur a corpe xpi: no e me
bru xpi. Si non e mebz ei9: no vegetat
spu eius. Qsqs at inqt apls spm xpi no
hz. hic no e eius. Sps g° e q uiuificat:
caro no pdest qtqm. Verba q locut9 su
vobis: sps et vita sut. Qd e sps et vita
sut: Spualr itelligeda sut. Intellexisti
spualr: sps et vita sut. Intellexisti car
naliter: etia sic illa sps et vita sut. sed
tibi no sut. Sz sut qda inqt i vobis q
no credut. No dixit sut qda i vob q no

ītelligūt: ꝫ cām dixit q̄re nō ītelligant.
Sūt ēi quidā ī vobis q̇ nō credūt: et idō nō
ītelligūt q̇a nō credūt. Alia ēi dixit. Nisi
credideritis nō ītelligetis. Per fidē copulam̄:
p ītellcm̄ viuificam̄. Prius hereamꝰ p fidē
ut sit qd viuificet̄ p ītellcm̄: nā q̇ nō heret
resistit. Qui nō resistit nō credit. Nā qui
resistit quō viuificat̄? Aduersarius ē radio
lucis: quo penetrandꝰ ē. Nō auertit aciē: sed
claudit mētē. Sūt ꝰ qdā q̇ nō credūt. Credūt
et apiāt: apiant et illuīabūtur. Sciebat ēi
ab īnicio ihs q̇ eēnt credentes: et q̇s traditurꝰ
eū eēt. Ibi ēi erat et iudas. Nā qdā scādali
zati sūt. Ille aūt māsit ad īsidiādū: nō ad ī
telligēdū. Et q̇a idō māserat: nō de illo tacuit
dn̄s. Nō illū expressit: ꝫ nec siluit. ut oms
timerēt q̄uis vnus periret. Sꝫ postea q̄
dixit et distinxit credētes a nō credētibꝰ: ex
pressit cām q̄re nō credūt. Propterea dixi
vobis q̇a nemo pt̄ venire ad me. nisi fuit
ei datū a p̄re meo. Ergo et credē datur no
bis. Nō enī nichil ē credē. Si ēi aliquid
magnū ē credē: gaudes q̇a credidisti. ꝫ
noli extolli. Qd enī habes qd nō accepis
ti? Ex hoc mlti discipłoꝝ eiꝰ abierūt re
tro: et iā cū illo nō ābulauerūt. Abierūt
retro: ꝫ pꝰ sathanā nō pꝰ xpm. Nā aliqn̄
dn̄s xps petrū aplm appellauit sathanā:
magis q̇a volebat p̄cedē dn̄z suū. et cōsiliū
dare ne moreret̄ ille q̇ venerat ut moreret̄: ne nos ietꝰ
morerem̄. Et ait illi. Redi pꝰ me sathanas:
nō ēi sapis q̄ dei sūt. ꝫ q̄ sūt hoīs. Non
illū repulit retro retroire pꝰ sathanā
et appellauit sathanā: ꝫ fecit pꝰ se ire ut
nō eēt sathanas ābulādo pꝰ dn̄m. Isti
aūt sic redierūt retro. quō de q̇busdā feīs
dicit apls. Quedā ēi cōuerse sūt retro pꝰ
sathanā. Vlteriꝰ cū illo nō ambulauerūt.
Ecce p̄cisi a corpe vitā pdiderūt: q̇a forte
ī corpe nec fuerūt. Int̄ nō credētes et ipi
deputādi sūt. q̄uis discipli dicerent̄. Abierūt
retro: nō pauci ꝫ mlti. Hoc fortasse est
fcm̄ ad cōsolatioēz: qm̄ aliqn̄ cōtingit ut
dicat hō vm̄. et qd dicat nō capiat̄: atqꝫ
illi q̇ audiūt scādalizētur et discedāt. Pe
nitet aūt hoīez dixisse qd vm̄ ē. Dicit enī
apud se hō. Nō debui sic dicē: nō debui
hoc dicē. Ecce dn̄o contigit. Dixit et pdid̄t
mltos: remāsit ad paucos. Sꝫ nō turba
batur ipē: q̇a ab īnicio nouerat et q̇ crede
tes eēnt. et q̇ nō credentes. Nos si nobis
cōtingat pturbam̄: solaciū ī dn̄o īueni

amus. et tn̄ caute v̄ba dicamꝰ. Atqꝫ ille ad
paucos q̇ māserat. Dixit ꝰ ihs duodecī. et
illis duodecī q̇ remāserūt. Nunqd et vos
vultis ire? Nō discessit nec iudas. Sꝫ
q̄re manebat dn̄o iā apparebat: nobis post
ea maīfestū est. Rn̄dit petrꝰ p omibꝰ: v
nus p mltis: vnitas p vniūsis. Rn̄dit ꝰ
ei symon petrꝰ. Dn̄e ad q̄ ibimꝰ? Repel
lis nos a te. da nobis alterū te ad q̄ ibimꝰ.
Si a te recedimꝰ: ad quē ibimꝰ? Verba vi
te etne habes. Videte q̄admodū petrꝰ dante
dō: recreāte spū scō ītellexit. Unde nisi
q̇a credidit? Verba vite etne habes. Vitā ēi
etnā habes ī ministratioē corpis et sāguis
tui: et nos credidimꝰ et cognouimꝰ. Non
cognouimꝰ et credidimꝰ: ꝫ credidimꝰ et co
gnouimꝰ. Credidimꝰ ēi ut cognosceremus. Nā
si prius cognoscē deīn credē vellemꝰ: nec cog
noscē nec credē valemꝰ. Qd credidimꝰ et
qd cognouimꝰ? Qa tu es xps filiꝰ dei idꝫ
q̇a ipa vita etna tu es. et nō das ī carne et
in sāguie tuo nisi qd es. Ait ꝰ dn̄s ihesꝰ.
Nōne ego vos duodecī elegi: et vnꝰ ex vobis
dyabolꝰ ē? Ergo xi. elegi diceret: an eligit
dyabolꝰ. et ī electis ē dyabolꝰ? Electi ī laude
solet dici. An electus ē iste: de q̄ nolente et
nesciente magnū aliqd boni fiet. Hoc est
p̄priū dei cōtrariū iniqs. Sicut ēi iniqui male
vtūtur bonis opibꝫ dei: sic cōtra deꝰ bene
vtitur malis opibꝰ hoim̄ iniquoꝝ. Qm̄ bonū
ē mēbra corpis ita eē: q̄admodū disponi nō
pnt nisi ab artifice dō. Petulātia tn̄ qm̄
male vtit̄ oclis: fallacia qm̄ male vtitur
lingua. Falsus testis nōne lingua suā et aīaz
prius trucidat: et altm̄ ledē se pempto co
natur? Male vtit̄ lingua: nec idō malū est
lingua. Opus dei ē lingua: ꝫ bono ope dei
male vtitur illa nequicia. quō vtitur pedibꝰ
q̇ currūt ad scelera: quō vtūtur manibus
homicide. Et illis adiacentibꝰ forinsecus bonis
creatoris dei qm̄ male vtūtur mali: auro
corrūpūt iudicia. innocētes opprimūt. Luce q̄
ta mali male vtūt̄. Male ēi viuēdo ea
ipāz lucē qua vidēt ad ministeriū suoꝝ sce
lerū vsurpāt: iens ut faciat aliqd mali
malus: lucē sibi vult ne offendat. q̇ iam
intus offendit et cecidit. Qd timet ī corpe:
iā īcurrit ī corde. Omnibꝫ ꝰ bonis dei ne
p singła currē longū sit. male vtit̄ malꝰ.
Cōtra malis hoim̄ maloꝝ: bn̄ vtit̄ bonus.
Et qd tā bonū q̄ vnꝰ deus: qn̄qdē ipē dn̄s
dixit. nemo bonꝰ nisi vnus deus? Quāto

q° ille melior: tāto melius utitur et mal
ntis. Quid iuda peius. Inter oms adherentes
mgro: iter duodecī loculi ei comissi sūt.
et dispēsatio paupm distributa: igratus
tāto bn̄ficio. honori tāto: accepit pecuniam.
pdidit iusticiā. Tradidit vitā mortu9: qⁱ
ut discipul9 secutq. ut inimicq psecutq est.
Totū hoc malū iude: sz malo eius bn̄ us9
ē dn̄s. Tradi se ptulit ut redimet nos. Ecce
malū iude ī bonū conuersū est. Sathanas
qītos mrtires psecutq ē. Si sathanas pse
qui cessaret: hodie tā gl̄osā coronā sc̄i lau
rencij nō celebraem9. Si g° ipi9 dyaboli mal'
opib9 bn̄ utit' deus: qd̄ facit mal9 male u
tendo sibi nocet. nō bonitati dei cōtradicat.
Artifex illo utit': et magn9 artifex. Si illo
uti nō nosset: n° eū eē pmitteret. Ergo unus
ex vobis dyabol9 ē ait: cū ego vos duodecī
elegeri. Pt et sic itelligi qd̄ ait duodecī
elegi: qa sacratus ē nu̅s. Nō qa perijt in
unus idō illi9 nu̅i honor deptus ē. nā in
locū peuntis ali9 sbrogatq ē. Mansit nu̅s
consecratq nu̅s duodenari9: qa p uniuersum
mūdū h° ē p q̄tuor cardies mūdi fuerat
scāz trinitatem annūciaturi idō q̄terni. Se
g° exterminauit iudas: nō duodenariū num
violauit. Ipē deseruit pceptorē: nā de9 illi
apposuit successorē. Hoc totū qd̄ dn̄s de car
ne et sāguine suo locutq ē. et qd̄ in distribu
tiois ei9 grā vitā nobis pmisit etnā: et qd̄
hic voluit itelligi māducatoēs et potato
res carnis et sāguis sui. ut ī illo maneat
et ipē ī illis: et qd̄ nō itellexerūt q̄ nō cre
diderūt. et qd̄ spūalia carnaliter sapiēdo scā
dalizati sūt. et qd̄ eis scādalizātib9 z peū
tib9 consolatioi dn̄s affuit discipulis q̄ rema
serāt: ad q̄s pbandos iterrogauit. nūqd̄
et vos vultis abire: ut rn̄sio pmāsiois cog
inotesceret nobis. nā ille nouerat qa mane
bāt. Hoc totū g° ad h° nobis valeat dilās
simi: ut carnē xpī et sāguinē ei9 nō edam9
tm̄ ī sacramento qd̄ z mlti mali. sz ad spūs
pticipationē māduce9 et bibam9. ut ī cor
pore dn̄i tāqꝫ mēbra maneam9: ut ei9 spū
vegetem' et nō scādalizemur etiā si mlti
mō nobiscū māducāt et bibūt tpaliter
sacra: q̄ hēbūt ī fine etna tormenta. Mō
dn̄s q̄ sūt ei9. Si tu nosti trituras. qa ibi
ē latēs massa. n° cōsumit trituratio qd̄
purgatura ē ventilatio. Certi sum9 frēs.
qa oms q̄ sum9 ī corpe dn̄i. et maneam9
ī eo ut et ipē maneat ī nobis: ī hoc sclō
necē hēm9 usqꝫ ī finē int' malos viuere.
Nō inter illos dico q̄ blasphemāt xpm.
Raro enī iā iueniūt' q̄ ligua blasphemāt:
sz mlti q̄ vita. Necē ē g° ut iter illos usqꝫ
ī finē viuam9. Sz qd̄ ē qd̄ ait: z q̄ manet
ī me et ego ī eo. Quid nisi qd̄ martires
audiebāt: z q̄ pseuerauerit usqꝫ ī finē hic
saluq erit. Quō māsit ī illo scūs laurē
cius: z cui9 hodie festa celebram9. Mansit
usqꝫ ad tēptatioēz: māsit usqꝫ ad tyran
nicā iterrogatioēz. māsit usqꝫ ad acerri
mā cōminatioēz: māsit usqꝫ ad pemptioēz.
Parū ē usqꝫ ad imanē excruciationē mā
sit. Nō enī occisus ē cito: sz cruciatq ē in
igne. Diu viuē pmissus ē. imo nō diu
viuē pmissus ē. sz tarde mori cōpulsus
ē. In illa g° lōga morte ī illis tormētis
qa bn̄ māducauerat et bn̄ biberat: tāqꝫ
ī illa esca sagiatus ī illo calice ebrius
tormēta nō sensit. Ibi ēī erat q̄ dixit. Sp̄s
ē q̄ viuificat. Caro ēī ardebat: sz sp̄s aīaꝫ
vegetabat. Nō cessit: et ī regnū successit.
Dixerat āt illi sixtq mrtir scūs: cui9 diē
qnto ab hīc retro die celebrauim9. Noli me
rere fili. Epūs ēī erat ille: iste dyaconus.
Noli merere inqt: seqris me p9 triduū. Triduū
āt dixit mediū iter diē passiōis scī sixti: et
diē hodierne passiōis scī laurencij. Triduū
ē mediū. O cōsolatio. Nō ait noli merere fili
desinet psecutio et securus eris: sz noli me
rere. quō ego pcedo tu seqris: nec cōsecutio
tua differetur. Triduū mediū erit: et mecū
eris. Accepit oraculū vicit dyabolū: puenit
ad triumphū. Explic' ē. xxvij. Incipit xxviij.
ab eo qⁱ scriptum est. post hec ambula
uit ihesus in galilea: nō ēī volebat in
iudeā ābulare. usqꝫ ad id neō tn̄ palā
loqbatᶻ de eo pp metū iudeorū.

In isto euāgelij caplo frēs dn̄s nr̄
ihs xp̄s scdm hoiez se plimū cō
medauit fidei nr̄e. Etenī sp hoc
ait dcīs et fcīs suis: ut z deus
credatᶻ et hō. Deus q̄ nos fecit:
hō q̄ nos q̄siuit. De9 cū pr̄e sp:
hō nobiscū ex tpe. Nō enī q̄ret q̄ fecerat:
nisi fiet ipē qd̄ fecerat. Verū h° memētote:
et de cordib9 vr̄is nolite dimittere sic eē xpm
hoiez fcm̄. ut nō destiterit de9 eē. Manens
de9 accepit hoiez q̄ fecit hoiez. Cū g° la
tuit ut hō: nō potenciā pdidisse putād9
ē. sz exēplū ifirmitati pbuisse. Ille enī

qn̄ voluit detectus ē. qn̄ voluit occisus est.
Sȝ qm̄ futura erat mēbra ei9 idȝ fideles
eius: q̄ nō h̄rent illā ptātē. qm̄ h̄ebat ip̄e
dn̄s n̄r q̄ latebat q̄ se tāq̄ ne occideretur
occultabat. Hoc īdicat futura ēē mēbra sua.
ī q̄bus utiqȝ mēbris suis ip̄e erat. Nō eni
xp̄s ī capite et nō ī corpe. Q̄d ḡo mēb̄ ei9
ip̄e: q̄d āt ip̄e. nō cōtinuo mēbra eius. Nā
si nō ipi eēnt mēbra ei9 nō dicerēt. Saule
q̄d me psequeris: Nō eni saul9 ip̄m sȝ mēbra
eius idȝ fideles ei9 ī tra psequebat. Noluit
tn̄ dicē scōs meos servos meos: postmo hono
rabili9 frēs meos. sȝ me. h̄ ē mēbra mea q̄b9
ego sū caput. Hijs p̄dcās puto nos ī hoc ca°
q̄d mō lcm̄ ē nō ēē laboraturos. Sepe eni
sig̃ficatū est ī capite: q̄d futurū erat ī corpe.
Post h̄c inq̄t āmbulauit ih̄s ī galilea: non
eī volebat ī iudeā āmbulare. q̄a q̄rebāt eū
iudei īterficē. Hoc ē q̄d dixi: īfirmitati
nr̄e p̄bebat exēplū. Nō ip̄e p̄dideat ptātē:
sȝ nr̄aȝ cōsolabat fragilitatē. Futurū eī
erat ut dixi: ut aliq̄s fidelis ei9 absconderet
se. ne a psecutorib9 īueniretur: et ne illi p
crimine obiceret latibulū. pcessit ī capite.
q̄d ī mēbro cōfirmaret. Dic eni dcm̄ ē. no
lebat ī iudeā āmbulare. q̄a q̄rebāt eū iudei
īterficē. q̄si nō posset xp̄s et īter iudeos ā
bulaē: et nō occidi a iudeis. Hac eī potē9:
qn̄ voluit demōstrauit. Nā cū eū iā passu
rū tenē vellet ait illis. Quē q̄ritis: Rn̄derūt.
Ih̄m. Et ille. Ego sū. nō occultās se sed
maīfestans. Ad eā tn̄ maīfestacōēȝ illi nō
s̄bsistiterūt: sȝ redeūtes retro ceciderūt. Et
tn̄ q̄a pati venerat: surrexerūt tenuerūt.
ad iudicē duxerūt ⁊ occiderūt. Sȝ q̄d fece
rūt: Q̄d ait q̄dā scriptura. Terra data ē
et man9 ipij: caro data ē ī ptātē iudeis.
et hoc ꝓptea ut q̄i saccul9 cōscinderetur:
vn̄ n̄rm̄ p̄ciū manaret. Erat ī proximo āt
dies festus iudeorꝝ scenophegia. Q̄d sit
scenophegia scripturas qui nouerūt legē
rūt. Faciebāt die festo tabnacula: ad simi
litudiēȝ tabnaclorꝝ ī q̄bus habitauerāt. cū
ex egipto educti pegrinarētur ī h̄emo. Iste
erat dies festus: magna solepnitas. Celebra
bāt hoc iudei: velud remīscētes b̄nficia
dn̄i. q̄ occisuri erāt dn̄m. Hoc ḡo die festo
q̄a plures erāt dies festi: sic eī appellaba
tur apud iudeos dies festus. ut nō esset
dies vn9 sȝ plures: locuti sūt frēs eius ad
xp̄m dn̄m. Frēs eius sic accipite sic nostis:
nō eī nouū ē q̄d auditis. Consanguinei v̄
ginis marie frēs dn̄i dicebātur. Erat eni

cōsuetudīs scripturarū appellare frēs q̄slibȝ
cōsanguineos ⁊ cognatiōis ꝓpinquos: et ex
vsū n̄rm̄ nō quo more nos loq̄m. Nā q̄s
dicat frēs auunculū et sororis filiū: Scrip
tura tn̄ etiā h̄9mōi cognatiōes frēs appel
lat. Nā abrahā et loth frēs sūt dcī: cū
eēt abrahā patruus loth. Et laban et ia
cob frēs sūt dcī: cū eēt laban auunculus
iacob. Cū ḡo auditis frēs dn̄i marie cogn̄
tate cōsanguinitatē: nō iterū parientis ullā ꝓpa
ginē. Sicut eī ī sepulchro ubi positū est
corp9 dn̄i nc̄ antea nec postea mortuus ia
cuit: sc̄ uterus marie nc̄ an nc̄ postea q̄cq̄
mortale concepit. Diximus frēs q̄ fuerit: au
diam9 q̄d dixerit. Transi hic et vade ī iudeā:
ut et discipli tui videāt opa tua q̄ tu facis.
Opa dn̄i discipulos nō latebāt: sȝ istos la
tebāt. Isti eī frēs idȝ cōsanguinei xp̄m cō
sanguineū h̄re potuerūt: credē āt ī eū ipā
ꝓpinq̄tate fastidierūt. Dcm̄ ē in ewāg°. Nō
eī nos hic audem9 opinari: mō audistis.
addūt et monēt. Nemo eī ī occulto q̄d facit:
et q̄rit ip̄e in palā ēē. Si h̄c facis: maīfes
ta teip̄m mūdo. Et cōtinuo. Neqȝ eī frēs
ei9 credebāt ī eū. Quare ī eū nō credebāt:
Q̄a h̄uanā glāȝ req̄rebāt. Nā et q̄d cum
videtur monē frēs: glīe ipi9 cōsulūt. Facis
miabilia īnotescē idȝ apparē hoīb9: ut lau
dari possis ab omīb9. Loq̄batur caro carni:
sȝ caro sine dō carni cū deo. Loq̄bat eī pru
dētia carnis v̄bo q̄d caro fcm̄ ē. et h̄itauit
ī nobis. Q̄d ad h̄c dn̄s: Dicit ḡo illis. Tēp9
meū nōdū aduenit: tp̄s āt v̄rm sp̄ ē patū.
Quid ē hoc: Nōdū venerat tp̄s xp̄i: Quare
ḡo venerat xp̄s: ī si tp̄s ei9 nōdū venerat:
Nōne audiui9 aplm̄ dicētē: cū āt venit
plenitudo tp̄is. misit de9 filiū suū: Si ḡo
plenitudie tp̄is miss9 ē qn̄ debuit missus ē.
qn̄ oportuit venit. Q̄d ē tp̄s meū nōdū ve
nit: Intelligite frēs quo aīo illi loq̄bātur.
q̄a q̄si frēm suū monē videbāt. Dabat illi
cōsiliū consequende glīe: veluti seculari et tre
no affectu monētes ne eēt ignobilis et lati
taret. Q̄d ḡo ait dn̄s: tp̄s meū nōdū venit.
illis r̄ndit q̄ ei cōsiliū de glīa dabāt. Tēpus
glīe mee nōdū venit. Videte q̄̄ p̄fūdū sit. de
glīa illi āmonebāt: sȝ ille voluit altitudi
nē h̄uilitate p̄cedē. et ad ip̄aȝ celsitudinē
p h̄uilitatē viā sternē. Nā et illi discipli
vtiqȝ glīam req̄rebāt: q̄ volebāt sedē vn9
ad dexterā ei9 alt ad sinistrā. Attendebāt
quo. et nō videbāt qua. Dn̄s eos ut ordi
nate venirēt ad patriā: reuocauit ad viā.

Excelsa est enim patria: humilis via. Patria est vita Christi: via est mors Christi. Qui recusat viam: quid querit patriam? Denique et his illis respondit querentibus altitudinem. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Ecce qua venitur ad celsitudinem quam desideratis. Calicem quippe commemorabat humilitatis et passionis. Ergo et hic tempus meum nondum advenit: tempus autem vestrum idest mundi gloria semper est paratum. Hoc est tempus de quo in propheta loquitur Christus idest corpus Christi. Cum accepero tempus ego iusticias iudicabo. Modo enim non est tempus iudicandi sed iniquos tollerandi. Ferat igitur modo corpus Christi ut tolleret iniquitatem male viventium: habeat tamen iusticiam antequam habeat iudicium. Per iusticiam enim perveniet ad iudicium. Tollerantibus quippe membris iniquitatem seculi huius: id quod scriptura sancta dicit in psalmo. Non repellet dominus plebem suam. Laborat quippe plebs eius inter indignos: inter iniquos, inter blasphematores, murmurantes, detrahentes, insectantes: et si liceat perimentes. Laborat quidem: sed non repellet dominus plebem suam et hereditatem suam non derelinquet: quoadusque iusticia convertatur in iudicium. Quoadusque iusticia que modo est in sanctis eius convertatur in iudicium cum implet quod eis dictum est. Sedebitis super duodecim sedes iudicantes duodecim tribus israel. Habebat iusticiam apostolus: sed nondum illud iudicium de quo dicit. Nescitis quoniam angelos iudicabimus. Dicit ergo modo tempus iuste vivendi: postea erit tempus eos qui male vixerunt iudicandi. Quoadusque inquit iusticia convertatur in iudicium. Hoc erit tempus iudicii: de quo modo dominus dixit. Tempus meum nondum venit. Erit enim tempus glorie: ut qui venit in humilitate veniat in altitudine. qui venit iudicandus: veniet iudicaturus. Qui venit occidi a mortuis: veniet iudicare de vivis et mortuis. Deus inquit psalmus manifestus veniet: deus noster et non silebit. Quid est manifestus veniet? Quia venit occultus. Tunc non silebit. nam quando venit occultus sicut ovis ad immolandum ductus est. et sicut agnus coram tondente se non aperuit os suum. Veniet et non silebit. Tacui ait numquid semper tacebo? Modo autem quid necessarium est eis qui habent iusticiam? Quod in illo psalmo legitur: quoadusque iusticia convertatur ad iudicium. Et qui habent eam? Omnes recti corde. Queretis fortasse qui sint recti corde. Illos invenimus in scriptura rectos corde qui tollerant seculi mala et non accusant deum. Videte fratres: rara avis est ista quam loquor. Nescio quomodo enim modo quando evenit homini aliquid mali. deum currit accusare quem debet se. Quando aliquid boni agis te laudas. Quando aliquid mali pateris: deum accusas. Hoc est cor tortum: et non rectum. Ab ista distortione

et perversitate si corrigeris: convertetur in contrarium quod faciebas. Antea enim quod faciebas? Laudabas te in bonis dei: accusabas deum in malis tuis. Converso corde et directo laudabis deum in bonis suis: accusabis te in malis tuis. Isti sunt recti corde. Denique ille nondum recto corde: cui displicebat felicitas malorum et labor bonorum ait conversus. Quam bonus israel deus rectis corde: mei autem pene moti sunt pedes. Quando non eram recto corde: pene commoti sunt pedes. paulominus effusi sunt gressus mei. Quare? Quia zelavi in peccatoribus: pacem peccatorum intuens. Vidi inquit malos felices: et displicuit mihi deus. Hoc enim volebam: ut non permitteret deus malos felices esse. Intelligat homo: numquam hoc permittit deus. Sed ideo malus felix putatur: quia quid sit felicitas ignoratur. Simus ergo recti corde: tempus glorie nostre nondum venit. Dicatur amatoribus seculi huius: quales erant fratres domini. Tempus vestrum semper paratum est. tempus nostrum nondum venit. Audeamus enim hoc dicere et nos. Et quoniam corpus domini nostri ihesu christi sumus. quoniam membra eius sumus: quoniam caput nostrum gratanter agnoscimus. dicamus prorsus: quoniam propter nos et ipse hoc dignatus est dicere. Quando nobis insultant amatores huius seculi: dicamus eis. Tempus vestrum semper paratum est: tempus nostrum nondum venit. Nobis enim dixit apostolus. Mortui estis: et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Quando veniet tempus nostrum? Cum christus inquit apparuerit vita vestra: tunc et vos cum ipso apparebitis in gloria. Quid deinde addidit? Non potest mundus odisse vos. Quid est hoc. nisi non potest mundus odisse amatores suos idest falsos testes suos? Bona enim dicitis que mala sunt: et mala que bona sunt. Me autem odit: quia ego testimonium perhibeo de illo quia opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc. Quid est hunc? Ubi gloriam humanam queritis. Quid est hunc? Ubi extendere vultis carnalia gaudia: non eterna cogitare. Ego non ascendo ad diem festum hunc. quia tempus meum nondum impletum est. In die festo hoc gloriam vos humanam queritis: meum vero tempus idest glorie mee nondum venit. Ipse erit dies festus meus: non istis diebus precurrens et transiens. sed permanens in eternum. Ipsa erit festivitas gaudium sine fine: eternitas sine labe. serenitas sine nube. Hec cum dixisset ipse mansit in galilea. Ut autem ascenderunt fratres eius: tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste. sed quasi in occulto. Ideo vero ad diem festum hunc. quia non gloriari temporaliter: sed aliquid docere salubriter. corrigere homines. de die festo eterno admonere: amorem ab hoc seculo avertere. et in deum cupiebat convertere.

ab ītellectu +

Quid ē āt qͥ latent ascendit ad diē festū:
Nō vacat et hoc + . Videt̄ m̄ frēs etiā hīc
qd̄ qͥ lateter ascendit āq̄d sigficare voluis
se: nā cōsequētia docebūt eū sc̄ ascēdisse
mediato die festo id ē mediatis ill' diebꝫ.
nō ut etiā palā doceret: sꝫ qͥ latenter dixit.
ne se ondēt hoībꝫ. Nō vacat q̄ latenter
ascendit ad diē festū xp̄s: qa ipē latebāt
ī die festo illo. Adhuc etiā ego qd̄ dixi in
latibulo ē. Manifestet̄ g°: tollatur velū.
appeat qd̄ erat secretū. Oīa q̄ dc̄a sūt anti
quo pplo isrl' ī mltiplici sc̄ptura scē legis
q̄ ageret: siue ī sacrificijs siue ī sacerdocijs.
siue ī diebꝫ festis: et oīno ī q̄buslibꝫ re
bus q̄bus deū colebāt. q̄cūqꝫ illis dc̄a et
p̄cepta sūt. futuroꝝ vmbre fuerūt. Quoꝝ
futuroꝝ: Que ī xp̄o cōplentur. Vn̄ d̄r apl̄s.
Q̄tq̄t eī pmissiones dei: ī illo etiā. id ē
ī illo iplete sūt. Deīn d̄r alio loco. Oīa ī
figura cōtingebāt illis: sc̄pta āt sūt ppt
nos. qs̄ finis sc̄loꝝ obuenit. Dixit ⁊ alibi.
Finis eī legis xp̄s. Itē alio loco. Nemo
vos iudicet ī cibo aut ī potu: aut ī pte
diei festi aut neomenie. ā sabbatoꝝ qd̄ ē
ē vmbra futuroꝝ. Si g° illa omia vmbre
fuerūt futuroꝝ: et scenophegia vmbra erat
futuroꝝ. hic g° dies festus q̄ram⁹ cui⁹ futi
vmbra erat. Exposui qd̄ erat scenophe
gia: celebratio erat tabnacloꝝ. ppterea qa
ppl's de egipto liberatꝰ p desertū tendens
ad t'rā repmissiōis ī tabnacul' hītauit.
Q̄d sit aīaduitam⁹. Et nos erim⁹: nos
inq̄m q̄ xp̄i mēbra sum⁹. si sum⁹ illo āt
dignatē sum⁹: nō nobis p̄mētibꝫ. Atten
dam⁹ g° nos frēs: educti sum⁹ de egipto.
vbi dyablo tāq̄ pharaōi seruieba⁹. vbi lu
tea opa ī t'renis desiderijs agebam⁹: et
ī eis mltū laboraba⁹. Etei nob xp̄s qͥ la
teres faciētibꝫ clamauit. Venite ad me oēs
q̄ laboratis ⁊ onerati estis. Hic educti p
baptismū tāq̄ p mare rubrū: idō rubrū qa
xp̄i sanguīe consecratū. mortuis omibus
īimicis nr̄is q̄ nos īsectabātur id ē deletis
omib⁹ pctīs nr̄is traiecti sum⁹. Añq̄ g°
añq̄ ad patriā repmissiōis id ē et'num
regnū veniam⁹: ī deserto ī tabnacul' su
mus. Qui ista agnoscūt ī tabnacul' sūt.
Futurū eī erat ut q̄dā hoc agnosceret. Ille
ē enī ī tabnacul': q̄ se eē in mūdo itelli
git pegrinū. Ille se itelligit pegrinātē:
q̄ se videt patrie suspirātem. Cū āt corp⁹
xp̄i ē in tabnacul': xp̄s ē in tabnaculis.

Sed tūc nō euidenter sꝫ latenter. Adhuc
eī vmbra lucē obscurabat: veniente luce vm
bra remota ē xp̄s erat ī occulto: ī scenophe
gia erat xp̄s. sꝫ latēs xp̄s. Modo aūt iam
maīfesta sūt ista: agnoscam⁹ nos iter agē
in hemo. Si eī agnosca⁹ ī hemo sumus.
Q̄d est ī hemo: In deserto. Quare ī deser
to: Qa ī isto mūdo vbi sitītur ī via īaquosa.
Sed sitiam⁹ ut saturemur. Bt̄i eī q̄ esuri
unt et sitiūt iusticiā: q̄m ipi saturabuntur.
Et sitis nr̄a de petra īpletur ī hemo. Petra
eī erat xp̄s. Et virga pcussa ē. Vt āt ma
naret bis pcussa ē. qa duo ligna sūt crucis.
Oīa g° hec q̄ fiebāt ī figura: maīfestātur ī
nobis. Et nō vacat qd̄ de dn̄o dc̄m est. asce
dit ad diē festū nō maīfeste: sꝫ tāq̄ ī occulto.
Figuratū eī erat ipm ī occulto: qa ī ipo die
festo xp̄s latebat. qa ipē dies festus xp̄i
mēbra pegrinatura significabat. Iudei g°
q̄rebāt eū in die festo añq̄ ascenderet.
Priores eī frēs ascenderūt et nō tūc asce
dit ille qn̄ illi putabāt ⁊ volebāt. ut etiā
hoc ipletur qd̄ ait. nō ad hūc id ē ad quē
vos vultis p̄mū ul' scd̄ꝫ diē. Ascendit āt
postea ut ewāg̃ꝰ loq̄tur mediato die festo
id ē cū iā illi⁹ diei festi tot dies pterissēt
q̄t remāsisset. Ipaꝫ eī festiuitatē q̄ntū itel
ligēdū ē. diebꝫ plibꝫ celebrabāt. Dicebāt
g° ubi ē ille: Et murmur mltus de eo
erat ī turba. Vn̄ murmur: De contēcioe.
Que fuit cōtentio: Q̄dā eī dicebāt qa
bon⁹ est. alij āt non. sꝫ seducit turbas. De
omībꝫ seruis ei⁹ itelligēdū d̄r hoc modo.
Quicūqꝫ eī appuerit ul' eminuerit ī aliq̄ grā
spūali: pfecto alij dicūt bon⁹ est. alij nō sed
seducit turbas. Unde hoc: Qa vita nr̄a ab
scōdita ē cū xp̄o in dō. Idō licet dicē hoībus
p hyemē mortua ē ista arbor: vbi grā arbor
fici. arbor piri et h⁹ꝰ pomoꝝ simul' ē aride:
et q̄ndiu hyems ē nō appet. Estas pbat ui
diuiū pbat. Estas nr̄a reuelatio xp̄i ē. Deus
maīfestus veniet. de⁹ nr̄ et nō silebit. Ignis
añ ipm p̄ibit. Iste ignis īflāmabit īimicos
eius. Aridas arboēs ignis cōprehēdet. Tūc
eī aride appebūt qn̄ illis dicetur. Esuriui et
nō dedistis m̄ māducare. In alia vō pte t̄c ē
in dextera appebit secūditas fructū dignitas
ꝗꝫ folioꝝ. viriditas et'nitas erit. Illis g°
tāq̄ aridis dicet̄: ite ī ignē et'nū. Ecce eī
inq̄t securis ad radices arboꝝ posita est.
Omīs g° arbor q̄ nō facit fructū bonū excide
tur et ī ignē mittet̄. Dicāt g° de te si p

fitas ī xp̄o: dicāt hoīes seduat turbas. De
ip̄o de toto corpe xp̄i hoc dr̄. Cogita corpus
xp̄i adhuc ī mūdo: cogita corp9 xp̄i adhuc
ī area. in q̄admodū blasphemetur a palea.
Simul q̄dē triturātur: s3 palee cōterūtur. fru
mēta purgātur. Qd̄ dcm̄ ē g° de dn̄o valz
ad cōsolacōez nr̄az: de q°cūqz h° dcm̄ fuerit
xpiano. Nemo tn̄ palā loqbatur de illo ꝓp
metū iudeoꝝ. Sz qui nō loqbatur de illo ꝓp
metū iudeoꝝ: Utiqz q dicebāt bon9 ē non
q dicebāt seduat turbas. Cum dicebāt se
duat turbas sonitꝰ eoꝝ appebat tanq aridorū
folioꝝ. Seduat turbas clarius sonabat:
bon9 ē pressius susurrabat. Nō mō autē
fr̄es q̄uis nōdū venerit illa gl̄a xp̄i q nos
etna factura ē. mō tn̄ ita crescit ecclia eius:
ita eā dignatꝰ ē p cuncta diffundē. ut eciā
susurretur seduat turbas: et clarius psonet
bon9 est. Explicit ō. xxviij. Incipit xxix. de eo
ubi ait iā aut die festo mediāte ascēdit ihs
ī templū et docebat: usqz ad id q misit illū
verax ē. et iniusticia in eo non est.

Quod seqtur de evā° et hodie
lcm̄ ē. cōsequēter ꝑ nos vi
deam9: et qd̄ dn̄s donauit
in dicam9. Hesterno ei die
huc usqz lcm̄ erat: q̄a licz
nō vidissēt dnm̄ ihm̄ ī tē
plo iudei p diē festū. loqbātur tn̄ de illo. Et
alij dicebāt bon9 ē. alij aūt nō s3 seduat tur
bas. Bon ei hoc ē ad eoꝝ solaciū. q postea
pdicātes vbū dei futuri erāt ut seductores
et veraces. Si ei seducē decipe ē. nec xp̄s seduc
toꝝ nec apli eius: nec q̄squā seductoꝝ debz esse
xpianus. Si ei seducē aliūde aliq̄ ad aliud
psuadēdo ducē ē q̄rendū est vn̄ et quo.
Si a malo ad bonū: bon9 seductor ē. Si a
bono ad malū: mal9 seductor ē. In hac g°
pte qua seduantur hoīes de malo ad bonum:
utinā oēs seductoēs ꝑ vocem9 et sim9. Ascē
dit g° postea dn̄s ad diē festū mediāte die
festo: et docebat. Et mirabātur iudei dicētes.
Quō hic lr̄as scit cū nō didicerit. Ille qui
latebāt docebat: et palā loqbatur. et nō tene
batur. Illud ei ut latet erat causa exēpli: h°
ptatis. Sz cū docēt mirabātur iudei. Om̄s q
de q̄ntū arbitror mirabātur: s3 nō om̄s cōuer
tebātur. Et vn̄ amiratio: Q̄a mlti noue
rāt ubi natꝰ q̄admodū fuerit educatꝰ: nūq̄
q̄ viderāt eū lr̄as discētē. audiebāt eū de
lege disputātē: legis testimonia pferentem.
q nemo posset pferre nisi legisset: nemo

legē nisi lr̄as didicisset et ideo mirabātur.
Eoꝝ aūt amiratio fcā ē mḡro īsinuāde al
tius veritatis occasio. Ex eoꝝ q̄ppe amiratiōe:
et vbis dixit dn̄s aliq̄d pfundū. et diligēci9
inspicā et discuti dignū. Pter qd̄ itentā fa
cio caritatē vr̄az nō solū ad audiēdū pro
vobis: s3 eciā ad orādū p nobis. Qd̄ g° dn̄s
r̄ndit eis amirātib3 quō sciret lr̄as q̄s non
didicerat: Mea inq̄t doctna nō ē mea: sed
ei9 q misit me. Hec ē pma pfūditas. Vi
detur ei paucis vbis q̄i c̄ria locutꝰ. Nō ei
ait ista doctna nō ē mea: s3 mea doctna nō
ē mea. Si nō tua: quō tua: Si tua quō
nō tua: Tu ei dicis utrūqz: et mea doctna
et nō mea. Nā si dixiss3 ista doctna nō est
mea: nlla eēt questio. Nūc vō fr̄es pmitꝰ
itendite q̄stionē: et sic ex ordie expectate so
lutionē. Nā q nō vidz q̄stionē q̄ ponitur:
quō itelligit qd̄ exponitur. Hoc ē g° ī q̄stiōe
qd̄ ait mea nō mea: h° videt eē cōtrariū quō
mea. quō nō mea. Si g° diligēter intueamur.
qd̄ ipē ī exordio dr̄ scūs evā°ta: ī pn° erat
vbū. et v. e. a. d. et d. e. v. in pēdet hui9 solu
tio q̄stiōis. Que ē g° doctna pr̄is: nisi vbū
pr̄is: Ipē g° xp̄s doctna pr̄is si vbū pr̄is.
Sz q̄a vbū nō pt̄ eē nlli9 s3 alicꝰ: et suā
doctnā dixit seipm̄ et nō suā. q̄a pr̄is est
vbū. Qd̄ ei tā tuū q̄ tu: Et qd̄ tā nō tuū
q̄ tu. si alicui9 ē qd̄ es. Verbū g° de9 est.
et doctne stabilis vbū est. nō sonabilis per
sillabas et volatilis. s3 manētis cū pr̄e. Id
quā cōuertamur manēte: sonus trāseūtib9
amoniti. Nō ei nos ita amonet qd̄ trāsit:
ut ad trāsitoria vocet. Ammonemur ut di
ligā9 dm̄. Totū h° qd̄ dixi sillabe fuerūt:
pcussū aerē vbeauerūt. ut ad sonū auriū
nr̄aꝝ pueīret: sonādo trāsierūt. nō tn̄ illud
qd̄ vos amonui trāsire debz: q̄a ille q̄ vos
diligē amonui nō trāsit. Et cū trāseūtib3
sillabis amōiti ad eū cōuersi fueītis: nec
vos trāsibitis. s3 cū manēte manebitis.
Hoc ē g° in doctna magnū altū ꝑ et̄nū
qd̄ manet: q° vocātur oīa q̄ tpalr̄ trāseūt.
qn̄ bn̄ sig̃ficat: nec mēdaciter pferūtur.
Omia q̄ppe signa q̄ pferim9 sonis: āq̄d
sig̃ficāt qd̄ nō ē son9. Nō ei breues due
sillabe de9 est. et duas breues sillabas co
lim9: et duas breues sillabas adoram9.
et ad duas breues sillabas pueīre desidea9:
q̄ pene an̄ desinūt sonāe q̄ ceperit nec
ī eis sedē locus ē nisi pma trāsierit. Ma
net g° aliq̄d magꝰ qd̄ dr̄ de9: q̄uis non

maneat sonus tn̄ dz deus. Hic itendite doc
trina xp̄i: et pueietis ad vbu dei. Cu at p
ueneitis ad vbu dei itendite de9 erat vbu:
et videbitis vm dcm ee mea doctina. Inte
dite etia cui9 e vbu: et videbitis tcm dcm
ee no est mea. Breuit g° dito caritati vre:
h° videt' m dixisse dns ihs mea doctina no
e mea. ac si dicet. Ego no su a meipo. Ec
mus ei filiu pri dicam9 et credam9 equale:
nec vlla i eius ee nate sbstantie qz dista
tia. n° int generate et geneatu aliqd iter
fuisse tpis itervallu. tn h° seruato t custo
dito: ista dicim9 q ille pr e. ille fili9. Pat
at no est si no heat filiu: et fili9 no e si
no heat prem. Si tn fili9 deus de pre: pr at
deus. sz no de filio. Pater fily no de9 de filio:
ille at fili9 pris et de9 de pre. Dns ei xps
dz: lume ex lume. lume g° qd no ex lumie:
et lume equale qd ex lume siml' vnu lume
no duo lumia. Si itellexim9 do gras. Si
qs at paru itellexerit fecit ho quousqz po
tuit: cetera videat vn speret. Forisecus ut
opary possum9 platare et rigare: sz dei est
incremetu dare. Mea inqt doctina no e mea:
sz eius q misit me. Audiat cosiliu: q dicit
nodu itellexi. Magna qppe res et pfunda
cu fuisset dcta: vidit vtiqz ipe dns ihs hoc
ta pfundu no oms itellecturos. et icosequti
dedit cosiliu. Intellige vis crede. Deus eni
p pphaz dixit. Nisi credideritis no itellige
tis. Ad hoc ptinet qd etia h' dns secutus ad
iuxit. Si qs volueit volutate ei9 face: cog
noscet de doctrina vtru ex do sit. an ego a
meipo loqr. Qd e hoc si qs voluit voluta
te eius face: Sed ego dixera: si qs credi
derit et hoc cosiliu dedera. Si no itellexis
ti inqi crede. Intellectus ei merces e fidei.
Ergo noli qrere itellige ut credas: sz crede
ut itelligas. qm nisi credideritis no itelli
getis. Cu g° ad possibilitate intelligedi con
siliu dederi obedietia credendi: et dixerim
dnm ihm xpm h° ipm adiuxisse. Si quis
voluerit volutate eius face. cognoscet de
doctina. Qd est cognoscet: Hoc e intelli
get. Quid e at si qs volueit volutate
ei9 face: Hoc e crede. Sz qa cognoscet
hoc e intelliget: oms itelligat. Qa vero
qd ait si qs volueit volutate ei9 facere
hoc ptinet ad crede: ut diligeti9 itelliga
tur opus e nobi ipo dno expositore. ut
idicet nobis vtru reuera ad crede ptineat
face volutate pris eius. Qs nesciat h°.

i cosequti fma iuei(?) m9 eu dixisse:

ee volutate dei: opari opus ei9 idz qd illi
placet. Ipe at dns apte alio loco dicit. H° e
op9 dei: ut cdam9 i eu q ille mis'. Ut cdatis i
eu: no ut cdat' ei. Sz si cdit' i eu: cdit' ei. No at
cotinuo q credit ei credit i eu: na et de
mones credebat ei. et no credebat i eu.
Rursus etia de aplis ipi9 possum9 dicere.
Credim9 paulo: sz no credim9 i paulu. credim9
petro: sz no credim9 i petru. Credenti ei i
eu q iustificat impiu: deputat' fides eius
ad iustitia. Qd e g° crede i eu: Credendo
amare. credendo dilige. credendo i eu ire et ei9
mebris icorpari. Ipa e g° fides: qm de no
bis exigit deus. Et no iueit qd exigat:
nisi donauerit qd iueiat. Que fides nisi qm
definit alio loco apls plenissie dices: neqz
circucisio aliqd valz neqz pputiu. Sz fides q
p dilcone opat'. Hec i te sit. et itelliges
doctina dei. Qd ei itelliges: Qa doctina
ista no e mea. sz eius q misit me. idz in
telliges qa xps fili9 dei q est doctina pris
no est ex seipo. sz fili9 e pris. Sabelliani
hesim sua ista dissoluit. Sabelliani ei
dice ausi sut ipm ee filiu q est et pater:
duo ee noia et vna rem. Si duo noia
eent et vna res. no dicet' mea doctina no
e mea. Vtiqz si tua doctina no e tua: o
dne cui9 e. nisi ali9 sit cui9 sit. Qd dix
isti sabelliani no intelligunt. No ei trinita
te viderut: sz sui cordis errore secuti sut.
Nos cultores trinitatis et vnitatis pris et
fily et sps su et vni9 dei: itelliga9 de doc
trina xpi qm no est eius. Et ido dixit
no se a seipo loqui: qm xps e pris fili9:
et pr xpi e pr. et fili9 de do pre de9 est.
pr at de9 no de filio do deus e. Qui a seipo
loqt': glam ppria qrit. Hoc erit q vocatur
antixps: extolles se sicut apls dicit sup
oe qd dz de9 et qd colitur. Ipm qppe anu
tias dns glia sua qsiturum: no glaz pris
ait ad iudeos. Ego veni i noie pris mei et
no suscepistis me. ali9 veniet i noie suo
huc suscipietis. Signficauit eos antixpz
suscepturos: q glaz nois sui qsiuit. e. in
flatus no solidus et ido no stabil': sz vtiqz
ruinosus. Dns at nr ihs xps magnu ex
nobis pbuit humilitatis. Nempe equalis
e pri: nepe i pncio erat vbu: et v. e. a. d.
et. d. e. v. Nempe ipe dixit et verissie dix
it. Tanto tpe vobiscu su t no cognouistis
me. Philippe q videt me. vidz et prez.

Xpo aliq[...] sz fide[...] lection[...]

Nempe ipe dixit et verissime dixit. Ego et pater
vnu~ sumus. Si g° ille cu~ pre~ vnu~: equal' pri~
de9 de deo: deus apud deu~. coetinus imortalis
piter. icomutabilis piter. sine tpe piter: crea
tor et dispositor tpm. tn~ qa veit in tpe et for
ma~ servi accepit: et hitu e~ inuetus ut homo.
q'rit glam pris no~ sua~: qd tu ho~ face~ debes. q'n~
aqd boi facis glaz tua~ q'ris: q'n ei aqd mali facis
do calupnia~ meditaris: Crede t': cata~ es. agsce catore~.
Si9 es. ne cotempnas dnm. Adoptatus es. s;
no~ meritis tuis. Quere ei9 glam a q° hes hac
gram ho~ adoptatus: cui9 glam q'sivit q' e~ ab
illo vnicus natus. Qui at q'rit ei9 glam qui
misit illu~: hic verax e~. et iniusticia i~ illo no~
est. In antixpo aut iniusticia e~ et verax no~
est. qa glam sua~ q'situr9 e~. no~ eius a quo
missus e~. Non ei est missus: s; venire pmiss9.
Oms g° ptinetes ad corpus xpi: ne iduca
mur i~ laqos antixpi no~ q'ram9 glaz ntam.
Sed si ille q'sivit eius glaz qui eu~ misit:
q'ntomagis nos ei9 q' nos fecit. *Explicit
sermo xxix. Incipit xxx. ab eo qd ait: no~
ne moyses dedit vobis lege~. et nemo ex
vobis facit lege~: qd me q'ritis it'fice~ usqz
ad id qd ait. nolite iudicare scd'z facie~ s; iustu~
iudiciu~ iudicate.*

Euangelij sci~ lcione~ de q' pride
caritati vre~ locuti sum9 ista
q' mo~ lca~ e~ hodierna coseq
tur. Dnm loqtem audiebat
discipli et iudei: veitatem
loqtem audiebat. et vera
ces et medaces caritate~ loquete~ audiebat:
et amici et inimici bonu~ loqtem audiebat
et boni et mali. Illi audiebat s; ille discerne
bat: et qbus sermo pdesset et pfuturus esset
videbat et pvidebat. In illis eni~ q' tuc erant
videbat: i~ nobis q' futuri eram9 pvidebat..
Nos itaqz sic audiam9 ewa~geliu~ q'si pnte~ dnm:
nec dicam9 o illi felices q' eu~ vide~ potuerut.
qa mlti i~ eis q' viderut et occiderut: mlti at
i~ nobis qui no~ viderut et crediderut. Qd
at pciosu~ sonabat de ore dni~: et pp nos scp
tu~ est. et nobis servatu~ et pp nos recitatu~:
et recitabitur eciā pp posteros nros. et donec
scl'm finiatur. Sursu~ e~ dns: s; ecia~ hic est
veritas dns. Corp9 ei~ in quo resurrexit uno
loco e~e pt: veitas eius vbiqz diffusa est.
Dnm g° audiam9: et qd ipe donaverit de
verbis ei9 et nos dicam9. Nonne moyses
inqt dedit vobis lege~ et nemo ex vobis
facit lege~: Qd me q'ritis iterfice~: Ideo
eni~ me q'ritis iterfice~: qa nemo ex vobis facit
lege~. Na~ si lege~ faceretis i~ ipis lris xpm agnos
ceretis: et pnte~ no~ occideretis. Et illi rnderut..
Rndit ei turba: rndit q'i turba no~ ptinetia
ad ordine~. s; ad pturbatione~. Deniqz turba
turbata: videte quid rndeit. Demoniu~ hes.
Quis te q'rit iterfice~: Qu'i no~ peius sunt
dice~ demoniu~ hes q' eu~ occide~. Ei quippe dic'm
e~ q' demoniu~ heret: q' demoes expellebat. Qd
posset aliud dice~ turba turbuleta: Qd pos
set aliud olere ceno~ comotu~: Turba turba
ta e~. Unde: A veritate. Turba~ lippitudinis:
turbavit claitas lucis. Oculi ei~ no~ hntes sa
nitate~: no~ possut ferre luminis claritate~. Dns
at no~ plane turbat9: s; i~ sua veitate tran
quillus. no~ reddidit malu~ p malo: n' male
dictu~ pro maledco. Quib9 si dicet demoniu~
habetis vos. vin utiqz dicet. Non eni~ talia
illi veitati dicent: nisi eos dyaboli falsitas
irritaret. Qd g° rndit. Audiam9 tra~quille:
et tra~quillu~ bibam9. Unu~ opus feci: et om~s
mirami~. Tanq' dices. Qd si oīa opa mea vide
tis: Ipsius ei~ opa erat q' i~ mu~do videbant:
et ipm q' fecit omia no~ videbat. Fecit vna~
tem et turbati sut. qa saluu~ fecit hoie~z sab
bato. Quasi vo~ si q'sq' egrotus sabbo~ sin
cetaret: ali9 illu~ sanu~ fecisset. q' ille q' eos
scadalizavit: qa vnu~ hoie~z sabbo~ fecit salvu~!
Qs ei~ ali9 alios salvos fecit q' ipa salus:
q' illa~ salute~ q'm dedit huic hoini dat et iu
metis. Salus eni~ corpalis erat. Salus car
nis et repatur et morit': et cu~ repatur mors
differt' no~ aufert'. tn~ ftes ipa salus ecia~ a
dno~ est. p q'libet detur. Quocuqz curāte et
ministrante ipcat': ab illo dat' a quo e~ oīs
salus. cui d'r in ps. Hoines et iumeta salvos
facies dne~: sicut mltiplicasti mia~z tua~
deus. Qa ei~ es de9 mltiplicata mia tua
pueit ecia~ ad salute~ carnis huane. pueit
ecia~ ad salute~ mutor~ aialiu~. Sz q' das sa
lute~ carnis hoib9 iumetisqz comune~:
nu~qd nlla salus e~ q'm servas hoibus. Est
certe alia q' no~ solu~ cois no~ e~ hoib9 et iu
metis: s; nec ipis hoib9 cois e~ bonis et ma
lis. Deniqz cu~ ibi de ista salute dixisset q'
coiter accipiunt pecora et hoies: pp illa~ sa
lute~ q' spare debet hoies. s; boni hoies: se
cutus adiuxit. Filij at hoim i~ tegmine a
laru~ tuar~ sparbut. Inebriabut' ab vberta
te domus tue: et torrente voluptatis tue
potabis eos. q'm apud te e~ fons vite: et in
lumie tuo videbim9 lume~. Hec e~ salus q'

ad bonos pertinet: quos appellavit filios hominum. Cum super dixisset homines et iumenta salvos facies domine. Quid enim? Illi homines non erant filii hominum: ut cum dixisset homines, sequeretur et diceret filii hominum: quasi aliud essent homines, et aliud filii hominum? Non tamen arbitror sine aliqua significatione distinctionis hoc dixisse spiritum sanctum. Homines ad primum adam: filii hominum ad christum. Forte homines pertinent ad primum hominem: filii autem hominum pertinent ad filium hominis. Unum opus feci: et omnes miramini. Et continuo iungit. Propterea moyses dedit vobis circumcisionem

Beneficium est ut acciperetis circumcisionem

a moyse. Non quia ex moyse est, sed ex patribus. Abraham quippe primus accepit circumcisionem a domino. Et in sabbato circumciditis. Convincat vos moyses. In lege accepistis ut circumcidatis octavo die: accepistis in lege ut vacetis septimo die. Si octavus dies illius qui natus est occurrerit ad diem septimum id est sabbato quid facietis? Vacabitis ut servetis sabbatum: an circumcidetis ut impleatis sacramentum diei octavi? Sed novi inquit quid faciatis. Circumciditis hominem. Quare? Quia circumcisio pertinet ad aliquod signaculum salutis: et non debent homines sabbato vacare a salute. Ergo nec mihi irascamini: quia salvum feci totum hominem etiam sabbato. Si circumcisionem accipit homo in sabbato ut non solvatur lex moysi. aliquid enim per moysen in illa constitutione circumcisionis salubriter institutum est. mihi operanti salutem in sabbato quare indignamini? Forte enim illa circumcisio ipsum dominum significabat: cui isti circumcisi et sanati indignabantur. Iussa est enim exhiberi octavo die circumcisio. Et quid est circumcisio? id est nisi carnis exspoliatio? Significat ergo ista circumcisio: exspoliationem a corde cupiditatum carnalium. Non ergo sine causa data est. et in eo membro fieri iussa: quoniam per illud membrum procreatur creatura mortalium. Et per unum hominem mors. sicut per unum hominem resurrectio mortuorum: et per unum hominem intravit peccatum in mundum. et per peccatum mors. Ideo quisque cum preputio nascitur: quia omnis homo cum vitio propaginis nascitur. Et non mundat deus sive a vitio cum quo nascimur: sive a vitiis que male vivendo addimus. nisi per cultellum petrinum dominum christum. Petra enim erat christus. Cultellis enim petrinis circumcidebant: et petre nomine christum figurabant. et presentem non agnoscebant: sed insuper occidere eum cupiebant. Quare autem octavo die? nisi quia post septimum diem sabbati dominus die dominico resurrexit? Ergo resurrectio christi que facta est tertio quidem die passionis: sed octavo die in diebus ebdomadis. ipsa nos circumcidit. Audiat circumcisos vera petra: apostolo ammonente. Si ergo consurrexistis cum christo que sursum sunt sapite: ubi christus est in dextera dei sedens. Que sursum sunt querite: non que super terram. Circumcisis loquitur. Resurrexit christus: abstulit vobis desideria carnalia. abstulit concupiscentias malas: abstulit superfluum cum quo nati eratis. et multo peius quod male vivendo addideratis. Circumcisi per petram, id est quare adhuc sapitis terram? Et ad extremum quia legem dedit moyses et circumciditis hominem in sabbato: intelligite hoc significare opus bonum. quod ego feci totum hominem salvum sabbato. Quia et curatus est ut sanus esset in corpore: et credidit ut sanus esset in anima. Nolite iudicare personaliter: sed rectum iudicium iudicate. Quid est hoc modo? Quia per legem moysi circumciditis sabbato: et non irascimini moysi. et quia ego die sabbato salvum feci hominem irascimini mihi. Personaliter iudicatis: veritatem attendite. Ego non me prefero moysi ait dominus: attendite nos quomodo ait et ipsius moysi dominus. Sic attendite nos. sed duos tamquam ambos homines: iudicate inter nos. sed verum iudicium iudicate. Nolite me honorato illum dampnare: sed illo intellecto me honorate. Hoc enim eis alio loco dixit. Si crederetis moysi. sed crederetis et michi. De me enim ille scripsit. Sed hoc loco noluit hoc dicere: tamquam se et moysen ante illos constitutis. Propter legem moysi circumciditis: quando etiam sabbatum occurrerit. et ego sanitatem faciendarum beneficientiam non vultis ut exhibeam per sabbatum? Quia dominus circumcisionis et dominus sabbati salutis est auctor: et servilia opera prohibiti estis facere sabbato. si vere intelligatis servilia opera non peccatis. Qui enim facit peccatum: servus est peccati. Numquid servile opus est hominem sanare per sabbatum? Manducatis et bibitis ut aliquid dicam ex ammonitione domini nostri ihesu christi: et ex verbis eius? Utique. Quare manducatis et bibitis in sabbato? nisi quia pertinet ad salutem quod facitis? Per hoc ostenditis opera salutis non esse ullo modo die sabbato omittenda. Ergo nolite personaliter iudicare: sed rectum iudicium iudicate. Attendite me quasi hominem: attendite moysen quasi hominem. Si secundum veritatem iudicetis: neque me neque moysen condempnabitis. Et veritate cognita me cognoscetis: quia ego sum veritas. Hoc vitium fratres quod dominus notavit hoc loco evadere in hoc seculo magni laboris est. non personaliter iudicare sed rectum iudicium tenere. Ammonuit quidem dominus iudeos: sed monuit et nos. Illos convincit: nos instruxit. Illos redarguit: nos excitavit.

Non putemus hoc nobis non dici domini: quia tunc ibi
non fuimus. Scriptum est. legitur cum recitaretur
audivimus: sed tamquam Iudeis dominum audivimus. Non
nos ponamus post nos. et quando iudicamur in
imicos reprehendere: et nos ipsi faciamus quod in no
bis veritas ipsa reprehendat. Iudei quidem perso
naliter iudicabant: sed ideo non pertinet ad no
vum testamentum. ideo non habent in Christo regnum ce
lorum: ideo non iunguntur sanctorum societati angelorum.
Terrena querebant a deo. Terra enim promissionis:
victoria ab inimicis. fecunditas pariendi: mul
tiplicatio filiorum. habundantia fructuum: que illis
omnia a deo quidem vero et bono. tamen ut carnalibus
sunt promissa: omnia hec fecerant illis vetus tes
tamentum. Quid est vetus testamentum? Quasi
hereditas pertinens ad hominem veterem. Nos inno
vati sumus: homo novus facti sumus. quia et ille
homo novus venit. Quid tam novum quam nasci
de virgine? Quia ergo non erat quod in illo innova
ret preceptum: quia nullum habebat peccatum. novus
partus est datus. In illo partus novus: in nobis
homo novus. Quid est homo novus? A vetus
tate innovatus. Ad quam rem innovatus? Ad
desideranda celestia: ad concupiscenda sempiter
na. ad patriam que sursum est. et hostem non timet
desideranda: ubi non perdimus amicum. non time
mus inimicum: ubi vivimus cum bono affectu.
sine ullo defectu: ubi nemo nascitur quia nemo
moritur: ubi nemo iam proficit. et nemo defi
cit: ubi non esuritur et non sititur. sed sacietas
est inmortalitas: et cibus veritas. Hec habentes
promissa et ad novum testamentum pertinentes: et
nove hereditatis facti heredes. et ipsius domini co
heredes. aliam spem valde habemus. Non perso
naliter iudicemus: sed rectum iudicium teneamus.
Quis est qui non iudicat personaliter? Qui equa
liter diligit. Dilectio equales facit non ac
ceptari personas. nam cum homines diverso modo pro
suis gradibus honoramus: tunc timendum est ne
personas accipiamus. sed quando inter duos iudi
camus: et aliquando inter necessarios. Fit nonnumquam
iudicium inter patrem et filium. Queritur pater de
malo filio: aut queritur filius de duro patre.
Servamus honorificentiam patri que debetur a
filio: non equamus filium patri in honore. sed
preponimus. Si bonam causam habet filius: equamus
patri in veritate. Et sic tribuamus honorem de
bitum: ut non perdat equitas meritum. Ita ubi
domini proficiamus ut proficiamus: et ut proficia
mus gratia illius adiuvamur. Explicit s. xxx.
Incipit xxxi. ab eo loco ubi ait: Ex illa ergo
turba cum audisset hos sermones usque ad

id nec ego te condempnabo vade et am
plius iam noli peccare.
Meminit caritas vestra pristinis
sermonibus et lectum esse in evangelio
et a nobis ut potuimus disputa
tum: quod dominus ihesus ideo velud oc
culte ascendit ad diem festum.
non quia timebat ne teneretur: cuius
potestas erat ne teneretur. sed ut significaret etiam in ipso
die festo qui celebrabatur a iudeis se occultari
et suum esse misterium. Hodierna enim lectione apparuit
potestas: que putabatur timiditas. Loquebatur ergo palam
in die festo: ita ut mirarentur turbe et dicerent
quod audivimus cum lectio legeretur. Nonne hic est quem
querebant interficere? Et ecce palam loquitur: et nichil
ei dicunt. Numquid vere cognoverunt principes quia
hic est Christus? Qui noverant qua sevitia quereba
tur: mirabantur qua potentia non tenebatur.
Deinde non plene intelligentes eius potentiam: pu
taverunt principum esse scientiam. quod ipsi cognove
rant eundem esse Christum. Ideo pepercerunt ei: quem tanto opere
occidendum quesierunt. Deinde illi ipsi apud semetipsos
qui dixerant: Numquid cognoverunt principes quia hic
est Christus? Fecerunt sibi questionem: qua eis videtur
non ipse esse Christus. Adiungentes enim dixerunt. Sed
istum novimus unde sit. Christus autem cum venerit nemo
scit unde sit. Hec opinio apud iudeos unde na
ta fuit quod Christus cum venerit nemo scit unde sit.
non enim inaniter nata est si consideremus scripturas:
invenimus fratres quia sancte scripture dixerunt de Christo.
quia nazareus vocabitur. Ergo predixerunt unde sit.
Rursus si locum nativitatis eius queramus tamquam inde
sit ubi natus est. nec hoc latebat iudeos propter scrip
turas que ista predixerant. Nam cum eum visa stella ma
gi quererent adorare: venerunt ad herodem et dixerunt
quod quererent et quod vellent. Ille autem convocatis eis qui
legem sciebant: quesivit ab eis ubi Christus nasceretur.
Illi dixerunt. In bethleem iude. Et testimonium
etiam propheticum protulerunt. Si ergo prophete predixerant
et locum unde erat origo carnis eius: et locum ubi
peperit eum mater eius. unde nata est ista opinio apud
iudeos quam modo audivimus: Christus cum venerit nemo
scit unde sit. nisi quia utrumque predicaverat et pre
nuntiaverat scripture? Secundum hominem predixerant
scripture unde esset: secundum deum latebat impios et que
rebat pios. Ad hoc enim et isti dixerunt: Christus cum
venerit nemo scit unde sit. quia hanc illis opinio
nem generaverat quod per ysaiam dictum est. Generati
onem autem eius quis enarrabit? Denique et ipse dominus
ad utrumque respondit: et quia noverant eum unde esset
et quia non noverant. ut attestaretur prophetie sancte que
de illo ante predicta est et secundum humanitatem infir

mitatis: et sc'dm diuinitatē maiestatis. Au
dite g° v'bū dn̄i fr̄es: videte quēadmodū con
firmauit eis. et qđ dixerūt istū nouim⁹ vnde
sit. et qđ dixerūt xp̄s cū venerit nēo scit vn̄
sit. Clamabat g° docēs ī templo. Et me sa
tis et vn̄ sim scitis: et a meipo nō veni.
ſʒ ē verus q̇ misit me. q̄ꝫ vos nescitis.
Hoc ē dicē. Et me scitis et me nescitis.
Hoc ē dicē. Et vn̄ sim scitis: et vn̄ sim nes
citis. Vn̄ sim scitis ihs a nazareth. cui⁹ et
p̄ntes nostis. Solus eī ī hac causa late
bat virgīs ꝑtus: cui tn̄ testis erat marit⁹.
Ipē enī hoc poterat fidelr̄ īdicāe q̄ potu
it maritalr̄ et celare. Hoc g° excepto vir
ginis ꝑtu: totū nouerat ī ihū qđ ad hoīez
ꝑtinet. Facies ipi⁹ nota erat: p̄ria ipi⁹ no
ta erat. gen⁹ ipi⁹ notū erat: vbi nat⁹ est
sciebat̄. Rcē g° dixit: et me nostis. et vn̄
sim scitis sc'dm carnē et effigiē hoīs quē
gerebat. Sc'dm diuinitatē aūt: et a meipo
nō veni. ſʒ ē verus q̇ misit me. quē vos
nescitis. Sʒ ut eū sciatis: credite ī eū q̄ꝫ
misit et scietis. Deū enī nemo vidit vnq̄ꝫ
nisi vnigenit⁹ fili⁹ q̇ ē in sinu p̄ris ipē nar
rauit. Et p̄rem nō agnoscit nisi fili⁹: et
cui voluerit fili⁹ reuelāe. Deniqʒ cū dixis
set sed ē verus q̇ misit me q̄ꝫ vos nescitis:
ut ondēret eis vn̄ possēt scire qđ nescie
bat. subiecit. Ego scio eū. Ergo a me q̄rite
ut sciatis eū. Quaē aūt scio eū: Q̄a ab
ipō sū. et ipē me misit. Magnifice vtrūqʒ
mōstrauit. Ab ipō inq̄t sū. q̄a fili⁹ de p̄re.
Et q̄dq̄ꝫ ē fili⁹ de illo ē cui⁹ ē fili⁹: ideo
dn̄m ihm dicim⁹ deū de dō. p̄rem nō dici
mus deū de dō: ſʒ tm̄ deū. Et dicim⁹ dn̄m
ihm lumē de lumīe: p̄rēʒ nō dicim⁹ lumē
de lūine. ſʒ tm̄ lumē. Ad hoc g° ꝑtinet
qđ dixit: ab illo sū. Q̄ aūt videtis me in
carne: ipē me misit. ~~Ubi audis ipē me
misit~~. Ubi audis ipē me misit: noli ītelli
gere nature dissilitudinē. ſʒ gn̄antis auc
toritatē. Querebāt aūt eū apprehendē: et
nemo misit ī illū manus. quia nōdū ve
nerat hora eius: hoc ē q̄a nolebat. Q̄d
ē enī nōdū venēat hora ei⁹: Nō eī dn̄s
sub fato nat⁹ ē. Hoc nec de te credendū
ē. ne dū de illo p quē fac̄s es. Si tua ho
ra volūtas ē illi⁹: illi⁹ hora q̄ ē nisi vo
lūtas sua: Nō g° horā dixit q̄ cogeret̄
mori: ſʒ qua dignaret̄ occidi. Temp⁹ eī
exsp̄cabat quo morēt̄: q̄a et tp̄s exspecta
bat quo nascētur. De hoc tp̄e ap̄ls loquēs

ait. Cū aūt venit plenitudo tp̄is misit de⁹ filiū
suū. Idō multi dicūt. Quaē nō añ venit xp̄s:
Quib⁹ rn̄dendū ē. q̄a nōdū venēat plenitu
do tp̄is: moderātē illo p quē f̄c̄a sūt tp̄a.
Sciebat eī q̄n venire deberet. P̄mo ꝑ multā [illegible]
seriē tp̄m et ān̄oꝝ ꝑdicād⁹ fuit. Nō eī fuē
rat ꝑdicād⁹: sꝑ tenēd⁹. Q̄to maioꝝ iudex
venīebat: tāto p̄conū lōgioꝝ series p̄ce
debat. Deniqʒ ubi venit plenitudo tp̄is venit
et ille q̇ nos liberaret a tp̄e. Liberati eī a tp̄e
venturi sum⁹ ad illā et̄nitatē ubi nō ē tp̄s:
nec dicit̄ ibi q̄n veniet hora. Dies eī sempi
ternus q̇ nec p̄cedit̄ hesterno: nec excludi
tur crastino. In h° aūt sc'lo voluunt̄ dies: et
aliȷ trāsīūt et aliȷ veniūt. Null⁹ manet
et momēta q̄bus loquim̄. inuicē expellūt:
nec stat p̄ma silla. ut sonaē possit sc'da
ex quo loquim̄.. Aliq̄ntū senuim⁹: et sine
vlla dubitatiōē senioꝝ sū mō q̄ꝫ mane. Ita
nichil stat. nichil fixū manet ī tp̄e. Ama
re itaqʒ debem⁹ p quē f̄c̄a sūt tp̄a: ut libē
mur a tp̄e. et figam̄ ī et̄nitate: ubi iam
nulla ē mutabilitas tp̄m. Magna g° mīa
dn̄i n̄ri ihū xp̄i: f̄c̄m eū esse ꝑꝑ nos ī tp̄e: ꝑ
quē f̄c̄a sūt tp̄a. f̄c̄m eē int̄ oīa ꝑ q̄ꝫ f̄c̄a
sūt oīa. f̄c̄m eē qđ fecit. Fac̄s ē eī qđ fece
rat. Fac̄s ē enī hō qui hoīez fecerat: ne
p̄iret qđ fecerat. Sc'dm hac dispēsationē
iā venerat hora natiuitatis et nat⁹ erat:
ſʒ nōdū venerat hora passiōis. idō nōdū
passus erat. Deniqʒ ut noueritis nō neci
tatē ſʒ p̄tatē morientis: ꝑꝑ nō nullos hoc
loquoꝝ. Qui cū audierit nōdū venit hora e⁹:
edificātur ad credēda fata. et fiūt corda
eoꝝ fatua. Ut g° noueritis p̄tatem mori
entis: ipsā passionē recolite. crucifixum
īuenīt. Dixit ī ligno pendēs. Sitio. Illi
hoc audito: ī arūdine ꝑ spongiā optulerūt
ei acetū ī cruce. Accepit et ait. P̄fectū ē.
Et īclinato capite tradidit sp̄m. Videtis
p̄tatem morientis: q̄a hoc exsp̄cabat donec
oīa cōpleretur q̄ de illo ꝑdcā fuerāt añ mor
tē futura. Dixerat eī ꝑpha. Dederūt ī escā
mea fel. et ī siti mea potauerūt me aceto.
Exsp̄cābat ut hec oīa cōplerent̄. Postea
q̄ꝫ cōpleta sūt dixit ꝑfcm̄ ē. et abcessit p̄tā
te: q̇ nō venerat necitate. Idō quidā plus
mirati sūt istā p̄tatē morientis: q̄ꝫ poten
tiā miracula facientis. Ventū ē eī ad crucē
ut corpa deponerētur de ligno: q̄m sab
batū illucescebat. et īuenti sūt latrones
viuētes. Suppliciū q̄ppe crucis idō diuti⁹

caplm.

erat qa diu9 cruciabat: et oms crucifixi
lōga morte necabātur. Illi āt ne manerēt
ī ligno: cruribꝰ fractis coacti sūt mori. ut
possent inde deponi. Dns āt īuent9 ē mortu9:
et āmirati sūt hoīes. Et qui eū viuū con
tēpserūt: mortuū sic āmirata sūt. ut dicent
quidā. Vere fili9 dei ē hic. Vñ ē et illud qd
tres ubi ait q̄rentibꝰ ego sū. et illi retro re
deūtes oms reciderūt. Erat g° ī illo ptās
sūma. Nec hora cogebat᷑ mori: ſʒ hora ex
spctabatur q̄ oportune fiet volūtas. nō qua
īuiti cōpleret᷑ ncītas. De turba āt mlti
crediderūt ī eū. Humiles et paupes saluos
faciebat dns. Pricipes īsaniebant: et idō
mediciā nō solū nō agnoscebāt. ſʒ eciā occidere
cupiebāt. Erat q̄dā turba q̄ suā egritudinem
cito vidit. et illi9 medicinā sine dilatiōe cog
nouit. Videte qd sibi dixerit turba ipā cōmo
ta miracul᷑. Nūqd xps cū veneit plura signa
facturus est:· Utiqʒ si duo nō erūt hic ē. Cre
diderūt g° ī eū ista dicētes. Pricipes vero
illi audita mltitudīs fide: et eo murmure
quo xps glīficabat᷑. miserūt ministros ut eū
apphenderēt. Quē apphenderēt:· Adhuc no
lentē:· Qrā g° nō poterāt apprehendē nolen
tē: missi sūt ut audirēt docentē. Qd docē
tem. Dixit g° ihs. Adhuc modicū tps vobis
cū sū. Qd mō facē vultis: facturi estis. ſʒ non
modo qa mō nolo. Quāe adhuc mō nolo:·
Qrā adhuc modicū vobiscū sū. et tūc vado
ad eū q̄ misit me. Implē debeo dispēsatiōez
meā: et sic puēire ad passiōez meā. Que
retis me et nō īueietis: et ubi sū ego vos
nō potestis veīre. Hic iā resurrcīonē suā
pdixit. Noluerūt eī agnoscē pñtē: et p᷑ea
qsierūt. cū viderūt ī eū mltitudinē iā credē
tem. Magna eī signa fcā sūt. eciā cū dns
resurrexit et ascendit ī celū. Tūc p discī
pulos fcā sūt magna: ſʒ ille p illos q̄ et
p seipm. Ipē quippe dixerat: sine me nichil
potestis facē. Qn claud9 ille q̄ sedebat ad
portā ad vocē petri surrexit: et suis pedibꝰ
āmbulauit: ita ut hoīes mirarētur. sic allo
cut9 ē eos petr9: qa nō ī sua ptāte ista fe
ti cōpuncti dixerūt. Quid faciem9:· Viderūt
eī se ingēti crimīe īpietatis astrictos. Qn
illū occiderūt quē venerarī debuerūt et ad
orare. hoc qʒ putabāt eē īexpiabile.
Magnū eī facin9 erat: cui9 cōsideratio
illos facēt despare. Sʒ nō debebāt despe
rare: p quibꝰ ī cruce pendēs dns ē dignt9
orare. Dixerat eī. Pater ignosce ill᷑: qa nes
ciūt qd faciūt. Videbat quosdā suos īter
mltos alienos. Illis iā petebat veniā: a q̄bꝰ
adhuc accipiebat īiuriā. Nō eīn attēdebat
q̄ ab ipīs moriebat᷑: ſʒ quia p ipīs morie
bat᷑. Multū ē qd illis cōcessū ē. et ab ipīs
et p ipīs: ut nemo de sui pcti dimissione
despet. qn̄ illi veniā meruerūt: q̄ xpm occi
derūt. Mortu9 ē xps p nobis:· ſʒ nūqd a
nobis:· At vō illi viderūt xpm suo scelē mo
rientē: et crediderūt ī xpm suis scelēibꝰ ig
noscentē. Quousqʒ biberet sāguiñez quē
fuderāt: de sua salute despauerāt. Ergo h°
dixit q̄retis me. et nō īueietis: et ubi sū
ego vos nō potestis veīre. qa q̄situri illū erāt
post resurrcīonē cōpuncti. Nec dixit ubi ero:
ſʒ ubi sū. Semp eī ibi erat xps: quo fue
rat reditur9. Sic eī venit: ut nō recedēt.
Vñ alio loco ait. Nemo ascēdit ī celū nisi
q̄ descēdit de celo fili9 hoīs q̄ est ī celo.
Nō dixit q̄ fuit ī celo. In t̄ra loq̄batur:
et ī celo se eē dicebat. Sic veīt ut īn non
abscēdēt: sic rediȷt ut nō nos dēlinq̄ret.
Quid miramīi:· Deus hoc facit. Homo eī
scdm corp9 ī loco ē et de loco migrat: et
cū ad aliū locū venerit ī eo loco vñ veīt
nō erit. Deus āt implet oīa: et vbiqʒ tot9
ē. Nō scdm spacia tenet᷑ locis. Erat tñ
dns xpus scdm visibilē carnē ī terra:
scdʒ īuisibilē maiestatē ī celo et ī t̄ra.
Ideo ait ubi ego sū vos nō potestis venīe.
Nec dixit nō poteitis: ſʒ nō potestis. Ta
les eīn tūc erāt: q̄ nō possēt. Nā ut sci
atis nō hoc ad despatiōnē dcm: et disci
pul᷑ suis dixit tale aliqd. q° ego vado nō
potestis veīre: cū p illis orās dicēt. Pat᷑
volo ut ubi ego sū et ipī sint mecū. De
niqʒ hoc petro exposuit et ait illi: quo e
go vado nō potes me sequi mō: seq̄ris
āt postea. Dixerūt g° iudei nō ad ipm:
ſʒ ad seipōs. Quo hic itur9 ē. qa nō īueī
emus eū:· Nūqd ī dispsionē gētiū itur9
ē. et doctur9 gentes:· Nō eī sciebat qd
dixerūt: ſʒ qa ille voluit pphetauerūt.
Iturus eī erat dns ad gētes: nō pñtia cor
poris sui. ſʒ tñ pedibꝰ suis. Qui erāt pe
des eius:· Quos pedes cōculcāe volebat
psequēdo saul9: cui q̄n eī caput clamauit.
saule saule qd me psēq̄ris:· Qīs ē hic
sermo quē dixit q̄retis me et nō īuenie
tis: et ubi ego sū vos nō potestis veīre:
Vñ hoc dixit dns nesciērūt: et tñ aliqd

quod futurum erat nescientes pronuntiaverunt. Dixit enim hoc dominus: quia locum, si tamen locus dicendus est, id est sinum patris unde nunquam descendit dei filius non illi noverant nec cogitare idonei erant. Ubi erat Christus unde non recessit Christus: quo reditur(us) erat Christus ubi manebat Christus. Unde hoc cordi humano cogitare vel necdum lingua explicare. Hoc ergo illi nullo modo intellexerunt: et tamen ex hac occasione salutem nostram predixerunt quod dominus iturus esset ad dispersionem gentium. et impletur(us) quod legebat et non intelligebat vel populus quem non cognovi servivit michi: in auditu auris obedivit mihi. Illi non audierunt in quorum oculis fuit: illi audierunt in quorum auribus sonuit. Illius enim ecclesiae venturae de gentibus typum gerebat mulier que fluxum sanguinis patiebatur. Tangebat et non videbatur: nesciebatur et sanabatur. Figura quippe erat quod dominus interrogavit quis me tetigit: quasi ignorans ignoratam sanavit. Sic fecit et gentibus. Non enim didicimus eum in carne: et meruimus carnem eius manducare. et in carne eius membra esse. Quare? Quia misit ad nos. Quos? Predicatores suos vel discipulos suos. servos suos: redemptos suos quos creavit. sed quos et redemit fratres suos. Totum parum dixi. Membra sua seipsum. Misit enim ad nos membra sua vel fecit nos membra sua. tamen secundum speciem corporis quem iudei viderunt et contempserunt non apud nos fuit Christus: quia et hoc de illo dictum erat. sicut et apostolus dicit. Dico enim Christum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem dei ad confirmandas promissiones patrum. Ad illos debuit venire a quorum patribus est promissus. Ideo et ipse sic ait. Non sum missus nisi ad oves que perierunt domus israel. Sed quod ait apostolus in sequenti: Gentes autem super misericordia glorificare deum. Quid et ipse dominus? Habeo alias oves que non sunt de hoc ovili. Qui dixerat non sum missus nisi ad oves que perierunt domus israel. quomodo habet alias oves ad quas non est missus vel nisi quia significavit presentiam corporalem non se missum exhibere nisi solis iudeis. qui viderunt et occiderunt? Et tamen multi inde et ante et postea crediderunt. Messis prima de cruce ventilata est. ut esset semen unde alia messis consurgeret. Nunc cum fama evangelii et bono eius odore excitati credunt fideles eius vel per omnes gentes exspectatio erit gentium. quando veniat qui iam venit: quando ab omnibus videatur qui tunc a quibusdam visus est. a quibusdam visus non est. Quando veniet iudicaturus qui venit iudicandus vel quando veniet discreturus qui venit ut non discerneretur? Non enim ab impiis Christus est discretus: sed cum impiis iudicatus. De illo enim dictum est. Et inter iniquos deputatus est. Latro evasit: Christus damnatus est. Accepit indulgentiam criminosus: damnatus est qui omnium crimina confitentium relaxavit. Tamen et ipsa crux si attendas tribunal fuit. In medio enim iudice constituto: unus latro qui credidit liberatus est. alter qui insultavit damnatus est. Iam significabat quod facturus est de vivis et mortuis: alios positurus ad dexteram. alios ad sinistram. Similis ille latro futuris ad dexteram: similis alter futuris ad sinistram. Iudicabatur: et iudicium minabatur.

Explicit sermo XXXI. Incipit XXXII. ab eo loco ubi ait: in novissimo autem die magne festivitatis stabat ihesus et clamabat. si quis sitit veniat. usque ad id quod ait: nondum erat spiritus datus. quia ihesus nondum erat glorificatus.

Inter dissensiones et dubitationes iudeorum de domino ihesu Christo inter cetera que dixit quibus alii confunderentur alii docerentur: novissimo illius festivitatis die. tunc enim ista agebantur que appellatur scenopegia id est tabernaculorum constructio vel de qua festivitate iam antea meminit caritas vestra fuisse disertum. vocat dominus ihesus et hoc non ut cunque loquendo: sed clamando. ut qui sitit veniat ad eum. Si sitimus veniamus vel et non pedibus sed affectibus. nec migrando sed amando veniamus: quamquam secundum interiorem hominem, et qui amat migrat. Et aliud est migrare corpore: aliud corde. Migrat corpore qui motu corporis mutat locum: migrat corde qui motu cordis mutat affectum. Si aliud amas aliud amabas: non ibi es ubi eras. Clamat ergo nobis dominus. Stabat enim et clamabat. Si quis sitit veniat ad me et bibat. Qui credit in me sicut dicit scriptura flumina de ventre eius fluent aque vive. Ad hoc esset quando evangelista exposuit immorari non debemus. Unde enim dixerit dominus si quis sitit veniat ad me et bibat: et qui credit in me flumina de ventre eius fluent aque vive. consequenter exposuit evangelista dicens. Hoc autem dixit de spiritu quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat spiritus datus: quia ihesus nondum erat clarificatus. Est ergo sitis interior et venter interior: quia est homo interior. Et ille quidem interior invisibilis: exterior autem visibilis. Sed melior interior quam exterior. Et quod non videtur hoc plus amatur. Constat enim plus amari hominem interiorem quam exteriorem. Unde hoc constat? Unusquisque in seipso probet. Quamvis enim qui male vivunt animos suos corpori addicant: vivere tamen volunt quod non est nisi anim

magis se ipsos indicant qui regunt, quam illa quae reguntur. Regit enim animus, regitur corpus. Gaudet quisque voluptate, et capit de corpore voluptatem. Sed separa animum: nichil restat in corpore quod gaudeat. Et si de corpore gaudet, animus gaudet. Si gaudet de domo sua, nonne debet gaudere de se? Et si habet animus unde oblectetur extrinsecus, sine deliciis manet intrinsecus? Omnino constat plus amare hominem animam suam quam corpus suum. Sed in alio homine plus amat animam homo quam corpus. Quid enim amatur in amico, ubi est amor sincerior et castior? Quid amatur in amico, animus an corpus? Si fides amatur, animus amatur. Si benivolentia amatur, benivolentie sedes animus est. Si hoc amas in altero quia et ipse amat te, animum amas; quia non caro sed animus amat. Ideo enim amas quia te amat. Quere unde te amet, et vide quid ames. Plus ergo amatur, et non videtur. Aliquid enim volo dicere ubi magis appareat dilectioni vestre quantum ametur animus, et quemadmodum corpori preponatur. Illi ipsi lascivi amatores qui pulchritudine corporum delectantur, et forma membrorum accenduntur, tunc amant amplius quando redamantur. Nam si amet et sentiat quod odio habetur, magis irascitur quam diligit. Quare magis irascitur quam diligit? Quia non ei redditur quod impendit. Si ergo ipsi corporum amatores redamari se volunt, et hoc eos magis delectat si amentur, quales sunt amatores animorum? Et si magni sunt amatores animorum, quales sunt dei amatores, qui pulchros animos facit? Ut enim animus sit decus in corpore, sic deus in animo. Non enim facit corpori unde ametur nisi animus. Qui cum migraverit, cadaver horrescit; et quantumcumque illa pulchra membra dilexeritis, sepelire festinas. Decus ergo corporis animus; decus animi deus. Clamat ergo dominus ut veniamus et bibamus, si intus sitiamus; et dicit quia cum biberimus, flumina aque vive fluent de ventre nostro. Venter interioris hominis conscientia cordis est. Bibito ergo isto liquore vivescit purgata conscientia; et hauriens fontem habebit, etiam ipsa fons erit. Quid est fons, et quid est flumen, quod manat de ventre interioris hominis? Benivolentia qua vult consulere proximo. Si enim putet quia quod bibit soli ipsi debet sufficere, non fluit aqua viva de ventre eius. Si autem proximo festinat consulere, ideo non siccatur quia manat. Videbimus nunc quid sit quod bibunt qui credunt in dominum. Quia utique christiani sumus, et si credimus bibimus, et unusquisque in seipso agnoscere si bibit, et si vivit ex eo quod bibit. Non enim nos deserit fons, si non deseramus fontem. Exposuit evangelista unde dixerit dominus clamasset, ad quale potum invitasset, quid bibentibus propinasset, dicens: Hoc autem dicebat de spiritu quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat spiritus datus, quia Iesus nondum erat glorificatus. Quem dicit spiritum, nisi spiritum sanctum? Nam unusquisque homo habet proprium spiritum in se, de quo loquebar cum animum commendarem. Animus enim cuiusque proprius est eius spiritus, de quo dicit Paulus apostolus: Quis enim scit hominum que sunt hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est? Deinde adiunxit: Sic et que dei sunt nemo scit nisi spiritus dei. Nostra nemo scit nisi spiritus noster. Non enim novi quid cogitas, aut tu quid cogito. Ipsa enim sunt propria nostra que interius cogitamus, et cogitationum uniuscuiusque hominis ipse spiritus testis est. Sic et que dei sunt nemo scit nisi spiritus dei. Nos cum spiritu nostro, deus cum suo; ita tamen ut deus cum suo spiritu sciat etiam quid agatur in nobis; nos autem sine eius spiritu non possumus scire quid agatur in deo. Deus autem scit in nobis et quod ipsi nescimus in nobis. Nam infirmitatem suam Petrus nesciebat, quando a domino quod ter esset negaturus audiebat. Et eger se ignorabat, medicus egrum sciebat. Sunt ergo quedam que deus novit in nobis, nescientibus nobis. Tamen quantum ad homines pertinet, nemo sic se novit quomodo ipse homo. Alius nescit quid in illo agatur, sed spiritus eius novit. Accepto autem spiritu dei, discimus et quid agatur in deo. Non totum, quia non accepimus totum. De pignore multa novimus; pignus enim accepimus, et huius pignoris plenitudo postea dabitur. Interim in hac peregrinatione pignus nos consoletur, quia qui dignatus est nos obligare pignore, multum paratus est dare. Si talis est arra, quid est illud cuius est arra? Sed quid est quod ait: Nondum erat spiritus datus, quia Iesus nondum erat glorificatus? In evidenti est intellectus. Non enim non erat spiritus dei qui erat apud deum; sed nondum erat in eis qui crediderant in Iesum. Ita enim disposuit dominus Iesus non eis dare spiritum istum de quo loquimur, nisi post resurrectionem suam. Et hoc non sine causa. Et forte si queramus, annuet ut inveniamus; et si pulsemus, aperit ut intremus. Pietas pulsat, non manus; quamquam pulsat et manus, si ab operibus misericordie non cesset manus. Que igitur causa est cur dominus noster Iesus Christus statuerit non nisi cum esset glorificatus dare spiritum sanctum? Quod antequam dicamus ut possumus, prius querendum est, ne quem forte moveat quomodo nondum erat spiritus in hominibus sanctis.

cu de ipo dno reces nato legat' i ewa°. i q
eu ~~dns~~ i spu sco agnouerit symeon. agno
uerit eciā āna vidua pphetissa: agnouerit
iohes ipe q eu baptisauit. iple'tus spu sco
zacharias mlta dixit. Spm scm ipa maria
ut diuin conciperet accepit. Multa ei idicia
predentis spus sci hemus anteq dns glifica
retur resurrcōne carnis sue. No ei aliu
spm eciā pphe hūerūt: q xpm venturu pnū
tiauerūt. Sz modus quidā verius erat datio
nis huius: q oino antea no appuerat. De ipo
hic dz. Nusq ei legimus āntea congregatos
hoies: accepto spu sco ligwis oim gentium
fuisse locutos. Post resurrcōne at suam:
pmu qn apparuit disciplis suis dixit ill'.
Accipite spm scm. De ho g° dcm ē. no erat
sps datus: qa ihs nodu erat glificatus. Et
insufflauit i facie eoz: q flatu pmu hoiez
viuificauit. et de limo terre erexit: quo
flatu aiam mebris dedit. significas eu ee
qui insufflauit i facie illoz ut a luto ex
surgerent: et luteis opibus renunciaret. Tuc
pmu pus resurrcōne suā dns qm dicat e
wa ta glificatione: dedit disciplis spm
scm. Dein comoratus cu eis xl. dies ut
liber actuu aploz demostrat: ipis videtibus
et videdo deducētibus ascēdit i celu. Ibi
pactis dece diebus die pethecostes: misit
desup spm scm. Quo sicut dixi qui fuerat
vno in loco congregati accepto ipleti: oim ge
tiu ligwis locuti sut. Quod g° fres. i qa modo
qui baptizat' i xpo et credit i xpm. no loq
tur oim gentiu linguis. i no est credendus ac
cepisse spm scm. Absit ut ista pfidia teptē
tur cor nrm. Certi sumus oem hoiez accipere
spm scm: sz qntu vas fidei attuleit ad fonte.
tm iplet. Cu g° et mo accipiat': dixeit aliqs
Quare nemo loquit' ligwis oim gentiu: Qa
ia ipa eccia ligwis oim getiu loquit'. Antea
i vna gete erat eccia: vbi oim ligwis loqbat'.
loquedo ligwis oim. significat futuru: ut cres
cendo p gentes loqret' linguis oim. In hac
eccia qui no ē. nec mo accipit spm scm. P
cisus ei et diuisus ē. ab vnitate mebroz: q
vnitas ligwis oim loqtur. Renuciet sibi no
hz. Na si hz det signu qd tuc dabat'. Quid
ē det signu qd tuc dabat'. loqtur oibus lin
guis. Sz rndet in forte aliqs. Quod enī. Tu
loqris oibus ligwis. loquor plane: quia
ois lingua mea. id ē eius corpis cuius me
bru su. Diffusa eccia p gentes: loqtur oi
bus ligwis. Eccia corpus ē xpi. In hoc corpe

mebru es. Cu g° sis mebru eius corpis qd
loquit' oibus ligwis: crede te loqui oibus ligwis.
Vnitas ei mebroz caritate concordat: et
ipa vnitas loquit'. quo tuc vnus ho loqbat'
Accipimus g° et nos spm scm. si amamus eccia:
si caritate copaginamur. si catholico noie
et fide gaudemus. Credamus fres. i qntu qsq
amat eccia dei: tm hz spm scm. Datur
ei spus sicut apls dicit ad maifestatione.
Qua maifestatione. Dicit ipe item dicit.
qa aly datur p spm sermo sapie. aly sermo
scie scdm eude spm: aly fides i eode spu.
Aly donatio curationu i vno spu: aly opa
tio virtutu i eode spu. Multa ei datur ad
maifestatione. Sz tu forsitan eoz oim q
dixi nichil habes. Si amas no nichil hes.
Si ei amas vnitate: eciā tibi hz qsqs i
illa hz aliqd. Tolle inuidia. i et tuu ē qd ha
beo. tolla inuidia: et meu ē qd hes. Liuor
sepat: caritas iugit. Oculus solus videt i corpe.
sz nuqd sibi soli oculus videt. Et manu
videt et pedi videt: et ceteris mebris vi
det. Non enī si aliqs ictus i pede veniat: a
uertit se inde oculus ut no pcaueat. Rur
sus sola manus opat' i corpe. Sz nuqd sibi
soli opat'. Et oculo opatur. Na si ictus a
liqs veniēs eat no i manu sz tm i facie: nu
quid dicit manus no me moueo. qa no tendi
ad me. Sic pes ambulado omibus mebris mi
litat: cetera mebra tacēt. et ligua omibus
loquit'. Habemus g° spm scm si amamus eccia.
Amamus autē: si i eius copage et caritate co
sistimus. Na ipe apls cu dixisset diuisa dona
dari diuersis homibus tanq officia quoz me
broru: adhuc inquit supeminentiore viam
vobis demostro. Et cepit loqui de caritate:
pposuit ea ligwis hoim et anglorz. pposuit
miraculis fidei. pposuit scie et pphie: pposuit
eciā illi magno opi mie. quo sua q possidet
quisq distribuit paupibus. Et ad extremu
pposuit ea eciā corpis passioi. Hys omibus
tanq magnis rebus pposuit caritate. Ipsa ha
beto et cuncta hebis: qa sine illa nichil pderit
qdqd hēre potueris. Qua vo ad spm scm ptī
net caritas de qua loqm': qstio ei mo in
ewa° de spu sco retractat'. audi aplm
dicēte. Caritas dei diffusa ē i cordibus
nris: p spm scm qui datus ē nobis. Quare g°
dns spm cuius maxia bnficia sut i nobis. qa
caritas dei diffusa ē p ipm i cordibus nris.
pus resurrcōne suā dare voluit. Quod signi
ficauit. Vt i resurrcōne nrā caritas fla

gret: et ab amore sc̄li separetur. et tota cur
rat ī deū. Hic enī nascimur et morimur: hoc
nō amemus. Caritate migremus: caritate sur
sū habitemus. caritate illa qua diligimus deū.
Nichil aliud ī hac vite nr̄e peregrinatiōe me
ditemur: nisi q̄a et hic sp̄ nō erimus. et ibi
nobis locū bn̄ viuēdo p̄parabimus vn̄ nūq̄ mi
gremus. Dn̄s eī nr̄ ihs xp̄s postea q̄ resurrex
it iā nō moritur: et mors ei ultra sicut
apl's dicit nō dn̄abitur. Ecce qd̄ amemus.
Si viuimus si ī ip̄m credimus q̄ resurrexit: da
bit nobis nō qd̄ hic amāt hoīes q̄ deū nō
amāt. aut tāto plus amāt: q̄to illū mi
nus amāt. Tanto āt hoc minus amāt: q̄to
illū plus amāt. Sz videamus qd̄ nobis
p̄misit. Nō diuicias terrenas et t̄pales:
nō honores et p̄tātes ī isto sc̄lo. Videns
eī hec oīa dari et hominibus mal': ne magnu
pendātur a bonis. Nō ip̄am postremo corporis
sanitatē: nō q̄a ip̄e illā nō dat. sz q̄a ut vi
detis et peccoribus dat. Nō vitā longā. Qd̄
ē enī lōgū: qd̄ aliq̄n finitur: Nō p̄ mag
no nobis credētibus p̄misit lōgeuitatē aut
decrepitā senectutē: quā oīs optāt anteq̄
veniat. oīs de illa cū venerit murmurāt.
Nō pulchritudinē corporis: q̄m ul' corporis mor
bus. ul' ip̄ā senectus que optatur extermināt.
Vult ēē pulcher: et vult ēē senex. Ista duo
desideria: sibi inuicē concordare nō possunt.
Si senex eris: pulcher nō eris. Cū senectus
venerit: pulchritudo fugiet: et ī vno ha
bitare nō possūt vigor pulchritudinis et
gemitus senectutis. Omnia g°. ista nō nob'
p̄misit qui dixit: q̄ credit ī me veniat et
bibat. et flumina de ventre eius fluent aq̄
viue. Vitā eternā p̄misit: ubi nichil ti
meamus. ubi nō cōturbemur: vn̄ nō migre
mus. ubi nō moriamur: ubi nec decessor
plāgatur. nec successor speretur. Ista g°. ta
le ē qd̄ nobis p̄misit amantibus: et sp̄us
sc̄ī caritate feruentibus. ideo ip̄m sp̄m noluit
dare nisi cū eēt glorificatus: ut ī suo corpe
ondēt vitā quā mō nō hēmus. sz ī resur
rectione speramus. Explicit ē. xxxi. Incip'. xxxii.
ab eo loco ubi ait: ex illa g°. turba cū audisset
hos sermōes usq3 ad id nec ego te condēpnabo
vade ⁊ ā plius iā noli peccare.

Mentit caritas vr̄a sermōe pris
tino ex occasiōe lcōnis ewan
gelice locutos nos ēē vobis
de sp̄u sc̄o. Ad huc potandū
cū dn̄s inuitasset credētes ī se
loquēs iter eos q̄ illū tenē cogitabāt: et īter
ficē cupiebāt. nec valebāt: q̄a ille nolebat.
Cū g°. hec locutus eēt: nata ē de illo ī turba
dissensio. aliis putātibus q̄ ip̄e est xp̄us: a
liis dicētibus q̄a de galilea nō exsurget xp̄s.
Illi vō missi fuerāt ut eū tenerēt: redie
rūt īmunes a crimīe. et pleni āmiratiōe. Nā
et testimoniū p̄hibuerūt diuine doctrine eius:
cū dicerent a quibus missi erāt q̄re nō addux
istis eū. Rn̄derūt enī nūq̄ se audiuisse ho
minē sic locutū. Nō enī sic q̄sq̄ sic loq̄tur
hō. Ille āt sic locutus ē q̄a deus erat et homo.
Tn̄ pharizei testimoniū eorū repellentes
dixerūt eis. Nūqd̄ et vos seducti estis:
Vidimus eī vos delectatos ēē sermoībus illius
Nūqd̄ aliq̄s de principibus credit ī eū: aut
ex pharizeis: Sz turba hec q̄ nō nouit le
gē maledc̄ā sūt. Illi nō nouerāt legem
ip̄i credebāt ī eū qui miserat legē: et eū q̄
miserat legē contēpnebāt illi q̄ docebāt le
gē. ut ipleretur qd̄ dixerat ip̄e dn̄s. Ego
veni ut nō videntes videāt: et videtes ceci
fiāt. Ceci enī facti sūt pharizei doctores:
illumīati sūt p̄pli nescientes legē. et ī aucto
rē legis credentes. Nychodemus tn̄ vnus ex
phariseis q̄ ad dn̄m nocte venerat: ⁊ ip̄e
quidē nō incredulus sz timidus. nā ideo nocte
veneat ad lucē: q̄a illumīari volebat et sciri
timebat. rn̄dit iudeis. Nūqd̄ lex nr̄a iudi
cat hoīez: nisi audierit ab ip̄so prius et
cognouerit quid faciat: Volebāt eī illi
p̄uerse an̄ ēē dapnatores q̄ cognitores.
Sciebat eī nychodemus ul' pocius credebat:
q̄a si tm̄mō eū vellēt paciēter audire. forte
siles fierēt illis q̄ missi sūt tenē et maluerūt
rūt credē. Illi rn̄derūt ex p̄iudicio cordis
sui: qd̄ et illis. Nūqd̄ et tu galileus es:
Idest q̄si a galileo seductus. Dn̄s eī galileus
dicebatur: q̄m de nazareth ciuitate erant
parentes eius. Sc̄dm mariā dixi parentes: nō
sc̄dm virile semen. Nō enī q̄siuit ī terra
nisi m̄rem q̄ iā hēbat desup p̄rez. Nā vtraq3
eius natiuitas mirabilis fuit. Diuina sine
m̄re: hūana sine p̄re. Qd̄ g°. illi q̄si legis
doctores ad nycodemū dixerūt: Scruta
re scripturas et vide: q̄a p̄pha a galilea nō
surget. Sz dn̄s p̄phatū inde surrexit. Re
uersi sūt inq̄t ewāgelista vnusquisq3 ī do
mū suā. Inde ihs p̄rexit ī mōtem. Mon
te āt oliueti: ī mōte fructuosū. In mō
tem vngēti: ī monte crismatis. Ubi eī
decebat docē xp̄m: nisi ī monte oliueti:

Cristi enim nomen a crismate dictum est. Crisma enim grece: latine unctio nuncupatur. Ideo autem nos unxit: quia luctatores contra dyabolum fecit. Et diluculo iterum venit in templum: et omnis populus venit ad eum. Et sedens docebat eos et non tenebatur: quia nondum pati dignabatur. Nunc autem attendite ubi ab inimicis temptata sit domini mansuetudo. Adducunt autem illi scribe et pharisei mulierem in adulterio deprehensam: et statuerunt eam in medio. et dixerunt ei. Magister hec mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem moyses mandavit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hec autem dicebant temptantes eum: ut possent accusare eum. Unde accusarent? Numquid ipsum in aliquo facinore deprehenderant: vel aut illa mulier ad eum aliquo modo pertinuisse dicebatur? Quid est ergo temptantes eum: ut possent accusare eum? Intelligamus fratres admirabilem mansuetudinem in domino prominuisse. Animadverterunt eum nimium esse mitem: nimium esse mansuetum. De illo quippe fuerat ante predictum. Accingere gladio tuo circa femur potentissime: specie tua et pulchritudine tua intende prospere procede et regna: propter veritatem et mansuetudinem et iusticiam. Ergo attulit veritatem ut doctor: mansuetudinem ut liberator. iusticiam ut cognitor. Propter hec eum esse regnaturum: in spiritu sancto propheta predixerat. Cum loqueretur veritas agnoscebatur: cum adversus inimicos non movetur. mansuetudo laudabatur. Cum ergo de duobus istis id est de veritate et mansuetudine eius inimici livore et invidia torquerentur: in tercio id est iusticia scandalum posuerunt. Quare? Quia lex iusserat adulteros lapidari: et ideo lex quod iniustum erat iubere non poterat. Si quis aliud diceret quam lex iusserat: iniustus deprehenderetur. Dixerunt ergo apud semetipsos. Verax putatur: mansuetus videtur. de iusticia illi querenda calumpnia est. Offeramus ei mulierem in adulterio deprehensam: dicamus quid de illa in lege preceptum sit. Si eam iusserit lapidari. mansuetudinem non habebit: si eam dimitti censuerit. iusticiam non tenebit. Ut autem mansuetudinem inquiunt non perdat in qua iam populis amabilis factus est. sine dubio eam dimitti debere dicturus est. Hinc nos inveniemus accusandi occasionem: et reum faciemus tamquam legis prevaricatorem. dicentes ei: hostis es legis. contra moysen respondes: immo contra eum qui per moysen legem dedit. Reus es mortis: cum illa et tu ipse lapidandus. Possint hys verbis atque hys sentenciis inflammari invidia:

ferveret accusatio. flagitari dampnatio. Sed cui hoc? Perversitas rectitudini: falsitas veritati. corruptum cor cordi recto. stulticia sapientie. Unde illi laqueos pararent: nisi in quos non prius ipsi caput inicerent? Ecce dominus in respondendo et iusticiam servaturus est. et a mansuetudine non recessurus. Non est captus cui tendebatur: et ipsi potius capti sunt qui tendebant. quia in eum qui eos posset de laqueo eruere non credebant. Quid ergo respondit dominus ihesus? Quid respondit veritas? Quid respondit sapientia? Quid respondit ipsa iusticia cui calumpnia parabatur? Non dixit non lapidetur: ne contra legem dicere videretur. Absit autem ut diceret lapidetur. Venit enim non perdere quod invenerat: sed querere quod perierat. Quid ergo respondit? Videte quam plenum sit iusticia: plenum mansuetudine et veritate. Qui sine peccato est vestrum prior in illam lapidem mittat. O responsio sapientie: quomodo eos intromisit in se. Foris enim calumpniabantur: seipsos intrinsecus non perscrutabantur. Adulteram videbant: se non perspiciebant. Prevaricatores legis legem impleri cupiebant: et hoc calumpniando. non vere tamquam adulteram castitate dampnando. Audistis iudei, audistis pharisei, audistis legis doctores legis custodem: sed nondum intellexistis legislatorem. Quid vobis aliud significat: cum digito scribit in terra? Digito enim dei lex scripta est. sed propter duros in lapide scripta est. Hinc iam dominus in terra scribebat: quia fructum querebat. Audistis ergo impleatur lex. lapidetur adultera. Sed numquid in illa punienda lex implenda est a puniendis. Considerent se unusquisque vestrum: intret in seipsum. ascendat tribunal mentis sue: constituat se ante conscienciam suam. cogat se confiteri. Scit enim qui sit. quia nemo scit hominum que sunt hominis: nisi spiritus hominis qui in ipso est. Unusquisque intendens: peccatorem se invenit. Ita plane. Ergo aut istam dimittite: aut simul cum illa penam legis excipite. Si diceret non lapidetur adultera: iniustus convinceretur. Si diceret lapidetur: mansuetus non videretur. Dicat quod dicere debet mansuetus et iustus. Qui sine peccato est vestrum: prior in illam lapidem mittat. Hec vox iusticie est. Puniatur peccatrix: sed non a peccatoribus. Impleatur lex: sed non a prevaricatoribus legis. Hec vox omnino iusticie est. qua iusticia illi tamquam trabali telo percussi: se inspicientes et reos invenientes. unus post unum omnes recesserunt. Relicti sunt duo: miseria et misericordia. Dominus autem cum eos illo telo iusticie percussisset: nec dignatus est cadentes attendere. sed averso ab eis obtutu: rursus di

gito scribebat ī terra. Relicta aūt sola illa
mliere. omībus qz abeūtibus. leuauit ocłos su
os ad mliere. Audiuimus voce iusticie. audiamus
et māsuetudīs. Plus eī credo territa erat illa
mulier cū audisset a dn̄o dcm̄: q̇ sine pcc̄o ē
vrm̄ prior ī illā lapidē mittat. Illi g°. attendē
tes se. et ī ipo abcessu cōfessi de se. reliq̄
rāt mliere cū grādi pcc̄o ei qui erat sine
pcc̄o. Et q̇a illa hoc audierat: q̇ sine pcc̄o
est vrm̄. prior ī illā lapidē mittat: ab illo
se puniendā spabat. ī quo pcc̄m īueīri non
poterat. Ille aūt q̇ aduersarios eius reppule
rat lingua iusticie: leuās ī eos ocłos mā
suetudīs īterrogauit eā. Nemo te cōdēpna
uit? Rn̄dit illa. Nemo dn̄e. Et ille. Nec
ego te cōdēpnabo. a quo forte te dāpnari
timuisti. q̇a ī me pcc̄m nō īuenisti: nec
ego te dāpnabo. Quid ē dn̄e? Faues ergo
pcc̄is? Nō plane: ita attēde q̇d sequitur.
Vade deinceps iā noli peccare. Ergo ⁊ dn̄s
dāpnauit: ƺ pcc̄m nō hoīez. Nā si pcc̄orū
fautor eēt dicēt. Nec ego te dāpnabo vade
viue ut vis. de mea liberatiōe esto secura:
ego q̄ntumcumqz peccaueris. ab omi pena etiā
gehēne et īferni tortoribz liberabo. Non
hoc dixit. Intendāt g°. q̇ amāt ī dn̄o māsue
tudinē: et timeāt veritatē. Etenī dulcis et
rectus dn̄s. Amas q̇d dulcis est. time q̇d rec
tus est. Tanq̄ māsuetus dixit tacui: sed
tanq̄ iustus nūquid sp̄ tacebo. Misericors
et miserator dn̄s. Ita plane adhuc adde.
longanimus. Adde adhuc. Et mltū misericors.
Sz time q̇d ē in nouissīo. Et verax. Q̄ͣ
eī mō sustinet peccātes: iudicatur ē cōtēp
nētes. An dicias longanimitat et māsuetu
dinis eius cōtēpnis: ignorās q̇a paciā dei
ad pniāz te adducit? Tu aūt scdz diuiciam
cordis tui et cor īpenitēs thesaurizas tibi
irā ī die ire et reuelatiōis iusti iudicij dei:
q̇ reddet vnicuiqz scdm̄ opa sua. Māsue
tus dn̄s: longaīmis dn̄s. misericors dn̄s:
ƺ et iustus dn̄s et verax dn̄s. largitur tibi
spaciū correctionis: ƺ tu plus amas dilati
onē q̄ emēdationē. Malus fuisti heri:
hodie bonus esto. Et hodiernū diē ī mali
cia pegisti: vel cras mutare. Sp̄ expectas:
et de mīa dei tibi pluīmū polliceris. q̄si
ille qui tibi p̄ pniāz pmisit īdulgētiā:
pmisit tibi etiā plixiorē vitā. Vn̄ scis q̇d
pariat crastinus dies? Recte dicis ī corde tuo:
q̄n me correxero: deus mihi oīa pcc̄a dimittet.
Negare nō possum⁹ q̇ correctis atqz cōuersis

īdulgētiā deus pmisit. Nā in q̇o pphā mihi legis
q̇a pmisit correctiō īdulgētiā: nō michi legis q̇a
pmisit tibi deus longā vitā. Ex vtroqz igitur hoīes
piclitantur: et spando et despando. Contrarijs
rebus cōtrarijs affectionibus: spando decipitur. Quis
decipitur? Qui dicit bonus ē deus: misericors ē
deus. faciā q̇d mihi placet. Quolibz laxem habe
nas cupiditatibus meis: impleā desideria aīe
mee. Quare hoc? Q̇ra misericors ē deus. bonus
ē deus: māsuetus ē deus. Spe isti piclitantur.
Desperatiōe aūt: qui cū inciderit ī grauia pec
cata: putātes sibi nō posse iā ignosci pēi
tentibus. et statuētes se ad dāpnatiōez sine du
bio destinatos: dicūt apud semetipos. Iā dāpnandi
sumus: quare nō q̇d volumus facimus? Animo
gladiatorz ferro destinatorz. Ideo molesti sūt
despati. Iā enī q̇d timeāt nō hn̄t: et vehe
mēter timendi sūt. Istos despatio necat:
spes illos. Inter spem et despatione fluctuat
aīmus. Metuendū ē ne te occidat spes. et
cū mltū speras de mīa īcidas ī iudiciū. Me
tuendū ē rursus ne te occidat despatio. et
cū putas iā tibi nō ignosci q̄ grauia cōmi
sisti. nō agas pniāz: et īcurras ī iudicem
sapiam q̄ dicit. Et ego vrē pditiōi subri
debo. Quid g°. agit deus piclitātibus vtroqz
morbo? Illis q̇ spe piclitantur hoc dicit.
Ne tardas cōuerti ad dn̄m: neqz differas
de die ī diē. Subito enī veniet ira illius: et
ī tpe vindicte dispdet te. Illis q̇ despatiōe
piclitātur q̇d dicit? In q̄cūqz die iniquus cō
uersus fuerit: omīs īiq̇tates eius obliuiscar.
Pter illos g°. q̇ despatiōe piclitātur posu
it īdulgētie portū: pp illos q̇ spe piclitantur
et dilatiōibus illudūtur. fecit diē mortis īcer
tū. Qn̄ veniat dies vltimus nescis: īgratus es.
q̇a hodiernū habes ī quo corrigaris. Sic g°.
ad istā mliere: nec ego te cōdēpnabo. Sed
fcā secura de pterito: caue futura. Nec ego
te cōdēpnabo. Deleui q̇d cōmisisti: obser
ua q̇d precepi. ut īuenias q̇d pmisi.

Explicit ō xxxiij. Incipit xxxiiij. de eo q̇d dcm̄
ē. ego sū lux mūdi: q̇ sequitur me nō ambu
lat ī tenebris: ƺ habebit lumē vite.

Quomō audiuimus et iterū ac
cepimus cū scm̄ ewāgeliū
legeretur: nō dubito q̇ omīs
hoīes etiā ītelligē conati
sumus. Et quisq̄s nrm̄ de re
tā magna q̄ lcā est p̄ suo
modulo cepit q̇d potuit. Et posito pane
verbi: nemo ē qui se q̄ratur nichil gustasse.

Sed iterum non dubito quia difficile quisquam est qui intellexerit totum. Tamen etiam si est qui omnia verba domini nostri ihesu christi modo ex ewangelio recitata satis intelligat tollet misterium nostrum quousque si possumus illo adiuvante tractando faciamus ut vel omnes vel multi intelligant: quod si pauci intellexerint se letantur. Quod ait dominus ego sum lux mundi: clarum puto esse eis qui habent oculos unde huius lucis participes fiant. Qui autem non habent oculos nisi in sola carne: mirantur quod dictum est a domino ihesu christo. ego sum lux mundi. Et forte non desit: qui dicat apud semetipsum. Numquid forte dominus ihesus est sol iste: qui ortu et occasu peragit diem. Non enim defuerunt heretici qui ista senserunt. Manichei solem istum oculis carnis visibilem expositum et publicum non tantum hominibus sed etiam pecoribus ad videndum: christum dominum esse putaverunt. Sed catholice ecclesie recta fides improbat tale commentum: et dyabolicam doctrinam esse cognoscat. nec solum cognoscit credendo: sed in quibus potest convincit etiam disputando. Improbemus itaque huiusmodi errorem: quem sancta ab initio anathematizavit ecclesia. Non arbitremus dominum ihesum christum hunc esse solem: quem videmus oriri ab oriente occidere in occidente. cuius cursui nox succedit: cuius radiis nube obumbratur qui certa de loco in locum motione commigrat. Non est hoc dominus christus: non est dominus christus sol factus. sed per quem sol factus est. Omnia enim per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nichil. Est ergo lux que facit hanc lucem. Hanc amemus hanc intelligere cupiamus: ipsam sitiamus. ut ad ipsam ipsa duce aliquando veniamus: et in illa ita vivamus ut numquam omnino moriamur. Ista enim lux est de qua prophetia olim premissa ita in psalmo cecinit. Homines et iumenta salvos facies domine: sicut multiplicata est misericordia tua deus. Psalmi sancti ista verba sunt. Advertite quid de tali luce antiquus sanctorum hominum dei sermo premiserit. Homines inquit et iumenta salvos facies eos domine: sicut multiplicata est misericordia tua deus. Quoniam enim deus es. et habes multiplicem misericordiam: pervenit eadem multiplicitas misericordie tue non solum ad homines quos creasti ad ymaginem tuam. sed etiam ad pecora que hominibus subdidisti. A quo enim salus hominis: ab illo salus et pecoris. Non erubescas hoc sentire de domino deo tuo: ymmo presumas et fidas et caveas ne aliter sentias. Qui salvum facit te ipse salvum facit equum tuum: ipse ovem tuam. ad minima omnino veniamus: ipse gallinam tuam. Domini est salus: et ista deus salvat. Moves et interrogas: miror quid dubitas. Dedignabitur salvare: qui dignatus est creare. Domini est salus. Angelorum hominum pecorum domini est salus. Sicut nemo est a seipso: ita nemo salvus est a seipso. Proinde verissime psalmus atque optime: homines inquit et iumenta salvos facies domine. Quare? Sicut multiplicata est misericordia tua deus. Tu es enim deus: tu creasti tu salvas: tu dedisti esse. tu das sanum esse. Si ergo sicut multiplicata est misericordia dei: ab illo homines et iumenta salvantur. Nonne habent homines aliquid aliud quod deus prestet eis creator quod iumentis non prestat? Nulla ne discretio est inter animal factum ad ymaginem dei: et animal subditum ymagini dei? Est plane preter salutem istam communem nobiscum animantibus mutis: est quod nobis prestet deus. illis autem non prestet. Quid est hoc? Sequitur in eodem psalmo. Filii autem hominum sub tegmine alarum tuarum sperabunt. Habentes modo salutem communem cum pecoribus suis: filii hominum sub tegmine alarum tuarum sperabunt. Aliam habent salutem in re. aliam in spe. Salus ista que in presenti est. hominibus pecoribusque communis est. Sed est alia quam sperant homines: et accipiunt qui sperant. non accipiunt qui desperant. Filii enim hominum sub tegmine inquit alarum tuarum sperabunt. Qui autem perseveranter sperant a te protegentur: ne de spe a dyabolo eiciantur. Sub tegmine alarum tuarum sperabunt. Si ergo sperabunt: quid sperabunt? nisi quod pecora non habebunt? Inebriabuntur ab ubertate domus tue: et torrente voluptatis tue potabis eos. Quale vinum est. unde inebriari laudabile est? Quale vinum quod non conturbat sed dirigit mentem? Quale vinum est quod facit perpetuo sanum: non inebriando facit insanum? Inebriabuntur. Unde? Ab ubertate domus tue: et torrente voluptatis tue potabis eos. Unde? Quoniam apud te est fons vite. Ipse fons vite ambulabat in terra: ipse dicebat. qui sitit veniat ad me. Ecce fons. Sed nos de lumine loqui ceperamus: et proposita ex ewangelio questione de lumine tractabamus. Lecta est enim nobis dicente domino. Ego sum lux mundi. Inde questio nata est: ne quis carnaliter sapiens solem istum intelligendum putaret. Venimus inde ad psalmum: quo considerato invenimus interim dominum fontem vite. Bibe et vive. Quoniam apud te inquit fons vite: ideo sub umbraculo alarum tuarum sperabunt filii hominum inebriari isto fonte querentes. Sed de lumine dicebamus. Sequitur ergo. nam prophetia cum dixisset. apud te est fons vite: secutus adiunxit. In lumine tuo videbimus lumen. Deum de deo: lumen de lumine. Per hoc lumen factum est solis lumen. Et lumen quod fecit solem sub quo fecit et nos. factum est

sub sole super nos. Proinde est quiddam super nos sub sole lumen quod fecit solem. Noli contempnere nubem carnis. Nube tegitur: non ut obscuretur, sed ut temperetur. Loquens ergo per nubem carnis lumen indeficiens: lumen sapientie ait hominibus. Ego sum lumen mundi. Qui sequitur me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite. Quo te abstulit ab oculis carnis: et revocavit ad oculos cordis? Non enim sufficit dicere: qui sequitur me non ambulabit in tenebris: sed habebit lumen. addit enim vite. Dicit ibi dictum est. quoniam apud te est fons vite. Videte itaque fratres mei quomodo verba domini cum illius psalmi veritate concordat. Et ibi lumen positum est cum fonte vite: et a domino dictum est lumen vite. In istis autem corporalibus usibus aliud est lumen aliud fons. Fontem fauces querunt: lumen oculi. Cum sitimus querimus fontem: cum in tenebris sumus querimus lumen. Et si forte nocte sitiamus lumen accendimus ut ad fontem veniamus. Non est sic apud deum. Quod lumen est hoc est fons. Qui tibi lucet ut videas: ipse tibi manat ut bibas. Videtis ergo fratres mei: videtis si intus videtis quale hoc lumen est. de quo dominus dicit. qui me sequitur non ambulabit in tenebris. Sequere istum solem: videamus si non ambulabis in tenebris. Ecce oriendo exit ad te ille: cursu suo ad occidentem pergit. Tibi forte ad orientem profectio est. nisi tu in contrariam partem pergas non qua ille tendit: et sequendo eum profecto errabis: et pro oriente occidentem tenebis. Tu enim in terra si sequaris erabis: nauta si eum in mari sequitur errabit. Postremo videtur tibi sequendum solem esse: et tendis etiam ipse ad occidentem quo et ille tendit. Videamus cum occiderit: si non ambulabis in tenebris. Vide quemadmodum et si nolueris eum tu deserere ipse te deserat: servitutis sue necessitatis peragens diem. Dominus autem noster ihesus christus et cum per carnis nubem non omnibus apparebat: per sapientie potestatem omnia tenebat. Deus tuus ubique totus est. Si non ab illo facias casum: numquam a te ipse facit occasum. Qui ergo sequitur me non ambulabit in tenebris: sed habebit lumen vite. Quod promisit futuri temporis verbum posuit. Non enim ait habet: sed habebit inquit lumen vite. Nec ait tamen qui me sequetur: sed qui me sequitur. In eo quod facere debemus: presentis temporis posuit. Quod autem promisit facientibus: futuri temporis verbo significavit. Qui sequitur habebit. Modo sequitur: post habebit. Modo sequitur per fidem: post habebit per speciem. Quamdiu enim sumus in corpore ait apostolus: peregrinamur a domino. Per fidem enim ambulamus: non per speciem.

Quando per speciem? Cum habuerimus lumen vite: cum ad illam visionem venerimus. quando nox ista transierit. De illo quippe die qui exoriturus est dictum est. Mane astabo tibi et contemplabor. Quid est mane? Transacta nocte seculi huius: transactis terroribus temptationum. superato illo leone qui nocte circuiens circuit querens quem devoret. Mane astabo tibi et contemplabor. Nunc vero quid putamus fratres huic tempori congruere: nisi quod rursus in psalmo dicitur. lavabo per singulas noctes lectum meum: lacrimis meis stratum meum rigabo? Per singulas noctes inquit flebo: desiderio lucis ardebo. Videt dominus desiderium meum: quoniam dicit illi alter psalmus. Ante te est omne desiderium meum: et gemitus meus non est absconditus a te. Desideras aurum videri potest: quarens enim aurum manifestus eis hominibus. Desideras frumentum: interrogas quis habeat. et accipiens pueritie ad id quod desideras indicas te desiderasse. Deum quis videt nisi deus? Ad quem enim petis deum sicut panem sicut aquam: sicut aurum et argentum. sicut frumentum? Ipse petitur a seipso: qui promittit seipsum. Extendat anima cupiditatem suam: et sinu capaciore querat comprehendere quod oculus non vidit nec auris audivit. nec in cor hominis ascendit. Desiderari potest concupisci potest: suspirari in illud potest. digne cogitari et verbis explicari non potest. Ergo fratres mei quoniam dominus breviter ait: ego sum lux mundi. qui me sequitur non ambulabit in tenebris: sed habebit lumen vite. quibus verbis aliud est quod iussit aliud quod promisit: faciamus quod iussit. ne impudenti fronte desideremus quod promisit: ne dicat nobis in iudicio suo. fecisti enim quod iussi ut expetas quod promisi. Quid ergo iussisti domine deus noster? Dicit tibi. Ut sequeris me. Consilium vite petisti. Cuius vite nisi de qua dictum est. apud te est fons vite? Audivit quidam vade vende omnia que habes et da pauperibus: et habebis thesaurum in celo. et veni sequere me. Tristis abcessit: non est secutus. Quesivit magistrum bonum: interpellavit doctorem contempsit docentem. Tristis abcessit: cupiditatibus suis ligatus. Tristis abcessit habens grandem sarcinam avaricie super humeros suos. Laborabat estuabat: et qui ab illo sarcinam deponere voluit. non est putandus sequendus sed desiderandus..

Postea quam dominus per ewangelium clamavit: venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis. et ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos. et discite a me quia mitis sum et humilis corde: quam multi fecerunt audito ewangelio quod et ore ipsius auditum dives ille

Ad quem petis deum nisi a deo.

nō feat. Ergo mō faciam⁹: seq̄mur dnm̄.
soluam⁹ cōpedes quib⁹ ipedim̄. seq̄. Et q̄s
ydoneos soluē tales nodos ? nisi ille adiu
uet cui dcm̄ ē. disrūpe vincla mea. De
quo ali⁹ ps̄ dicit. Dn̄s soluit cōpeditos:
dn̄s erigit elisos. Et quid sequūt soluti et
erecti ? nisi lumē a quo audiūt. ego sū lu
men mūdi: q̄ me seq̄tur nō āmbulabit in
tenebris. Q̄a dn̄s illūinat cecos. Illūina
mur g° mō frēs: hn̄tes collirīū fidei. Pre
cessit eī eius saliua cū terra: vn̄ iungerēt.
qui cecus ē nat⁹. Et nos de adā ceci nati
sum⁹: illo illuīante opus hēm⁹. Miscuit
saliuā cū terra: idō p̄dcm̄ ē. veitas de t̄ra
orta ē. Ipē āt dixit. Ego sū via veitas et
vita. Veritate p̄fruem̄: cū videim⁹ facie ad
faciē. q̄a et hoc p̄mittit̄ nobis. Nā q̄s au
deret sparē ? qd̄ de⁹ nō dign̄tus essz uel
polliceri ul' dare. Videbim⁹ facie ad faciē.
Apl̄s dicit. Nūc scio ex pte: nūc ī enigma
te et p speculū. tūc āt facie ad faciē. Et io
hānes apl̄s ī epl̄a sua. Dilcīssimi filij dei
sum⁹: et nōdū appuit qd̄ erim⁹. Scim⁹ autē
q̄a cū appuerit silēs ei erim⁹: q̄m̄ videbi
mus eū sicuti ē. Hec ē mag̃ p̄missio. Si
amas seq̄re. Amo inq̄s. Sz qua sequor.
Si dixissz tibi dn̄s de⁹ tuus: ego sū veitas
et vita. desiderās veitatē cōcupiscēs vitā ?
viā qua ad h̄. pueire posses p̄fecto q̄reres
et dicēs tibi magna res veritas mag̃ res
vita. si eēt q̄uo illuc pueiret aīa mea. Q̄ue
ris. Audi eū dicētē p̄mo: ego sū via. An
q̄ dicēt tibi q° p̄misit qua. Ego sū inq̄t via.
Q̄uo via. Et veitas et vita. P̄mo dixit q̄
venias: postea dixit quo venias. Ego sū via:
ego sū veitas. ego sū vita. Manēs apud
prēz veitas et vita: īduēs se carne fcūs ē
via. Non tibi dr̄ labora q̄rendo viā ut p
ueīas ad veitatē et vitā. Nō tibi h° dicitur:
piger surge. via ipā ad te venit. et te de
sop̄no dormientē excitauit. Si tū excitauit:
surge āmbula. Forte conaris āmbulare ⁊ nō
potes: q̄a dolent pedes. Vnde dolēt pedes.
An iubente auaricia p aspa cucurrerunt.
Sz dei verbū sanauit et claudos. Ecce īq̄s
sanos habeo pedes: sz ipāz viā nō video.
Illūiauit et cecos. Hoc totū p fidē q̄ diu
pegrinam̄ a dn̄o: manētes ī corpe. Cū
autē pambulauerim⁹ viā ? et ad ipāz pa
triā venerim⁹ quid erit nobis letius. Qd̄
erit nobis beatius. Q̄a nichil paciemus.
Nichil ei aduūsus hoiēz rebellabit. Nunc

vō frēs difficile sine rixa sum⁹. Ad cōcordiā
quidē vocati sum⁹: iubemur pacē hr̄e inter
nos ad hoc conādū ē omīb⁹ nitendū virib⁹.
ut aliq̄n veīam⁹ ad pfcīssimā pacē. Modo
āt litigam⁹: plerūqz cū eis quib⁹ cōsulē
volum⁹. Ille errat tu vis ducē ad viā ? re
sistit tibi litigās. resistit paganus: dispu
tas cōtra errores ydolor̄ et demōior̄. Resis
tit hēticus: disputas cōn alias doctrīas demo
nior̄. Malus catholic⁹ nō vult bn̄ viuere.
Corripis eciā īterioē frēm tuū. Tecū manet
ī domo: et p prauas vias q̄rit. Estuas quo
corrigas: ut de illo bonā rōēz dn̄o āmborū
reddas. Ecce vndiqz rixarū necītates. Ple
rūqz hō tedio affcūs: dicat apud seipm̄. Q̄d
mi ē pati cōtradictores ? pati eos q̄ reddūt
mala p bonis. Ego volo cōsulē: illi volūt
pire. Consumo vitā meā litigādo: pacem
nō hēo. Inimicos īsup facio: q̄s amicos ha
bere debere. si beniuolentiā cōsuletis atte
derent. Q̄d mi est ista p̄peti. Redeā ad
me meū eco: deū meū inuocabo. Redi
ad teipm̄: ibi īuenis rixā. Si cepisti deū
sequi: ibi īuenis rixā. Q̄uā rixā īquis
īuenio. Caro āt cōcupiscit aduūsus spm̄:
et spūs aduūsus carnē. Ecce tu ipē es. ecce
tu solus es. ecce tecū es. ecce aliū nullū
hoiez pateris. Sz vides aliā legē ī me
bris tuis repugnātē legi mētis tue: et
captiuātē te ī lege pcī q̄ est ī mebris
tuis. Exclama g° et a rixa īterioē clama
ad deū: ut tibi pacificet te. Miser ego hō
q̄s me liberabit de corpe mortis huj⁹.
Grā dei p ihm̄ xpm̄ dnm̄ nrm̄. Q̄a q̄ inq̄t
me sequit̄ nō āmbulabit ī tenebris. sz hēbit
lumē vite. Finita ⁊ tota rixa īmortalitas
cōsequetur: q̄a nouissīa īimica destructur
mors. Et qual' pax erit. Oportet corrupti
bile hoc īduere īcorruptionē: et mortale
hoc īduē īmortalitatē. quo ut ueīam⁹ quia
tūc erit īpe. nūc seq̄mur eū ī spe q̄ dixit.
Ego sū lux mūdi: q̄ me seq̄tur nō āmbula
bit ī tenebris. sz hēbit lumē vite. Expliāt
ō. xxxiiij. Incipit xxxv. ab eo qd̄ dcm̄ ē. Dix
erūt g° pharisei. tu testio⁹ de teipo ph'
bes. usqz ad id vin̄ ē testioniū meū: q̄a
scio vn̄ veī et quo vado.

De verbis dn̄i nr̄i ihu xpi ubi
ait ego sū lux mūdi. q̄ me
sequit̄ nō āmbulabit ī tene
bris sz hēbit lumē vite. hes
terno die q̄ affuistis: diu dis

putatum esse meministis. Et si adhuc velimus de illo disputare lumine diu loqui possumus: nam non possumus explicare compendio. Itaque fratres mei sequamur christum lumen mundi: ne ambulemus in tenebris. Tenebre metuende sunt morum: non oculorum. Et si oculorum, non exteriorum sed interiorum: unde discernitur non album et nigrum, sed iustum et iniustum. Cum hec ergo dixisset dominus noster ihesus christus: responderunt iudei. Tu de te testimonium dicis: testimonium tuum non est verum. Antequam veniret dominus noster ihesus christus: multas ante se lucernas accendit et misit. De hiis enim erat iohannes baptista: cui tam magnum lumen ipsum quod est dominus christus perhibuit testimonium, quale nulli hominum. Ait enim. In natis mulierum non surrexit maior iohanne baptista. Hic tamen quo nemo erat maior in natis mulierum: dicit de domino ihesu christo. Ego quidem baptizo vos in aqua: qui autem post me venit fortior me est, cuius non sum dignus calciamentum solvere. Videte quemadmodum se lucerna diei submittat. Lucernam vero ipsum iohannem fuisse: dominus ipse testatur. Ille erat inquit lucerna ardens et lucens: et vos voluistis ad horam exultare in lumine eius. Cum autem dixerunt iudei domino. Dic nobis in qua potestate ista facis: sciens dominus quia iohannem baptistam pro magno haberent, et quod ipse quem pro magno habebant eis de domino testimonium perhibuisset: respondit eis. Interrogabo vos et ego unum sermonem: dicite michi. Baptismum iohannis unde est, de celo an ex hominibus? Turbati illi inter semetipsos cogitabant quia si dicerent ex hominibus lapidari possent a turba que iohannem prophetam esse credebat. Si dicerent de celo respondet eis. Ille quem confitemini de celo habuisse prophetiam mihi testimonium perhibuit: et ab illo audistis in qua ego ista faciam potestate. Viderunt quolibet horum respondissent: in laqueum se casuros. et dixerunt. Nescimus. Et dominus eis. Nec ego dico vobis in qua potestate ista facio. Non vobis dico quod scio: quia non vultis fateri quod scitis. Iusticie utique repulsi confusi abscesserunt. Et impletum est quod in psalmis per prophetam dicit deus pater. Paravi lucernam christo meo. id est ipsum iohannem: inimicos eius induam confusione. Habebat ergo dominus ihesus christus testimonium prophetarum ante se premissorum et preconum iudicem precedentium: habebat testimonium a iohanne. Sed ipsum maius testimonium erat: quod sibi perhibebat. Illi autem infirmis oculis lucernas querebant: quia diem ferre non poterant. Nam iohannes idem apostolus ipse cuius evangelium in manibus habemus. in ipso evangelii sui capite ait de iohanne. Erat homo missus a deo cui nomen erat iohannes.

Hic venit ut testimonium perhiberet de lumine: ut omnes crederent per illum. Non erat ille lumen: sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lumen verum: quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Si omnem ergo et iohannem. Unde dicit et ipse iohannes. Nos omnes de plenitudine eius accepimus. Discernite ergo ista ut proficiat mens vestra in fide christi: ne semper infantes sitis ubera querentes. et a cibo solido resilientes. Debetis apud matrem sanctam ecclesiam christi nutriri et ablactari: et ad escas solidiores accedere. mente non ventre. Hoc ergo discernite aliud esse lumen quod illuminat: aliud esse lumen quod illuminatur. Nam et oculi nostri lumina dicuntur: et unusquisque iurat ita tangens oculos suos per lumina sua: sic vivant lumina mea. Usitata iuratio est. Que lumina si lumina sunt. desit lumen in cubiculo tuo clauso: pateant et luceant tibi. Non utique possunt. Quomodo ergo ista in facie que habemus et lumina nuncupamus, et quando sana sunt et quando patent indigent extrinsecus adiutorio luminis: quo ablato aut non illato sana sunt aperta sunt. nec tamen vident. sic mens nostra que est oculus anime. nisi veritatis lumine radietur: et ab illo qui illuminat nec illuminatur mirabiliter illustretur. nec ad sapientiam nec ad iusticiam pervenire poterit. Ipsa est enim via nostra: iuste vivere. Quomodo autem non offendit in via, cui non lucet lumen? Ac per hoc in tali via videre opus est. in tali via videre magnum est. Nam thobias in facie oculos clausos habebat: et filius patri manum dabat. pater filio viam precipiendo monstrabat. Responderunt ergo iudei. Tu de te testimonium dicis: testimonium tuum non est verum. Videamus quid audiant: audiamus et nos. Sed non sicut illi. Illi contempnentes: nos credentes. Illi occidere christum volentes: nos per christum vivere cupientes. Intersit ista distantia distinguat aures mentesque nostras: et audiamus quid iudeis respondeat dominus. Respondit ihesus et dixit eis. Et si ego de me testimonium perhibeo: verum est testimonium meum. quia scio unde venio et quo vado. Lumen et alia demonstrat et seipsum. Accendis lucernam verbi gratia ut queras tunicam: et prestat tibi ardens lucerna ut invenias tunicam. Numquid accendis lucernam ut videas ardentem lucernam? Lucerna quippe ardens idonea est et alia que tenebris operiebantur nudare: et seipsam oculis tuis demonstrare. Sic et dominus christus et inter fideles suos et inimicos suos iudeos tamquam inter lucem et tenebras distinguebat: tamquam inter illos quos radio fidei perfundebat. et illos quorum clausos oculos circumfundebat. Nam etiam sol iste: et videntis faciem illustrat et ceci. Ambo pariter

stantes et facie ad solem habentes: illustratur in carne. sed non ambo illuminantur in corde. Videt ille: ille non videt. Ambobus sol presens est. sed presenti soli unus est absens. Sic et sapientia dei verbum dei dominus ihesus xpus ubique presens est. quia ubique veritas ubique est sapientia. Intelligit quis in oriente iusticiam: intelligit alius in occidente iusticiam. numquid alia est iusticia quam ille intelligit: et alia quam iste. Separati sunt corpore: et in uno habent acies mentium suarum. Quam video iusticiam hic constitutus: si iusticia est ipsam videt iustus nescio quot mansionibus a me carne seiunctus. et in illius iusticie luce coniunctus. Ergo testimonium sibi perhibet lux. Aperit sanos oculos: et sibi ipsa testis est. ut cognoscatur lux. Sed quid agimus de infidelibus? Numquid illis non est presens? Est presens et ipsis: sed quibus eam videant oculos non habent cordis. Audi de illis ex euangelio ipso prolatam sententiam. Et lux lucet in tenebris: et tenebre eam non comprehenderunt. Ergo ait dominus: et verum ait. Et si ego de me testimonium perhibeo: verum est testimonium meum. quia scio unde venio et quo vado. Patrem volebat intelligi: patri gloriam dabat. Filius equalis glorificat eum a quo est missus: quantum debet homo glorificare eum a quo creatus est. Scio unde venio et quo vado. Iste qui in presentia nobis loquitur habet quod non deseruit: sed tamen venit. Non enim veniendo inde discessit: aut redeundo nos dereliquit. Quid miramini? Deus est. Non potest hoc fieri ab homine: non potest fieri ab ipso sole. Cum pergit ad occidentem deserit orientem: et donec oriturus redeat ad orientem. non est in oriente. Dominus autem noster ihesus xpus et venit et ibi est. et rediit et hic est. Audi ipsum euangelistam alio loco dicentem: et si potes cape. si non potes crede. Deum inquit nemo vidit umquam: nisi unigenitus filius qui est in sinu patris ipse enarrauit. Non dixit fuit in sinu patris: quasi veniendo deseruerit sinum patris. Hic loquebatur: et ibi se esse dicebat. Cum et hinc discessurus quid dixit? Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi. Ergo verum est testimonium luminis siue se ostendat siue alium: quia sine lumine non potest videre lumen. et sine lumine non potest videre quodlibet aliud quod non est lumen. Si ydoneum est lumen ad demonstranda ea que non sunt lumina: numquid in se deficit? Numquid se non aperit: sine quo alia patere non possunt? Locutus est propheta verum. Sed unde haberet nisi de fonte veritatis hauriret? Locutus est Iohannes verum. Sed unde locutus est? Ipsum interroga. Nos omnes inquit de plenitudine eius accepimus. Ergo ydoneus est dominus noster ihesus xpus qui sibi perhibebat testimonium. Sed plane fratres mei in nocte huius seculi audiamus et prophetiam intente. Modo enim ad fragilitatem nostram nocturnasque cordis nostri intimas tenebras humilis voluit venire dominus noster. Homo venit contempnendus et honorandus: venit negandus et confitendus. Contempnendus et negandus a iudeis: honorandus et confitendus a nobis. Iudicandus sed non iudicaturus. Iudicandus iniuste: iudicaturus iuste. Talis ergo venit: ut oportet ei lucernam testimonium perhibere. Nam quid opus erat ut Iohannes tamquam lucerna perhiberet diei testimonium: si dies ipsa ab infirmitate nostra posset videri? Sed non poteramus. Infirmus factus est infirmis. Per infirmitatem sanauit infirmitatem. Per mortalem carnem: carnis abstulit mortem. De corpore suo collirium fecit luminibus nostris. Quia ergo deus venit: et in nocte seculi adhuc sumus: oportet ut et prophetias audiamus: nam de prophetia conuincimus contradicentes paganos. Quid est xpus dicit paganus? Cui credimus? Que pronunciauerunt prophete. Et ille. Quinam prophete? Recitamus ysaiam danielem ieremiam: alios sanctos prophetas. Dicimus quam longe ante illum venerunt: quanto tempore aduentum eius precesserunt. Hoc ergo credimus: preuenerunt eum prophete. predixerunt eum esse venturum. Respondet aliquis eorum. Qui prophete? Nos recitamus: que cotidie nobis recitantur. Et ille. Qui hij sunt prophete? Nos credimus. Quem et predixerunt: ea que fieri videmus. Et ille. Vos inquit ista vobis finxistis. Vidistis ea fieri: et quasi ventura predicta essent in libris quibus voluistis conscripsistis. Hic contra inimicos paganos occurrit nobis aliorum testimonium inimicorum. Proferimus codices a iudeis: et tamen demus. Nempe et vos et illi fidei nostre estis inimici. Ideo sparsi sunt per gentes: ut alios ex aliis conuincamus inimicos. Codex ysaie proferatur a iudeis: videamus si non ibi lego. Sicut ouis ad immolandum ductus est. et sicut agnus coram tondente fuit sine voce: sic non aperuit os suum. In humilitate iudicium eius sublatum est. Liuore eius sanati sumus. Omnes ut oues errauimus: et ipse traditus est pro peccatis nostris. Ecce una lucerna: alia proferatur. Psalmus aperiatur: etiam ibi xpi predicta passio recitetur. Foderunt manus meas et pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea. ipsi vero considerauerunt et conspexerunt me. diuiserunt sibi vestimenta mea: et super vestem meam miserunt sortem. Apud te laus mea in ecclesia magna confitebor tibi. Commemorabuntur et conuertentur ad dominum uniuersi fines terre: et adorabunt in conspectu eius uniuerse familie gentium. quia domini est regnum: et ipse dominabitur gentium. Erubescat unus inimicus: quia codicem

michi mīstrat alius īimicꝰ. Sꝫ ecce de co
diabꝰ ꝓlatis: ab uno īimico alterū vīcit. Et
ipē qui in codicē ꝓtulit nō relinquat᷑: ab illo
ꝓferatur vnū et ipē vincatur. Lego aliū pro
phetā: et īuenio dnm loquentē ad iudeos.
Non ē in voluntas ī vobis dicit dns: nᶜ acci
piā sacrificia de manibꝰ vrīs: qm ab ortu so
lis usqꝫ ad occasū sacrificiū mundū offertur
nomini meo. Nō venis iudee ad sacrificiū mū
dū: cōuinco te īmundū. Ecce et lucerne ꝑ
hibent testimoniū diei ꝓpter īfirmitatē nrāꝫ: q'a
diei claritatē tollerare et videre nō possumus.
Nā et nos ipi xpiani ī cōparatiōe quādē īfi
deliū lux iā sumꝰ. Vn̄ dicit apls. Fuistis ēn̄
aliqn̄ tenebre: nūc āt lux ī dnō. sicut filij
lucis ābulate. Et alibi dicit. Nox ꝓcessit dies
āt appropinquauit: abiciamꝰ ergo opa tenebrarum. et
induamꝰ nos arma lucis: sic ut ī die honeste
ābulemꝰ. Tn̄ q'a ī cōparatiōe lucis illiꝰ ad quā
venturi sumꝰ adhuc nox ē. eciā dies ī quo su
mus: audi petrū aplm. Delatā dicit dnō xpō
vocē: de magnifica ptāte. Tu es filiꝰ meꝰ dilēs:
ī quo bn̄ sensi. Hāc vocē inqt nos audiuimꝰ
de celo delatā: cū eēmꝰ cū illo ī monte scō. Sꝫ
q'a nos nō ibi fuimꝰ: et istā vocē de celo tūc
nō audiuimꝰ. ait ad nos ipē petrus. Et hēmus
certiorē ꝓpheticū sermonē. Nō audistis vocem
de celo delatā: sꝫ certiorē hētis ꝓpheticū ser
monē. Preuidēs ēn̄ dns ihs xps impios qsdā
futuros: q miracul' eiꝰ calūpniarentur magicis
artibꝰ ea tribuēdo ꝓphas an̄ ꝓmisit. Nūqd
ēn̄ si magus erat et magicis artibꝰ fecit ut
coleretur: et mortuꝰ magꝰ erat anteqͣ natus.
Prophas audi. O hō mortue et vermescēdo ca
lūpniose: ꝓphas audi. Lege. audi q an̄ dnm
venerūt. Hēmus inquit apls petrꝰ certiorē
ꝓpheticū sermonē: cui bn̄facitis attēdentes
sicut lucerne ī obscuro loco donec dies luces
cat. et lucifer oriat᷑ in cordibꝰ vrīs. Cū ergo
dns nr ihs xps venerit: et sicut eciā dicit
apls paulꝰ. illuminauerit occulta tenebrarū
et manifestauerit cogitaciōes cordis: ut laus
sit vnicuiqꝫ a dō. tūc pn̄ti tali die lucerne nō
erūt necessarie. Nō leget᷑ nobis ꝓphā: non
apietur codex apli. nō reqremꝰ testimoniū io
hannis: nō ipo indigebimꝰ ewangelio. Ergo
oms scripture tollentur de medio: q nobis ī
sclī huiꝰ nocte tanqͣ lucerne accendebāt᷑. ne
ī tenebris remanēremꝰ. Istis omibꝰ sublatis
ne qi nobis luceāt indigētibꝰ et ipis hoībꝰ
dei ꝑ quos hec ministrata sūt nobiscū: lumē
illud verū clarumqꝫ videntibꝰ. remotis ergo hys

oībus adminicūlis qd videbimꝰ? Vn̄ pascetur
mens nrā? Vn̄ obtutꝰ ille letabit᷑? Vnde
erit illud gaudiū: qd nec ocls vidit nᶜ auris
audiuit. nec ī cor hoīs ascendit? Qd videbi
mus? Obsecro vos amate mecū: currite cre
dendo mecū. Patriam supnā desideremus: supne
prie suspiremꝰ. pegrinos nos eē hic sentia
mus. Qd tūc videbimꝰ? Dicat nūc ewāglm.
In pn̄cipio erat vbm: et v. e. a. d. et d. e. v. Vn̄
tibi ros ī ipsius est. ad fontē venies. Vn̄ radiꝰ
tibi ꝑ obliqua et ꝑ anfractuosa ad cor tene
brosū missus ē. Nudā ipāꝫ lucē videbis: ad
videndā ferendāqꝫ mundaris. Dilāssimi qd et
hesterno cōmemoraui iohēs ipē dicit: filij dei
sumus et nōdū appuit qd erimꝰ. Scimꝰ q'a
cū apparuerit siles ei erimꝰ: qm videbimꝰ eū
sicuti est. Sentio vrōs affectus attolli mecū in
supna: sꝫ corpꝰ qd corrūpit᷑ aggrauat aīaꝫ.
et deprimit terrena īhabitatio sensū multa
cogitantē. Depositurꝰ sū et ego codicē istū:
discessuri estis et vos quisqꝫ ad sua. Bene
vobis fuit ī luce comuni: bn̄ gauisi sumus
bn̄ exultauimꝰ. sꝫ cū ab inuicē recedimꝰ: ab illo
nō recedamꝰ. **Explicit o. xxxv. Incipit xxxvi.**
ab eo qd dictū ē. uos scdm carnē iudicatis ego
nō iudico quēqͣ: usqꝫ ad id ubi ait. ego sū q
testimoniū ꝑhibeo de meipo: et testimoniū
ꝑhibet de me qui misit me pater.

In quatuor ewāgelijs vl' pociꝰ in
quatuor libris vnius ewāgelij scs iohēs
apls nō immerito scdm intelligentiā
spūalē aquile cōparatus: altius
multo qꝫ sublimiꝰ alijs tribꝰ e
rexit pdicationē suā et ī eius
erectiōe eciā corda nrā erigi voluit. Nam
ceteri tres ewāgeliste tanqͣ cū hoīe dnō in
terra ābulabāt: de diuinitate eius pauca
dixerūt. istū āt qsi ī terra piguerit ābula
re: sicut ipo exordio sui sermonis intonuit.
erexit se nō solū sup terrā et sup oēm
ābitū aeris et celi. sꝫ sup oēm eciā exercitū
angloꝝ: oēmqꝫ institutionē inuisibiliū ptātū.
et puenit ad eū ꝑ quē fcā sūt oīa dicendo:
ī pn̄cipio erat verbū. et. v. e. a. d. et. d. e. vbm.
Hoc erat ī pn̄cipio apud deū. Oīa ꝑ ipm fcā
sūt et sine ipo fcm̄ ē nichil. Hic tante subli
mitati pn̄cipij eciā cetera cōgrua pdicauit:
et de dnī diuinitate quō nullꝰ aliꝰ ē locutus.
hoc ructabat qd biberat. Nō ēn̄ sine cā de
illo ī ipo isto ewāgelio narrat᷑: q'a et ī conuiuio
sup pectꝰ dnī discūbebat. De illo ergo pectore
ī secreto bibebat: sꝫ qd ī secreto bibit ī ma

ni fesito eructauit. ut pueniat ad oīs gētes
nō solū īcarnatio filij dei et passio et resur
rectio: sꝫ etiā qd̉ erat añ īcarnationē vnicꝰ
pr̄i verbū pr̄is. coeternus generatū: equalis
ei a quo missus est. sꝫ ī ipa missiōe minor
fc̄us quo maior eēt pr̄. Ergo qd̉ g̊ humiliter
positū audistis de dn̄o ihu xp̄o: suscepte
carnis dispēsatione cogitate. q̄lis fc̄us est
ꝓ nos. nō q̄lis erat ut faceret nos. Ergo qd̉ ał̄
sublime et sup̄ creaturas oīs excelsū atq̄
diuinū et pr̄i equale atq̄ coeternū de illo
audieritis ī ewāgelio poni ul̄ legeritis: sciato
te vos hoc legē qd̉ ad formā dei ptinet. non
qd̉ ad formā serui. Etiā si istā regulā tenu
eritis q̊ cape potestis: nō at̄ oīs cape potes
tis. sꝫ oīs credē debetis: si g̊ hanc regulā
tenueritis adu̇sus calūpnias tenebrarꝫ heti
corū tāq̄ ī lūie ābulantes securi pugnabi
tis. Non eñ defuerūt q̊ sola ewāgelica testi
mōia legēdo sectarentur q̄ de humilitate xp̄i
posita sūt. q̊ adu̇sus ea testimōia q̄ diuinita
te locuta sūt surdi fuerūt. Ideo surdi ut
male verbosi. Itē quidā illa sola attendētes
q̄ de dn̄i sublimitate dc̄a sūt. etiā ipi mīaꝫ
eiꝰ qua homofc̄us ē ꝓ nos. et si legerūt
nō crediderūt: et ab hoīb' īducta atq̄ fal
sa ēē putauerūt. cōtendētes deū tm̄ mō fu
isse dn̄m nr̄m ihm xp̄m nō etiā hoīeꝫ.
Alij sic alij sic. vterq̄ ī errore. Catholica
at̄ fides ex vtroq̄ vm̄ tenēs qd̉ tenet: et p̄
dicās qd̉ credit. et dn̄m xp̄m ītellexit: et ho
minē credidit. Vtrūq̄ eñ scp̄tū: et utrūq̄ vm̄
ē. Si deū tm̄ dixeris xp̄m: medicinā negas
q̊ sanatꝰ es. Si hoīeꝫ tm̄ dixeris xp̄m: potē
tiā negas qua creatus es. Vtrūq̄ g̊ tene
aīa fidelis et cor catholicū. vtrūq̄ tene.
vtrūq̄ crede. utrūq̄ fidelr̄ cōfitē. Et deus
xp̄s ē et hō xp̄s. Equal̄ deus xp̄s? Equal̄
pr̄i: vnū cū pr̄e. Equal̄ hō xp̄s? De v̇gīe
natus trahēs de hoīe mortalitatē. nō tra
hens īiqtatē. Isti g̊ iudei videbāt hoīem
nec ītelligebāt nec credebāt deū. Atq̄ īter
cetera audistis iā q̄admodū ei dixerūt.
Tu de te testimoniū dicis: testimoniū tuū nō
ē verū. Audistis etiā qd̉ ille r̄nderit cum
hesterno die lc̄m eēt: et ꝓ nr̄is viribus
disputatū. Hodie v̄ba eius hc̄ lc̄a sunt.
Vos sc̄dꝫ carnē iudicatis. Ideo inq̄t m̄ dici
tis: tu de te testimoniū dicis. testimoniū tuū
nō est vm̄. q̊a sc̄dm carnē iudicatis: q̊a
deū nō ītelligitis. et hoīeꝫ videtis: et hoī
nē p̄seq̄ndo. deū latendo offenditis. Ergo
sc̄dm carnē iudicatis: ideo vobis arrogans
videor. q̊a ego de me testimoniū p̄hibeo.
Omnis eñ hō qñ de se p̄hibē vult testimoniū
laudabile: arrogās et sup̄bus videtur.
Ideo scp̄tū est. Non te laudet os tuū: sed
laudet te os p̄ximi tui. Sꝫ hoc hoī dc̄m ē.
Infirmi eñ sumꝰ: et apud īfirmos loq̄m̄.
Verū dicē et mētiri possumꝰ. Et si verū
dicē debemꝰ. et mētiri possuꝰ cū volumus.
lux mētiri nō p̄t. Absit ut ī lucis diuine
splendore tenebre mēdatij repiātur. loq
bat̄ ille tāq̄ lux. loq̄batur tāq̄ veritas: sed
lux ī tenebris lucebat. et tenebre eā nō com
p̄henderūt: ideo sc̄dm carnē iudicabāt. Vos in
quit sc̄dm carnē iudicatis; ego nō iudico q̄q̄m.
Nō g̊ iudicat queq̄ dn̄s ihs xp̄s? Nōne ipe
ē quē cōfitemur resurrexisse tertio die: ascē
disse ī celū. ibi sedē ad dexterā pr̄is inū esse
venturū ad iudicādos viuos et mortuos? Nōne
ipa ē fides nr̄a: de q̊ dicit ap̄ls. corde credit
ad iusticiā. ore at̄ cōfessio fit ad salutē? Ergo
qñ ista cōfitemur. cōt̄ dn̄m loq̄mur? Nos
dicimꝰ venturū iudicē viuorꝫ et mortuorꝫ: ipe
at̄ dicit. ego nō iudico queq̄. Questio ista
duob' mod̉ solui p̄t: ut aut hoc ītelligamꝰ.
nō iudico q̄q̄m idꝫ mō: sicut dicit alio loco.
ego nō veni ut iudicē mūdū: sꝫ ut saluū fa
ciā mūdū. nō iudiciū suū negādo sꝫ differē
do. Aut certe q̊a dixerat vos sc̄dm carnem
iudicatis: ita subiūxit. ego nō iudico quē
q̄m ut subaudias sc̄dm carnē. Nullꝰ g̊ nō
bis cont̄ fidē q̄m tenemꝰ et ānūciamus
de xp̄o iudice: scrupulꝰ dubitatiōis ī cor
de remaneat. Venit xp̄s: sꝫ p̄mo saluare.
postea iudicare: eos iudicādo ī penā. qui
saluari noluerūt: eos p̄ducēdo ad vitā q̊
credendo salutē nō respuerūt. P̄ma g̊ dis
p̄esatio dn̄i nr̄i ihu xp̄i: medicinal̄ ē non
iudicial̄. Nā si p̄mo venisset iudicaturus:
neminē īuenisset cui p̄mia iusticie redderet.
Quia g̊ vidit oīs peccatores: et oīno nemi
nē īmunē ēē a morte pc̄ti. p̄us erat eius
mīa p̄roganda: et post exercendū iudiciū.
q̊a de illo cantauerat p̄s. Miām et iudi
ciū cātabo tibi dn̄e. Nō eñ ait iudiciū et
miāꝫ. Nā si p̄mo eēt iudiciū: nulla esset
mīa. Sed p̄mo mīa: postea iudiciū. Que
ē p̄mo mīa? Creator hoīs hō ēē dignatꝰ
est. fc̄us ē qd̉ fecerat: ne periret quē fecerat.
Quid huic mīe addi p̄t? Et tm̄ addidit.
Parū fuit ei hoīeꝫ fieri: sꝫ etiā ab hoībus
rep̄bari. Parū erat rep̄bari: et exhonorari.
Parum erat honorari: et occidi.

Dz hoc paru ē morte crucis: Ñā et cū eius
obiaz usqz ad morte statim comendaret aplus:
paru fuit illi dicē. factus obediēs usqz ad mor
tem. Non eni qualēcuqz morte: sz addidit
morte āt crucis. Illa morte nichil peius fuit
inter oīa gnā morientū. Denuqz ubi dolores
acerrimi exagitāt cruciatus vocat: a cruce
noīnatus. Pendentes eī ī ligno crucifixi:
clauis ad lignū pedibus maībusqz confixi.
pducta morte necabātur. Nō eni crucifigi
hoc erat occidi: sz diu vivebat ī cruce. nō
qa lōgior vita eligebat: sz qa mors ipsa
ptendebatur. ne dolor cicius finiret. Moru
voluit p nobis. Parū dicimus crucifigi dig
tus ē. usqz ad morte crucis obediēs factus
elegit extremū et pessimū genus mortis:
q oēm ablaturus fuerat morte. De morte
pessima occidit oēm morte. Pessia eī erat:
nō itelligētibus iudeis. Ñā a dño electa erat.
Ipsa eni cruce suā signū habiturus erat:
ipaz cruce de dyabolo supato tanqz tropheū
ī frōtibus fidelium positurus erat. ut dicet apls.
Michi āt absit gloriari nisi cruce dni nri
ihu xpi: p quē m̄ mūdus crucifixus ē et ego
mūdo. Nichil erat ī carne tūc itollerabilius:
nichil ē nūc ī fronte gliosius. Qd seruat
fideli suo: q tale honore dedit supplicio
suo. Denuqz ī penis mō reor: nō ē apud
romanos. Ubi eī crux dni honorata ē. pu
tatū est qd et reus honoraret si crucifige
retur. Cum gō idō veīt neminē iudicauit:
et malos passus est. Ptulit iniustū iudici
um: ut agēt iustū. Sz ī eo qd ptulit iniu
riā: mite fuit. Denuqz ita humilis factus ut ve
niret ad crucē: distulit qdē potentiā. sz pub
licauit miaz. Unū distulit potentiā: Qā de
cruce noluit descendē: q potuit de sepul
chro resurgē. Unū publicauit miaz: Quia
pendēs ī cruce dixit. Pr ignosce illis: qa
nesciūt qd faciūt. Siue gō p hoc qa nō ve
nerat iudicāe mūdū: sz saluāe mūdū dixit.
ego nō iudico quēqꝫ: siue quadmodū comme
moraui. qm dixerat vos scdm carnē iudicatis
ego nō iudico quēqꝫ: addidit ut itelligamus xpz
nō scdz carnē iudicāe. sicut ab hoibus iudicatus
est. Ñā ut agnoscatis iā et iudicē xpm: au
dite qd sequitur. Et si iudico ego: iudiciū me
um verū est. Ecce habes et iudicē: sz agnosce
saluatorē. ne sentias iudicē. Quaē autē
dixit iudiciū suū verū esse. Qa solus iqt
nō sū. sz ego et qui me misit pr. Dixi vo
bis fres: qa iohes iste ewangelista sanctus multum

alte volat: vix ē eū mente cōprehendē. Mi
terium āt altius volātis opus ē ut cōmemorē
caritati vrē: et apud ezechielē pphaz et in
apocalipsi ipius iohis cuius ē hoc ewāgeliū: cō
memoratur aīal qdruplex hns qtuor psōs.
hois. vituli. leonis. aquile. Qui an nos scrip
turarū scāz misteria tractauerūt: pleriqz
ī hoc aīali vl pocius ī hijs aīalibus qtuor
ewāgelistas itellexerūt. Leonē p rege po
situ: qm leo videt rex ēē qdāmō bestiarū
p potentiā. et terribilē fortitudinē. Hec
psona tributa ē matheo: qa ī generatioībus
dni regiā seriē psecutus ē. quadmodū dns
ēēt p stirpē regiā de semie dauid regis. Lu
cas autē qm cepit a sacdotio zacharie sa
cerdotis: faciēs mētionē iohis baptiste. vi
tulo deputatus est. qa magna victia vitulus
erat ī sacrificio sacerdotū. Marco hō xpus
merito assignatus est. qa neqz de regia ptāte
aliqd dixit neqz de sacerdotali cepit: sz tm
ab hoie xpo exorsus ē. Hij oēs pene de terre
nis id ē de hijs q in terra gessit dns nr ihs
xps nō recesserūt: de diuinitate eius p pau
ca locuti sūt. tanqꝫ ī terra cū illo ābulantes.
Restat aquila ipē est iohes sublimiū pdica
tor: et lucis iterne atqz eterne fixis oclis cō
teplator. Dicūt eī et pulli aquilarū a pa
rētibus sic pbari: prius salz vngue suspendi.
et radijs solis opponi. Qui firme cōtempla
tus fuerit. filius agnoscitur. si acie palpita
uerit. tanqꝫ adulterinus ab vngue dimittitur.
Iā gō videte qꝫ sublimia loqui debuit: qui
ē aquile cōpatus. Et tn nos etiā humo re
petentes ifirmi: et vix illius momētū iter ho
mīes. audemus tractare ista exponē: et puta
mus nos aut capē posse cū cogitamus. aut ca
pi cū dicimus. Quaē ista dixit: forte eni
post hec vba qsqm m iuste dicat. Pone gō
codicē: qd excedit mēsurā tuā. qd sumus ī
manū tuā: Qd eī cōmittis liguā tuā:
Ad hoc tēdeo. Multi hetica habūdāt: et ad
hoc eos habūdāe deus pmisit. ne sp lacte
nutriamur: et ī bruta remaneamus ifantia.
Qā eī nō intellexerūt quō cōmēdaretur
dīnitas xpi: sapuerūt sicut voluerūt. Non
āt rcā sapiēdo: fidelibus catholicas qstioēs
molestissīas itulerūt. Ceperūt exagitari et
fluctuāe corda fideliū. Iā tūc necitas facta
ē spūalibus viris q aliqd scdz dīnitatem
dni nri ihu xpi nō solū legerāt ī ewāgelio
sz etiā itellexerāt: ut contra arma dyaboli
xpi arma pferret. et de xpi dīnitate adu

sus falsos fallacesque doctores: quantis posset viribus aptissima conflictatione pugnaret, ne cum ipsi tacerent alii perirent. Quicumque enim senserunt dominum nostrum Iesum Christum aut diverse substantie esse quam pater est, aut tantum esse Christum solum, ut ipse sit pater, ipse sit filius, ipse sit spiritus sanctus; quicumque etiam sentire voluerunt hominem fuisse solum, non deum factum hominem; aut ita deum in sua divinitate mutabilem; aut ita deum ut non et hominem: a fide naufragaverunt, et de portu ecclesie proiecti sunt, ne inquietudine sua naves secum positas frangerent. Que res coegit ut etiam nos minimi, et quantum ad nos pertinet, et prorsus indigni; quantum ad illius misericordiam in aliquo dispensatorum eius numero constituti, non vobis taceamus quod aut intelligatis mecumque gaudeatis, aut si intelligere nondum valetis, credendo securi in portu maneatis. Dicam ergo, capiat qui potest; credat qui non potest. Tamen dicam quod ait dominus: Vos secundum carnem iudicatis; ego non iudico quemquam: aut modo aut secundum carnem. Sed et si ego iudico, iudicium meum verum est. Quare iudicium tuum verum est? Quia solus non sum, inquit, sed ego et qui misit me pater. Quid ergo, domine Iesu? Si solus esses, id est falsum esset iudicium tuum? Et ideo verum iudicas quia solus non es, sed tu et qui te misit pater? Quid responsurus sum? Ipse respondeat. Verum est, inquit, iudicium meum. Quare? Quia solus non sum, sed ego et qui me misit pater. Si tecum est, quomodo te misit? Et misit te, et tecum est? Itane et missus non recessisti? Itane et ad nos venisti, et ibi mansisti? Quomodo istud creditur? Quomodo capitur? Et ad hec duo respondeo. Quomodo capitur recte dicis; quomodo creditur non recte dicis. Immo ideo bene creditur, quia cito non capitur. Nam si cito caperetur, non opus erat ut crederetur, quia videretur. Ideo credis quia non capis; sed credendo fis idoneus ut capias. Nam si non credis, numquam capies, quia minus idoneus remanebis. Fides ergo mundet te, ut intellectus impleat te. Verum est, inquit, iudicium meum, quia solus non sum, sed ego et qui me misit pater. Ergo domine deus noster Iesu Christe, missio tua incarnatio tua est. Sic video, sic intelligo; postremo sic credo, ne arrogantie sit dicere sic intelligo. Prorsus et hic est dominus noster Iesus Christus; immo hic erat secundum carnem, modo hic est secundum divinitatem. Et cum patre erat, et a patre non recesserat. Ergo dicitur missus venisse ad nos, incarnatio ipsius commendatur; quia pater non est incarnatus. Nam Sabelliani dicti sunt quidam heretici, qui vocantur et Patripassiani, qui dicunt ipsum patrem fuisse passum. Noli tu, catholice. Si enim fueris patripassianus, non eris sanus. Ergo intellige missionem

filii nominatam incarnationem filii; patrem autem incarnatum esse non credas. Sed a filio incarnato patrem recessisse non credas. Ille carnem portabat, ille cum filio erat. Si in celo pater, in terra filius, quomodo pater cum illo erat? Quia pater et filius ubique erat. Non enim in celo sic est deus, ut non sit in terra. Audi illum qui volebat fugere iudicium dei, et non inveniebat qua. Quo ibo, inquit, a spiritu tuo, et a facie tua quo fugiam? Si ascendero in celum, tu ibi es. De terra erat questio. Audi quid sequitur: Si descendero ad infernum, ades. Si ergo et in inferno dicitur quod assit, quid rerum remanet ubi non sit? Vox enim dei est apud prophetam: Celum et terram ego impleo. Ubique ergo est, qui nullo clauditur loco. Noli ab illo averti, et tecum est. Si vis ad eum pervenire, noli piger esse amare. Non enim pedibus, sed affectibus curris. Uno loco manens venis, si credis et diligis. Ergo ubique est. Si ubique est, quomodo cum filio non est? Unde cum filio non est, qui si credis et tecum est? Unde ergo verum est iudicium eius, nisi quia verus est filius? Hoc enim dixit: Et si iudico, verum est iudicium meum, quia solus non sum, sed ego et qui me misit pater. Tamquam diceret: Verum est iudicium meum, quia filius dei sum. Unde probas quia filius dei es? Quia solus non sum, sed ego et qui me misit pater. Erubesce, Sabelliane. Audis filium, audis patrem. Pater pater est, filius filius est. Non dixit: Ego sum pater, et ego ipse sum filius; sed solus non sum, inquit. Quare solus non es? Quia mecum est pater. Ego sum et qui me misit; me misit pater. Audis ego sum et qui me misit pater. Ne perdas personam, distingue personas. Distingue intelligentia, noli separare perfidia; ne iterum quasi fugiens Caribdim, in Scillam incurras. Vorabat enim te gurges impietatis Sabellianorum, ut diceres ipsum esse patrem qui est filius. Modo didicisti: Solus non sum, sed ego et qui me misit pater. Agnoscas quia pater pater est, et filius filius est; bene agnoscas; sed noli dicere pater maior est, filius minor est. Noli dicere pater aurum est, et filius argentum. Una substantia est, una divinitas, una coeternitas, perfecta equalitas, dissimilitudo nulla. Nam si tantummodo alterum credideris esse Christum, non eum qui pater est, in aliquo tamen distantem secundum naturam esse putaveris: a Caribdi quidem evasisti, sed in Scilleis scopulis naufragasti. In medio naviga; utrumque periculosum latus evita. Pater pater est, filius filius est. Iam dicis pater pater est, filius filius est; bene periculum absorbentis gurgitis evasisti. Quid vis ire in alteram partem, ut dicas pater aliud est, filius aliud? Alius enim filius est recte dicis; aliud non recte. Alius enim filius, quia non est ipse qui pater; et alius pater, quia non est ipse

qui filius. nō tn̄ aliud. ꝫ hoc ipm ē et pr̄ ⁊
fili9. Quid est hoc ipm est: Unus deus ē. Au
disti qa nō sū solus: ꝫ ego et qui me misit
pr̄. Audi quō credas prēz et filiū: audi ipm
filiū. Ego et pr̄ vnū sum9. Nō dixit pr̄ ego
sū. aut ego et pr̄ vnus ē. ꝫ cū dicit ego et
pr̄ vnū sum9: vtrūqz audi. et vnū et sum9:
et a caribdi et a silla liberaberis ī duob9
istis v̄bis. Qz dixit vnū liberat te ab arrio:
q̄ dixit sum9 liberat te a sabellio. Si vnū
nō ē diuisū si sum9 ergo et pr̄ et fili9. Su
mus ēn nō diceret de vno: ꝫ et vnū nō diceret
de diuiso. Ergo et idō v̄m ē inquit iudiciū
meū breuiter ut audias qa fili9 dei sū. Sz
sicut tibi psuadeo inq̄t qa fili9 dei sū ut ītel
ligas qa mecū ē pr̄: nō sic sū fili9 ut ipm de
sererī. nō ita hic sū ut cū illo nō sim. Nō
ita ibi ille ē. ut mecū nō sit. Formā serui acce
pi: ꝫ formā dei nō amisi. Solus g° inq̄t nō sū.
ꝫ ego et qui me misit pr̄. De iudicio dixerat:
de testimonio vult dicē. In lege inq̄t vr̄a scriptū
ē. qa duoꝝ hoīm testimoniū verū est. Ego sum
qui de me testimoniū phibeo: et testimoniū phibz
de me q̄ misit me pater. Exposuit ⁊ illis le
gē: si igrati nō eēnt. Magna ēn q̄stio est
fr̄es mei: et valde m̄ videt̄ ī misterio res eē
cōstituta ubi de9 dixit. ī ore duoꝝ ul' triū
testiū stabit omē verbū. Veritas q̄rit̄ p duos
testes. Ita plane sic se hz huāni generis cō
suetudo: ꝫ tn̄ fieri pt ut et duo mētiatur. Su
sana casta duob9 falsis testib9 vrgebatur.
Nūqd qa duo erāt: idō falsi testes nō erāt:
De duob9 dicim9 aut de trib9: Uniuersus
pp̄ls mētit9 est cōtra xpm. Si g° pp̄ls cōstās
ex magna mltitudie hoīm fals9 testis īuē
tus ē. quō accipiendū ē in ore duoꝝ ul' triū
testiū stabit omē v̄bū: nisi qa h° mō p mis
teriū trinitas cōmendata ē. ī qua ppetua est
stabilitas veritatis: Uis hr̄e bonā causā:
hēto duos ul' tres testes. prēz et filiū ⁊ spm
scm. Denicqz qn̄ susana casta femina fidelis
qz cōiunx duobz falsis testib9 vrgebatur:
trinitas illi ī cōsciā atqz ī occulto suffraga
bat̄. Illa trinitas de occulto vnū testē dani
elē excitauit: et duos cōuicit. Ergo qa in
lege vr̄a sc̄ptū est duoꝝ hoīm testimonium
v̄m eē: accipite nr̄m testimoniū ne sentiat̄
iudiciū. Ego enī īquit nō iudico quēq̄: ꝫ
testimoniū phibeo de me. Differo iudiciū:
nō differo testimoniū. Eligam9 nob' fr̄es
cōtra linguas hoīm: cōn̄ īfirmas suspitioēs
huāni genēis deū iudicē deū testē. Non
enī dedignat̄ testis eē q̄ iudex ē. aut pmouet̄
cū iudex sit. qa q̄ testis ē ipē iudex erit. Qre
ipē testis ē: Qa nō q̄rit aliū vn̄ cognoscat
qui sis. Quare ipē iudex: Qa ipē hz ptātē
mortificādi et viuificādi dapnandi ⁊ absol
uēdi ī gehēnā papitādi: et ī celos leuādi.
dyabolo cōiugendi: et cū angel' coronādi.
Cū g° ipē hēat hāc ptātē iudex ē. Qa vō ut
te cognoscat nō q̄rit aliū testē q̄ tūc iudica
bit te. mō videt te. nō ē vn̄ illū fallas cum
cepit iudicare. Deus hoc tibi dicit. Qn̄ con
tēpnebas ego videbā: et qn̄ nō credebas sen
tēciā meā nō frustrabam. Differebā non
auferebā. Noluisti audire qd̄ p̄cepi. senties
qd̄ p̄dixi. Si āt audias q̄ p̄cepi: nō mala
sencies q̄ p̄dixi. ꝫ bona percipies q̄ pmisi.
Ne aliq̄ sane moueat qd̄ ait: v̄m ē iudiciū
meū quia solus nō sū. ꝫ ego et qui me mi
sit pr̄. cū alibi dixerit pr̄ nō iudicat q̄q̄ ꝫ
oē iudiciū dedit filio: iā ī eisdē verbis ewā
gelij disputauim9 et nūc āmonem9 nō hoc
idō dcm̄ ē qa pr̄ nō erit cū filio iudicāte: ꝫ
qm̄ bōis et mal' ī iudicio sol9 fili9 appebit.
ī ea forma ī qua pass9 ē. et resurrexit ⁊ as
cendit ī celū. Discipulis q̄ppe tūc cōspicientib9
ascēdentē vox āgelica sonuit. Sic veiet q̄
admodū vidistis euntē in celū idz ī forma
hoīs ī qua iudicat9 ē iudicabit: ut etiā illud
ppheticū īpleat̄. Videbūt ī quē pupugerūt.
Cū vō euntib9 iustis ī vitā eternā videbim9
eū sicuti est. nō erit illud iudiciū viuorū
et mortuoꝝ: ꝫ p̄miū tm̄mō viuoꝝ. Itē ne
moueat qd̄ ait ī lege vr̄a sc̄ptū est. qa du
orū hoīm testimoniū verū ē. et idō q̄sq̄ exis
timet fuisse nō illā legē dei: qa nō dcm̄ ē
ī lege dei. sciat ita dcm̄ eē ī lege vr̄a tāq̄ diceret
ī lege q̄ vobis data ē. A quo nisi a deo: Si
cut dicim9 panē nr̄m cotidianū: et tn̄ dicim9
da nobis hodie. Explic̄ ē. xxxvi. Incip̄
xxxvij. ab eo q̄ dcm̄ ē. dicebāt g° ubi est
pr̄ tuus usqz ad id qd̄ ait: et nemo appre
hēdit eū. qa nōdū veneat hora eius.
Quod ī scō ewāgelio breuiter
dr̄ nō breuiter oportz exponi:
ut qd̄ audit̄ ītelligat̄. Uba
ēn dn̄i pauca ꝫ mag̃ sunt.
nō nūo estimāda ꝫ pondē.
Nec idō contēpnenda quia
pauca: ꝫ idō q̄renda qa magna. Qui af
fuistis hesterno die audistis ut potuim9
disputaui9: ex eo qd̄ ait dn̄s vos scd̄z carnē
iudicatis. ego nō iudico q̄q̄: ꝫ ⁊ si iudico

ego. iudiciū meū v̄m est. q̄a sol9 nō sum.
s̄z ego et q̄ me misit p̄r: ī lege v̄ra sc̄ptū est.
quia duoꝝ hoīm testimoniū v̄m ē. ego sū qui
testimoniū ꝑhibeo de meipo: et testimoniū ꝑhibz
de me q̄ misit me p̄r. Ex hys v̄bis hesterno ut
dixi die: reddit9 ē sermo aurib9 et mētibus
v̄ris. Hec cū dn̄s dixisset: illi q̄ audierūt vos
sc̄dm carnē iudicatis. maīfestauerūt qd̄ audi
erūt. Rn̄derūt dn̄o loquēti de d̄o p̄re suo et
dixerūt. Ubi ē p̄r tuus. Patrē xp̄i carnaliter
acceperūt: q̄a v̄ba xp̄i sc̄dm carnē iudicaue
rūt. Erat aūt qui loq̄bat̄ ī aꝑto caro: ī oc
culto v̄bū. hō maīfestus: de9 occult9. Uidebat
īdumētū: et cōtēpnebat īdutū. Contēpne
bat q̄a nesciebat. Nesciebat: q̄a nō videbat.
Nō videbat: q̄a ceca erat. Ceca erat: q̄a nō
credebat. Uideam9 ḡo et ad h̄ qd̄ dn̄s rn̄
derit. Ubi est inquiūt p̄r tuus. Audiuim9 eñi
te dicē solus nō sū. s̄z ego et q̄ me misit p̄r.
Nos solū te videm9: p̄rē tuū tecū nō vide
mus. Quō te dicis solū nō esse: s̄z cū p̄rē
tuo ēē. Aut onde nobis tecū ēē p̄rē tuū. Et
dn̄s. Nuq̄d me videtis: ut p̄rē ondā vob:
Hoc eñi sequit̄: hoc v̄bis suis ip̄e rn̄dit.
quoꝝ v̄boꝝ expositioēz nos an̄ ꝑmisimus.
Uidete eñi qd̄ dixerit. Neq̄z me scitis neq̄z p̄rē
meū. Si me sciretis: forsitan et p̄rē meū
sciretis. Dicitis ḡo ubi ē p̄r tuus. Q̄i me
iā sciatis: q̄i totū hoc sim qd̄ videtis. Ergo
q̄a me nō nostis: id̄o vobis p̄rē meū nō os
tendo. Me quippe hoīez putatis: id̄o p̄rēm
meū hoīez q̄ritis. q̄a sc̄dm carnē iudicatis.
Q̄a v̄o sc̄dm qd̄ videtis aliud sū. et aliud sū
qd̄ nō videtis: p̄rē aūt meū loquor occultus
occultū. ꝑus ē ut me noueritis: tūc ꝑ p̄rēm
meū scietis. Si eñi me sciretis: forsitan et
p̄rē meū sciretis. Ille q̄ oīa scit qñ dicit for
sitan nō dubitat: s̄z icrepat. Attende eñi
quō icrepatioē dicat̄ ip̄m forsitan: qd̄ vide
tur ēē dubitatōis v̄bū. S̄z dubitatōis v̄bū
ē qñ dr̄ ab hoīe: id̄o dubitātē q̄a nesciente.
Cū v̄o dr̄ a d̄o v̄bū dubitatōis: cū deū utiq̄z
nichil lateat illa dubitatioē arguit̄ īfi
delitas: nō opinat̄ diuinitas. Hoīes eñi de
hys reb9 q̄s certas hn̄t aliqñ icrepatiue
dubitāt id ē v̄bū dubitatōis ponūt cū cor
de nō dubitet: velud si idigneris seruo tuo
et dicas. Cōtēpnis me. considera forsitan
dn̄s tu9 sū. Hinc et ap̄ls ad q̄sdā cōtēptores
suos loq̄ns ait. Puto aūt et ego sp̄m dei
hēo. Qui dicit puto dubitare videtur. S̄z
ille icrepabat: nō dubitabat. Et ip̄e dn̄s

xp̄s alio loco increpans īfidelitatē futurā
gn̄is hūani: cū venerit inq̄t fili9 hoīs putas
īueniet fidē sup terrā. Iā q̄ntū existimo itelle
ystis quō sit positū forsitan: ne q̄s v̄boꝝ ap
pensor et sillabaꝝ examiator veluti latine
loq̄ sciens. rep̄hendat v̄bū qd̄ dixit dei v̄bū:
et rep̄hēdēdo dei v̄bū. nō eloq̄ns s̄z mut9 remane
at. Quis eñi sic loq̄tur quō loq̄t̄ v̄bū. qd̄ erat
ī p̄ncipio apud deū. Noli v̄ba ysta cōsiderare:
et ex hys v̄bis assuetus illud v̄bū metiri velle
qd̄ deus ē. Audis eñi v̄bū et cōtēpnis: audi
deū et time. In p̄ncipio erat v̄bū. Tu reuocas
ad vsū sermocinatōis tue: et dicis apud te.
Qd̄ ē v̄bū. Qd̄ magnū ē v̄bū. Sonat et
trāsit: v̄berato aere aurē pulsat. postea nō erit.
Audi adhuc. Et v̄bū erat apud deū. Manebat: nō
sonādo trāsibat. Adhuc forte cōtēpnis. Deus erat
v̄bū. Apud teip̄m o hō cū est ī corde tuo verbū:
aliud ē q̄ sonus. S̄z verbū qd̄ ē apud te ut trā
seat ad me. sonū q̄i vehiculū q̄rit. Assumit ḡo
sonū: iponit se quodāmō ī vehiculū. trāscurrit
aerē: venit ad me nec recedit a te. Sonus aūt ut
veniret ad me recessit a te. nec ꝑstitit apud me.
Verbū ḡo qd̄ erat ī corde tuo. nūq̄d sono ꝑ
tereūte ꝑteryt. Qd̄ cogitabas dixisti: et ut
ad me ꝑueniret qd̄ apud te latebat sillabas so
nuisti. Son9 sillabarū ꝑduxit ad aurē meā
cogitationē tuā. P aurē meā descendit ī
cor meū cogitatio tua. Sonus medi9 trans
uolauit: v̄bū v̄o illud qd̄ assūpsit sonū an̄
q̄ꝫ sonares erat apud te. Q̄a sonuisti ē ap̄d
me. et nō recessit a te. Hoc attende q̄sq̄s es
examiator sonoꝝ. Verbū dei cōtēpnis: q̄a
v̄bū dei nō cōp̄rehēdis. Scit ḡo oīa ꝑ quē
fca sūt oīa: et tn̄ dubitādo icrepat. Si me sci
retis: forsitan et p̄rē meū sciretis. Increpat
īfideles: nā t̄lez sn̄iaz dixit discip̄lis. Sed
ibi nō ē v̄bū dubitatōis: q̄a nō fuit causa
icrepande īfidelitatis. Nā qd̄ mō dixit iudeis:
si me sciretis forsitan et p̄rē meū sciretis:
dixit et discip̄lis qñ eū philipp9 interrogauit.
ꝑimo postulauit et ait. Dn̄e onde nob̄ p̄rēm:
et sufficit nobis. Q̄i dicēt ꝑ ip̄i iā te noui
mus: apparuisti nobis vidim9 te. dignatus es
nos eligere. mirabilia tua vidim9: v̄ba sa
lutis audiuim9. p̄cepta suscepim9: ꝑmis
sa sꝑamus. Multū nobis cōferre ꝑn̄tia tua
ip̄e dignatus es. S̄z tn̄ cū te nouerim9 q̄a p̄a
trē nōdū nouim9: īflāmamur desiderio illi9
videndi quē nōdū nouim9. ac ꝑ hoc q̄a te
nouim9 s̄z nō nobis sufficit: donec ꝑ p̄rēz
nouerim9. onde nob̄ p̄rēz et sufficit nobis.

Et dns ut sciret no se nosse qd se putabat
ia nosse: tanto inqt tpe vobiscu su et me nes
cistis: Philippe qui videt me videt et prem.
Nunqd hz ista sententia vbu dubitatiois:
Nuqd dixit q me videt: forsitan videt et
prem: Quare: Qa fidel' audiebat: no fidei
psecutor. ido no erat dns increpator: sz doctor.
Qui videt me videt et prez. Et hic si me
scietis: et prez meu scietis. Tollam9 vbu
quo notata e ifidelitas audientiu: et ipa sina
e. Ja hesterno die comendam9 caritati vre:
qa diximus sinas iohis ewa[te] qbus nob nar
rat qd a dno didicit: nec discutiendas fuisse
si fieri posset. nisi heticoz comenta copelle
rent. Breviter g° hesterno die isinuam9 ca
ritati vre ee heticos q vocatur patripassiai
ul' a suo auctore sabelliai. Hy dicut ipm
ee prez q est fili9: noia diusa. una vero
ee psona. Cu vult pr est inqut: cu wlt fili9.
ti vn9 est. Ite sut aly hetici q vocat arria
ni: cofitent quide unicu pris filiu dnm nrz
ihm xpm. illu prez fily: istu filiu pris. eu
qui pr est no ee filiu: eu q fili9 e no ee
prez. Confitetur generatione: sz negat equa
litate. Nos id z catholica fides veniens de doc
trina aploz: platata i nobis p serie succes
sionis. accepta sana ad posteros trasmitteda:
iter utrosqz id z iter utruqz errore tenuit
veritate. In errore sabellianoz un9 e solus:
ipe e pr qui fili9. i errore arrianoz ali9
e quide pr ali9 filius: sz ipe fili9 no solu
ali9. sz etia aliud est. Tu i medio q exclu
sisti sabellianu: exclude et arrianu. Pater
pr est. fili9 fili9 e. alius no aliud: qa ego et pr
unu sum9. sicut etia hestno die qntu potui
comendaui. Cu audit sum9: abscedat co
fusus sabellian9. Cu audit unu: abscedat
cofusus arrian9. Gubernet catholic9 iter u
trumqz fidei sue navigiu: qm cavendu e i utro
qz naufragiu. Dic g° tu qd dicit ewagelm:
ego et pr unu sum9. Non g° diusu qa unu.
No unus qa sum9. Paulo an dixit: iudi
ciu meu veru e. qa solus no su. sz ego et
q me misit pr. Tanq diceret. Ido iudiciu meu
vm e. qa fili9 dei su. qa vm loquor: qa ipa
veritas ego su. Isti carnalr itelligentes dixerut.
Ubi e pr tuus: Modo audi arriane. Neqz
me scitis neqz prez meu: qa si scietis me.
et prez meu scietis. Qd e si me scietis
et prem meu scietis: nisi ego et pr unu
sum9: Qn vides aliq aliqu silez: itera
dat caritas vra cotidiana locutio e. non

sit vobis arduu qd ee adiutis vsitatu: qn g°
vides aliq aliqu silem. et nosti tu cui silis
sit. admiratus dicis. Quo iste ho silis e illi ho
mini. Hoc no dices: nisi duo eent. Hic ille
qui eu ignorat cui tu istu silem dicis: itane iqt
silis est: Et tu ad eu. Qd enim: Tu illu non
nosti: At ille. Non novi inqt. Ja tu ut illu
q nesciat. ei notu facias ex pnte quem cernit:
videns et dicis. Hunc vidisti: illu vidisti. No
utiqz qa hoc dixisti unu ee asseverasti. et
duos negasti: sz ppt silitudiez tale dedisti
rnsu. istu nosti: et illu nosti. Valde eni silis
e. et nichil distat omino. Hinc et dns. Si
me inqt scietis: et prez meu scietis. No
qa pr e fili9: sz qa pri silis fili9. Erubescat
arrian9. Gras dno qa et ipe arrian9 reces
sit ab errore sabelliano: et no e patripassian9.
Non dicat ipm prez indutu carne venisse ad
hoies ipm ee passu: ipm resurrexisse. et q°
damo ad se ascendisse. Non hoc dicat. Ag
noscat meu prem prez ee: et filiu filiu esse.
Bzo fr evasisti illud naufragiu: qre tendis
i alteru: Pr pr est. filius fili9 e. Quare di
cis dissilez: Quare diusu: Quare aliam
sbaz: Si dissilis eet nunq diceret discipulis:
q videt me videt et prez. Nunqd diceret iudeis:
si me scietis et prez meu scietis: Unde
hoc vm eet: nisi et illud vm ego et pr unu
sum9. Hec vba locut9 e ihs i gazophilacio
docens i teplo. Magna fiducia sine tiore.
No eni pateretur qd nollet: q nec nasceret si nol
let. Deniqz qd sequitur: Et nemo apphendit
eu: qa nodu venerat hora ei9. Hoc cu no
nulli cu audiut sub fato fuisse dnm xpz
credut et dicut. Ecce xps hebat fatu. O
si cor tuu no eet fatuu: no credes fatum.
Si fatu sicut no nulli itellexerut a fando
dcm e. id z a loquendo vbu dei quo hz fatu:
qn i ipo verbo oia sut q condita sut: Non
eni deus aliqd costituit: qd an nesciuit. In
vbo ipi9 erat qd fcm e. Mudus fcus e. et
fcus e. et ibi erat. Quo fcus e et ibi erat:
Qa dom9 qua edificat structor prius i arte
erat: et ibi meli9 erat sine vetustate sine
ruina. Tn ut ostendat arte fabricat domu:
pcessit qdamo dom9 ex domo. Et si dom9
ruat: ars manet. Ita apud dei vbu erat
oia q condita sut. qa oia i sapia fecit de9:
et cuncta nota fecit. No eni qa fecit didicit:
sz qa noverat fecit. Nobis qa fca sut nota
sut. illi nisi nota eent fca no esset. Preces
sit g° vbu. Et qd an verbu dei: Nichil oi

no: nā si aliq̇d eēt an̄. nō dcm̄ eēt ī pⁱncipio
erat v̄bū: ꝫ ī pⁱna° fcm̄ ē verbū. Deniqꝫ de
mūdo q̇d ait moyses. In pⁱa°. fecit deus ce
lū et terrā. Fecit qđ nō erat. Si g° feat qđ
nō erat: ⁊ an̄ quid erat? In pⁱ°. erat v̄bum.
Et vn̄ celū et terra? Omīa p ipm̄ fcā sūt.
Tu g° ponis xp̄m sub fato. Ubi sūt fata?
In celo inq̇t: ī ordīe et cōuersioīb9 syderū.
Quō g° fatū hꝫ: p que fcm̄ ē celū ⁊ sydēa:
cū tua volūtas si rcā sapias trāscendat ⁊ sy
dera? An qa nosti xpi carnē fuisse sub celo?
idō et ptātē xpi putas subditā celo? Audi stul
te. Nondū venerat hora eius: nō q̄ cogēret mori.
ꝫ qua dignaēt occidi. Noueat eī ipē qn̄ debe
ret mori. Intendit oīa q̄ p̄dcā sūt de illo:
et exspc̄tābat finiri oīa q̄ p̄dcā sūt an̄ eius
passionē futura. ut cū īpleta eēnt: tūc veni
ret passio dispositiōis ordīe. nō fatali ncā
tate. Deniqꝫ audite ut pbetis. Inter cetera
q̄ de illo ꝓphetata sūt scriptū ē etiā. Dederūt
ī escā meā fel. et ī siti mea potauerūt me
aceto. Quō fcā sūt ī euāa° nouim9. Pⁱus de
derūt fel: accepit gustauit et despuit. Post
ea ī cruce pendēs: ut oīa p̄dcā cōpleretur
ait. Sicio. Acceperūt spongiā aceto plenā:
ī arūdine ligauerūt et admouerūt pendēti.
Accepit ille et ait. Pfcm̄ ē. Quid ē pfectū?
Impleta sūt oīa q̄ an̄ passionē meā fuerāt
ꝓphetata. Ergo adhuc hic qđ facio? Deniqꝫ
postea q̄ dixit pfcm̄ est. iclinato capite tra
didit spm̄. Nunquid illi latrones iuxta cōfixi
qn̄ voluerūt exspirauerūt? Tenebātur vin
cul' carnis: qa nō erāt creatores carnis.
Claus cōfixi diu cruciabāt: qa īfirmitati
nō dn̄abant. Deus dn̄s āt qn̄ voluit carnē
ī vtero virgiali accepit: qn̄ voluit ad hoī
nes pcessit. q̄ diu voluit īter hoīes vixit:
qn̄ voluit a carne discessit. Hoc ē ptātis: nō
ncītatis. Hāc g° horā ille exspcābat: nō
fatalē ꝫ oporunā et volūtariā. ut pⁱus
oīa cōplentur: q̄ an̄ passionē ipi9 cōpleri
oportebat. Nā quō sb̄ fati ncātate positus
erat qui alio loco dicit: ptātē hēo ponēdi a
nimā meā. et ptātē hēo iterū sumēdi eā.
nemo tollit eā a me. ꝫ egoipē pono eā a
me. et iterū sumo eā? Ostendit hāc ptātē
qn̄ eū iudei q̄rebāt. Quē q̄ritis īquit? Et
illi. Ihesū. Et ille. Ego sū. Qua voce audi
ta: redierūt retro et ceciderūt. Dicet aliq̇s.
Si hec ī illo ptās erat: q̄re cū iudei īsulta
rēt pendēti et dicent. si fili9 dei ē descēdat
de cruce nō descendit: ut eis suā ptātem

descendēdo mōstraret? Quia paciāꝫ docebat:
idō potēciā differebat. Si eī qⁱ cōmotus
ad eoꝝ v̄ba descendēt: victꝰ cōuiciōꝝ dolo
re putaretur. Dersus nō descēdit: fix9 pmā
sit. qn̄ vellet abcessur9. Nā qđ ei magnū
fuit de cruce descēdē: q̄ potuit de sepulchro
resurgē? Intelligam9 g° nos quib9 h°. mis
tratū est. potenciā dn̄i nr̄i ihu xpi occultā tūc
maīfestā futurā ī iudicio: de quo dcm̄ est.
De9 maīfeste veīet: ds nr̄ ⁊ nō silebit. Quid
ē maīfestus veīet? Quia veit occult9 veīet
maīfestus de9 nr̄: h°. ē xp̄s et nō silebit. Quid
ē nō silebit? Quia pⁱmo siluit. Ubi siluit?
Qn̄ iudicat9 est. ut etiā h°. īpleret qđ ⁊ ꝓpha
p̄dixerat: sicut ouis ad īmolādū duct9 ē. ⁊ si
cut agn9 corā tondēte sine voce sic nō apuit
os suū. Si g° pati nollet nō pateretur. Si nō pa
teret sāguis ille nō fundetur. Si sāguis il
le nō fundēt: mūd9 nō redimēt. Agam9 itaqꝫ
grās et ptāti diuīitatis et misēatiōi īfirmita
tis eius: et de occulta potēcia quā iudei nō
nouerāt. vn̄ illis mō dcm̄ ē. neqꝫ me nostis
neqꝫ prēꝫ meū: et de carne suscepta quā iu
dei nouerāt. et cui9 patriam sciebāt. Vn̄ illis
alio loco dixit. Et me nostis: ⁊ vn̄ sim nostis.
Utrūqꝫ noueim9 ī xp̄o: et vn̄ equal' ē patri.
et vn̄ illo maior ē pr̄. Illud v̄bū ē illud ca
ro. Illud de9 est. illud hō: ꝫ vnus ē xp̄s deus
et hō. Explic' ō. xxxvij. Incip' xxxviij ab
eo q̄ dcm̄ ē. dixit g° eis ihs: ego vado et q̄
retis me usqꝫ ad id qđ ait. dixit eis ihs
ego pⁱncipiū qui et loquoꝝ vobis.

Lectio sc̄i euāgelij q̄ pcessit
hodiernā ita cōclusa erat:
qa locut9 ē docēs ī gazophi
latio ihs q̄ voluit et q̄ au
distis. et nemo apprehēdit
eū: qa nōdū venerat hora
eius. Hic disputatū ē dn̄ico die: qđ ipse
dig̃tus ē donare ītimaui9 caritati vr̄e. q̄re
dcm̄ sit nōdū venerat hora ei9: ne posiū
xp̄m sub aliq̄ ncātate fatali vlla īpietas
audēt īpbe suspicāi. Nondū eī venerat ho
ra eius qua ex ordīe suo scdm̄ ea q̄ p̄dcā sūt
de illo nō mori cogēretur īuit9: ꝫ occidēt pa
tus. Mō āt de ipā passiōe sua q̄ posita erat
nō ī eius ncātate ꝫ ptāte locut9 iudeis
dicēs. Ego vado. Cristo eī dn̄o mors pfectio
fuit. illo vn̄ venerat: et vn̄ nō discesserat.
Ego inq̇t vado et q̄retis me. Nō desiderio
ꝫ odio. Nā illū postea q̄ abcessit ab oculis
hoīm īquisierūt: et q̄ oderāt et q̄ amabāt.

capl'm.

Illi pseq̄ndo illi h̄re cupiēdo. In psalmus ait
dn̄s p ꝓphaꝫ. Periyt fuga a me. et nō est qui
requirat aīaꝫ meā. Et iterū ī alio loco ī psalmo.
Confundatur ꝛ reuereat̄ requirētes aīam
meā. Culpauit qui nō requireret: dāpnauit
qui reqreret. Malū ē g° nō q̄re aīaꝫ xp̄i: ꝫ
quō eā q̄sierūt discipli. Et malū ē q̄rere a
nimā xp̄i: ꝫ quō eā iudei q̄sierūt. Illi enī
ut h̄rēnt: isti ut pderēt. Deniqꝫ isti q̄a s' q̄re
bāt more malo: corde puerso. qd sequt9 adiūx
it: Queretis me. Et ne putetis q̄a bn̄ me
q̄retis: ī pctō vr̄o moriemī. Hoc ē xp̄m ma
le q̄rere: ī pctō suo mori. Hoc ē illū odisse:
p quē possit solū saluū ēē. Cū eī hoīes q̄rū
spes ī dō est. nō h̄eant mala redde p malis:
reddebāt isti mala p bonis. Pnūciauit g°
illis dn̄s: dixitqꝫ sentēciā. p̄sciens q̄ ī pctō
suo morerētur. Deīn adiūxit. Quo ego vado
vos nō potestis veīre. Hoc et discipulis alio
loco dixit: nō tn̄ eis ī pctō vr̄o moriemī. Qd
āt dixit: Qd ꝛ estis. Q° ego vado vos veīre nō po
testis. Nō abstulit spē. ꝫ pdixit dilatiōeꝫ. Cū eī h°
discipulis dn̄s loq̄bat̄ tūc nō poterat veīre quo
ille ibat: ꝫ postea ventuiri erāt. isti āt nūq̄
quib9 p̄sciens dixit: ī pctō vr̄o moriemini.
Hijs āt audiuis verbis: quō solet carnea
cogitantes et sc̄dꝫ carnē iudicātes. et totū
carnalit̄ audiētes atqꝫ sapiētes dixerūt.
Nūqd īterficiet semetipꝫ: q̄a dicit quo ego
vado vos nō potestis venire: Multa v̄ba:
et oīno īsipiētia plena. Quid enī: Nō pote
rāt illo veīre quo ille p̄rexisset: si īterficeret
semetipm̄: Nūqd nō ipi erāt morituri: Qd
ē g° nūqd īterficiet semetipm̄: q̄a dixit quo
ego vado vos nō potestis veīre: Si de mor
te hoīs dicēt: q̄s hō nō moritur: Ergo quo
ego vado dixit cū nō itur ad mortē: ꝫ quo
ibat p9 mortē. Illi itaqꝫ nō ītelligētes ista
r̄nderūt. Et dn̄s ad eos q̄ terrā sapiebant
qd ait. Et dicebat eis. Vos de deorsū estis:
idō terrā sapitis. q̄a sicut serpentes terrā
māducatis. Qd est terrā māducatis:
Terrenis pascimī. terrenis delectamī. ītēis
īhiatis: sursū cor nō h̄etis. Vos de deorsū
estis: ego de supnis sū. Vos de mūdo hoc
estis: ego nō sum de hoc mūdo. Quō eī
erat de mūdo: p quē fc̄us est mūdus:
Oīs de mūdo p9 mūdū: q̄a pri9 mūd9.
et sic hō de mūdo. Pri9 āt xp̄s et deīn mū
dus: q̄m āñ mūdū xp̄s. āñ xp̄m nichil:
q̄a ī p̄ncipio erat v̄bū. oīa p ipm̄ fc̄a sūt.
Hic g° erat ille de supnis. De qb9 supnis:
De aere: Absit. ibi et aues volitāt. De celo
qd videmus: Et hoc absit: ibi ꝛ stelle et sol
et luna circūeunt. De angelis: Neqꝫ h° in
telligatis: p illū et angli fc̄i sūt. p quē oīa
fc̄a sūt. De quib9 g° supnis xp̄s: Ab ipo p̄re.
Nichil illi deo supius qui v̄bū genuit eq̄le
sibi: coet̄nū sibi. vnigenitū sine tp̄e: p quē con
deret tp̄a. Hic g° accipe xp̄m de supnis: ut ex
cedas cogitatiōe tua oīnē qd fc̄m est. vniūsā
oīno creaturā: oē corpus oēm cōditū spm̄.
oēm rem quoqmō mutabilē: totū excede sic̄
excessit iohēs ut cōtingeret. ī p̄ncipio erat v̄bū:
et. v. e. a. d. et. d. e. v. Ego g° inq̄t de supnis:
vos de hoc mūdo estis. ego nō sū de hoc mūdo.
Dixi g° vobis: q̄a moriemī ī pctīs vr̄is. Ex
posuit nobis fr̄es: qd ītelligi voluerit. vos de
hoc mūdo estis. Idō quippe dixit vos de hoc
mūdo estis: q̄a pctōres erāt. q̄a iniq̄ erant:
q̄a īfideles erāt. q̄a terrena sapiebāt. Nā qd
vob̄ videtur de sc̄is aplis: Q̄tū īterat īter
iudeos et aplos: Q̄ntū inter tenebras et lu
cē: q̄ntū īter fidē et infidelitatē. q̄tū inter
pietatē et īpietatē: q̄tū inter spem ꝛ despa
tione. q̄tū īt̄ caritatē et cupiditatē. Quid
tū g° īterat. Quid g°: Q̄ā tn̄ īterat:
apli de mūdo nō erāt: Si cogites quō nati
sint. et vn̄ venerīt: q̄a oīs ex adā venerūt.
de hoc mūdo erāt. Sꝫ qd eis ait ipē dn̄s:
Ego vos de hoc mūdo elegi. Qui g° de mūdo
erāt fc̄i sūt nō de mūdo: et ptinē ceperunt
ad eū p quē fc̄us ē mūdus. Isti āt remāse
rūt ēē de mūdo: quib9 dc̄m est. moriemī in
pctīs vr̄is. Nemo g° dicat fr̄es: de hoc mūdo
nō sū. Quisq̄s es hō: de hoc mūdo es. sed
venit ad te qui fecit mūdū. et liberauit te de
hoc mūdo. Si delectat te mūdus: sp vis ēē
īmūdus. Si āt te nō iā delectat hic mūdus:
iā tu es mūdus. Verūptn̄ si p aliquā īfirmi
tatē adhuc te delectat mūdus: h̄itet ī te q̄
mūdat. et eris mūdus. Si āt fueris mūd9:
nō remanebis ī mūdo. nec audies qd audi
erūt iudei: moriemī ī pctīs vr̄is. Oīs eī
cū pctō nati sum9: oīs viuēdo ad id qd
nati eram9 addidim9. magis q̄ꝫ de mūdo
fc̄i sum9: q̄ tūc q̄n de pntib9 nr̄is nati su
mus. Et ubi eēm9 si ille nō venīet q̄ non
h̄ebat pctm̄: ut soluēt omē pctm̄: In quē
iudei quia nō credebāt: merito audierūt. mo
riemī ī pctīs vr̄is: q̄a nō h̄re pctm̄ nullo
mō potuistis. q̄ cū pctō nati estis. Sed tn̄
inq̄t si ī me credētis: cū pctō quidē nati es
tis. ꝫ ī pctō vr̄o morituri nō estis. Tota g°

īfidelitas uideoꝛ ipā erat: nō pctm hre. ꝫ
ī pctis mori: hoc ē qd̓ fugē debꝫ oīs xpia
nus. Pꝑter hͦ ad baptismū currit: pp hoc q
egritudīe aliūde ul' piclitat̄ sibi desiderat
subueniri. Pꝑter hoc etiā sugēs puulus a
mrē pijs maībꝫ ad eccliaꝫ fertur: ne sine
baptismo exeat. et ī pctō qͦ natꝫ ē moriat̄.
Infelicissīa conditio: misera sors istoꝝ.
qui de ore veridico audierūt ī pctis vrīs
moriemī. Vn̄ tn̄ hoc eis cōtingat exponit.
Si eī nō credideritis: moriemī ī pctis vrīs.
Credo frēs ī illa mltitudīe q̄ dnm̄ audie
bat: et eos fuisse q̄ credituri erāt. Cū in
oēs āt ꝑtesserat seuerissīa illa snīa: ī pctō
vrō moriemī. Ac p hoc et illis q̄ credituri
erāt spes erat ablata. Illi seuiebāt: illi ti
mebāt. Jmmo nō timebāt: ꝫ iā despabāt.
Reuocauit eos ī spem. adiunxit eī. Si nō cre
dideritis qa ego sū. moriemī ī pctis vrīs.
Ergo si credideritis qa ego sū. nō moriemī
ī pctis vrīs. Reddita ē spes despantibus:
excitatio fcā ē de dormiētibꝫ. Cordibꝫ eni
gilauerūt: ūn plurimi crediderūt: sicut
ewāgelij ipiꝫ cōsequētia testat̄. Erāt eī
illic mēbra xpī: q̄ nōdū adheserāt corpi
xpī. Et ī illo pplo a quo crucifixus ē. a quo
ī ligno suspensus ē. a quo pendēs irrisus
ē. a quo lācea vulneatus ē. a quo felle et
aceto potatus ē. erāt mēbra xpī p quibꝫ
dixit: pr̄ ignosce illis qa nesciūt qd faciūt.
Qd āt cōuerso nō ignoscit̄: ꝛ si fusus x̄
sanguis ignoscat̄: Qs hoīcida despet: si
ī spem redditus ē. a quo xpc occisus est:
Crediderūt mlti: donatꝫ ē eis sāguis
xpī. ut magis eū biberēt quo liberarētur:
qm̄ rei de illo effuso tenentur. Qs despet
si ī cruce latro saluatꝫ est: Ān paululū
hoīcida: pꝫ paululū accusatꝫ. cōuictꝫ dāp
natus. suspēsus liberatus. Noli mirari:
vbi cōuictꝫ ibi dāpnatus. ꝫ ibi liberatus
ubi mutatus. In hoc gͦ pplo cui dn̄s loqbat̄
erāt q̄ ī pctō suo fuerāt morituri: erāt
etiā qui ī ipm̄ qui loqbat̄ fuerāt credituri
et ab omi pctō liberādi. Tu hoc attende
qd̓ ait dn̄s xpc. Si nō credideritis qa ego
sū. moriemī ī pctis vrīs. Qd ē si nō credi
deritis qa ego sū: Ego sū. Quid: Nichil
addidit: mltū ē qd̓ cōmendauit. Exspec
tabat̄ eī ut dicēt qd esset: nec tn̄ dixit
qd̓ exspectabat̄. Vt dicēt forte nisi credi
deritis qa ego sū xpc: ~~nisi credideritis quia
ego sū filiꝫ dei~~. nisi credideritis qa ego sū

filiꝫ dei. nisi credideritis qa ego sū vbū pris:
nisi credideritis qa ego sū cōditor mūdi.
n̄ credideritis qa ego sū hoīs formator ꝛ reformator. cre
tor et recreator. fctor et refactor: n̄ hoc cre
dideritis qa ego sū moriemī ī pctis vrīs. Mul
tū cōmēdauit ipm̄ ego sū. qa et sic dixerat̄ deꝫ moy
ysi. ego sū q̄ sū. Qs digne loquit̄ quid
sit sū: Mittebat deꝫ p angelm̄ suū seruū suū
moysen ad liberādū ex egipto pplm̄ suū. Le
gistis qd̓ audistis et nostis. Cōmemoro tn̄ ē.
Mittebat trementē excusantē: ꝫ obedientem.
Cū gͦ excusaret ait deo: quē loq in āgelo
ītelligebat. Si dixerit mi pplꝫ qs ē deus q̄ mi
sit te. qd ei dicā: Et dn̄s ad eū. Ego sū qui
sū. Et repetiuit. Dices filijs isrl'. Qui ē mi
sit me ad vos. Nō ait et ibi ego sū deus: aut
ego sū mūdi fabricator. aut ego sū oīm rerū
creator: aut ego sū ipiꝫ ppli liberādi ꝑpagā
tor. ꝫ hoc tm̄: ego sū q̄ sū. et dices filijs isrl'.
qui est. Nō addidit q̄ ē deus vr̄: q̄ ē deꝫ prm̄
vroꝝ. ꝫ tm̄ hoc dixit. q̄ ē misit me ad vos.
Forte mltū erat et ad ipm̄ moysen sic̄ mltū
ē et ad nos. et mltomagis ad nos ītelligere
qd dcm̄ sit. ego sū q̄ sū. et q̄ est misit me ad
vos. Et si forte capet moyses: illi ad quos
mittebat̄ qn̄ capent: Distulit gͦ dn̄s qd
cape ho nō posset: et addidit qd̓ cape possꝫ.
Adiunxit eī et ait. Ego sū deꝫ abrahā. et deꝫ
ysaac. et ds iacob. Hoc potes cape. Nā ego
sū q̄ sū. q̄ mens pt capere: Quid gͦ nos:
Audebimꝫ ne aliqd dicē ex hoc qd̓ dcm̄ est.
ego sū q̄ sū. ul' pocius ex hoc qd̓ dnm̄ dicē
audistis: ꝛ nisi credideritis qa ego sū morie
mi ī pctis vrīs: Ita ne hijs viribꝫ meis
tātillis et pene null' audebo disputare qd sit
qd̓ ait dn̄s ihs xpc: ꝛ n̄ credideritis qa ego
sū: Audebo ipm̄ dnm̄ īterrogare: Audite
me īterrogantē pocꝫ q̄ disputantē: magis
q̄rentē q̄ ꝑsumentē. pocꝫ discentē q̄ do
centē. Et certe ī me ul' p me. etiā vos ī
terrogate. Presto ē etiā ipē dn̄s: q̄ vbiq
est. Audiat īterrogādi affcm̄: et ītellige
di prestet effcm̄. Nā ego quibꝫ vbis et
si forte aliqd capio: ꝑducē possū qd capio
ad corda vrā: Qs nā sufficit sonꝫ: Que
suppetit eloqntia: Que vires ītelligēdi:
Que facultas ꝑferendi: Dicā gͦ dn̄o nr̄o
ihu xpo: dicā et audiat me. Credo ꝓ ite:
oīno nō dubito. Ipē eni dixit. Ecce ego
vobiscū sū omibꝫ diebꝫ: usqꝫ ad cōsumma
tionē scli. O dn̄e deꝫ nr̄ qd ē qd̓ aisti: ꝛ nisi
credideritis qa ego sū: Qd eī nō est con

q̄ fecisti? Nūq̄d celū nō est? Nūq̄d t̄ra nō
est? Nūq̄d nō sūt ea q̄ in celo et ī terra nō sūt?
Nūquid hō ip̄e cū loq̄ris nō est? Nūq̄d angl̄s
quē mittis nō est? Si omīa sūt hec q̄ p te fc̄a
sūt. q̄d ē q̄d tibi ꝓpriū q̄ddā tenuisti ip̄m esse:
q̄d aliis nō dedisti ut tu solus esses? Nā quō
audio ego sū q̄ sū. q̄ alia nō sint? Et quō
audio nisi credideritis q̄a ego sū? Illi eī nō
erāt qui audiebāt? Et si peccores erāt hoīes
erāt. Quid g° facio? Qd̄ sit ip̄m eē dicat
cordi: īt9 dicat. īt9 loq̄tur. hō interior au
diat; mēs capiat vē esse. Est eī sp̄ eodē mō
eē. Res eī aliā q̄lib3 oīno: q̄ cepi disputarē.
et desisti q̄rere. forte q̄d audiui volo loqui:
auditui meo det exultatiōe3 et vbō cū loquor.
res eī q̄lib3 prorsus q̄lican3 excellētia si mu
tabilis ē nō verū est. Nō enī ē ibi ~~nō~~ vm
eē: ubi ē et nō esse. Quicq̄d enī mutari pt̄:
mutatū nō ē q̄d erat. Si nō est q̄d erat mors
q̄dā ibi fc̄a est. Peremptū ē aliq̄d ibi q̄d erat
et nō est. Nigredo mortua ē in capite albes
centis senis. Pulchritudo mortua ē ī corpe
fessi et incurui senis. Mortue sūt vires ī
corpe lāguentis: mortua ē statio ī corpore
āmbulātis. mortua ē āmbulatio ī corpe stātis.
Mortua ē ambulatio et statio ī corpe iacentis:
mortua ē locutio ī ligua tacentis. Quicq̄ mu
tatur et ē q̄d nō erat: uideo ibi q̄ndā vitā
ī eo q̄d est. et morte ī eo q̄d fuit. Denique de
mortuo cū d̄r: ubi ē homo ille. r̄ndet fuit.
O veritas q̄ vē es nā in oīb9 actiōib9 et
motib9 nr̄is: et ī omī prsus agitatiōe creā
ture duo tp̄a īuenio: p̄teritū et futurū. p̄ns
q̄ro nichil stat. Qd̄ dixi iā nō est. q̄d dicturus
sū nōdū est. Qd̄ feci iā nō est. q̄d facturus sū
nōdū est. Qd̄ vixi iā nō est. q̄d victur9 sū nōdū
est. Preteritū et futurū īuenio ī omī motu re
rū. In veritate q̄ manet p̄titū et futurū nō in
uenio: s3 solū p̄sens et h°. īcorruptibilr̄. q̄d
ī creatura nō est. Discute rerū mutationes:
īuenies fuit et erit. Cogita deū īuenies est.
ubi fuit et erit eē nō possit. Ut g° et tu sis.
trāscende tp̄s. S3 q̄s trāscendet virib9 suis?
Leuet eū ille q̄ pr̄i dixit. Volo ut ubi ego sū.
et ipi sint mecū. Hoc itaq3 ꝓmittēs ne
moriamur ī pc̄tis nr̄is: nichil aliud dn̄s
xp̄s ihs m̄ videt̄ hiis v̄bis dixisse. nisi cre
dideritis q̄a ego sū. prsus nichil aliud vide
tur m̄ hiis v̄bis dixisse q̄ hoc. n̄ credideritis
q̄a de9 sū. moriemī ī pc̄tis vr̄is. Bn̄ deo
grās q̄a dixit nisi credideritis: nō dixit n̄
cepitis. Qs̄ eī hoc capiat? Aut vō quia

ausus sū dicē et visi estis ītelligē: aliq̄d de
tanta īeffabilitate cepistis? Si g° nō capis
fides te liberat. Id̄o et dn̄s nō ait n̄ cepi
tis q̄a ego sū. s3 q̄d poterāt dixit. n̄ credide
ritis q̄a ego sū. moriemī ī pc̄tis vr̄is. Et illi
sp̄ t̄rena sapiētes: et sp̄ s̄cdm carnē ⁊ au
dientes et r̄ndentes. quid ei dixerūt? Tu
quis es? Nō enī cū dixisti n̄ credideritis q̄a
ego sū. addidisti q̄s eēs. Qs̄ es ut credam9?
Et ille principiū. Ecce q̄d est eē: principium
mutari nō pt̄. Principiū ī se manet: et īno
uat oīa. Principiū ē cui dc̄m ē. tu aūt idē ip̄e
es. et āni tui nō deficiēt. Principiū ait qui
et loquor vobis. Principiū me credite: ne
moriamī ī pc̄tis vr̄is. Tanq̄ eī ī eo q̄d dix
erūt tu q̄s es. nichil aliud dixerūt: q̄ q̄d
te eē credim9. r̄ndit. Principiū id3 principiū
me credite. In greco naq3 eloq̄o discernitur:
q̄d nō pt̄ ī latino. Apud grecos eī feminini
gn̄is ē principiū: sic̄ apud nos lex gn̄is
feminini est. q̄ apud illos ē masculini: sicut
et sapiā et apud nos ⁊ apud illos generis
feminini. Cōsuetudo locutiōis id̄o p diuisas
liguas variat genera vocabulor: q̄a ī ip̄is
rebus nō īuenis sexū. Nō eī sapiā vē femina
ē. cū xp̄s sit dei sapiā: et xp̄s appellat̄ gen̄e
masculīo. sapiā feminino. Cū g° dicerēt ei
dei tu q̄s es. ille q̄ sciebat eē ibi q̄sdā credi
turos: et id̄o dixisse tu q̄s es. ut sciret quid
illū credē deberēt: r̄ndit. Principiū. Nō tanq̄
diceret principiū sū. s3 tanq̄ diceret: principiū
me credite. Qd̄ ī sermoē greco dixi euide
ter appet: ubi feminini gn̄is ē principiū.
velut si vellet dicē se eē veritatē: et dicēti
bus tu q̄s es r̄ndēt veritatē. cū videatur
ad id q̄d dc̄m est. tu q̄s es r̄ndē debuisse
veritas id3 veritas sū. S3 alti9 r̄ndit cū
vidēt eos ita dixisse: tu q̄s es. ac si dicēt.
Qm̄ abs te audiui9 nisi credideritis q̄a
ego sū. q̄d te eē credim9? Ad hoc r̄ndit.
Principiū. Tanq̄ diceret. Principiū me credite.
Et addidit. Qui et loquor vob̄: id3 q̄a
humilis p̄p uos fc̄us ad ista v̄ba descēdi.
Nā si [illegible] principiū sicuti ē ita manet ap°
prē3 ut nō acciperet formā serui: et hō nō
loq̄ret̄ hoīb3. quō ei crederēt: cū īfirma cor
da ītelligibile verbū sine voce sensibili
audire nō possēt? Ergo inq̄t credite me
eē principiū: q̄a ut credatis nō solū sū. s3
et loquor vobis. S3 de hac re iā mlt̄ū
ē nobis loqui. Placeat itaq3 caritati vr̄e:
ut q̄d restat illo adiuuāte sue9 cr̄stio reddituri.

Explic͡t ō xxxviij. Incip͡t xxxix. ab eo qd̕ dcm̄ ē. mlta h̄eo de uobis loq̄ et iudicare: sȝ q̄ misit me verax ē. usq̄ȝ ad id ubi ait: et nō agnouerūt q͞a prē̄ȝ ei⁹ dicebat deū.

Verba dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i q̄ habuit cū iudeis: ita moderatᵃs loq̄lam suā. ut et tecta nō uideret: et fideles oclos apiret. q̄ hodie de sc̄o ewāg͡o recitata sūt ista sūt. Dicebat g͡o iudei. Tu q̄s es: Quia dixerat supra dn̄s ni credideritis q͞a ego sū. moriemī ī pcc̄īs v̄rīs: ad hoc g͡o illi. tu q̄s es veluti q̄rentes nosse ī quē deberet credē: ne ī suo pcc̄o moreretur. R̄ndit dicētibus tu q̄s es. et ait. Principiū q̄ et loquor vob̄. Si se dixit dn̄s ēē pn̄cipiū: q̄ri p̄t vtrū et pr̄ pn̄cipiū sit. Si eī fili⁹ pn̄cipiū est qui h̄ȝ prē̄ȝ: q̄nto facili⁹ ītelligēd⁹ ē de⁹ pr̄ ēē pn̄cipiū q̄ h̄ȝ quidē filiū cui pr̄ sit. ſȝ nō h̄ȝ de quo sit. Fili⁹ eī pr̄is ē fili⁹: et pater vtiq̄ȝ filij pr̄ est. Sed de⁹ de dō fili⁹ dicit͛: lumē de lumine fili⁹ dr̄. Pr̄ dr̄ lumē: sed nō de lumine. Pr̄ dr̄ deus: ſȝ nō de deo. Si g͡o deus de dō lumē de lumine pn̄cipiū est. q̄nto facili⁹ ītelligit͛ pn̄cipiū lumē de q͡o lumē. et deus de quo dē. Videt͛ itaq̄ȝ valde absurdū ut filiū dicam⁹ pn̄cipiū et prē̄m pn̄cipiū nō dicam⁹. Sed qd̕ agem⁹: Nūqd̕ duo erūt pn̄cipia: Cauendū ē hoc dicē. Q̄d g͡o: Si et pr̄ pn̄cipiū et fili⁹ pn̄cipiū: quō nō duo pn̄cipia: Q̄uō dicim⁹ prē̄ȝ deū et filiū deū: nec tn̄ dicim⁹ duos deos. Nefas ē enī dicē duos deos: nefas ē dicē tres deos. Et tn̄ qui pr̄ ē nō est filius: q̄ fili⁹ est ē nō est pr̄. Sp̄s at̄ sc̄us pr̄is et filij sp̄us: nec pr̄ ē nec filius. Quāuis g͡o sicut aures catholice erudite sūt ī gremio m̄ris ecc̄e: nec ille qui ē pr̄ sit filius. nec ille q̄ est fili⁹ sit pr̄: nec sp̄us sc̄us pr̄is et filij sit u̕l filius u̕l pr̄ tres deos tn̄ ēē nō dicim⁹. Q̄uis de singul̕ si q̄ratur: nc̄e ē de q̄uiq̄ȝ īterrogati fuerim⁹. deū ēē fateamur. Et absurda ista videtur hoib⁹ solita trahētib⁹ ad īsolita: visibilia ad inuisibilia. creaturā cōpantib⁹ creatori. Interogāt eī nos aliq̄n īfideles: et dicūt. Patrē quē dicitis ꝛ deū dicitis: R̄ndem⁹ deū. Sp̄m sc̄m quē dicitis ꝛ deū dicitis: R̄ndem⁹ deū. Ergo inq̄ūt pr̄ et filius et sp̄us sc̄s tres sūt dij. R̄ndem⁹. Non. Turbātur nō illumināntur. Cor clausū h̄nt: quia clauē fidei nō h̄nt. Nos g͡o f̄r̄es fide p̄cedente q̄ sanat oclm̄ cordis nr̄i: qd̕ ītelligimus sine obscuritate capiam⁹. qd̕ ītelligim⁹ sine dubitatiōe credam⁹. A fūdamēto fidei nō recedam⁹: ut ad culmē pfc̄ōis veniam⁹. Deus ē pr̄: deus ē fili⁹. dē ē sp̄us sc̄s. Et tn̄ pr̄ nō est qui fili⁹: nec fili⁹ ē q̄ pr̄. nec sp̄us sc̄s pr̄is et filij sp̄s aut pr̄ ē aut fili⁹. Trinitas vnus de⁹. Trinitas vna eternitas: vna ptas vna maiestas. Tres ſȝ nō dij. Nō in calūpniator ridear. Q̄d g͡o tres: Si eī tres ait: opoztet dicat qd̕ tres. R̄ndeo. Pr̄ et fili⁹ et sp̄us sc̄us. Ecce inq̄t tres dixisti. Sed qd̕ tres: Ex p̄rime p̄mo tu numera. Nā ego cōpleo tres. cū dico pr̄ et filius et sp̄us sc̄us. Id eī qd̕ pr̄ ē ad se deus ē. Q̄d fili⁹ ad seipm̄ de⁹ est. qd̕ ad prē̄m ē fili⁹ est. Ista q̄ dico potestis de similitudib̄ȝ agnoscē cotidianis. Homo ꝛ alter hō si ille sit pr̄ et ille fili⁹ q̄ hō ē ad seipm̄ ē. qd̕ pr̄ ē ad filiū est. Et fili⁹ q̄ hō ē ad se ipm̄ est. qd̕ at̄ fili⁹ ē ad prē̄ȝ est. Pater eī nomē est dcm̄ ad aliq̄d: et fili⁹ ad aliq̄d. Sȝ isti duo hoīes sūt. At vō pr̄ deus. ad aliq̄d ē pr̄ id ē ad filiū: et fili⁹ deus ad aliq̄d est filius id ē ad prē̄ȝ. Sȝ nō quō illi duo hoīes sūt. sic isti duo dij. Quare hoc nō ita ē ibi: Q̄a illud aliud: hoc at̄ aliud ē. q͞a illa diuinitas ē. Est ibi aliq̄d ineffabile qd̕ v̄bis explicari nō possit: ut et nūs sit et nūs nō sit. Videte eī si nō q̄i apparet nūs pater et fili⁹ et sp̄s sc̄s trinitas. Si tres qd̕ tres: Deficit nūs. Ita deus nec recedit a nūo: nec capitur nūo. Q̄a tres sūt tanq̄ ē nūs. Si q̄ris qd̕ tres nō est nūs. Vn̄ dcm̄ est. Magn⁹ dn̄s nr̄ et magna v̄tus ei⁹: et sapiētie ei⁹ nō est nūs. Vbi cogitare ceperis numerare īcipis: ubi numerauēis qd̕ numerauēis nō potes r̄ndere. Pater pr̄ est. fili⁹ fili⁹ est. sp̄us sc̄s sp̄s sc̄s est. Q̄d sūt isti tres pr̄ et fili⁹ et sp̄s sc̄s: Non tres dij: Nō. Tres Non. Non tres oīpotentes: Nō. Tres mūdi creatores: Non. Ergo omp̄s pater: Plane omp̄s. Ergo et fili⁹ nō omp̄s: Plane et fili⁹ omp̄s. Ergo et sp̄s sc̄s nō omp̄s: Non; ſȝ vn⁹ omp̄s. Hoc solū nūm īsinuat. Q̄a enī qd̕ aliq̄d inuicē sūt. nō qd̕ ad se sūt. Q̄a enī pr̄ ad se ē deus: simul cū filio et sp̄u sc̄o nō sūt tres dij. Q̄a ad se ē omp̄s simul cum filio et sp̄u sc̄o nō sūt tres omnipotētes. Q̄a vō nō ad se est pr̄ ſȝ ad filiū: nec fili⁹ ad se ē sed ad prē̄m. nec sp̄s sc̄us ad se ī eo qd̕ dr̄ sp̄s pr̄is et filij nō est qd̕ dicā tres. nisi prē̄ȝ et filiū et sp̄m sc̄m vnū deū vnū oīpotentē. Ergo vnū

Filiū q̄ dicitis ꝛ deū dicitis: R̄ndem⁹ deū.

Et qd̕ omp̄s ... Tres ... tentes

principium. Accipite aliqd de scripturis scis: vn
hoc qd dr utcumq3 capiatis. Postea quam dns
nr ihs xps resurrexit: et cu voluit ascedit
i celu .x. dieb9 illic ipletis misit in spm
scm: quo ipleti qui aderat i cenaculo vno.
oim gentiu linguis ceperut loq. Miraculo
exterriti dni interfectores copuncti doluerut:
dolentes mutati sut. mutati crediderut. Ac
cesserut corpi dni id e nuo fideliu ta milia
hoim. Ite alio fco quodam miraculo: accesserut
alia quinq3 milia. Fca est plebs vna no parua
i qua omis accepto spu sco quo amor spual'
accesus e. caritate ipa et fervore sps i vnu
redacti ceperut i ipa societate vnitate ve
dere q hebat: et pcia pone ad pedes aplor.
ut distribueret unicuiq3 sicut op9 erat.
Et de illis hoc scriptura dicit: qz erat eis aia
vna et cor vnu i deu. Attendite go fres et
hic agnoscite misteriu trinitat: quo dicam9 et
pr e et fili9 est. et sps scs est. et tn vn9 deus.
Ecce illi tot milia erat: et aia vna erat. Sz
vbi? In deo. Quato magis ipe deus? Nuqd
erro i verbo qn dico duos hoies duas aias:
aut tres hoies tres aias. aut mltos hoies
mltas aias? Recte utiq3 dico. Accedat ad deu:
vna aia e oim. Si accedetes ad deu mlte
aie p caritate vna e aia; et mlta corda vnu
cor. qd agit ipe fons caritatis i pre et filio?
Nonne ibi magis trinitas vn9 e deus. In corde
eni nobis caritas venit. de ipo spu sco sicut dicit
apls: caritas dei diffusa e in cordib9 nris
p spm scm q datus e nobis. Si go caritas
dei diffusa e in cordib9 nris p spm scm q
datus e nobis mltas aias facit vna aiaz: et
mlta corda facit vnu cor. quatomagis pr et fili9
et sps scs vnus deus: lume vnu. vnu qz prin
cipiu? Audiam9 go principiu qd loquitur nobis.
Multa inqt heo de vobis loqui et iudicare.
Meministis qd ait: ego no iudico queqm.
Ecce mo dicit: mlta habeo de vobis loqui
et iudicare. Sz aliud e no iudico: aliud
heo iudicare. Non iudico dixit ad pns. Vene
rat eni ut salvaret mudu: no ut iudicaret
mudu. Qd at dicit mlta heo de vobis loq
et iudicare: iudiciu futuru dicit. Ideo eni as
cendit: ut veniat iudicare vivos et mortuos.
Nemo iustius iudicabit: qz qui iniuste iu
dicatus est. Multa inqt habeo de vobis lo
qui et iudicare: sz qui me misit verax e.
Videte quadmodu pri det gliaz equal' fili9.
Exemplu eni nobis pbet: et tamqz i cordib9
nris loqtur. O ho fidel' si ewangeliu meu au
dis: dicit tibi dns de9 tuus. Ubi ego i pnci°
vbu de9 apud deu equal' pri: coeternus gig
neti. do gliaz ei cui9 su fili9: quo tu supb9
es adusus eu cui9 es seru9? Multa iquit
heo de vobis loq et iudicare: sz q me misit
verax est. Tamqz diceret. Ideo vm iudico: quia
fili9 veracis veritas su. Pr verax: filius
veritas. Quid putam9 ee aplius? Cogitem9
si possu9: qd e ampli9. verax an veritas. De
quib9 qram9. Pius ho: sz plus e ipa pie
tas. Pius eni a pietate: no pietas a pio.
Pt ee pietas: sz ille q pius erat fcs e im
pius. ipe pdidit pietate. pietati nichil ab
stulit. Quid ite pulcher et pulchritudo? Plus
e pulchritudo qz pulch. Pulchritudo eni pul
chru facit: no pulcher facit pulchritudinez. Cas
tus et castitas. Castitas plane pl9 e qz cas
tus. Si eni castitas no eet: vn essz iste cas
tus no hret. Si at noluerit ee castus: casti
tas itegra pseverat. Si go plus pietas qz
pius: pl9 pulchritudo qz pulcher. pl9 casti
tas qz castus: nuqd dicturi sum9 pl9 veritas
qz verax? Si hoc dixerim9: filiu icipiem9
dice pre maiore. Ait eni aptissime ipe dns. Ego
su via veritas et vita. Ergo si fili9 veritas: pr
qd nisi qd ait ipa veritas? q me misit verax
e? Filius veritas: pr verax. Quid plus sit qro:
sz equalitatem invenio. Verax eni pr: no ab ea
veritate verax e. cui9 pte cepit: sz qua tota
genuit. Video plani9 ee dicedu. Et certe ne
vos diu tenea: hodie huc usq3 tractet. tu fini
ero qd volo dice adiuvante do se sermo clau
dat. Hoc ido dixi: ut itentos vos facere. Ois
aia qm res e mutabil': et qmvis mag creatura.
tn creatura: qmvis corpe melior tn fca. Omis
go aia qm mutabil' est. hoc e mo credit mo
no credit: mo vult mo no vult. mo adultera
mo casta: mo bona mo mala mutabil' est.
Deus at hoc qd est e. Ideo ppm sibi nomen
tenuit: ego su q sum. Hoc et fili9 dicedo: ni
credideritis qa ego su. Ad hoc ptinet: et tu qs
es? principiu. Deus go imutabil' est. aia mu
tabil' est. Quu capit aia ex do vn sit bona
pticipado fit bona: quo tuus ocls pticipado
videt. Na lumine sbtracto no videt: cui9 pti
ceps fcus videt. Qa go aia pticipado fit
bona: si mutata cepit ee mala. bonitas
manet cui9 erat pticeps bona. Bonitas
eni cuiusda pticeps fca est cu bona esset:
qua mutata i peius. itegra bonitas pma
net. Si recedat aia et mala fiat: no mi
nuitur bonitas. Si revtat et fiat bona: no

cessat bonitas. Fons est oculus tuus particeps lu
cis huius: et vides. Clausus est: hanc lucem non
minuisti. Apertus est: hanc lucem non auxisti.
Hac data similitudine fratres intelligite: quia si
pia est anima est pietas apud deum. cuius sit particeps
anima. Si est casta anima: est castitas apud deum. cuius est par
ticeps anima. Si est bona anima: est bonitas apud deum. cuius est par
ticeps anima. Si est verax anima: est veritas apud deum. cuius est par
ticeps anima. Cuius particeps si non fuit anima: omnis homo mendax.
Si omnis homo mendax: nullus homo de suo verax. Pater
autem verax: de suo est verax. quia genuit veritatem.
Aliud est verax est homo iste quia iam percepit veri
tatem: aliud est verax deus. quia genuit veritatem.
Ecce quomodo verax deus est. non participando sed gene
rando veritatem. Video vos intellexisse et gau
deo. Sufficit vobis hodie: cetera quando domino pla
cuerit. sicut donaverit exponemus.

Explicit omelia .xxxix. Incipit .xl. ab eo loco ubi
dominus est. cum exaltaveritis filium hominis usque ad
id. hec illo loquente multi crediderunt in eum.

De sancto ewangelio secundum iohannem
quod gestare nos videtis in
manibus iam multa audivit ca
ritas vestra: que deo adiuvante
sicut potuimus disputavimus.
commendantes vobis maxime
istum ewangelistam de domini divinitate secundum quam equalis
est patri et filius unicus dei loqui elegisse: et
propterea aquile comparatum. Nulla quippe avis
altius volare perhibetur. Proinde que ex ordine
subsequuntur: sicut ea dominus tractari donaverit
intentissime audite. Locuti sumus vobis de prece
denti lectione: insinuantes quomodo intelligatur pater verax
filius veritas. Cum autem dixisset dominus ihesus verax est
qui misit me. non intellexerunt iudei quod de patre
illis diceret. Et ait illis quod modo cum legeretur
audistis. Cum exaltaveritis filium hominis tunc
cognoscetis quia ego sum. et a meipso facio nichil:
sed sicut docuit me pater hec loquor. Quid est hoc?
Nichil enim aliud videtur dixisse: nisi eos post
passionem suam cognituros quis esset. Procul dubio
ergo videbat ibi aliquos quos ipse noverat: quos
ipse cum ceteris sanctis suis ante constitutionem mundi
presciendo elegerat post passionem suam esse credituros. Ipsi sunt illi quos assidue commendamus:
et ad imitationem cum magna exhortatione proponi
mus. Misso enim desuper spiritu sancto post domini pas
sionem et resurrectionem et ascensionem cum mi
racula fierent in eius nomine: quem tamquam mortuum
persequentes iudei contempserant. compuncti sunt cor
de: et qui seviendo occiderant. mutati credide
runt: et quem sanguinem seviendo fuderunt. cre
dendo biberunt. Illa tria milia et illa quinque
milia iudeorum quos ibi videbat quando dicebat:
cum exaltaveritis filium hominis tunc cognoscetis
quia ego sum. Tamquam diceret. Differo cognitionem
vestram: ut impleam passionem meam. Ordine vestro
cognoscetis quis sim. Non quia tunc omnes erant tunc
dicturi ex hiis que audiebant: id est post passio
nem domini. Nam paulo post dicit. Hec eo loquente
multi crediderunt in eum: et nondum exaltatus erat
filius hominis. Exaltationem quippe dicit passionis
non glorificationis: crucis non celi: quia et ibi
exaltatus est quando pependit in ligno. Sed illa ex
altatio humiliatio fuit. Tunc enim factus est obediens
usque ad mortem crucis. Hoc oportebat impleri
per eorum manus qui postea fuerant credituri: quibus
dicit cum exaltaveritis filium hominis tunc cognos
cetis quia ego sum. Quare hoc nisi ut nemo des
peraret: in quocumque scelere sibi male conscius.
quando videbat eis donari homicidium quod occiderant
christum. Hos ergo in illa turba agnoscens dominus
dicit. Cum exaltaveritis filium hominis: tunc cog
noscetis quia ego sum. Iam nostis quid sit sum.
nec assidue repetendum est. ne pariat res tanta
fastidium. Recolite illud ego sum qui sum. et qui
est misit me. et agnoscetis quid dictum sit. tunc
cognoscetis. quia ego sum. Sed et pater est et spiritus
sanctus est. ad ipsum esse pertinet tota trinitas. Sed quia
dominus sicut filius loquebatur: ne forte in eo quod dic
it tunc cognoscetis quia ego sum subintraret error
sabellianorum hoc est patripassianorum: quem nobis
errorem commendavimus non timendum sed cavendum. eorum
scilicet qui dixerunt: ipse est pater ipse est filius: duo sunt
nomina sed res una. Propter istum ergo cavendum errorem
cum dixisset dominus tunc cognoscetis quia ego sum. ne ipse
intelligeretur pater: continuo subiunxit. Et a meipso fa
cio nichil: sed sicut docuit me pater hec loquor.
Iam gaudere ceperat sabellianus: erroris sui occasi
one concepta. Statim ut se tamquam in obscuro extulit:
sequentis sententie luce confusus est. Putaveras
eum esse patrem quia dixit ego sum. audi quia filius est.
Et a meipso facio nichil. Quid est a meipso facio
nichil? A meipso non sum. Filius enim de patre est deus:
pater autem de filio non est deus. Filius est deus de deo:
pater autem deus. sed non de deo. Filius est lumen de lumine:
pater autem lumen. sed non de lumine. Filius est. sed est de quo
est. pater autem est. sed non est de quo est. Cum ergo ad
didit sicut docuit me pater hec loquor: nemini
vestrum obrepat cogitatio carnalis fratres mei. Non
enim potest humana infirmitas cogitare: nisi quod
consuevit facere vel audire. Nolite ergo vobis
fingi duos homines ante oculos ponere: unum patrem
alterum filium. et loquentem patrem ad filium sicut

facis tu. qñ aliq̄ v̄ba dicis filio tuo: mo
nēs eū ⁊ īstruēs eū quō loq̄tur: ut q̄uiq̄z
audiuit a te cōmendet meōrie. Cū cōme
dauerit meōrie p̄ferat et lingua: distīguat
p̄ sonos. īferat auribꝰ alienis. qd̄ p̄cepit ī
sinu. Nolite ita cogitare ne ī corde v̄ro ydola
fabricetis: hūanā formā hūanoꝝ liniamēta
membroꝝ. figurā carnis hūane: sensꝰ istos
cōspicuos. staturā motꝰq̄z corporis: lingue offi
ciū. distinctiōes sonoꝝ. Nolite ī illa trinitate
cogitare: nisi qd̄ p̄tinet ad formā serui quā
accepit unigenitꝰ filius cū v̄bū caro fām ē
ut hītaret ī nob. ibi nō te p̄hibeo hūana
īfirmitas cogitare qd̄ nosti: ymo eciā com
pello si fides ī te vera ē. tale xp̄m cogita.
S; ex maria v̄gīe: nō de dō p̄re tale cogita.
Infans fuit: creuit ut hō. ābulauit ut hō:
esuriuit sitiuit ut hō. dormiuit postremo
passus ut hō: suspēsus ī ligno. occisꝰ se
pultꝰ ut hō: ī eadē forma resurrexit. ī ead̄
forma an̄ oclōs disciploꝝ ascēdit ī celū:
ī eadē forma venturꝰ ē ad iudiciū. Ange
lorū ēi voce ē expressa ī ewāº. Sic veniet
quō videtis eū euntē in celū. Cū ḡº de for
ma serui cogitas ī xp̄o: hūanā effigiem
cogita si ī te ē fides. Cū āt cogitas ī p̄n
cipio erat v̄bū. et. v. e. a. d. et. d. e. v: p̄eat
de corde tuo oīs figuratio. Pellatur de cogi
tacōibꝰ tuis q̄cq̄d fine corporeo t'miatᶻ. q̄dq̄d
loci spacio cōtinetᶻ. ul' q̄ntalibꝫ mole diffundi
tur. De corde tuo figmētū tale disp̄eat. Cogita
si potes pulchritudīez sapīe: occurrat tibi pul
chritudo iusticie. Forma ē color ē. statura ē.
nichil horū ē. et t̄n est. Nā si nō eēt nec ama
retur: nec merito laudaretur. nec amata nec
laudata corde moribꝰq̄z tenetᶻ. Nūc v̄o fiunt
hoīes sapiētes. Vn̄ fieret nisi eēt sapīa.
Porro āt o hō si sapiāz tuā vidē carnis o
culis nō potes: nec tali ymagīatiōe cogitare
q̄lia corp̄alia cogitātur. sapīe dei audes ī
gerē hūani corporis formā. Q̄d ḡº dicimꝰ
fr̄es. Quō locutꝰ ē p̄r filio: q̄m filiꝰ ait.
sicut docuit me p̄r hec loquor. locutꝰ est illi.
qñ docuit p̄r filiū. Verba fecit. quō tu qñ
doces filiū tuū v̄ba facis. Quō facit v̄ba
verbo. Que v̄ba m'lta fieret unico verbo.
Verbū ēi p̄ris. aures hūit ad os p̄ris. Car
nalia sunt ista: p̄eant de cordibꝰ v̄ris. Hoc
ēī dico: ecce si ītellexistis qd̄ ego dixi. Ego
certe locutꝰ sū. et mea v̄ba sonuerūt: so
nus q̄z aures pepulerūt. et p̄ sensū auditꝰ
v̄ri ad cor sc̄iaz p̄duxerūt. Si ītellexistis

faciat aliq̄s audisse latine lingue hoīez t̄m
mō audisse. nec t̄n ītellexisse qd̄ dixi. Q̄
tū ad strepitū p̄tinet emissū ex ore meo:
sic eius ille p̄iceps fāus ē q̄ nō ītellexit
quō et vos. Eū sonū audiuit: eedē sillabe
aures eiꝰ p̄cusserūt. s; ī corde ip̄iꝰ nichil
genuerūt. Quare. Q̄ā nō ītellexit. Vos
āt si ītellexistis. vn̄ ītellexistis. Ego ad
aurē sonui: nūq̄d ego ī corde lumē accendi.
Procul dubio si v̄m ē qd̄ dixi: et hoc v̄m nō
solū audistis. verū eciā ītellexistis: due res
ibi f̄ce sūt. discernite illas: auditꝰ ⁊ ītellec
tus. Auditus p̄ me fāus ē. ītellectus p̄ quem.
Ego ad aurē dixi ut audiretis. ad cor v̄rm
q̄s dixit ut ītelligētis. Sine dubio aliq̄s
aliq̄d dixit et ad cor v̄rm: ut nō solū strepi
tus iste v̄boꝝ p̄tiret aurē v̄raz. s; et ī cor v̄rm
aliq̄d descenderet veritatis. Dixit aliq̄s et ad
cor v̄rm s; nō eū videtis. Si ītellexistis fr̄es
dc̄m ē et cordi v̄ro. Munus dei ē ītelligencia.
Q̄s hoc dixit ī corde v̄ro si ītellexistis. Cui
dicit ps: da m̄ ītellēm ut discā mādata tua.
Verbi grā. Ep̄us locutꝰ est. Q̄d locutꝰ est
ait aliq̄s. R̄ndes qd̄ locutꝰ sit. et addis.
Verū dixit. Tūc aliꝰ q̄ nō ītellexit. q̄d dix
it inq̄t. Aut q̄d ē qd̄ laudas. Ambo me
audierūt: ābobus ego dixi. s; uni ip̄oꝝ deꝰ
dixit. Si p̄ua magnis cōpare cōceditur:
q̄m ad nos ad eū q̄d sumꝰ. t̄n nescio q̄d ī
corp̄aliter et sp̄ualr̄ ī nobis fāt deꝰ: qd̄
nec sonus ē. q̄ aurē p̄cuciat: nᶜ color qui
oculis discernatᶻ. nec odor q̄ naribus capi
atur. nec sapor q̄ faucabꝫ iudicetᶻ. nᶜ durū
et molle qd̄ tāgendo sentiatᶻ: et t̄n aliq̄d
ē qd̄ sentire facile ē. explicare īpossiblē
ē. Si ḡº deus ut dicē ceperā loquitᶻ in
cordibꝫ v̄ris sine sono. quō loq̄tur filio
suo. Sic ḡº fr̄es sic cogitate q̄ntū potestis
ut dixi: licet p̄ua magnis mō aliq̄º cō
pare. Sic cogitate. Incorp̄aliter p̄r locu
tus ē filio: q̄ā īcorp̄aliter p̄r genuit filiū.
Nec eū sic docuit q̄i īdoctū genuerit: s;
hoc ē eū docuisse. qd̄ ē scientē genuisse.
Et hoc ē docuit me p̄r: qd̄ ē scientē me
genuit p̄r. Si ēi qd̄ pauci ītelligūt simplex
ē natura veritatis: hoc ē filio eē qd̄ nos
se. Ab illoˢ hꝫ ut nouerit: a quo hꝫ ut sit.
nō ut p̄ius ab illo esset: et postea ab illo
nosset. s; q̄admodū illi gignēdo dedit
ut eēt: sic gignēdo dedit ut nosset. q̄ā
simplici ut dc̄m ē nature veritatis esse
et nosse nō ē aliud atq̄z aliud: s; hº ip̄m.

Dixit ergo ista iudeis et addidit. Et qui me misit mecum est. Iam hoc et ante dixerat: sed rem magnam assidue commemorat. Misit me et mecum est. Si ergo tecum est o domine: non unus ab alio missus est. sed ambo venistis. Et tamen cum ambo simul sint. unus missus est. alter misit: quoniam missio incarnatio est. et ipsa incarnatio filii tantum est. et non patris. Misit itaque pater filium: sed non recessit a filio. Non enim quo misit filium: ibi non erat pater. Ubi enim non est qui fecit omnia? Ubi non est qui dixit: celum et terram ego impleo? Sed forte pater ubique est. et filius non ubique? Evangelistam audi. In hoc mundo erat: et mundus per eum factus est. Ergo inquit qui me misit: cuius auctoritate tamquam paterna incarnatus sum mecum est. non me reliquit. Quare me non reliquit? Non reliquit me inquit solum: quia ego que placita sunt facio semper. Ipsa est equalitas semper non ex quodam initio et deinceps. sed sine initio et sine fine. Dei enim generatio non habet initium temporis: quia per genitum facta sunt tempora. Hec illo loquente multi crediderunt in eum. Utinam et me loquente multi qui aliud sapiebant intelligant: et credant in eum. Quidam enim fortasse sunt in ista multitudine arriani. Non audeo suspicari esse sabellianos qui dicunt ipsum patrem esse qui est filius. Heresis quippe ista nimis antiqua est. et paulatim eviscerata. Arrianorum autem adhuc videtur habere aliquas motiones quasi cadaveris putrescentis: aut certe ut multum quasi hominis animam agentis. Oportet inde reliquos liberari: sicut inde multi liberati. Et quidem ista civitas eos non habebat: sed postea quam multi peregrini advenerunt. nonnulli et ipsi venerunt. Ecce hec domino loquente multi iudei crediderunt in eum: ecce et me loquente arriani credant. non in me sed mecum. Dicebat ergo dominus ad eos qui crediderant in eum iudeos. Si vos manseritis in verbo meo. Ideo manseritis: quia initiati estis: quia et ibi esse cepistis. Si manseritis: hoc est in fide. que in vobis esse credentibus cepit: id est quo pervenietis? Vide quale initium quo perducat. Amasti fundamentum: culmen attende. et ex ista humilitate aliam celsitudinem quere. Fides enim humilitatem habet: cognitio et immortalitas et eternitas non habent humilitatem sed celsitudinem. erectionem nullam defectionem. Eternam stabilitatem: nullam ab inimico expugnationem. nullum deficiendi timorem. Magnum est quod incipit a fide: sed contempnitur. Fundamentum solet etiam in edificio ab imperitis contempni. Fossa fit grandis: lapides quoque modo passim mittuntur. Nulla ibi exspolitio nulla pulchritudo apparet: quomodo nec in arboris radice apparet aliqua pulchritudo. totum tamen quicquid te delectat in arbore de radice surrexit. Sed vides radicem et non delectaris: vides arborem et miraris. Stulte quod miraris: inde surrexit quo non delectaris. Parum aliquid videtur fides credentium: non habes stateram unde appendas. Audi ergo quo perveniat: et vide quanta sit sicut ipse dominus alio loco dicit. Si habueritis fidem sicut granum sinapis. Quid humilius? Quid vehementius? Quid minutius? Quid ferventius? Ergo et vos ait si manseritis in verbo meo in quo credidistis: quo perducemini? Vere discipuli mei eritis. Et quid vobis prodest? Et agnoscetis veritatem. Quid promittit credentibus fratres? Et cognoscetis veritatem. Quid enim? Non illam cognoverant: id est quam dominus loquebatur? Si non cognoverant: id est quomodo crediderunt? Non quia cognoverunt crediderunt: sed ut cognosceret crediderunt. Credimus enim ut cognoscamus. non cognoscimus ut credamus. Quod enim cognituri sumus nec oculus vidit nec auris audivit: nec in cor hominis ascendit. Quid est enim fides: nisi credere quod non vides? Fides ergo est quod non vides credere: veritas quod credidisti videre. sicut ipse quodam loco ait. Ideo dominus prius ad faciendam fidem ambulavit in terra: homo erat humilis factus erat. ab omnibus videbatur: nec ab omnibus agnoscebatur. a multis reprobabatur. a turbis occidebatur. a paucis dolebatur: sed tamen et ab eis quibus dolebatur. nondum sicut erat agnoscebatur. Totum hoc quasi initium est lineamentorum fidei: et structure future. Quod dominus ipse attendens: quodam loco ait. Qui diligit me mandata mea custodit. Et qui diligit me diligetur a patre meo: et ego diligam eum. et ostendam meipsum illi. Quem qui audiebant utique iam videbant: hic tamen si diligebant videndum se promittebat. Sic et hic cognoscetis veritatem. Quid enim? Quod dixit istis non est veritas? Veritas est sed adhuc creditur: nondum videtur. Si maneatur in eo quod creditur: pervenietur ad id quod videatur. Inde iohannes ipse sanctus evangelista in epistola sua dilectissimi inquit filii dei sumus: sed nondum apparuit quod erimus. Iam sumus et aliquid erimus. Quid plus erimus quam sumus? Audi. Nondum apparuit quod erimus. Scimus quia cum apparuerit: similes ei erimus. Magna. Unde? Quoniam videbimus eum sicuti est. Magna promissio: sed merces est fidei. Queris mercedem? opus precedat. Si credis: mercedem exige fidei. Si autem non credis: fidei mercedem qua fronte queris? Si ergo manseritis in verbo meo: vere discipuli mei eritis. ut contemplemini ipsam veritatem sicuti est. non per verba sonantia. sed per

luce splendente: cu saciauerit nos. qd le
git in psalmo: signatu e sup nos lume
vultus tui dne. Moneta dei sum9: nummus a
thezauro oberrauim9. errore detritu e. qd
i nobis impressu fuerat. Venit q reformet:
qa ipse formauerat. Querit et ipse nummu
suu: sicut cesar nummu suu. Ido ait. Red
dite q sut cesaris cesari: et do q dei sut.
Cesari nummu: do vosipos. Tuc gº exprime
tur veitas i nobis. Ergo dica caitati vre:
O si cor eet q literaq suspiras i illa in
effabile glam: o si pegnatioez nram i ge
mitu sentirem9. et sclm no amaem9: & ad
eu q nos vocauit pia mete ppetuo pulsae
mus. Desideriu sinus cordis e. capiemus
si desideriu qntu possum9 extendam9. Hoc no
biscu agit scriptura diuina: hoc congregatio ppl
li. hoc celebratio sacramentoz: hº baptis
mus scus. hº cantica laudis dei: hº ipa nra
disputatio. ut hº desideriu no solu semie
tur et germinet: vm etia i modu tante ca
pacitatis augeatr. ut ydoneu sit sumere qd
oculs no vidit: nc auris audiuit. nc i cor ho
minis ascendit. Sz amate mecu. Qo amat
mltu nummu: q amat deu. Et ego palpaui
infirmitate: no aus9 su dicere no amat nu
mu. sz no mltu amat nummu: qi amadus
sit num9. sz no multu. O si deu amem9
digne: nummos oino no amabim9. Erit tibi
num9 i istrumetu pegnationis: no irrita
metu cupiditatis. quo vtaris ad necitate.
no quo fruaris ad delectatione. Deu ama:
si aliqd i te egit qd audis et laudas. Vtere
mudo: no te capiat mud9. Ergo intrasti iter
agis: exiturus veisti. no remasurus. Iter
agis stabulu e hec vita. Vtere nummo mudo
quo viator i stabulo vtitr mesa calice. vr
ceo. lecto. dimissurus no pmasurus. Si ta
les fueritis: erigite cor q potestis et audite
me. Si tales fueritis: ad ei9 pmissa venietis.
Non ei mltu e ad vos. qa magr e man9 ei9
q vos vocauit. Vocauit. inuocetr. dicatr illi.
Vocasti nos inuocam9 te. Ecce audiui9 voca
tem: audi inuocates. Pduc quo pmisisti: pfi
ce qd inchoasti. Noli desere munera tua:
noli desere agru tuu. germina tua itrent i
horreu. Habudat teptatioes i mudo: sz ma
ior e qui fecit mudu. Habudat teptatioes
i mudo: sz no deficit q i illo spem ponit. I
quo deficis nullus e. Ad hoc hortatus sum
ista fres: qa libertas de qua loqtr dns nr
ihs xps no est hui9 tpis. Videte qd adiunxit.

Vere discipli mei eritis: et cognoscetis ve
ritate. et veitas liberabit vos. Ergo e libea
bit vos. Liberos vos faciet. Deniqz iudei
carles et scdm carne iudicates: no hy
q crediderat. sz i illa turba q erat q non
credebat iniuria sibi fcam putauerut. qa
dixit veitas liberauit vos. Indignati sut se ee
significatos seruos: et ve serui erat. Et ex
ponit illis q sit seruitus: et q sit vetura li
bertas qua ipse pmittit. Sz de hac libtate
et de illa seruitute nimis logu e ut hodie
disputem9. Expl' s. xl. Incap' xli. ab eo qd
ait dixit ihs ad eos q crediderut ei iudeos usqz
ad id qd dtm e. si gº uos filius libauit ve libi eritis.

Quod lcione pristina sequitur
et de sco ewagelio nobi ho
die recitatu e tuc distuli
dicere: qm mlta ia dixeram.
et de libtate i qua nos vo
cat gra saluatoris: no ptere
unter neqz neglegeter fueat differedu. Hic
hodie dno adiuuate statuim9 loq vobis.
Quib9 ei loqbatr dns ihs xps iudei erat.
Ex magna qde pte inimici: sz etia amici ex
quada pte ia facti et futuri. Na quosda ibi
videbat sicut ia dixim9: q p9 eius passioez
fuerat credituri. Hos intuens dixerat: cu exal
taueritis filiu hois. tuc cognoscetis qa ego su.
Erat ibi etia q hec illo loquete cotinuo cre
diderut. Ipis locutus e qd audiui9 hodie. Di
cebat gº ihs ad eos q crediderat ei iudeos.
Si maseritis i vbo meo: ve discipli mei
eritis. Manedo eritis. Qa ei nuc credetes
estis: manedo videtes eritis. Ido sequitur.
Et cognoscetis veitate. Veitas icomutabi
lis e. veitas panis e. metes reficiat nc deficiat.
Mutat vescente: no ipa i vescete mutatr.
Ipa e veitas vbu dei: de9 apud dm unige
nitus filius. Hec veitas carne induta e. pp nos.
ut de maria vgie nasceretr: et impleretr pphia.
Veitas de tra orta e. Hec gº veitas cu iudeis
loqretr latebat i carne. Latebat at no ut ne
garetr: sz ut differretr. Differretr ut i carne
pateretur. In carne at pateretr: ut caro ptti
redimeretur. Stas itaqz cospicuus scdm in
firmitate carnis dns nr ihs xps: et scdz
maiestate diuinitatis occultus. dixit ad eos
q ei cu hec loqretr crediderat. Si maseri
tis i vbo meo: ve discipli mei eritis. Qui
ei pseuerauerit usqz i fine: hic saluus erit.
Et cognoscetis veitate. q mo vos latet. et
loquitur vobis: et veitas liberabit vos. Hº

vbu̅ dn̅s a libtate posuit: libeꝛabit vos. Nichil ē eni̅ aliud ꝓprie liberat: nisi liberu̅ facit. Quo saluat nichil aliud ē. q̄ saluu̅ facit: quo sanat nichil aliud ē. q̄ sanu̅ facit. ditat nichil aliud ē. q̄ dite̅ facit. id ꝫ diuite̅ facit. sic liberat nichil aliud ē q̄ liberu̅ facit. Hoc ī vbo greco planu̅ est. Na̅ in latina ꝯsuetudīe pleruqꝫ dicim9 homine̅ liberari qd ad libtate̅ nō ꝑtinet: ſꝫ tm̅ ad salute̅. sicut q̄sq̄ dr̄ liberari ab īfirmitate: vsitate dr̄ nō tn̄ ꝓprie. Sic at̄ posuit dn̅s h° vbu̅ ut diceret: veritas libeꝛabit vos. ut ī greca lingua nemo eu̅ dubitet de libtate dixisse. Deniqꝫ ⁊ iudei sic ītellexerunt et r̄nderunt ei. Non illi q̄ ia̅ crediderant: ſꝫ q̄ ī turba erant nondu̅ credentes. r̄nderunt ei. Semē abrahe sum9: et nemi̅ seruiuim9 vnq̄. Quo tu dicis liberi eritis: Non at̄ dixerat dn̅s liberi eritis: ſꝫ veritas libeꝛabit vos. In quo tn̄ vbo illi q̄a sic dixi patet ī greco nō ītellexerunt nisi libtate̅. et extulerunt se q̄ seme̅ eent abrahe et dixerunt. Semē abrahe sum9: et nemi̅ seruiuim9 vnq̄. quo tu dicis liberi eritis. O pellis īflata: non est ista magnitudo. ſꝫ tumor. Et hoc ip̄m secundu̅ tp̄is libtate̅ quo veru̅ dixistis: nemi̅ seruiuim9 vnq̄. Joseph nō ē venundat9. Nōne sc̄i in captiuitate nō sunt ducti: Deinde nōne ip̄e ille ē ppl̄s q̄ ī egypto lateres faciebat: et regib3 duris nō salte̅ ī auro ⁊ argento. ſꝫ ī luto seruiebat: Si nemi̅ seruistis vnq̄ o ingrati: qd ē qd assidue vob̄ īputat deus. q̄ vos de domo seruitutis liberauit: An forte p̄res vr̄i seruierunt: vos at̄ qui loq̄mi nemi̅ vnq̄ seruistis: Quo g° soluebatis ia̅ tributa romanis: Vn̄ et ip̄i veritati laqueu̅ q̄ captiōis ꝓposuistis: ut diceretis licet tributu̅ redde̅ cesari. ut si dixiss3 licet: teneretis eu̅ q̄ male optasset libertati seminis abrahe. Si at̄ diceret nō licet calupniaremi apud reges terre: q̄ ꝓhiberet regib9 tributa psolui. Merito ꝓlato numo victi estis: et captiōi v̄re vos ip̄i estis r̄nde̅ ꝯpulsi. Ibi ei̅ dcm̄ ē vob: reddite cesari q̄ cesaris sunt. et dō q̄ sunt dei: cu̅ vos ip̄i r̄ndissetis q̄ numus h̄ret ymagine̅ cesaris. Qa sicut q̄rit cesar ī numo ymagine̅ sua̅: sic de9 q̄rit ī hoīe ymagine̅ sua̅. Hec g° r̄ndit iudeis. Mouet ei̅ me fr̄es hoīm vana supbia: q̄ etia̅ de ip̄a q̄ carnaliter ītelligebant sua libtate. mentiti st̄ dicentes. Nemi̅ seruiuim9 vnq̄. Dn̅s at̄ qd eis r̄ndit hoc ꝓcam9 et ītentius audiam9: ne et nos ip̄i serui īueniamur. Respondit ei eis ihs. Amē amē dico vobis: q̄a oīs q̄ facit pc̄m seru9 ē pc̄i. Seru9 ē vtina̅ hoīs: et nō pc̄i. Quis nō sub his verbis ꝯtremiscat: Prestet nobis dn̅s deus nr̄. id ꝫ et in et vobis ut ꝓ sententia loq̄r de hac libtate appetēda: et de illa seruitute vitāda. Amē amē dico vobis. veritas dicit. Et quale ē dn̄i nr̄i dicere amē amē dico vobis: Multu̅ ꝯmendat: qd ita ꝓnuntiat. Quodamō si dici fas ē. iuratio eius ē. amē amē dico vobis. Amē q̄ppe īterp̄tatur vm̄. Et tn̄ nō est īterptatu̅: cu̅ potuisset dici vm̄ dico vobis. Nec grecus īterpres ausus ē facere h̄. nec latin9. Na̅ h° vbu̅ qd ē amē. nec grecu̅ ē nec latinu̅ ſꝫ hebreu̅. Sic mansit nō est īterptatu̅: ut honore̅ h̄ret velamento secreti. nō ut esset negatu̅: ſꝫ ne vilesceret nudatu̅. Nec semel tn̄ ſꝫ bis a dn̄o dcm̄ est. amē amē dico vobis. Ia̅ hoc q̄ntu̅ ꝯmendatu̅ sit. et ip̄a geīatiōe cognoscite. Qd est g° ꝯmendatu̅: Veru̅ vm̄ dico vobis: veritas dicit. q̄ vtiqꝫ et si nō diceret vm̄ dico: metiri oīno nō posset. Tn̄ ꝯmendat īculcat: dormientes quodamō excitat. ītentos facit. Contempni nō vult. q̄ dicit amē amē dico vobis: q̄a oīs q̄ facit pc̄m seru9 ē pc̄i. O miserabil seruitus. Pleruqꝫ hoīes cu̅ dn̄os malos patiu̅tr venales se petunt: nō q̄rentes dn̄o minu̅ nō h̄re. ſꝫ salte̅ mutare. Seru9 pc̄i qd faciat: Que̅ īterpellet: Apud que̅ īterpellet: Apud que̅ se venale̅ petat: seru9 hoīs aliq̄n sui dn̄i duris īꝑiis fatigatus: fugiendo req̄escat. Seru9 pc̄i q̄ fugit: Secu̅ se trahit quocu̅qꝫ fugerit. Nō fugit seipa̅ mala ꝯscia: nō ē quo eat. sequitur se. ymo nō recedit a se. Pc̄m ei̅ qd facit ītus ē. Fecit pc̄m ut aliqua̅ corpale̅ caperet voluptate̅. Voluptas trāsit: pc̄m manet. Preteryt qd delectabat: remansit qd pungat. Mala seruitus. Aliq̄n fugiunt hoīes ad eccias et eos pleruqꝫ patim̄: q̄ disciplinatos volentes carere dn̄is: q̄ nolunt carere pc̄is. Aliq̄n at̄ etia̅ illicito iugo et ymbo subiecti fugiunt ad eccia̅: q̄a retinentur īgenui ad seruitute̅. et īterpellat ep̄us: et nisi curet opam īpende̅ ne īgenuitas opp̄mat. īmisericors deputat̄. Ad xp̄m oēs fugiam9: ꝯtra pc̄m liberatore̅ deu̅ īterpellem9. Venales nos petam9: ut eius saguine redimam̄. Dicit eni̅ dn̄s. Gratis eni̅ venundati estis: et sine argento redimemini. Sine pcio: ſꝫ vr̄o. q̄a meo. Hoc dn̄s dicit. Ip̄e eni̅

p̄ciū dedit: nō argentū. ꝫ sāguīez suū. Nā
nos et serui et egeni remāseram⁹. Liberet
g° ab hac seruitute solus dn̄s: q̇ illā non
huit. ip̄e de illa liberat. Solus eī ī hac car
ne venit sine pcc̄o. Nā quos videtis ī manibz
matrū ꝑuulos ferri: nōdū ābulāt. et iam
sūt cōpediti. Traxerūt enī de adā. qd̄ soluat̄
a xp̄o. Ptinet eciā ad ipōs cū baptizatur
ista grā quā dn̄s pollicet̄: qa de pcc̄o solus
liberāe pt. q̇ venit sine pcc̄o: et fcūs ē sacri
ficiū p̄ pcc̄o. Audistis eī cū apl's legeret̄. Pro
xp̄o inqt legatiōe fungim̄: tāq̄ dō exhortāte
ꝑ nos. Obsecram⁹ p̄ xp̄o. id ꝫ tāq̄ vos xp̄s
obsecret. Qd̄? Recōsiliai deo. Si exhortat̄
et obsecrat apl's ut recōsiliem̄ dō: inimi
eram⁹ dō. Nemo eī recōsiliat̄: nisi ex inimi
ciciis. Inimicos āt nos nō natura: ꝫ pcc̄a
fecerūt. Vn̄ inimici illi⁹: in serui pcc̄i. Non
hꝫ de⁹ liberos inimicos. Necē est serui sint.
et serui remanebūt: nisi ab illo liberētur
cui peccādo inimici ēē voluerūt. Obsecramus
g° inqt p̄ xp̄o recōsiliai dō. Quō āt reco
siliamur? nisi saluat̄ qd̄ īter nos et ipm̄
sepat? Ait enī ꝑ ꝓphaz. Nō grauauit aurē
ne audiat: ꝫ pcc̄a vr̄a sepant īter vos ⁊ dm̄.
Qa g° nō recōsiliam̄. nisi ablato qd̄ ī me
dio est. et posito qd̄ ī medio sit. ē eī me
diū sepans: ꝫ cōtᵃ ē mediū recōsilians. medi
ū sepans ē pcc̄m: mediator recōsilians ē
dn̄s xp̄s. Unus eī deus: vn⁹ et mediator dei
et hoīm hō xp̄s ihs. Vt g° tollatur macē
ria sepans qd̄ ē pcc̄m: venit ille mediator.
et fcūs ē sacrificiū sacdos ip̄e. Et qa sacri
ficiū fcūs ē p̄ pcc̄o offerēs seipm̄ ī holo
caustū: ī cruce passiōis sue. seqt̄ apl's et di
cit. Cū dixisset obsecram⁹ p̄ xp̄o recōsili
ari deo: qi dicerm⁹ quō poterim⁹ recōsilia
ri: eū inqt. id ꝫ ipm̄ xp̄m q̇ nō noueāt pcc̄m.
pcc̄m p̄ nobis fecit: ut nos sim⁹ iusticia
dei ī ip̄o. Cū ipm̄ īqt xp̄m dn̄m q̇ nō no
uerat pcc̄m. Venit eī ī carne: hoc ē ī silitu
dīe carnis pcc̄i. nō tn̄ ī carne pcc̄i: nō hn̄s
vllū oīno pcc̄m. Et ido fcūs ē vīm sacficiū
p̄ pcc̄o. qa nllm̄ hēbat ip̄e pcc̄m. Sꝫ forte
de sensu meo dixi: qa pcc̄m sacficiū ē pro
pcc̄o. Qui legerūt agnoscāt: q̇ nō legerūt
nō sīt pigri. nō sint īq̄ pigri ad legen
dū: ut vates sit ad iudicādū. Cū de sac
ficiis eī p̄ciperet de⁹ offendis p̄ pcc̄is: ī qb⁹
sacrificiis nō erat expiatio pcc̄oꝝ: ꝫ vmbᵃ
futuroꝝ. eadē ip̄a sacficia easdē ipās hostias
easdē ipās victimas eadē ip̄a aīalia q̄ ad

mouebātur mactāda p̄ pcc̄is: ī quoꝝ sāguīe
sāguis ille figurabat̄. pcc̄a lex appellat:
vsq̄ꝫ adeo ut ī qbusdā locis scip̄tū sit. ita ut
sacerdotes īmolaturi ponerēt man⁹ suas
sup̄ caput pcc̄i. id ꝫ sup̄ caput victīe īmo
lande p̄ pcc̄o. Tale g° pcc̄m: id ꝫ sacficiū
p̄ pcc̄o. fcūs ē dn̄s nr̄ ihs xp̄s: q̇ nō noue
rat pcc̄m. Merito liberat ab hac seruitute
pcc̄i: ille q̇ dicit ī ps°. Fcūs sū sicut hō sn̄
adiutorio īter mortuos liber. Solus eī liber:
qa nō hēbat pcc̄m. Ip̄e eī dicit ī ewā°.
Ecce venit p̄inceps huī⁹ mūdi: dyabolū sig
nificās venturū ī iudeis ꝑsecutoribz. Ecce
īquit venit: et ī me nichil īueniet. Nō quō
ī eis q°s occidit eciā iustos īuenit qlecūqꝫ
pcc̄m: ī me nichil īueniet. Et tāq̄ ei dicet̄:
si nichil in te inueniet quare ~~q̄re~~ te oc
cidet: subiecit et ait. Sꝫ ut sciat oēs quia
volūtate p̄ris mei facio: surgite eamus
hīc. Nō inqt morte mei pcc̄i necītate ꝑsol
uo: ꝫ ī eo qd̄ morior volūtatē p̄ris mei
facio. Plusq̄ꝫ ibi facio q̄ꝫ patior: qa si nol
lē nō passus eēm. Habes illū alio loco di
centē. Ptātē hēo ponēdi aīaz meā: et
ptātē hēo iterū sumēdi eā. Ecce vē in
mortuis liber. Cū g° oīs q̇ facit pcc̄m ser
uus sᵗ pcc̄i: q̄ sit spes nobis libtatis au
dite. Seru⁹ āt inqt nō manet ī domo ī
eternū. Eccl̄ia ē dom⁹: seru⁹ pcc̄or est
Multi īntrāt ī ecclīaz pcc̄ores. Nō g° nō
dixit seru⁹ nō ē in domo: ꝫ nō manet in
domo īetnū. Si g° nll's ibi seru⁹ erit. q°s
ibi erit? Cū eī rex iustus sedeit ī throno
sicut sc̄iptura loq̇tur: q°s gl'abit̄ castū se
hr̄e cor. aᵗ q°s gl'abit̄ mūdū se ēē a pcc̄o?
Multū nos terruit o fr̄es mei dicēdo: ser
uus nō manet ī domo īetnū. Adiungit
āt et dicit. Fili⁹ manet īetnū. Ergo si
solus ī domo sua erit xp̄s: nll's ibi ꝑpl's
cohēbit. cui erit caput si nō erit corpus?
An forte totū hoc fili⁹? et caput ⁊ corp⁹?
Nō eī sine cā terruit: et spem dedit. Terru
it ne pcc̄m amarem⁹: spē dedit. ne de
pcc̄i solutiōe diffiderēm⁹. Oīs inqt q̇ facit
pcc̄m seru⁹ ē pcc̄i: seru⁹ āt nō manet
ī domo īeternū. Que g° nobis spes ē
q̇ nō sum⁹ sine pcc̄o? Audi spem tuā.
Fili⁹ manet īetnū. Si g° vos fili⁹ libea
uerit: tūc vē libei eritis. Hec ē spes nr̄a
fr̄es: ut a libero liberemur: et liberādo
seruos nos faciat. Serui eī eram⁹ cupi
ditatis: liberāti serui efficim̄ caritatis.

Hoc et apostolus dicit. Vos autem fratres in libertate vocati estis: tantum ne libertatem in occasionem carnis detis. Sed per caritatem seruite inuicem. Non ergo dicat christianus liber sum. in libertate vocatus sum. Seruus eram. sed redemptus sum. et ipsa redemptione liber effectus sum. Faciam quod volo: nemo me prohibeat a voluntate mea si liber sum. Sed si ista voluntate peccatum facis: seruus es peccati. Noli ergo libertate abuti ad libere peccandum: sed utere ad non peccandum. Erit enim voluntas tua libera si fuerit pia. Eris liber si fueris seruus. Liber peccati: seruus iusticie dicente apostolo. Cum serui essetis peccati. liberi eratis iusticie. Nunc autem liberati a peccato: serui autem facti deo. habetis fructum vestrum in sanctificationem. finem vero vitam eternam. Hoc conemur id agamus. Prima libertas est carere criminibus. Intendite fratres mei intendite: ne forte possim producere vobis ad sensum. et qualis modo sit. et qualis futura sit ista libertas. Quemlibet valde iustum discutias in hac vita: quamuis iam sit dignus iusti vocabulo. non est tamen sine peccato. Audi ipsum sanctum iohannem: cuius et hoc euangelium est. in epistola sua dicentem. Si dixerimus quia peccatum non habemus: nosipsos seducimus. et veritas in nobis non est. Solus hoc dicere potuit: in mortuis liber. De solo dici potuit: qui non nouerat peccatum. Ceterum expertus est omnia: secundum similitudinem sine peccato. Solus hoc dicere potuit: ecce venit princeps mundi. et in me nichil inueniet. Quemcumque alium licet iustum discusseris: non omnino est sine peccato. nec qualis erat iob cui dominus tale testimonium perhibebat. ut dyabolus inuideret et postularet temptandum: temptans superaretur ut ille probaretur. Ideo autem ille probatus est. non quia latebat deum coronandus: sed ut innotesceret hominibus imitandus. Etiam ipse iob quod dicit. Quis est enim mundus? Nec infans cuius est unius diei vita super terram. Sed plane multi iusti dicti sunt sine querela quod intelligitur sine crimine. Nulla enim querela iusta est de hiis rebus humanis: qui non habent crimen. Crimen autem est peccatum graue: accusatione et dampnatione dignissimum. Non ergo deus quedam peccata dampnat: quedam iustificat et laudat. Nulla laudat. odit omnia. Quomodo odit medicus egritudinem egroti: et id agit curando ut egritudo pellatur. eger leuetur: sic deus gratia sua hoc in nobis agit. ut peccatum consumatur: homo liberetur. Sed quando consumitur inquies? Si minuitur quare non consumitur? Minuitur autem in vita proficientium: quod in vita consumitur perfectorum. Prima est ergo libertas carere criminibus: ideo et apostolus paulus quando elegit ordinandos vel presbiteros vel

dyaconos et quicumque ordinandus est ad prepositurum ecclesie: non ait si quis sine peccato est. Hoc enim si diceret omnis homo reprobaretur: nullus ordinaretur. sed ait si quis sine crimine est. sicuti est homicidium. adulterium. aliqua immundicia fornicationis: furtum. fraus. sacrilegium. et cetera huiusmodi: cum ceperit ea non habere homo. debet autem non habere omnis christianus homo: incipit caput erigere ad libertatem. Sed ista inchoata est non perfecta libertas. Quare inquit aliquis non est perfecta libertas? Quia video aliam legem in membris meis: repugnantem legi mentis mee. Non enim quod volo ago inquit: sed quod odi illud facio. Caro inquit concupiscit aduersus spiritum: et spiritus aduersus carnem. ut non ea que vultis faciatis. Ex parte libertas ex parte seruitus. Nondum tota nondum pura: nondum plena libertas quia nondum eternitas. Habemus enim ex parte infirmitatem: ex parte accepimus libertatem. Quicquid peccatum est a nobis: antea deletum est in baptismo. Numquid quia deleta est tota iniquitas: nulla remansit infirmitas? Si non remansisset: sine peccato hic viueremus. Quis autem audeat hoc dicere nisi superbus: nisi misericordia liberatoris indignus. nisi qui seipsum vult decipere. et in quo veritas non est? Ergo ex eo quod remansit aliquid infirmitatis audeo dicere: ex qua parte seruimus deo liberi sumus. ex qua parte seruimus legi peccati adhuc serui sumus. Unde dicit apostolus quod dicere cepimus. Condelector legi dei secundum interiorem hominem. Ecce unde liberi: unde condelectamur legi dei. Libertas enim delectat: nam quamdiu timore facis quod iustum est. non deus te delectat. Quamdiu te non delectat: adhuc seruus facis. Delectet te et liber es. Noli timere penam: sed ama iusticiam. Nondum potes amare iusticiam: time vel penam. ut peruenias ad iusticiam amandam. Ergo ille iam ex parte superiore liberum se esse sentiat: unde dicebat. Condelector legi dei secundum interiorem hominem. Delectat me lex. delectat me quod iubet lex. delectat me ipsa iusticia. Video autem aliam legem in membris meis. Hec est que remansit infirmitas. repugnantem legi mentis mee: et captiuantem me in lege peccati que est in membris meis. Ex hac parte sentit captiuitatem: ubi non est impleta iusticia. Nam ubi condelectatur legi dei: non captiuus sed amicus legis est. et ideo liber quod amicus. Quid ergo ex eo quod restat? Quid nisi respiciamus ad illum qui dixit. Si vos filius liberauerit tunc vere liberi eritis? Denique et ipse qui loquebatur: ad illum respexit. Infelix ego homo quis me liberabit inquit de corpore mortis huius? Gratia dei per ihesum christum dominum nostrum. Ergo si vos filius liberauerit: tunc vere liberi eritis. Denique ita conclusit. Igitur

ego ipse mente seruio legi dei: carne autem legi peccati. Ipse ego inquit. Non enim ipse ego duo sumus inter nos contrarii de diuersis principiis venientes: sed ipse ego mente seruio legi dei. carne autem legi peccati. quamdiu languor obluctatur saluti. Sed si carne seruis legi peccati: fac quod ait ipse apostolus. Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore ad obediendum desideriis eius: neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato. Non ait non sit. sed non regnet. Quamdiu peccatum necesse est esse in membris tuis: saltem illi regnum auferatur. non fiat quod iubet. Surgit ira: noli dare ire linguam ad maledicendum. Noli dare ire manum aut pedem ad feriendum. Non surgeret ista ira irrationabilis: nisi esset peccatum in membris. Sed tolle illi regnum: non habeat arma unde contra te pugnet. Discet etiam non surgere: cum arma non ceperit invenire. Non exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato: alioquin toti captiui eritis. et non erit dicere mente seruio legi dei. Mens enim si teneat arma: membra non mouentur in ministerium furentis peccati. Teneat arcem imperator interior: quia sub maiore imperatore munus assistit. frenet iram: coerceat concupiscentiam. Inest tamen quod frenetur: inest quod coerceatur. inest quod teneatur. Quid autem volebat ille iustus mente seruiens legi dei: nisi ut omnino non esset quod frenaret. Et hoc debet conari omnis qui tendit ad perfectionem: ut et ipsa concupiscentia cui non dantur ad obediendum membra cotidie in proficiente minuatur. Velle inquit adiacet mihi: perficere autem non invenio. Numquid dixit non mihi adiacet facere bonum? Si hoc dixisset: spes nulla esset. Non ait non mihi adiacet facere: sed non mihi adiacet perficere. Que enim est perfectio boni: nisi consummatio et finis mali? Que est autem consummatio mali: nisi quod lex dicit non concupisces. Omnino non concupiscere: perfectio boni est. quia consummatio mali est. Hoc dicebat ille. Perficere bonum mihi non adiacet: quia non poterat facere ut non concupisceret. faciebat tamen ut concupiscentiam refrenaret: ut concupiscentie non consentiret. et concupiscentie membra ad satellicium non preberet. Perficere inquit bonum non mihi adiacet: non possum implere quod dictum est non concupisces. Quid ergo opus est? ut impleas post concupiscentias tuas non eas. Mane in seruitute dei: in libertate Christi. Mente serui legi dei tui: noli te donare concupiscentiis tuis sequendo eas. Vires eis addis: dando eis vires. Quo vinces? quando contra te inimicos tuos nutris viribus tuis? Que ergo libertas plena atque perfecta in illo domino nostro Ihesu Christo qui dixit: si vos filius liberauerit tunc vere liberi eritis. Quando plena et perfecta libertas erit? Quando nulle inimicitie: quando nouissima inimica destruetur mors. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem: et mortale hoc induere immortalitatem. tunc fiet sermo qui scriptus est Absorta est mors in victoria. Ubi est mors contentio tua? Quid est ubi est mors contentio tua? Caro concupiscebat aduersus spiritum: et spiritus aduersus carnem. sed quando peccati caro vigebat. Ubi est contentio tua? Iam viuemus iam non moriemur: in illo qui pro nobis mortuus est et resurrexit. ut qui viuunt inquit iam non sibi viuant: sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit. Precemur medicum sauci: portemur in stabulum curandi. Ille est enim qui promittit sanitatem: qui misertus est in via semiuiuum a latronibus derelictum. Infudit oleum et vinum: curauit vulnera eius. leuauit in iumentum: perduxit in stabulum. stabulario commendauit. Cui stabulario? Forte illi qui dixit. Pro Christo legatione fungimur. Dedit etiam duos nummos: qui impenderetur saucio curando. Forte ipsa sunt duo precepta: in quibus tota lex pendet et prophete. Ergo fratres ecclesia et hoc tempore in qua saucius sanatur stabulum est viatoris: sed ipsi ecclesie sursum est hereditas et possessoris. Explicit omelia xli. Incipit xlii. ab eo quod scriptum est. Scio quia filii abrahe estis. Sed queritis me interficere: usque ad id propterea vos non auditis quia ex deo non estis.

Dominus noster etiam in forma serui non seruus: sed in forma etiam serui dominus. Fuit quippe illa caro forma seruilis: sed cuius esset similitudo carnis peccati. non erat caro peccati. libertatem promisit credentibus in se. Iudei vero tamquam de sua libertate superbientes: dedignati sunt fieri liberi. cum essent serui peccati. Ideo autem se liberos esse dixerunt: quia semen erant abrahe. Quid ergo eis ad hec responderit dominus: hodierna lectione cum recitaretur audiuimus. Scio inquit quia filii abrahe estis. Sed queritis me interficere: quia sermo meus in vobis non capit. Agnosco vos inquit: filii abrahe estis: sed queritis me interficere. Agnosco carnis originem: non cordis fidem. Filii abrahe estis: sed secundum carnem. Ideo inquit queritis me occidere. Sermo enim meus non capit in vobis. Si sermo meus caperetur capet. Si caperemini: intra retia fidei tamquam pisces concluderemini. Quid est ergo non capit in vobis? Non capit cor vestrum: quia non recipitur a corde vestro. Sic est enim sermo dei: et sic esse debet fidelibus. tamquam piscis hamus. Tunc capit quando

capit². nec fit iniuria ill' q̄ capiūtur. Ad salutē
quippe nō ad p̄ndā capiūt². Vn̄ dn̄s discī
pulis suis ait. Venite p⁹ me. et faciā vos
piscatores hoim. Nō g° isti erāt tales: et tn̄
filij erāt abrahe. filij hois dei. hoies iniqui.
Trahebāt eī carnis genus: sʒ degeneres
fcī erāt. nō imitādo fidē illi⁹ cui⁹ filij erāt.
Audistis certe dn̄m dicētē: scio q̄a filij a
brahe estis. audite qd̄ dicat postea. Ego qd̄
vidi apud prēz meū loquor: et vos q̄ vidis
tis apud prēz vr̄m facitis. Iā dixerat: scio
q̄a filij abrahe estis. Qd̄ āt faciūt? Qd̄ eis
dixit: q̄ritis me occidē. Hoc apud abrahā
nūq̄ⁱ viderūt. Dn̄s āt prēz deū itelligi vult
cū dicat: q̄ vidi apud prēz meū loquor. Veri
tatē vidi: veritatē loquor. q̄a veritas sū. Si
eī dn̄s veritatē loqtur quā vidit apud prēz:
se vidit se loqtur. q̄a ipē ē veritas p̄ris quā
vidit apud prēz. Ipē ē enī v̄bū qd̄ v̄bū
erat apud deū. Isti g° malū qd̄ faciūt qd̄
dn̄s obiurgat et corripit ubi viderūt?
Apud prēz suū. Cū audieritis ī cōseqntib⁹
aptius dcm̄ qs eēt eoꝝ p̄r: tūc itelligem⁹
qualia viderit apud tlēz prēz. Adhuc enī
noīat prēz ipoꝝ. Paulo supius abrahā ge
mīnauit: sʒ carnis origīe. nō vite silitudi
ne. Dicturus alterū prēz illoꝝ: q̄ nec genu
it eos nec creauit ut hoies eēnt. sʒ tn̄ filij
erāt eius ī q̄tū mali erāt nō ī q̄tū hoies
erāt: ī quo imitati. nō qd̄ creati. Rn̄derūt
et dixerūt ei. Pater nr̄ abrahā ē. q̄i qd̄ tu
dicturus es contra abrahā? Aut si aliqd̄ po
tes: aude rephendē abrahā. Nō q̄a dn̄s nō
audebat rephendē abrahā. sʒ talis erat
abrahā q̄ nō rephenderetur a dn̄o: sʒ pocī⁹
laudaret². tn̄ isti videbāt ^ceū^ pruocāe ut āqd
mali diceret de abrahā. et esset occasio faci
endi qd̄ cogitabāt. P̄r n̄r abrahā ē. Au
diam⁹ quō eis dn̄s rn̄deat: cū illoꝝ dāpna
tiōe laudās abrahā. Dicit eis ihs. Si filij
abrahe estis: opa abrahe facite. Nūc autē
q̄ritis me iterficē: hoiez q̄ veritatē locutus
sū vobis. quā audiui a dō. Hoc abrahā
nō fecit. Ecce ille laudatus: isti dāpnati.
Abrahā nō erat hōicida. Nō dico īquit ego
sū dn̄s abrahe. Qd̄ si dicerē: vm̄ dicerē.
Nā dixit alio loco. An̄ abrahā ego sū. Tūc
illi eū lapidāe voluerūt. Nō dixit hoc. In
terī qd̄ videtis qd̄ aspicitis qd̄ me solū pu
tatis ego sū. Hoiez dicentē vobis qd̄ audi
uit a dō: q̄re vultis occidē. nisi q̄a nō estis
filij abrahe? Et tn̄ sup⁹ ait: scio q̄a filij

abrahe estis. Nō negat eoꝝ originē: sʒ fcā
cōdēpnat. Caro eoꝝ ex illo erat: sʒ vita nō
erat. Nos āt kmī: nūqd̄ de genē venim⁹
abrahe. aut ullo mō abrahā p̄r nr̄ fuit
scd̄ʒ carnē? Originē de carne ei⁹ cāo inde
ortū ducat: nō caro xp̄ianoꝝ. Nos de alijs
gētibʒ venim⁹: et tn̄ imitādo abrahe filij fcī
sum⁹. Aplm̄ audi. Abrahe dc̄e sūt p̄missio
nes: et semī eius. Nō dicit inqt et semibʒ
tāq̄ ī mltis: sʒ tāq̄ ī uno. et semī tuo qd̄
ē xp̄s. Si āt vos xp̄i: g° semē abrahe es
tis. scd̄m p̄missioēz hēdes. Nos g° fcī sum⁹
semē abrahe grā dei. Nā de carne abrahe.
fecit illi cohēdes deus. Illos exhēdauit: istos
adoptauit. et de arbore illa oliue cui⁹ radix
ē in p̄riarchis: ramos naturales supbos ampu
tauit. oleastrū hūile īseruit. Ideo cū venirēt
ad iohēz baptizādi iudei erupit ī illos ꝛ ait
illis. Generatio viparū. Magnē q̄ppe de altitu
dine origīs glabant². Ille āt generatioēz dix
it eos eē viparū. Nō saltē hoim: sʒ viparū.
Hoim formā videbat: sʒ venenū agnoscebat.
Venerāt tn̄ mutandi: q̄a utiqʒ baptizādi.
Et ait ill'. Generatio viparū qs vobis ondit
fugē a ventura ira? Facite g° fctūs dignos
p̄nie: et nolite dicē īt̄a vosmetipos. p̄rēz
hēmus abrahā. Potēs ē deus ei de lapidi
bus istis suscitāe filios abrahe. Si fctūs dig
nos p̄nie nō feceritis: nolite vobis de illa sar
pe bladiri. Potēs ē deus ~~et vos dāpnare~~ et
vos dāpnare: et abrahā filijs nō fraudāe.
Habʒ eī vn̄ exciteт filios abrahe. Fiet filij:
qui fidē fuerit imitati. Potēs ē de⁹ de la
pidibʒ istis suscitāe filios abrahe. Nos fu
mus ī p̄ntibʒ nr̄is. lapides eram⁹: qn̄ p
deo lapides colebam⁹. De talibʒ lapidibʒ
familiā de⁹ fecit abrahe. Qd̄ se g° extollit
īanis et vana iactatio? Filij abrahe glo
riāi iā desināt. Audierūt qd̄ audie debue
rūt. Si filij abrahe estis: fcīs p̄bate nō v̄bis.
Queritis me occidē hoiez īterī nō dico filiū
dei: nō dico deū. nō dico v̄bū. q̄a nō morit²
v̄bū: hoc dico qd̄ videtis. q̄a et qd̄ videtis po
testis occidē: et quē nō videtis offendē. Hoc
g° abrahā nō fecit. Vos facitis opa p̄ris vr̄i.
Et adhuc nō dicit qs ē iste p̄r eoꝝ. Modo
illi qd̄ rn̄derūt? Ceperūt eī utcūqʒ cognoscē
nō de carnis origīe deū loqui: sʒ de vite in
stitutiōe. Et q̄a cōsuetudo scp̄turāꝝ ē quas
legebāt: fornicatioēz spūalr̄ appellāe cum
dijs mltis et falsis q̄bus aīa tāq̄ p̄stituta
subicit². ad hoc rn̄derūt et dixerūt ei. Nos

ex fornicatiõe nõ sumꝰ nati: vnũ prẽ hẽmꝰ
deũ. Iã viluit abrahã. Repulsi sũt ei quo re
pelli debuerũt ore veridico: qa talis erat ab'
hã cuꝰ fcã nõ imitabãt. et de eiꝰ gñe glori
abãt. Et mutauerũt r̃nsiõez: credo dicẽtes
apud semetipõs. Quotiẽscũqz noĩauerimus
abrahã. dicitus ẽ nobis. Quare nõ imitamu
eũ de cuiꝰ genẽ gliamu: Nos sãn iustũ in
nocentẽ: tm̃ virũ imitari nõ possumꝰ. Deũ
dicãmꝰ prẽz nr̃m: videamꝰ qd nob dicirꝰ
est. Prorsus falsitas ĩueñit qd diceret: ut
veritas ĩueniret qd r̃nderet. Audiamꝰ quid
dicãt: audiamꝰ qd audiat. Vnũ inquĩt prẽz
hẽmꝰ deũ. Dixit ergo eis ihs. Si deꝰ pr̃ vester
eẽt: diligẽtis vtiqz me. Ego ẽi ex dõ ꝓces
si et veni. Neqz enĩ a meipõ veni: sz ille me
misit. Dicitis deũ prẽz: agnoscite me ul'
frẽz. Verũptm̃ cxcxit ĩtelligẽtibz cor. et illꝰ
tetigit qd solet dicẽ. Nõ a meipõ veĩ: ille
me misit. A deo ꝓcessi et veni. Memẽto
qd soleamꝰ dicẽ: ab illo veĩt et a quo venit:
cũ illo veĩt. Cristi ergo missio ĩcarnatio ẽ. Qd
võ de dõ ꝓcessit vbũ: etna ꝓcessio ẽ. Nõ
hz tps: ꝑ quẽ fcm̃ ẽ tps. Nemo dicat ĩ cor
de suo. Anq̃ eẽt vbũ: ĩ quo erat deus: Nũ
q̃ dicas: anq̃ eẽt vbũ dei. Nũq̃ deꝰ sine
vbo fuit: qa vbũ ẽ manẽs nõ trãsiẽs. Deꝰ
nõ sonus ꝑ quẽ fcm̃ ẽ celũ et tra: nõ qd
ꝑteryt cũ hys q̃ fcã sũt sup trã. Ergo ab
illo ꝓcessit ut deꝰ: ut eq̃lis ut vnicꝰ filiꝰ.
ut verbũ pris. Et veĩt ad nos. qa vbũ caro
fcm̃ ẽ. ut hitaret ĩ nob. Aduẽtꝰ eiꝰ. hũa
nitas eiꝰ. mãsio eiꝰ. Diuitas eiꝰ quo imus:
hũanitas eiꝰ qua imꝰ. Nisi nobis fieret
qua iremꝰ: nũq̃ ad illũ manẽte ꝑueire
mus. Quare ĩquit loq̃lã meã non cogs
citis: Qa nõ potestis audie sermonem
meũ. Idõ nõ poterãt cognoscẽ: qa nõ po
terãt audire. Sz vñ audie nõ poterant: ĩ
nisi qa corrigi credẽdo nolebãt: Et hoc
vñ: Vos ex prẽ dyabolo estis. Quã diu
prẽz cõmẽoratis: Quã diu prẽz muta
tis ĩ nũo abrahã nũo deũ: Audite a filio
dei cuiꝰ filiy sitis. A prẽ dyabolo estis. Hic
ĩq̃ cauẽda ẽ hẽsis maicheoz: q̃ dicit q̃dã
eẽ naturã mali. et gentẽ q̃dã tenebrarũ
cũ pricipibꝰ suis: q̃ ausa ẽ pugñre contra
deũ. Illũ võ deũ ne debellaret gens adũsa
regnũ eius misisse contr̃ eã tã̃ viscera sua
pncipes de luce sua: eã qz gentẽ fuissẽ
debellatã. vñ dyabolꝰ originẽ ducit. Hic
dicũt ducẽ origĩez carnẽ nrãz: et sicdin

hoc putãt dcm̃ a dñõ. vos a prẽ dyabolo
estis: qd eẽñt illi veluđ nã mali. ducẽtes
originẽ de gente contrãria tenebrarz. Sic
errãt sic excecãtur: sic seipõs faciũt gentẽ
tenebrarz. credẽdo qd falsũ ẽ. contr̃ eũ a quo
creati sũt. Bona ẽ enĩ oĩs nã: sz viciata
ẽ hoĩs nã ꝑ volũtate malã. Qd fecit deꝰ
nõ pt̃ eẽ malũ: si ipẽ hõ nõ sit sibi malꝰ.
Sz plane creator creator ẽ: creatã creatura
ẽ. eq̃ri creatã nõ pt̃ creatori. Discernite eũ q̃
fecit: ab eo qd fecit. Equari nõ pt̃ fabro
scãpnũ. eq̃ri nõ pt̃ colũpna structori. Et
tñ faber si scãpnũ fecit: lignũ ipẽ nõ crea
uit. Dñs at deꝰ nr̃ qa omĩps ẽ. et vbo fecit
qd fecit: oĩa q̃ fecit nõ habuit vñ faceret.
et tñ fecit. Fcã sũt ei qa voluit: fcã sũt qa
dixit. Sz fcã fcõri cõpari nõ possũt. Queris
qd cõpares: filiũ vnicũ agnosce. Vñ ergo iu
dei filiy dyaboli: Imitãdo nõ nascẽdo. Au
dite scptũre scẽ cõsuetudĩez. Pzha dicit ad
ipõs iudeos. Pr̃ tuus amoreꝰ: et mr̃ tua
cethea. Amorrei gens erat q̃dã: vñ iudei
originẽ nõ ducebãt. Cethei et ipi gentem
suã hebãt oĩno alienã a gente iudeoz. Sed
qa erãt impiy amorrei et cethei: iudei at imi
tati sũt ĩpietates illoz. ĩuenerũt sibi pa
rẽtes: nõ de q̃bus nascerentur. sz quoz mo
res sectãdo pariter dapnarẽtur. Querĩtis at
fortasse vñ ipẽ dyabolꝰ: Inde vtiqz vñ ce
teri angli. Sz ceteri angli ĩ sua obẽa ꝑsti
terũt: ille ĩobediẽdo et supbiẽdo lapsus ẽ
ãgelus. et fcũs ẽ dyabolꝰ. Sz nũõ audite
qd dicat dñs. Vos ĩquit a prẽ dyabolo es
tis: et desideria pris vr̃i facẽ vultis. Ecce
vñ filiy eius: qa talia desideratis. nõ qa na
ti estis. Que sũt illiꝰ desideria: Ille hoĩ
cida erat ab ĩicio. Ecce qd ẽ. desideria pa
tris vr̃i facẽ vultis. Queritis me occidẽ:
hoĩez q̃ veritatẽ vobis dico. Et ille ĩuidit
hoĩ: et occidit hoĩnẽ. Dyabolꝰ ẽi cũ ĩuide
ret hoĩ: serpentẽ ĩdutus locutꝰ ẽ mlie
ri. et de mliere venenauit virũ. Mortui
sũt dyablm audiẽdo: quẽ nõ audissẽt. si
deũ audie voluissẽt. Posĩtus ẽi hõ ĩter eũ
q̃ creauit et eũ qui lapsꝰ ẽ. obtẽpare de
buit creatori nõ deceptori. Ergo ille hoĩci
da erat ab ĩicio. Videte genus hoĩcidy
frẽs. Hoĩcida dr̃ dyabolꝰ: nõ gladio ar
matꝰ. nõ ferro accĩctus. Ad hoĩez veĩt:
vbũ malũ seĩnauit et occidit. Noli ergo
putare te nõ eẽ hoĩcidã: qñ frĩ tuo mala
ꝑsuades. Si frĩ tuo mala ꝑsuades occidis.

Et ut sciās q̄a occidis: audi psalmū. Filij hominū dentes eorū arma et sagitte: et līgua eorū machera acuta. Vos ergo desideria p̄ris v̄ri facē uultis. Ideo seuitis ī carnē q̄a nō potestis ī mentē. Ille hoīcida erat ab īicio: utiq̄z ī p̄imo hoīe. Ex illo ille hoīcida: ex quo potuit fieri hoīcidiū. Ex illo potuit fieri hoīcidiū: ex quo fc̄us ē hō. Nō eñ possz occidi hō: n̄i p̄9 fuit hō. Hoīcida ergo ille ab īicio. Et vn̄ hoīcida: Et in ūitate nō stetit. Ergo ī ūitate nō fuit: sz nō stando cecidit. Et q̄re ī ūitate nō stetit: Q̄a ūitas nō est ī eo. Nō quō ī xp̄o sic ē ūitas: ut xp̄s ip̄e sit ūitas. Si ergo iste ī ūitate stetisset: ī xp̄o stetisset. Sz ī ūitate non stetit: q̄a ūitas nō ē in eo. Cū loq̄t̄ medaciū ex p̄prijs loq̄tur: q̄a medax ē et p̄r eius. Quid ē hoc: Audistis ūba eu̅ā̅gelij: itenti accepistis. Ecce repeto: ut agnoscatis qd̄ exigatis. De dyabolo dn̄s ea dicebāt: q̄ de dyabolo a dn̄o dici debuerūt. Ille homicida erat ab īicio: vīm ē. Nā p̄imū hoīez occidit. Et ī ūitate nō stetit: q̄a de ūitate lapsus ē. Cū loq̄t̄ medaciū: utiq̄z ip̄e dyabolus de p̄prijs loq̄tur: q̄a medax est et p̄r eius. In hijs ūbis q̄dā p̄rēz h̄re dyabolū putauerūt: et q̄sierūt q̄s eēt dyaboli p̄r. Hic ūo detestabil' error manicheorū īuēit adhuc q̄ decipet īp̄itos. Solēt eñ dicē. Puta dyabolus angl's fuit: ⁊ lapsus ē. Ab illo cepit p̄ctm̄ sicut dicitis. Pater eius q̄s erat: Nos tm̄. Quis eñ n̄rm̄ āq̄m dixit dyablm̄ h̄re p̄rēz: Et illi tm̄. Dn̄s dicit: eu̅ā̅gelium loq̄t̄. de dyabolo dicēs ait: ille hoīcida erat ab īicio. et ī ūitate nō stetit q̄a ūitas nō est ī eo. cū loq̄t̄ mendaciū de p̄prijs loq̄t̄: q̄a medax ē et p̄r eius. Audi ītellige. Nō te lōge mitto ī ip̄is ūbis ītellige. Dyabolū dn̄s dixit p̄rēz medacij. Quid ē hoc: Audi qd̄ sit. Replica modo ip̄a ūba et ītellige. Nō eñ omis q̄ metit̄: p̄r medacij sui ē. Si eñ ab alio medaciū accepisti et dixisti: tu q̄dē mētitus es p̄ferendo medaciū. sz nō p̄r ip̄ius medacij es. q̄a ab alterō accepisti medaciū. Dyabolus aūt a seip̄ō medax fuit: medaciū suū ip̄e genuit. a nemīe audiuit. Quō deus pater genuit filiū ūitatē: sic dyabolus lapsus genuit q̄i filiū medaciū. Hijs auditis replica nūc ⁊ recole ūba dn̄i. Mens catholica qd̄ audieris aduīte: qd̄ dicit attende. Ille. Quis: Dyabolus hoīcida erat ab īicio. Agnoscim9: occidit adā. Et ī ūitate nō stetit: agnoscim9 q̄a de ūitate lapsus est. Q̄a ūitas nō est ī eo: vīm ē recedēdo a ūitate nō h̄z ūitatē. Cū loq̄tur medaciū de p̄prijs loq̄tur. Nō aliūde accepit vn̄ loq̄tur. Cū loq̄tur medaciū de p̄prijs loq̄t̄: q̄a medax ē et p̄r eius. Et medax ē et p̄r medacij. Nā tu forte medax es. q̄a medaciū loq̄ris: sz nō es p̄r eius. Si eñ qd̄ dicis a dyabolo accepisti et dyabolo credidisti medax es. p̄r medacij nō es. Ille ūo q̄a nō aliūde accepit medaciū: quo medacio tāq̄ꝫ veneno serpēs hoīnē occidet. p̄r ē medacij: sicut d̄s p̄r ē ūitatis. Recedite a p̄re medacij: currite ad p̄rem ūitatis. Amplectimi ūitatē: ut accipiatis libtatē. Illi ergo iudei apud p̄rēz suū viderūt qd̄ loq̄bant̄. Quid nisi medaciū: Dn̄s aūt apud p̄rēz suū vidit qd̄ loq̄ret̄. Q̄d nisi seip̄m: Q̄d nisi ūbū p̄ris: Q̄d nisi ūitatē p̄ris eternā: et p̄ri coetnā: Ille ergo hoīcida eāt ab īicio: et ī ūitate nō stetit. q̄a ūitas nō est ī eo. Cū loq̄t̄ medaciū de p̄prijs loq̄tur: q̄a medax ē. Et nō solū ē medax: sz et p̄r eius idz ip̄i9 medacij qd̄ loq̄tur p̄r ē. q̄a ip̄e genuit medaciū suū. Ego aūt q̄a ūitatē dico nō creditis m̄. Quis ex vobis arguet me de p̄cc̄o: quo ego arguo vos. et p̄rem v̄rm̄: Si ūitatē dico: q̄re vos nō creditis m̄: nisi q̄a dyabli filij estis: Qui ex dō ē ūba dei audit. Propterea vos nō auditis: q̄a ex dō nō estis. Iterū noli te attendē naturā: sz viciū. Hic sūt isti ex dō: et nō sūt ex deo. Natura ex deo. In viciū nō ex deo. Obsecro vos attendite. euāg° h̄etis vn̄ sanemini tm̄ errores venenosos et nefarios h̄eticorū: qm̄ et de hijs ūbis solēt manichei dicē. Ecce q̄a due nē sūt. una bona. altera mala. Dn̄s dicit: Q̄d dicit dn̄s: Propterea vos nō auditis: Q̄d ergo q̄a nō estis ex deo. Dicit hec dn̄s: Et inq̄t tu ad ista dicis: Audi q̄ dicā. Et ex dō sūt. et nō sūt ex dō. Natura ex dō sūt. vicio nō sūt ex deo. Natura eñ bona q̄ ex dō est. peccauit volūtate: credēdo qd̄ dyabolus p̄suasit. et viciata ē. Idō mediciū q̄rit: q̄a sana nō est. Ecce qd̄ dico: sed īpossible tibi videt̄ ut ex dō sit. et ex dō nō sint. Audi q̄a nō est īpossibile. Hic sūt ex dō et nō sūt ex dō: quō et filij abrahe sūt. et filij abrahe nō sūt. Hic ip̄m dn̄m audi: h̄etis nō ē qd̄ dicatis. Ip̄e illis dixit. Scio q̄a filij abrahe estis. Nunq̄d dn̄s metiretur: Absit. Ergo ūerū

ē qđ dns dixit: verū est verū est. Ergo qđ
illi filij abrahe erāt vim ē. Audi ipm negā
tem. Cui dixit filij abrahe estis: ipe illos
negauit filios abrahe. Si filij abrahe es
tis: fca abrahe facite. Nūc at q̄ritis me oc
cide: hoiez q̄ veritate vobis dico. quā audiui
a deo: h̄. abrahā nō fecit. Vos facitis opa
pris vri id ē dyaboli. Quō g° et filij erāt
abrahe. et filij abrahe nō erāt: Vtrūqz in
illis ondit. Et filij abrahe erāt ꝑ origine
carnis: ~~et nō erāt filij abrahe ꝑ viciū dyabo~~
~~lice carnis~~: et nō erāt filij abrahe ꝑ viciū
dyabolice ꝑsuasiōis. Dic et dnm et deum
nrm attendite. Ex illo erāt: et ex illo non
erāt. Quō ex illo erāt: Qa ipe creauit hoi
ne de quo nati erāt. Quō ex illo erāt: Qa
ipe ē conditor nature: ipe ē creator carnis
et aīe. Quō g° et ex illo nō erāt: Qa via
osi a seipis fcī erāt. Ex illo nō erāt: qa
imitādo dyablm filij dyabli fcī erāt. Veit
g° dns de ad hoiez pctore. Duo nōia audis
tis: et hoiez et pctorē. Qđ hō est ex deo
ē. qđ pctor ē nō est ex deo. A natura vici
um secernat: agnoscat natā vn creator
laudet. agnoscat viciū ꝑ qđ medicus īuoce
tur. Qđ g° ait dns q̄ est ex dō vba dei au
dit: ꝓpterea vos nō auditis. qa ex deo nō
estis: nō natāz meita discreuit. aut pter
suā aīaz et carne aliquā natura ī hoībz
q̄ pctō viciata nō esset īueit: ſz q̄m pscie
rat q̄ fuerāt creditui. ipos dixit ex dō: q̄m
regeneatiois adoptiōe renascent̄ ex deo.
Ad hoc ꝑtinet q̄ ē ex deo vba dei audit. Qđ
vō sequitur ꝓptea vos nō auditis: qa ex deo
nō estis. eis dcm̄ ē. q̄ nō solū pctō viciosi
erāt: nā hoc malū cōe erat omībz. ſz etiā
ꝓcogniti qđ nō fuerāt creditui: ea fide q̄
sola posset a pctōr obligatiōe liberai.
Quia ꝑ pscīebat illos qbz talia dicebat
ī eo ꝑmāsuros qđ ex dyabolo erāt: id ē
ī suis pctīs atqz īpietate morituros. ī q̄
eis siles erāt: nec venturos ad regeneatiōez
ī q̄ eēnt filij dei. hoc ē ex dō nati a quo
erāt hoies creati. Scdz hāc pdestiatione
locutus ē dns: nō qȝ aliqs hoiez īuenerit.
qui vl scdz regnatiōez iā eēt ex dō: sed
scdm natura iā nō eēt ex dō.

Explicit smo xlij. Incipit xliij. ab eo qđ
sciptū est. Tulerūt g° iudei et dixerūt ei.
usqz ad id qđ ait tulerūt ergo lapides
ut iacerent ī eū. ihesus at abscondit
se et exijt de templo.

caplm.

In lcione ista scī ewangelij q̄ hodie
tractata ē. a potētia discamus paci
entiā. Qđ ei sumus serui ad dnm
pctores ad iustū. creata ad creato
rē: Tn quo si qđ mali sumus a no
bis sumus: ita qđqđ boni sumus
ab illo et ꝑ illū sumus. Et nichil sic q̄rit hō:
quō potētiā. Habz dnm xpm magna po
tetiā: ſz prius imitet paciā. ut pueiat ad
potetiā. Quis vrm paciēter audiret: si ai
diceretur. demoniū habes: Qđ dnī e ei qui
nō solū hoies saluabat: ſz eciā demoībz im
perabat. Hoc ei cū dixisset iudei: Nōne bndi
cimus nos. qa samaritanus es et demoniū hēs.
Horū duor sibi obiector: vnū negauit altm
nō negauit. Rndit ei et ait. Ego demoniū
nō hēo. Nō dixit nō sū samaritanus. Et vtqz
duo fuerāt obiecta. Quāuis maledcm ma
ledcō nō reddideit: q̄uis conuiciū nō cōuicio
refutaueit. ꝑtinuit tn̄ ad eū negāe vnā re.
alterā nō negare. Nō frustra fres. Samai
tanus ei īterptatur custos. Nouerat se ille
nrm ēe custodē. Nō ei dormit neqz dormitat:
q̄ custodit isrl. Et nisi dns custodierit ciui
tatē: īuanū vigilabūt q̄ custodiūt eam.
Est g° ille custos nr: q̄ est creator nr. Nō
ei ꝑtinuit ad eū ut redimemur: et nō
ꝑtinet ut seruaremur: Deniqz ut plenius
noueritis misterium q̄re se samaritanū negāe
nō debuit: pabola illā notissimā attēdite.
vbi hō quidā descēdebat ab ihrlm ī iherico.
et īcidit ī latrones. Qui eū grauiter vul
neratū: semiuiuū ī via reliqrūt. Trāsijt
sacdos neglexit eū: trāsijt leuites et ipe pre
terijt. Trāsijt qdā samaritanus: ipe ē custos
nr. ipe accessit ad sauciū: ipe īpendit mi
seicordiā. ei qȝ se ꝑstitit primū: qȝ non
deputauit alienū. Ad hoc g° solū qȝ demoni
um nō hēret: nō at se samaritanū nō ēe rndit.
Deniqz p° tale cōuiciū: hoc solū dixit de glā
sua. Sz honorifico inqt prēz meū: et vos
ihonorastis me. hoc ē ego me nō honorifico:
ne vobis arrogās videar. habeo quē honorificē.
Sz si vos me agnosceretis: sicut ego honori
fico prēz. sic et vos honorificaretis me. Ego
facio qđ debeo: vos nō facitis qđ debetis.
Ego at īquit nō q̄ro glaz meā. ē q̄ q̄rat et
iudicet. Quē vult ītelligi nisi prēz: Quō
g° alio loco dicit pr̄ nō iudicat q̄nq̄ua: sed
ome iudiciū dedit filio. et hic dicit nō q̄ro
glaz meā: ē q̄ q̄rat et iudicet. Si g° iudicat
pr̄: quō nō iudicat q̄nq̄: ſz oē iudiciū dedit

filio: Hac q̄stionē ut soluam⁹ attēdite. Sili
locutiōe solū p̄t. Scriptū habes. Deus neīnem
tēptat. Et iterū scriptū hēs. Teptat uos dn̄s de⁹
uī: ut sciat si diligitis eū. Nempe q̄stio ē.
uidetis. Quō ei deus neīne tēptat: et quō
tēptat vos dn̄s de⁹ vr̄. ut sciat si diligitis
eū: Itē scriptū sit. Timor nō ē ī caritate:
sꝫ pfcā caritas foras mittit tīorē. Et alio
loco scriptū est. Timor dn̄i cast⁹ pmanēs in
sclm scli. Et ipā q̄stio est: Quō ei pfcā
caritas foras mittit tīorē: si tīor dn̄i cas
tus pmanet ī sclm scli: Intelligim⁹ g°
duas ēē tēptatiōes. Vnā q̄ decipit: alterā
q̄ pbat. Scdm eā q̄ decipit: de⁹ neīnem
tēptat. Scdm eā q̄ pbat: tēptat uos dn̄s
deus vr̄. ut sciat si diligitis eū. Sꝫ iterū
et hic alia nascit̄ q̄stio. Quō tēptat ut sci
at: a quē latē nichil pt anteq̄ tēptet: Nō
g° deus nescit: sꝫ dcm̄ ē ut sciat qd̄ ē ut sci
re uos faciat. Locutiōes tales et ī sermōibꝫ
nr̄is sūt. et ī auctoribꝫ eloq̄ntie repiūtur.
De sermōe nr̄o aliqd̄ dicā. Fossa ceca dicit̄:
nō qa ipā ocl'os pdidit. sꝫ qa latēdo nō vi
dentes cadē facit. Aliqd̄ et illis auctoribus
dicā. Tristes lupinos ait qdā hoc ē ama
ros: nō qa ipi sūt tristes. sꝫ qa gustati fe
cōtristāt: hoc ē tristes faciūt. Sūt g° et ī
scripturis locutiōes h⁹moi. Qui ī talibꝫ q̄sti
onibꝫ cognoscēdis laborāt: ī soluēdis talibꝫ
q̄stiōibꝫ nō laborāt. Ergo tēptat vos dn̄s
de⁹ vr̄ qd̄ ē. ut sciat: Vt scire vos faciat
si diligitis eū. Iob latebat se. sꝫ deū nō late
bat. Admisit tēptatorē: et fecit eū sui cog
nitorē. Qd̄ de duobꝫ tīorib⁹: Est timor
seruil': et ē timor castus. Est tīor ne patia
ris penā: ē alius timor ne amittas iusti
ciā. Timor ille ne patiaris penā seruilis
ē. Qd̄ magnū ē timē penā: Hoc et ne
quissim⁹ seru⁹: hoc et crudelissim⁹ latro.
Nō ē magnū timē penā: sꝫ magnū ē ama
re iusticiā. Qui g° amat iusticiā: nichil
timet: Timet plane. nō ne īcidat ī penā:
sꝫ ne amittat iusticiā. Frēs mei credite:
et cognoscite ex eo qd̄ amatis. Amat ali
quis vr̄m pecuniā. Putas aliq̄ vr̄m: Pu
tas īueīo aliquē qui nō amet: Ex h° tn̄
ipō qd̄ amat: ītelligat qd̄ dico. Timet
dāpnū. Quare timet dāpnū: Quia pecuni
am diligit. Q̄tū amat pecuniā: tm̄ timet
ne pdat pecuniā. Ergo īuenit̄ aliqs ama
tor iusticie: q̄ plus ī corde dāpnū ptimes
cat. q̄ plus timeat exspoliari iusticia q̄m tu

pecunia. Ipē est timor castus: ipē pmanet
ī sclm scli. Nō eū tollit caritas nec foras
mittit: sꝫ magis cōplectit̄. et comitē tenꝫ.
simul qꝫ possidet. Venim⁹ ei ad dn̄m ut
videam⁹ faciē ad faciē. Ibi timor cast⁹ nos
seruat. Timor eī ille nō pturbat: sꝫ cōfirīt.
Timet mlr̄ adultera ne vir ei⁹ veniat:
timet casta ne vir ei⁹ abscedat. Ergo sic̄ scdm aliā
tēptatiōez de⁹ neīnē tēptat: scdm aliā vero
tēptat vos dn̄s deus vr̄. et scdꝫ aliū tīorē
timor nō est ī caritate: sꝫ pfcā caritas foras
mittit tīorē. scdm vō aliū tīorē: tīor dn̄i
castus pmanet ī sclm scli. sic et ī hoc loco
scdm alterū iudiciū. pr̄ nō iudicat queq̄:
sꝫ oē iudiciū dedit filio. scdm altm̄ iudiciū.
ego īquit nō q̄ro glaꝫ meā: ē q̄ q̄rat et
iudicet. Et de ipō vbo q̄stio ista soluatur.
Habes ī euāgelio cōmeoratū penale iu
diciū. Qui nō credit iā iudicat⁹ ē. Et alio
loco. Veniet hora qn̄ hij q̄ ī monumētis st
audiēt vocē eius: et pcedēt q̄ bn̄ fecerūt
ī resurrectiōnē vite. qui male egerūt ī resur
rectiōez iudicij. Videte q̄admodū iudiciū
p dāpnatiōe posuit et penā. Et tn̄ si sp
iudiciū p dāpnatiōe acciperet: nūq̄d audi
rem⁹ in ps° iudica me de⁹: Ibi iudiciū
scdꝫ afflictionē: hꝫ iudiciū scdꝫ discretiōez
positū ē. Quō scdꝫ discretiōez: Quomo
expōit ipē q̄ ait: iudica me de⁹. Lege enī
et vide qd̄ seq̄t̄. Qd̄ ē iudica me deus:
Et discerne cām meā de gente nō scā. Qd̄
g° dcm̄ ē iudica me de⁹ et discerne causā me
am de gente nō scā: scdm hoc ait mō dn̄s
xp̄s. ego nō q̄ro glaꝫ meā: ē qui q̄rat et iudi
cet. Quō ē qui q̄rat et iudicet: Est pr̄ q̄ glaꝫ
meā a vr̄a glā discernat et separet. Vos
ei scdm hoc sclm glamī: ego nō scdꝫ h° sclm
glorior. q̄ prī dico: pr̄ glīfica me ea glā
quā hūi apud te anteq̄ mūd⁹ eēt. Qd̄ est
ea glā: Ab hūana īflatiōe discreta: scdm
hoc iudicat pr̄. Qd̄ ē iudicat: Discernit.
Qd̄ discernit: Glāꝫ filij sui a glā hoīm. Ga
ideo dcm̄ ē. vnxit te de⁹ deus tu⁹ oleo exul
tatiōis p pticipibꝫ tuis. Nō enī qa hō fac
tus ē iā cōpand⁹ est nobis. Nos hoīes cū pcc̄o:
ille sine pcc̄o. Nos hoīes trahentes de adā
et mortē et delictū: ille de virgīe carnē
mortalē. nllaꝫ iniq̄tatē. Deniqꝫ nos nc̄ qa
volum⁹ nati sum⁹: nc̄ q̄n volum⁹ viui
mus. nec quō volum⁹ morim̄. Ille anteq̄
nascet̄: elegit de q̄ nasceretur. Nat⁹ fecit ut
a magis adoret̄. Creuit īfans. et miracul'

se deū ōndebat. et īfirmitate hoīez pferebat.
Postremo elegit et gen9 mortis: hoc ē ut in
cruce penderet. et ipaz cruce in frontibz fideliū fi
geret: ut dicat xpian9. Michi āt absit glari
nisi ī cruce dnī nrī ihū xpi. In ipā cruce qn
voluit corp9 dimisit et abcessit. In ipo sepul
th° q̄pdiu voluit iacuit: qn voluit taq̄ȷ de lcō
surrexit. Ergo frēs scd̄z ipaz formā serui:
nā illud qs digne loquat. ī principio ērat vbū.
et vbū erat apud d. et d. e. v. scdm ipaz in
quā formā serui: mltū iterest īter glaz xpi.
et glaz hoīm cetēoz. De ipā glā dicebat qn
qd̄ deoniū hr̄et audiebat: ego nō q̄ro glaz
meā. ē qui q̄rat et iudicet. Tu āt dne de te qd̄
dicas: Amē amē dico vobis: si qs sermonē
meū seruaueīt morte nō videbit ietnū.
Vos inqt dicitis deonīū habes: ego vos ad
vitā voco. Seruate sermonē meū: et nō mo
riemī. Illi audiebat morte nō videbit ieter
nū q seruaueīt sermonē meū: et irascebatr
qa iā mortui erāt illa morte q̄ vitāda erat.
Dixerūt g° iudei. Nūc cognouim9 qa deo nuī
habes. Abrahā mortu9 ē et pphe: et tu di
cis. si qs sermonē meū seruaueīt: nō gus
tabit morte ietnū. Videte locutiōez scriptu
rarū. Morte nō videbit id ē nō gustabit:
morte videbit morte gustabit. Qs videt:
qs gustat: Qs oclos hz hō ut videat qn
moritur: Qn veiendo mors ipos oculos
claudit ne aliqd videat: quō dr̄ morte
nō videbit: Itē quo palato et qbz faucibz
mors gustatur: ut q sapiat dinoscatr:
Qn totū sensū tollit: qd ī palato remāe
bit: Sz videbit dtm ē et gustabit: p eo
qd̄ est expietr. Hec dns. Parū ē si dicā
morituris loqbatr moritur9: qa et dnū ex
itus mortis. sicut loquitr ps. Cū g° et mo
rituris loqretr: et moritur9 loqretr. qd̄ si
bi volt qd̄ ait: q sermonē meū seruaueīt
morte nō videbit ī etnū. nisi qa videbat
dns aliā morte de q̄ nos liberaē venerat:
morte scdaz. morte etnā. morte iehenaz:
morte dapnatiōis cū dyablo ⁊ angel' eius:
Ipā ē vera mors. Nā ista migratio est.
Qd ē ista mors: Relicto corpe: depositio
sarcine grauis. Sz si alia sarcina nō portetr:
qua hō pcipitetr ī gehenā. De ipā g° mor
te dns dixit: morte nō videbit ietnū. q
sermonē meū seruaueīt. Nō expauescam9
istā morte: sz illā timeam9. Qd ē autē
grauī9: mlti puerse timēdo morte istā. in
derūt ī illā. Dtm ē aliqbz. Adorate ydo
la: qd̄ si nō feceitis iterfiuemī. Aut q̄admo
dū nabugodonosor ille dixit: si nō feceitis
mittemī ī caminū ignis ardētis. Multi ti
muerūt ⁊ adoraueīūt. Nolentes mori mor
tui sūt. Timēdo morte q̄ nō euaditur: iade
rūt ī morte qm̄ euadē feliciter posset. si istā
q̄ nō euaditur ifeliciter nō timeret. Natg es
hō: moritur9 es. Qua ibis ut nō moriaris: Qd
facies ut nō moriaris. Vt dns tuus necitate
moriturū cōsolaretr: volūtate mori dignatus
est. Qn vides xpm mortuū: dedignaris
mori: Ergo moritur9 es. qua euadas hoc
nō habes. Hodie sit cras sit. futurū ē debi
tū ē reddēdū. Qd g° ait hō times fugiēs:
occultās se ne iueniatr ab inimico: Nūqd agit
ut nō moriatur: Sz ut paulo serius mori
atur. Nō accepit debiti securitatē: sz postulat
dilationē. Multibz diu differatr: veiet qd̄ dif
fertur. Illā morte timeam9: quā timuerūt
tres viri. qn dixerūt regi: potēs ē de9 de ista
flāma liberaē nos. Sz et si nō. Ibi fuit ti
mor illi9 mortis quā mō dns cōminatur:
sz et si nō. Et si noluerit apte liberaē: pt
ī occulto coronaē. Vn̄ et ipē dns facturus mar
tires: et capud ītituri futur9 ait. Nolite time
eos q occidūt corp9: et postea nō hn̄t qd̄ faci
ant. Quō nō hn̄t qd̄ faciāt: Qd si cū occi
derit corp9 bestijs laceradū. et dirripiēdū ali
tibz pciāt: videtr adhuc seuicia hr̄e qd̄ faci
at. sz cui faciet: q migrauit: Inest corpus:
sz nlls ē sensus. Habitaculū iacet: hītator ab
cessit. Ergo postea nō hn̄t qd̄ faciāt. Non
sentienti eī nichil faciūt. Sz eū timete q hz
ptātē et corp9 et aīaz occidē ī iehena ignis.
Ecce de q morte loqbatr cū dicēt: q sermonē
meū seruaueīt. morte nō videbit ietnū. Ser
uem9 g° frēs sermonē ipi9 ī fide: puēturi
ad speciē. cū accepim9 plenissimā libtatē.
Isti āt īdignātes mortui. et morti sepit
ne pdestiati: ridebāt cōuiciosē. et dicebāt.
Nō cognouim9 qa deoniū hēs. Abrahā mor
tuus ē et pphe. Sz ista morte quā dns volt
itelligi: nc abrahā mortu9 ē nc pphe. Illi eī
mortui sūt et viuūt: isti viuebāt ⁊ mortui
erāt. Nā rn̄dens quodā loco saduceis moue
tibz qstionē de resurrcōe: hc ait ipē dns.
De resurrcōe āt mortuoz nō legistis quō
ait dns de rubo ad moysen. ego sū deus
abrahā et ds ysaac et ds iacob. nō ē ds
mortuoz sz viuoz. Si g° illi viuūt la
borem9 sic viuē: et cū illis viuē cū mor
tui fueim9. Que teipz facis iquiut: ut di

cas mortē nō videbit ietnū. q̄ seruauerit
sermōez meū .i. tu facas et abrahā mortuū
et pphas. Rn̄dit ihs. Si ego glifico meipm̄:
glia mea nichil est. Est pr̄ meꝰ q̄ glorificat
me. Hoc ait ꝑp illud q̄ dixerūt: q̄ teipm̄ fa
cis. Refert ei glaz suā ad prēz de q° ē qd̄
deus ē. Aliqn̄ arriani et de isto vb̄o calūp
niātur fidei nr̄e et dicūt. Ecce maior est
pr̄: q̄a vtiqz glificat filiū. Hetice nō legis
ti et ipm̄ filiū dicentē .i. qd̄ glificet prēz
suū: Si et ille filiū glificat: et filiꝰ prēm
glificat. pone ꝑuicie. agnosce eq̄litatē. cor
rige ꝑusitatē. Est g° iquit pr̄ meꝰ q̄ glificat
me. quē vos dicitis q̄a deꝰ vr̄ est. et nō cog
nouistis eū. Videte frēs mei q̄admodū os
tendat ipm̄ deū eē prēz xp̄i q̄ ānūciatꝰ ē
et iudeis. Preterea dico q̄a curꝰ q̄dā hetici
dicūt deū ānūciatū ī veteī testamēto nō
eē prēz xp̄i: s̄ nescio quē pncipē malorū
anglorz. Manichei sūt q̄ ista dicūt. Mar
chionite sūt q̄ ista dicūt. Sūt et alij fortas
se hetici quos cōmeorāe ul' nō est opꝰ: ul'
a me om̄s recoli ī p̄sentia nō possūt. Non
defuerūt tn̄ q̄ hoc dicēnt. Itaqz attendite
ut heātis qd̄ dicatis et cont̄ ip̄os. Eū dicit
prēz suū dn̄s xp̄us: quē illi dicebāt deū
suū. et nō cognouerūt. Si eī ipm̄ cogno
uissent: eius filiū recepissent. Ego at̄ īquit
noui eū. Sed in carne iudicātibꝫ potuit et
hic arrogās videi: q̄a dixit ego noui eum.
Sed videte qd̄ seq̄t̄. Si dixero q̄a nō noui
eū: ero silis vobis mēdax. Ergo arrogātia
nō ita caueat̄ ut veitas relinquat̄. Sed
scio eū: et sermonē eiꝰ seruo. Sermonē pa
tris tāq̄ filiꝰ loq̄bat̄: et ip̄e eāt vb̄ū pr̄is
qd̄ homībꝫ loq̄bat̄. Abrahā pr̄ vr̄ exulta
uit ut videt diē meū: et vidit et gauisus
ē. Magnū testimoniū phibꝫ abrahe semē:
abrahe creator. Abrahā exultauit īquit:
ut videt diē meū. Nō timuit: s̄ exultauit
ut videt. Erat eī in illo caritas q̄ foras mit
tit timorē. Nō aut exultauit q̄a vidit: s̄ ex
ultauit ut videt. Credēs vtiqz exultauit spe
rādo ut videt īntelligēdo. Et vidit. Et quid
potuit plꝰ dicē .i. ul' debuit plꝰ dicē dn̄s ihs
xp̄s. Et vidit īquit: et gauisꝰ ē. Q̄s expli
cat h° gaudiū frēs mei. Si gauisi sūt illi
q̄bus dn̄s oc'los carnis apuit: q̄le gaudi
um fuit videtis cordis lucē īeffabilē. v
bū manēs splendorē pijs mētibꝫ refulgē
tē: sapiāz īdeficiētē. apud prēz manētē
deū .i. et aliqn̄ ī carne venturū. n° de gr̄mio

recessurū pr̄is. Totū hoc vidit abrahām.
Nā qd̄ ait diē meū īcertū p̄t eē vn̄ dixit:
vtrū diē dn̄i tpalē qui eāt venturꝰ ī carne.
an diē dn̄i q̄ nesciat ortū: nesciat occasū. Sz
ego nō dubito prēm abrahā totū scisse. Et
ubi īueniā: An suffice nobis debꝫ testio^m
dn̄i nr̄i ihu xp̄i. Putemꝰ nos īueīre nō pos
se q̄a forte difficile ē. quō manifestū sit q̄ a
brahā exultauit ut videt diē xp̄i: et vid^t
et gauisus ē. Et si nos nō īueīmꝰ .i. nūq̄d
mētiri veritas posset. Credamꝰ veitati: et
de abrahe meitis minime dubitemꝰ. Tn̄ audite
vnū locū q̄ m̄ īterī occurrit. Pater abrahā
q̄n misit seruū suū: ut petet vxorē filio
suo ysaac. hoc eū sacrāmēto obstrixit: ut fi
delr̄ qd̄ iubebat̄ īpleret. et sciret eciā ip̄e
q̄d faceīt. Magna eī res agebat̄: q̄n abrahe
semī coniugiū q̄rebat̄. Sz ut cognosceīt ser
uus qd̄ nouerat abrahā. q̄a nepotes nō car
nalr̄ desideabat: nec de genē suo aliqd̄ car
nale sapiebat. aut seruo suo q̄ mittebat.
Pone manū tuā sb̄ femore meo: et iura
ꝑ deū celi. Q̄d vult deus celi ad femur
abrahe: Iā ītelligitis sacrāmētū. P femur
genus. Ergo q̄ fuit illa iuratio .i. nisi q̄a
sigficabat̄ de genē abrahe venturū in
carne deū celi. Stulti rephendūt abrahā
q̄a dixit: mitte manū tuā sb̄ femore meo.
Qui rephendūt carnē xp̄i: rephendūt fi̅m
abrahe. Nos at̄ frēs si agn̄stimꝰ carnē xp̄i
venerādā illud femur nō cōtēpnamꝰ: sed
ī pphia dcm̄ accipiamꝰ. Etenī pphia erat
abrahā. Cuiꝰ pphia. Semis sui et dn̄i sui.
Semē suū sigficauit dicēdo: mitte manū tu
am sb̄ femore meo. Dn̄m suū sigficauit
addendo: et iura ꝑ deū celi. Irati iudei
rn̄derūt. Q̄nq̄ginta ānos nōdū habes .i. et
abrahā vidisti. Et dn̄s. Amē amē dico
vobis: anq̄ abrahā fieret ego sū. Appende
vb̄a et agnosce misteriū. Anq̄ abrahā fie
ret. Intellige fieret ad huānā factā: sue vo
ad diuinā ptinē sb̄stanciā. Fieret q̄a crea
tura ē abrahā. Nō dixit anq̄ abrahā eēt
ego erā: s̄ anq̄ abrahā fiet. q̄ nisi ꝑ me
nō fiet: ego sū. Neqz hoc dixit: anteq̄ a
brahā fieret ego faūs sū. In pncipio eni
fecit deꝰ celū et terrā. Nā in pncipio erat
vb̄ū. Antequā abrahā fieret ego sū. Ag
noscite creatorē: discernite creaturā. Qui
loq̄bat̄ semē abrahe factūs erat: et ut abrahā
fieret an̄ abrahā ip̄e erat. Hinc iā velut
abrahe apertissimo cōuicio cōmoti sūt acrius.

Blasphemasse q̄ppe illis visus ē dñs ihs
xp̄s qm̄ dixit añq̄ abrahā fiēt ego sū.
Tulerūt g° lapides ut iacerēt ī eū. Tata
duricia quo currēt. nisi ad siles. Jhesus
g° tāq̄ hō tāq̄ ī forma servi tāq̄ humilis
tāq̄ passurus: tāq̄ moriturꝰ. tāq̄ nos suo
sanguine redempturꝰ: nō tāq̄ ille q̄ ē in pncı°
verbū. et verbū apud deū. Nā cū illi lapi
des tulerūt ut mitterēt ī eū. qd magnū
erat ut eos cōtinuo dehiscens terra sor
beret. et p lapidibz īferos īvenirēt. Nō
erat magnū deo: s; magis erat cōmendā
da paciā. q̄ exercēda potentia. Abscōdit
se g° ab eis ne lapidarēt. Tāq̄ hō a lapi
dibz fugit: s; ve illis a quoz lapideis cor
dibus deus fugit. Explicit sermo xliij.

Incipit xliiij ab eo qd scriptū est.
Et p̄teriens vidit hōiez cecū a nati
uitate. usq; ad id qd sc̄ptū ē. Nūc vo
dicitis q̄a videmꝰ. pctm̄ vrm̄ manet.

De hōie quē dñs ihs illū
īavit. qui cecus natꝰ fuit
plixa lcō recitatā ē. quā si
vniūsā ptractare conemur.
p sui dignitate sic valē
mus singula cōsiderātes:
nō sufficat dies. Proīn peto et āmoneo ca
ritatē vrām: ut ī hys q̄ apta sūt. sermo
nē nrm̄ nō requıratis. Nā nimis longū
erit ī singul' īmorari. Breuiter g° ceci hꝰ
illūiati. cōmendo misteriū. Ea quippe que
fecit dñs nr̄ ihs stupenda atq; mirāda:
et opa et v̄ba sūt. Opa q̄a fcā sūt: v̄ba
q̄a signa sūt. Si g° quid sigficet h° qd
fcm̄ ē cogitemꝰ: genꝰ hūanū ē iste cecus.
Hec enī cecitas cōtigit ī p̄mo hōie p pctm̄:
de q° oms̄ originē ducimꝰ. nō solū mor
tis. s; eciā iniq̄tatis. Si enī cecitas ē in
fidelitas. et illūiatio fides. quē fidelē qn̄
venit xp̄s īvenit. Cū q̄dē apls natus ī
gente pharız dicat: fuimꝰ nos aliqn̄ natā
filij ire sicut et ceteri. Si filij ire: filij vin
dicte. filij pene. filij gehēne. Quō natā
n̄ q̄a peccātē p̄mo hōie. viciū p natura
īoleuit. Si viciū p natūa īoleuit: scdz
mentē oīs hō cecus natꝰ ē. Si eī videt:
nō opus h; ductore et illūiatore. Cecus ē
g° a natıuitate. Venit dñs qd fecit. Mag
nū misteriū cōmendavit. spuit ī trā.
de saliua sua lutū fecit: q̄ v̄bū caro
fcm̄ ē. et īunxit oclos ceci. Inunctꝰ erat
et nōdū videbat. Mittit illū ad piscinā
q̄ vocatur syloe. Ptinuit āt ad ewā͠ta
cōmendare nomē huiꝰ piscine: et ait
qd īterptat' missꝰ. Jā qui sit missus
agnoscitis. Nisi enī ille fuiss; missus:
neō nrm̄ eēt ab īiq̄tate dimissus. Lauit
g° oclos ī ea piscina q̄ interpretat' missus:
baptizatꝰ ē in xp̄o. Si g° qn̄ eū in seipo
quodāmō baptizauit tūc illūiauit: qn̄ ī
unxit fortasse cathecuminū fecit. Pt quidē
alit' atq; alit' tāti sacramēti exponi et p
tractari pfunditas: s; hoc sufficiat caritati
vrē. Audistis grāde misteriū. Interroga
hōiez. xp̄ianꝰ es. Rn̄det tibi. Nō sum.
Si paganꝰ es aut iudeꝰ. Si āt dixerit.
nō sū: adhuc q̄ris ab eo. Cathecuminꝰ aut
fidelis. Si rn̄derit cathecuminꝰ: īunctꝰ est
nōdū lotus. S; vn̄ īunctꝰ ē q̄re. et rn̄dz.
Querere ab illo ī quē credat: eo ipō q̄ ca
thecuminꝰ ē dicit ī xp̄m. Ecce mō loquor
et fidelibz et cathecuminis. qd dixi de luto
et sputo. q̄a v̄bū caro fcm̄ ē. h° et cathe
cumi audiūt: s; nō eis sufficit ad qd ī
uncti sūt. Festinēt ad lauacrū: si lumē
īquirūt. Jam g° pp q̄sdā ī hac ipa lcōne
q̄stiones v̄ba dñi. et ipiꝰ vniūse lcōnis
percurramꝰ potiꝰ q̄ tractemꝰ. Exiens vi
dit hōiez cecū: nō utcūq; cecū. s; a na
tiuitate. Et īterrogauerūt eū discipli
eius. Rabbi satis. rabbi. q̄a ē mgr. Ma
gistrū appellabāt: q̄ discē desiderabāt.
Questiōez q̄ppe dño proposuerūt. tāq̄
mgro. Quis peccauit. h' an pntes eiꝰ ut
cecus nascetur. Rn̄dit ihs. Neq; h' pecca
uit neq; pntes eiꝰ: ut cecus nascetur.
Qd ē q̄ dixit. Si nullꝰ hō sine pctō.
nūqd pntes hꝰ ceci sine pctō erāt. Nū
qd ipe ul' sine pctō originali natꝰ erat.
ul' vivēdo nichil addiderat. An q̄a ocu
los clausos hēbat. cōcupiscē minime vigi
labāt. Quāta mala ceci cōmittūt. A q°
malo abstinet mēs mala. eciā clausis
oclis. Nō poterat vidē. s; nouerat co
gitare. et forte cōcupiscē aliqd qd cecꝰ
nō poss; īplere: s; ī corde iudicari a
cordis pscrutatore. Si g° et pntes eiꝰ
hūerūt pctm̄. et iste hūit pctm̄. q̄re
dñs dixit neq; hic peccauit. neq; pn
tes eius. nisi ad rē de q̄ īterrogatus
ē. ut cecus nascetur. Si g° nō pctō
fcm̄ ē pntū ut cecꝰ nascerēt. hēbāt enī
pctm̄ pntes eius: s; nō ipo pctō fcm̄ ē
ut cecus nascerēt. Si g° nō pctō fcm̄ est

pntū ut cecus nasceretur: q̄re cecus nat9 ē:
Audi mgr̄m dicētē. Queit credentē: ut
faciat itelligentē. Ipē tam̄ dicat. q̄re ille ce
cus nat9 sit. Neq3 hic peccauit neq3 pntes
eius: s3 ut maifestent opa dei i illo. De
inde q̄d sequitur: Me oportz opari opa ei9
qui misit me. Ecce ē ille missus: i quo fa
cie lauit cecus. Et videte q̄d dixeit: me
opz opari opa ei9 q̄ misit me: donec di
es ē. Mementote quo vniūsa gl'az illi
dat de quo ē. q̄a ille l3 filiū q̄ de illo sit:
ipē nō l3 de q̄ sit. S3 quare dixisti dn̄e do
nec dies est: Audi q̄re. Veniet nox q̄n
nemo p̄t opari. Nec tu dn̄e: Ita ne tm̄
valebit nox illa: ut nec tu possis opari
i illa cui9 op9 ē nox: Puto enī dn̄e ihū.
ymo nō puto s3 credo atq3 cōfirmo te ibi
fuisse q̄n dixit deus: fiat lux et fcā ē lux.
Si ēi v̄bo fecit p te fecit: et ido dcm̄ est.
oīa p ipm̄ fcā sūt: et sine ipo fcm̄ ē nichil.
Diuisit de9 iter lucē et tenebras: lucē
vocauit diē: et tenebras nocte. Que est
illa nox. q̄ cū veneit nēo p̄t opari: Audi
q̄d sit dies: et tūc itelliges que sit nox.
Vn̄ sum9 auditurī q̄s nā sit dies iste: Ipē
dicat. Q̄ diu i hoc mūdo sū: lux sū mū
di. Ecce ipē ē dies: lauet oclos cecus
i die: ut videat diē. Quādiu i q̄t i mū
do sū: lux sū mūdi. Ergo nescio q̄ nox
erit. q̄n ibi xp̄s nō erit: ido nēo poterit
opari. Restat iquirē fr̄es mei: patienter
accipite iquirentē me vobiscū. Quero
vobiscū: iueniā a quo q̄ro. Constat expres
sū ac definitū ē diē meorasse dn̄m hoc
loco seipm̄: id ē lumē mūdi. Q̄ diu i q̄t
sū i hoc mūdo: lux sū mūdi. Ergo ipē
opatur. Quādiu ē at i hoc mūdo: Pu
tam9 eū fr̄es fuisse hic tūc. et mō nō hic
ēē. Si g° putam9 iā g° p9 ascensū dn̄i
fcā est. nox ista metuēda: ubi nēo potest
opari. Si p9 ascensū dn̄i fcā ē nox ista:
vn̄ apli tanta opati sūt: Nūq̄d ista nox
erat: q̄n sp̄s sc̄us veiens. et oēs q̄ i vno
loco erāt adiplens. dedit eis loq̄ oīm ḡe
tiū linguis: Nūq̄d nox erat. q̄n claudus
ille ad v̄bū petri salu9 effectus ē. ymo ad
verbū dn̄i hitantis i petro: Nūq̄d nox
erat q̄n trāseūtibz discipul' egri cū lectulis
ponebātur: ut ul' v̄bra trāseūtiū tāgerent:
Dn̄s at cū hic eēt nemine trāsiens v̄bra
sua saluū fecit: s3 ipē discipulis dixerat:
maiora hor̄ facietis. Dixerat q̄dē dn̄s

maiora hor̄ facietis. s3 nō se extollat caro
et sanguis: audiat dicētē: sine me nich'
potestis facē. Quid igit: Q̄d dicem9 de
nocte ista: q̄n erit q̄n nemo poterit opa
ri: Nox ista nox ipior̄ erit: nox ista cor
erit q̄b9 in fine dicet: ite i ignē etnum
q̄ pat9 ē dyablo et anglis ei9. S3 nox dcā
est: nō flāma nō ignis. Audi q̄a nox ē.
De quodā seruo dicit. Ligatis maibz et pe
dibz: pcite eū in tenebras exteriores. O
peretur g° dū hō viuit: ne illa nocte pre
ueniatur ubi nemo possit opari. Mō est ut
operetur fides p dilcōnē: et si mō ē ut opa
mur: h' est dies hic ē xp̄s. Audi pmitte
tem: et ne arbitreis absentē. Ipē dixit.
Ecce ego vobiscū sū. Q̄diu nō sit i nob'
sollicitudo q̄ viuim9. Si fieri possz de hac
voce etiā posteros q̄ futuri sūt securissios
facem9. Ecce i q̄t ego vobiscū sū usq3 i
cōsumatiōez scli. Dies iste q̄ circuitu sol'
hui9 ipletur paucas horas h3: dies pnte
xp̄i. usq3 i cōsumatiōez scli extenditur.
Post resurrcōnē vō viuor̄ et mortuor̄ cū
positis ad dexterā dixeit: veite bndcī pris
mei. pcipite regnū: positis at ad sinistrā
dixeit. ite i ignē etnū. q̄ patus dyabolo
et anglis ei9. ibi erit nox ubi nēo p̄t opa
ri: s3 recipe q̄d opat9 ē. Aliud ē tp̄s opa
tiōis: aliud receptiōis. Reddet ei vniq3
dn̄s scd̄z opa sua. Cū viuis. fac si fcūr es.
Erit ēi tūc nox valida. q̄ iuoluat ipios.
S3 et mō oīs ifidel' q̄n moritur illa nocte
suscipit: nō ē ut illic aliq̄d opet. In illa
nocte diues ardebat: et stillā aq̄ de digi
to paupis reqrebat. Dolebat angebat
fatebatur. nec ei subueiebat: et conat9 ē bn̄
facē. Ait ēi abrahe. Pater abrahā mitte
lazarū ad fr̄es meos. ut dicat illis q̄d hic
agitur: ne et ipi veniāt i hūc locū tormē
tor̄. O ifelix q̄n viuebas. tūc erat tp̄s
opandi: mō iā i nocte es i q̄ nemo pos
sit opari. Hec cū dixiss3 expuit i trā. et
fecit lutū ex sputo: et liniuit lutū super
oclos ei9: et dixit ei. Vade et laua i nata
toria syloe. q̄d iterptatur missus. Abyt g°
et lauit: et veit videns. Hec q̄a maifesta
sūt trāseam9. Itaq3 viciui et q̄ videbat
eū prius. q̄a medic9 erat dicebat. Nōne
hic ē qui sedebat et mēdicabat: Aly di
cebat q̄a hic ē. Aly at neq̄q̄: s3 silis est
eius. Apti ocli vultū mutauerūt. Ille di
cebat: q̄a ego sū. Vox grata ne dapnaretur.

ignata. Dicebāt gᵒ ei. Quō apti sūt ocli tui:
Rndit. Ille hō q̇ dicit ihs. lutū fecit ⁊ vnxit
oclos meos: et dixit m̄. Vade ad natatoriā
syloe et laua. Et abij et laui et vidi. Ecce ā
nunciator fcūs ē grē. ecce ewāgelizat: cōfi
tetur videns. Cecus ille cōfitebatᶻ. et cor ipi
orū angebatᶻ. qa nō hebāt ī corde: qd iā
ille hebat in facie. Dixerūt ei. Vbi ē ille
qui apuit tibi oclos: Ait. Nescio. In hijs
v̄bis aīm⁹ ipi⁹ adhuc īuncto silis eāt. nō
dū videnti. Sic ponam⁹ fr̄es taq̄ illā in
unctione ī aīo habueit: p̄dicat et nescit
quē p̄dicat. Adducūt eū ad phariseos qui
cecus fueat. Erat āt sabbatū qn lutū fe
cit ihs: et apuit oclos eius. Iterū gᵒ iter
rogabāt eū pharisei quō vidisset. Ille āt
dixit eis. Lutū posuit m̄ sup oclos: et laui
et video. Dicebāt gᵒ ex phariseis quidā.
Nō oms ʒ quidā. Iā eni īungebātᶻ quidā.
Qd gᵒ dicebāt nec videtes nec īuncti:
Nō ē hic hō a dō: q̇ sabbatū nō custodit.
Ipe potius custodiebat: q̇ sine pcc̄o erat.
Sabbatū eni sp̄uale: hᵒ ē nō hr̄e pcc̄m.
Deniqʒ fr̄es hoc admonet de⁹. qn̄ cōmēdat
sabbatū: oē opus seruile nō facietis. Hec
sūt v̄ba dei sabbatū cōmendātis: omē op⁹
seruile nō facietis. Iā supiores lcōnes iter
rogate. qd sit opus seruile: et dnm̄ audi
te. Oīs qui facit pcc̄m: seru⁹ ē pcc̄i. Sʒ
isti nec videtes ut dixi nec īuncti. sabbm̄
carn̄lr̄ obseruabāt: sp̄ualr̄ violabāt. Alij
dicebāt. Quō pt̄ hō pcc̄or hec signa fa
cere: Ecce sūt īuncti. Et scisma eāt in
eis. Dies illa diuiserat īter luc̄e et tene
bras. Dicūt gᵒ ceco iterᶻ. Tu qd dicis de eo.
q̇ apuit oclos tuos: Qd de illo sentis:
qd existimas. qd iudicas: Querebat qmad
modū hōi calūpniaretᶻ. ut de synagoga
pelleretᶻ: ʒ a xp̄o īueniretᶻ. Sʒ ille cōstāter
qd sentiebat expressit. Ait eni. Qa p̄pha
ē. Adhuc quidē īunct⁹ ī corde nōdū dei fi
liū cōfiteretᶻ: nᶜ mētitᶻ tn̄. Ipē eī dn̄s de se
ip̄o ait. Nō est p̄pha sine honore: n̄ in pa
tria sua. Nō crediderūt gᵒ iudei de illo qa
cecus fuissʒ et vidissʒ: donec vocarēt pn
tes ei⁹ q̇ videat. id ē cec⁹ eāt et viderat.
Et īt̄rogauerūt eos dn̄tes. Hic ē filius
v̄r̄ quē vos dicitis qa cec⁹ nat⁹ ē. quō gᵒ nūc
videt: Rnderūt eis pn̄tes ei⁹ et dixerūt.
Scim⁹ qa hᵒ ē fili⁹ nr̄. et qa cec⁹ nat⁹ ē:
quō āt nūc videat nescim⁹. Et dixerunt
ipm̄ īterrogate: etatē hʒ: ipē de se loqatᶻ.

Fili⁹ quidē nr̄ est ʒ iuste cogēmur loqui
p infante: qa ipē pro se loqui nō posset.
Olim loq̇tur mō videt. Cecū a natiuitate no
uim⁹ loquētē olim scim⁹: videntē modo
videm⁹: ipm̄ īterrogate ut īstruamī. Qd
nobis calūpniamī. Hec dixerūt pn̄tes
eius: qa timebāt iudeos. Iā eī conspira
uerāt iudei: ut si q̇s confitetᶻ xp̄m. ext̄
synagogā fiet. Iā nō erat malū fieri ext̄
synagogā. Illi expellebāt: ʒ xp̄s excipie
bat. Proterea pn̄tes ei⁹ dixerūt: qa etatē
hʒ. ipm̄ īterrogate. Vocauerūt gᵒ rursū
hoīez qui fuerat cecus: et dixerūt ei. Da
glaz deo. Qd ē da glaz deo: Nega qd ac
cepisti. Hoc plane nō est glaz deo dare:
ʒ deū potius blasphemāe. Da inquit glo
riā deo. Nos scim⁹ qa hic hō pcc̄or est.
Dixit gᵒ ille. Si pcc̄or ē nescio: vnū scio:
qa cec⁹ cū eēm mō video. Dixerūt gᵒ illi.
Qd fecit tibi: quō apuit tibi oclos: Et
ille iā stomachās aduers⁹ duriciā iude
orū. et ex ceco vidēs nō ferēs cecos: rn̄
dit eis. Dixi vobis: iā et audistis. Qd
iterū vultis audire: Nūqd et vos vultis
discipli eius fieri: Qd est nūq̇ et vos.
nisi qa iā sū. nūqd et vos vultis: Iā vi
deo: ʒ nō īuideo. Maledixerūt ei et
dixerūt. Tu discipul⁹ eius sis. Tale male
dcm̄ sup nos: et sup filios nr̄os. Maledic
tū est eni si cor discucias: nō si v̄ba p̄pē
das. Nos āt moysi discipli sum⁹. Nos
scim⁹ qa moysi locut⁹ ē de⁹: istū āt nes
cim⁹ vn̄ sit. Vtinā sciretis qa moysi lo
cut⁹ ē deus: sciretis qa p moysen p̄dicat⁹
ē deus. Hētis dnm̄ eī dicentē: si credētis
moysi. credētis vtiqʒ et m̄: de me eī ille
sc̄psit. Ita ne seq̇mī seruū: et dorsū po
nite cōtra dnm̄: Sʒ nec seruū seq̇mī:
nā p illū ad dnm̄ ducēmī. Rndit ille hō.
et dixit eis. In hoc mirabile ē. qa vos nes
citis vn̄ sit: et apuit oclos meos. Scim⁹
āt qa deus pcc̄ores nō exaudit: ʒ si q̇s
dei cultor ē et volūtatē ei⁹ facit: hūc ex
audit. Adhuc īunct⁹ loq̇tᶻ. Nā et pcc̄ores
exaudit de⁹. Si eī pcc̄ores de⁹ nō exaudi
ret: frustra ille publican⁹ oclos ī t'rā
dimittēs. et pect⁹ suū pcutiēs dicer. De
us p̄pici⁹ esto m̄ pcc̄ori. Et ista cōfessio
meruit iustificatiōez: quō iste cec⁹ illu
minatiōez. A sclo nō est auditū: qa apuit
q̇s oclos ceci nati. Nisi eēt hᵒ a dō: non
poterat facē q̇cq̄. Libere. cōstanter. vea

citer. Hec eni q̄ fcā sūt a dn̄o. a q° fieret
nisi a dn̄o? Aut qn̄ a discipulis tālia fierēt.
nisi ī eis dn̄s h̄itaret? Rn̄derūt et dixe
rūt ei. In pc̄tis nat⁹ ē tot⁹. Totus qd est?
Cū oclis clausis. Sz q̄ apuit oclos sal
uat et totū. ipe dabit ad dexterā resur
rectioēz: q̄ in facie dedit illuiatione. In
pc̄tis tot⁹ nat⁹ es et tu doces nos? Et eie
cerūt eū foras. Ipi illū mgr̄m fecerūt.
ipi ut disceret totiēs īterogauerūt: et ī
grati docentē piecerūt. Sz qd dixi iā du
dū fr̄es. illi expellūt: excipit dn̄s. Magis
eni qa expuls⁹ ē. xpian⁹ fc̄us ē. Audiuit
ihs qa eiecerūt eū foras: et cū īuenisset
eū dixit ei. Tu credis ī filiū dei? Modo
lauat faciē cordis. Rn̄dit ille et dixit:
qi adhuc īunct⁹. Qs ē dn̄e ut credā ī eū?
Et dixit ei ihs. Et vidisti eū: et q̄ loq̄tur
tecū ipe est. Missus ē ille: iste lauās faci
em in syloa. qd īterptat̄ miss⁹. Deniqz
iā facie lota cordis. et mādata gr̄cia. agn̄
cens eū nō filiū hoīs tm̄ qd ān credideat:
sz iā filiū dei q̄ carnē susceperat ait. Credo
dn̄e. Parū ē credo. vis vidē qualē cdat?
Pcidens adorauit eū. Dixit ei ihs. Mō
dies ille ē int̄ lucē et tenebras discnēs.
In iudiciū ego ī hūc mūdū veī: ut q̄ non
videt videāt et qui videt ceci fiāt. Qd est
hoc dn̄e? Magnā q̄stionē fessis īulisti.
sz erige vires nr̄as: ut possim⁹ ītelligē
qd dixisti. Venisti ut qui nō videt videāt.
rc̄e qa lumē es: rc̄e qa dies es. rc̄e quia
de tenebris liberas. Hoc oīs aīa accipit:
oīs ītelligit. Qd ē qd seq̄tur. et q̄ videt
ceci fiāt? Ergo ne qa īuenisti ceci fiūt
qui videbāt. Audi qd seq̄t: et fortassis
ītelliges. Comoti sūt v̄bis istis q̄dā ex
phariseis: et dixerūt ei. Nūq̄ et nos ceci
sum⁹? Audi iā qd ē q̄ mouebat: et q̄
viderāt ceci fiāt. Dixit eis ihs. Si ceci essetis
nō h̄retis pc̄m: cū sit cecitas ipa pc̄tm. Si ceci eētis.
idz si vos cecos dicētis: ad mediciū currētis.
Si g° ita ceci eētis nō h̄retis pc̄m: qa
ego veī auferre pc̄m. Nūc v° dicitis qa
videm⁹: pc̄m v̄rm manet. Quare? Qa
dicēdo videm⁹. mediciū nō q̄ritis: ī ceci
tate v̄rā remanetis. Hoc ē g° qd paulo
ān nō ītellexeram⁹ qd ait: ego veī ut
qui nō videt videāt. Qd ē ut q̄ nō vi
dent videāt? Qui se nō vidē confitet̄
et mediciū q̄rit: ut videat. Et qui videt
ceci fiāt. Qd ē qui videt ceci fiāt? Qui

se putāt vidē et mediciū nō q̄rūt: ī sua ce
citate pmaneāt. Ergo istā discretioēz vocauit
iudiciū cū ait. ī iudiciū veni ī hūc mūdū.
quo discernet cām credētiū et cōfitētiū. a
supbis se vidē putātib⁹. et idō g̃uī⁹ exceca
tis: tāq̄ dixerit ei pc̄tor cōfitēs et mediciū
q̄rens. iudica me deus et discerne cām
meā de gente nō scā: illoz scilz q̄ dicūt vi
dem⁹ et eoz pc̄tm manet. Nō āt illud iudi
ciū iā ītulit mūdo: q° de viuis et mortuis
ī fine scl̄i iudicabit. Scd̄m hoc ēi dixerat.
ego nō iudico queq̄. qm̄ p̄us veīt nō ut
iudicet mūdū: sz ut saluet mūd⁹ p ipm̄.

Explicit s̄mo xliiij. Incipit xlv. ab eo
qd sc̄ptū ē. Amē amē dico vob q̄ nō in
trat p ostiū ī ouile ouiū sz ascēdit a
liūde ille fur ē et latro. usqz ad id qd
ait. Ego veī ut vitā h̄eāt + habūdāti⁹ h̄eāt.

De illuiato ceco illo q̄ natus
ē cecus. sermo ad iudeos dn̄i
exortus ē. Hūc itaqz lcōne
hodiernā eē cōtextā sare
debuit et cōmouei caritas
v̄rā. Cū eni dn̄s dixisset.
ī iudiciū ego ī hūc mūdū veni. ut q̄ non
videt videāt. et q̄ videt ceci fiāt. qd eo tp̄e
qn̄ lcm̄ est ut potuim⁹ exposuim⁹: q̄dam
ex phariseis dixerūt. Nūqd et nos ceci sum⁹?
Quib⁹ rn̄dit. Si ceci eētis: nō h̄retis pc̄tm.
Nūc āt dicitis qa videm⁹: pc̄m v̄rm ma
net. His v̄bis subiūxit ea q̄ hodie cum
recitaretur audiuim⁹. Amē amen dico vo
bis. q̄ nō ītrat p ostiū ī ouile ouiū. sz
ascendit aliūde: ille fur ē et latro. Dix
erāt eni se cecos nō eē. vidē āt tūc pos
sent: si oues xp̄i essent. Vn̄ sibi vsur
pabāt lumē. q̄ furebāt cōtra diē? Pter illoz
g° vanā et supbā et īsanabilē arrogan
tiā. dn̄s ihs ita cōtexuit: ī quib⁹ nos sa
lubriter si adūtam⁹ āmonuit. Multi ē
sūt q̄ scd̄m q̄dā vite hui⁹ cōsuetudinem
dicūt̄ boni hoīes. boni viri. bone femine.
īnocētes et qi obseruātes ea q̄ in lege
pcepta sūt. deferentes hōrem pn̄tibz suis.
nō mechantes. nō hoīadiū pp̄etrātes.
nō furtū faciētes. nō falsū aduūsus q̄q̄
testio⁹ phibentes. et cetā q̄ lege māda
ta sūt velud obseruātes. xp̄iani nō sūt:
et plerūqz se iactāt quō isti. Nūq̄ et
nos ceci sum⁹. Qa v° ista oīa q̄ faciūt
et nesciūt ad quē finē referūt īaniter
faciūt: dn̄s de grege suo. et de ostio q̄ in

tratur ad ouile. silitudiez posuit i hodier
na lcone. Dicat g° pagani. bn viuim9.
Si p ostiu no itrat. 7 qd eis pdest bn glo
riat: Ad hoc ei debz vnuqz pdesse bn
viue: ut det illi sp viue. Na cui no datur
sp viue. 7 qd pdest bn viue: Qa nc bene
viue dicedi sut: q fine bn viuedi. ul ceci
tate nesciut ul iflatioe cotepnut. Non
e at cuiqz spes vera et eta sp viuedi: nisi
agnoscat vita qd e xps. et p ostiu intret
i ouile. Fuerut g° pleruqz tles hoies
eciā psuade hoibz ut bn viuat: et xpia
ni non sint. P alia pte volut ascende. ra
pere et occidere: no ut pastor oseruare
atqz saluare. Fuerut g° qda philosophi de
vtutibz et viciis sbtilia mlta tractates.
diuidentes diffinietes. ronatioes acu
tissimas ocludetes. libros iplentes. sua
sapiaz buccis crepatib9 vetilates: q eciā
dice auderet hoibz. 7 nos seqmi. secta nraz
tenete si vultis bte viue: sz no itrat p os
tiu. pde volebat mactare et occide. Qd de
istis dica: Ecce ipi phisei legebat. et i eo
qd legebat. xpm sonabat. 7 venturu spabat:
et pnte no agnoscebat. Iactabat se eciā
ipi iter videtes. h° e inter sapietes: et ne
gabat xpm: et no itrabat p ostiu. Ergo et
ipi si quos forte seducerēt mactados et oc
cidendos no liberados seducerēt: et hos
dimittam9. Videam9 illos si forte ipi itrat
p ostiu: q ipi9 xpi noie gloriat. Innuia
biles eni sut. qui se videtes no solu iac
tat: sz a xpo illuiatos videi volut. Sut
absit. Forte ipi p ianua itrauerunt.
Sabelli9 dicit. Qui fili9 e ipe est
pater. Sz si fili9 no est pr. no itrat per
ostiu: qa filiu dicit prez. Arrian9 dicit.
Aliud e pr. aliud e fili9. Recte diceret. si di
ceret alius no aliud. Qn eni dic aliud.
ei contdicit. a q° audit: ego et pr vnu su
mus. Nec ipe g° p ostiu itrat. Pdicat ei
xpm quale sibi fingit: no quale veitas
dicit. Nome hz. rem no hz. Alioqui9 rei no
me est xps. 7 tene ipam rem: si vis pdes
se tibi nome. Alius nescio vn sit. sicut
fotin9 xps ho est inqt: ds no est. Nec ipe
itrat p ostiu: qa xpus et ho et deus e. Nec
ipe itrat p ostiu: qa xps et ho et ds est.
Et qd op9 est mlta pcurre. 7 et mlta va
na heresim enuiare: Hoc tenete. ouile xpi
ee ecciaz catholicā. Quicuqz vult itra
re ad ouile. p ostiu itret. xpm vm pdi
cet. 7 no solu xpm veru pdicet: sz xpi glaz
qrat no sua. Na mlti qrendo glaz sua:
oues xpi sperserut poci9 qp ogregauerut.
Humilis e eni ianua xps dns. Qui itrat
p hac ianua. oportz humiliet se: ut sano
capite possit itrare. Qui at se no hu
liat sz extollit: p maceria vult ascende.
Qui at p maceria ascendit: ido exalta
tur ut cadat. Tecte tn adhuc loqt dns
ihs: nodu itelligit. Noiat ouile. noiat
ostiu: noiat oues. Comendat hc oia: sz
nodu expoit. Legam9 g° qa ventur9 e ad
ea vba. i qbz nobis aliq q dixit dignet
expone: ex quoz expositioe dabit nob for
tasse et illa q no exposuit itellige. Pas
cit ei manifestis: exercet obscuris. Qui no
itrat p ostiu i ouile oiu: sz ascendit a
liude. Ve misero qa casur9 est. Hc g° hu
mil p ostiu itret: plano pede veiat et
no offendet. Ille inqt fur e et latro. O
ues suas vult dice oues alienas. ad hoc
suas id e furto ablatas: no ut saluet sz
ut occidat. Ergo fur e. qa qd alienu e suu
dicit 7 latro. qa 7 qd e furat9 occidit.
Qui at itrat p ostiu: pastor e oiu. Huic
ostiari9 apit. De ostiario isto tuc qram9:
qn ab ipo dno audiem9. qd sit ostiu. et qd
sit pastor. Et oues voce ei9 audiut: et
pprias oues vocat noiati. Habz ei noia
eoz scpta i libro vite. Pprias oues vo
cat noiati. Hic dr apls. Nouit dns qui
sut eius. Et educit eas. Et cu pprias oues
emiserit. an eas vadit. 7 et oues illu se
quut: qa sciut voce eius. Alienu at no
sequut. sz fugiut ab eo: qa no nouerut
voce alienoz. Tecta sut hc plena qstio
nibz: grauida sacmetis. Sequam g° et
audiam9 mgrm. ex hiis obscuris aliqd
apiente: et p id qd apit nos forte itra
re faciente. Hoc puerbiu dixit ill ihs.
Illi at no agnouerut qd loqret eis: forte
nec nos. Qd g° int est iter illos et nos.
anqi ista vba agnoscam9 et nos: Ecce
nos pulsam9 ut apiat nobis. 7 illi at
negando xpm nolebat itrae saluadi:
sz foris remane pdendi. Qd g° nos
audiui9 hc pie qd anqi illa itelligam9
credim9 va ee atqz diua: mag ab istis
diusitate distam9. Cu ei duo audiunt
vba ewagelii vn9 ipi9 et alt pius. et ta
lia sut ut forte abo no itelligat: vn9
dicit nichil dixit. 7 ali9 dicit. vm dixit

et bonu e qd dixit: sz nos no itelligimus.
Iste qa credit ia pulsat et dign9 e cui api
atur. si pulsare psistat. ille vo adhuc au
diat: nisi credideritis no itelligetis. Qua
re ista comendo? Qa etia tu vba h' ob
scura sicut possu exposuero. aut qa valde
sut abdita. ul' ego eoz no apphendero i
tellectu. ul' explicadi qd itelligo non
huero facultate. ul' ta fuit qsqz tardus.
ut etia exponete no sequitur: no de se des
peret maneat i fide. abulet i via. audi
at aplm dicete. et si qd alit sapitis.
hoc quoqz nob de9 revelauit: verutame
i qd pueim9 i eo abulem9. Incipiam9
g° audie exponete: que audiui9 pone
tem. Dixit g° eis itm ihs. Ame amen
dico vobis: qa ego su ostiu oviu. Ecce
ipm ostiu qd clausu posuerat apuit ipe
e ostiu. Agnouim9 itrem9: ut nos itrasse
gaudeam9. Oms qtqt venerut. fures
sut et latrones. Qd e hoc dne: Oms
qtqd venerut: qd eni tu no venisti: sz
itellige oms qtqt venerut. Dixi utiqz
pter me. Recolam9 g° an aduetu ipius
venerut pphe. nuqd fures et latrones
fuerut: Absit. Non pter illu venerut:
qa cu illo venerut. Venturu9 pcones mit
tebat: sz eoz corda quos miserat posside
bat. Vultis nosse qa cu illo venerut:
Quis e ipe: Semp. Carne quippe accepit
ex tpe. Quid e g° sep: In pncipio erat
vbu. Cu illo g° venerut: q cu vbo dei ve
nerut. Ego su inqt via et veitas. et vita.
Si ipe e veitas: cu illo venerut q vera
ces fuerut. Qtqt g° pter illu fures et
latrones: id e ad furadu et occidendu.
Sz no audierut eos oues. Maior e qstio
e: no audierut eos oues. An aduectum
dni nri ihu xpi. quo humilis venit i car
ne. pcesserut iusti sic i eu credetes ve
turu: quo nos credim9 i eu q veit. Tpa
variata sut no fides: qa et ipa vba pro
tpe variat. cu varie declinat. Aliu so
nu hz venturus est: aliu sonu hz veit. Mu
tatus e sonus venturus e. et venit: eade tn
fides vtrosqz giugit. et eos q venturu ee
et eos q eu venisse crediderut. Diversis
quide tpibz. sz utrosqz p unu fidei ostiu.
hoc e p xpm videm9 ingressos. Nos cre
dim9 dnm ihm xpm natu ex virgine ve
nisse i carne. passu resurrexisse. i celu
ascendisse: totu hoc sic vba audistis p

teiti tpis ipletu ee ia credim9. In ei9 sut
societate fidei nobiscu. et illi pres q cre
diderut de virgine nasciturū. passurū. resur
recturu. i celu ascensuru. Illos eni ondit a
postol9 ubi ait. Hntes at eude spm fidei.
sicut scptu est. Credidi pp qd locutus su: et
nos credim9 pp qd et loqm. Pheta dixit.
credidi pp qd locutus su: apls dicit. et nos cre
dim9 pp qd et loqm. Ut scias at qd una
sit fides: audi dnte. Hntes eude spm fidei:
et nos credim9. Sic et alio loco. Nolo eni
ignorare vos fres. qa pres nri oms sb nu
be fuerut: et oms p mare tnsierut. et oes
i moyse baptezati sut i nube et i mari:
et oms eade esca spualē manducauerut:
et oes eude potu spualē biberut. Mare
rubru significauit baptismu: moyses ductor
p mare rubru significat xpm. ppls tnsies
significat fideles: mors egyptioz significat
abolitione pctoz. In signis diusis eade
fides. sic i signis diusis quo i vbis diu
sis. qa vba sonos mutat p tpa: et utiqz
nichil sut aliud vba qz signa. Significando
eni vba sut. Tolle significatioez vbo: strepitus
ianis e. Significata g° sut oia. Nuqd no
eade credebat p q's h' sig' ministrabat? p
quos eade q credim9 pphetata pnutiabat?
Utiqz credebat. sz illi ventura ee: nos at
venisse. Ido et sic ait. Eunde potu spualē
biberut. Si spualē eude: na corpalē no
eude. Qd eni illi bibebat: Bibebat at illi
de spuali sequeti petra: petra at erat xps.
Videte g° fide manete. sig' variata. Ibi pe
tra xps: nob xps qd in altare dei ponit.
Et illi p magno sacmeto ei9de xpi. bibe
rut aqua pfluente de petra: nos qd biba
mus norut fideles. Si speciē visibilem
itendas. aliud e si itelligibilē significatio
nē eude potu spualē biberut. Qtqt g°
illo tpe crediderut ul' abrahe ul' ysaac.
ul' iacob. ul' moysi. ul' alijs patriarchis.
alijs qz pphis xpm pnutiatibz oues erat
et xpm audierut: no alienā voce sz ei9
audierut. Iudex erat i pcone. qa et qn
iudex loqtur p pcone. exceptor no fecit
pco dixit. sz iudex dixit. Alij sut g° quos
no audierut oues. i qbz no erat vox xpi.
errātes. falsa dicetes. vana garrietes.
vana fingentes. miseros seducetes. Qd hz
e g° qd dixi. maior e qstio est: Qd
obscuru. et ad itelligedu difficile. audite
obsecro. Ecce dns ipe ihs xps veit pdicaut.

vtiqȝ mltomagis vox pastoris erat expres
sa ipō ore pastoris. Si enī p pphās vox pas
toris erat. q̄tomagis voce pastoris pferebat
lingua ipa pastoris: nō oms audierūt. Sz
qd putamꝰ. q̇ audierūt oues erāt: Ecce
audiuit iudas: et lupꝰ erat. Seq̄bat. sz
pelle ouina tectus: pastori īsidiabat. A
liq̇ vō eorū q̇ xpm crucifixerūt. nō audi
ebāt: et oues erāt. Ipōs enī videbat ī tur
ba. qn̄ dicebat. cū exaltaueritis filiū hoīs:
tūc agnoscetis q̇a ego sū. Quō ei ista sol
uit q̄stio: Audiūt nō oues et nō audiūt
oues: sequūt voce pastoris q̇dā lupi.
et ei quidā cōtradicūt oues: postremo
pastores occidūt oues. Soluitur questio.
Rndet enī aliq̇s et dicat. Sz qn̄ nō audi
erūt oues nōdū erāt: tūc lupi erāt. Vox
audita eos mutauit: et ex lupis oues
fecit. Qn̄ g° fcē sūt oues audierūt et
pastorē īuenerūt. pastorē qȝ secute sūt.
et pastoris pmissa sp̄auerūt: q̇a iussa
fecerūt. Soluta ē vtrūqȝ ista q̄stio. ⁊ cui
quā forte sufficiat. me āt adhuc mouz
et qd me moueat cōmūico vobiscū: ut
quodāmō q̄rens vobiscū reuelāte illo
vobiscū merear īueīre. Qd g° me mo
ueat accipite. P ezechiel pphāz nobis
obiurgat pastores. et dicit īter cetā de
ouibȝ. errantē nō reuocastis: et errātē
dicit et ouē appellat. Si qn̄ errabat o
uis erat. cuiꝰ voce ut erraret audiebat:
Procul dubio ei nō erraret: si vocē pastoris
audiret. Sz idō errauit: q̇a vocē audi
uit alieni. vocē furis et latronis audiuit.
Certe latronū vocē nō audiūt oues. Qui
venerūt inq̇t et ītelligimꝰ pter me fu
res sūt et latrones: et nō audierūt eos
oues. Dne si nō audierūt eos oues.
quō errāt oues: Si oues nō audiūt n
te. tu āt veritas es. q̇sq̇s veritatē audit
nō vtiqȝ errat: illi āt errāt et oues ap
pellātur. Nā si ī errore ipō oues nō ap
pellarētur. nō dicerēt p ezechielē: errātē
ouē nō reuocastis. Quō et errat ⁊ o
uis ē: Vocē alieni audiuit. Certe non
audierūt eos oues. Deinī mō mlti col
ligūt ad ouile xpi: et ex hereticis fiūt ca
tholici. A furibꝰ tollūt pastori reddūt.
et aliqn̄ murmurāt. tediū patiūt ad
reuocātē: et nō intelligūt iugulātē.
Verūtn̄ etiā cū venitētes venerīt q̇ oues
sūt agnoscūt vocē pastoris: et se venisse
letātur. et errasse erubescūt. Qn̄ g° in
illo errore taq̄ ī veritate gl'abant. et
vtiqȝ nō audiebāt vocē pastoris ⁊ alie
nū idō seq̄bant. oues erāt an nō erāt:
Si oues erāt. quō alienos oues nō au
diūt: Si oues nō erāt. q̄re obiurgāt
illi q̇bȝ dr. errātē ouē nō reuocastis:
In ipis etiā iā fcīs catholicis xpianis
bone spei fidelibȝ aliqn̄ mala cōtingūt.
seducūt ī errorē: et pꝰ errorē reuocātur.
Qn̄ seducti sūt ī errorē et rebaptizati
sūt. aut pꝰ dnīca ouil' societatē rursū
ī errorē pristinū reuoluti sūt. oues e
rāt an nō erāt: Vtiqȝ catholici erant.
si catholici: fideles erāt. oues erāt. Si
oues erāt quō vocē alieni audire potue
rūt. cū dns dicat. nō audierūt eos o
ues: Audistis frēs altitudinē q̄stionis.
Dico g° nouit dns q̇ sūt eius: nouit
p̄scitos nouit pdestīatos. De illo q̇ppe
dr. Quos āt p̄sciuit et pdestīauit cō
formes fieri ymaginis filij sui: ut sit
ipe pmogenitꝰ ī mltis fribȝ. Qs āt p
destīauit ipōs et vocauit. et q̇s vocauit
ipōs et iustificauit: q̇s āt iustificauit ip
sos et glificauit. Si deꝰ p nob̄ q̇s cōtra
nos: Adde adhuc q̇ pprio filio suo nō pe
percit: sz p nobis oībus tradidit illū. Quō
nō et cū illo oīa nobis donauit: Sed q̇
bus: Nobis p̄scitis pdestīatis iustifica
tis. glificatis. De q̇bȝ seq̇tur. Qs accu
sabit aduersus electos dei: Nouit g° dns
q̇ sūt eiꝰ: ipi sūt oues. Aliqn̄ seipe nes
ciūt: sz pastor nouit eas. Scdz istā pre
destīationē. scdz istā dei p̄sciāz: scdz e
lectionē ouiū. an cōstitutionē mūdi. Nā
et h° dicit apls. Sicut elegit nos ī ipso
an cōstitutionē mūdi. Scdz istā g° p̄sciāz
dei et pdestīationē. q̄ mlte oues foris.
q̄ multi lupi ītus: et q̄ mlte oues ītꝰ.
et mlti lupi foris. Qd ē qd dixi. q̄ ml
te oues foris: Q̄ mlti mō luxuriāt.
casti futuri: q̄ mlti blasphemāt xp̄m. credituri ī xpm.
q̄ mlti se īebriāt futuri sobrij: q̄ mlti
rapiūt res alienas. donaturi suas.
Tamēn mō alienā vocē audiūt: alienos
sequūt. Itē q̄ mlti ītus laudāt blasphe
maturi. casti sūt fornicaturi. sobrij sūt
se vino pꝰtea sepulturi: stāt casuri nō sūt
oues. De pdestīatis ei loq̇mur. de hijs
loq̇mur. q̇s nouit dns q̇ sūt eiꝰ: et tn̄ ipi
q̄diu recte sapiūt. xpi vocē audiūt. Ecce

Ego sū hostiū p me si q̇s intrauerit.
Alii q̇ venerūt pter me.

audiūt ipī. nō audiūt illi: et tn̄ scđz pdes
tiatiōez. nō oues isti et oues illi. Adhuc
manet qstio: q̄ m̄ īteri nūc videt̄ ita pos
se dissolui. Est aliq̄ vox. ē igi̇ vox aliq̄
pastoris. ī qua oues nō audiūt alienos:
ī qua nō oues. nō audiūt xpm. Que est
ista vox: Qui pseuēauerit usqz ī finem:
hic saluꝰ erit. Hāc vocē nō negligit ꝓꝓius:
nō audit alienꝰ. Nā et ille hoc ei p̄dicat
ut pseuēet apud ipm̄ usqz ī finē: et nō
apud eū pseuerādo nō audit hāc vocem.
Venit ad xpm̄ audiuit alia et alia verba.
illa et illa. oīa vera. sana oīa. īter que
oīa ē et illa vox: q̇ pseuerauerit usqz ī
finē. hic saluꝰ erit. Istā qui audierit
ouis ē. Sz audiebat illā nesciō qs. et de
fipuit refriguit: audiuit alienā. Si pre
destiatꝰ ē. ad tp̄s errauit: īetnū nō pe
riet. Redit ut audiat qđ neglexit: fa
ciat qđ audiuit. Si ei de hys ē q̇ p̄des
tinati sūt. et errore ipiꝰ deus p̄sciuit
et cōuersionē futurā. si aberrauit redit.
ut audiat vocē illā pastoris. et seq̄t̄ dicē
tem: q̇ pseuēauerit usqz ī finē h̄ saluus
erit. Bona vox frs̄ vā pastoral': ipā est
vox salutis ī tabnaculis iustoꝝ. Nā faci
le ē audie xpm̄. facile ē laudāe ewāgeliū.
facile ē acclamari disputatori: pseuerāe
usqz ī finē. hoc ē oīm vocē pastoris audi
entiū. Teptatio accidit: pseuera usqz ī fiez.
Usqz ī quē finē pseuerabis: Quousqz
finias viā. Qdiu enī nō audis xpm̄.
adūsarius tuus ē ī ista via: hͦ ē in ista
mortali vita. Sz qđ dicat: Concorda cum
adūsario tuo cito: dū es cū eo ī via. Au
disti. credidisti. cōcordasti. Si aduersaris
cōcorda si tibi prestitū ē cōcordāe: noli
ulteriꝰ litigāe. Qn̄ enī finiat̄ via nescis:
ſꝫ tn̄ scit ille. Si ouis es. et si pseuera
ueris usqz ī finē hic saluus eris: ac ꝑ
ꝑ hoc istā vitā nō cōtemp̄nūt sui nō
audiūt alieni. Ut potui ut ipe dona
uit ꝓfundā mltū questiōez. aut expo
sui vobis: aut tractaui vobiscū. Si qui
minꝰ ītellexerūt: maneat pietas et
reuelabitur veitas. Qui at̄ ītellexerūt
nō se extollāt. q̄i celeriores sup tardio
res: ne extollendo se exorbitēt. et faciliꝰ
pueniant tardioēs. Oīs at̄ ꝑducat nū
dicimꝰ. Deduc me dn̄e in via tua: et
āmbulabo in veitate tua. P hoc g̊ qđ
exposuit dn̄s q̄a ipe est ostiū: īuenimꝰ

ad eā q̄ proposuit nͨ exposuit. Et pastor
q̇dē q̇s nā sit qūibus nō dixerit ī ista lā
one q̄ hodie recitata ē: tn̄ ī ea q̄ seq̇tur
aptissīe dicit. Ego sū pastor bonꝰ. Qđ
et si nō dicēt. quē aliū p̄ter ipm̄ ītelli
ge̊re debēmꝰ ī eis v̇bis ubi ait. q̄ ītrat
ꝑ ostiū pastor ē ouiū. Huic ostiariꝰ aperit
et oues vocē eius audiūt. et ꝓꝓias oues
vocat noiatī. et educit eas. et cū ꝓꝓias
oues emiserit an̄ eas vadit. et oues eū
sequūt̄. quia sciūt vocē eius. Quis enī
alius oues ꝓꝓias vocat noiatim. et edu
cit eas hic ad vitā eternā. nisi q̄ no
uit noīa p̄destiatoꝝ. Vn̄ ait discipl'is
suis. Gaudete qm̄ noīa vr̄a scp̄ta sunt
ī celo. Hinc eī eas vocat noiatī. Et q̇s
alius eas emittit. n̄ qui eaꝝ p̄cc̄a dimit
tit. ut eū sequi duris libertate vinculis
possint. Et quis eas p̄cessit. quo eū sequā
tur. nisi q̇ surgēs a mortuis iā non
moritur. et mors ei ult̄ nō dn̄abit̄. Et
cū h̄ eēt ī carne cōspicuꝰ. ait p̄r quos de
disti m̄: volo ut ubi ego sū. et ipi sint
mecū. Vn̄ illud qđ ait. Ego sū ostiū ꝑ
me si q̇s ītroierit saluabit̄: et īgredi
etur et egredietur. et pascua īueniet.
In hoc euidēter ondit. nō solū pastorem
ſꝫ etiā oues ītrare ꝑ xpm̄. Sz qđ ē īgrediet̄
et egrediet̄. et pascua īueniet. Ingredi
quippe ꝑ ostiū xpm̄ valde bonū ē. exire at̄
de ecc̄ia. sic̄ ait ipe iohēs ewāta ī ep̄la
sua. ex nobis exierūt ſꝫ nō erāt ex nob:
nō ē utiqz bonū. Tal' g̊ egressus nō pos
set a bono pastore laudari ut dicēt: et
īgrediet̄ et egrediet̄ et pascua īueniet.
Est g̊ aliq̇s nō solū īgressus. vm̄ etiā
egressus bonꝰ: ꝑ ostiū bonū qđ ē xp̄s.
Sz q̇s ē iste laudabil' et btūs egressus:
Posse q̇dē dicī īgredi nos qn̄ īteriꝰ ad cogita
dum: egredi at̄ qn̄ exteriꝰ aliq̇d opam̄.
Et qm̄ sicut d̊t apl's ꝑ fidē hītat xp̄us ī cor
dibꝰ nr̄is. īg̊di ꝑ x̄ꝰ ēē ſꝫ ipāz fidē cogitāe: egre
di at̄ ꝑ xp̄z ſꝫ ipāz fidē ē foris. idē corā hoībus
opari. Vn̄ et in p̄s legit̄. Exiit hō ad op' suū.
Et ipē dn̄s dicit. Luceant op̄a vr̄a corā
hoībz. Sz pl'ꝰ me delcāt. q̄ ipā veitas
tāq̄ pastor bonꝰ et ideo doctor bonꝰ quo
dāmō nos āmonuit: q̄admodū ītelli
ge̊re debeamꝰ qđ ait. Ingrediet̄ et egre
diet̄ et pascua īueniet: cū secutꝰ ad
iūxit. Fur nō venit nisi ut furetur
et mactet et ꝑdat. ego veni ut vitā

habeat. et habūdāti9 heant. Videt^r enī m
dixisse ut vitā heant igredietes: habūdāti9
heant egdientes. Nō at pt qsqz p ostiū idz
p xpm egredi ad vitā eternā q eit i spē:
nisi p ipm ostiū idz p eūdē xpm i ecciaz
eius. qd ē ouile ei9 itrauit ad vitam
ppalē. q est i fide. Ideo ait. Ego veni ut
vitā heant. h^o ē fide q p dilcoēz opa
tur. p quā fide in ouile igredit^r ut viuāt:
qa iustus ex fide viuit. et habūdātius
heant. q pseuerādo usqz i fine p illud os
tiū id ē p fide xpi egrediūt^r: qm viri fi
deles moriūt^r et habūdāti9 hebūt vitam
veniēdo quo pastor ille pcessit. ubi nūqm
dein moriātur. Quis g^o et hic i ipo o
uili nō desūt pascua. qm ad vtrūqz pos
sum9 itelligē qd dcm ē. et pascua inueni
ent. idz ad igressū et egressū. tn tuc ve
pascua inueient. ubi saturētur q esuriūt
et sitiūt iusticiā: qlia pascua inueīet cui
dcm est. Hodie mecū eris i padyso. Quo
at ipē sit ostiū ipē pastor ut p seipm q^o
dāmō eciā ipē ingredi et egredi itelliga
tur. et qs nā sit ostiari9: lōgū est hodie
qrē et disserēdo sicut ipē donaueit explicāe.

Expli. s xlv. In. xlvi. ab eo qd dcm est.
Ego sū pastor bo9. bo9 pastor aīaz suā
dat p ouib9 suis. usqz ad id qd ait. Ajte
nāi9 at fugit qa mercenai9 ē et nō ptinz.

Oques dns ihs ouib9 suis
et pntib9 et futuis q tūc
aderāt. qa erāt ibi iam
oues ei9. q futē erāt oues
ei9: itē pntib9 et futuis. et
illis et nobis qtqt eciā p9 nos fuerint
oues ei9 qs ad eas missus eēt ondit.
Oms g^o audiūt vocē pastoris sui dicē
tis. Ego sū pastor bon9. Nō addet bon9:
nisi eēnt pastoēs mali. Sz pastoēs ma
li ipi sūt fures et latrones: aut cte ut
mltū mercenary. Oms enī h psonas qs
posuit: reqrē. distiguē nosse debem9.
Aperuit ei iā duas res dns: qs qdāmō
clausas pposuerat. Iā scim9 qa ostium
ipē est: scim9 qa pastor ipē est. Fures
et latrones q sūt: i hesterna lcōne pa
tefcm ē. Hodie at audium9 mercenariū.
audium9 et lupū: heri noiatus ē et ostia
rius. In bonis g^o ostiū ē ostiari9. pastor
et oues: i malis fures et latrones. mer
cenary lupi. Ostiū dnm xpm accipim9.
pastorē ipm. ostiarium quē: Hec ei duo

ipē exposuit: ostiarium nob qrendū reliquit.
Et qd ait de ostiario: Huic iqt ostiai9 apit.
Cui apit. pastori. Qd apit pastori: Ostiū.
Et qs ē ipm ostiū: Ipē pastor. Augi si
dns xps nō exposuisz. nō ipē dixisset ego
sū ostiū et ego sū pastor. audet qsqm nrm
dicē qd ipē xps sit. et pastor et ostiū: Si
enī dicēt ego sū pastor. et nō dicēt ego sū
ostiū. qstituri eram9 qd eēt ostiū: et forte
aliud putātes an ostiū remāsuri. Gra
illi9 et mia nob exposuit. pastorē seipm dixit.
ostiū seipz dix^t: ostiariū qrēd nob reliqt. Quē
nos dcuri sum9 ostiarium: Quelibz iue
nerim9. cauedū ē ne maior existimetur
qm ipm ostiū: qa ostiai9 i domibz hoim
maior ē ostio. Ostiai9 enī ostio nō ostiū
ppoīt^r ostiaio: qa ostiaius ostiū. non
ostiū custodit ostiariū. Nō audio dicere
aliqm ostio maiorē. Audiui iā enī quid
sit ostiū nō me latet. nō sū dimissus
coiecture mee: nō m huāna relaxata ē
suspicio. Deus dixit veritas dixit: mu
tari nō pt qd imutabil dixit. Dicā g^o
i hui9 pfūditate qstiois qd m videatur.
eligat vnusqsqz qd placet qd wlt. pie
tn sentiat: sicut sciptū est. Sentite de
dno i boitate: et i simplicitate cordis
qrite illū. Ostiariū forte ipm dnm de
bem9 accipe. Multo sūt ei int se diuī
sa i rebus huānis pastor et ostiū. qm
ostiaius ad ostiū: et tn dns et pastorē
se dixit et ostiū. Cur nō g^o itelligam9
ipm et ostiariū: Si ei cōsidēm9 ppieta
tes. dns xps nec pastor ē sic^t cōsueui9
nosse et vidē pastores. nō ostiū est:
nō ei faber eū fecit. Si at scdm aliquā
silitudinē. et ostiū et pastorē: audeo dicē et
ouis ē. Ouis nāqz sb pastore ē: tn ille et
pastor et ouis ē. Vbi ē pastor: Ecce hic
habes: lege ewā. Ego sū pastor bon9.
Vbi ē ouis: Introga pphaz. Sicut ouis
ad imolādū duct9 ē. Interroga amicū
sponsi. Ecce agnus dei: ecce q tollit pcca
mūdi. Adhuc aliqd scdz istas silitudies
mirabili9 sū dcturus. et agnus ei et ouis.
et pastor iter se amica sūt: cōtra leones
at a pastoribz oues custodiri solēt. et tn
de xpo cū sit ouis et pastor legim9 dcm:
vicit leo de tribu iuda. Hec oīa fres scdz
silitudies accipite: nō scdm ppietates. So
lem9 vidē pastoēs sedere sup petrā: et
īn cōmissa sibi pecora custodire. Vtiqz

melior pastor quam petra super quam sedet pastor: et tamen christus et pastor et petra. Totum hoc secundum similitudinem. Proprietatem autem si queras a me. in principio erat verbum et verbum erat apud deum et deus erat verbum. Si queras a me proprietatem: filius vnicus de patre sine tempore natus ab eterno genitus equalis gignenti: per quem facta sunt omnia. cum patre incommutabilis. et accepta forma hominis non mutatus: ex incarnatione homo filius hominis et filius dei. Hoc totum quod dixi non similitudo: sed res est. Non ergo pigeat nos fratres secundum quasdam similitudines ipsum accipere ostium: ipsum ostiarium. Quid est enim ostium? Qua intramus. Quis est ostiarius? Qui aperit. Quis ergo se aperit: nisi qui seipsum exponit? Ecce dominus dixerat ostium: non intelleximus. Cum non intelleximus clausum erat: qui aperuit ipse est ostiarius. Nulla est ergo necessitas aliquid aliud querere. nulla necessitas: sed fortasse est voluntas. Si est voluntas. noli exorbitare: noli a trinitate discedere. Si aliam personam queris ostiarii: spiritus sanctus occurrat. Non enim dedignabitur ostiarius esse spiritus sanctus: quando ipsum ostium esse dignatus est filius. Vide ostiarium forte spiritum sanctum. Ipse dominus discipulis de spiritu sancto dicit. Ipse vos docebit omnem veritatem. Ostium quid est? Christus. Quid est christus. Veritas. Quis aperit ostium: nisi qui docet omnem veritatem? De mercenario quid dicimus? Non in bonis hic commemoratus est. Pastor bonus ait animam suam dat pro ouibus suis. Mercenarius et qui non est pastor. cuius non sunt oues proprie. vidit lupum venientem. et dimittet oues et fugit: et lupus rapit et dispergit oues. Non hic bonam personam mercenarius gerit: et tamen in aliquo vtilis est. Nec mercenarius diceretur: nisi acciperet a conducente mercedem. Quis est ergo iste mercenarius et culpabilis et necessarius? Hic vero fratres luceat nobis ipse dominus. ut et mercenarios intelligamus: et mercenarii non simus. Quis est ergo mercenarius? Sunt in ecclesia quidam prepositi de quibus apostolus dicit. sua querentes: non que iesu christi. Quid est sua querentes? Non christum gratis diligentes. non deum propter deum querentes. temporalia commoda sectantes lucris inhiantes: honores ab hominibus appetentes. Hec quando amantur a preposito. et propter hec seruitur deo: quisquis talis est. mercenarius est: inter filios se non computet. De talibus enim et dominus dicit. Amen dico vobis: perceperunt mercedem suam. Audi de thimotheo sancto. quid dicat apostolus paulus. Spero autem in domino iesu thimotheum cito mittere vobis: ut et ego bono animo sim: cum cognouero que circa vos sunt. Neminem enim habeo tam vnanimem qui germane de vobis sollicitus sit: omnes enim que sua sunt querunt. non que iesu christi. Inter mercenarios pastor ingemuit: quesiuit aliquem qui sinceriter diligeret gregem christi: et circa se in eis qui cum illo illo tempore fuerant non inuenit. Non enim in ecclesia christi tunc preter paulum apostolum et thimotheum nemo erat. qui germane de grege sollicitus esset: sed contigerat ut illo tempore quo thimotheum misit. circa se alium de filiis non haberet: sed soli mercenarii cum illo erant. sua querentes non que iesu christi: et tamen ipse germane de grege sollicitus. maluit filium mittere. et inter mercenarios remanere. Inuenimus et mercenarios. non eos discernit nisi dominus: qui corda inspicit. ipse discernit: tamen aliquando intelliguntur a nobis. Non enim frustra dixit ipse dominus etiam de lupis. Ex fructibus eorum cognoscetis eos. Multos interrogant temptationes: et tunc apparent cogitationes: multi autem latent. Habet ouile domini prepositos et filios et mercenarios. Prepositi autem qui filii sunt. pastores sunt. Si pastores sunt quomodo vnus est pastor: nisi quia sunt illi omnes membra pastoris. cuius sunt oues proprie? Membra enim sunt ipsius vnius ouis: quia sicut ouis ad immolandum ductus est. Audite autem quia et mercenarii necessarii sunt. Multi quippe in ecclesia commoda terrena sectantes. christum tamen predicant: et per eos vox christi auditur: et sequuntur oues non mercenarium: sed vocem pastoris per mercenarium. Audite mercenarios ab ipso domino demonstratos. Scribe inquit et pharisei super cathedram moysi sedent: que dicunt facite: que autem faciunt facere nolite. Quid aliud dixit: nisi per mercenarios vocem pastoris audite? Sedendo enim cathedram moysi legem dei docent. Ergo deus per illos docet. Sua vero illi si velint docere: nolite audire nolite facere. Certe enim tales sua querunt: non que iesu christi. Nullus tamen mercenarius ausus est dicere populo christiano. Tua quere. non que iesu christi. Quod enim facit male: non predicat de cathedra christi. In ledit vnde mala facit: non vnde bona dicit. Botrum carpe: spinam caue. Bene quia intellexistis: sed propter tardiores dicam hoc idem planius. Quomodo dixi botrum carpe. spinam caue. cum dicat dominus. numquid colligunt de spinis vuam aut de tri

bulis ficus? Verum est omnino et tamen ego etiam ve-
rum dixi: botrum carpe spinam caue: quia bo-
trus aliquando de radice vitis exortus pendet
in spina: crescit palmes inseritur spinis:
et portat fructum sepe spina non suum. Non
enim spinam vitis attulit. sed spinis palmes
incubuit. Noli interrogare nisi radices.
Quere radicem spine extra inuenies: a vite
quere originem vue: vitis hanc protulit ex ra-
dice. Cathedra ergo moysi vitis erat. Pha-
riseorum mores spine erant. Doctrina vera
per malos. Palmes in sepe. botrus inter spinas.
Caute lege. nedum queris fructum laceres ma-
num: et cum audis bona dicentem: ne imi-
teris mala facientem. Que dicunt facite eli-
gite vuas: que autem faciunt facere nolite ca-
uete spinas. Etiam per mercenarios vocem
pastoris audite: sed nolite esse mercenarii:
cum sitis membra pastoris. Ipse autem paulus
sanctus apostolus qui dixit. neminem habeo qui germa-
ne de vobis sollicitus sit. omnes enim sua querunt
non que ihesu christi: alio loco inter mercenarios
filios quosdam distinguens. videte quid dixerit. Qui-
dam per inuidiam et contentionem: quidam vero et per
bonam voluntatem christum predicant. Quidam ex
caritate: scientes quia in defensione euangelii
positus sum. Quidam vero et per contumaciam
christum annunciant non caste: existimantes tri-
bulationem suscitari vinculis meis. Isti mer-
cenarii erant: paulo apostolo inuidebant. Quare
inuidebant: nisi quia temporalia requirebant. Sed
quid adiungat attendite. Quid enim dum omnino
siue occasione. siue veritate christus annuncietur:
Et in hoc gaudeo: sed et gaudebo. Veritas
est christus. veritas a mercenariis occasione an-
nuncietur: veritas a filiis veritate annuncietur.
Filii eternam hereditatem patris pacienter exper-
tant: mercenarii temporalem mercedem conducentes
festinanter exoptant. Michi humana gloria
cui mercenarios inuidere video minuatur:
et tamen per linguas et mercenariorum et filiorum
diuina christi gloria diffametur: tamen siue occasi-
one siue veritate christus annuncietur. Vidimus
qui sit etiam mercenarius: quis est lupus nisi dy-
abolus? Et quid dictum est de mercenario? Cum
viderit lupum venientem fugit: quia non sunt
eius oues proprie: nec ei cura de ouibus est.
Numquid talis erat apostolus paulus? Absit.
Numquid talis petrus? Absit. Numquid tales ceteri
apostoli excepto iuda filio perditionis? Absit.
Pastores ergo illi? Plane pastores. Et vnus
vnus pastor? Iam dixi pastores: quia

membra pastoris. Illo capite gaudebant.
sub illo capite concordabant: vno spiritu vi-
uebant. corporis compage viuebant: ac per hoc
omnes ad vnum pastorem pertinebant. Si ergo pas-
tores non mercenarii: quare fugiebant quando per-
secutionem patiebantur? Expone nobis o
domine. Vidi in epistola fugientem paulum. per
murum in sporta submissus est: ut manus perse-
quentis euaderet. Non ergo illi cura fuit de o-
uibus: quas lupo veniente deserebat? Fugit
plane. sed eas pastori in celo sedenti oratio-
nibus commendabat: sicut vtilitati earum
fugiendo seruabat: sicut quodam loco ait.
Manere in carne necessarium propter vos. Ab ipso
namque pastore omnes audierant. Si vos per-
secuti fuerint in vna ciuitate: fugite in
aliam. Hanc questionem vobis dominus dignetur ex-
ponere. Domine tu dixisti eis quos fideles pas-
tores esse utique volebas. quos tua membra
esse formabas: si vos persecuti fuerint fugi-
te. Iniuriam ergo illis facis: quando reprehendis
mercenarios qui videt lupum venientem et
fugiunt? Rogamus ut indices nobis: quid
habeat altitudo questionis. Pulsemus aderit
qui aperiat se ostiarius ostii: quod est ipse. Quid
est mercenarius? Qui videt lupum et fu-
git: qui sua querit non que ihesu christi: peccatem
non libere audet arguere. Ecce nescio quis
peccauit. grauiter peccauit: increpandus est.
excommunicandus est. Sed excommunicatus inimicus erit:
insidiabitur nocebit cum potuerit. Iam ille qui
sua querit non que ihesu christi. ne perdat quod sectatur
humane amicicie commoditatem: et incurrat
amicitiarum humanarum molestiam: tacet non
corripit. Ecce lupus ouis guttur apprehen-
dit: dyabolus fideli adulterium persuasit:
tu taces non increpas. O mercenarie lupum
venientem vidisti: et fugisti. Respondet forte
et dicit. Ecce hic sum non fugi. Fugisti quia
tacuisti: tacuisti quia timuisti. Fuga animi ti-
mor est. Corpore stetisti: spiritu fugisti. Quod
ille non faciebat: qui dicebat. Et si corpore
absens sum: spiritu vobiscum sum. Quomodo enim spiritu fu-
giebat: qui etiam corpore absens fornicatores
litteris arguebat? Affectiones nostre motus ani-
morum sunt. Leticia animi diffusio. tristicia animi
contractio: cupiditas animi progressio: timor
animi fuga est. Diffunderis enim animo cum delectaris.
contraheris animo cum molestaris: progrederis
animo cum appetis: fugis animo cum metuis. Ec-
ce vnde ille mercenarius viso lupo dicitur fugere.
Quare? Quia non est ei cura de ouibus:

qa mercenari9 ē. Quid ē mercenari9?
Tpalē mercedē qrens: et ī domo ītnū
non hītabit. Sunt hic adhuc qrenda et
discutienda vobiscū: ʒ ōne ꝑare vos non
ē cōsiliȷ. Onica ē cibaria cōseruus mis
tram9 ī pascuis dnīcis: oues pascim9
et simul pascimur. Sicut nō est nega
dū qd̄ necariū ē: sic nō ē cor ī firmū pa
buli mltitudīe ꝑgrauādū. Nō sit g° mo
lestū caritati vr̄e: qa oīa q̄ hic discutien
da adhuc arbitror: hodie nō discutio. ʒ
iterū nobis ī noīe dnī dieb9 reddedi ser
monis. eadē lcc̄o recitabit²: et diligēci9
illo adiuuāte tractabit². Expl' ō xlvi.
In. xlvij. ab eo qd̄ dcm̄ ē. Ego sū pastor
bo9 ꝛ cogſco meas ꝛ cognoscūt me
mee. usqꝫ ad id qd̄ ait. nūq̄d demoniū pt
cecor oculos aperire.

Qui sermonē dnī nr̄i non
solū libent' ʒ ecīa dilige
ter audistis: pmissionis
nr̄e procul dubio meministis.
Ipā quippe lcc̄o ewā^ca et
hodie lcā ē q̄ fuerat pri
mo dnīco die: ꝓptea qm̄ ī qbusdā neci
tatib9 īmorati. nō potuim9 oīa discu
tē q̄ nr̄is sensibz debebam9. Dm̄ q̄ iā
dcā atqꝫ tractata sūt hodie nō qrim9:
ne adhuc eadē repetendo ad illa q̄ nō
dū dcā sūt puenire mīme pmittatur.
Nostis iā in noīe dnī q̄ sit pastor bo
nus: ꝛ et qadmodū pastores boni mē
bra sint eius: et ideo sit pastor vn9. Nos
tis qs sit mercenari9 ferend9. qs lupus
et fures et latrones cauēdi: ꝛ q̄ sint o
ues. qd̄ sit ostiū quo et oues īgrediūt²
et pastor: quō sit ītelligēd9 ostiari9.
Nostis ecīā qm̄ qsqs nō p ostiū ītrauerit
fur ē et latro: nec venit nisi ut furetur
et occidat et pdat. Hec oīa dcā et suf
ficiēter qñtū estimo ptractata sūt. Ho
die debem9 dicē qñtū adiuuat dn̄s.
qm̄ ipē ihs xp̄s saluator nr̄ et pastorē
se eē dixit et ostiū: ꝛ et pastorē bonū
dixit ītrare p ostiū: quō ipē p seipm̄
ītret. Si eī nemo pastor bon9 ē nisi
q̄ p ostiū ītrat et ipē ē ꝑcipue pastor
bon9. et ipē ē ostiū. ītelligē nō possum:
nisi et ipm̄ p seipm̄ ad oues suas ītra
re. et vocē suā illis dare. ut sequātur
eū easqꝫ ītrantes et exeūtes pascua ī
uenire. qd̄ ē vita eťna. Cito g° dico. ego

querēs ītrare ad vos: id ē ad cor vr̄m.
xp̄m p̄dico. Si aliud p̄dicē: p aliā pte
conabor ascendē. Xp̄s itaqꝫ m ianua ē.
ad vos p ipm̄ ītro. nō ad pietes vr̄os: ʒ
ad corda vr̄a ꝑ xp̄m ītro. Qd̄ ē p xp̄m in
tro? Xp̄m ī me libenter auditis. Qre
xp̄m ī me libēter auditis? Qr̄a oues xp̄i
estis: sāguīe xp̄i cōpati estis. Agnoscā
tis p̄ciū vr̄m: qd̄ nō a me dat². ʒ p me
p̄dicat². Ille quippe emit. q̄ p̄ciosū san
guinē fudit. Preciosus sāguis ē illi9 est
illi9 sine pcc̄o: fecit tm̄ ipē ecīā suor sā
guinē p̄ciosū. p quib9 dedit sāguinē p
ciū. Nā si suor sanguinē nō facet p̄ci
osū: nō dicet² p̄ciosa ī ɔspcū dnī mors
scōr eius. Itaqꝫ ecīā qd̄ ait. Pastor bon9
aīaꝫ suā ponit p ouib9. nō ipē vn9 fecit: ꝛ
et tm̄ si illi q̄ fecerūt mēbra ei9 sūt: idē
ipē vn9 hoc fecit. Ipē eī potuit facē sine
illis: ꝛ ipi sine illo vn̄ potuerūt cū ipse
dixit: Sine me nichil potestis facē. Hic
g° ondim9 qd̄ et aliȷ fecerit: qa ipē apl's
iohēs q̄ hoc qd̄ audistis ewā^m p̄dicauit
ī ep'la sua dixit. Sicut xp̄s p nob' aīaꝫ
suā posuit: sic et nos debem9 aīas pro
fr̄ibz ponē. Debem9 dixit. debitorēs nos
fecit: q̄ p̄m9 exhibuit. Inde quodā loco
scp̄tū est. Si sederis cenare ad mensam
potētis. sapienter ītellige q̄ apponūtur
tibi: ꝛ et mitte manū tuā: sciēs qa ta
lia te oportꝫ ꝑparaē. Mensa potentis q̄
sit nostis: ibi ē corp9 et sāguis xp̄i. Qui
accedit ad tlē mensam: ꝑparet tlia. Et
qd̄ ē ꝑparet talia? Quo ipē p nob' aīaꝫ
suā posuit: sic et nos debem9 aīas pro
fr̄ibz ponē. Inde petro quē volebat facere
pastorē bonū. nō in ipo petro ʒ ī corpore
suo ait. Petre amas me? Pasce oues me
as. Hoc semel. hoc iterū. hoc tcio: usqꝫ
ad ei9 ɔtristiciā. Et cū tm̄ īterrogasset dn̄s.
qñtū īterrogandū eē indicauit. ut ter
cōfitētur q̄ ter negauerat: et ei suas
oues pascendas tcio cōmendasset. ait
illi. Cū iunior eēs cingebas te. et am
bulabas ubi volebas: ꝛ cū aūt senueris
extendes man9 tuas: et alter te cin
get et ducet quo nō vis. Exposuit ē
euāgelista qd̄ dn̄s dixerit. Hoc aūt īqt
dixit: sigficās qua morte clarificatur9
eēt deū. Ad hoc g° ptinet pasce oues
meas: ut ponas aīaꝫ tuā p ouibus
meis. Iā illud qd̄ ait. Sicut nouit me

pr̄. et ego agnosco prēz. qs nesciat. Ipē
ēī agnosciat prēz p se: nos p illū. Quia
ipē p se agnosciat nouimus. qa et nos p
illū etiā h° nouim9: qa et h° p illū nouimus.
Ipē enī dixit. Deū nemo vidit ūqm. nisi
vnigenit9 fili9. q ē in sinu pr̄is ipē enar
rauit. Ergo et nos p ipm qbz enarrauit.
Itē alibi ait. nemo nouit filiū nisi pr̄.
neqz prēz qsqm nouit nisi fili9: et cui vo
luerit fili9 reuelare. Dicit g° ipē p se no
uit prēm. nos at p illū nouim9 prēz: s°
itrat ī ouile p seipm et nos p ipm. Os
tiū dicebam9 per xpm nos īre ad vos.
Quare: Quia xpm pdicam9. Nos xpm p
dicam9: et idō p ostiū itram9. Xps at xpz
pdicat. qa seipm pdicat: et idō pastor
p seipm itrat. Lumē enī alia mōstrat. q
videtur ī lumīe. nūqm aliq alio īdiget ut
mōstretur. Lumē g° et alia demōstrat
et seipm. Quicqz itelligim9 itellcū itelli
gim9. et ipm itellcm vn̄ nisi itellcū in
telligim9. Nūqd sic ocl'o carnis. et alia
vides et ipm. Quis eī hoīes videant
ocl'is suis: nō tn̄ vidēt ocl'os suos. Ocl's
carnis alia videt. se nō pt: itellcūs at
et alia itelligit et seipm. Quō itellcūs
videt se: sic et xps pdicat se. Si pdicat
se. et pdicando itrat ad te. p se itrat ad
te: et ad prēz ipē ē ostiū. qa nō ē qua ve
niat ad prēz nisi p ipm. Vn9 eī de9 et vn9
mediator dei et hoīm. hō xps ihs. Vbo
mlta dicūt: h° ipā q dixi vtiqz vbo dixi.
Si veli dicē et ipm vbū. vn̄ dico nisi
verbo. Ac p hoc p vbū et alia dicūtur.
q nō sūt qd vbū: et ipm vbū dici nō pt
nisi p vbū. Adiuuāte dn̄o exeplo habu
dam9. Tenete g° quō dn̄s xps et ostiū
sit et pastor. ostiū pandendo se. pastor
itrando p se. Et quidē frēs mei qd pas
tor ē dedit et mēbris suis. nā et petr9
pastor et paul9 pastor. et ceteri apli pas
tores. et boni epī pastores: ostiū vō neo
nrm se dicit. Hoc sibi ipē ppriē tenu
it: q itraret oues. Deniqz paul9 apls
boni pastoris iplebat officiū. qn xpm
pdicabat: qa p ostiū itrabat. At ubi o
ues idisciplinate ceperūt facē scisma
ta. et alia ostia sibi ponē nō qua itra
rēt ut cōgregarētur. s3 qua erraret ut
diuiderētur. dicētes aly ego sū pauli.
aly ego sū cephe. aly ego appollo. aly ego
xpi. expauescēs ad eos q dixerūt ego
sū pauli. tāqm clamās ad oues. misere q
uas nō sū ostiū. nūqd paul9 incāt pro
vobis crucifixus ē. aut ī nōie pauli bap
tizati estis. Quū vō dicebāt. Ego sū xpi:
īuenerāt ostiū. De vno āt ouili et vno
pastore. iā quidē assidue soletis audire.
mltū enī cōmendauim9 vnū ouile. pdi
cantes vnitatē. ut p xpm omīs oues in
grederetur: et donatū nlla sequetur.
Verūptn̄ vn̄ h° ipē dixerit dn̄s satis ap
paret. loqbatur enī apud iudeos. miss9
āt fuerat ad ipōs iudeos nō ppt quosdā
īmani odio ptinaces et pseuerātes in
tenebris: s3 ppt quosdā in ipā gente qs
dicit oues suas. de quib9 ait. Nō sum
missus nisi ad oues q pierūt domus
isrl'. Nouerat etiā eos in turba furen
tiū: et pui debat ī pace credētiū. Quid
g° ē. nō sū miss9 nisi ad oues q pierūt
dom9 isrl'. nisi qa pn̄tiā suā corpalem
nō exhibuit nisi pplo isrl'. Ad gentes nō
pcexit ipē. s3 misit. ad pplm vō isrl'. et
misit et ipē venit. ut q contēpnebat ma
ius iudiciū sumerēt: qa et pn̄ciā ē illis
exhibita. Ipē dn̄s ibi fuit. ibi mrēz elegit
ibi cōcipi. ibi nasci. ibi sāguinez fundere
voluit. ibi vestigia ei9 mō adorātur:
ubi nouissiē stetit. vn̄ ascendit ī celū.
Ad gentes āt misit. Sz forte aliqs arbit
tur qm nō ipē ad nos venit. s3 misit ad
nos. nō nos audisse vocē ipi9: s3 vocem
eoz qs misit. Absit. Pellat ista cogita
tio de cordib3 nr̄is: et ī hys qs misit ipē
erat. Ipm paulū audi que misit. Ad gē
tē enī pcipue paulū aplm misit: et ait
ipē paul9 terrēs nō de se s3 de illo. An
vultis expimentū ei9 accipe q ī me lo
quitur xpi. Audite et ipm dn̄m. Et alias
oues habeo id ē in gentib3 q nō sūt de
hoc ouili: id ē de pplo isrl'. Oportz me
et alias adducē. Ergo et p suos nō alit
adducat. Adhuc audi. Et vocē meā au
dient. Ecce p suos ipē loqtur: et p eos
qs mittit vox ei9 auditur. Et fit vnū o
uile et vn9 pastor. Duob9 istis gregib9.
tāqm duob3 pietib3 fcūs ē lapis angu
laris. Ergo et ostiū ē. et lapis angu
laris. Oīa p silitudīez: nichil horum
ppe. Iā enī dixi et cōmendaui veheme
ter. et q capiūt sapiūt. Imo q capiūt
capiūt: et q nōdū intellcū sapiūt. fide
teneāt qd itelligē nōdū pnt. p silitu

dinē xp̄s mlt̄a est: q̄ p ꝓprietatē nō est.
P silitudiēz et petra ē xp̄s. et ostiū ē xp̄s.
et lapis angularis ē xp̄s. et pastor ē xp̄s.
et agnus ē xp̄s. et leo est xp̄s: q̄ mlt̄a p
silitudiēz et alia q̄ cōmemorare lōgū est.
Si at ꝓprietates discutias rerū. q̄s vidē
ꝯsueuisti. nec petra ē. q̄a durꝰ et sine se
su nō est: nec ostiū ē. q̄a nō eū faber fe
cit. nec lapis angularis ē. q̄a nō est ab
structore cōpositꝰ. nec pastor ē. q̄a custos
ouiū q̄drupedū nō est. nec leo ē. q̄a fera
nō est: nec ouis ē q̄a pecus nō est. Oia
g° ista p silitudiēz. Q̄d g° ꝓprie: Inprīc°
erat vbū et vbū erat apud deū: et deꝰ erat
vbū. Quid de hoīe qui apparuit: Et vbū
caro fcm̄: et hitauit ī nobis. Audi et cetera.
Ppterea me pr̄ diligit inq̄t. q̄a ego pono
aīaz meā: et iterū sumā eā. Q̄d ait:
Ppterea me pr̄ diligit: q̄a morior ut
resurgā. Cū magno eī ponderē dcm̄ est.
ego. Q̄a ego pono īquit aīaz meā. Ego
pono. Q̄d ē ego pono: Ego illā pono.
Nō gliētur iudei. seuire potuerūt: ptā
tē hr̄e nō potuerūt. Seuiāt q̄ntū possūt.
si ego noluero ponē aīaz meā. q̄d seuiēdo
factu sūt: Vna rn̄sioē ꝓstrati sūt: qn̄ eis
dcm̄ ē. Quē q̄ritis: Dixerūt. Ihm̄. Et
ait eis. Ego sū. Redierūt retro et cecide
rūt. Qui ceciderūt ad vnā vocē xp̄i mo
rituri. q̄d faciūt sb̄ voce iudicaturi: Ego
ego inq̄ ponā eā: ut iterū sumā eā. Nō
gliētur iudei q̄si p̄ualuerit: ipē posuit
aīaz suā. Ego dormiui dicit: nostis psal
mū. Ego dormiui et sōpnū cepi. et exur
rexi: qm̄ dn̄s suscipiet me. Mō pb̄ ipē
lcūs ē mō audiuiꝰ. ego dormiui et sōp
nū cepi. et exurrexi: qm̄ dn̄s suscipiet
me. Q̄d ē g° dormiui: Mortuꝰ sū. Nō
ne dormiuit qui q̄n voluit de sepulchꝰ
tq̄ de lcō surrexit: Sz amat dare glaz
pr̄i: ut nos edificet glaz dare creatori.
Nā q̄ addidit exurrexi qm̄ dn̄s suscapi
et me. putatis hic q̄si vtute eius defe
cisse. ut p ptātem suā mori potuerit. *
Sic enī videntur sonare vba nō intētus i
tellcā: ego dormiui id ē q̄a volui dor
miui. Et exurrexi. Quare: Qm̄ dn̄s
suscipiet me. Q̄d enī tu a teipo resur
gere nō valeres: Si nō valeres non
diceres. ptātem hēo ponendi aīaz meā:
et ptātem hēo iterū sumēdi eā. Audi a
lio loco ī ewā°. q̄a nō solū pr̄ suscitauit

* p ptātē suā r̄surgē nō potuit.

filiū: sz etiā filiꝰ seipm̄. Soluite īquit tē
plū hoc: et ī triduo suscitabo illud. Et
ewā^ta. hoc at inq̄t dicebat de tēplo cor
poris sui. Hoc eī suscitabat: q̄d morie
batur. Nā vbū nō ē mortuū: aīa illa nō
ē mortua. Si nec tua moritur. dnī mo
reretur: Vn̄ scio inq̄t. si mea nō morit.
A te nō occidatur: et nō morit. Quō inq̄s
ego possū occidē aīaz meā: Vt alia pctā
iterī taceā: os q̄d mētit occidit aīaz.
Quō īq̄s securꝰ sū q̄a nō morit: Ipm̄
dnm̄ audi dantē seruo securitatē. Nolite
timē eos q̄ occidūt corpꝰ: et pꝰtea nō hn̄t
quid faciāt. Sz plane q̄d ait: Eū timete:
qui hz ptātē et corpꝰ et aīaz occidē ī ge
henna. Ecce q̄a morit: ecce q̄a nō mori
tur. Q̄d ē mori ipī: Q̄d ē mori carni
tue: Mori carni tue ē amittere vitā suā:
mori aīe tue ē amittē vitā suā. Vita car
nis tue aīa tua: vita aīe tue deꝰ tuus.
Quō morit caro amissa aīa q̄ vita ē
eius: sic morit aīa amisso deo. q̄ vita ē
eius. Certe g° imortl̄ ē aīa: Plane im
mortlis: q̄a viuit et mortua. Q̄d eī de
aīa vidua deliciosa dixit apls. etiā de aīa
si deū suū amiserit recipi pt: viuēs mor
tua ē. Quō ponet aīaz suā dn̄s: Fr̄es
q̄rāmꝰ hoc paulo attentius. Nō nos ar
tat hora q̄ solet. die dnīco vacat no
bis: hō lucret qui ad vbū dei etiā die
hodierno ꝯueniunt. Pono inq̄t aīaz me
am. Q̄s ponit: Quā ponit: Q̄d est
xp̄s: Verbū et hō. Nec sic hō ut sola
caro. sz q̄a hō constat ex carne et aīa:
totꝰ at hō in xp̄o. Nō enī pte deteriorem
suscepisset: et pte deseruisset meliorē. Et
ps quippe hoīs. melior ē aīa q̄ corpus.
Q̄a g° totꝰ hō in xp̄o. q̄d ē xp̄s: Verbū
inq̄ et hō. Q̄d ē verbū et hō: Verbū
aīa et caro. Tenete hoc q̄a nō defuerūt
hēretici et ī ista sn̄ia. pulsi quidē iam
olim a veritate catholica: sz tn̄ ut fures
et latrones. nō intrantes p ostiū. insidi
ari ouili nō desinūt. Apollinariste hē
retici dcī sūt. q̄ ausi sūt dogmatizare q̄d
xp̄s nō sit nisi vbū et caro: aīaz hūa
nā nō eū assūpsisse contendūt. Nā et
aliq̄ eorū fuisse ī xp̄o aīaz negare nō
potuerūt. Videte absurditatē et īsaniā
nō ferendā. aīaz irrōnalē eū hr̄e volu
erūt: rōnalē negauerūt. Dederūt illi
aīaz pecoris: sb̄traxerūt hoīs. Sed illi

abstulerut xpo roez: no tenedo roez. Ab
sit hoc a nobis i fide catholica nutritis
atqz fudatis. Ex hac g° occasioe amo
nueri caritate vraz. ut quo supiorib' lcoi
bus satis vos istruxim9 adusus sabelli
anos et arrianos: sabellianos q dicut
ipe e pr q fili9. arrianos q dicut aliud
e pr. aliud e fili9 qi no sint eiusde sub
stantie. pr et fili9 istruxim9: etia qitu me
mistis et meminisse debetis cotra heticos
fotinianos. q solu hoiez xpm ee dixerut:
cont' maicheos q solu sine hoie deu ex
hac occasioe de aia istruam9 vos et cot'
apollinaristas: q dicut dnm nrm ihm
xpm no huisse aiaz huana id e aiaz ro
nale. aiaz itelligente. aiaz i qua dista
mus a pecore qd hoies sum9. Quo g° h
dixit dns. ptate heo ponendi aiaz mea:
Qs ponit aiaz. et iteru sumit aiaz:
Xps ex eo qd vbu est ponit aiaz. et sumit
ea iteru: an ex eo q aia huana e. ipa
se ponit. et iteru ipa se sumit. an ex eo
qd vbu caro fcm e. caro aiaz ponit et ite
ru sumit: Tria posui: oia ptractem9:
et hoc eligam9 qd coueniat regule veri
tatis. Si ei dixerim9 qa vbu dei posuit
aiaz sua et iteru supsit ea. metuedu
e ne subitret pua cogitatio et dicatur
nobis: ergo aliqn aia illa separata e a v
bo. et aliqn vbu illud ex quo suscepit
illa aiaz fuit sine aia: Video ei fuis
se sine aia huana vbu: sz cu in pncipio
erat vbu. et vbu erat apud deu et de9
erat vbu. Ex quo at verbu caro fcm est
ut hitaret i nobis. et susceptg e a verbo
ho id e tot9 ho aia et caro: qd fecit pas
sio qd fecit mors: corp9 ab aia sepauit:
aiaz vo a vbo no sepauit. Si ei mortu9
e dns. immo qa mortu9 e dns. mortu9
e ei p nobis i cruce: sine dubio caro
ipi9 expirauit aiaz ad tps exiguu: aia
deseruit carne sz redeute aia resurrec
tura. A vbo g° aiaz separata ee no dico.
latronis aie dixit. Hodie mecu eris in
padiso. Fidele latronis aiaz no desrebat
et deserebat sua: Absit. Sz illi9 ut do
mi9 custodiuit: sua vo iseparabilr habu
it. Si at dixeim9 qa ipa se aia posu
it. et iteru ipa se supsit: absurdissim9
sensu9 e. No eni q a vbo separata non
erat: a seipa poterat separi. Dicam9
g° et qd vm e: et qd facile itelligi pt.

Ecce ho qlibz no constas ex vbo et aia
et carne: sz ex aia et carne. De isto
hoie iterrogem9: quo ponat aiaz sua
quicuqz ho. An forte null9 ho ponit
aiaz sua: Potes mi dice: nlls ho hz
ptatem pone aiaz sua: et iteru sume
ea. Pone at aiaz sua nisi possz ho: no
dicet iohes apls. Sicut xps p nob aiaz
sua posuit: sic et nos debe9 aias p fribz
pone. Ergo et nobis licz si ipleamur
vtute ipi9. qa sine illo face nichil pos
sum9: pone p fribz aias nras. Qn
martir qlibz scus posuit p fribz aiaz
sua: qs posuit: Et qua posuit: Hoc
si itellexeim9 ibi videbim9 qadmodu
a xpo dcm sit: ptate heo ponendi a
nima mea. O ho patg es p xpo mori:
Patg inqt. Dica hoc alys verbis. Pa
tus es p xpo aiaz tua pone: Et adista
vba sic mi patg su: rndz quo mi rnde
rat cu dicerem patg es mori. h° e pone
aiaz: qd e mori. Sz p quo ibi e certame.
Omis ei hoies qn moriut ponut aiaz.
sz no oms p xpo ponut. Et neo hz pta
te sume qd posueit: xps at et p nob
posuit. et qn voluit posuit: et qn voluit
supsit. Pone g° aiaz mori e: s' et apls
petr9 dno dixit. Aiaz mea p te pona:
id e p te moriar. Carni hoc tribue:
caro ponit aiaz sua. et caro iteru sumit
ea: no tn ptate sua caro. sz ptate iha
bitantis carne. Caro g° poit aiaz sua
expirado. Vide ipm dnm i cruce: sicut
dixit. Illi q aderat fixerut spongiam
i aceto. alligauerut arudini: et appo
suerut ori eius. Qd cu accepissz ait. P
fectu est. Qd e pfcm est: Impleta sut
oia q an mortem futura de me fuerat
phetata. Et qa ptate hebat qn vellet
ponedi aiaz sua: postea qua dixit p
fectu e. qd ait eva ca: Et iclinato capi
te tradidit spm: hoc e pone aiaz. Ho
hic attendat caritas vra: iclinato capi
te tradidit spm. Qs tradidit: Que
tradidit: Spm tradidit: caro illu tradi
dit. Qd e caro illu tradidit: Caro illu
emisit: caro illu expirauit. Ido dr eni
expirare. extra spm fieri. Quo e exulare
extra solu fieri. exorbitare. extra orbitam
fieri: sic expiare extra spm fieri: quia
sps aia e. Cu g° exit aia a carne.
et remanet caro sine aia: tuc ho pone

ponẽ aiam d'z. Qñ xps aiaz suã posuit? Qñ vbũ voluit. Pncipat9 eñi ĩ vbo eãt: ibi ptas erat qñ ponẽt caro aiam qñ sumeret. Si g° caro aiaz posuit? quo xps aiaz posuit? No eñi caro xps. Ita plane et caro xps. et aia xps. et vbũ xps. nec tñ tria hec tres xpi: ʒ vn9 xps. Hominẽ ĩterroga et de xpo fac gradũ ad ea q̄ sup te sũt: et si nondũ ĩtelligẽda salte credenda. Quõ ẽ eñi vn9 hõ aia et corp9: sic vn9 xps vbũ et homo. Videte qd dixeri: et ĩtelligite. Aia et corp9 due res sũt: ʒ vn9 hõ. Verbũ et homo due res sũt: ʒ vn9 xps. Ergo de hoĩe q̄re. ubi ẽ apls paul9 modo? Si quis rñdeat in requie cũ xpo: vim dicat. Ite si qs rñdeat rome ĩ sepulchro: et ipe vim dicit. Illud m de aia. hoc de ei9 carne rñdet. nec tñ duos dicim9 aplos paulos. vnũ q̄ requiescit ĩ xpo. alteru qui ẽ posit9 ĩ sepulchro: q̃uis aplm paulũ dicam9 vivẽ ĩ xpo. eũdẽ q3 ap9 tolũ paulũ dicim9 mortuũ iacẽ ĩ sepulchro. Morit' aliq̄s dicim9. bon9 hõ. fidelis hõ. in pace ẽ cũ dño: et cõtinuo cam9 ad exequias ei9. sepeliam9 eũ. Eũ sepultur9 es. q̃ iã dixeas ĩ pace cũ deo ẽẽ cũ aliud sit aia. q̄ ĩmortaliter viget. aliud corp9 qd corruptibilr iacz. ʒ et quo cõsortiũ carnis et aie hoĩs nomẽ accepit: iã et singulũ atq3 sepatũ vtriulibz eor nomẽ hoĩs tenuit. Nemo g° titubet: qñ audit dnm dixisse. pono aiaz meã et iterũ sumo eã. Ponit eã caro. ʒ ex ptate verbi. Sumit eã caro: ʒ ex ptate verbi. Et ipe dñs xps dcũs ẽ sola caro. Quõ ĩquit pbas? Audeo dicẽ: et sola caro xpi dcũs ẽ xps. Credim9 certe nõ ĩ solũ deũ prẽm: ʒ ĩ ihm xpm filiũ ei9 vnicũ dnm nrm. Modo totũ dixi: ĩ ihm xpm filiũ ei9 vnicũ dominũ nrm. Totũ ibi ĩtellige: et vbũ et aiaz et carnẽ. Sʒ vtiq3 cõfiteris etiã illud qd' hʒ eadẽ fides. ĩ eũ xpm te credẽ: q̄ crucifixus ẽ et sepult9. Ergo etiã sepultũ xpm ẽẽ nõ negas: et tñ sola caro sepulta ẽ. Si ei erat ibi aia: nõ erat mortu9. Si at vã mors erat. ut ei9 vera sit resurrcõ. sine aia fuerat ĩ sepulchro: et tñ sepult9 ẽ xps. Ergo xps erat. etiã sine aia caro: quia nõ est sepulta nisi caro. Disce etiã h°

ĩ aplicis vbis. Hoc sentite ĩquit ĩ vobis qd' et ĩ xpo ihu: q̄ cũ in forma dei esset. nõ rapinã arbitrat9 ẽ esse equal' deo. Qs nisi xps ihs: Quãtũ attinet ad id qd' ẽ vbũ: de9 apud deũ. Vide at qd' sequit. Sʒ semetipm exinaniuit formã servi accipiẽs: ĩ silitudĩez hoĩm fcũs et hitu ĩuẽtus ut hõ. Et hoc qs. nisi idẽ ipẽ ihs xps? Sʒ hic iã oĩa sũt. et vbũ ĩ forma dei q̄ accepit formã servi: et aia et caro ĩ forma servi. q̄ accepta ẽ a forma dei. Humiliauit semetipm. fcũs obediẽs usq3 ad mortẽ. Jam ĩ morte sola caro ẽ. a iude is occisa. Si eñi discipulis dixit. nolite timẽ eos qui occidũt corp9. aiaz at nõ pñt occidẽ. nũqd ĩ ipo potuerũt plq̄ corp9 occidẽ? Et tñ carne occisa xps occisus ẽ. Ita cũ caro aiaz posuit. xps aiaz posuit. nec et cũ caro ut resurgẽt aiaz sũpsit. ĩ xps aiaz sũpsit. Nec tñ ptate carnis hoc fcm ẽ. ʒ ei9 qui et aiaz et carnẽ ubi h° adĩpleretur assũpsit. Hoc ĩnq̄t mãdatũ accepi a prẽ meo. vbũ nõ verbo accepit mãdatũ: ʒ ĩ verbo vnigẽito pris ẽ omẽ mãdatũ. Cũ at dicit' filius a prẽ accipẽ qd' sbstãtialr hʒ quo dcm ẽ. sicut hʒ prẽ vitã in semetipso. sic dedit filio vitã hrẽ ĩ semetipo. cũ fili9 ipe sit vita nõ ptas minuit' ʒ generatio ei9 oñdit'. qm prẽ nõ q̃si ei filio q̄ ip̃sfcũs ẽ. nat9 aliqd addidit: ʒ ei quẽ pfcm genuit oĩa gignẽdo dedit. Ita illi dedit suã eq̃litatẽ. quẽ nõ genuit ĩequalẽ. Sʒ hec loquẽte dño. qm lux lucebat ĩ tenebris. et tenebre eã nõ cõprehendebãt: dissensio iterũ fcã est ĩter iudeos ꝑp sermoẽs hos. Dicebant at mlti ex ip̃is. Demoniũ hʒ et ĩsanit' qd eũ auditis? Isti fuerũt densissime tenebre. Alij dicebãt. Hec vba nõ sũt demoniũ hñtis. Nũq̄ demoniũ pt cecorũ oclos aprire. Iã istor cepant ocli apiri.

Expl' s' xlvij. In' xlviij. ab eo qd' ait. Fcã sũt at encenia ĩ iherosolimis usq3 ad id qd' ait. Oĩa q̄cũq3 dixit iohẽs h' vẽa erãt et mlti crediderũt ĩ eum.

Quod iã comendaui dilẽcioni vr̃e stabilit memĩsse debetis secdz iohẽz eiuã̃ tm̃ nolle nos sp lacte nutriri: ʒ solido cibo vesci. Q̄sq̄s at ad sumẽdũ a vbũ solidũ ĩ vbũ dei adhuc minus idoneus

ē lacte fidei nutriat᷑: et v̄bū qđ ītellige
nō pt. crede nō cūctetur. Fides ē̄i meritū
ē: ītellcūs p̄miū. In ipo labore ītentiōis
desudat acies mētis nr̄e: ut deponat for
ditulas nebule h̄uane: et serenet᷑ ad
v̄bū dei. Nō g° recusetur labor: si adest
amor. Nostis enī: qm̄ qui amat nō la
borat. Oīs labor nō amātibȝ grauis ē.
Si tātos labores cū auaris portat cupi
ditas: nobiscū nō portat caritas. Euā
geliū intendite. Facta sūt enchenya in
iherosolimis. Enchenia festiuitas erat de
dicatiōis tēpli. Grece enī chenon đʒ no
uū. Qñcūqȝ nouū aliqđ fuerit dedicatū:
enchenia vocat᷑. Iā et vsus h̄ʒ hoc v̄bū.
Si quis noua tunica īduat᷑ encheniare
dicat᷑. Illū enī diē quo tēplū dedicatū
ē. iudei sollēpnit᷑ celebrabāt. Ipe dies
festus agebatur: cū ea q̄ lcā sūt loquutus
ē dn̄s. Hyemps erat: et ābulabat ih̄s
ī templo ī porticu salomōis. Circūdede
rūt eū iudei: et dicebāt ei. Quousqȝ
aīaȝ nr̄aȝ tollis: Si tu es xp̄s: dic no
bis palā. Nō v̄itatē desiderabat: sed
calupniā p̄parabāt. Hyemps erat: et fri
gidi erāt. Ad illū eū diuinū ignem
accede pigri erāt: sȝ accede ē crede.
Qui credit accedit: q̄ negat recedit.
Nō mouet᷑ aīa pedibȝ: sȝ affcūbus. Fri
gidi erāt a diligēdi caritate: et arde
bāt nocēdi cupiditate. Longe aberāt:
et ibi erāt. Nō accedebāt credēdo: et
p̄mebāt p̄sequēdo. Querebāt audire
a dn̄o. ego sū xp̄s: et fortasse de xp̄o scđʒ
hoīeȝ sapiebāt. Predicauerūt xp̄m p̄p̄he
sȝ diuinitatē xp̄i: et ī p̄p̄his et ī ipo e
uāgelio nec h̄etici ītelligūt q̄̄ito mi᷒
iudei q̄̄ diu velamē ē sup cor eorū.
Deniqȝ quodā loco sciens dn̄s ih̄s eos
de xp̄o scđm hoīeȝ sape. nō scđʒ deū:
scđʒ id qđ hō erat. Nō scđʒ id qđ deus
etiā assūpto hoīe p̄manebat: ait illis.
Qđ vobis videtur de xp̄o: cui᷒ filius
est: Rn̄derūt scđʒ opiniōeȝ suā. Dauid.
Sic enī legerāt: et hoc solū tenebāt:
q̄a diuinitatē ei᷒ legebāt. sȝ nō ītelli
gebāt. Dn̄s āt ut eos suspenderet ad q̄
rendā eius diuinitatē cui᷒ contēpnebāt
īfirmitatē: rn̄dit eis. Quō g° dauid ī
sp̄u dicit eū dn̄m: Dixit dn̄s dn̄o meo
sede a dextris meis. donec ponā īmi
cos tuos sub pedibus tuis: Si g° dauid

ī sp̄u dicit eū dn̄m: quō fili᷒ ei᷒ est:
Nō negauit sȝ īterrogauit: ne q̄s hoc cū
audierit: putet qđ dn̄s ih̄s negauerit
se filiū ēē dauid. Filiū dauid dn̄s xp̄s
si se negaret: cecos sic eū inuocātes non
illumīaret. Trāsibat enī q̄dā: et duo ceci
sedentes iuxta viā clamauerūt. Miserēre
nr̄i fili dauid. Qua voce misericors ē. stē
tit sanauit: lumē dedit qa nomē agno
nouit. Dicit apl̄s paul᷒. Qui fact᷒ ē ei
ex semīe dauid scđʒ carnē. Et ad thimo
theū. Memor esto xp̄m ih̄m resurrex
isse a mortuis ex semīe dauid: scđʒ euā
geliū meū. Ipa de seīe dauid originē
maria virgo ducebat: in dn̄s de semīe
dauid. Hoc p magno iudei a xp̄o q̄re
bāt: ut si dicet. ego sū xp̄s scđʒ qđ illi
solū sapiebāt de semīe dauid: calup
niaretur qđ sibi arrogaret regiam po
testatē. Plus ē qđ eis rn̄dit. Illi de fi
lio dauid volebāt calupniari: ille filiū
dei se ēē rn̄dit. Et quō: Audi. Rn̄dit
ih̄s. Loquor vobis: et nō creditis. Opa
q̄ ego facio ī noīe p̄ris mei: hc testimoniū
p̄hibēt de me. Sȝ vos nō creditis: q̄a
non estis ex ouib᷒ meis. Iā supra didi
cistis. q̄ sint oues: estote oues. Oues
credēdo sūt. oues seq̄ndo pastorē sūt. o
ues redēptorē nō cōtēpnendo sūt. oues
p ostiū īntrando sūt. oues exeūdo et pas
cua īueniēdo sūt: oues etn̄a p̄fruēdo
sūt. Quō g° istis dixit: non estis ex
ouib᷒ meis: Quia videbat eos ad sempi
ternū interitū p̄destīatos: nō ad vitam
eternā sui sanguinis p̄cio cōparatos. Oues
mee vocē meā audiūt: et cognosco e
as et p̄sequūt᷑ me: et ego vitā etn̄ā
do eis. Ecce sūt pascua. Si recolitis
sup̄i᷒ dixerāt: et īgrediet᷑ et egrediet᷑:
et pascua īueniet. Ingressi sum᷒ cre
dendo; egredim᷑ moriendo. Sȝ quō p
ostiū fidei īgressi sum᷒: sic fideles de
corpe exeam᷒. Sic ē̄i p ipm ostiū eg̃
dimur: ut pascua īuenire possimus.
Bona pascua vita etn̄a dicit᷑. Ibi
nulla herba arescit. totū viret totū
viget. Solet q̄dā herba dici sēp vi
uet: ibi solū viue īuenitur. Vitā eter
nā inq̄t dabo eis ouib᷒ meis. Vos
calupnias p̄ptea q̄ritis: q̄a de vita
p̄nti cogitatis. Et nō p̄ibūt ī etn̄ū.
Subaudis tāq̄̄ eis dixerit: vos p̄ibi

tas ĩeternū: qa nō estis ex ouib9 meis.
Nō rapiet eas qsq̃ de manu mea. In
tẽtius accipite. Pater me9 qd dedit
m̃ maius ē omībz. Qd pt lupus: Qd
pt fur et latro: Nō pdūt nisi ad ĩtei
tū pdestīatos. De illis āt ouib9 de qbz
dicit apls. nouit dñs q sūt ei9. et quos
psciuit ipōs et pdestīauit: qs āt pdes
tīauit ipōs et vocauit. qs āt vocauit
illos et iustificauit: qs iustificauit
ipōs et glificauit: de ouib9 istis nec lup9
rapit. nec fur tollit. nec latro ĩterficit.
Secur9 ē de nūo earū: q p eis nouit qd
dedit. Et hoc ē qd ait. Nō rapiet eas
qsqm de manu mea. Et ite ad prem.
Pr meus qd dedit m̃ maius omībz est.
Qd dedit filio. pr mai9 oībus: Vt ipe
illi eēt vnigeit9 fili9. Qd ē g° dedit:
Iam g° erat cui daret: an gignēdo
dedit: Nā si erat cui daēt ut fili9 eēt:
erat aliqn et fili9 nō erat. Absit ut
aliqn dñs xps fuit: et fili9 nō fuerit.
De nobis hoc dici pt: aliqn filÿ hoī
nū eram9: filÿ dei nō eram9. Nos eī
filios dei grā fecit. ~~grā fecit~~. illū natūa:
qa ita nat9 ē et nō ē ut dicas: nō eēt
anq̃ natus erat. Nūq̃ eī nō nat9 eēt:
qui prī coetnus erat. Qui sapit sapi
at: qui nō sapit credat: nutriat et
capiet. Verbū dei sp cū pre et sp vbū:
et qa vbū ido fili9: sp g° fili9 et sp e
qual. Nō enī crescendo s; nascēdo equal
ē: q sp nat9 ē. De pre fili9. de do deus.
de eterno coetnus: pr āt nō de filio ds.
Fili9 de pre de9. ido pr filio gignēdo de
dit ut de9 eēt: gignēdo dedit ut sibi co
etern9 eēt: gignēdo dedit ut equalis
eēt: h° ē qd mai9 ē omībz. Quo vita
fili9. et hñs vitā fili9: qd hz h° est. Tu
aliud es aliud habes. Verbi grā. Habes
sapiaz: nūqd tu es ipa sapia: Denīqz
qa nō es tu ipe qd habes: si amise
ris qd hēs reddis ut nō hēas: et aqn
resumis. aqn amittis. Quo ocls nr̃
nō ĩ seipo hz ĩsepablr lucē: apit et
capit. claudit et amittit: non sic ē
de9 dei fili9. nō sic ē vbū pris. nō sic
ē vbū qd nō sonando trāsit: s; nascen
do manet. Sic hz sapiaz. ut ipe sit sa
piētia. faciat qz sapiētes: sic hz vitam.
ut ipe sit vita faciatqz viuētes: h° ē qd
mai9 ē omībz. Attendit iohēs ipe ewāta.

celū et trā volēs dicē de filio dei: attē
dit et trāscendit. Cogitauit sup̈ celum
milia exercitus anglor: cogitauit et trās
cendit vniūsa. Sicut aqla nubes. sic
sua mēte creaturā trāscendit magna
oīa: pueit ad illud qd mai9 ē oībus et
dixit. In pricipio erat vbū. Sz qa ille
cui9 ē vbū nō ē de verbo. vbū āt de illo
ē cui9 ē vbū: ido ait. Qd dedit pr ide
ut sim vbū ei9. ut sim vnigeit9 fili9 ei9.
ut sim splendor lucis ei9: mai9 ē omi
bus. Ido nemo rapit ĩqt oues meas
de manu mea: et de manu pris mei.
Qd ē nemo rapit de manu mea: et ne
mo rapit de manu pris mei: Vtrūqz
vna man9 ē pris et filÿ. An forte ipe
fili9 man9 ē pris sui: Si manū ĩtelli
gam9 ptāte: vna ē pris et filÿ ptas.
qa vna diuitas. Si āt manū ĩtelligā
mus sicut dcm ē p pphiaz. et brachiū
dñi cui reuelatū est: man9 pris ē ipse
filius. Qd nō ita dcm ē. taq̃ de9 hēat
huanā formā et qī corpis mēbra: s; qd
p ipm fca sūt oīa. Nā et hoīes solent
dicē man9 suas eē alios hoīes p qd fa
ciūt qd volūt. Aliqn et ipm op9 hōis ma
nus hōis dicit qd fit p manū: sic d'r
qsqz agnoscē manū suā: cū id qd scp
sit agnoscat. Cū g° mltis mod etiā ho
mis dicat man9. q ppriē manū hz in
suis corpis mēbris: qto magis nō vno
mō ĩtelligēdū est cū legit man9 dei: cui
forma corpis nlla ē. Ac p h° meli9 hoc
loco manū pris et filÿ ĩtelligim9 ptāte
pris et filÿ: ne forte cū h manū pris
ipm filiū dcm accepim9: ĩcipiat carnalis
cogitatio etiā ipi9 filÿ qrē filiū. quem
similiter credat xpi manū. Ergo nemo ra
pit de manū pris mei: hoc ē nemo rapit
michi. Sz ne forte adhuc titubes: audi
quid seqtur. Ego et pr vnū sum9. Huc
usqz iudei tolerare potuerūt. Audierūt
ego et pr vnū sum9 et nō ptulerūt: et
more suo duri ad lapides cucurrerūt.
Tulerūt lapides: ut lapidarēt eū. Dñs
qa nō patiebat qd nolebat pati: et nō
ē passus nisi qd voluit pati: adhuc e
os lapidare cupiētes alloqtur. Sustu
lerūt lapides iudei: ut lapidarēt eum.
Rñdit ei ihs. Mlta opa bona ondi vo
bis ex pre meo: pp qd eor op9 me la
pidatis: Et illi rñderūt. De bono ope

nō lapidamꝰ te. ꝫ de blasphemia ⁊ et qa
tu hō cū sis: facis teipm deū. Ad hoc illꝰ
trīderūt qd̓ dixeāt: ego et pr̄ vnū sumus.
Ecce iudei ītellexerūt: qd̓ arriani nō ītel
ligūt. Jdō enī irati sūt. qm̄ senserūt nō
posse dici. ego et pr̄ vnū sumꝰ: nisi vbi
eq̄litas ē pr̄is et filij. Dn̄s at̄ videte
qd̓ trīdeīt tardis. Vidit eos nō ferre
splēdorē vītatis: et eos tēpauit ī verb.
Nōne sc̄ptū est ī lege vr̄a id ē vobis da
ta ⁊ qa ego dixi dij estis. Deus dr̄ p ꝓphe
tā ī psalmo hoībꝫ. Ego dixi dij estis. Et
legē appellauit dn̄s gn̄alit̄ omēs illas
sc̄pturas ⁊ q̄uīs alibi spālit̄ dicat legē
a ꝓphīs eā distīguens sicut ē. lex et ꝓphe
usqꝫ ad iohēz: et ī hijs duobꝰ p̄ceptis tota
lex pendet et ꝓphe. Aliqn̄ ī tria distribuit
easdē sc̄pturas: ubi ait. Oportebat īpleri
oīa q̄ sc̄pta sūt ī lege et ꝓphetis ⁊ psal
mis de me. Nūc v̓o etiā psalmos legis
noīe nūcupauit. ubi sc̄ptū ē: ego dixi dij
estis. Si illos dixit deos ad qs̄ sermo di
fc̄us ē. et nō pt̄ solui sc̄ptura ⁊ q̄ pr̄ scifi
cauit et misit ī mūdū. Vos dicitis quia
blasphemas. qa dixi filiꝰ dei sū. Si ser
mo dei fc̄us ē ad hoīes ut dicēnt̄ dij. ipm
v̓bū dei qd̓ ē apud deū quō nō est deus.
Si p sermone dei fiūt hoīes dij. si ꝑtici
pādo fiūt dij. vn̄ ꝑticipāt nō ē deus.
Si lumina illuīata dij sūt. lumē qd̓ il
lumiat nō est deꝰ. Si calefc̄a quodāmō
igne salutari dij efficiunt̄ ⁊ vn̄ calefiūt
nō ē deus. Accedis ad lumē illuīaris.
et īter filios dei nūaris. si recedis a lu
mīe obscuraris. et ī tenebris cōputaris ⁊
illud tn̄ lumē nec accedit ad se: qa nō
recedit a se. Si g̓o nos deos fāt sermo
dei ⁊ quō nō ē deus v̓bū dei. Pater g̓o
scīficauit filiū suū: et misit ī mūdū.
Forte aliqs dicat. Si pr̄ eū scīficauit ⁊
g̓o aqn̄ nō erat sc̄us. Sic scīficauit
quō genuit. Vt eī sc̄us eēt gignēdo ei
dedit: qa scm̄ eū genuit. Nā si qd̓ scā
ficat̄ an̄ nō erat scm̄ ⁊ quō dicimꝰ deo
pr̄i. scīficetur nomē tuū. Si nō facio
opa pr̄is mei: nolite credē m. Si autē
facio et si m nō vultis credē. opibꝫ cre
dite ⁊ ut cognoscatis et credatis: qa
ī me ē pr̄. et ego ī illo. Nō sic dicīt̄ filiꝰ.
ī me ē pr̄ et ego ī illo: quō hoīes pnt
dicē. Si eī bn̄ cogitemꝰ ī dō sumꝰ: et
si bn̄ viuamꝰ deꝰ ī nobis ē. Fideles p

ticipātes eiꝰ grā illuīati ab ipō. ī illo su
mus et ipē ī nobis: ꝫ nō sic vnigeitus
filiꝰ. Ille ī pr̄e et pr̄ ī illo: tāq̄ eq̄lis ī
eo cui ē equalis. Deniqꝫ nos aqn̄ possuꝰ
dicē in dō sumꝰ et deus ī nobis ⁊ ego ⁊
deꝰ vnū sumꝰ dicē nūq̄ possumꝰ. In dō
es. qa deꝰ te cōtinet: deꝰ ē in te. qa te
plū dei fc̄us es. Sꝫ nūqd qa ī dō es. et
deꝰ ē in te potes dicē. q̄ me videt deum
videt. quō vnigeitꝰ dixit ⁊ q̄ me videt.
videt et prēz et ego et pr̄ vnū sumus.
Agnosce ꝓpm dn̄i: et mimūs serui.
Prm̄ dn̄i ē eq̄litas pr̄is: mimus s̄ui
ē ꝑticipatio saluatoīs. Querebāt g̓o eū
apprehendē. Vtinā apphenderet ⁊ ꝫ cre
dendo ⁊ ītelligēdo: nō seuiēdo ⁊ occidē
do. Nā mō fr̄es mei qn̄ talia loqr̄ īfir
mus forcia. puus magr̄. fragil̓ solida ⁊
et vos tn̄ ex eadē massa vn̄ sū et ego
ipē q̄ et vobis loqr̄: simul oms̄ apphen
dere volumꝰ xp̄m. Qd̓ ē apprehendē.
Intellexisti apprehēdisti: ꝫ nō sic iudei.
Tu apphendisti ut hēas: illi apphendē
volebāt ut nō hr̄ent. Et qa sic apphēdē
volebāt ⁊ qd̓ eis fecit. Exijt de maībꝫ
eoꝝ. Nō eū apphenderūt: qa manꝰ fidei
nō hūerūt. Verbū caro fcm̄ ē: ꝫ nō erat
v̓bo magnū eicē carnē suā de maībus
carnis. Mente v̓bū ꝑhendē: hoc ē xp̄m
rcē ꝑhendē. Et abijt iterū trās iordanē
ī eū locū ubi erat iohēs baptisans p̄mū.
et māsit ibi: et mlti venerūt ad eū et
dicebāt. Qa iohēs qdē fecit signū nllm.
Meministis vobi dcm̄ de iohē. qa lucna e
rat: et dei testioniū ꝑhibebat. Qd g̓o
isti apud se dixerūt ⁊ iohēs signū fecit
nllm. Nllm īquiūt miraclm ondit io
hānes ⁊ nō demoīa fugauit. nō expulit
febrē. nō cecos illuīauit. nō mortuos sus
citauit. nō tot milia hoīm de qnqꝫ vl̓
septē panibꝫ pauit. nō sup mare ābu
lauit: nō ventis et fluctibꝫ īpauit.
Nichil hoꝝ fecit iohēs: et totū qd̓ di
cebat huic testioniū ꝑhibebat. P lucē
nā veiamꝰ ad diē. Iohēs signū nllm fe
cit: oīa at̄ q̄cūqꝫ dixit iohēs de hoc vera
erāt. Ecce qui apphenderūt nō quō iudei
volebāt ꝑhendē discedentē: apphenderūt
isti ꝑmanentē. Deniqꝫ qd sequit̄. Et mul
ti crediderūt ī eum. Expl̓ ṫ. xlviij. In. xlix.
ab eo qd̓ ait. Erat at̄ qdā lāguēs laza
rꝰ usqꝫ ad id qd̓ ait. Abijt ī regioēz iux

Defūctū ī ciuitate q̄ dr̄ ephreē et ibi moabat̄ cū disc̄ suis.
Inter oīa miracla q̄ fecit dn̄s nr̄ ihs xp̄us:
lazari resurrc̄io p̄cipue p̄dicat̄. Sz si
attendam⁹ q̄s fecerit: delectari debem⁹ poci⁹
q̄ͥ mirari. Ille suscitauit hoīez: q̄ fecit
hoīez. Ipē est eī vnic⁹ p̄ris: p̄ quē sicut
nostis fc̄a sūt oīa. Si g° p̄ illū fc̄a sūt
oīa. q̄d mirū ē si resurrexit vn⁹ p̄ illū:
cū tot cotidie nascatur p̄ illū. Plus est
hoīes creare: q̄ͥ resuscitare. Dignat⁹ ē
tn̄ et creare et resuscitare: creare oms. re
suscitare q̄sdā. Nā cū mlta fecisz dn̄s ihs.
nō oīa scripta sūt: sic̄ idē ipē sc̄us ewāta.
testat̄ mlta dnm̄ ihm̄ xp̄m et dixisse et
fecisse q̄ scripta nō sūt. Electā sūt āt q̄ scri
berētur: q̄ saluti credētiū sufficē videbā
tur. Audisti eī q̄a dn̄s ihs mortuū sus
citauit. Sufficiat tibi ut scias si vellet
om̄s mortuos suscitaret: et hoc quidem
sibi ad finē scl̄i reseruauit. Nā quē au
distis magno miraclo q̄triduanū mor
tuū resuscitare de sepulchro. veniet hora
sicut ipē dicit. q̄n om̄s q̄ sūt ī monumētis
audiet voce ei⁹: et p̄cedet. Resuscitauit
putentē. sz tn̄ ī cadauere putere adhuc
erat forma mēbroꝝ: ille ī nouissio die
ad vnā vocē cineres ē reducturꝰ ī carne.
Sz oportebat ut mō aliq̄ faceret: q̄b⁹ datis
veluti sue virtutis īdicijs credam⁹ ī eū: et
ad illā resurrc̄ione p̄paremꝛ. q̄ erit ad vi
tā nō ad iudiciū. Ita quippe ait. veīet hō
q̄n om̄s q̄ ī monumētis sūt audiet vo
cem ei⁹ et p̄cedēt: qui bn̄ fecerūt ad re
surrc̄ionē vite: q̄ male egerūt ad resur
rectioēz iudicij. Tres tn̄ mortuos a dn̄o
resuscitatos ī ewā° legim⁹: et forte nō
frustra. Dn̄i fc̄a nō sūt tm̄mo fc̄a: sed
signa. Si g° signa sūt. p̄ter id q̄d mi
ra sūt. aliq̄d p̄fc̄o signi̇ficat: quoꝝ sig
nificatioēz fc̄oꝝ īuenire aliq̄nto ē opero
sius: q̄ͥ ea legē vl' audire. Mirabatur
audiebam⁹ tāq̄ magnū miraculi specta
culo an̄ oclos n̄ros constituto. cū ewā^{ꝰ}
legeretur: q̄admodū reuixerit lazarus.
Si attendam⁹ mirabilia op̄a xp̄i. oīs
qui credit resurgit. Si attendam⁹ om̄s
et ītelligam⁹ detestabiliores mores:
om̄s q̄ peccat morit̄. Sz morte carnis
oīs hō timet: morte aīe pauci. P̄ mor
te carnis q̄ sine dubio q̄nq̄z ventura
ē currūt oēs ne veniat: in ē q̄d labo
rabāt. Laborat ne moriat̄ hō morituꝰ

et nō laborat ne peccet hō ī eternū victurus.
et cū laborat ne moriat̄: sine cā laborat.
Id eī ait ut mltū mors differat̄: nō ut
euadat̄. Si āt peccare nolit. nō labora
bit et viuet ī eternū. O si possim⁹ exci
tare hoīes et cū ip̄is p̄iter excitari: ut
tales eēm⁹ amatores vite p̄manētis:
q̄les sūt amatores hoīes vite fugiētis.
Q̄d nō facit hō sub mortis p̄iclo cōsti
tutus. Gladio ceruicibz īpendente:
p̄diderūt hoīes q̄cq̄d sibi vn̄ viuerent
reseruabat. Q̄s nō cōtinuo p̄didit ne
p̄cuteret̄. Et p⁹ p̄ditioēz fortasse p̄cus
sus ē. Q̄s nō ut viuet cōtinuo p̄dere
voluit vn̄ viuet: eligēs vitā mendi
catem quā celere mortē. Cui dcm̄ ē
nauiga ne moriaris. et distulit. Cui
dcm̄ ē labora ne moriaris: et piger
fuit. Leuia ds̄ iubet ut ī eternū viua
mus: et obedire negligim⁹. Nō tibi ds̄
dicit. p̄de q̄cq̄d habes ut viuas exiguo
tp̄e ī labore sollicit⁹: sz da paup̄i vnde
habes ut viuas sp̄ sine labore secur⁹.
Accusāt nos amatores vite tp̄alis: quā
nec cū volūt. nec q̄ͥ diu volūt h̄nt: et
nos īuicē nō accusam⁹. tā pigri tā te
pidi. ad capessendā vitā etnā. q̄ͥ si vo
luerim⁹ h̄ebim⁹: cū h̄uerim⁹ nō amitte
mus. Hanc āt mortē quā timem⁹: etiā
si noluerim⁹ h̄ebim⁹. Si igit̄ dn̄s mag
sua grā et mag̃ miīa aīas suscitat ne
moriamur ī eternū: bn̄ ītelligim⁹ tres
illos mortuos q̄s ī corp̄ib⁹ suscitauit
aliq̄ significare et figurare de resurrc̄io
nib⁹ aīaꝝ: q̄ fiūt p̄ fidē. Resuscitauit
filiā archisynagogi adhuc ī domo ia
centē: resuscitauit iuuenē filiū vidue
extra portas ciuitatis elatū: resuscita
uit lazarū sepultū q̄triduanū. Intu
eatur q̄sq̄z aīaz suā: si peccat moritur.
Pc̄cm̄ mors aīe est. Sz aliq̄n ī cogita
tioē peccatur. Delectauit q̄d malū ē: con
sensisti peccasti. Consensio illa occidit
te. sz ītus ē mors: q̄a cogitatū malū
nondū p̄cessit ī factū. Talē aīaz resus
citare se significās dn̄s. resuscitauit illā
puellā q̄ nondū erat foras elata: sz
ī domo mortua iacebat: q̄i pc̄cm̄ la
tebat. Si āt nō solū male delectatioi
cōsensisti: sz etiā ip̄m malū fecisti: q̄i
mortuū extra portā extulisti. Iā foris
es. et mortu⁹ elatus es tn̄ et ip̄m dn̄s

resuscitauit: et reddidit vidue mr̄i sue.
Si peccasti peniteat te. et resuscitat te dn̄s:
et reddet ecc̄ie mr̄i sue. Terci9 mortu9 est
lazarus. Est genus mortis imane: mala
cōsuetudo appellatur. Aliud ē eni̅ peccare:
et aliud peccādi cōsuetudinē face̅. Qui
peccat et cōtinuo corrigit᷑. cito reuiuis
cit: q̄a nōdū ē implicat9 cōsuetudīe. nō
ē sepultus: q̄ aūt peccāe ꝯsueuit sepul
tus ē: et bn̄ de illo dr̄ fetet. Incipit eni̅
hr̄e pessimā famā: tanq̄ odore teterrimū.
Tales sūt oms̄ assueti scelerib9 pditis
morib9. Dicis ei. Noli face̅. Qn̄ te audit:
que terra sic p̄mit. et tabe corrūpit᷑ et
mole cōsuetudis p̄grauatur: Nec ad
ip̄m tn̄ resuscitādū mīor fuit vtus xp̄i.
Nouim9 vidim9. cotidie videm9: hōies
pessima cōsuetudīe pmutata. viuē me
lius q̄ viuūt. qui reprehendebāt. Detesta
bais hōiez. ecce ipā soror lazari. si tn̄ ipā
ē q̄ pedes dn̄i vnxit vngento. et tersit
capillis suis quos lauerat lacrimis: me
lius suscitata ē q̄ frater ei9. De mag̃
male ꝯsuetudīs mole liberata ē. Erat
eni̅ famosa peccatrix: et de illa dcm̄ ē.
Dimittentur ei pccā mlta: qm̄ dilexit ml
tū. Videm9 mlt̄os: nemo desperet. nemo de
se p̄sumat. Et desp̄are malū est: et de se
p̄sumeē. Ergo et lazarū dn̄s suscitauit.
audistis q̄lē: idē q̄d sig̃ficat lazari resur
rectio. legam9 itaqz iā. et qm̄ mlta in
hac lc̄one maīfesta sūt. expositiōez in
singul̄ nō q̄ram9: ut necc̄aria ptracte
mus. Erat aūt quidā langues lazarus
a bethāia de castello marie et marthe.
In supiore lc̄one meministis. q̄d dn̄s et
ut de maīb3 eor̄. q̄ lapidāe illū volue
rūt: et discessit trās iordanē ubi iohā
nes baptizabat. Ibi g̃o dn̄o cōstituto ī
firmabatur ī bethania lazarus: q̄d cas
tellū erat p̄ximū iherosolimis. Maria aūt
eāt q̄ vnxit dn̄z vnguēto: et extersit pedes eı9 capill̄ suis:
cui9 fr̄ lazar9 īfirmabat. Miserūt g̃o
sorores ei9 ad eū dn̄tes. Iā itelligi9 q̄m
serūt ubi eāt dn̄s qm̄ abses eāt: trās iordanē
s. miserūt ad dn̄m. nūtiātes q̄ egr̄otaret fr̄ ear̄:
ut si dig̃ret᷑ veniret et eū ab egritudie liberaret. Ille
distulit sanāe: ut posset resuscitāe. Qd
g̃o nūciauerūt sorores ei9: Dn̄e ecce
quē amas īfirmatur. Nō dixerut veni.
Amāti eī tm̄mō nūciandū fuit. nō au
se sūt dicē veni et sana: nō ause st̄ dicē:

ibi iube et hic fiet. Cur eni̅ nō et iste.
si fides illi9 centurionis īn laudatur:
Ait ei nō sū dignus ut īrres sb̄ tectum
meū: s3 tm̄ dic v̄bo et sanabit᷑ puer
meus. Nichil hor̄ iste: s3 tm̄mō dn̄e.
ecce quē amas īfirmatur. Sufficit
ut noueris: nō eni̅ amas et deseris.
Dicet aliq̄s. Quō p lazarū pctor̄ sig
nificabat᷑: et a dn̄o sic amabat᷑: Au
diat eū dn̄tē. Nō veni vocāe iustos: s3
pctōres ī pniaz. Si eī pctōres de9 nō
amaēt: de celo ad t̄ras nō descendēt.
Audiēs aūt ih̄s. dixit eis. Infirmitas
h̄ nō ē ad mortē. s3 p gl̄a dei: ut gl̄ifi
cetur fili9 dei. Talis gl̄ificatio ipius.
nō ip̄m auxit s3 nobis pfuit. Hoc g̃o
ait. Nō est ad mortē: q̄a et ipā mors
nō erat ad mortē. s3 poti9 ad miraclm̄:
quo fc̄o crederet hōies ī xp̄m. et vitaret
verā mortē. Sane videte q̄admodū
tanq̄ ex obliquo dn̄s. dm̄ se dixit: pp̄ q̄s
dā qui negāt filiū dei eē. Nā sūt he
retici q̄ hoc negāt: q̄d fili9 dei sit deus.
Ecce audiāt. īfirmitas h̄ īquit non
ē ad mortē: s3 p gl̄a dei. Qua gl̄a:
Cui9 dei: Audi quid seq̄tur. Vt gl̄ifice
tur fili9 dei. Infirmitas g̃o h̄ inq̄t nō
ē ad mortē. s3 p gl̄a dei: ut gl̄ificetur
fili9 dei p eā. P quā: P illā īfirmita
tē. Diligebat aūt ih̄s marthā et sororē
e9 mariā et lazarū. Ille lāguēs. iste
tristes: oms̄ dilc̄i. S3 diligebat eos et
lāguētiū saluator: īmo etiā mortuor̄
suscitator. et tristiū cōsolator. Vt g̃o
audiuit q̄a īfirmat᷑: tūc q̄dē māsit
ī eodē loco duob9 dieb9. Nūciauerūt g̃o
ille. māsit illic ille: tā diu tps̄ ductū
ē: q̄usqz quatriduū cōpletur. Nō frus
tra: nisi q̄a forte īmo. q̄a certe et ipe
nūs dierū īntimat aliq̄d sacm̄etū. Dein
post h̄ dicit discipul̄ suis. Eam9 in
iudeā iterū. Vbi pene fuerat lapidat9:
q̄ p̄ptea in discessisse videbat᷑: ne la
pidaretur. Discessit eī ut hō: s3 ī rede
undo q̄i oblit9 īfirmitatē. ondit ptātē.
Eam9 inq̄t ī iudeā. Dein h̄o dc̄o: vide
te q̄admodū discipli territi fuerit. Di
cūt ei discipli. Rabbi nūc q̄rebāt te
iudei lapidāe: et iterū vadis illuc:
Rn̄dit ih̄s. None duodecī hore sūt diei:
Qd sibi vult ista rn̄sio: Illi dixerūt.
Mō te lapidare volebāt iudei: et iterū

...de desperare: ut
...de q̄ debe
...sumere.

illuc vadis ut te lapident? Et dominus. Nonne duodecim hore sunt diei? Si quis ambulaverit in die non offendit: quia lucem huius mundi videt. Si autem ambulaverit in nocte offendit: quia lux non est in eo. De die quidem locutus est: sed in nostra intelligentia quasi adhuc nox est. Invocemus diem ut expellat noctem: et cor lumine illustret. Quid enim dominus dicere voluit? Quantum mihi videtur quantum sublucet altitudo profunditasque sententie: redarguere voluit illorum dubitationem et infidelitatem. Voluerunt enim consilium dare domino ne moreretur: qui venerat mori ne ipsi morerentur. Sic etiam quodam loco alio petrus sanctus diligens dominum sed adhuc non plene intelligens cur venisset, timuit ne moreretur: et vite displicuit idem ipsi domino. Nam cum indicaret discipulis quid esset iherosolimis a iudeis passurus: respondit petrus inter ceteros et ait. Absit a te domine, propicius esto tibi: non fiet istud. Et continuo dominus. Redi post me sathanas: non enim sapis que dei sunt, sed que hominum. Et paulo ante confitens filium dei laudem meruerat. Audierat enim beatus es symon bariona, quia non tibi revelavit caro et sanguis: sed pater meus qui in celis est. Cui dixerat beatus es illi dicit redi retro sathanas: quia beatus erat non a se. Sed unde? Quia non tibi revelavit caro et sanguis: sed pater meus qui in celis est. Ecce unde beatus, non de tuo sed de meo, non quia pater ego: sed quia omnia que habet pater mea sunt. Si beatus de ipsius dono, sathanas de tuo? Ibi dicit. Rationem quippe reddidit beatitudinis ut diceret, non caro non sanguis tibi revelavit hoc: sed pater meus qui in celis est. Hec est causa beatitudinis tue. Quod vero dixi redi post me sathanas, audi etiam huius rei causam, non enim sapis que dei sunt: sed que sunt hominis. Nemo ergo se palpet de suo sathanas est: de dei beatus est. Quid est enim de suo nisi de peccato suo? Tolle peccatum, et quid est tuum? Iusticia inquit de meo est. Quid enim habes quod non accepisti? Cum ergo vellent dare consilium homines deo, discipuli magistro, servi domino, egroti medico: corripuit eos et ait. Nonne duodecim hore sunt diei? Si quis ambulaverit in die: non offendit. Me sequimini: si non vultis offendere. Nolite mihi consilium dare: quos a me consilium oportet accipere. Quo ergo pertinet, nonne duodecim hore sunt diei? Quia ut diem se ostenderet:

duodecim discipulos elegit. Si ego sum inquit dies et vos hore, numquid hore diei consilium dant? Hore diem sequuntur: non hore diem. Si ergo illi hore, quid ibi iudas et ipse inter duodecim horas? Si hora erat lucebat. Si lucebat quomodo diem ad mortem tradebat? Sed dominus in hoc verbo non ipsum iudam: sed successorem ipsius providebat. Iuda enim cadente successit mathias: et duodenarius numerus mansit. Non ergo frustra duodecim discipulos elegit dominus: nisi quia ipse spiritualis est dies. Sequantur ergo hore diem. predicent hore diem. Hore illustrentur a die. Hore illuminentur a die: et per horarum predicationem credat mundus in die. Hoc ergo ait de compendio: me sequimini si non vultis offendere. Et post hec dicit eis. Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut a sompno excitem eum. Verum dixit. Sororibus mortuus erat. Domino dormiebat. Hominibus mortuus erat: qui eum suscitare non poterat. Nam dominus tanta facilitate excitabat de sepulchro: quanta tu non excitas dormientem de lecto. Ergo secundum potentiam suam dormientem dixit dormientem: quia et alii mortui dicti sunt in scripturis sepe dormientes: sicut apostolus dicit. De dormientibus autem nolo vos ignorare fratres, ut non contristemini: sicut et ceteri qui spem non habent. Ideo et ipse dormientes appellavit: quia resurrecturos prenunciavit. Dormiunt ergo omnes mortui: et boni et mali. Sed quomodo inter eos qui quotidie dormiunt et evigilant? interest quid quisque videat in sompnis. Alii sentiunt leta sompnia. alii tormentis torquentur: ita ut evigilans dormire timeat ne ad ipsa iterum redeat: sic unusquisque hominum cum causa sua dormit. cum causa surgit. Et interest quali custodia quisque recipiatur. ad iudicem postea producendus. Nam et receptiones in custodia pro meritis causarum adhibentur. Alios iubent custodire lictores humanum et mite officium atque civium. alii mittuntur. alii tradunt optionibus. alii mittuntur in carcerem. et in ipso carcere non omnes: sed pro meritis ~~gravior~~ causarum in prima carceris custodie a contruduntur. Sicut ergo diverse custodie morientium in officio. sic diverse custodie mortuorum: et diversa merita resurgentium. Receptus est pauper. receptus est dives. sed ille in sinum abrahe: ille ubi sitiret et guttam non inveniret. Habent ergo omnes anime ut ergo hac occasione instruam caritatem vestram. habent omnes anime cum de seculo exierit diversas re

ceptiones suas: habent gaudium boni. mali tormenta. Sed cum facta fuerit resurrectio et bonorum gaudium amplius erit. et malorum tormenta graviora. quando cum corpore torquebuntur. Recepti sunt in pace sancti patriarche prophete apostoli martires. boni fideles: omnes tamen adhuc in fine accepturi sunt quod promisit deus. Promissa est enim resurrectio etiam carnis et mortis consumptio et vita eterna cum angelis: hoc omnes accepturi sumus. Requiem namque que continuo post mortem datur: si ea dignus est tunc accipit quisque cum moritur. Priores acceperunt patriarche. videte ex quo requiescunt. et posteriores prophete. recentius apostoli. multo recentiores sancti martires: cotidie boni fideles. et alii in ista requie tam diu sunt: alii non tam diu. alii paucioribus annis. alii nec recenti tempore. Cum vero ab hoc sompno evigilabunt: simul omnes quod promissum est accepturi sunt. Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut a sompno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli. Quomodo intellexerunt: sic responderunt. Domine si dormit: salvus erit. Solet enim esse sompnus egrotantium: salutis indicium. Dixerat autem ihesus de morte eius. Illi autem putaverunt quod de dormitione sompni diceret. Tunc ergo dixit eis ihesus manifeste: sub obscure enim dixerat dormit. Ait ergo manifeste. Lazarus mortuus est. Et gaudeo propter vos. ut credatis quia non ibi eram: et scio quia mortuus est et non ibi eram. Eger enim non mortuus fuerat nuntiatus. Sed quid lateret eum qui creaverat: et ad cuius manus morientis exierat. Hoc est quod ait. gaudeo propter vos ut credatis quia non ibi eram: ut iam inciperent mirari. quia dominus dicere potuit mortuum: quod nec viderat nec audierat. Ubi sane meminisse debemus. quod adhuc etiam ipsorum discipulorum qui in eum iam crediderant miraculis edificabatur fides. non ut ea que non erat esse inciperet. sed ut ea que iam erat recreata cresceret: quamvis tali verbo usus sit. quasi tunc credere inciperet. Non enim ait gaudeo propter vos ut vestra fides augeatur sive firmetur: sed ait ut credatis. quod intelligendum est. ut amplius robustiusque crederetis. Sed eamus ad eum. Dixit ergo thomas qui dicitur didimus ad condiscipulos. Eamus et nos: et moriamur cum eo. Venit itaque ihesus: et invenit eum quatuor dies iam in monumento habentem. De quatuor diebus multa quidem dici possunt sicut

se habent obscura scripturarum: que pro diversitate intelligentium multos sensus pariunt. Dicamus et nos quid nobis videatur significare mortuus quatriduanus. Quomodo enim in illo ceco intelligimus quodammodo humanum genus: sic forte et in isto mortuo multos intellecturi sumus. Diversis enim modis una res significari potest. Homo quando nascitur cum morte nascitur: quia de adam peccatum trahit. Unde dicit apostolus. Per unum hominem peccatum intravit in mundum. et per peccatum mors: et ita in omnes homines pertransiit. in quo omnes peccaverunt. Ecce habes unum diem mortis: quod homo trahit de mortis propagine. Deinde crescit incipit accedere ad rationales annos ut legem sapiat naturalem: quam omnes habent in corde fixam: quod tibi fieri non vis. alii ne feceris. Numquid hoc de paginis discitur et non in natura ipsa quodammodo legitur? Furtum vis pati? Utique non vis. Ecce lex in corde tuo: quod non vis pati facere noli. Et hanc legem transgrediuntur homines: ecce alter dies mortis. Data est etiam lex divinitus per famulum dei moysen. dictum est illic: non occides non mechaberis. non falsum testimonium dices. honora patrem et matrem. non concupisces rem proximi tui. non concupisces uxorem proximi tui. Ecce lex scripta est et ipsa contempnitur: adde tertium diem mortis. Quid restat? Venit et evangelium. predicatur regnum celorum. diffamatur ubique christus. minatur gehennam. vitam promittit eternam: et ipsa contempnitur. Transgrediuntur homines evangelium et ecce quartus dies mortis: merito iam putet. Numquid et talibus neganda est misericordia? Absit. Etiam ad tales dominus excitandos non dedignatur accedere. Multi autem ex iudeis venerant ad martham et mariam: ut consolarentur eas de fratre suo. Martha autem ut audivit quia ihesus venit occurrit illi: maria autem domi sedebat. Dixit ergo martha ad ihesum. Domine si fuisses hic: frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio: quia quecumque poposceris a deo dabit tibi deus. Non dixit sed et modo rogo te: resuscites fratrem meum. Unde enim sciebat: si fratri eius resurgere utile fuit. Hoc tantum dixit. scio quia potes: si vis facis. Utrum enim facias iudicii tui est: non presumptionis mee. Sed et nunc scio: quia quecumque poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit ei ihesus. Resurget frater tuus. Hoc ambiguum fuit. non enim ait modo resuscitabo fratrem tuum: sed resurget frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia

resurget ī resurrectiōe ī nouissio die. De
illa resurrectiōe secura sū: de hac īcerta
sū. Dixit ei ihs. Ego sū resurrcio. Dicis
resurget frē meꝰ. ī nouissio die. Verū
ē. Sz p quē tūc resurget ꝑt et modo:
qa ego sū inqt resurrcio et vita. Au
dite frēs. audite qd dicat. Certe tota
expectatio erat circūstātiū ut reuiuis
cēt lazarꝰ. vnꝰ mortuꝰ qdriduanus:
audiamꝰ et resurgamꝰ. Qz mlti sunt
ī hᵒ ꝑplo: qs ꝑmit cōsuetudinis moles.
Forte audiūt me qdā qbus dr. Nolite
īebriari vino ī quo ē luxuria: dicūt nō
possumꝰ. Forte audiūt me aliq īmū
di. lasciuijs et flagicijs īquinati qbꝰ
dicitᶻ. nolite hoc face ne pcatis: et
rn̄det. nō possumꝰ tolli a cōsuetudīe
nr̄a. O dn̄e istos resuscita. Ego sum
resurrcio inqt et vita. Jdō resurrcio
qa vita. Qui credit ī me eciā si mortuꝰ
fuit viuet. Et oīs q viuit et credit in
me: nō morietur īetnū. Qd ē hoc.
Qui credit ī me eciā si mortuꝰ fuit.
sicᵗ lazarꝰ mortuꝰ ē viuet: qa nō est
deꝰ mortuoꝝ ʒ viuoꝝ. Oms ēi illi vi
uūt. Crede gᵒ et si mortuꝰ fuis viues.
si aūt nō credis: et cū viuis mortuꝰ es.
Pbemꝰ et hoc. qa si nō credis: et si viuis
mortuꝰ es. Cuidā dn̄s differēti sequi
eū et dicēti. eā ꝑus sepelire prēz me
um. sine īqt mortuos sepelire mortu
os suos: tu veni seqre me. Erat ibi mor
tuus sepeliendꝰ. erāt ibi mortui mor
tuū sepulturi: ille mortuꝰ ī carne illi
ī aīa. Vn̄ mors ī aīa. Qa nō ē fides.
Vn̄ mors ī corpe. Qa nō est ibi aīa.
Ergo aīe tue aīa fides ē. Qui credit
ī me inqt eciā si mortuꝰ fuit ī carne:
viuet ī aīa donec resurgat. et caro nū
qͣ postea moritura. hᵒ ē qui credit ī
me: licet moriatᶻ viuet. Et oīs qui
viuit ī carne et credit ī me. et si mo
rietur ad tp̄s ꝑ morte carnis. nō mo
rietur ī carne ꝑ vitā spūs: et īmortā
litatē resurrectiōis. Hoc ē qd ait.
et oīs q viuit et credit ī me: nō mori
etur īeternū. Credis hoc. Ait illi. Vti
qʒ dn̄e. Ego credidi qa tu es xp̄s filiꝰ
dei: q ī hūc mūdū venisti. Qn̄ hᵒ cre
didi. credidi qa tu es resurrcio. credidi
qa tu es vita. credidi qa q credit ī te
nō morietᶻ īeternū. Et cū hᶜ dixisset:

mariā
abijt et vocauit sororē suā silentio dicēs.
Mgr̄ adest et vocat te. Aduertendū ē qͣad
modū suppressa voce silēciū nūcupauit.
Nā quo siluit q dixit. mgr̄ adest et
vocat te. Aduertendū eciā qͣadmodū
ewā ta nō dixerit ubi ul' qn̄ ul' quō ma
riā dn̄s vocauerit: ut hoc ī verbis mar
the pociꝰ ītelligeretur. narrationis breui
tate seruata. Jlla ut audiuit: surgit
cito et veīt ad eū. Nondū venerat
ihs ī castellū: ʒ erat adhuc ī illo loco
ubi occurrerāt ei martha. Judei gᵒ qui
erāt cū illa ī domo et cōsolabātur eam
cū vidisset mariā qa cito surrexit et
exijt: secuti sūt eā dicētes. Qa vadit
ad monumentū ut ploret ibi. Quare hᵒ
ptinuit ad ewā ta narrare. Ut videa
mus q occasio fecerit: ut plures ibi
eēnt qn̄ lazarꝰ resuscitatꝰ ē. Putā
tes ēi iudei ꝑptea illā festinare ut
doloris sui solatiū lacrimis qreret:
secuti sūt eā. ut tā grande miraclm
qtriduani mortui resurgētis. testes plu
rimos īueniret. Maria gᵒ cū veīsset
ubi erat ihs. vidēs eū cecidit ad pedes
eius: et dixit ei. Dn̄e si fuisses hic:
frē meꝰ nō fuissʒ mortuꝰ. Jhs gᵒ ut vi
dit eā plorantē. et iudeos q cū illo
erāt plorātes: fremuit spū et turba
uit seipm̄ et dixit. Ubi posuistis eū.
Nescio qd nobis īsinuauit fremēdo
spū et turbādo seipm̄. Qs enī eū pos
set n̄ seipe turbare. Jtaqʒ frēs mei pᵒ
hic attēdite ꝑtātē: et sic īqrite signi
ficatiōeʒ. Turbaris tu nolēs: turbatus
ē xp̄s qa voluit. Esuriuit ihs. verū ē.
ʒ quia voluit. Contristatꝰ ē ihs verū est:
ē: ʒ qa voluit. Mortuꝰ ē ihs verū
ʒ qa voluit. Jn illiꝰ ꝑtāte erat sic ul'
sic affici. ul' nō affici. Verbū ēi aīaʒ
suscepit et carnē: tociꝰ hoīs sibi co
aptās ī ꝑsone vnitate naturā. Nā
aīa apli petri vbo illustrata ē. vbo
illustrata ē aīa pauli. alioꝝ aploꝝ.
scōꝝ ꝑphātū vbo illustrate sūt aīe:
ʒ de nulla dcm̄ ē. vbū caro fcm̄ ē. de
nulla dcm̄ ē ego et pr̄ vnū sumꝰ. Aīa
et caro xp̄i cū vbo dei vna ꝑsona est.
vnꝰ xp̄s ē: ac p hoc ubi vna summa
ꝑtās ē sᵐ voluntatis nutū turbatur
īfirmitas. hᵒ ē turbauit seipm̄. Dixi
ꝑtātē: attendite sigificatiōeʒ. Magnꝰ

reus ē: quē mors q̄triduan̄a. et illa signi
ficat sepultura. Q̄d ē g͛o qđ ꝑturbat
semetipm̄ xp̄s. nisi ut sig͛ficet tibi quō
turbari debeas tū tāto mole peccati g͛
uatis et ꝑmeris: Attendisti ēi te. vidis
ti te reū. cōputasti tibi. illud feci et pe
pcit m̄ de9. illud cōmisi et distulit e
wā9 audiui et cōtēpsi. Baptizat9 sū:
et iterū reuolut9 ad eadē sū. Q̄uid facio:
Q̄uo eo: Vn̄ euado: Q̄n̄ ista dicis iā
fremit xp̄s. In voce frementis appet spes
resurgētis. Ipā fides itus: ibi est xp̄s
fremēs. Si fides ī nobis: xp̄s ī nobis.
Q̄d ēi aliud ait apl's. hītare xp̄m ꝑ fide
ī cordib9 vr̄is: Ergo fides tua de xp̄o. xp̄s
ē ī corde tuo. Hinc ē illud qđ dormiebat
ī naui. et cū piclitaretur discipli iam
iminēte naufragio: accesserūt ad eū
et excitauerūt eū. Surrexit xp̄s īpauit
ventis et fluctib9: et fcā ē trāquillitas
magna. Sic et tu. Intrāt venti cor tuū.
vtiqȝ ubi nauigas. ubi hanc vitā taq̄
ꝑcellosū et piculosū pelag9 trāsis: ī
trāt venti mouēt fluct9. turbāt nauī.
Q̄ui sūt venti: Audisti conuiciū irasce
ris. conuiciū vent9 ē: iracūdia fluct9 ē.
Piclitaris disponis r̄ndē. disponis male
dcm̄ maledc̄o reddē. iā nauis ꝑpiquat
naufragio excita xp̄m dormientē. Ideo
ēi fluctuas et mala ꝑ bonis reddē ꝑpe
ras: q̄a xp̄s dormit ī naui. In corde ēi
tuo sopnus xp̄i: obliuio fidei. Nā si ex
cites xp̄m. id ē recolas fidē. qđ tibi d͛
taq̄ vigilās xp̄s ī corde tuo: Ego au
diui demoniū habes: et ꝑ eis oraui. Au
dit dn̄s et patitur. audit seru9 ꝫ in
dignatur. Sȝ vindicari vis. Q̄uid eni: ego
iā sū vindicat9: Sic cū tibi h͛ loq̄tur
fides tua. q̄i impat ventis et fluctibȝ:
et fit trāquillitas mag͛. Q̄uo g͛o h͛ ē
excitare xp̄m ī naui. excitari fidē. sic
ī corde hōis quē ꝑmit mag͛ moles et
cōsuetudo pcc̄i ī corde hōis trāsgressoris
etiā sc̄i ewā9 conteptoris penar eter
narū: fremat xp̄s ī crepat se hō. Audi
adhuc. Fleuit xp̄s: fleat se hō. Q̄uare
ēi fleuit xp̄s. nisi q̄a flere hoiez docu
it: Q̄uare fremuit et turbauit semet
ip̄m. nisi q̄a fides hōis sibi merito dis
plicētis freme quodāmō debȝ ī accusa
tiōe maloz opm̄. ut violentie penitendi
cedat cōsuetudo peccādi. Et dixit. Ubi

posuistis eū: Scisti q̄a mortu9 ē. et ubi
sit sepult9 ignoras: Et ista sig͛ficacō
ē: q̄a sit ꝑditū hoiez q̄i nescit deus. Nō
ausus sū dicē nescit. Q̄d eni ille nes
cit: Sȝ q̄i nescit. Vn̄ h͛ ꝓbam9: Do
minū audi dicturū ī iudicio. Nō noui
vos: discedite a me. Q̄d ē nō noui vos:
Nō vos video ī luce mea: nō vos video
ī illa iusticia quā noui. Sic et h̄ taq̄
nesciēs tālem peccatorē dixit. Ubi posuis
tis eū: Talis ē vox dei ī padyso p9tea
q̄ hō peccauit. Adā ubi es: Dicūt ei.
Dn̄e veni et vide. Q̄d ē vide: Miserē.
Videt ēi dn̄s: qn̄ misetur. Vn̄ illi dicit͛.
Vide hūilitatē meā et laborē meū: et
dimitte oīa pcc̄a mea. lacrimat9 ē ihesus.
Dixerūt g͛o iudei. Ecce quō amabat
eū. Q̄d ē amabat eū: Nō veni vocare
iustos: ſȝ peccatores ad pniam. Q̄uidā
āt dixerūt ex ipis. Nō potērat h̄ q̄ ape
ruit oclos ceci facē ut h̄ nō moretur:
Q̄ui noluit facē ut nō moret͛: pl9 ē
qđ facturus ē. ut mortu9 suscitetur.
Ihs g͛o rursū fremēs ī semetipo. venit
ad monumentū. Fremat ī te: si disponis
reuiuiscē. Omni hoī dicit͛: qui ꝑmit͛
pessima cōsuetudiē. Venit ad monume
tū. Erat āt spelūca et lapis supposi
tus erat ei. Mortu9 ſb lapide: reus ſb
lege. Scitis eni lex q̄ data ē iudeis: ī
lapide sc̄ipta ē. Omēs āt rei ſb lege ſt.
bn̄ viuētes cū lege sūt: iusto lex po
sita nō est. Q̄uid ē g͛o lapidē remouē:
Graz ꝑdicare. Aplus ēi paul9 ministrū
se dicit noui testamēti: nō lr̄e ſȝ sp̄s.
Nā lr̄a inq̄t occidit: sp̄s āt viuificat.
Lr̄a occidēs q̄i lapis ē ꝑmens. Remo
uete ī quit lapidē. remouete legis
pondus: graz ꝑdicate. Si ēi data eēt
lex q̄ possit viuificare: oīno ex lege eēt
iusticia. Sed cōclusit sc̄iptura oīa sub
pcc̄o: ut ꝑmissio ex fide ihu xp̄i daretur
credētibȝ. Ergo remouete lapidē. Dicit
ei martha soror ei9 q̄ mortu9 fuerat.
Dn̄e iā fetet: q̄triduan9 ēi est. Dicit
ei ihs. Nōne dixi tibi. qm̄ si credidis
videbis glaz dei: Q̄d ē videbis glaz
dei: Q̄a et putentē q̄triduanū resus
citat. Omēs ēi peccauerūt. et egēt gla
dei: et ubi habūdauit pcc̄m suphabū
dauit grā. Tulerūt g͛o lapidē. Ihs āt
eleuatis sursū oclis dixit. Pr̄ grās

ago tibi: qm audisti me. Ego at sciebam
qa sp me audis. s; pp ppl'm q circustāt
dixi. ut credāt: qa tu me misisti. Hec
cū dixisset: voce magna clamauit.
fremuit. lacrimauit: voce mag' clama
uit. Q difficile surgit. quē moles ma
le csuetudīs pmit: s; tn surgit. Occul
ta gra. itus viuificatur: surgit p9 vo
cē magnā. Qd fcm est: Voce magna
clamauit: lazare veni foras. Et statim
pdyt q fuerat mortu9. ligatu9 manu9 et
pedes: et facies illi9 sudario erāt ligata.
Quō pcessit ligatis pedib9 miraris:
et nō miraris qa resurrexit qtriduan9.
In vtroq; potētia dnī erat: nō vires
mortui. Pcessit et adhuc ligatu9 ē. Ad
huc īuolut9: tn foras iā pcessit. Quid
significat: Qn contēpnis mortu9 iaces.
et si tāta q̄ta dixi ctēpnas. sepultus
iaces: qn cfiteris pcedis. Qd ē pcedē
nisi ab occultis velud exeūdo maifestari:
S; ut cfitearis de9 facit mag' voce cla
mādo: id ē mag' grā vocando. Ido cū
pcessit mortu9 adhuc ligatu9. cfitens
et adhuc reus: ut solueretur pccā ei9 mi
nistris h° dixit dns. Soluite illū: et si
nite abire. Qd ē soluite et sinite abire:
Que solueritis ī tra: soluta erūt ī celo.
Multi g° ex iudeis qui venerāt ad ma
riā et viderāt q̄ fecit: crediderūt ī eū.
Quidā at ex ipis abierūt ad phiseos:
et dixerūt eis q̄ fecit ihs. Nō oms ex
iudeis q cuenerāt ad mariā credide
rūt: s; tn mlti. Quidā vō ex eis siue ex
iudeis q cuenerāt ad mariā. siue ex
eis q crediderāt. abierūt ad phariseos:
et dixerūt eis q̄ fecit ihs. siue annūcia
do ut ipi crederēt: siue poci9 pdendo
ut seuirēt. S; quolib; ea a quoslib; ad
phiseos ista plata sunt. Collegerūt po
tifices et phisei csiliū et dicebāt. Qd
faciem9: Nec tn dicebāt credam9. Plus
eñ pditi hoies cogitabāt quō nocerent
ut pderēt: quā quō sibi csulerēt ne
pirent: et tn timebāt et qi csulebāt.
Dicebāt enī. Qd faciem9: Qa hō hi
mlta signa facit. Si dicim9 eū sic. oēs
credēt ī eū: et venient romāi et tollēt
nrm̄ et locū et gentē. Tpalia pdē ti
muerūt. et vitā etnā cogitauerūt: ac
sic vtrūq; amiserūt. Nā et romāi post
dnī passionē et glificatiōes tulerunt

eis et locū et gentē: et expugnādo t trās
ferendo. Et illud eos sequitur qd alibi dic
tū ē. Filij at regni hui9 ibūt ī tenebras
exteriores. Hoc at timuerāt: ne si oms
ī xpo crederēt. nemo remaneret qui ad
uersus romāos ciuitatē dei teplū q;
defenderet: qm cōtra ipm teplū. et cōtra
suas paternas leges doctrinā xpi esse
sentiebāt. Vn9 at ex ipis cayphas cū
eēt potifex āni ipi9: dixit eis. Vos nes
citis qtquā nec cogitatis: qa expedit
vobis ut vn9 moriat hō p pplo: et non
tota gens peat. Hoc at a semetipo nō
dixit: s; cū eēt potifex āni illi9 pphauit.
Hic docemur etiā p hoies malos pphie
spm futura pdicē: qd tn euāgelista diuino
tribuit sacramento: qa potifex fuit id ē
summ9 sacdos. Potest at moue quō dica
tur potifex āni illi9: cū de9 cstituerit
vnū summū sacdotē: cui mortuo vn9 suc
cedēt. S; itelligedū ē p ābitiōes et cō
tētiōes inter iudeos. p9tea cstitutū ut
plures eēnt: et p ānos singulos vicib9
ministrarēt. Nā et de zacharia hoc dicit:
fcm ē at ut sacdocio fūgeret ī ordine
vicis sue an deū. scd; csuetudiē; sacer
docij sorte exijt ut icensū poneret: igres
sus ī teplū dnī. Hic appet plures eos
fuisse: et vices suas habuisse. Nā incē
sū nō licebat ponē: nisi summo sacer
doti. Et forte etiā ānu vnū plēs ami
nistrabāt: qb; alio āno alij succede
bāt: ex quib; sorte exigebat qs icen
sū poneret. Qd ē g° qd pphauit cayphas:
Qa ihs moritur9 erat p gente: et nō
tm p gente: s; ut filios dei q erāt dis
psi cōgregaret ī vnū. Hoc euāgelista ad
didit. Nā cayphas de sola iudeo; gete
pphauit: ī qua erāt de quib; ipē ait
dns. Nō sū missu9 ñ ad oues q pierūt
dom9 isrl. S; nouerat euāgelista eē alias
oues q nō erāt de h° ouili: qs oporte
bat adducī: ut eēt vnū ouile et vnus
pastor. Hec at fm̄ pdestiatiōes dcā sūt:
nā neq; oues ei9 nec filij dei adhuc
erāt q nōdū crediderāt. Ab illo g° die
cogitauerūt: ut iterficerēt eū. Ihs
g° iā nō in palā ābulabat apud iu
deos: s; abijt ī regionē iuxta deser
tū ī ciuitatē q dr ephrem: et ibi mo
rabatur cū discipulis suis. nō qa pote
tia ei9 defecerat ī qua vtiq; si vellet

et pala cu iudeis couersaretur. et nichil
ei faceret: s; i hois ifirmitate uiuedi
exeplu disciplis demostrabat: i q° appa
reret no ee pctm. si fideles ei9 q sunt
mebra ei9 oclis psequtu se sbtraheret:
et furore sceleratoz latedo pocius deui
taret; q se offerendo magis accenderet.
Expl' s. xlix. In. i. ab eo qd ait. pxi' erat
erat pascha iudeoz. usq; ad id qd ait. ca
ti p illu abibat ex iudeis + credebat i eu.

Hesterna lcone sci ewa'
de q locuti sum9 qd dns
dedit hodierna sequtur:
de qua locutu sum9 qd
dns dabit. Queda i scrip
turis ta maifesta sut. ut
pocius auditore q expositore desiderent:
i eis imorari no oportz: ut necessaryo
i qbz imoradu e tps sufficiat. Proximum
g° erat pascha iudeoz. Illu die festu iu
dei cruentu hre dni sagine voluerut.
Illo die festo occis9 e agn9: q nob eude
die festu suo sanguine cosecrauit. Con
siliu erat iter iudeos de occidendo ihu.
ille q de celo venerat pati. ppinquare vo
luit loco passiois: q'a iminebat hora
passiois. Ascenderut g° multi iherosolima
de regioe an pascha: ut sactificaret seipos.
Hoc faciebat iudei scdz preptu dni. per
scm moysen i lege madatu: ut die fes
to ~~festo~~ qd pascha erat oms vndiq; coue
niret: et illi9 diei celebratioe sactificaret.
Sz illa celebratio. vbra erat futui. Quid
e ubra futuri: Pphecia xpi vetur. pphe
cia p nobis illo die passuri: ut trasi
ret ubra et lux veiret: ut trasiret sig
nificatio et veitas teneretur. Hebat g°
iudei pascha i vmbra: nos i luce. Qd
eni op9 erat ut dns eis preciperet p ipm
die festu oue occide: nisi q'a ille erat
de quo pphatu e. sicut ouis ad imolan
du ductus e: Sagine occisi pecoris iu
deoz postes signati sut: sagine xpi fro
tes nre signatur. Et illa signatio q'a
erat significatio. dicta e a domib9 signa
tis exterminatore phibe: signu xpi a no
bis repellet extrminatore: si cor nrm re
cipiat saluatore. Quare h° dixi: Qa mlti
ti postes hnt signatos: et itus no ma
net hitator. Facile hnt i fronte signu
xpi: et corde no rapiut ubu xpi. Ideo
dixi fres qd repeto. Signu xpi repel
let a nobis exterminatore: si cor nrm ha
beat xpm hitatore. Hec dixi: ne quis
forte cogitaret qd sibi vellet ista festa
iudeoz. Veit g° dns tq ad victima. ut
veru pascha nos heremus: cu ei9 passio
ne taq ouis imolatioez celebraremus.
Querebat g° ihm: s; male. Bti eni q qrut
ihm: s; bn. Illi qrebat ihm ut nec ipi eu
herent nec nos: s; ab ipis abscedente
suscepimus nos. Rephenduntur q qrut:
laudantur q qrut. Animus eni qrentis. aut
laude iueit. aut dapnatioez. Habes eni
i psalmis. Confundantur et reuereantur qui
qrut aiaz mea. Culpatur q qrebat: cul
patur q no qrebat. Ergo qram9 xpm ut
heam9: qram9 ut teneam9: s; no ut
occidam9. Nra et illi ido qrebat ut tene
rent: s; ut cito no hrent. Querebat g° et
loqbantur iter se. Qd putatis q'a no veit
ad die festu: Dederat at potifices et
phisei madatu: ut si qs cognouerit ubi
sit indicet: ut apphendant eu. Nos idi
cem9 mo iudeis ubi sit xps: vtina vel
let audire et apphendere. Quicumq; st ex
seie illoz q dederat madatu ut idicare
tur eis ubi eet xps. veiant ad eccliam:
audiant ubi sit xps: et apphendant eu.
A nobis audiat. ex ewa audiat: occis9
e a prntibz eoz. sepult9 e resurrexit:
a disciplis agnit9. an oclos eoz ascen
dit i celu. ibi sedet ad dextera pris. qui
iudicat9 e ventur9 e iudex: audiat + te
neat. Rndent. Que tenebo absente:
Quo manu in celu mittam: ut ibi se
dente teneam: Fide mitte: et tenuisti.
Parentes tui tenuerut carne. tu tene
corde: qm xps absens etia pns e. Nisi
pns eet: a nobisipis teneri no posset.
Sz qm vin e qd ait. ecce ego vobiscu
sum usq; ad cosumatioez scli: et abyt
et hic e: et redyt. et nos no deseit. Cor
pus eni suu itulit celo: maiestate non
abstulit mudo. Ihs g° an sex dies pas
che veit bethania. ubi fuerat lazar9
mortu9: q suscitauit ihs. Fecerut at
ei cena ibi: et martha ministrabat. La
zar9 vo vn9 erat ex discubetib9. Ne pu
taret hoies fantasma ee factu q'a mor
tu9 resurrexerit vn9 erat ex recubetibus:
viuebat. loqbatur. epulabatur. veitas os
tendebatur. ifidelitas iudeoz confudebatur.
Discubebat g° dns cu lazaro + ceteris:

∴ Istu st q male qrebat.
Alio at loco d'. Pereyt fu
ga a me: + no e reqrat
anima meam.

mĩstrabat martha una ex sororibz lazari.
Maria vo alta soror lazari accepit li
bram vngueti nardi pistici ꝓciosi: vnxit
pedes ihu. et extersit capillis suis pe
des eiꝰ: et domꝰ ipleta ē ex odore vn
genti. Sicut audiuimꝰ: misterium requiramꝰ.
Quecumqz aīa fidel' vis eē cū maria:
vngue dnī pedes ꝓcioso vnguento. Vn
guentū illud iusticia fuit: ideo libra fuit.
Erat aūt vnguentū nardi pistici ꝓciosi.
Qd ait pistici. locū aliquē crede debemꝰ
vn hoc erat vnguentū ꝓciosū: nec tn̄ hoc
vacat et sacramento optīe consonat. Pistis
grece. fides dr̄. Querebas opari iusticiā:
iustꝰ ex fide viuit. Vnge pedes ihu bn̄
viuēdo: dnīca sectare vestigia. Capillis
terge. si habes suꝑflua da pauperibus:
et dnī pedes tersisti. Capilli eī suꝑflua
corporis videtur. Habes qd agas de suꝑ
fluis tuis. Tibi suꝑflua sunt. sz dnī pe
dibz necia: forte in terra dnī pedes in
digent. De qbz eī nisi de mēbris suis in
fine dcturꝰ ē. cū vni ex minimis meis fe
cistis mi fecistis. Suꝑflua vrā ipendis
tis: sz pedibz meis obsecuti estis. Domꝰ
aūt impleta ē odore. Mūdꝰ ipleta ē
fama bona. Nā odor bonꝰ fama bō
ē. Qui male viuūt et xpiani vocā
tur: iniuriā xpo faciūt. De quibz dcm̄ ē:
qꝫ p eos nomē dnī blasphematur. Si p
tales nomē dnī blasphemat: p bonos
nomē dnī laudat. Audi aplm. Xpi bo
nus odor sumꝰ inqt in oī loco. Dicit et in
canticis canticorum. Oleū effusū ē nomen
tuū. Ad aplm reuoca itentionē. Xpi in
qt bonꝰ odor sumꝰ deo in oī loco: et in hijs
qui salui fiūt. et in hijs q pereūt. Alijs su
mus odor vite in vitā: alijs odor mortis
in mortē. Et ad hec qs ydoneꝰ. Occa
sione nobis pbet pns lcō sci ewangelij
de odore isto ita loq: ut a nob suffitiē
ter dicat. et a vobis diligenter audiat.
aplo ipo ita dicente. Et ad hec qs ydoneꝰ.
Ergo ut nos conemur loq. nunqd y
donei sumꝰ. aut vos ydonei estis hec
audire. Nos quidē ydonei nō sumus:
sz ydoneꝰ ē ille qui p nos dignetur
dicē qd vobis psit audiē. Ecce apl's bo
nus odor ē sicut dicit ipē. sz ipē bonus
odor. alijs ē odor vite in vitā. alijs odor
mortis in mortē: tn̄ bonꝰ odor. Nunquid
enī alijs sumꝰ bonꝰ odor in vitā. alijs
malꝰ odor ad mortē. Bonū odorē se dix
it nō malū: et eūdē bonū odorē alijs
dixit ad vitā. alijs ad mortē. Felices q
bono odore viuūt. Qd aūt infeliciꝰ illis
bono odore moriūt. Et qs ē ait q
qui bono odore moriūt. Hoc ē qd
liqs. quē bonꝰ odor occidit. Ergo
ait apl's. Et ad hec qs ydoneus. Quo
ea facit deꝰ miris modis. ut bono odorē
et alij viuāt et alij moriatur. quō sit
qntū dns ispirare dignat. nā fortas
sis ibi lateat altior itellcūs. q a me nō
pt penetrari: tn̄ quousqz penetrare potuero
vobis nō debz denegari. Paulū aplm
bn̄ agentē bn̄ viuētē. iusticiā vbo pdi
cantē. ope demōstrantē doctorē mirabi
lē. fidelē dispensatorē: fama usqzqz
disseminabat. Quidā diligebāt: qdam
inuidebāt. Nā ipē quodā loco ait de qbus
dā qd nō caste. sz p inuidiā xpm anū
tiarēt: existimātes inqt tribulationē sus
citari vinclis meis. Sed qd ait. Siue
occasione siue veritate. xps anūtiet. An
nūciat qui me amat: anūtiat q michi
inuidet. Illi bono odore viuūt. illi bono
odore moriūt. tn̄ vtrisqz pdicātibz nomē
xpi anūtietur. odore optimo mūdꝰ iple
atur. Amasti bn̄ agentē: vixisti bono o
dore. Inuidisti bn̄ agenti: mortuꝰ es bo
no odore. Nunq qa mori voluisti. ideo o
dorē illū malū eē fecisti. Noli inuidere:
et nō te occidet bonꝰ odor. Deniqz audi
et hic ex vnguento isto quō alijs erat odor
bonꝰ ad vitā: alijs odor bonꝰ in mortē.
Postea qꝫ hoc fecit religiosa maria ad
dnī obsequium: continuo vnꝰ ex discipul'
eius iudas scariothis q eū erat traditu
rus dixit. Quare hoc vnguentū nō vendit
trecentis denarijs. et datū ē egenis. Ve
tibi miser: bonꝰ odor te occidit. Quare
eī hoc dixit ewā sca apuit. Putaremꝰ nō
aūt et nos si meꝰ ipiꝰ nobis p ewā nō
pderetur: pauperum cura hoc dicē illū po
tuisse. Nō ita ē. Sed quid. Audi teste
veritatē. Dixit aūt hoc nō qa de egenis
ptinebat ad illū. sz qa fur erat et locu
los hns: ea q mittebātur portabat.
Portabat an portabatur. sz ministerio
portabat: furto exportabat. Ecce audite
qa iudas iste nō tunc puersus factꝰ ē: qn
corruptus a iudeis dnm tradidit. Pleri
qz eī incuriosi ewā existimāt tunc
pisse iudā. qn accepit a iudeis pecuniam.

ut dnm tradet. Nō tūc periit. Iā fur erat.
dnm pditꝰ seqbatur: qa nō corde ꝫ cor
pore seqbatur. Duodenariū nūm aplor
iplebat: aplicā btitudiez nō hebat. Ad
ymagiez fuerat duodeciāmꝰ. ꝗ decedente
et alio succedente. et suppleta ē aplica ve
ritas: et numeri pmāsit itegritas. Qd
g° voluit dns nr ihs xps frēs mei am
mone ecciaz suā. qn vnū pditū inter
duodecī hre voluit. nisi ut malos tolē
mus. nc corpꝰ xpi diuidamꝰ. Ecce iter
scōs ē iudas. ecce fur ē iudas: et contēp
nas fur et sacrilegus. Nō qlīscūqz fur.
fur loculoꝝ ß sacroꝝ. Si crimīa discer
nūtur ī foro: qlīscūqz furti ē et pecu
latus. peculatꝰ eī dr̄ furtū de re pub
lica. et nō sic iudicatr̄ furtū rei puate
quō publice. qnto vehemēciꝰ iudicādꝰ
ē sacrilegꝰ fur: q ausus fuit vnūcūqz
tollē ß de ecciā tollē. Qui aqd de eccia
furatur: iude pditori cōpatur. Talis
erat iste iudas: et tn̄ cū scīs discipulis vn
decī itrabat et exibat. Ad ipaz cenam
dnicā pr̄iter accessit. conuersari cū eis po
tuit: eos īquinare nō potuit. De vno
pane et petrꝰ accepit et iudas. ꝫ tn̄
q ps fideli cū infidele. Petrꝰ ēi acce
pit ad vitā: iudas ad mortē. Quō ēi
ille odor bonꝰ: sic ille cibꝰ bonꝰ. bonos
viuificat: malos mortificat. Qui ēi
māducauerit īdigne: iudiciū sibi mā
ducat et bibit. Iudiciū sibi nō tibi. Tol
lera malū bonꝰ. ut veias ad pmia bo
noꝝ: ne mittaris ī penā maloꝝ. Exem
plū dnī accipite cōuersātis ī tra. Quare
hūit loculos cui āgli ministrauerunt. ni
qa eccia ipiꝰ loculos suos hitura erat.
Quare furē admisit. nisi ut eiꝰ eccia
fures paciēter tollet. ß ille q cōsueue
rat de loculis pecūiā tollē: nō dubita
uit accepta pecūia ipm dnm vendere.
Videamꝰ qa ad ista dns rndeit. Videte
frēs. nō illi ait: pp furta tua dicis ista.
Furē nouerat nec pdebat. ß pocius
tolerabat: et ad pferendos malos in
eccia nobis exemplū paciētie demōs
trabat. Dixit g° ei ihs. Sine. nā ut in
die sepulture mee seruet illud. Mori
turū se denūciauit. Sz qd ē qd seqtur.
Paupes ēi sp hebitis vobiscū: me at
nō sp hebitis. Intelligimꝰ qde paupes
sp habebitis: qd dixit vim ē. Qn eccia

sine paupibus. Me nō sp hebitis. Qd
sibi vult. Quō itelligendū ē. me at
nō sp hebitis. Noli expauescē: iude
dcm̄ ē. Quare g° nō dixit habes. ß hē
bitis. Qa nō vnꝰ ē iudas. Vnꝰ malꝰ
corpꝰ maloꝝ sigficat: quō petrꝰ cor
pus bonoꝝ. corpꝰ eccie ymo corpus
eccia ß ī boīs. Nā si in petro nō eēt
eccie sacmētū. nō ei dicēt dns. tibi
trado claues regni celoꝝ. qūcūqz solue
ris ī tra soluta erūt ꝫ ī celo: et que
ligaueris ī tra. ligata erūt ꝫ ī celo.
Si hoc petro tm̄ dcm̄ ē. nō h° facit eccia:
si at ꝫ ī eccia fit ut q in terra ligā
tur. ligentr̄ in celo. et q soluūtr̄ ī terra
soluātur ī celo. qa cū excoīcat eccia.
ī celo ligatur excoīcatꝰ: cū recōsili
atur ab eccia. ī celo soluitur recōsi
liatꝰ. Si h° g° in eccia fit: petrus
qn claues accepit ecciaz scām sig
ficauit. Si in petri psona sigficati
sut ī eccia boni. ī iude psona sigfi
cati sūt ī eccia mali: ipsis dcm̄ est
me at sp nō hebitis. Qd ē nō sp
et qd est sp. Si bonꝰ es. si ad corpꝰ
ptines qd sigficat petrꝰ: hēs xpm
et in pnti et in futuro. In pnti per
fidē. ī pnti p signū. ī pnti p baptis
matis sacmentū. in pnti p altaris
cibū. et potū hēs xpm ī pnti. ß hēs
semp. qa cū hinc exieris: ad illum
veies q dixit latroni. Hodie mecū
eris ī padyso. Si male at viuatis.
videris hre in pnti xpm: qa ītras
ecciaz. signas te signo xpi. baptiza
ris baptismo xpi. misces te mebris
xpi. accedis ad altare xpi. ī pnti ha
bes xpm: ß male viuēdo nō sp ha
bebis. Pt et sic ītelligi. Paupes sp
hebitis vobiscū: me at nō sp hēbitis.
Accipiāt h° ꝫ boī: ß nō sit solliciti. loqbatr̄ ei
de pntia corporis sui. Nā scdz maiestatē suā. ß
puidētiā. ß effabilem et iuisibilem
grāz. ipletur qd ab eo dcm̄ ē. Ecce ego
vobiscū sū. usqz ī cōsumatiōez scli.
Scdm carnē vō qd vbū assumpsit. ß
id qd de vgīe natꝰ ē. ß id qd a iu
deis prensus ē. qd ligno cōfixus. qd
de cruce depositꝰ. qd linteis īuolutꝰ.
qd ī sepulchro cōditꝰ. qd ī resurrectiōe
maīfestatꝰ: nō sp hebitis vobiscum.
Quare. Qm̄ conuersatꝰ ē scdz cor

abditorū loculorū

poris presentiam xl.a diebus cum discipulis suis et eis deducentibus videndo non sequendo ascendit in celum: et non est hic. Ibi est enim sedet ad dexteram patris: et hic est. non enim recessit presentia maiestatis. Secundum presentiam maiestatis semper habemus xpm: secundum presentiam carnis recte dictum est discipulis. me autem non semper habebitis. Habuit enim illum ecclesia secundum presentiam carnis paucis diebus: modo fide tenet. non oculis videt. Ergo sive ita dictum est. me autem non semper habebitis. questio sicut arbitror iam nulla est. que duobus modis soluta est: cetera que pauca remanent audiamus. Cognovit ergo turba multa ex iudeis quia illic est. et venerunt non propter ihm tantum: sed ut lazarum viderent. quem suscitavit ihs a mortuis. Curiositas eos adduxit non caritas. Venerunt et viderunt. Audite mirabile consilium vanitatis. Viso lazaro resuscitato. quia tam miraculum domini. tanta erat evidentia diffamatum. tanta manifestatione declaratum ut non posset vel occultari quod factum est vel negari: quid invenerunt videte. Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et lazarum interficerent: quia multi propter illum abibant ex iudeis et credebant in ihm. O stulta cogitatio et ceca sevitia. dominus xps qui suscitare potuit mortuum: non posset occisum? Cum lazaro inferebatis necem: numquid auferebatis domino potestatem? Si aliud vobis videtur mortuus. aliud occisus: ecce utrumque dominus fecit: et lazarum mortuum et seipsum suscitavit occisum.

Explicit omelia l. Incipit li. ab eo quod ait. In crastinum autem turba multa que venerat ad diem festum. usque ad id quod ait. Si quis mihi ministraverit honorificabit eum pater meus.

Postea quam dominus quatriduanum mortuum suscitavit. stupentibus iudeis et aliis eorum videndo credentibus. aliis invidendo pereuntibus. propter odorem bonum qui est aliis ad vitam. aliis ad mortem: postea quam discubuit in domo cum recumbente lazaro qui fuerat a mortuis suscitatus. postquam unguentum diffusum super pedes eius unde domus odore impleta est: postea quam vanam sevitiam et stultissimum et dementissimum scelus iudei etiam de occidendo lazaro corde perdito conceperunt: de quibus omnibus ut potuimus quod dominus dedit superioribus sermonibus locuti sumus: nunc intendat caritas vestra quantum domini passionem quantus fructus apparuerit predicationis eius. et quantus grex ovium ex his qui perierant domus israel vocem pastoris audierint. Sic enim loquitur evangelium: quod modo cum recitaretur audistis. In crastinum autem turba multa que venerat ad diem festum. cum audisset quia ihs venit ierosolimam: acceperunt ramos palmarum. et processerunt obviam ei: et clamabant. osanna benedictus qui venit in nomine domini rex israel. Rami palmarum laudes sunt. significantes victoriam: quia erat dominus mortem moriendo superaturus: et tropheo crucis dyabolum mortis principem triumphaturus. Vox autem obsecrantis est osanna. sicut non nulli dicunt qui hebream linguam noverunt. magis affectum indicans quam rem aliquam significans: sicut sunt in lingua latina quas interiectiones vocant. veluti cum dolentes dicimus heu. vel cum delectamur dicimus va. vel cum miramur dicimus o rem magnam. Tunc enim o nichil significat nisi mirantis affectum. Quod ideo credendum ita esse: quia neque grecus neque latinus hoc interpretari potuit: sicut illud qui dixit fratri suo racha. Nam et hec interiectio esse perhibetur: affectum indignantis ostendens. Benedictus qui venit in nomine domini rex israel. sic potius accipiendum est. ut in nomine domini in nomine dei patris intelligatur: quamvis possit intelligi etiam in nomine suo: quia et ipse dominus est. Unde alibi scriptum est. Pluit dominus a domino. Sed verba eius melius nostrum dirigunt intellectum qui ait. Ego veni in nomine patris mei et non suscepistis me: alius veniet in nomine suo hunc suscipietis. Humilitatis enim magister est xps: qui humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem: mortem autem crucis. Non itaque dimittit divinitatem: quando nos docet humilitatem. In illa patri est equalis: in hac nobis similis. Per quod patri est equalis: nos ut essemus creavit: per quod nobis est similis. ne periremus redemit. Has ei laudes turba dicebat: benedictus qui venit in nomine domini rex israel. Quantam crucem mentis invidentia principum iudeorum perpeti poterat: quando regem suum xpm tanta multitudo clamabat. Sed quid fuit domino regem esse israel? Quid magnum fuit regi seculorum regem fieri hominum? Non enim rex israel xps ad exigendum tributum. vel ferro ex

ceratū armādū. hostes qȝ visibilr̄ debel
lados: ſȝ rex isrl' qd mētes regat. qd
ieternū ɔsulat. qd ī regnū celoꝝ cre
dētes ſpantes. amātes qȝ pducat.
Dei ḡo filiꝰ eq̄lis pr̄i. vbū p qd fca ſt
oīa. qd rex voluit ēē isrl'. dignatio ē.
nō pmotio: miseratiōis īdiciū ē. nō
ptātis augmentū. Qui eī appellatus
ē ī tra rex iudeoꝝ: ī celis ē dn̄s āgelo
rū. Et īueīt ihs asellū: et ſedit ſuper
eū. Hic breuiter dcm̄ ē. ſcā qadmodū
ſit fcm̄: apud alios ewātas pleiſſime
legit. Adhibet at huic fco ɔpheticū teſ
timoniū. ut apperet qd maligni pnci
pes iudeoꝝ eū nō ītelligebāt: ī quo īple
bātur q̄ legebāt. Inueīt ḡo ihs asellū:
et ſedit ſup eū ſicut ſcptū ē. Noli time
filia ſyon. ecce rex tuꝰ veīt tibi: et ſedet
ſup pullū aſine. In illo ḡo ppl'o erat
filia ſyon. ipā ē ihrlm. q̄ ſyon ī illo
iqȝ ppl'o repbo et ceco. erat tn̄ filia ſyon:
cui dicetur. Noli time: ecce rex tuꝰ veīt
tibi. ſedēs ſup pullū aſine. Hec filia
ſyon cui diuīcꝰ iſta diciᵗ. ī illis erat
ouibꝰ q̄ vocē paſtoris audiebāt. ī illa
erat mltitudīe q̄ dnm̄ veīentē tāta de
uotiōe laudabat: tāta agmīe deducebāt.
Ei dcm̄ ē. Noli time. illū agnoſce q̄ a te
laudatur: et noli trepidare cū patitur. qa
ille ſanguis funditur. p quē tuū delictū
deleatur: et vita redimatur. Sȝ pullum
aſine ī quo nēo ſederat. hoc enī apud alios
ewātas īueitur. ītelligimꝰ pplm gētiū.
qui legē dnī nō acceperat: aſinā vo qa
vtrūqȝ iumētū dnō adductū ē. plebē
eiꝰ q̄ veīebat ex pplo isrl' nō īdomitā
plane. ſȝ q̄ pſepe dnī agnouit. Hec
nō cognouerūt diſcipli eiꝰ pmū. ſȝ qn̄
glorificatꝰ ē ihs. id ē qn̄ vtutē ſue re
ſurrectiōis oſtēdit. tūc recordati ſunt.
qa hec erāt ſcpta de eo. et hec fecerūt ei:
id ē nō alia fecerūt ei quā illa que
erāt ſcpta de eo. Recolētes qppe ſcdȝ
ſcpturā q̄ an̄ paſſioēȝ vl' ī dnī paſſi
one cōpleta ſint. ibi et hoc īuenerunt:
qd ſȝ eloqa pphaꝝ ī pullo aſine ſe
deit. Teſtimoniū ḡo phibebat turba q̄
erat cū eo. qn̄ lazarū vocauit de mo
numēto: et ſuſcitauit eū a mortuis.
Ppterea et obuiā veīt ei turba: qa au
dierūt eū fecisse hoc ſignū. Phariſei
ḡo dixerūt ad ſemetipos. Videtis quia

nichil pficimꝰ. Ecce totꝰ mūdꝰ pꝰ eū
abijt. Turba turbauit turbā. Quid
at īuides ceca turba. qa pꝰ eū it mū
dus. p quē fcus ē mūdꝰ. Erāt at gen
tiles quidā ex hijs q̄ aſcenderāt ut ad
orarēt ī die feſto. Hij acceſſerūt ad phi
lippū q̄ erat a bethſaida galilee: et ro
gabāt eū dicētes. Dn̄e volumꝰ ihm vidē.
Veīt philippꝰ et dicit adree. Andreas
rurſꝰ et philippꝰ dicūt ihu. Audiamꝰ
qd ad iſta dn̄s rn̄deit. Ecce voluīt eū iu
dei occidē: gētiles vidē. Sȝ ecia illi ex
iudeis erāt q̄ clamabāt: bn̄dcꝰ q̄ veīt
ī nōie dnī rex isrl'. Ecce illi ex circūciſiōe.
illi ex ppucio. velud parietes de diūſo veī
entes: et ī vnā fidem xpī pacis oſculo
ɔcurrētes. Audiaꝰ ḡo vocē lapidis an
gularis. Ihs at īquit rn̄dit eis dicens.
Veīt hora: ut clarificet̄ filiꝰ hoīs. Hic
alıqs forſitan putat. ido ſe dixisse glo
rificatū: qa gētiles volebāt eū vidē. Nō
ita ē. Sȝ videbat ipos gētiles pꝰ paſſi
onē et reſurrcōnē ſuā ī oībȝ gētibꝰ
credituros. qa ſicut dr apl's. cecitas ex
pte ī isrl' fca eſt: donec pleītudo gen
tiū ītraret. Ex occaſiōe ḡo iſtoꝝ gēti
liū q̄ eū vidē cupiebāt. anūciat futu
rā pleītudīeȝ gentiū. et pmittit iā
iāqȝ adeſſe horā glificatiōis ſue; qua
fcā ī celis. gentes fuerāt credīture. Vn̄
pdcm̄ ē. Exaltare ſup celos deꝰ: & ſup
oēm trā glā tua. Hec ē gentiū plei
tudo. de qua dr apl's. cecitas ex pte ī
isrl' fca eſt: donec pleītudo gētiū in
traret. Sȝ altitudīeȝ glificatōis. opor
tuit ut pcedet humilitas paſſiōis: ideo
ſecutꝰ adiūxit. Amē amē dico vobis.
niſi granū frumēti cadēs ī trā mor
tuū fuit: ipm ſolū manet. Si at mor
tuū fuit. mltū fructū affert. Se at di
cebat ipm ēē granū mortificādū et
mltiplicādū. Mortificādū īfidelitate
iudeoꝝ: mltiplicādū fide pploꝝ. Iā vo
exhortās ad paſſiōis ſue ſectāda veſ
tigia. Qui amat īqt aīaȝ ſuā: pdz eā.
Qd duobȝ mod ītelligi pt. Qui amat
pdet: id ē ſi amas pde. Si cupis vitā
tenē ī xpo: noli morte tenē p xpo. Ite
alio mō. Qui amat aīaȝ ſuā: pdz eā.
Noli amāe ne pdas. noli amāe ī hac
vita: ne pdas in etna vita. Hoc at qd
poſteiꝰ dixi. magis videt hre ſenſus

ewāgelicus. Seqtur enī. Et qui odit a
nimā suā in h° mūdo: ī vitā et̄nam
custodit eā. Ergo qd̄ sup̄ dcm̄ ē q̄ amat
sb̄itelligit̄ in h° mūdo: ip̄e itaqȝ pdet.
Qui āt odit vtiqȝ ī h° mūdo: ī vitā
eternā ip̄e custodit eā. Magna et mira
sn̄ia. q̄admodū sit hōis ī aīaȝ suam
amor ut peat: odiū ne peat. Si male
amaueris tūc odisti: si bn̄ odeis. tūc a
masti. Felices q̄ oderūt custodiēdo: ne
pdāt amādo. Sȝ vide ne tibi surrepat
ut teip̄m velis īterimē: sic ītelligēdo qd̄
debes odisse ī h° mūdo aīaȝ tuā. Hīc
ēī quidā maligni atqȝ p̄ūsi · et ī seipis
crudeliores et sceleratiores hōicide
flāmis se donāt: aq̄s p̄focāt p̄cipi
cio collidūt et peūt. Hoc xp̄s nō docu
it: ymo eciā precipicio suggenti rn̄
dit. Redi retro sathanas: scp̄tū ē. non
tēptabis dnm̄ deū tuū. Petro āt dixit
significās q̄ morte glificaturus eēt deū:
cū eēs iunior cingebas te et ibas q°
volebas. cū āt senueis: alter te cin
get et ducet quo tu nō vis. Ubi satis
expressit nō a seipo sȝ ab alio debere
occidi: q̄ vestigia seqtur xp̄i. Cū g°
cause articlo veneit ut hec coditio
p̄ponatur. aut faciedū eē gt̄ dei pre
ceptū. aut ex vita emigrādū. q°z duor
hō cogatur alt̄m eligē. cōminātē mor
te p̄secutore ibi eligat dō dilcō mori:
q̄ offenso viuē. idō odeit ī h° mūdo
aīaȝ suā: ut ī vitā et̄nā custodiat
eā. Si q̄s m̄ ministrat: me seqtur.
Qd̄ ē me seqtur. n̄ me imitetur.
Xp̄s ēī p̄ nobis passus ē. ait apl's petrus
relinq̄s nobis exemplū: ut seq̄mur
vestigia eius. Ecce qd̄ dcm̄ ē: si q̄s m̄
ministrat me seqtur. Quo fructu. qua
m̄cede. q° p̄mio. Et ubi sū inquit ego:
illic et minister meus erit. Gratis a
metur: et opis q° ministrat̄ illi p̄miū
sit eē cū illo. Ubi enī bn̄ eit sine illo.
aut qn̄ male eē poteit cū illo. Audi
euidēcius. Si q̄s m̄ ministrauit: hōri
ficabit eū p̄r meus q̄ ē in celis. Quo
honoē. n̄ ut sit cū filio eius. Qd̄ ēī
supius ait. ubi ego sū illic et minister me
us erit. h° ītelligit̄ exposuisse cū dc̄:
hōrificabit eū p̄r meus. Nā quē ma
iorē honorē accipe poterit adoptatus.
quā ut sit ubi ē vnicus. Nō eq̄lis

factus diuinitati: sȝ cōsociatus etnitati. Qd̄
sit āt ministrāe xp̄o. cui opi m̄ces tāta
p̄ponit: h° pocius debemus inq̄re. Si enī
h° putauēimus eē xp̄o ministrāe ea que
sūt corpi nccaria p̄parāe. aut cenātī
cibū coquē. ul' apponē ul' poculū dare.
potūqȝ miscē. fecerūt h° illi q̄ potueīt
eū ī corpe hr̄e p̄ntē: sicut martha et
maria. qn̄ et lazarus vnus erat ex recūbē
tibus. Sȝ eo mō xp̄o et iudas pditus mi
strauit. Nā et loculos ip̄e hēbat. et q̄
ius ex eis q̄ mittebātur sceleratissime
furaretur: p illū tn̄ eciā nccīa p̄abātur.
Hīc ē illud qd̄ cū ei dicēt dns. qd̄ facis
fac celeriter. arbitrati sūt qdā qd̄ eū
iusseīt p̄ die festū nccaria p̄pare: ul'
idigētibȝ aliqd̄ dare. Nullo mō g° de his
cemoī ministris dicēt dns. ubi sū ego
ibi eīt et minister meus. et si q̄s m̄ mi
strauerit hōrificabit eū p̄r meus: qm̄ iudā
talia ministrātē reprobatū pocius q̄ hōratū
videmus. Ut qd̄ g° alibi q̄rimus qd̄ sit
ministrāe xp̄o. et nō pocius ī istis ipsis
v̄bis agnoscimus. Cū ei dixit. si q̄s m̄
ministrat me seqtur: h° ītelligi voluit.
ac si dicēt. Si q̄s m̄ nō seqtur: non
m̄ ministrat. Ministrāt g° ihu xp̄o: q̄
nō sua q̄runt. sȝ q̄ ihu xp̄i. H° ē enī
me seqtur: vias āmbulet meas non
suas. Sicut alibi scp̄tū ē. Qui dicit
se ī xp̄o manē: debȝ sicut ille āmbulauit
et ip̄e āmbulāe. Debȝ eciā si porrigit
esurienti panē de mīa facē. nō de iac
tātia. nō aliud ibi q̄rē q̄ opus bonū:
nesciēte sinistra qd̄ faciat dextra. ide
cū alienet̄ ītentio cupiditatis ab ope
caritatis. Qui sic ministrat xp̄o ministrat:
rcē qȝ illi dr̄. Cū vni ex minimis meis
fecisti m̄ fecisti. Nec ea tm̄ q̄ ad mīaȝ
p̄tinēt corpalē: sȝ oīa opa bona p̄pter
xp̄m faciens. Tūc ēī erunt bō: qm̄ fi
nis legis xp̄s ad iusticiā omī credēti.
Minister ē xp̄i. usqȝ ad illud opus mag
ne caritatis: qd̄ ē aīaȝ suā p fratribus
ponē. Hoc ē enī et p xp̄o ponē: qa et
h° p sua mēbra dicturus ē. cū p istis
fecisti. p me fecisti. De tali quippe ope
eciā se ministrū facē et appellāe dignatus
ē ubi ait. Sicut filius hōis nō venit
ministrāi sȝ ministrare: et aīaȝ suā ponē
p multis. Hinc ē g° vnusquisqȝ minister
xp̄i: vn̄ ē minister et xp̄s. Sic ministra

te xpo honorificabit p̃r ei9. honore illo mag
no ut sit cū filio ei9: nc̄ vmq̄ deficiat
felicitas ei9. Cū g° auditis fr̃es dn̄m
dicentē. ubi ego sū illic minister me9 erit:
nolite tm̄mo bonos ep̄os et cl'icos cogi
tare. Eciā vos p mō v̄ro ministrate xpo bn̄
viuēdo. elemosinas faciendo: nomē doc
trinā q3 ei9 qbz potueritis p̄dicādo. Ut v
nusq̄sq3 eciā p̄rfamilias h° noīe agnoscat
paternū affcm̄ sue familie se debē. p xpo
p vita etna. suos oēs moneat. doceat
hortet. corripiat. ipendat beniuolēciā:
exerceat disciplinā. Ita ī domo sua ec
clesiasticū et q̄dāmō ep̄ale iplebit of
ficiū ministrās xpo ut ī eternū sit cum
ip̄o. Nā et illā maximā passiōis mini
strationē m'lti ex v̄ro nūo ministrauerūt.
m'lti nō ep̄i. neq3 cl'ici. iuuenes et vir
gines seniores cū iunioribz. m'lti co
niugati et coniugate. m'lti p̄res matres q3
familias ministrantes xpo eciā aīas suas
ī eius martirio posuerūt: et honorifica
te p̄re. coronas gloriosissimas receperūt
Amen. Expl' ō. li. In. lij. ab eo qd ait.
Nūc aīa mea turbata ē. et qd dicā usq3 ad
id qd ait. h' locut9 ē ihs et abscōdit se ab eis.

[D]Ostq̄ dn̄s ihs xps ubis
exortationis hesterne ministros
suos ut seip̄m seq̄rent
hortatus ē. cū ita p̄dixis
set passionē suā. qd nisi
granū frumēti cadens
ī tra mortuū fuit solū manet: si aūt
mortuū fuit m'ltū fructū affert. ubi
excitauit eos q̄ eū ad regnū celorū
seq̄ vellet. ut aīaz suā odisset ī h°
mūdo. si eā in vitā etnā custodire co
gitaret. ad nr̄az rursus īfirmitatem
suū trāstulit affcm̄: et ait vn̄ l'co ce
pit hodierna. Nūc aīa mea turbata
ē. Vn̄ turbata ē dn̄e aīa tua: Nēpe
paulo an̄ dixisti. q̄ odit aīaz suam
ī h° mūdo: ī vitā etnā custodit eā.
Ergo ne aīa tua ī h° mūdo amatur.
ideo turbat' veniente hora qua ex hoc
mūdo egrediatur: Quis h° de aīa do
mini audeat affirmare: Sz nos ī se
trāstulit. nos ī se suscepit. capud nr̄m
mēbrorū suorū suscepit affcm̄. et ideo nō
ē ab aliquo turbatū: sz sicut de illo dcm̄
ē. cū lazarū suscitauit turbauit semet
ip̄m. Oportebat enī ut vn9 mediator
dei et hoīm hō xps ihs sic' nos suscita
uit ad sūma: ita nob' cōpateretur ad
īfima. Audio sup'i9 dn̄m dicentē. uenit hora
ut glificet' filius hoīs: si mortificatū
fuit granū. m'ltū fructū affert. Audio
q̄ odit aīaz suā ī h° mūdo. ī vitā eter
nā custodit eā. nec p̄mittor tm̄modo
mirari: sz iubeor imitari. Deinde seq̄n
tib9 v'bis. si q̄s m̄ ministrat me sequa
tur. et ubi sū ego ibi et minister meus
erit. mūdū cōtēp̄nere accendor. et ī cōspcū
meo nichil ē vite h9 totū q̄ntulibz fuit
plixius vapor: p amore etnor̄ tēpalia michi
cuncta vilescūt. Et rursus ip̄m dn̄m meū
qui me illis v'bis ab īfirmitate mea
rapuit ad firmitatē suā: audio dicentē.
In me. aīa mea turbata ē. Quid ē h°:
Quo seq̄ iubet aīaz meā. si turbatā
video aīaz tuā: Quo sufferā. qd sī
ue tāta firmitas sentit: Quale fū
damentū q̄ram. si petra succūbit:
Sz videor m̄ audire ī cogitacōe mea.
r̄ndente m̄ dn̄m meū. et q̄dāmō dicē
te. magis seq̄ris: q̄a sic me īterpono
ut sufferas. Audisti ad te vocē fortitu
dinis mee: audi ī me vocē īfirmitatis
tue. Vires suggero ut curras: nec
reprimo qd acceleres. sz transfero ī me qd
trepidas: et sbsterno qua transeas. O
dn̄e mediator deus sup' nos. hō p̄p nos:
agnosco miāz tuā. Nā qd tu tantus tue
caritatis volūtate turbaris: ~~m'ltos in
corpe tuo qui sue īfirmitatis necītate
turbais:~~ m'ltos ī corpe tuo q̄ sue īfir
mitatis necītate turbātur. ne desp̄an
do peant consolaris. Deniq3 hō qui seq̄
vult. audiat qua sequitur. Accessit for
te hora tribul'. p̄ponitur optio aut fa
ciende iniq̄tatis. aut ut mgr̄ tuus sub
eunde passiōis. turbat' aīa īfirma.
p̄p quā sponte turbata ē aīa inuicta:
oppone tue volūtati volūtatē dei. At
tende enī qd dein sbiungat cātor tu9
et mgr̄ tu9 q̄ te fecit: et ut te doceret.
fctus ē et ip̄e qd fecit. Nō enī fctus ē
qui hoīez fecit. sz deus īcōmutabil' ma
sit: et hoīez ī meli9 cōmutauit. Audi
ḡ° qd inde subiungat. Cū dixisset. nūc
aīa mea turbata ē. et qd dicā: igt'.
p̄r saluifica me ex hora hac. Sz p̄pte
rea veni ī horā hac. p̄r clarifica no
men tuū. docuit te qd cogites. do

cuit qd dicas. que īuoces ī quo spe
res: cui⁹ certā volūtatē atqȝ diuinā
tue volūtati hūane īfirme qȝ pponas.
Nō ido tibi videat̄ exalto deficē: quia
te vult ab ymo pficē. Nā et teptari
dignatus ē a dyabolo. a quo vtiqȝ si nol
let nō teptaretur. ⁊ quēadmodū si nollet
nō pateretur: et ea rn̄dit dyablo q̄ tu
ī teptacōibȝ debeas rn̄dere. Et ille q̄
de teptat⁹ ē. ȝ nō piclitat⁹: ut doce
ret te in teptatiōe piclitantē teptato
ri rn̄dē. ⁊ et p⁹ teptatiōez nō ire: sed
de piclo teptatiōis exire. Dic̄ at̄ hic
dixit. nc̄ aīa mea turbata ē: ita etiā
ibi dicit. Tristis ē aīa mea usqȝ ad
mortē. Et pr̄ si fieri pt: trāseat a me
calix iste. hōis suscepit īfirmitatem.
ut doceat sic cōtristatū ⁊ cōturbatū
qd seqt̄ dicē. ⁊ verū nō qd ego volo:
ȝ qd tu vis pr̄. Sic eī hō ab hūanis
ī dīna dirigitur: cū volūtati hūane vo
lūtas dīna pponit̄. Qd ē at̄ clarifica
tuū nomē. ⁊ nisi ī sua passiōe ⁊ resur
rectiōe: Qd g° ē aliud. n ut pr̄ clari
ficet filiū q̄ clarificat nomē suū etiā ī
silibȝ passiōibȝ seruoȝ suoȝ: Unde
scptū ē de petro. qd ido de illo dixit.
alter te cinget et feret quo tu nō vis:
qa significarē voluit q̄ morte clarifica
tur⁹ erat dm. Ergo ⁊ ī illo ds clari
ficabat nomē suū: qa ⁊ sic ī mēbris
ei⁹ clarificat xpm. Venit g° vox de ce
lo. Et clarificaui: et iterū clarificabo:
Et clarificaui anq̄ facerē mūdū: et
iterū clarificabo cū resurget a mortu
is et ascendet ī celū. Et alit̄ ītelli
gi pt. Et clarificaui cū de virgine
nat⁹ ē. cū celo indice p stellā a ma
gis adorat⁹ ē. cū a sanctis spū sc̄o
plenis agnit⁹ ē. cū descēdente spe
cie colūbe declarat⁹. cū voce de celo so
nāte mōstrat⁹. cū ī mōte trāsfigura
tus. cū miracla mlta fecit. cū mltos
sanauit atqȝ mūdauit: cū de paucis
simis panibȝ tantā mltitudīez pauit.
cū ventis et fluctibȝ īpauit. cū mor
tuos suscitauit. ⁊ et iterū clarificabo.
cū resurget a mortuis. cū mors ei
ultra nō dnabit̄: cū exaltabit̄ sup
celos ds. et sup oēm trā glīa eius.
Turba g° q̄ stabat ⁊ audierat: dice
bat tonitruū fcm ēē. Alij dicebant.

Angelus ei locut⁹ ē. Rn̄dit ihs ⁊ dixit.
Nō pp me hc̄ vox venit: ȝ pp vos. Hic
ondit illa voce. nō sibi indicatū qd iā
sciebat: ȝ eis quib⁹ īdicari oportebat.
Dicit at̄ illa vox nō pp eū ȝ pp alios
dīnitate fcā est: sic aīa ei⁹ nō pp eū
ȝ pp alios volūtate turbata ē. Attēde
cetera. Nūc inqt iudiciū ē mūdi. Qd
g° expectādū ē in fine sc̄li: ȝ ī fine
qd expectat̄ iudiciū erit iudicādorū
viuoȝ atqȝ mortuoȝ: iudiciū erit pmi
orū penaȝ qȝ etnaȝ. Quale g° nūc
iudiciū ē: Jam ī supiorib⁹ lcōib⁹ ḡ
tū potui cōmonui caritatē vraȝ. dicā
etiā iudiciū nō dapnatiōis: ȝ disc̄e
tiōis. Vn̄ scptū est. Judica me deus
et discerne cām meā de gente nō scā.
Multa at̄ sūt iudicia dei. Vn̄ dr̄ in
psalmo. Judicia tua sic̄t abyss⁹ mlta.
Dicit etiā apls. O altitudo diuiciaȝ
sapie et sc̄ie dei: quā īscrutabilia st
iudicia ei⁹. Et qb⁹ iudicijs ē hc̄ qd hic
ait dn̄s. Nūc iudiciū ē mūdi: seruato
illo iudicio ī fine: ubi nouissime viui ⁊
mortui iudicādi sūt. Possidebat g°
dyabol⁹ gen⁹ hūanū. et reos supplicioȝ
tenebat cyrographo pctōȝ. ⁊ dnabatur
ī cordib⁹ īfideliū: ad creaturā colendā
deserto creatore. deceptos captiuos qȝ
pertrahebat. P xpi at̄ fidē q̄ ei⁹ morte
et resurrectiōne firmata ē. p ei⁹ sanguiez
qui ī remissiōez fus⁹ ē pctōȝ. milia
credētiū a dnatu dyaboli liberātur. ⁊
xpi corpi copulātur: et sb tāto capite
uno ei⁹ spū fidelia mēbra vegetātur.
Hc̄ vocabat iudiciū. ⁊ hāc discretionē:
hāc a suis redēptis dyaboli expulsio
nē. Deniqȝ attende qd dicat. Qui qre
rem⁹ qd ait. nūc iudiciū ē mūdi: se
cut⁹ exposuit. Ait eīn. Nūc pnceps
hui⁹ mūdi eiciet̄ foras. Audiui⁹ qle
dixit ēē iudiciū. Nō g° illud qd ī fine
venturū ē. ubi viui et mortui iudicā
di sūt. alijs ad dextrā alijs ad sinis
trā sepatis: ȝ iudiciū q° pnceps hui⁹
mūdi eiciet̄ foras. Quo g° intus erat. ⁊
et quo eū dixit eiciendū foras: Nūqd
nā ī mūdo erat. ⁊ et ext̄ mūdū missꝰ
ē foras: Si eī de illo iudicio dicet
qd ī fine venturū ē. possit aliqs opinai
etnū ignē. quo mittend⁹ ē dyabol⁹
cū angelis suis. et omībȝ q̄ sūt ex pte

eius. non natura sed vitio: non quia creavit atque
contenuit. sed quia persuasit et tenuit.
Possit aliquis ergo opinari illum ignem eternum
extra mundum esse: et hoc esse dictum eicietur
foras. Quia vero ait. nunc iudicium est mundi
di exponens quod dixit: nunc igitur princeps
huius mundi eicietur foras. Hoc intelli
gendum est quod nunc fit: non quod tanto post
futurum est in novissimo die. Providebat ergo
dominus quod sciebat post passionem suam et
glorificationem suam per universum mundum mul
tos populos credituros in quorum cordibus
dyabolus intus erat: cui quando ex fide renun
tiat. eicitur foras. Sed dicit aliquis. Nunquid
de cordibus patriarcharum et prophetarum veterum
que iustorum non est eiectus foras. Eiectus
est plane. Quomodo ergo dictum est. nunc eicietur
foras. Quomodo putamus nisi quia tunc quod
in hominibus paucissimis factum est. nunc in multis
magnisque populis iam mox futurum esse
predictum est. Sicut illud quod dictum est. spiritus
autem nondum erat datus: quia ihesus nondum fu
erat glorificatus: potest similem habere questionem.
et similem solutionem. Non enim spiritu sancto futura
prenuntiaverunt et prophete. Aut non etiam
dominum infantem in spiritu sancto symeon senex
et anna vidua cognoverunt. et zacharias
et elizabeth qui de illo nondum nato. sed iam
concepto tanta per spiritum sanctum predixerunt. Sed
spiritus nondum erat datus. id est illa habundan
tia spiritualis gratie qua congregati linguis omnium
loquerentur. ac sic in linguis omnium gentium
futura prenuntiaret ecclesia. qua gratia spiritu
ali populi congregarentur: quibus longe lateque
peccata dimitterentur. et milia milium deo
reconciliaret. Quid ergo ait quispiam. quia dy
abolus de credentium cordibus eicitur foras.
iam fidelium neminem temptat. Immo vero
temptare non cessat. Sed aliud est intrinsecus
regnare: aliud forinsecus oppugnare. Nam et
munitissimam civitatem quandoque hostis oppug
nat nec expugnat: et si aliqua tela eius
missa pervenit. ammonet apostolus unde non
ledat. commemorat loricam et scutum fi
dei. et si quando vulnerat. adest qui sanat:
quia sicut pugnantibus dictum est. hec scribo vo
bis ut non peccetis. ita qui vulnerantur
quod sequitur audiunt. et si quis peccaverit
advocatum habemus apud patrem ihesum christum ius
tum: ipse propiciatio peccatorum nostrorum. Quid enim
oramus cum dicimus. dimitte nobis debita
nostra. nisi ut vulnera nostra sanentur.

Et quod aliud petimus cum dicimus. et ne
nos inducas in temptationem. nisi ut ille
qui insidiatur vel certat extrinsecus. nulla
irrumpat ex parte. nulla nos fraude. nulla
nos virtute possit superare. Quantaslibet
tamen adversum nos erigat machinas.
quando non tenet locum cordis: ubi fides habi
tat. eiectus est foras. Sed nisi dominus custo
dierit civitatem: in vanum vigilabit qui
custodit eam. Nolite ergo de vobis ipsis
presumere: si non vultis foras eiectum dya
bolum intro iterum revocare. Absit autem
ut dyabolum mundi principem ita dictum ex
istimemus: ut eum celi et terre dominari pos
se credamus. Sed mundus appellatur in ma
lis hominibus: qui toto terrarum orbe diffusi sunt.
Sicut appellatur domus in hys a quibus ha
bitatur. Secundum quod dicimus. bona domus est
vel mala domus est. non quando reprehendimus
sive laudamus edificium. parietum atque tecto
rum: sed quando mores vel bonorum hominum vel ma
lorum. Sic ergo dictum est. princeps huius mundi:
id est princeps malorum omnium qui habitant in mun
do. Appellatur etiam mundus in bonis. qui similiter
tota terrarum orbe diffusi sunt. Unde dicit
apostolus. Deus erat in christo: mundum reconcilians
sibi. Hy sunt et quorum cordibus princeps
mundi eicitur foras. Cum ergo dixisset nunc prin
ceps huius mundi eicietur foras. et ego in
quit si exaltatus fuero a terra: omnia traham
post me. Que omnia nisi ex quibus ille eicitur
foras. Non autem dixit omnes sed omnia: non enim
omnium est fides. Non itaque hoc ad universitatem
hominum retulit. sed ad creature integritatem.
id est spiritum. et animam et corpus et illud quo intel
ligimus: et illud quo vivimus et illud quo vi
sibiles et contractabiles sumus. Qui enim
dixit capillus capitis vestri non peribit:
omnia trahit post se. Aut si omnia ipsi homines
intelligendi sunt. omnia predestinata ad salutem
possumus dicere: ex quibus omnibus ait. nichil esse
periturum. cum superius de suis ovibus loqueretur.
Aut certe omnia hominum genera sive in linguis
omnibus. sive in etatibus omnibus. sive in gradi
bus honorum omnibus. sive in diversitatibus
ingeniorum omnibus. sive in artium licitarum et
utilium professionibus omnibus: et quicquid aliud
dici potest. secundum innumerabiles differentias. qui
bus inter se preter sola peccata homines dis
tant ab excelsissimis usque ad humillimos.
a rege usque ad mendicum. omnia inquit tra
ham post me: ut sit caput eorum et illa me

bra ei⁹. Sz si exaltat⁹ inqͥt fueō a tra:
hͦ ē cū exaltat⁹ fueō. No enī dubitat
futurū ēē: qd̾ vellt iplere. Hoc ifertur
ad illud qd̾ sup⁹ ait ꝛ si āt mortuū
fuit granū: mľtū fructū affert. Nam
exaltatioēz suā qd aliud dixit. quā ī
cruce passioēz:· Qd̾ et ipe ewāᵗᵃ non
tacuit: sbiuxit ēi et ait. hͦ āt dicebat:
sigͥficās q̄ morte ēēt morītur⁹. Rndit
ei turba. Nos audiui⁹ ex lege. qa xp̄s
manet ietnū. Et quō tu dicis. oportet
exaltaī filiū hoīs:· Et qs ē iste filius
hoīs:· Memorit tenuerūt: qd̾ dn̄s dice
bat assidue filiū se ēē hoīs. Nā hoc
loco nō ait. si exaltat⁹ fuit a tra fili⁹
hoīs: sz sup⁹ dixerat qd̾ hesterno die
lcm̄ atqz tractatū ē. qn̄ nūciati sunt
gentiles illi q̇ eū vidē cupiebāt: venit
hora. ut glificet̾ fili⁹ hoīs. Hoc itaqz
isti aīo retinētes et qd̾ nc̄ ait. cū exal
tat⁹ fueō a tra: morte crucis itelligē
tes q̄sierūt ab illo. Nos audiui⁹ ex lege.
qa xp̄s manz ieternū. Et quō tu dicis
oportz exaltaī filiū hoīs:· Qs ē enī is
te fili⁹ hoīs:· Si ei xp̄s ē inquit. ma
net ieternū. Si manz ietnū. quō exal
tabit̾ a tra:ꝛ id ē quō crucis passioē
morietr̾:· Hoc enī eū dixisse itellige
bāt: qd̾ facē cogitabāt. Nō gͦ eis vboꝝ
istoꝝ obscuritatē apuit ifusa sapia: sz
stimulata gsciā. Dixit gͦ eis ihs. Ad
huc modicū lumē ī vob est. Hic ē qd̾
itelligitis: qa xp̄s manz ietnū. Ergo
ābulate dū lucē hētis: ut nō tenebre
vos cōprehēdant. Ambulate accedite
totū itelligite. et moriturū xp̄m. et
victurū ieternū:ꝛ et sanguinē fusurū
quo redimat: et ascēsurū ī sblimia
qͦ pducat. Tenebre āt vos gphendēt
si eo mō credideītis xp̄i etnitatē: ut
negetis ī eo mortis hūilitatē. Et qui
ābulat ī tenebris: nescit qͦ vadat.
sic pt̄ offendē ī lapidē offensiōis et
petrā scandali. qd̾ fuit dn̄s cecis inde
is: sicut credētibz lapis quē reprobaue
rūt edificātes. factꝰ ē in caput āguli.
Hinc de digtate sūt credē ī xp̄m. quia
eoꝝ ipietas cōtēpsit mortuū. derisit
occisū:ꝛ et ipa erat mors gͥm mľtipli
cādi: et exaltatio trahētis p⁹ se oīa.
Cū lucē inqͥt hētis credite ī lucē: ut fi
lij lucis sitis. Cū aliqͥd veri auditum

habetis. c̾dite ī veitatē: ut renascamī
ī veitate. Hͨ locut⁹ ē ihs et abijt: et
abscōdit se ab eis. Nō ab eis q̇ credē
et diligē cepant. nō ab eis q̇ cū ramis
palmarū et laudib⁹ obuiā venerant:ꝛ
sz ab eis q̇ videbāt et iuidebāt: quia
nͨ videbāt. sz ī lapidē illū cecitate of
fendebāt. Cū āt se abscōdit ihs ab eis
qui eū occidē cupiebāt. qd̾ sepe ꝑ obli
vionē cōmonēdi estis nr̄e ifirmitati
cōsuluit: nō sue ptāti derogauit. **Epl'.**
B. lij. Incipᵗ. liij. ab eo qd̾ sc̄ptū ē. Cū āt
tāta signa fecisſz corā eis nō c̾debāt ī
eū usqz ad id qd̾ ait. Dilexit glāz hoīz ꝛ.

Renūciata dn̄s xp̄s passi
one sua ꝛ morte fructuosa
ī exaltatioē crucis. ubi
dixit se oīa tracturꝫ esse.
p⁹ se. cū itellexisset iudi
qd̾ de sua morte dixisset.
et ꝓposuisset ei q̄stionē quō dicēt se
ēē moriturꝫ cū ex lege audierīt. qd̾ xp̄s
manz ieternū:ꝛ hortat⁹ ē eos ut dū
adhuc modicū lumē ī eis ēēt. qͦ xp̄m
eternū ēē didicissēt. ābularēt. ut totū
discēnt. ne gprehenderet̾ a tenebris:
et cū hͨ ēēt locut⁹ abscondit se ab eis.
Hͨ in supioribz dn̄icis lcōnibz ūbisqꝫ
didicistis. Deīn itulit ewāᵗᵃ vn̄ hodier
nū caplm̄ recitatū ē et ait. Cū āt tāta
sigͥ fecisset corā eis. nō c̾debāt ī eū: ut
sermo ysaie ꝓphe implet̾ quē dixit. Dn̄e
quis credidit auditui nr̄o:ꝛ et brachi
um dn̄i cui reuelatū ē:· Ubi satis oste
dit. brachiū dn̄i ip̄m filiū dei nūcupa
tū: nō qd̾ ds̄ pr̄ figura definiet̾ carnis
hūane. eiqꝫ fili⁹ tāqͥ mēbrꝫ corporis here
at:ꝛ sz qa oīa ꝑ ip̄m fcā sūt: idō brachi
um dn̄i dcm̄ est. Sicut ēi tuū brachiū ꝑ
qd̾ oparis:ꝛ sic di brachiū dcm̄ ē eius
v̇bū: qa ꝑ vbū opat⁹ ē mūdū. Cur ēi hō
brachiū ut aliqͥd opet̾ extendit:ꝛ ni quia
nō cōtinuo fit qd̾ dixit:· Si āt tāta
ptāte ꝓualēt. ut sine vllo motu cor
poris sui qd̾ dicēt fiēt: brachiū ei⁹ vbū
ei⁹ ēēt. Sz dn̄s ihs di pr̄is vnigenit⁹
fili⁹. sicut nō est pr̄ni corporis mēbrū:
ita nō ē cogitabile vl' sonabile ac trā
sitoriū vbū:ꝛ qa cū oīa ꝑ ip̄m fcā sūt:
dei vbū erat. Cū gͦ audim⁹ brachiū dei
pr̄is ēē deū filiū. nō nobis obrepat cō
suetudo carnalis:ꝛ sz qn̄tū illo donāte pos

sumus dei virtutem et sapientiam cogitemus: per quem facta sunt omnia. Tale quippe brachium nec porrectum extenditur: nec collectum contrahitur. Non est enim ipse qui pater: sed unum sunt ipse et pater. et equalis patri ubique totus est sicut pater: ne aliqua pateat occasio detestabili errori eorum qui dicunt solum esse patrem: sed pro diversitate causarum ipsum dici filium. ipsum dici spiritum sanctum: et in hiis verbis audeant dicere. Ecce videtis quia solus est pater. si brachium eius est filius: non enim due sed una persona est homo et brachium eius. non intelligentes neque advertentes quorumlibet verba de rebus aliis ad res alias transferri propter aliquam similitudinem etiam in locutionibus cotidianis de visibilibus et notissimis rebus: quanto magis ut nobis ineffabilia quomodolibet dicantur. que dici sicuti sunt omnino non possunt. Nam et homo alterum hominem per quem solet agere. quippe agit. brachium suum appellat: et si ei auferatur. dolens dicit. brachium perdidi. et ei qui abstulerit dicit: brachium meum mihi abstulisti. Intelligant ergo quomodo dicatur filius brachium patris. per quod pater operatus est omnia: ne hoc non intelligendo et in suis erroris tenebris permanendo. similes sint ipsis iudeis de quibus dictum est. Et brachium domini cui revelatum est. Hic occurrit alia questio. de qua quidem ut competenter aliquid disputetur. et omnes eius latebrosissimi sinus perscrutentur et excutiantur ut dignum est. nec me circa virum esse arbitror: nec angustias temporis. nec nostre capacitatis. Tamen quia differre ad alia vestra expectatione non sinimur. et aliquid interim dicamus: accipite quod poterimus. et ubi nostre expectationi non sufficerimus. ab illo incrementum poscite: qui nos plantare posuit et rigare. Quia sicut dicit apostolus. neque qui plantat est aliquid. neque qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Quidam ergo inter se mussitant et ubi possunt aliquando proclamant: et turbulenta disceptatione contendunt dicentes. Quid fecerunt iudei. vel que culpa eorum fuit. si necesse erat ut sermo ysaie prophete impleretur quem dixit. Domine quis credidit auditui nostro. et brachium domini cui revelatum est. Quibus respondemus dominum prescium futurorum per prophetam predixisse infidelitatem iudeorum: predixisse tamen non fecisse. Non enim propterea quemquam deus ad peccandum cogit: quia futura hominum peccata iam novit. Ipsorum enim prescivit peccata non sua: non cuiusquam alterius sed ipsorum. Quapropter si ea que ille prescivit ipsorum non sunt ipsorum. non vere ille prescivit. Sed quia illius prescientia falli non potest: sine dubio non alius sed ipsi peccant: quos deus peccatores esse prescivit. Fecerunt ergo peccatum iudei quod eos facere non compulit cui peccatum non placet: sed facturos esse predixit. quem nichil latet. Et ideo si non malum sed bonum facere voluissent non prohiberentur. et hoc facturi providerentur ab eo qui novit quid sit quisque facturus: et quid ei sit pro eius opere redditurus. Sed ea que sequuntur ewangelii verba plus urgent: et profundiorem faciunt questionem. Adiungit enim et dicit. Propterea non poterant credere: quia iterum dixit ysaias. Excecavit oculos eorum. et induravit cor eorum. ut non videant oculis et intelligant corde: et convertantur et sanem eos. Dicitur enim nobis. Si non potuerunt credere. quod peccatum est hominis faciendis quod non potest facere. Si autem non credendo peccaverunt: potuerunt ergo credere. et non fecerunt. Si ergo potuerunt. quomodo dicit ewangelium. propterea non poterant credere. quia iterum dixit ysaias. Excecavit oculos eorum. et induravit cor eorum. ut quod est gravius ad deum referatur causa quare non crediderunt quandoquidem ipse excecavit oculos eorum et induravit cor eorum. Non enim hoc saltem de dyabolo dicitur. sed de deo: quod ipsa prophetica scriptura testatur. Nam si arbitremur hoc dictum de dyabolo quod excecavit oculos eorum. et cor induravit. laborandum quomodo illorum culpam quia non crediderunt possumus ostendere: de quibus dicitur non poterant credere. Deinde quid respondebimus de alio prophetie ipsius testimonio. quod posuit paulus apostolus dicens. quod querebat israel hoc non est consecutus. electio autem consecuta est. ceteri vero excecati sunt sicut scriptum est. Dedit illis deus spiritum compunctionis oculos ut non videant et aures ut non audiant. usque in hodiernum diem. Audistis fratres propositam questionem: nempe quam profunda sit cernitis. Sed tamen ut possumus respondemus. non poterant credere. quia hoc ysaias propheta predixit. Propheta autem predixit: quia deus hoc futurum esse prescivit. Quare autem non poterant si a me queratur. cito respondeo: quia nolebant. Malam quippe voluntatem eorum previdit deus: et per prophetam prenuntiavit ille cui abscondi non potest futurum. Sed aliam causam inquis dicit propheta: non voluntatem eorum. Quam causam dicit propheta. non voluntatem eorum. Quia dedit illis deus spiritum compunctionis. oculos ut non videant. et aures ut non audiant: et excecavit oculos eorum et induravit cor eorum. Etiam hoc eorum voluntatem meruisse

rñdeo. Hic enī excecat. sic obdurat de⁹.
deserēdo et nō adiuuādo: qd' occulto iu
dicio facē pt. iniq° nō pt. Hoc ōino pie
tas religiosoꝝ īcōcussū. debꝫ īuiolatū
qꝫ seruaē. sicut apl's cū eandē ipāꝫ trac
taret difficillimā q̄stioēꝫ.⁊ qd g° dicē
m⁹ īquit. nūq̄d īiq̄tas apud deū? Ab
sit. Si g° absit ut īiq̄tas sit ap° deū:⁊
siue q̄n adiuuat misericordit' facit. siue
q̄n nō adiuuat iuste facit: q̄a oīa non
temeritate ſꝫ iudicio facit. Porro si iudi
cia scōꝝ iusta sūt: q̄ntomag' sāficātis
et iustificātis dei. Iusta g° sūt ſꝫ occul
ta. Jdō cū q̄stioēs hꝰmōi ī mediū vene
rīt q̄re ali⁹ sic. ali⁹ sic. q̄re ille dō dese
rente excecat'. ille dō adiuuāte illuiat'.⁊
nō nobis iudiciū de iudicio tāti iudicis
vsurpem⁹: ſꝫ cōtremiscētes exclamem⁹
cū aplo. O altitudo diuiciaꝝ sapiē et
sāe dei.⁊ q̄ īscrutabilia sūt iudicia
ei⁹: et īuestigabiles vie ei⁹. Vn̄ dcm̄
ē in ps°. Judicia tua sic' abyss⁹ mlta.
Nō g° me fr̄es ad hāc penetrādā altitu
dinē ad hāc abyssū discutiendā. ad īscru
tabilia pscrutāda expectacō vr̄e caritatis
īpingat. Ag°sco modulū meū: sentie in
videoꝝ ꝫ modulū vr̄m. Alti⁹ ē h°. ī creme
tis meis et forci⁹ viribꝰ meis: puta q̄a
et vr̄is. Simul g° audiam⁹ āmonētem
scripturā atqꝫ dicētē. Altiora te ne q̄sieris.
et forciora te ne scrutat⁹ fuis.⁊ nō q̄a
ista negata sīt nobis: cū dōs mḡr dicat.
Nichil ē occultū qd' nō reuelabit'. Sꝫ si
in qd' puēim⁹ ī eo ābulem⁹. sic' dicat
apl's.⁊ nō solū qd' nesciam⁹ et scire debe
m⁹. ſꝫ ꝫ si qd alit' sapim⁹: id q̄ꝫ nob'
dōs reuelauit. Puēim⁹ āt in viā fidei
hāc pseuerātissie teneam⁹: ipa pducet
ad cubiculū regis ī quo sīt om̄s the
sauri sapiē et sāe abscōditi. Nō enī
dn̄s ipē ih̄s xp̄s sīue illis magnis et
p̄cipue electis discipulis īuidebat. q̄n
dicebat. Multa hēo vobis dicē: ſꝫ nō
potestis illa portaē mō. Ambulādū
ē pficiendū ē. crescēdū ē. ut sint cor
da vr̄a capacia eaꝝ rerū. q̄s capere
mō nō possum⁹. Qd' si nos ultim⁹
dies pficiētes īueneit: ibi discem⁹ qd'
hic nō potuim⁹. Si q̄s āt istā q̄stioēꝫ
liq̄dius et meli⁹ nouit se posse. et con
fidit expone: absit ut nō sim paciō
discē q̄p docē:⁊ tātū ne audeat q̄sq̄ libe
rū arbitriū sic defendē: ut nobis orōnē
qua dicim⁹. ne nos īferas ī tēptatiōēꝫ
conet' auferre. Rursus ne q̄sq̄uā neget
volūtatis arbitriū. et audeat excusare
pctm̄.⁊ ſꝫ audiam⁹ dn̄m et p̄cipientē et
opitulantē et iubentē qd facē debeam⁹:
et adiuuātē ut implē possim⁹. Nā et
quosdā nimia sue volūtatis fiducia
extulit ī supbiā: et quosdā nimia sue volū'
diffidē'a deiec' ī negligē'cꝫ. Illi dicūt. Vt qd ro
gā⁹ dm̄.⁊ ne vīcam' ī tēptaōe. qd' ī nr̄a ē ptāte?
Isti dicūt. Vt qd conam' bn̄ viuē.⁊ qd' ī dī ē ptāte?
O dn̄e o pr̄. q̄ es in celis. ne nos īferas
ī qualibꝫ istaꝝ tēptacōnū: ſꝫ libera nos
a malo. Audiam⁹ dn̄m dicētē.⁊ rogaui
p te petre ne deficiat fides tua: ne sic
existimem⁹ fidē nr̄āꝫ eē in libero arbi
trio. ut diuino nō egeat adiutorio. Audia
m⁹ et ewāgelistā dicētē. Dedit eis po
testatē filios dei fieri.⁊ ne ōino existime
m⁹ ī nr̄a ptāte nō eē qd' credim⁹: re
cipim̄ ī vtroqꝫ illi⁹ bn̄ficia cogitam⁹.
Nā et agende sūt grāe. q̄a data ē ptās:
q̄a data ē ptās: et orādū ne succūbat īfir
mitas. Ipa ē fides q̄ p dilcōēꝫ opat'. sic'
ei⁹ mēsurā dn̄s cuiqꝫ ptit⁹ ē: ut q̄ glā
tur nō in seipo ſꝫ ī dn̄o glietur. Non
itaqꝫ mirū ē. q̄a nō poterat credē q̄rū
volūtas sic supbierat.⁊ ut ignorātes
dei iusticiā suā q̄ꝫ volentes cōstituē: sic'
de illis dicit apl's. Justicie dei nō sūt sub
iecti. Qa enī nō ex fide. ſꝫ tāq̄ ex opibꝫ
timuerūt: ipo suo timore cecati offen
derūt ī lapidē offensiōis. Hic āt dcm̄
ē nō poterāt. ubi ītelligēdū ē qd' nole
bāt: q̄admodū dcm̄ ē de dn̄o dō nr̄o.
si nō credim⁹ ille fidel' pmanet. negare
seipm̄ nō pt. De oīpotente dcm̄ ē. nō
pt. Sicut g° qd' dn̄s seipm̄ negaē nō
pt. laus ē volūtat' diuie: ita qd' illi nō
poterāt credē. culpa volūtatis ē huāne.
Ecce dico et ego q̄t q̄t tā supbe sapiūt.
ut sue volūtatis viribꝰ tm̄ existiment
eē tribuendū.⁊ ut negēt sibi eē ne
cessariū. diuinū adiutoriū ad bn̄ viuē
dū: nō pnt credē ī xp̄m. Nō enī aliqd
psūt sillabe nōis xp̄i et sacrāmēta xp̄i:
ubi resistit' fidei xp̄i. Fides āt xp̄i ē
credē ī eū. q̄ iustificat impiū: credē
mediatorē sine q° īterposito nō recon
siliam' dō. credē ī saluatorē q̄ uēit qd'
pierat q̄rē atqꝫ saluaē.⁊ credē ī eū q̄

dixit: sine me nichil potestis facere. Cum
g°. ignorans dei iusticiam q̄ iustificat impi9.
suā vult constituere q̄ comitat̄ superb9: in
huc nō pt credere. Hinc et illi nō pote
rant credere: nō qa mutari hoies ī melius
nō pnt: ſz q̄diu talia sapiunt. nō pnt
credere. Hinc excecant̄ et indurant̄: qa ne
gādo diuinū adiutoriū nō adiuuatur.
Hoc de iudeis q̄ excecati et indurati sūt
de9 p̄sciuit: atq̄ʒ ī ei9 spū pp̄ha p̄dixit.
Qd̄ vō addidit et conuertant̄ et sanem
eos. vtrū subaudiendū sit nō. id ē nō qū
tant̄. conexa desr̄ sua ubi dictū ē: ut nō videat
oclis ⁊ ītelligat corde. qa ⁊ hic vtiqʒ dictū ē ut
nō itelligant. ⁊ ipā eī quūsio de illis ī gr̄a ē au d̄: de9 ✗
vtrū q̄rendū nos: an ✗ forte et h°. de superne medicīe mīa sunt
ītelligendū ē. ut qm̄ puse et superbe vo
lutatis erant et suā iusticiā constituere vole
bat. ad h° desereret̄ ut excecaret̄. ad h°.
excecaretur ut offenderet ī lapide offen
sionis. et iplet̄ facies eoꝝ ignominia:
atqʒ ita humiliati quererēt nomē dni ⁊ nō
suā qua īflat̄ superb9: ſz iusticiā dei qua
iustificat̄ ipius. H°. eī multis eoꝝ pfiat ī
bonū q̄ de suo scelē compuncti ī xp̄m pstea
crediderūt: p quibʒ et ipe orauerat dicēs.
Pr̄ ignosce illis: qa nesciūt qd̄ faciūt. De
qua eoꝝ ignorātia et apl's dicit. Testio̅ ɔ
illis phibeo. qa zelū dei hnt: ſz nō scdm̄
sciaʒ. Tūc eī et h°. subiūxit atqʒ ait. Ig
norantes enī dei iusticiā et suā volētes
constituere: iusticie dei nō sūt subiecti. Hec
dixit ysaias qn̄ vidit glaʒ dei: et locut9
ē de eo. Qd̄ viderit ysaias et h°. quō ad
dnm̄ xp̄m ptineat: ī lib° ei9 legendū et
ītelligendū ē. Vidit eī nō sicuti ē. ſz mō
quodā significatiē: sic̄t pphēe visio fuerat
īformanda. Ita vidit et moyses: et tn̄ ei
q̄ videbat dicebat. Si īueni graz an̄ te.
ostende m̄ temetipm̄ maifeste. ut videā
te: qa nō videbat sicuti ē. Qn̄ at̄ nob
h°. futurū sit: idē iste scs̄ iohēs ewā̄ta
ī ep̄la sua dicit. Dilc̄issimi filij di sum9:
et nōdū apparuit qd̄ erim9. Scim9 qa cū
appuerit siīles ei erim9: qm̄ videbim9
eū sicuti ē. Poterat eī dicere qm̄ videbi9
eū: et nō addere sicuti ē. ſz qa sciebat
a quibusdā patribʒ et pphetis visū. ſz nō
sicuti ē: ideo cū dixissʒ videbim9 eū. ad
didit sicuti ē. Neq̄ eī vos fallant frēs
eoꝝ. qui dicūt īuisibilē patrē: et visi
bilē filiū. Hij eī h°. asserūt q̄ putant eū

eē creaturā: n̄c ītelligūt scdʒ qd̄ dctm̄ ē.
Ego et pr̄ vnū sum9. Porro9 ī forma di
in q̄ equal' ē patri. ⁊ fili9 īuisibilis
ē. Vt at̄ ab hoibʒ videret̄. formā serui ac
cepit: et ī silitudiēʒ hoim̄ fcūs. visibil'
fcūs. Ostendit g° se ⁊ anq̄ suscaperet
carnē oclis hoim̄ sic̄t voluit ī subiecta
sibi creatā: nō sicuti ē. Mundem9 corda
p fidē: ut illi ieffabili. et ut ita dicam.
inuisibili visiōe ppareim̄. Bt̄i eī mūdo
corde: qm̄ ipi deū videbūt. Verūptn̄ ex
pncipibʒ multi crediderūt ī eū: ſz pp̄ter
phriseos nō confitebātur: ut de synago
ga nō eicerent̄. Dilexerūt enī glaʒ hoi
nū magis q̄ glaʒ dei. Videte quadmo
dū notauerit ewāta et pbauerit q̄sdā.
q°s tn̄ in eū credidisse dixit. q̄ in hoc
ingressu fidei nō pficeret amorē q°ʒ hu
mane glīe. pficiēdo superet: quē supa
uerat apl's dicēs. Michi at̄ absit glo
riari. nisi ī cruce dnī nr̄i ihū xp̄i: p q̄
m̄ mūd9 crucifix9 ē et ego mūdo. Ad h°
enī et ipe dn̄s crucē suā ubi eū demē
tia superbe īpietatis irrisit. ī eoꝝ qui ī
illū crederēt frontib9 fixit: ubi quad
modū sedes verecūdie: ut de noīe eius
fides nō erubescat: et magis dei glaʒ
quā hoim̄ diligat. Expl's ē liij. In. liiij.
ab eo loco qd̄ ait ihs. Q̄ credit ī me nō
credit ī me. ſz ī eū q̄ me misit. usqʒ ad
id qd̄ ait. Sʒ q̄ mis̄t me pr̄. ipe mādatū
m̄ ded̄t. quid dicā et quid loquar.

Loquente dno nr̄o ihū xp̄o
apud iudeos et tanta mira
culoꝝ signa faciente. qdā
crediderūt p̄destinati ī vi
tā etnā. q°s etiā vocauit
oues suas. qdā vō nō cre
diderūt n̄c poterāt credere. eo qd̄ occulto n̄c
tn̄ iniusto iudicio dei fuerat excecati et
indurati. deserēte illo q̄ superbis resistit.
humilib9 at̄ dat graz. Eoꝝ at̄ q̄ crediderūt
alij usqʒ adeo confitebātur. ut palmarū
ramis acceptis venienti occurrerēt ī ead
laudis confessiōe letātes. alij vō ex pn
cipibʒ nō auderēt confiteri. ut de synago
ga nō eicerent̄. q°s notauit ewāta dn̄s.
qd̄ dilexerūt glaʒ hoim̄ magis q̄ glaʒ
dei. Eoꝝ etiā q̄ nō crediderūt. alij erāt
postea credituri. q°s p̄uidebat ubi ait.
Cū exaltaueritis filiū hoīs. tūc cogno
scetis qa ego sū. alij vō ī eadē īfideli

Et q̄ vidȝ me vidȝ eū qui me misit.

tate mansuri. q̄r̄ inmutatix ē ī gēte ista
iudeoꝝ. q̄ p̄imodū debellata. ad testio̅ī
ꝓphie q̄ de xp̄o scripta ē. ī toto pene orbe dis
psa ē. Hys ita se h̄ntib9 et sua iā ꝓpi
quāte passiōe. ihs clamauit ꝛ dixit.
vn̄ lc̄io cepit hodierna. Qui c̄dit ī me.
nō credit ī me s̄ȝ ī eū q̄ misit me. Iā
dixerat quodā loco. mea doctrina nō est
mea. s̄ȝ ei9 q̄ misit me. ubi ītellexim9
eni doctrinā suā dixisse v̄bū p̄ris. qd̄
ē ip̄e. q̄d et h̄o significasse dicēdo. mea doc
trina nō ē mea s̄ȝ ei9 q̄ misit me. qd̄ a
seipo nō eēt. s̄ȝ h̄eret a q̄o eēt. De9 eni
de dō fili9 p̄ris. p̄r āt nō de9 de deo. s̄ȝ
de9 pater filij. Nūc āt qd̄ ait. Qui cre
dit ī me nō credit ī me. s̄ȝ ī eū q̄ misit
me. Quō ītellecturi sum9. n̄ qā hō appe
bat hoīb9. cū lateret deus. Et ne puta
rēt h̄o eū eē tm̄mō qd̄ videbāt. talē ac
tm̄ se volēs credi. q̄lis ꝛ q̄ntus ē p̄r. q̄ cre
dit ī me inq̄t nō credit ī me id ē ī h̄o
qd̄ videt. s̄ȝ ī eū q̄ misit me id ē ī p̄rēȝ.
Sȝ qui credit ī p̄rēȝ. nēc̄e ē eū c̄dat eē
p̄rēȝ. Qui āt credit eū p̄rēȝ nēc̄e ē ut
credat eū h̄re filiū. ac p̄ h̄o q̄ credit ī p̄rēȝ.
nēc̄e ē ut credat ī filiū. Sȝ ne quisq̄
h̄o credat de vnigēito filio qd̄ de hys
q̄ dcī sūt filij dei s̄c̄d̄m grāȝ. nō sc̄dȝ na
turā. sic̄t ait ewā̄ta dedit eis p̄tātē
filios dei filij. vn̄ et illud ē qd̄ ip̄e do
mi9 ᵹmemorauit ī lege dc̄m. Ego dixi
dij estis. et filij excelsi om̄s. Ꝑtea dixit.
Qui c̄dit ī me nō c̄dit ī me. ne totū qd̄
de xp̄o credit̄ s̄c̄d̄m hoīeȝ credet̄. Ille ḡo in
quit credit ī me. q̄ nō credit ī me sc̄dȝ
id qd̄ videt me. s̄ȝ ī eū q̄ me misit. ut
cū credit ī p̄rēȝ. credat eū h̄re filiū sibi
equalē. et tūc v̄e credat ī me. Nā si pu
tauerit eū nō h̄re nisi filios sc̄dȝ q̄ sūt
eius vtiq̄ȝ creatā nō v̄bū s̄ȝ f̄cā p̄ v̄bū
n̄c h̄re filiū eq̄lē sibi atq̄ȝ coeternū s̄p
natū. p̄iter īcōmutabilē. ex n̄llo dissi
milē atq̄ȝ īparē. nō credit ī p̄rēȝ q̄ eū
misit. qā nō est h̄o p̄r qui eū misit.
Et ido cū dixiss̄ȝ. Qui credit ī me non
credit ī me. s̄ȝ ī eū q̄ misit me. ne pu
taret̄ sic voluisse ītelligi p̄rēȝ. tāq̄ȝ pa
trē m̄ltoꝝ filioꝝ. p̄ grāȝ regenēatoꝝ
nō vnici v̄bi equalis sibi. cōtinuo sub
iecit. et q̄ videt me. videt eū q̄ misit
me. Nūq̄d ait. q̄ videt me nō videt me.
s̄ȝ eū q̄ misit me. sicut dixerat q̄ credit ī
me s̄ȝ ī eū q̄ me misit. Illud nāq̄ȝ dixit.
ne sic̄t videbat̄ credet̄ tm̄mō fili9 hoīs.
Hoc āt dixit ut p̄ri credet̄ eq̄lis. Qui
credit īquit ī me. nō credit ī h̄o qd̄ vidȝ
me. s̄ȝ credit ī eū q̄ misit me. ut cū cre
dit ī p̄rēȝ q̄ sibi equalē genuit me nō
quō me videt. s̄ȝ sic credat ī me. quō ī
eū q̄ misit me. Vsq̄ȝ adō eī n̄r distat ī
ter eū et me ut q̄ videt me videat eū
q̄ misit me. Aplo̅s suos certe ip̄e dn̄s xp̄s
misit qd̄ eoꝝ ꝛ nomē indicat. Nā sicut
grēce angl̄i latīe nūcij vocāt̄. ita grēce apli
latīe missi appellāt̄. nūq̄ȝ tn̄ aliq̄s aplo
rū dicē audēt. Qui c̄dit ī me nō c̄dit ī
me. s̄ȝ ī eū q̄ misit me. Oīno eī nō dicet.
qui c̄dit ī me. Credim9 eī aplo. s̄ȝ nō cre
dim9 ī aplm. Nō eī apl̄s iustificat ip̄iū.
Credēti āt ī eū q̄ iustificat ip̄iū. deputa
tur fides ei9 ad iusticiā. Posset dicē apl̄s.
qui recipit me recipit eū q̄ misit me. ul̄
q̄ audit me audit eū q̄ misit me. Hoc
eni eis ip̄e dn̄s ait. Qui uos recipit me
recipit. et q̄ recipit me. recipit eū q̄ me
misit. qā dn̄s hōrat̄ ī seruo et p̄r ī filio
s̄ȝ p̄r tāq̄ȝ ī filio. dn̄s tāq̄ȝ ī seruo. Fili9
āt vnigēit9 rc̄e dicē potuit. Credite ī
deū et ī me credite. Et qd̄ nūc ait qui
credit ī me nō credit ī me s̄ȝ ī eū q̄ me
misit. nō abstulit ī se credētis fidem.
s̄ȝ noluit ī forma serui remanē c̄dēn
te. qm̄ cū quisq̄ȝ c̄dit ī p̄rēȝ q̄ eū misit.
ꝓtīo credit ī filiū sine q̄o p̄rēȝ nō eē
cogitat. et ita credit ut credat eq̄lem.
qm̄ seq̄t̄ q̄ videt me. videt eū q̄ misit
me. Attende cetā. Ego lux ī mūdū veī.
ut oīs q̄ credit ī me. ī tenebris nō ma
neat. Dixit q̄dā loco discip̄lis suis.
Vos estis lux mūdi. nō p̄t ciuitas ab
scondi sup̄ mōtē cōstituta. neq̄ȝ accē
dūt lucernā et ponūt eā s̄b modio s̄ȝ su
p̄ cādelabrꝫ. ut luceat oīb9 q̄ ī domo
sūt. sic luceat lumē v̄rm corā hoībus
ut videāt opa v̄rā bona. et glificēt pa
trē v̄rm qui ī cel̄ est. nō tn̄ eis dixit.
uos lux veīstis ī mūdū ut oīs q̄ credit
ī vos ī tenebris nō maneat. nusq̄ȝ hoc
legi posse ꝯfirmo. Lumīa ḡo s̄t om̄s
sc̄ā. s̄ȝ credēdo ab eo illumināt̄ a q̄o si q̄s
recesserit tenebr̄abit̄. lumē āt illud q̄o
illumināt̄ a se recedē nō p̄t. qā īcōmu
tabl̄e oīno ē. Credim9 ḡo lumī illumīa
to sicut ꝓphe sic̄t aplo. s̄ȝ ido illi c̄dim9

ut non in ipsum credamus quo illuminatur ut et nos illuminemur, non ab alio sed cum illo a quo ille. Cum autem dicit ut omnis qui credit in me in tenebris non maneat, satis manifestat omnes se in tenebris invenisse. Sed ne in eis tenebris maneant in quibus inventi sunt, debent credere in lucem que venit in mundum, quia per illum factus est mundus. Et si quis inquit audierit verba mea et non custodierit, ego non iudico eum. Mementote quod vos audisse in superioribus lectionibus novi, et qui obliti forte estis recolite, et qui non affuistis sed adestis audite. Quomodo dicit Filius ego non iudico eum, cum dicat alio loco: Pater non iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio, nisi quia intelligendum est modo non iudico eum. Quare non modo iudicat? Attende quod sequitur: Non enim veni inquit ut iudicem mundum, sed ut salvificem mundum, id est ut salvum faciam mundum. Nunc ergo tempus est misericordie, post erit iudicii, quia misericordiam inquit et iudicium cantabo tibi Domine. Sed de ipso et futuro novissimo iudicio videte quid dicat: Qui spernit me et non accipit verba mea, habet qui iudicet eum. Sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in novissimo die. Non ait: qui spernit me et non accipit verba mea, ego eum non iudico in novissimo die. Hoc enim si dixisset, non video quomodo posset esse contrarium illi sententie ubi ait: Pater non iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio. Cum vero dixit qui spernit me et non accipit verba mea, habet qui iudicet eum, expectantibus autem quis nam ille esset, secutus adiunxit: Sermo quem locutus sum ille iudicabit eum in novissimo die, satis manifestavit seipsum iudicaturum in novissimo die. Seipsum quippe locutus est, seipsum annunciavit, seipsum ianuam posuit qua ipse ad oves pastor intraret. Aliter itaque iudicabuntur qui non audierunt, aliter qui audierunt et contempserunt. Quicumque enim sine lege peccaverunt, ait apostolus, sine lege et peribunt, et qui in lege peccaverunt per legem iudicabuntur. Quia ego inquit ex meipso non sum locutus. Ideo se dicit non locutum ex seipso quia non est a seipso. Iam hoc sepe diximus, iam hoc tamquam notissimum non docere sed commonere debemus. Sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam et quid loquar. Non laboremus si cum eis nos loqui sciremus cum quibus superiora locuti sumus, et cum eis ipsis non omnibus sed qui audierunt memoria retinentibus. Nunc vero quia fortasse aliqui assunt qui non audie-

runt eis, quamquam sunt fideles qui obliti sunt quod audierunt, propter illos proferat moras nostras qui audita meminerunt. Quomodo dat mandatum Pater unico Filio? quo verbo loquitur Verbo, cum sit ipse Filius unigenitum Verbum? Numquid per angelum, cum per ipsum creati sunt angeli? Numquid per nubem, que quando sonuit ad Filium non propter Filium sonuit, quod alibi dicit ipse, sed propter alios quos ita oportebat audire? Numquid per sonum labiis emissum, qui non habet corpus, nec aliquo locorum intervallo Filius a Patre separatur, ut sit inter illos aer medius quo pulsu vox fiat et in aurem veniat? Absit ut talia de illa incorporea et ineffabili substantia suspicemur. Filius unicus est verbum Patris et sapientia Patris, in illa sunt omnia mandata Patris. Neque enim Patris mandatum Filius aliquando nesciebat, ut eum necesse esset ex tempore habere quod antea non habebat. Ita enim a Patre quod habet accepit, ut nascendo acceperit, dederit quoque illi gignendo. Nam et vita est et vitam accepit utique nascendo, non prius sine vita existendo. Quia et Pater habet vitam, et quod habet est, nec accepit tamen quia non ex aliquo est. Filius autem accepit vitam donante Patre a quo est, et ipse quod habet est. Habet enim vitam et vita est. Ipsum audi loquentem: Sicut habet inquit Pater vitam in semetipso, sic dedit et Filio habere vitam in semetipso. Numquid existenti et non habenti dedit? Sed eo dedit quo genuit, qui vitam genuit et ita genuit vitam. Et quia parem genuit non imparem vitam, ideo donum est: sicut habet ipse vitam in semetipso, sic dedit Filio habere vitam in semetipso. Vitam dedit quia gignendo vitam quid dedit nisi esse vitam? Et quia eterna est ipsa nativitas, numquam non fuit Filius qui est vita, numquam fuit Filius sine vita. Et sicut est nativitas eterna, sic est qui natus est vita eterna. Ita et mandatum non quod Filius non habebat Pater dedit, sed sicut dixi in sapientia Patris, quod est verbum Patris, omnia mandata sunt Patris. Dicitur autem mandatum datum, quia non est a seipso cui dicitur datum. Et hoc est dare Filio sine quo numquam Filius fuit, quod est gignere Filium qui numquam non fuit. Sequitur autem: Et scio quia mandatum eius vita eterna est. Si ergo vita eterna est ipse Filius, et vita eterna est mandatum Patris, quid aliud dictum est quam ego sum mandatum Patris? Proinde et id quod adiungit et dicit: que ego loquor, sicut dixit mihi Pater sic loquor, non accipiamus dixit mihi quasi per verba locutus sit unico Verbo, aut egebat Dei verbis Dei Verbum. Dixit ergo Pater Filio sicut dedit Filio

vitā. nō qd̓ nesciebat ul' nō hēbat. ꝫ
qd̓ ipē fili9 erat. Qd ē āt sicͭ dixit in
pꝫ sic loqͥr. ĩ ūbū loqͥr. Ita ille dixit
ut verax. ita iste loqͭ ut veitas. Ve
rax āt genuit veitatē. Qd g͡ᵒ iā dicet
veitati. Nō enī īpsctā eāt veitas: cui
verū aliqͥd addēetur. Dixit g͡ᵒ veitati.
qͥa genuit veitatē. Porro ipā veitas
sic loqͭ ut ei dcm̄ ē. ꝫ ītelligētib9 q̄s
docet ut nata ē. Ut āt credent hōies
qd̓ ītelligē nōdū valēt. ex ore carnis
ūba sonuerūt et abierūt. Trāsuolātes
soni strepuerūt. pactis morulis tpm
suoꝝ. ꝫ res ipā qͥrū sig̃ fūt soni. tra
iecte q̄dāmō ī eoꝝ meōriā q̄ audiert.
eciā ad nos p lrās q̄ visibilia st̄ ꝑue
nerūt. Nō sic loqͭ veitas. ītelligenti
bus mētib9 loqͭ intꝰ. sine sono īstru
it. ītelligibili luce ꝑfudit. Qui g͡ᵒ pt
ī ea videˀ natitatis ei9 etnitatē ipē
illā sic audit loqͥtē. sicͭ ei dixit pꝫ qd̓
loqͥret. Excitauit nos ad magnū de
siderīū ītēioris dulcedinis sue. ꝫ cres
cēdo capim9 ābulādo cresim9. ꝑficie
do ābulam9 ut ꝑueīre possimus.

Explicit sermo .liiij.

Incipiunt sermōēs sc̄ī augustini
epi. a cena dn̄i usqꝫ ad finem e
wangelij scd̄m iohānem.

[C]ena dn̄i scd̄ꝫ iohā
nē aduiuāte ipso
debitis ē explicā
da tractatib9 et ut
nobis posse dona
ueit explanāda.
Ante diē āt festū
pasche sciēs ihs
qͥa veit hora ei9.
ut tn̄seat ex h̄ᵒ mūdo ad prēꝫ. Cū di
lexisset suos qui erāt ī mūdo usqꝫ in
finē dilexit eos. pascha frēs nō sicut
qͥdā existimāt grecū nome ē ꝫ hebreū.
oportunissiē tn̄ occurrit ī h̄ᵒ noīe qͥdā
cōgruētia utrarꝫqꝫ liguaꝝ. Qa enī
passio grēce paschī dicͭ. idō pascha pas
sio putata ē. velut h̄ᵒ nome a passiōe
sic appellatū. In sua vō lingua h̄ᵒ est
ī hebrea. pascha tn̄situ9 dꝛ. ꝓptea tūc
pͥmū pascha celebrauit ꝑpl's dei. qn̄ ex
egipto fugiētes. rubrū mare tn̄sierūt.

Nūc g͡ᵒ figura illa ꝓphica ī veitate cōpleta
ē. cū sicut ouis ad īmolādū ducit xp̄s.
cui9 sanguīe illitis postib9 nr̄is. id ē cui9
signo crucis signatis frontib9 nr̄is a ꝑdici
one h̄9 sc̄li. tāq̄ a captiuitate ul' ītemp
tiōe egiptia libeam̄. et agim9 saluber
rimū trāsitū cū a dyabᵒ tn̄sim9 ad xp̄m.
et ab isto īstabili sc̄lō ad ei9 fūdatissimū
regnū. Idō qͥppe ad deū ꝑmanētē tn̄sim9.
ne cū h̄ᵒ mūdo tn̄seūte tn̄seam9. Ex hīc
nobis collata grā dn̄i laudās apl's dicit.
Qui eruit nos de ꝑtāte tenebraꝝ. et tn̄s
tulit ī regnū filij caritatis sue. H̄ᵒ itaqꝫ
nomē id ē pascha qd̓ latīe ut dixi tn̄si
tus nūcupatꝛ velut īterpretās nob' btūs
euāg̃ta. Añ diē inqͥt festū pasche sciēs
ihs. qͥa veit ei9 hora. ut tn̄seat de hoc
mūdo ad prēꝫ. Ecce pascha. ecce tn̄situs.
Vn̄ et quo: De h̄ᵒ licet mūdo ad prēꝫ.
Hpes mēbris ī capite ē data. qd̓ es
sent illo trāseūte sine dubio secutu
ri. Qd g͡ᵒ īfideles et ab h̄ᵒ capite atqꝫ
ab ei9 corpe alieīꝰ nōne et ipi tn̄seūt
qui nō ꝑmanēt: Trāseūt plane ⁊ ipi.
Sꝫ aliud ē trāsire de mūdo. aliud tn̄
sire de mūdo. aliud tn̄sire cū mūdo. aᵈ
ad prēꝫ. aᵈ ad hostē. Nā et egiptij tn̄
sierūt nō enī ꝑseqͥdo mānserūt. nō tn̄
tn̄sierūt p mare ad regnū. ꝫ ī mari
ad īteitū. Sciēs g͡ᵒ ihs qͥa veit ei9 hō
ra ut trāsiret ex h̄ᵒ mūdo ad prēꝫ. cū
dilexissꝫ suos qui erāt ī mūdo. ī finē
dilexͭ eos vsqꝫ ut ⁊ ipi de h̄ᵒ mūdo ubi
erāt. ad suū caput qd̓ hinc tn̄sisset
eius dilectiōe trāsiret. Qd ē enī in fi
nē. nisi ī xp̄m: Finis enī legis xp̄s
att apl's ad iusticiā oī credenti. finis
ꝑficiēs nō īterficiēs: finis qͦusqꝫ ca
mus nō ubi peam9. Sic oīno ītelli
gēdū ē. Pascha nr̄m īmolat9 ē xp̄s.
ipē ē finis nr̄: ī illo ē trāsit9 noster.
Nō idō posse ista ūba ewāgelica qͥdā
huāno mō eciā sic accipi: tāq̄ usqꝫ ad
mortē xp̄s dilexissꝫ suos. Huana est
h̄ᶜ sn̄ia. nō diuina. Neqꝫ enī nos hūc
usqꝫ ille dilexit: q̄ sp̄ et sine fine nos
diligit. Absit ut dilectiōē morte fi
nierit: q̄ nō est morte finit9. Eciā
p9 mortē. quiqꝫ frēs suos dilexit
diues ille supb9 atqꝫ īpius ⁊ usqꝫ
ad mortē nos dilexisse putād9 ē xp̄s.
Absit hm̄i. neqꝫ g̃ nos diligēdo usqꝫ

ad morte veniret. si dilcoez nraz morte
finiret. Nisi forte ita sit itelligedu i
fine dilexit eos. usqz ad morte dilexit
eos: qa tm dilexit eos. ut moreret p eos.
Hoc eni testatus e dices. Maiore hanc
caritate nemo hz. qua ut aiaz sua po
nat quis p amicis suis. Ita sane no
phibem9 intelligi i fine dilexit. usqz
ad morte dilexit: idest usqz ad morte
illu dilcio ipa pduxit. Et cena iquit
fca cu dyabol9 misissz i cor ut tradet
eu iudas symois scariothis: sciens qa
oia dedit ei pr in man9. et quia a do
exyt et ad deu vadit. surgit a cena et
ponit vestimeta sua. Et cu accepisset
lintheu pcinxit se. Dein mittit aqua
i pelui. et cepit lauare pedes discipuloz.
et extergere lintheo quo erat pcinct9.
Non ita debem9 itelligere cena facta. ve
luti ia cosupta atqz trasacta. Adhuc
eni cenabat. cu dns surrexit et pedes
lauit discipul' suis. Na postea recubuit.
et buccella suo traditori postea dedit.
utiqz cena nodu finita. h' e du adhuc
panis eet imesa. Cena g' fca dcm e.
ia pata et ad comuatu mesa usqz
pducta. Qd at ait. cu dyabol9 ia imi
sisset i cor ut tradet eu iudas symois
scariothis. si qris qd missu sit i cor iu
de: h' utiqz ut tradet eu. Missio ista
spual' suggestio e: no fit p aure. sz
p cogitacioez. ac p hoc no corpal'r sed
spual'r. Neqz eni spuale qd dicit: sp
i laude accipiendu est. Nouit apls qda
spualia nequicie i celestib: adu'sus
que nobis colluctacoez ee testat. Non
at eent maligna spualia. si non
eent maligni sps. Ab spu eni spualia
noiat. Sz quo ista fiat ut dyaboli
ce suggestioes imittatur: et huanis
cogitacoibz misceat. ut eas taqa suas
deputet ho un sit ho. nec dubitadu
e ecia bonas suggestioes a bono spu
ita lateter ac spual'r fieri. Sz inter
e qbusna eaz mes huana cosentiat.
diuino auxilio ul deserta p meritum
ul adiuta p graz. Factu g' ia fuerat
i corde iude p imissioez dyabolica:
ut tradet discipul' mgrm. sz qui non
didicerat dm. Ia tal' venerat ad con
uiuiu explorator pastoris. isidiator
saluatoris. vēditor redeptoris: ia tal'
venerat. et videbatur et tollerabatur.
et se ignorari arbitrabat. qa i eo q
volebat falle fallebat. At ille isto i
ipo corde itus ispecto. nesciete sciet
utebat. Sciens quia oia dedit ei pater
i man9: g' et ipm traditore. Na si
i maib9 no hret. no utiqz illo uteretur
ut vellet. Pin ia traditor tradit9 erat
ei que trade cupiebat: atqz ita malu
tradedo faciebat. ut de illo tradito bo
nu fieret qd nesciebat. Sciebat eni dns
qd faceret p amicis: q paciēter uteba
tur inimicis. ac s' oia dederat pr in
manus ei9. et i usu mala et i effcu
bona. Sciens ecia qa a do exyt et ad
deu vadit. n' deu cu in exiret. n' nos
deserens cu rediret. Hec g' sciens sur
git a cena et poit vestimeta sua:
et cu accepisset linteu pcinxit se. dein
mittit aqua i pelui. et cepit lauare
pedes discipuloz. et extergebat liteo
quo erat pcinct9. Debem9 dilcissimi.
sensu euageliste diligeter attende.
locutur9 quippe de tanta dni humilitate:
pus ei9 celsitudiez voluit comendare.
Ad h' ptinet qd ait. sciens qa oia de
dit ei pr i man9. et qa a deo exyt et
ad deu vadit. Cu g' illi pr oia dedis
set i man9. ille discipuloz no manus
sz pedes lauit. Et cu se sciret a deo ex
isse. et ad deu pgere: no dei dm sz hois
serui ipleuit officiu. Ad h' at ptinet.
qd ecia de traditore ip'i9 q ia tal' vene
rat q nec ab illo ignorabat ploqui
voluit: ut h' qqz ad maximu cumu
lu humilitatis accedet. qd ecia illi no
dedignatus e pedes lauare. cui9 man9
ia puidebat i scele. Qd at miru si sur
rexit a cena et posuit vestimeta sua
qui cu i forma dei eet semz ipm exina
niuit. Et qd miru si pcinxit se lin
theo. q forma serui accipiens. habitu e
inuetus ut ho. Qd miru si misit a
qua i pelui un lauaret pedes disci
puloz. q i terra saguiez fudit. quo
imudicia dilueret pctoru. Qd mir
si lintheo q' erat pcinct9 pedes quos
lauerat tersit. q carne qua erat
idutus euagelistaz vestigia cofir
mauit. Et lintheo ut se pcingeret
posuit vestimeta q hebat. ut at forma
serui acciperet: qn semetipz exinaiuit no
qd hebat deposuit. sz qd no hebat accepit.

Crucifigend⁹ sane suis exspoliat⁹ ē
vestimentis. et mortu⁹ īuolut⁹ ē lin
theis: et tota illa ei⁹ passio nrā pur
gatio ē. Passur⁹ igitᶻ extrema. pmisit ob
sequia: nō solū eis p qb⁹ erat subitu
rus mortē. sȝ etiā illi q̇ eū fuerat tra
ditur⁹ ad mortē. Tanta ē quippe hūa
ne hūilitatis utilitas: ut eā suo co
mēdaret exemplo etiā diuina sblimi
tas. qa hō sup̄b⁹ ietnū pīret. nisi eū
d̊s hūilis īuenīret. Venit ei filius
hoīs q̄rere et saluū facē qd̓ pierat.
Perierat āt sup̄biā deceptoris secut⁹:
g̊o hūilitatē redeptoris seq̄tur īuent⁹.

Expl' ē p̊. In scd̄s ab eo qd̓ ait. Venit g̊o ad symonē petrū et dicit ei petr⁹. Domine tu michi lauas pedes. usqȝ ad id qd̓ dicit. Qui lot⁹ ē nō īdiget n̊ ut pedes lauet. sȝ ē mūd⁹ totus.

Cum lauaret dn̄s pedes
disciplor̄. venit ad symo
nē petrū. Et dicit ei pe
tr⁹. Dn̄e tu m̄ lauas pe
des:· Qs ei nō expaues
ceret lauari sibi pedes
a dei filio:· Quamuis itaqȝ magne
fuissȝ audacie cōtradicē seruū dn̄o. ho
mīez d̊o: tn̄ h̊ petr⁹ facē maluit quā
pati. ut sibi pedes lauaretᶻ a dn̄o et
deo. Nec putare debem⁹ h̊ petrū inter
ceteros formidasse atqȝ recusasse: cū
id alij an̄ ipm libēter ul' eq̄nimiter
sibi fieri pmisisset. Facili⁹ quippe sic
accipiūtᶻ ista u̇ba euāgelij. qa cū dic
tū eēt cepit lauare pedes disciplorᶻ et
extergē linteo q̊ erat p̄cinct⁹: deīn sb
iūctū est. venit g̊o ad symonē petrū. q̄i
aliq̊b⁹ iā lauassȝ. et p⁹ eos venissȝ ad
p̊mū. Qs ei nesciat p̊mū aplorᶻ eē
btīssimū petrū:· Sȝ nō ita itelligēdū
ē. qd̓ p⁹ aliq̊s ad illū veniret. sȝ qd̓ ab
illo cepit. Cū n̄ ei pedes disciplorᶻ la
uare cepit: venit ad eū a q̊ cepit id
est ad petrū. et tūc petr⁹ qd̓ etiā q̊li
libȝ eorᶻ expauissȝ expauit atqȝ ait.
Dn̄e tu m̄ lauas pedes:· Tu michi.
Qd̓ ē tu. qd̓ ē m̄. cogitāda sūt poci⁹
quā dicēda. ne forte qd̓ ex hijs u̇bis
aliq̄ten⁹ dignū cōcipit aīa. nō expli
cet lingua. Sȝ r̄ndit ih̄s et dixit ei.
Qd̓ ego facio tu nescis mō. scies āt
postea. Nec tn̄ ille dn̄ici facti altitu

dine exterritus: p mittit fieri sȝ cur
fieret ignorabat. sȝ usqȝ ad suos pedes
hūilē xp̄m adhuc nō vult vidē. nō pt
sustinē. Non lauabis iq̄t m̄ pedes iet
nū. Qd̓ est ieternū:· Nunquā h̊ ferā
nūq̄ paciar. nūq̄ sinā. Hoc q̄ppe ieter
nū nō fit. qd̓ nūq̄ fit. Tūc saluator e
grū reluctātē de ipi⁹ salutis piculo
exterrēs. si nō lauero te inq̄t. nō habe
bis ptē meci. Ita dc̄m ē: si nō lauero
te tū de solis pedib⁹ agetᶻ. ꝛ quo dici
assolet calcas me. qn̄ a sola planta
calcatᶻ. At ille amore ꝛ timore ptur
bat⁹. et pl⁹ expauescēs xp̄m sibi ne
gari quā usqȝ ad suos pedes hūiliari.
Dn̄e ait. nō tātū pedes meos. sȝ et ma
nus et caput. Qn̄ q̄dē sic minaris. la
uāda tibi mea mēbra nō solū īma nō
subtraho. verū etiā p̊ma sbsterno. Ne
m̄ neges capiēdā tecū ptē: cū nullā
tibi nego abluendā mei corpis ptē.
Dicit ei ih̄s. Qui lot⁹ e non hȝ op⁹
nisi pedes lauare. sȝ ē mūd⁹ tot⁹. Hic
moueatᶻ q̊s fortassis et dicat. īmo
si mūd⁹ ē totus:· qd̓ ei op⁹ ē ul' pedes
lauare:· Dn̄s āt nouerat qd̓ dicebat.
etiā si nrā ifirmitas ei⁹ secreta nō pe
netrat. Veruptn̄ q̄tū nos erudire et
ex lege sua docē dignatur p captu meo.
p modulo meo. aliqd̓ etiā ego de hui⁹
q̄stiōis pfūditate illo adiuuāte tn̄
dicā. ac p̊mū ipaȝ locutiōeȝ nō sibi
eē cōtrariā facillie ondā. Qs ei nō
ita rectissime loq̇ possit:· mūd⁹ ē tot⁹
p̄ter pedes. Elegāti⁹ āt loq̄tur si di
cat mūd⁹ ē tot⁹ nisi pedes. qd̓ tātūdē
valet. Hoc g̊o ait dn̄s nō hȝ op⁹ nisi
pedes lauarē:· sȝ ē mūd⁹ tot⁹. tot⁹ v
tiqȝ p̄ter pedes. ul' nisi pedes q̊s hȝ
opus lauare. Sȝ qd̓ ē hoc:· Qd̓ sibi
vult:· Qd̓ hic necessariū ē ut q̄tam⁹:·
Dn̄s dicit veritas loq̄tᶻ. qd̓ op⁹ habeat
pedes lauare etiā ille q̇ lot⁹ ē. Qd̓
fr̄es mei qd̓ putatis. n̄ qa hō ī scō
quidē baptismo tot⁹ ablūitᶻ:· nō p̄ter
pedes. sȝ tot⁹ oīno. Veruptn̄ cū ī re
bus hūanis postea viuitᶻ utiqȝ t̄ra
calcatᶻ:· Ipi igitᶻ hūani affectus sine
quib⁹ ī hac mortalitate nō viuitᶻ. q̄i
pedes sūt: ubi ex hūanis rebȝ affi
cimᶻ: et sic afficiamᶻ. ut si dixerimus
qa pctm̄ nō hēm⁹ nosipos decipiam⁹

et veitas no sit i nobis. Cotidie igit pe
des lauat nobis q iterpellat p nobis.
et cotidie nos opus hre ut pedes laue
mus: idest vias spualiu gressuu diri
gam9. i ipa oroe dnica cofitem. cum
dicim9. dimitte nobis debita nra sicut
et nos dimittim9 debitoribz nris. Si eni
cofiteam. sicut scptu e pcca nra: pfec
to ille qui lauit pedes discipulor suor.
fidel et iust9 e qui dimittat nob pcca nra:
et mudet nos ab omi iniqtate. idest
usqz ad pedes qbus couersam i tra.
Pln eciam qua mudat xps lauachro
aq in vbo. no solu i illis e sine macu
la et ruga: q p9 lauachr regnacois
continuo ex hui9 vite cotagioe tollutur.
nec calcat terra ut opus heant pedes
lauare. verum eciam i hijs quib9 ista mi
sericordia pstes dns facit eos de sclo is
to lotis eciam pedib9 emigrare. In hijs
at qui hi demorantur. eciam si munda sit
qm iuste viuut op9 tn hnt pedes la
uare: qm sine pcco utiqz no sut. Pt
ho dicit i cantico canticor. laui pedes
meos. quo iquinabo eos: Dicit eni
ho. cu cogit ad xpm veire: et tra cal
care cu venit. Alia qstio tursu9 exoritur.
Nonne xps sursu e: Nonne ascedit i
celu. et sedet ad dexteram pris: No
ne apls ad nos clamat et dicit: Si ergo
resurrexistis cu xpo. q sursu sut sapi
te ubi xps e ad dexteram dei sedes. q
sursu sut qrite no q sup terram: Quo
ergo ut ad xpm eam9 tra calcare com
pellim. cu poci9 nobis sursu cor ha
bendu sit ad dnm. ut cu illo ee pos
sim9. Videtis fres hodierni tpis an
gustias ista coarcari qstioez. Quod et
si vos forte min9 videtis. ego utiqz
video qte disputacois idigeat. Vn
peto ut eam poci9 suspendi. q vl neg
ligencius vl angustius ptractari no
fraudata s dilata expectacioe paca
mini. Aderit ei dns qui nos debitores
fecit. ut faciat eciam redditores .De.

Explicit sermo scds. Incipit ter9 de ead

Non immeor mei debiti ia
reddedi tep9 agnosco:
donet vn redda. q dona
uit ut debea. Donauit
ei dilcione de qua dum
e. nemi qcq debeatis
nisi ut iuice diligatis: donet eciam ser
mone qd video me debe dilectis. Expec
tacioez vram ad hoc nepe distuleram ut ex
plicare sicut posse qadmodu eciam p tram
veiat ad xpm: cu poci9 iubeamur q
sursu sut qrere. no q sup terram. Sursu
ei xps e sedes ad dexteram pris. s pfec
to et hic e ipe qd saulo i terra seuienti
dicit. qd me psequeris: Vt at hoc qren
du suscipem9: id tractabat qd pedes
dns discipul lauit. cu iam ipi discipuli
loti eent. nec op9 hrent nisi pedes la
uare. Vbi visu e itelligendu. qd baptis
mo qde ho tot9 abluit: s du isto post
ea viuit i sclo. huanis affab9 terram
velut pedib9 calcans. ipa salz couersa
tioe vite hui9 qtrahit vn dicat. dimitte
nobis debita nra: ac si eciam inde mu
dat ab eo qui pedes lauit discipulis
suis. nec desinet iterpellare p nobis.
Hic occurrerunt ex cantico canticor eciam
vba dicentis. laui pedes meos quo iq
nabo eos: cu vellet ire et apire ei qui
veneat ad eam. et pulsaueat sibiqz ape
riri poposceat ille speciosi9 forma p filijs
hoim. Hic qstio nata e. quam coartare
nolumus angustijs tpis. ido distulim9 q.
nam mo eciam timeat inqnare pedes dum
pgit ad xpm: qs baptismate lauerat
xpi. Dic ei ait. ego dormio et cor meum
vigilat: vox fratruel mei pulsat ad ia
nuam. Dein dicit eciam ipe. Aperi soror
mea. pxima mea. columba mea. pfcta me
a. qa caput meu repletu e rore. et ci
nes mei noctis guttis. Et rndit illa.
Exui me tunica mea. quo iduam eam:
laui pedes meos. quo iquinabo eos:
O amirabile sacmetu. o grade miste
riu. ergo ne timet iquinare pedes
veniendo ad eum. q lauit suor discipulo
ru pedes: Timet certe. qa p tram veit
ad eu: q eciam i tra e. qa suos hic con
stitutos no deserit. An no ipe ait. vi
debitis celos apertos et anglos dei as
cendentes et descendentes ad filiu hois:
Si ascendut ad eu ppterea qa sursu
e. quo ad eu descendunt si no eciam hic
e: Dicit ergo eciam. laui pedes meos.
quo iquinabo eos: Et in eis hoc
dicit qui pdicat xpm. et aperiunt ei
illi ostiu. ut habitet p fide i cordib9
hoim. In eis hoc dicit cu deliberant

ostium

utrum ministerium tale suscipiat. cui se minus ydoneos existimant: ut sine culpa impleant. ne forte aliis predicantes ipsi reprobi fiant. Tutius enim veritas auditur quam predicatur: quoniam cum auditur humilitas custoditur. cum autem predicatur vix non surrepit cuivis hominum congratulacioque iactantia. in qua utique inquinantur pedes. Ergo ut apostolus iacobus dicit. sit omnis homo velox ad audiendum. tardus autem ad loquendum. Dicit et alius homo dei. auditui meo dabis gaudium et leticiam: et exultabunt ossa humiliata. Hoc est quod dixi. cum veritas auditur. humilitas custoditur. Dicit et alius. amicus autem sponsi stat et audit eum. et gaudio gaudet propter vocem sponsi. Fruamur auditu sine strepitu. nobis loquente interius veritate quamquam eciam cum forinsecus insonat per legentem. per annunciantem. per predicantem. per disputantem. per percipientem. per consolantem. per exhortantem. per ipsum eciam cantantem atque psallentem. ipsi qui hec agunt inquinare pedes timent: cum placere hominibus surrepente amore humane laudis affectant. Ceterum qui eos audit libenter et pie non habet locum iactandi se in laboribus alienis. et non inflatis ossibus humiliatis. gaudio gaudet propter vocem divine veritatis. Primum in eis qui libenter et humiliter audire noverunt et vitam quietam in studiis dulcibus et salubribus agunt: sancta delectatur ecclesia et dicit. ego dormio et cor meum vigilat. Quid est ego dormio et cor meum vigilat. nisi ita quiesco ut audiam. ocium meum non impenditur nutriende desidie. sed percipiende sapientie. Ego dormio et cor meum vigilat. vaco et video quoniam tu es dominus. quia sapientiam scribis in tempore ocii et qui minoratur actu. ipse percipiet eam. Ego dormio et cor meum vigilat. ego requiesco a negociosis actibus: et animus meus divinis intendit affectibus. Sed in hiis qui isto modo suaviter et humiliter requiescunt: dum ociose oblectatur ecclesia. ecce pulsat ille qui ait. Quod dico vobis in tenebris dicite in lumine: et quod audistis predicate super tecta. Vox ergo eius pulsat ad ianuam et dicit. aperi michi soror mea. proxima mea. columba mea. perfecta mea: quia caput meum repletum est rore. et crines mei noctis guttis. Velut si dicat. tu vacas et contra me clausum est: tu studes ocio paucorum. et habundante iniquitate refrigescat caritas multorum. Nox quippe iniquitas est: ros vero eius et gutte. hii sunt qui refrigescunt et cadunt et faciunt refrigescere caput christi. hoc est ut non ametur deus. caput enim christi deus: sed portantur in crinibus. id est in sacramentis visibilibus tolerantur. neque per interiora sensus attingunt. Pulsat ergo ut excuciat quietem sanctis ociosis et clamat: aperi michi de sanguine meo soror mea. de accessu meo proxima mea. de spiritu meo o columba mea. de sermone meo quo plenius ex ocio didicisti perfecta mea. Aperi michi. predica me. Ad eos quippe qui clauserunt contra me. quomodo intrabo sine aperiente? Quomodo enim audient sine predicante? Hinc fit ut eciam hii qui amant ocium studiorum bonorum. et nolunt propter laboriosarum molestias actionum: eo quod minus ydoneos ad hec ministranda et sine reprehensione agenda se senciunt. et mallent si fieri posset sanctos apostolos et predicatores veritatis antiquos excitari adversus habundanciam iniquitatis qua fervor frigescit caritatis. Sed in eis qui iam de corpore exierunt. et carnis indumento exspoliati sunt: neque enim ab ea separati sunt. respondet ecclesia. exui me tunica mea. quomodo induam eam? Recipietur quidem illa tunica. et in eis qui iam exuti sunt rursus carne vestietur ecclesia: non tamen nunc quando recalescendi sunt frigidi. sed tunc quando resurrecturi sunt mortui. Passa ergo difficultatem propter inopiam predicatorum. et recolens illa sua membra sana sermonibus: sancta moribus. sed iam exuta corporibus. ingemuit et dicit ecclesia: exui me tunicam meam. quomodo induam eam? Membra illa mea que christo aperire euangelizando excellentissime potuerunt. quomodo ad corpora ad corpora quibus exuta sunt redire nunc possunt? Deinde respiciens ad eos qui predicare et ipsos accendere ac regere. ac sic christo aperire utrumque possunt: sed in hiis difficultatibus actionum peccare metuunt. Lavi inquit pedes meos. quomodo inquinabo eos? Quisquis enim in verbo non offendit. hic perfectus est vir. Et quis est perfectus? Quis est qui non offendit in tanta habundancia iniquitatis et tanto frigore caritatis? Lavi pedes meos. quomodo inquinabo eos? Ecce namque lego et audio. nolite multi magistri fieri fratres

qm̄ maius iudiciū sumitis. In mltis
enī offendim⁹ om̄s. Iam pedes meos:
quo īquinabo eos: Sz ecce surgo ⁊ a
perio. xp̄e laua eos: dimitte nobis de
bita nr̄a. qm̄ nō est extincta caritas
nr̄a. qua et nos dimittim⁹ debitoribus
nr̄is. Cū te audim⁹. exultāt tecū i
celestib⁹ ossa humiliata. Sz qn̄ te p̄dica
mus terrā calcam⁹ ut tibi apiamus:
et ido si rephendimur pturbamur.
si laudamur īflāmamur. Laua pedes
nr̄os ān mūdatos. Sz iā ad apiendū
tibi p terrā pgim⁹ īquinatos. Hec
vobis hodie satis sint dilc̄issimi: si
qd̄ forus quā oportuit dicētes fortas
sis offendim⁹. ut laudib⁹ vr̄is īmode
ratius quā oportuit eleuati sum⁹ ⁊
īpetrate mūdatiōez pedib⁹ nr̄is deo
placētib⁹ oroib⁹ vr̄is. Expl' s. iij. In
iiij. de eo qd̄ dicit. Et vos mūdi estis
⁊ nō om̄s usqz ad id qd̄ ait. Exeplū
ei dedi vob'. ut quēadmodū ego feci vo
bis. ita et vos faciatis.

Iam illa vba sc̄a euāg⁹ ubi do
min⁹ lauās pedes discipul
sius ait. qui lot⁹ ē semel nō
hz nc̄citatē nisi pedes laua
re: sz ē mūd⁹ tot⁹. dilaconi tre ut dn̄s
donge distus ē exposuim⁹. nc qd̄ se
quit videam⁹. Et uos īnqt mūdi es
tis sz nō om̄s. Hoc qd̄ sit ne q̄ramus.
ipe euāg̃ta patefecit adiūgens. Sciebāt
at q̄snā esset qui tradet eū: pterea
dixit nō estis mūdi om̄s. Qd̄ h' ap
tius? Pūi ad sequētia trāseam⁹. Postq̄
g° lauit pedes eoꝝ. et accepit vesti
meta sua: cū recubuisset iterū dixit
eis. Scitis qd̄ fecerī vobis? Nūc ē ut
beato petro reddat' illa pmissio. Dila
tus ei fuerat qn̄ expauescenti et dicē
ti. nō lauabis m̄ pedes ieternū:
responsū ē ei. qd̄ ego facio tu nescis
mō. scies at postea. Ecce ē ipm̄ pos
tea: iā tēpus ē ut dicat' qd̄ paulo
an dilatū est. Memor itaqz dn̄s se
pmisisse iā dudū sciaz facti sui tā
īopinati. tā mirabil'. tā expaues
cendi. ut nisi vehemēter ipe terru
isset nullo mō sinendi: ut mḡr nō
tm̄ ipoꝝ sz angloꝝ ⁊ et dn̄s nō tm̄
ipoꝝ sz rerū oīm̄ lauāe pedes disci
puloꝝ et seruoꝝ suoꝝ. hui⁹ g° tanti

facti qm̄ pmiseāt sciāz dicēs. Scies at
postea. qd̄ sit qd̄ fecit docē nūc īcipit.
Vos inqt vocatis me mḡr et dn̄e et
bn̄ dicitis. Sū etenī. Bene dicitis q̄a
verū dicitis. Sū quippe qd̄ dicitis. Hoī
p̄ceptū ē. nō te laudet os tuū. Sz laudet
te os pximi tui. Piculosū ē enī sibi
place: cui cauēdū ē supbire. Ille at
qui sup oīa ē q̄tūcūqz se laudet. nō
se extollet excelsius: nc pt recte dicā ar
rogās deus. Nobis at expedit eū nos
se nō illi: nec eū q̄sqz cognoscat. si
nō se indicet ipe qui nouit. Si g° nō
se laudādo quasi arrogātiā vitare vo
luerit: nobis sapiāz denegauit. Et
mḡrm quide qd̄ se ēē dicat. nemo re
phendet ⁊ qm̄ id pfitetur. qd̄ ⁊ ipsi
hoīes ī quibuslibz artib⁹ usqz adeo si
ne arrogātia pfitetur. ut pfessores
vocētur. Qd̄ vō dnm̄ et ipe se dicat
discipuloꝝ suoꝝ. qui sunt illi etiā scdm̄
sclm̄ igenui: qs fecerat ī hoīe: Quod de
loqtur. Nulla ē hic elatio tante cel
situdinis: nllm̄ mēdaciū veritatis. No
bis subiace illi vtile ē celsitudini: nob'
seruire vtile ⁊ ē et veritati. Qd̄ se do
minū dicit. nō illi viciū ē. sz nobis
bn̄ficiū. Cuiusdā sclaris auctoris vba
laudatur. q̄a dixit cū oīs arrogātia
odiosa ē. tū illa igenuitas eloqntie
mlto molestissia: et tn̄ idē ipe cū de
sua eloqntia loqret' dicere inqt p
fectā si ita iudicatē. nc ī veritate tā
men arrogātie ptimescere. Si igit'
ille hō eloqntissim⁹ ī veritate arrogā
tiā nō timet ⁊ quo arrogātiā ipsa
veritas timet: Dicat se dnm̄ q̄ dn̄s ē:
dicat verū q̄ veritas ē. ne nō dicā ego
qd̄ vtile ē. dū tacet ille qd̄ ē. Bussim⁹
paul⁹ nō vtiqz vnigenit⁹ dei fili⁹. sz
vnigeniti dei filij seru⁹. et apls non
veritas sz pticeps veritatis ait libere
et cōstanter ⁊ et si voluero gl'ari nō
ero īsipiens. veritatē enī dico. Neqz
ī seipo sz ī ipa veritate q̄ superior ē ipso
et humilr et veraciter gl'aret: qm̄ et
ipe p̄cepit. ut q̄ gl'at' in dn̄o glietur.
Itaue nō timet īsipiētiā si gl'ari vel
let amator sapie ⁊ et ī gl'a sua time
ret īsipiētiā ipa sapiā: Nō timuit
arrogātiā q̄ dixit ī dn̄o laudabit' aīa
mea ⁊ et ī laude sua timet arrogā

⁊ etiā q̄ eū n' ēē ad q̄ hoīem credet.

tiā ptās dni. ī qua laudat aīa serui:
Vos inqt vocatis me mgr̄ et dn̄e: et
bn̄ dicitis sū etenī. Ido bn̄ dicitis.
qa sū. Nā si nō eēm qd dicitis. ma
le dicetis etiā si me laudaretis. Quō
g° negaret veritas: qd dicūt discipli
veritatis: Quō qd dicūt q̄ didicerūt
negaret ipa vn̄ didicerūt: Quō fōs
negat: qd bibēs pdicat: Quō lux
occultat: qd vidēs indicat: Si ergo
īquit ego laui pedes vr̄os dn̄s et mgr̄:
debetis et vos alter alterius lauare pedes.
Exemplū enī dedi vobis. ut q̄admo
dū ego feci vobis. ita et vos faciatis.
Hoc ē bt̄e petre qd nesciebas qn̄ fieri
nō sinebas: h° tibi postea sciedū p
misit. qn̄ ut sineres terruit mgr̄ tuus
et dn̄s tuus. lauās pedes tuos. Didici
mus fr̄es hūilitatē ab excelso: faciamus
hūiles īuicē. qd hūilr̄ fecit excelsus.
Magna ē h° comēdatio hūilitatis et
faciūt h° sibi īuicē fr̄es etiā ope ipso
visibili: cū se īuicē hospicio recipiūt.
Est enī apud plerosqz cōsuetudo hūili
tatis huius. usqz ad fcm quo cernat
expressa. Vn̄ et apl's cū merita vidu
am cōmēdaret. si hospicio īqt recepit.
si scōrū pedes lauit. Et apud scōs ubi
cūqz h° cōsuetudo nō ē: qd manu nō
faciūt corde faciūt. si ī illorū numero
sūt quibus dicit ī ymno btōrū triū pu
erorū. bn̄dicite sc̄i et hūiles corde dn̄o.
Multo aūt ē melius et sine cōtrouer
sia verius. ut etiā manibz fiat: nec
dedignet qd fecit xp̄s facere xp̄ianus.
Cū enī ad pedes fr̄is īclinatur corpus.
etiā ī corde ipō vl' excitat. vl' si iā
ierat cōfirmat ipius hūilitatis affec
tus. Sz excepto isto morali ītellcū.
ita nos huius dn̄ici facti altitudinem
cōmēdasse meminimus: qd lauādo pe
des iā lotorū atqz mūdorū discipulo
rū: significauerit dn̄s ꝑ hūanos qbus
ī terra versamur affcūs. qn̄tūlibz p
fecimus ī apphensiōe iusticie. nos sine
pcc̄o nō esse. Qd sibi ī ablūit īterpel
lando ꝑ nobis. cū oramus prēz qui ī
celis est: ut debita nr̄a dimittat no
bis. sicut et nos dimittimus debitoribus
nr̄is. Quō g° ad huc ītellcm̄ poterit
ꝑtinere h° qd ipē postea docuit. ubi sui
facti exposuit rōēz dicēs: si ego laui

pedes vr̄os dn̄s et mgr̄. debetis et vos
alter alterius lauare pedes: exēplū
enī dedi vobis. ut q̄admodū ego feci
vobis. ita et vos faciatis: Nūqd pos
sumus dicere: qd etiā fr̄ fr̄ez a delicti po
terit contagiōe mūdare: Immo vō id
etiā nos eē admonitos ī huius dn̄ici
opis altitudine nouerimus: ut cōfessi
īuicē delicta nr̄a. oremus ꝑ nobis sicut
et xp̄s īterpellat ꝑ nobis. Audiamus
aplm̄ iacobū hoc ipm̄ euidētissime p̄ci
pientē ac dicētē: cōfitemini īuicē delic
ta vr̄a et orate ꝑ vobis. qa et ad h°
dn̄s nobis exemplū dedit. Si eīm ille
qui nullū pcc̄m n° habet nec hūit nec
habebit orat ꝑ pcc̄is nr̄is: q̄ntomagis
nos īuicē ꝑ nr̄is orare debemus: Et si
nos īuicē ꝑ nr̄is orare debemus: qd di
mittit nobis ille cui nō hēmus qd di
mittamus. dimittere nobis debemus īuicē:
qui sine pcc̄o hic viuere nō valemus:
Qd eīm videtur ī hac altitudie sacra
menti dn̄s significare cū dicit cū dicit.
exēplū enī dedi vobis. ut q̄admodū
ego feci vobis ita et uos faciatis:
nisi qd aptissime dicit apl's. donātes
vobismetipis. si qis aduersus aliquē
hz q̄relā: sicut et dn̄s donauit vo
bis sic[illegible] et vos: Inuicē itaqz nobis
delicta donemus et ꝑ nr̄is delictis īu
icē [illegible]oremus: atqz ita q̄dāmō īuicem
pedes nr̄os lauamus. Nobis ē donātē
ipō ministerium caritatis et hūilitatis
adhibere. illius ē exaudire. ac nos ab
omi pcc̄orū cōtaminatiōe mūdare: ꝑ
xp̄m et ī xp̄o. ut qd alys etiā dimittimus
h° ē in terra soluimus. soluat et ī celo.

Expl' 6. iiij. In. v. de eo qd dr̄. Amē amē
dico vob. nō ē seruus maior dn̄o suo.
neqz apl's maior eo qui misit illū. usqz
ad id qd ait. Qui aūt accipit me acci
pit illū qui me misit.

Audiuimus sc̄m euāglīm lo
q̄nte dn̄o atqz dicente: nō
ē seruus maior dn̄o suo.
neqz apl's maior eo qui
misit illū: si h° scitis.
beati eritis si feceritis ea. Hoc ideo
dixit. qa lauerat discipulorū pedes:
mgr̄ hūilitatis et v̄bo et exemplo. Sz
poterimus ea q̄ sūt operosius differere
dō ipō adiuuāte differere: si nō ī eis
q̄ manifesta sūt īmoramur. Cū g° h°

dns pmisisset aduixit. Non de omib9
vobis dico. ego scio qs elegeri. sz ut im
pleatur scriptura: q manducat mecum
panē. leuabit sup me calcaneū suū.
Hoc qd ē aliud: nisi conculcabit me:
Notū est de quo loqtur. iudas ille tra
ditor ei9 attigit. Ergo ipm nō elege
rat: vn ab eis qs elegit isto sermoē
secernit. Qd g° dico iquit. btī eritis
si feceritis ea: nō de oibz vobis dico.
ē inter vos q nō erit beat9. neqz fa
ciet ea. Ego scio qs elegeri. Qs nisi
eos qui beati erūt faciēdo q precepit
ac faciēda mostrauit. q efficē btūs
potest: Nō est inqt traditor iudas
electus. Qd ē ergo qd alio loco dicit. nō
ne ego vos duodecī elegi. et vn9 ex vo
bis dyabol9 est: An et ipse ad aliqd
ē electus ad qd erat vtiqz necessarius.
nō aūt ad btitudinē de qua nūc ait.
beati eritis si feceritis ea: H° nō de
omib9 dicit. scit eī qs ad societatē
btitudis hui9 elegerit. Nō est ex eis
iste. qui panē eius sic edebat: ut su
per eū leuaret calcaneū. Illi mandu
cabāt panē dnm. ille panē dnī con
tra dnm. illi vitā. ille penā. Qui eī
manducat idigne ait apls. iudiciū
sibi manducat. Amodo inqt dico vo
bis priusqm fiat. ut credatis cū factū
fuerit: qa ego sū. idest ego sū de quo
illa scriptura pcessit ubi dcm ē: q ma
ducat panē meū. leuabit sup me cal
caneū. Deīn seqtur et dicit. Amē amē
dico vobis. qui accipit si quē misero.
me accipit. Qui aūt me accipit. acci
pit eū qui me misit. Tātūne distāe
itelligi voluit: iter eū q mittit et
seipm qntū intra seipsum et prez dm:
Hoc si mō accepim9. nescio quos grd9
qd absit arrianoz more faciem9.
Illi quippe cū audiūt hc euāgelica
vba seu legūt statī ad illos grd9 sui
dogmatis currūt: qb9 nō ascendūt
ad vitā sz pcipitantur i mortē. Co
tinuo quippe dicūt. qntū apls fily
distat a filio: qntus dixerit q accipt
si q misero me accipit. tātū et fili9
distat a prē qntus dixerit. q aūt me
accipit. accipit eū q me misit. Sz si
h° dicis. oblit9 es heretice grd9 tuos.
Si eī tāto iteruallo ppt hc dnī vba

filiū a prē: qntū aplm distīguis a fi
lio. ubi posituri9 es spm sām: Excidit
ne tibi eū vos ponere solē p9 filiū:
Erit g° ipse inter aplm et filiū. et mlt
to āplius distabit fili9 ab aplo quā
pr a filio: An forte ut inter filiū
et aplm. atqz inter filiū et prez ma
neat parib9 iteruallis ista distinctio.
equalis erit sps sāus filio: Sed nec
hoc vultis. Ubi g° eū posituri estis.
si qnta filiū prī. tāta aplm filio dis
cretioē supponitis: Cohibete itaqz vre
psumptiois audaciā. et i hys vbis no
lite qrere qnta fily et apli tāta pris
fily qz distātiā. Ipm filiū potī9 audi
te dicētē: ego et pr vnū sum. Ubi
veritas vobis iter genitorē et vnigenitū
nullā distātie suspitioēz reliqt: ubi
grad9 vros xps elisit. ubi scalas ves
tras petra cōfregit. Sz heticoz calup
nia refutata. quonā mō nos accep
turi sum9 hc vba dnica. q accipit
si quē misero me accipit: q aūt me
accipit. accipit eū q me misit: Si eī
volueim9 itellige ido dcm: qui me
accipit. accipit eū q me misit. qd v
nius nature sūt pr et fili9. cōseqns
videbit ex eozūdē verboz regla qua
dcm ē: qui accipit si quē misero me
accipit. ut vni9 natūe sit fili9 et apls.
Posset quidē et h° nō icōuenieter
itelligi: qm gemine ē gigās ille sub
stātie. qui exultauit ad currendam
viā. Verbū enī caro fcm est. h° est de
hō factus ē. Dīn ita dixisse possz videi.
qui accipit si quē misero: me scdz ho
miez accipit. qui aūt me scdz deū ac
cipit. accipit eū q me misit. Sz cum
ista dicebat. nō ab illo nature vnitas:
sed ī eo qui mittit mittētis cōmeda
batur auctoritas. Sic itaqz vnusqsqz eū
qui ē missus accipiat. ut ī illo eū q
misit attendat. Si g° attendas xpm
ī petro. iuenies discipuli pceptorē:
si aūt attendas prez ī filio. iuenies
vnigeniti genitorē. ac sic ī eo q mis
sus ē: sine ullo accipis errore mit
tentē. Ea q sequūtur ī euāg° nō sūt
tpis breuitate coartanda: et ido ser
mo iste brevis velut omniū scoz cib9.
si sufficiat salubrit capiat: si exigu
us ē. desiderabilit tuinetur.

Expl' ē. v. In. vi. de eo qđ dᵗ. Cū h' dix
issꝫ turbatꝰ ē spū ⁊ ꝓtestatꝰ ē ⁊ dix
it. Amē dico vobis. quia vnus ex vo
bis me tradet. :-

NOn pua fr̃es ex euāº
bū iohis nob' ꝓponitur
q̃stio vbi ait: Cū hec
dixissꝫ ihs turbatꝰ est
spū. et ꝓtestatus ē et
dixit. Amē amē dico
vobis. ⁊ qa vnꝰ ex vobis tradet me. Hic
ne turbatꝰ ē ihs nō carne ꝫ spū. ⁊ qa
dc̃urꝰ fueāt. vnꝰ ex uobis tradet me:
Nūqđ nā illi hᵒ tūc pmū veīt ī men
tē. ⁊ ul' tūc pmū ei subito reuelatū ē.
eū qꝫ repentina tāti mali nouitate
turbauit: Nōne hic paulo an̄ loq̄ba
tur dicēs: qui manducat meū panem:
leuabit sup me calcaneū: Nōne eciā
supiꝰ iā dixerat. et uos mūdi estis. ⁊ ꝫ
non oms: Vbi euāgelista sbiūxit: sci
ebat enī quisnā eēt q̇ tradet eū. Quē
iā et an̄ sigificaueāt dicēs. nōne ego
vos duodecī elegi. ⁊ et vnꝰ ex uobis dy
abolꝰ est: Qđ ē gᵒ qđ nūc turbatus
ē spū. cū ꝓtestatꝰ ē et dixit ⁊ amē a
mē dico vobis. qa vnꝰ ex vob' tradꝫ me:
An qa cū iā fuerat expressurꝰ. ut non
lateēt ī ceteis ꝫ discernet a ceteis ideo
turbatꝰ ē spū: et qa ipē traditoꝛ iā fueāt
exiturꝰ. ut iudeos quibꝰ dn̄s ab eo tra
dētur adduceret. ⁊ turbauit eū īminēs
passio et ꝑiclm̄ ꝓximū et traditoris
inpendēs manus cuꝰ fueāt ꝓcognī
tus aīmꝰ: Tale quippe ē qđ ihs tur
batꝰ ē spū. quale eciā illud qđ ait. ⁊
nūc aīa mea turbata ē: et qđ dicā
pr̄ salua me ex hoꝛa hac. ꝫ ꝓptea veī
in hoꝛā hāc. Sicut gᵒ tūc eiꝰ aīa tur
bata ē: hoꝛa ꝓpinq̄nte passiōis ita et
nūc exituro iuda atqꝫ venturo. ⁊ et pro
ꝑiquāte tāto scelē traditoris turbatꝰ
ē spū. Turbatꝰ ē gᵒ ꝑtāte h̄ns ponē
di aīaꝫ suā: et ꝑtāte h̄ns iterꝫ su
medi eā. Turbatᷣ tā ingens ꝑtās.
turbatur petre firmitas. ⁊ an potius
ī eo nr̄a turbatur īfirmitas: Ita vō
nichil īdignū credat seruꝰ de dn̄o suo:
ꝫ agnoscāt se mēbra ī capite suo. ⁊
qui moꝛtuꝰ ē p nobis. priꝰ turbatꝰ
ē idē ipē ꝓ nobis. Qui gᵒ ꝑtāte moꝛ
tuus ē: ꝑtāte turbatꝰ ē. qui trāsfigu

rauit corpꝰ hūilitatis nr̄e cōfoꝛme cor
poꝛi glᵉ sue. ⁊ trāsfigurauit ī se eciā
affcm̄ īfirmitatis nr̄e. cōpaciēs nobis
affcū aīe sue. Dū qn̄ turbatur mag
nus foꝛtis certꝰ. īuictus. nō ei time
amꝰ q̄si deficiat: nō perit. ꝫ nos q̄rit.
Nos ī quā nos oīno sic q̄rit: nos ipōs
ī illiꝰ ꝑturbatiōe videamꝰ. ut qn̄ tur
bamur nō desꝑatiōe ꝑeamꝰ. Qn̄ turba
tur q̇ nō turbaret ᷣ qui no turbaretur
nisi volēs: cū consolatᷣ qui turbat et no
lens. Pereāt argumēta ph'oꝝ. q̇ negāt
ī sapiente cadē ꝑturbatiōes aīoꝝ. Stul
tā fecit ds̄ sapiāꝫ hꝰ mūdi: et dn̄s
nouit cogitatiōes hoīm q̇m vane sūt.
Turbetur plane aīmꝰ xp̄ianꝰ nō mi
seria ꝫ mīa: timeat ne pereāt hoīes
xp̄o. contristetur cū perierit aliq̄s xp̄o:
cōcupiscat acq̇ri hoīes xp̄o timeat et
sibi ne pereat xp̄o: cōtristetᷣ ꝑegrina
ri se a xp̄o. ⁊ cōcupiscat regnāe cū xp̄o:
letetᷣ dū sperat se regnaturū eē cū
xp̄o. Iste sūt certe q̄tuoꝛ. q̄s ꝑturbati
ones vocāt. timoꝛ et tristicia: amoꝛ
et leticia. Habeāt eas iustis de causis
animi xp̄iani: nec ph'oꝝ stoicoꝝ uel
quoꝝ qꝫ siliū cōsentiatᷣ erroꝛi ⁊ q̇ ꝑ
fecto q̄madmodū vanitatē existimant
veritatē: sic stupoꝛē deputāt sanitatē.
ignoꝛātes sic hoīs aīm: q̄madmodū coꝛ
poꝛis mēbrū despatius egrotāe. qn̄ et
doloꝛis amiserat sensū. Sꝫ dicat aliq̄s.
Nūq̇đ aīmꝰ xp̄iani ⁊ debꝫ eciā moꝛte
pendente turbari: Vbi ē eciā qđ ait
apl's cōcupiāꝫ se h̄re dissolui ⁊ eē cū
xp̄o. ⁊ si illud qđ cōcupiscat ꝑt eū tur
bare cū veneit: Facile ē quidē istis
ad hᶜ rn̄dē. q̇ et ipaꝫ leticiā ꝑturbati
onē vocāt. Qđ si enī ꝓptea moꝛte im
minēte turbatᷣ ⁊ qa moꝛte īminēte le
tatur: Sꝫ hoc īquiūt gaudiū non
leticia noīanda ē. Qđ ē hoc nisi eas
dē res sentire ⁊ et verū nōia velle mu
tare: Verū nos sacris litteīs accom
modemꝰ auditū: et scd'ꝫ ipās porꝰ
istā q̄stiōeꝫ dn̄o adiuuāte soluamꝰ ⁊
nec q̄m sc̄ptū ē. cū hᶜ dixissꝫ ihs tur
batus ē spū. dicamꝰ eū leticia fuisse
turbatū ne v̄bis suis nos ipē cōmu
tat ut dicat: tristis ē aīa mea usqꝫ
ad moꝛtē. Tale aliq̇đ eciā h̄ ītelligendū
ē: qn̄ suo traditoꝛe iā tūc solo exituro

et cu socys suis cotinuo rediuiuo ihs
turbatus e spu. Firmissimi quide st
xpiani si qui sut: q nequaqua morte
iminete turbatur. sz nuqd xpo sut
maiores: Qs h' isanissim' dixerit:
Qd e g° qd ille turbat' e: nisi quia
ifirmos i suo corpe h' e in sua etia
sue ifirmitatis volutaria silitudine
cosolat' e. ut si qui suor adhuc mor
te iminete turbatur: i spu ipm itue
ant. ne h' ipo se putates rephos
peiore despatiois morte sorbeantur:
Qtu itaqz bonu de pticipatioe diuini
tatis ei' expectare et spare debem'. c
tui' nos et pturbatio traquillat. et
ifirmitas firmat: Siue g° isto loco ipo
iuda peunte miserado turbat' e. siue
sua morte ppiquante turbat' e: no
e tn ullo mo dubitadu no eu animi
ifirmitate sz ptate turbatu. ne nob
despatio salutis oriat. qn no ptate
sz ifirmitate turbamur. Carnis qppe
ille gebat ifirmitate: q ifirmitas
resurrctione cosupta e. Sz qui no solu
ho. veru etia de' erat. ieffabili dista
tia vniuersu gen' huanu animi for
titudie supabat. Non g° aliq° e coge
te turbat': sz turbauit semetipm. qd
de illo euidenter expressu e qn lazaru
suscitauit. Na ibi sciptu e qd turbaue
rit semetipm: ut h' itelligat et ubi
no legit sciptu et tn eu legit fuisse
turbatu. Affectu qppe huanu qn opor
tuisse indicauit in se ipo ptate comoui
uit: q hoiez totu ptate suscepit. Ex
plic' o. vi. Incip' vij. de eo qd dicit.
Aspiciebat g° ad inuice discipli hesita
tes de q° diceret. usqz ad id. Et cu tinx
isset pane dedit iude symois scario
this et p' pane tc itroiuit i illu sathanas.

Hoc euagelij caplm fres
ita nobis exponedu hic
lcione ppositu e: ut ia
etia de traditore dni p
pane intictu eiqz por
rectu. satis euideter ex
presso aliqd dice debeam'. Et de illo
quide qd eu ia demostratur' ihs tur
bat' e spu. pterito sermoe disseru.
sz fortassis qd ibi no dixi h' etia no
bis dns significare sua pturbatioe
dignat' e: qd scilz falsos fres et co

mixta agri illa zizania. ita necesse
e usqz ad messis tpus itra frumeta
tolerari: ut qn ex eis aliq separari etia
an messe urgens ca copellit fieri sine
ecclie pturbatioe no possit. Hac ptur
batioez scor suor p scismaticos et he
reticos futura quodamo pnucias dns
pfigurauit i seipo. cu exitus iuda hoie
malo: et comixtioez frumeti i q diu
fuerat tolerat'. sepatioe aptissimo
relicturo. turbat' est no carne sz spu.
Spuales eni eius i hui'moi scadalis
no puersitate sz caritate turbat: ne forte
sepatioe aliqr zizanior simul aliqd e
radicet tritici. Turbat' itaqz e ihs
spu: et ptestat' e et dixit. Ame ame
dico vobis. qa vn' ex vobis tradet me.
Vnus ex vobis numero no merito. specie
no vtute. comixtioe corpali no vinclo
spuali: carnis adiunctione no cordis
socius vnitate. Dm no qui ex vobis
e: sz q ex vobis exitur' e. Na quo e
rit vim qd ptestat' e dns et dixit.
vn' ex vobis. si veru qd ait ide ipe i
epla sua cui' e h' euagelium: ex no
bis exierut sz no erat ex nobis: Na
si fuisset ex nobis. mansisset vtiqz
nobiscu. No erat igit ex illis iudas.
mansisset eni cu illis si eet ex illis.
Qd e g° vn' ex uobis tradet me. nisi
vn' ex uobis itur' e. qui tradet me:
Na et ille q ait si fuisset ex nobis
mansissent vtiqz nobiscu. ia dixerat ex
nobis exierut: ac p h' vtruqz veru e.
et ex nobis et no ex nobis. Scdz aliud
ex nob. scdz aliud no ex nobis: scdm
comunione sacrametor ex nob. scdz suor
ppriet ate crimunu no ex nobis. Aspici
ebat g° ad inuice discipuli. hesitates
de quo diceret. Hic quippe i eis erat er
ga magrm suu pia caritas: ut tn eos
huana alteru de altero stimularet ifir
mitas. Nota quide sibi erat cuiqz co
sciencia: vnpt' qa primi erat ignota.
ita sibi vnusqsqz erat cert': ut icerti
eent et ceteris singuli et i singul' ceteri.
Erat g° recubens vn' ex discipul' eius
i sinu ihu: q diligebat ihs. Qd dixe
rit i sinu paulop' ait. ubi dicit super
pect' ihu. Ipe e iohes cui' e h' euang.
sicut postea manifestat. Erat eni hec
eor cosuetudo: q sacras nob litteras

mistrūt. ut qn̄ ab aliq° eoꝝ diuina nar
rabat historia . cū ad seipm̄ veiret.
tāq̄ de alio loq̄ret: et sic se īseret or
dini narratiōis sue . tāq̄ rerū gesta
rū sc̄ptor. nō tāq̄ simpli9 p̄dicator.
Nā h° et sc̄us mathe9 fecit. q̄ cū in
textū narratiōis sue veīsset ad seipm̄:
vidit īquit ī theloneo sedentē q̄dam
publicanū noīe matheū. et ait illi. Se
q̄re me. Non ait vidit me. et dixit m̄.
Hoc fecit et b̄tus moyses: ita de seipo
tāq̄ de alio cūcta narrauit ut ait. dixit
dn̄s ad moysen. Inusitatius ap̄ls pau
lus nō ī historia. ubi rerū gestarū sus
cipit explicādi narratio. s; ī ep̄la h°
fecit. Nā utiq; de seipo ait. Scio hoīez
in xp̄o an̄ ān̄os q̄tuordecī siue ī corpe
siue extra corp9 nescio de9 scit: raptū
eiusmodi usq; ī terciū celū. Quo cir
ca qd etiā hic b̄tus euāgelista non
ait erā recubens ī sinu ihu: s; ait.
erat recūbēs un9 ex discipul' nr̄orū
auctorū cōsuetudinē agnoscam9 po
tius q̄ miremur. Qd eñ deperit veri
tati . qn̄ et res ip̄a dicat et mō q̄dā
dicēdi iactātia deuitatur: Hoc q̄ppe
narrabat. qd ad eius laudē maximā
ptīebat. Qd ē at q̄ue diligebat ihs:
q̄i alios nō diliget . de quib; idē ip̄e
iohes sup9 ait. ī fine dilexit eos: Et
ip̄e dn̄s. maiorē hac caritatē nemo
hab;: quā ut aīaz suā ponat p̄ a
micis suis. Et quis dinumet oīa diui
narū testionia paginarū . quib; dn̄s
ihs nō illi9 neq; eoꝝ qui tūc erant
tantū. s; p9 eciā futuroꝝ mēbroꝝ suo
rū et toci9 eccl'ie sue dilectorē ostēdit:
Sz p̄fecto latet hic aliq̄d et p̄tinet
ad sinū ī quo recūbebat q̄ ista dice
bat. Per sinū quippe significat qd a°
quā secretū: Sz ali9 ē oportunior
locus: ubi nobis dn̄s aliq̄d donet de
hoc secreto q̄ntū sufficiat dicē. Innuit
g° symon petr9 et dicit ei. Notanda
locutio ē. dici aliq̄d nō sonādo: s; tm̄ ī
nuēdo. Innuit īquit et dicit. uniq; in
nuēdo dicit. Si eñ cogitādo aliq̄d di
citur sicut sc̄ptura loq̄tur: dixerunt
apud semetipos . q̄ntomagis innuēdo
ubi iā foras q̄libuscūq; signis p̄mit
qd fuerat corde conceptū: Qd g° dixit
innuēdo . qd nisi qd seq̄t de quo dicit:

Hec v̄ba petr9 innuit: q̄a nō sono vocis.
s; motu corporis dixit. Itaq; cū recūbu
isset ille supra pectus ihu. hic ē utiq;
pectoris sinus. sapiē secretū. dicit ei .
dn̄e q̄s est: Rndit ihs. Ille ē cui intīctū
panē porrexero. Et cū intīxisset panem:
dedit iude symonis scharioths. et post
panē tūc intrauit ī illū sathanas. Ex
pressus ē traditor: nudate sūt late
bre tenebrarū. Bonū ē qd accepit. sed
malo suo accepit: q̄a male bonū ma
lus accepit. Verū de isto pane intīcto
qui porrect9 ē ficto. et de hys q̄ sequū
tur m̄lta dicenda sūt: q̄b; necc̄arīu est
pl9 t̄pis quā nūc h̄em9 iā in istius fi
ne sermonis. Explicit sermo septim9.
Incipit. viij. de eo qd ait. Dicit ei ihs.
qd facis fac citius. usq; ad id. Cū g°
exisset. nūc clarificat9 ē fili9 hoīs.

Scio k̄mi mouēi posse nō
nullos siue pios ut req
rāt: siue īpios ut rep̄hēdāt
q̄ p9a q̄ panē intīctū suo t̄dito
ri dn̄s ded' ītrauit ī illū sathanas
q̄ ei sc̄ptū ē. Et cū intīxisset panē ded' iude symoīs
scariothis. et p9 panē tūc introiuit ī illū sathanas. Di
cit ei. Itane h° meruit panis. q̄ porrect9 de mensa
xp̄i . ut post illū intraret ī ei9 discipu
lū sathanas: Quib9 r̄ndem9 hic nos
poti9 doceri quā sit cauēdū male ac
cipe bonū. Multū q̄ppe īter ē nō qd
accipiat s; q̄s accipiat: nec q̄le sit qd
datur. s; q̄lis ip̄e sit cui datur. Nā et
bona obsūt et mala p̄sunt: sic̄t sūe
rīt quib9 dantur. Peccm̄ īquit ap̄ls ut
appareat pcc̄m: p̄ bonū m̄ opatū ē
mortē. Ecce p̄ bonū factū est malū:
dū male accipitur bonū. Itē q̄ ip̄se
ait. ī magtudīe reuelationū mearū
ne extollar: dat9 ē michi stimulus
carnis mee āgl's sathane. q̄ me cola
fizet. Propter qd ter dn̄m rogaui ut au
ferret eū a me: et dixit michi. Suf
ficit tibi gr̄a mea. Nā virt9 ī infirmi
tate p̄ficitur. Ecce p̄ malū sathane bo
nū dū bn̄ accipitur malū. Qd g° mi
raris si dat9 ē iude panis xp̄i . p̄ q̄
māciparet dyabolo: cū videas ecō
trario datū paulo āgl'm dyaboli . p̄
quē p̄ficeretur ī xp̄o. Ita et malo bo
nū obfuit. et bono malū p̄fuit. Re
cordamini v̄n sit scriptū. q̄cūq; mādu

cauerit panem aut biberit calicem domini indig
ne: reus erit corporis et sanguinis domini.
Et de hiis erat sermo cum hoc apostolus diceret:
qui domini corpus velud alium quemlibet cibum indis
crete negligenterque sumebat. Hic ergo si corripitur qui
non diiudicat. hoc est non discernit a ceteris cibis domini
cum corpus: quomodo dampnatur qui ad eius mensam fingens
amicum accedens inimicus. Si in convivio tangitur negligen
tia quo plus percutitur venditor inimicitatis. Quod erat autem
panis traditori datus: nisi demonstratio
cui gratie fuisset ingratus: Intrauit ergo
post hunc panem sathanas in domini tradi
torem. ut sibi iam traditum plenius possideret:
in quem prius intrauerat ut deciperet. Neque
enim non in illo erat quando ad iudeos perrexit.
et de precio tradendi domini pactus est: cum hoc
apertissime lucas euangelista testetur et dicat:
Intrauit autem sathanas in iudam qui cognomina
batur scarioth unum de duodecim. et abiit
et locutus est cum principibus sacerdotum. Ecce
ubi ostenditur. quod iam intrauerat sathanas
in iudam. Prius ergo intrauerat in mittendo
in cor eius cogitationem qua traderet christum.
talis enim iam venerat ad cenandum: nunc
autem post panem intrauit in eum: non ad hoc
ut alienum temptaret. sed ut proprium possi
deret. Non autem ut putant quidam negligen
ter legentes: tunc iudas christi corpus ac
cepit. Intelligendum est enim. quod iam omnibus
eis distribuerat dominus sacramentum cor
poris et sanguinis sui: ubi et ipse iudas
erat sicut sanctus lucas euidentissime nar
rat: ac deinde ad hoc ventum est. ubi secundum
narrationem iohannis apertissime dominus per buc
cellam tinctam atque porrectam suum expri
mit traditorem: fortassis per panis tinc
tionem illius significans fictionem. Non enim
omnia que tinguntur abluuntur: sed ut inficiantur
non nulla tinguntur. Si autem bonum ali
quid hic significat tinctio: eidem bono in
grato non inmerito est secuta dampnatio.
cum homini ingrato intrasset panis in ventrem:
hostis in mentem: adhuc in quo tanti ma
li iam corde concepti plenius restabat ef
fectus. cuius iam precesserat dampnandus af
fectus. Itaque cum dominus panis vivus panem
mortuo tradidisset: et panem tradendo
panis traditorem ostendisset. quod facis in
quit fac citius. Non precepit facinus sed
predixit: inde malum nobis bonum. Quod
enim est inde peius: et quid nobis melius
quam traditus christus ab illo aduersus illum pro

nobis preter illum: Quod facis fac citius.
O verbum libencius parati quam irati: o verbum
non tam penam exprimens venditoris. quam
mercedem significans redemptoris. Dixit enim.
quod facis fac citius. non tam in perniciem perfidi
seuiendo: quam ad salutem fidelium festi
nando: quia traditus est propter delicta nostra. et di
lexit ecclesiam et seipsum tradidit pro ea.
Unde et de seipso dicit apostolus: qui me dilex
it et tradidit seipsum pro me. Nisi ergo se traderet
christus. nemo traderet christum. Quid habet iudas
nisi peccatum: Neque enim in tradendo christo salu
tem nostram cogitauit propter quam est traditus christus.
sed cogitauit pecunie lucrum: et inuenit anime
detrimentum. Accepit mercedem quam volu
it. sed nolenti est data quam meruit. Tra
dit iudas christum: tradidit christus seipsum.
Ille agebat negocium sue venditionis: is
te nostre redemptionis. Quod facis fac citius.
non quia potes: sed quia hoc vult qui totum
potest. Hoc autem nemo sciuit discumben
tium. ad quid dixerit ei. Quidam enim puta
bant quia loculos habebat iudas. quia di
cit ei ihesus: eme ea que opus sunt nobis
ad diem festum. aut egenis ut aliquid daret.
Habebat ergo et dominus loculos. et a fidelibus
oblata conseruans: et suorum necessitatibus
et aliis indigentibus tribuebat. Tunc primum
ecclesiastice pecunie forma est instituta:
ubi intelligimus quod precepit non cogitan
dum esse de crastino: non ad hoc fuisse
preceptum ut nichil pecunie seruetur a sanctis:
sed ne deo propter ista seruiatur. et propter inopie ti
morem iusticia deseratur. Nam et apostolus
in posterum prouidens ait. Si quis fidelis habet
viduas sufficienter tribuat eis ut non
grauetur ecclesia: quo veris viduis suffi
cere possit. Cum ergo accepisset buccellam
exiit continuo. erat autem nox. Et ipse qui
exiit erat nox. Cum ergo exisset nox. ait
ihesus. Nunc clarificatus est filius hominis: dies
ergo diei eructauit verbum. id est christus
discipulis fidelibus ut audirent eum et a
marent sequendo: et nox nocti annuncia
uit scienciam: id est iudas iudeis infide
libus. ut venirent ad eum et apprehende
rent persequendo. Sed iam hic in sermone domini
qui est factus ad pios antequam teneretur ab im
piis. intencior flagitatur auditor: et
ideo eum precipitare non debet. sed differre
pocius disputator. Explicit sermo viii. In[cipit]
nonus de eo quod dictum est. Et deus clarifi

[Clarifica]tus est in eo et deus clarificauit eum in semetipso et continuo clarificabit eum.

Intendamus mentis obtutum. et adiuuante domino deum requiramus. Diuini cantici uox est: querite dominum et uiuet anima uestra. Queramus inueniendum. queramus inuentum. Ut inueniendus queratur occultus est: ut inuentus queratur inmensus est. Unde alibi dicitur. querite faciem eius semper. Satiat enim querentem quantum capit. et inuenientem capaciorem facit: ut rursus querat impleri. ubi plus capere ceperit. Non ergo ita dictum est querite faciem eius semper: quemadmodum de quibusdam semper discentes et ad ueritatis scientiam numquam peruenientes. sed potius sicut ille ait. cum consummauerit homo tunc incipit: donec ad illam uitam perueniamus. ubi sic impleamur. ut capaciores non efficiamur. quia ita perfecti erimus ut iam non proficiamus. Tunc enim ostendetur nobis: quod sufficiat nobis. Hic autem semper queramus: et fructus inuentionis non sit finis inquisitionis. Neque enim propterea non semper quia hic tantum: sed ideo hic semper dicimus esse querendum. ne aliquando nos putemus ab inquisitione cessandum. Nam et de quibus dictum est: semper discentes et ad ueritatis scientiam numquam peruenientes. nisi de hac vita exierint. iam non erunt discentes: sed erroris sui mercede recipientes. Sic enim dictum est: semper discentes et ad ueritatis scientiam numquam peruenientes. tamquam diceretur. semper ambulantes. et numquam ad uiam peruenientes. Nos autem semper ambulemus in uia. donec ea ueniamus quo ducit uia: nusquam in ea remaneamus. donec perducat ubi maneamus. atque ita et querendo tendimus. et inueniendo ad aliquid peruenimus: et ad id quod restat querendo et inueniendo transimus quousque inueniendo ibi fiat finis querendi. ubi perfectione non superet intentio perficiendi. Hec prelocutio dilectissimi intentam fecerit uestram caritatem ad istum domini sermonem: quem ad discipulos habuit ante passionem. Profundus est enim. et utique ubi multum laboratur a disputatore: non remissus debet esse auditor. Ecce ergo ait dominus postea quam iudas exiit. ut cito faceret quod facturus erat. hoc est dominum traditurus. Ecce ait dies cum exisset nox. Ecce ait redemptor cum exisset uenditor. Nunc clarificatus est filius hominis. Quare nunc. Numquid quia exiit qui traderet. quia iminet qui teneant et occidant. Itane nunc clarificatus est: quia prope est ut amplius humilietur. quia iam impendet ut alligetur. ut iudicetur. ut condempnetur. ut irrideatur. ut crucifigatur. ut interimatur. Hec cine est clarificatio. an potius illuminatio. Nonne cum miracula faciebat. ait tunc de illo iste ipse iohannes. spiritus non erat datus. quia ihesus nondum erat glorificatus. Tunc glorificatus nondum erat cum mortuos suscitaret. et nunc est glorificatus cum morti appropinquaret. Nondum erat glorificatus faciens diuina. et glorificatus est passurus humana. Mirum si hoc deus ille magister significabat et docebat hiis uerbis. Altius est perscrutandum altissimi dictum qui se aliquantulum manifestat ut inueniamus: et iterum occultat ut queramus. et de inuentis ad inueniendum quasi passibus innitamur. Video hic aliquid quod prefiguret magnum aliquid. Exiit iudas. et ihesus clarificatus est. Exiit filius perditionis. et clarificatus est filius hominis. Ille quippe exierat propter quem dictum erat: et uos mundi estis sed non omnes. Exeunte itaque immundo. omnes remanserunt mundi: et cum suo mundatore manserunt. Tale aliquid erit cum uictus a christo transierit hic mundus: et nemo in populo christi remanebit immundus. cum zizaniis separatis a tritico. iusti fulgebunt sicut sol in regno patris sui. Hoc futurum prouidens dominus et nunc significatum esse contestans. discedente immundo tamquam zizaniis separatis: remanentibus tamquam tritico apostolis sanctis. nunc inquit clarificatus est filius hominis. tamquam diceret. ecce in illa mea clarificatione quod erit: ubi malorum nullus erit. ubi bonorum nullus peribit. Non est dictum. nunc significata est clarificatio filii hominis: sed dictum est nunc clarificatus est filius hominis. quemadmodum non est dictum petra significabat christum: sed petra erat christus. Nec dictum est bonum semen significabat filios regni. aut zizania significabant filios maligni: sed dictum est bonum semen hii sunt filii regni. zizania autem filii maligni. Sicut ergo loqui solet scriptura res significantes tamquam illas que significantur appellans: ita locutus est dominus dicens. nunc clarificatus est filius hominis. postea quam separato inde nequissimo et secum remanentibus sanctis. significata est glorificatio eius. quando separatis iniquis manebit in eternitate cum sanctis. Cum autem dixisset nunc clarificatus est filius

hois. adiunxit et deus clarificatus e in eo.
Ipa est eni clarificatio filii hois: ut deus
clarificetur in eo. Si eni no ipse i seipso sed
deus i illo clarificatur: tunc illu deus i se
clarificat. Deniqz tamq ista expones. ad
iungit et dicit. Si deus clarificatus e i eo.
et deus clarificabit eu i semetipo. hoc est
si deus clarificatus e in eo qa no venit
facere volutate sua sz volutate eius qui
misit eu: et deus clarificabit eu i se
metipo: ut natura huana i qua e filius
hois q a verbo etno suscepta e. etia i mor
tali eternitate donetur. Et cotinuo in
quit clarificabit eu. resurrectione scilz su
am: no sicut nra i fine scli. sz cotinuo
futura hac attestatioe pdicens. Ipa est
eni clarificatio de qua ewangelista ia dixerat:
qd paulo ante comemorauim: qa ppterea
nondu erat sps datus. illo utiqz nouo
mo i eis quibus fuerat eo mo post resur
rectione credetibus dandus: qa ihs nondum
erat clarificatus: idest nondu fuerat mor
talitas i mortalitate vestita: et i eterna
virtute tpalis infirmitas comutata.
Potest et de ista clarificatioe dictu videri.
nunc clarificatus e filius hois: ut qd ait nunc
no ad iminetem passioez sz ad vicinam
resurrectione ptinere credatur. tamq fuerit factu
qd erat tam pxime ia futuru. Hodie dilec
tioni vre ista sufficiat: cu donauerit dns
de cosequetibus postea disseremus. Expl' c. ix.
In. x. de eo qd dicit. filioli adhuc modicu
vobiscu vobiscu su. qritis me et sicut
dixi iudeis. quo ego vado vos no potes
tis venire. et vobis dico mo.

Auertenda e karmi dnicoru
verbor ordinata conexio.
Cu eni supius dixisset postea
qm iudas egressus e: et
ab illa scor etia corpali
couersatioe seiunctus est.
nunc clarificatus e filius hois et deus clarifi
catus e in eo: qd sine futuru regnu sig
nificans dixit qn mali separabuntur a bonis.
siue qd eius resurrectio tunc futura esset:
idest differenda no eet. sicut i fine scli
ista differtur: ac deinde addidisset. si
deus clarificatus e in eo: et deus clarifica
bit i semetipo: et cotinuo clarificabit
eu qd sine ulla ambiguitate de sua re
surrectioe cotinuo futura testatus e: ad
iecit et ait filioli adhuc modicu vobiscu

su. Ne putaret g q sic eu clarificaturus
eet deus. ut no eis comgeretur ulterius
ea couersatioe qua i terra e: adhuc mo
dicu inquit vobiscu tamq diceret: cotinuo
quide resurrectioe clarificabor: no tn co
tinuo ascensurus i celu. sz adhuc modicu
vobiscu su. Sicut eni scriptu e in actibus
aplor. fecit cu eis post resurrectione xl.
dies itrans et exiens: manducans et bibens.
no quide hns esuriendi ac sitiendi egestate
sz usqz ad ista etiam insinuans vitate qua manducandi
ul potandi ia no hebat necessitatem sz ptate. Hos g
xl dies significauit dicendo: adhuc modicu vobiscu su. an
ad aliud: Potest eni et sic itelligi adhuc
modicu su: adhuc sicut vos i hac in
firmitate carnis etia ipse su. donec scilz
moreretur atqz resurgeret: qa postea qm re
surrexit cu illis quide fuit diebus ut dixi
xl. exhibitioe corpalis pntie: sz no
cu illis fuit cosortio ifirmitatis huane.
Est et alia diuina pntia sensibus ignota
mortalibus de qua ite dicit. ecce ego vobis
cu su usqz ad cosumatioez scli. hec certe no
e adhuc modicu vobiscu su. No eni modicu
e usqz ad consumatioez scli. Aut si et hoc
modicu e volat eni etas et i oculis dni
mille anni sicut unus dies. aut sicut vi
gilia i nocte: no tn hoc significare voluisse
se credendus e nunc. quandoquide secutus adiunxit.
qritis me et sicut dixi iudeis quo ego
vado vos no potestis venire. Utiqz post
modicu qd vobiscu su qritis me: et quo
ego vado vos no potestis venire. Nunquid
post cosumatioez scli quo ipse vadit ve
nire no poterunt: Et ubi e qd aliqn
post i hoc ipso sermoe dicturus e: pater
volo ut ubi ego su. et ipsi sint mecu:
Non g de illa sua cu suis pntia qua cu
illis e usqz ad cosumatioez scli: nunc
locutus e ubi ait. adhuc modicu vobis
cu su. sz ul de ifirmitate mortali qua
cu illis erat usqz ad passioez sua ul
de pntia corpali qua cu illis futurus erat
usqz ad ascensioez sua. Quodlibz horu
qs eligat. cu fide no litigat. Ne cui aut
videatur abhorrere iste sensus a vero. quo
dicimus dnm mortalis carnis comunioez
i qua cu discipulis usqz ad passioez fuit
significare potuisse dicendo. adhuc modi
cu vobiscu su: apud aliu quoqz ewan
gelista post resurrectione verba eius atten
dat ubi ait: hec locutus su vobis cu adhuc

eem vobiscu. qsi tunc no erat cu ipis as
sistentibus. videntibus. tangentibus. colloque
tibus. Quid e ergo cu adhuc eem vobiscu .i.
nisi cu adhuc eem i carne mortali in
qua estis et vos. Tunc enim i eade carne
quidem resuscitatus erat: sz cu illis i eade
mortalitate ia no erat. Quia ppter sicut ibi
ia imortalitate carnis indutus verat aut.
cu adhuc eem vobiscu: ubi nichil aliud
itellige possumus. nisi cu adhuc eem in
carnis mortalitate vobiscu. ita et hic
no absurde dixisse itelligitur. adhuc mo
dicu vobiscu su. tanq dicet. adhuc mo
dicu sicut vos estis mortales su ego. Er
go sequentia videamus. Queretis me et sicut
dixi iudeis. quo ego vado vos no potestis
venire: et vobis dico mo. hoc e mo no potes
tis. Judeis aut cu hoc dicet. no addidit mo.
Isti itaqz venire no poterant tunc quo ille
ibat. sz poterant postea. Na hoc aplo petro
aptissime paulopost ait. Cu ei dixisset
ille dne quo vadis: rndit ei. quo ego va
do no potestis me mo sequi. sequeris aute
postea. Sz hoc qd sit no negligenter e p
tereundu. Quo ei seq tunc no poterant
discipli dnm. Sz postea poterant. Si dix
erimus ad morte. quis hoi nato qd inuenitur
tepus. quo ad moriendu no sit pdoneus.
Quandoquidem talis e in corpe corruptibili
hoium sors: ut no sit in ea facilior vita
qua mors. No igitur ad hoc minus pdonei
erant sequi dnm ad morte: sz minus
pdonei erant seq dnm ad vita. q non
habz morte. Illo quippe ibat dns. ut
resurgens a mortuis ia no moretur:
et mors ei ultra no dnaretur. Morituri
quippe dnm p iusticia. quo ia fuerant
secuturi adhuc martirio no maturi.
Aut iteru dnm ad imortalitate carnis.
quo ia fuerant secuturi qnlibz mori
turi. sz i scli fine resurrecturi. Aut
iteru dnm ad sinu patris nec relicturu
eos vnq no recessit cu veniret ad eos.
quo ia fuerant secuturi cu ee nemo
possit i illa felicitate nisi pfectus in
caritate. Ideo qz doces quo pdonei ee
possint pgere. quo ille antecedebat: ma
datu inquit nouu do vobis. ut diliga
tis inuice. Hij sut gressus qbus seqndus
e xps: sz de hijs sermo vberior i aliud
tepus e differendus. Expl. 6. x. In. x. de eo
qd dr. madatu nouu do vob ut diligatis
inuice sicut dilexi vos. usqz ad id ut et vos dili
gatis inuice. i hoc cognoscent oes qa mei estis disci.

Dominus ihs madatu nouu
se discipulis dare testatur.
ut diligatis inuice. Man
datu inquit nouu do vobis:
ut diligatis inuice. None
ia erat hoc madatu i an
tiqua dei lege. ubi scriptu est. diliges pxi
mu tuu sicut teipm. Cur ergo nouu appel
latur a dno. qd ta vetus ee conuincitur.
An ido e madatu nouu. qa exuto vete
re induit nos hoiez nouu. Innouat quippe
audiente ul potius obediente no ois
sz ista dilectio. qua dns ut carnali
dilectione distingueret addidit. sicut dilexi
vos. Na diligunt inuice mariti et uxores.
parentes et filij: et quecuqz alia inter se
hoies necessitudo huana deuinxerit.
ut taceamus de dilectione culpabili atqz
dapnabili q diligunt inuice adulteri
et adultere. scortatores et meretrices:
et quoscuqz alios no huana necessitu
do. sz huane vite noxia turpitudo co
niungit. Madatu ergo nouu nobis dedit
xps: ut diligamus inuice sicut et ipe di
lexit nos. Dilectio ista nos innouat ut
simus hoies noui. heredes testamenti
noui. cantatores cantici noui. Hec dilectio
fres karissimi atqz eciam iustos tunc patriar
chas et pphas sicut postea btos aplos
innouauit: ipa et nunc innouat gentes et
ex vniuso genere huano qd diffunditur
toto orbe terraz facit et colligit ppim no
uum. corpus noue nupte filij dei unigeniti
spose: de q dicitur i cantico canticorum. Que
e ista q ascendit dealbata. Utiqz deal
bata qa innouata. Unde. nisi madato
nouo. Propter qd p inuice i ea sollicita
sunt mebra: et si patitur vnu mebru
copaciuntur oia mebra. et gloriatur vnu
mebru congaudet oia mebra. Audiunt
eni atqz custodiunt madatu nouu do vo
bis ut vos inuice diligatis: no sicut se
diligunt qui corrupunt. nec sicut se dili
gunt hoies qm hoies sunt: sz sicut se dili
gunt qm dij sunt et filij altissimi omes.
ut sint filio eius vnico fres. ea dilectoe
inuice diligentes q ipe dilexit eos: per
ducturus eos ad illu fine q sufficiat
eis ubi saciet i bonis desideriu eorum.
Tunc ei aliqd desiderio no deerit qn oia

i omnib9 deus erit. Talis finis nō habz
finē. nemo ibi morit' quo nemo pueīt
nisi huic sclo moriat': nō morte oim
qua corp9 ab aīma deserit'. s; morte e
lector' q̄ eciā cū carne mortali adhuc
manentes cor sursū ponit'. De quali
morte dicebat apls. mortui ei estis:
et vita vrā abscondita ē cū xpo ī dō.
Hic fortasse dictū ē: valida ē sicut
mors dilcio. Hac ei dilcione fit. ut
ī isto adhuc corruptibili corpe cōstituti:
moriamur huic sclo. ‹ ut vita nrā
abscondat' cū xpo ī deo. ymo ipa di
lectio ē mors nrā sclo et vita cū dō.
Si ei mors ē qn̄ de corpe aīa exit ‹
quō nō est mors qn̄ de mūdo amor
nr̄ exit:– Valida ē g° sicut mors di
lectio. Qd ea validius ‹ qua vincit'
mūdus:– Nolite itaq; putare fr̄es
mei. ī hoc qd ait dns mādatū nouū
do vobis ut vos īuicē diligatis: illu
maius ptermissū ee mādatū q° pci
pitur ut diligam9 dm̄ nrm̄ ex toto
corde. ex tota aīa. ex tota mente. Ta
q̄ eni h° ptmisso videt' dictū ut di
ligatis īuicē: velut h° ad illud alter
nō ptineat qd̄ dcm̄ ē: diliges pxi
mū tuū sicut teipm̄. In hijs ei duob9
pceptis īqt. tota lex pendet et pphete.
Sz bn̄ itelligētib9 vtruq; īuenitur
ī singul'. Nā et qui diligit dm̄. nō
eū pt cōtepnē pcipientē ut diligat
pximū. Et q̄ scē ac spūalr̄ diligit
pximū ‹ qd ī eo diligit nisi deū:–
Ipā ē dilcio ab omī mūdana dilec
tiōe discreta: quā distiguēdo addi
dit dns. sicut dilexi vos. Qd ei nisi
deū dilexit ī nobis:– Nō qd̄ hēmus
s; ut habem9. ut pducat nos sicut
paulo an̄ dixi. ubi sit de9 oīa ī omi
bus. Sic eciā medicus egrōs dicit' egros
diligē. Et qd̄ ī eis diligit nisi salutē:–
Quā vtiq; cupit reuocare: nō morbū
q̄ venit expellē. Sic g° et nos īuicem
diligam9. ut q̄tū possum9 īuicē ad
habendū ī nobis dm̄ cura dilcōis
attrahamur. Hāc dilcionē nobis do
nat ipē qui ait. sicut dilexi vos. ut
et vos īuicē diligatis. Ad h° g° nos
dilexit. ut nos īuicē diligam9. h° nobis
cōferēs diligēdo nos: ut mutua dilcī
one cōstringam' īter nos. et tā dulci

vinculo cōnexis mēbris. corp9 tāti capi
tis simus. In h° cognoscēt inqt oms q̄a
mei discipuli estis. si dilcionē hueritis
ī īuicē. Tāq̄ dicēt. Alij munera mea hnt vo
biscū eciā nō mei. nō solū naturā vi
tā. sensū. racionē. et eā salutē q̄ hoi
nib9 pecorib9q; cōis ē: vm̄ eciā liguas
sacramēta. pphecia. sciētia. fidē. distri
bucioēz rerū suar pauprib9. et tradici
onē corporis sui ut ardeat: s; qm̄ cari
tatē nō hnt: ut cymbalū concrepāt. nichil
sūt nichil illis pdest. Nō g° ī illis quā
uis bōis munerib9 meis q̄ hre pnt
eciā nō discipli mei: s; ī h° cognoscēt
oms q̄a discipli mei estis. si dilcionē
habuēitis ad īuicē. O sposa xpi pulch'a
īter mlieres. o dealbata ascendens et
īnitens sup̄ fratruele tuū: qm̄ eius
luce illustraris ut candeas ei9 adiuto
rio fulciris ne cadas. O quā bn̄ tibi
cātat' ī illo cātico cāticor'. velut epi
thalamio tuo: q̄a caritas ī delicijs tuis.
Ipā nō cōpdit aīa impijs aīaz tuā.
ipā discernit cāz tuā. et sicut mors va
lida ē. et ī delicijs tuis ē. Quā mira
di generis ē mors: cui parū fuit nō
eē ī penis. nisi eēt īsup ī delicijs. Sz
hic iā sermo iste claudat' ab alio ex
ordio tractāda sūt q̄ sequūt'. Expl' s.
xi. In xij. de eo qd̄ seq̄t'. Dicit ei symō
petr9 dnē q° vadis. usq; ad id qd̄ ait.
Amē amē dico tibi nō cātabit gall9
donec me ter neges.

Cum dns illis sciaz dilcionē
qua se īuicē diligerent
discipul' cōmēdarēt. dicit
ei symō petr9. Dnē quo
vadis:– Sic vtiq; h° dixit
magistro discipul9 et dnō
seru9. tāq̄ sequi paratus. Pterea quippe
dns qui ei9 aīm vidit quare h° īterroga
uerit: sic ei respōdit. quo ego vado
n̄ potes me mō sequi. tāq̄ dicēt. pp qd ī
terrogas n̄ potes mō. Nō ait nō potes.
s; nō potes mō. Dilacioēz īdulsit. non
spem tulit: et eādē spem quā nō tulit
s; pocius dedit ‹ sequēti voce firmauit
addēdo atq; dicēdo. sequēris aūt postea.
Qd festinas petre:– Nondū te suo spū
solidauit petra. Noli extolli psumēdo.
nō potes mō: noli deici desperādo. seq̄
ris postea. Sz adhuc ille qd dicit:– Cur

te no possu te sequi mo: Aiaz mea pro
te pona. Qd i aio ei9 eet cupiditatis
videbat. qd viciu no videbat. Volutate
sua iactabat ifirm9: s ispiciebat va
litudine medic9. Iste pmittebat. ille
pnoscebat. Qui nesciebat audebat.
q psciebat docebat. Qtu sibi assupse
rat petr9 itueundo qd vellet. ignorado
qd posset: Qtu sibi assupserat. ut cu
dns venisset aiaz sua pone p amicis
suis: ac p h^o et p ipo ille hoc dno of
ferre cosideret. et nodu p se postea
aia xpi aiaz sua pollicet positutu se ee
pro xpo: Rndit g^o ihs. Aiaz tua p me
pones: Itane facies p me. qd nodu ego
ego p te: Anima tua p me pones.
Preire potes. q sequi no potes: Quid
tatu psumis: Qd de te sentis: Qd ee
te credis: Audi qd sis. Ame ame dico
tibi: no catabit gallus donec me ter
neges. Ecce quo tibi cito apparebis. q mag
na loqris et te puulu nescis. Qui m
pmittis morte tua: ter negabis vita
tua. Qui ia te putas mori posse pro
me pus vive p te. Na timedo mor
te carnis tue: morte dabis aie tue.
Qta ei vita e cofiteri xpm: tata mors
e negare xpm. An apls petr9 sicut eu
quida favore pverso excusare nitut
xpm no negavit. qa iterrogat9 ab
ancilla hoiez nescire rndit. sic^t alij
euagelistae testatur expressius: Qua
si vo qui hoiez negat no xpm negat:
Et hoc i eo negat qd fact9 e p nos:
ne periret qd fecerat nos. Ergo q ita co
fitetur xpm deu ut hoiez neget. non
p illo mortu9 e xps: qa scdz hoiez mor
tuus e xps. Qui negat hoiez xpm.
no recociliabit p mediatore do. Unus
enim de9. et un9 mediator dei et hoim
ho xps ihs. Qui negat hoiez xpm no
iustificat: qa sic^t p iobediecia unius
hois pccores cosituti sut multi. ita et
p obediaz uni9 hois iusti cosituet mul
ti. Qui negat hoiez xpm. no resurget
i resurrcone vite: qa p hoiez mors.
et p hoiez resurrcio mortuor. Sic^t ei
i ada oms moriut: ita et i xpo oms
vivificabut. P qd at caput e ecclie.
nisi p hoiez: Et vbu caro fcm e. idz
dei pris unigenit9 de9 ho fcus e. Quo
e igit i corpe xpi q negat hoiez xpm:

Qui enim caput negat. quo e mebru:
Sz qd multis imoror. cu ipe dns ab
stulerit oms huane argumetacois
abages: Non enim ait. no catabit gal
lus donec hoiez neges: aut sic^t loqui
cu familiariore cu hoib9 dignatioe co
sueuit. no catabit gallus donec filiu
hois ter neges: s ait donec me ter
neges. Qd e me nisi qd erat: Et qd
nisi xps erat: Qcqd g^o ei9 negavit.
ipm negavit. xpm negavit. dnm dm
suu negavit: qa et ille codiscipulus
ei9 thomas qn exclamavit dns me9
et de9 me9 no verbu s carne teti
git. no icorporea dei natura s hois
corp9 curiosis manib9 cotrectavit. Ho
mine itaqz tetigit. et tn dm cognovit.
Si g^o qd iste tetigit h^o petr9 negavit.
qd iste exclamavit h^o petr9 offendit.
Non catabit gallus. donec me ter neges.
Dicas licet nescio hoiez. dicas licet ho
nescio qd dicas: dicas licz no su ex ei9
discipul. me negabis. Si qd dubitare
nefas e xps hoc dixit. veru pdixit:
procul dubio petr9 xpm negavit. Non
accusem9 xpm. cu defendim9 petru.
Petrum agnoscat ifirmitas: na medi
cus no hz veritas. Agnovit quippe pa
suu ifirmitas petri. prsus agnovit.
et qntu mali xpm negado comiserit: plo
rado mostravit. Ipe suos redarguit de
fensores: et vni eos comicat pducat la
crimas testes. Neqz nos cu ista dicim9.
pmu aplor accusare delectat: s hu
ituendo amoneri oportz nos. ne homo
quisqua de huanis viribus fidat. Nam
quid aliud pcuravit ad doctore salvator
qz ntm. nisi ut nobis neqq de se qsqua
debe psume: i ipo pmo aplor demos
traret exemplu: In aia itaqz cotigit
petri qd qd offerebat i corpe: no tn
p dno ut temere psumebat precessit.
s alit qua putabat. Naqz an morte
et resurrcone dni. et mortu9 e nega
do: et revixit plorado. Sz mortu9 e qa
supbe ipe psupsit: revixit at qa be
nigne ille respexit. Expl' o. xij. In. xiij.
de eo qd d^t Non t'bet^r cor vrm credit' i dm et
i me credite. usqz ad id qd ait. ergo e vado pare.
Erigenda e nobis fres ad deu
maior itencio. ut vba sa eua
gelij q mo i nris auribus sonu

erūt: etiā mente cape utrūq; possimus.
Ait ei dn̄s ih̄s. Non turbet cor vr̄m. Cre
dite ī deū. et ī me credite. Ne mortem
tāq̄ hoīes timent et iđo turbarent. cōso
latur eos etiā se dm̄ ēē cōtestās. Cre
ditis īquit ī deū. et ī me credite. Con
sequēs ē enī. ut si dm̄ creditis: et ī me
credē debeatis. qđ nō ēēt cōsequēs. si
xp̄s nō esset deus. Credite ī dm̄ et ī eū
credite cui natura ē nō rapina ēē eq
le deo. Semetipm̄ eī exinaniuit nō tn̄
formā dei amittēs: s; formā serui ac
cipiens. Morte metuitis huic forme
serui: nō turbet cor vr̄m. Suscitabit il
lā forma dei. Sz qđ ē qđ seq̄tur. ī do
mo p̄ris mei mansiones mlte sūt. nisi
q̄a et sibi metuebāt. vn̄ audire debu
erūt: nō turbetur cor vr̄m: Quis enī
eor nō metueret: cū petro dcm̄ ēēt
fidentiori atq; promptiori. nō cātabit gal
lus donec me ter neges: Tanq̄ g° ēēnt
ab illo perituri. merito turbabāt. Sz
cū audiūt ī domo p̄ris mei mlte ma
siones sūt: si q° min9 dixissē vobis
q̄a vado parare vobis locū: a p̄turbati
one recreāt̄ certi ac fidentes etiā p9
pericla temptationū. se apud deū cū xp̄o
esse mansuros. q̄a et si ali9 ē alio for
tior. ali9 alio sapiētior. ali9 alio iu̅s
tior. ali9 alio sanctior. ī domo p̄ris mei
mansiones mlte sūt. Nullus eor aliena
bit̄ ab illa domo: ubi mansionē p suo
quisq; accepturus ē merito. Denarius q̄
dē ille equal̄ ē omīb9 q̄s p̄rfamilias eis
qui opati sūt munera iubet dari oī
bus: nō in eo discernēs q̄ min9 et q̄
āplius laborarūt. quo utiq; denario
vita significat̄ eterna: ubi āpli9 alio
nemo viuit. qm̄ viuēdi nō est diuisa
ī eternitate mensura: s; mlte masiōes
diuisas meritor ī una vita etna signi
ficant dignitates. Alia eī gl̄a solis. a
lia gl̄a lune. alia gl̄a stellar. stella
eī ab stella differt ī gl̄a: sic et resur
rectio mortuor. Tanq̄ stelle. s̄ci diuisas
mansiones diuse claritatis tanq̄ ī celo
sortiūt̄ ī regno: s; p̄p unū denariū
nullus separat̄ a regno. atq; ita de9 erit
oīa ī omīb9: ut qm̄ de9 caritas ē: p cari
tatē fiat. ut qđ h̄nt singuli cōē sit
omīb9. Hoc eī q̄sq; etiā ipe h̄z. cū amat
ī altero qđ ipē nō habz. Non erit itaq;

aliq̄ inuidia īparis claritatis: qm̄ reg
bit ī omīb9 vnitas caritatis. Proinde rep
pulēdi sūt a corde xp̄iano. q̄ putāt iđo
dcm̄ mltas ēē mansiōes: q̄a ext̄ regnū
celor erit aliq̄d ubi bti maneāt īno
centes. q̄ sine baptismo ex hac vita
emigrarūt. q̄a sine illo ī regnū celor
īttrare nō poterūt. Hec fides nō ē fides:
qm̄ nō ē vera et catholica fides. Itane
tā de stulti hoīes et carnalib9 cogitatōibz
excecati: cū rep̄bandi essetis si man
sionē nō dico petri. pauli. ul̄ cui9lı
bet aplor. s; cui9uīq; puuli baptiza
ti a regno celor separetis: nō vos
putatis rep̄bādos ēē. q̄ domū dei pa
tris īmi separatis: Non enī ait dn̄s in
vniu̅so mūdo atq; ī vniu̅sa creatura
aut ī vita ul̄ btitudīe sempiterna mā
siones mlte sūt: s; ī domo īq̄t p̄ris
mei mansiōes mlte sūt. None ista ē
dom9 ubi edificatiōez hēm9 ex deo:
domū nō manufactā etnā ī celis:
None ista ē dom9 de q̄ cātam9 deo:
bti q̄ h̄itāt ī domo tua. ī s̄cla s̄clorū
laudabūt te: Ergone nos nō domū
cui9q; baptizati f̄rēs: s; domū ip̄i9
dei p̄ris cui oms̄ f̄rēs dicim9. p̄r nr̄
qui es ī cel̄: a regno separe celor. ā
eā sic diuidē audebitis: ut aliq̄ mā
siōes ei9 sint ī regno celor. aliq̄ āt
ext̄ regnū celor: Absit absit. ut q̄
volūt h̄itare ī regno celor: ī hac stul
ticia velint h̄itare vobiscū. Absit īquā.
ut cū omis dom9 regnātiū filior. nō
sit alibi nisi ī regno ip̄i9: regie dom9
p̄s aliq̄ nō sit ī regno. Et si abiero
inquit et p̄parauero vobis locū. iterum
venio et accipio vos ad meipm̄: ut ubi
ego sū et vos sitis. et q° ego vado sci
tis et viā scitis. O dn̄e ih̄u quo vadis
parare locū: si iā masiōes sūt ī domo
p̄ris tui. ubi tecū habitabūt tui: Aut
si accipis eos adteipm̄: quō iterū ve
nis qui nō recedis: Ista kmi si bre
uit̄ explicar̄e conemur. q̄ntū videtur
hodierno satis ēē sermoni: coartata
utiq; nō clarebūt. et ip̄a erit breui
tas. et altera obscuritas. Proin h° debi
tū differam9: qđ oportunius vobis
patre familias nostro largiēte red
damus. Explicit sermo xiij Inci
pit xiiij. de eadem lectione.

Deberi vobis fr̄es karmi
iamq3 ee reddendũ qd dis
tuleram⁹ agnoscimus:
quõ itelligi possit nõ
ee int se duo ista cõtraria.
qd cũ dixissꝫ dñs ĩ domo
pris mei mansioes mlte sũt: si quo
min⁹ dixisse vobis qa vado parare vo
bis locũ. ubi satis ondit ideo se hoc
illis dixisse. qa iã ibi sũt mansioes
mlte. et nõ e opus aliquã pparare.
Rursus dicit. et si abiero ꝛ ppauero
vobis locũ: iterũ venio ꝛ accipiã vos
ad meipm. ut ubi ego sũ et vos sitis.
Quõ vadit et parat locũ: si iã man
siones mlte sũt. si q° min⁹ dixisset
vado parare: Aut si adhuc locꝰ parã
dus est. cur nõ merito dixissꝫ vado
parare: An iste mansiones ꝛ sũt et
parande sũt: Si quo min⁹ eẽ essent
dixisset vado parare: et tñ qa ita sũt
ut parande sint. nõ eas vadit parare
sicut sũt: sꝫ si abierit et pparauerit sicut future
sũt. iterũ veniens accipiet ad seipm
suos. ut ubi e ipe sint etiã ipi. Quõ
g° mansiones ĩ domo pris nõ alie sꝫ
ipe. et sine dubio iã sũt sicut parã
de nõ sũt: et nõdũ sũt sicut parande
sũt. quõ putam⁹: nisi quõ etiã pph'a
pdicat deũ. qa fecit q̃ futura sũt: Nõ
enĩ ait. qui facit⁹ e q̃ futura sũt. sꝫ
qui fecit q̃ futura sũt. Ergo et fecit
ea et facturus e ea. Nã neq3 fca sũt
si ipe nõ fecit: neq3 futura sũt si ipe
nõ fecerit. Fecit g° ea pdestinãdo. factu
rus e opando. Sicut discipl'os qn ele
gerit satis idicat euãgl'm tũc utiq3
qn eos vocauit: et tñ ait apl's. elegit
nos an cõstitutioez mũdi: pdestinãdo
utiq3 nõ vocãdo. quos at pdestinauit
illos et vocauit: elegit pdestinãdo an
mũdi cõstitutioez: elegit vocãdo an
mũdi cõsumatioez. sic et mansione p
parauit et pparat: nec alias sꝫ qs ppa
rauit has pparat. qui fecit q̃ futura
sũt. Quas pparauit pdestinãdo: pparat
opando. Iam g° sũt ĩ pdestinatioe. si
quo min⁹ dixissꝫ ibo et pparabo idest p
destinabo: sꝫ qa nõ sũt ĩ opatioe. et si
abiero inqt et pparauero vobis locũ. ite
rũ venio et accipiã vos ad meipm. Pa
rat at mõ mansioes. mansioib⁹ parã
do mansores. Quippe cũ dixerit ĩ domo
pris mei mansioes mlte sũt. qd puta
bim⁹ domũ ee dei: nisi teplũ dei.
Qd at sit iterroget apl's ꝛ rñdeat. te
plũ ei dei scm e. qd estis vos. Hoc e etiã
regnũ dei: qd fili⁹ traditur⁹ e pri. Un
dicit ide apl's. Inicium xps. deĩn qui sũt
xpi ĩ psentia ei⁹. deĩn finis cũ tradiderit
regnũ dõ et pri: idest qs redemit san
guine suo. tradiderit cõtemplãdo etiã pa
tris suo: h° e regnũ celorũ de q° dicit.
Simile e regnũ celor̄ hoi seminãti bonũ
semẽ ĩ agro suo. Bonũ at semen hij
sũt filij regni: q̃ et si nũc pmixta zi
zania hñt mittet ĩ fine rex angelos
suos. et colliget de regno ei⁹ oĩa scan
dala. Tũc iusti fulgebũt sicut sol ĩ
regno pris sui. Regnũ fulgebit ĩ reg
no. cũ regno venerit regnũ. qd nũc ora
mus et dicim⁹. veniat regnũ tuũ.
Nũc g° iã regnũ vocat. sꝫ adhuc cõ
vocat. Si enĩ regnũ nõ vocaretur. col
liget de regno ei⁹ oĩa scãdala: non
dicetur. sꝫ nõdũ regnat h° regnũ. Pin
sic e iã regnũ. ut cũ de illo collecta
fuerit oĩa scãdala: tũc perueniat ad regnũ
ut nõ solũ regni nomen: sꝫ etiã reg
nãdi habeat ptate. Huic quippe reg
no ad dexterã stanti ĩ fine dicet: ve
nite bndicti pris mei pcipite regnũ.
idest qui eratis regnũ et nõ regnabatis
venite regnate: ut qd ĩ spe fueratis.
etiã ĩ re ee possitis. Hec g° dom⁹ dei.
h° templũ dei. hoc regnũ dei. regnũ
celor̄ adhuc edificat. adhuc fabricã
tur. adhuc parãtur. adhuc cõgregãtur.
In illo erũt mansioes sicut eas adhuc
parat dñs: ĩ illo iã sũt sicut pdesti
nauit iã dñs. Sꝫ qd e qd ut pparet
abijt. cũ pfco nosipos pparet: qd nõ
faceret si reliquerit: Agnosco dñe ut
possũ nimirũ illud significas: qa ut
parentur iste mansioes. viue debet iust⁹
ex fide. Qui enĩ a dño pegrinatur
opus hꝫ ex fide viue: qa p hac ad spe
cie cõtemplandã parat. Beati enĩ mũ
do corde: qm ipi deũ videbũt. et fide
mũdat corda eor̄. Illud ĩ euã°. h° in
apl'oz actib⁹ legitur. Fides at qua eor̄
qui dm visuri sũt quã diu pegrinã
tur mũdantur corda: qd nõ videt credit.
Nã si videt nõ e fides. Credenti colligit

meritum: videnti redditur premium. Eat ergo
dominus et paret locum. eat ne videatur. la
teat ut credatur. Tunc enim locus paratur:
si ex fide vivatur. Creditus desideretur.
ut desideratus habeatur. Desiderium dilec
tionis: preparatio est mansionis. Ita domine. para
quod paras. Nos enim tibi paras et te no
bis paras: quoniam locum paras. et tibi in
nobis et in te nobis. Tu enim dixisti.
manete in me: et ego in vobis. Quantum
quisque fuit particeps tui: alius minus. alius
amplius. hec erit diversitas premiorum. pro
diversitate meritorum. hec erit multitudo
mansionum pro disparilitate manentium:
sed tamen omnium in eternitate vivorum. et sine fi
ne beatorum. Sed quid est quod vadis. quid est quod
venis: Si bene intelligo. nec unde vadis.
nec unde venis recedis. Vadis latendo.
venis apparendo. Sed nisi maneas regen
do: ut proficiamus bene vivendo. quomodo pa
rabitur locus ubi possimus manere perfru
endo. Hec de verbis que recitata sunt
euangelicis satis dicta sint: quousque ait
dominus. iterum venio et accipiam vos ad
meipsum. Quod autem sit quod sequitur. ut ubi
ego sum et vos sitis: et quo ego vado
scitis. et viam scitis. post interrogationem
que sequitur a discipulo factam: tanquam per eos
et nos interrogemus. melius audiemus.
oportunius quam tractabimus. Explicit omelia lxvii.
Incipit lxviii. de eo quod dixit thomas. Domine nes
cimus quo vadis usque ad id. nemo ve
nit ad patrem nisi per me.

Nunc est dilectissimi. ut quantum
valemus intelligamus de ver
bis domini posterioribus priora.
et de consequentibus precedentia:
in eo quod audistis apostolo tho
me interroganti esse responsum.
Dixerat ei superius dominus cum de mansionibus
loqueretur: quas et esse dixit in domo patris sui.
et ire se ut prepararet eas. ubi intelleximus
et esse iam mansiones in predesti
natione: et preparari eas cum eorum qui ibi man
suri sunt per fidem corda mundantur. quoniam ipsa
dei domus ipsi sunt: et quid est aliud manere
in domo dei. quam esse in populo dei. cum idem
populus est in deo et deus in eo. Hoc ut prepa
raret dominus abiit. ut credendo in eum qui non
videtur ea que in specie semper futura est: nunc
per fidem mansio preparetur. Propter hoc ergo dixerat.
et si abiero et preparavero vobis locum: iterum
venio et accipiam vos ad meipsum. ut u
bi ego sum et vos sitis. et quo ego vado
scitis. et viam scitis. Hic dicit ei thomas
Domine nescimus quo vadis. et quomodo pos
sumus viam scire. Utrumque illos dominus dixe
rat scire. utrumque dixit iste nescire: et
locum quo itur. et viam qua itur. Sed nes
cit ille mentiri. Ergo isti sciebant: et se
scire nesciebant. Convincat eos iam scire:
quod se putant adhuc usque nescire. Dicit
ei ihesus. Ego sum via et veritas et vita.
Quid est fratres. Ecce audivimus discipulum in
terrogantem: audivimus et magistrum docentem.
et nondum capimus etiam post vocem sonantem.
sententiam latitantem. Sed quid non pos
sumus capere. Numquid poterant ei dicere
apostoli eius cum quibus loquebatur. nescimus
te. Proinde si eum sciebant. et via ipse est:
viam sciebant. Si eum sciebant. et vita ipse
est: vitam sciebant. Ecce scire convicti sunt:
quod se scire nesciebant. Quid igitur et nos
in isto sermone non cepimus. Quid puta
tis fratres mei. nisi quia dixit et quo va
do scitis. et viam scitis. Ecce cognovimus
quod sciebant viam: quia sciebant ipsum qui est
via. Sed via est qua itur. numquid via est
et quo itur. Utrumque autem illos dixerat
scire: et quo vadit et viam. Opus ergo erat
ut diceret ego sum via. ut ostenderet eos quia eum
scirent: et viam scirent quam putabant se
nescire. Quid autem opus erat ut diceret
ego sum via et veritas et vita: cum via
cognita qua iret. restaret nosse quo
iret. nisi quia ibat ad veritatem. ibat ad
vitam. Ibat ergo ad seipsum per seipsum. Et nos
quo imus. nisi ad ipsum. Et qua imus.
nisi per ipsum. Ipse igitur ad seipsum per seipsum.
nos ad ipsum per ipsum: immo vero ad patrem
et ipse et nos. Nam et de ipso alibi dicit.
ad patrem vado. et hoc loco propter nos: nemo
inquit venit ad patrem nisi per me. ac per hoc
et ipse per ipsum ad seipsum et ad patrem:
et nos per ipsum et ad ipsum et ad patrem.
Quis hec capit. nisi qui spiritualiter sapit.
Fratres mei. quid me vobis ista vultis ex
ponere. Cogitate quam excelsa sint. Vi
detis quid sim. video quid sitis: in omnibus
nobis corpus quod corrumpitur aggravat a
nimam. et deprimit terrena inhabitatio
sensum multa cogitantem. Putamus ne
possumus dicere. ad te levavi animam meam.
qui habitas in celo. Sed sub tanto ponde

[Margin:] Si eum sciebant et vitas ipse est. veritatem sciebant.

[Margin:] Et quantum est quod hic capitur etiam qui spiritualiter sapit.

ubi īgemuisti cum grauati. quō leuabo
aīaz meā ? nisi meā leuet q̄ posuit
sup me suā: Dicā ego qđ possū. capiat
verū qui pt. Quo donāte dico. eo do
nāte capit qui capit: et eo donāte
credit qui nōdū capit. Nisi eī credi
deritis īquit ppħa: nō ītelligetis. Dic
mi dn̄e meus ? qđ dicā seruus tuus con
seruus meus: Thomas apl̄s ut te in
terrogaret habuit te an̄ se: nec tn̄ ī
telligeret te. nisi haberet ī se. Ego ītrogo te.
qa te scio ee sup me: īterrogo āt in
q̄tū possū sup me fundē aīazmeā.
ubi nō sonātē. et tn̄ docentē audiā
te. Dic mi obsecro. quō vadis ad te:
Nūqđ nā ut venires ad nos reliqras
te: maxie qa nō a teipo venisti ? sed
pater te misit: Scio quidē qđ te exi
nanisti. sꝫ qa formā serui accepisti:
nō qa formā dei ul' ad quā redires
dimisisti ? ul' quā recipes amisisti.
et tn̄ venisti et nō solū ad carnes oclos
vm̄ etiā usqꝫ ad manus hoim puenisti.
Quō nisi ī carne: p hāc venisti ma
nēs ubi eras. p hāc redisti nō relin
quēs quo veneras. Si g° p hāc venisti
et redisti. p hāc pauldubio nō solum
nobis es q̄ veniremus ad te: verū etiā
tibi qua venires et redires via fuisti.
Cū vero ad vitā qđ es ipe isti: eandē
pfecto carnē tuā ad vitā de morte
duxisti. Aliud quippe v̄bū dei ē. aliud
hō. sꝫ v̄bū caro fcm̄ ē idꝫ hō. Nō vtiqꝫ
alia v̄bi alia hoīs ē psona: qm̄ vtrū
qꝫ ē xp̄s vna psona. ? ac p h° q̄ad
modū caro cū mortua ē: xp̄s ē mor
tuus. et cū caro sepulta ē. xp̄s ē se
pultus ? sic eī corde credimus ad iusti
ciā. sic ore cōfessioēz facimus ad sa
lutē: ita cū caro a morte venit ad vi
tā ? xp̄s venit ad vitā. et qa v̄bū dei
xp̄s ē: xp̄s ē vita. Ita miro quodā et
īeffabili mō. q nūqͣ dimisit ul' amisit
seipꝫ venit ad seipm̄. Venerat āt ut dic
tū ē p carnē deus ad hoīes. veritas ad
mēdaces. Deus eī verax. oīs āt homo
mēdax. Cū itaqꝫ ab hoibus abstulit at
qꝫ illuc ubi nemo mētitur carnē suā
leuauit ? ideipē qa verbū cao fcm̄
ē: p seipm̄ idest p carnē ad veritatē
qđ est ipē remeauit. Quā qͦdē verita
tē quamuis īter mēdaces. et ī morte

seruauit. Aliqn̄ eī xp̄s fuit mortuus. sꝫ
nūquā fuit falsus. Accipite quāuis di
uersū et longe impar exemplū: tamē
vtrūqꝫ ad ītelligendū dm̄ et hijs q̄ sp̄i
ua subiecta sūt deo. Ecce egoipē q̄tū
attinet ad aīm meū. cū hoc sum qđ eᵹ
tis vos: si taceo apud me sū. si āt lo
quor vobis qđ ītelligatis ? q°dāmodo
ad vos pcedo nec me relinquo: sꝫ et ad
vos accedo et nō recedo vñ pcedo. cū
āt tacuero q°dāmō ad me redeo ? et q°
dāmō vobiscū maneo si tenueritis qđ
audistis ī sermōe quē dico. Si h° pt
ymago quā fecit deus ? qđ pt nō a dō
fcā sꝫ ex deo nata ymago dei. de cuius
illud quo ad nos egressus ē: et ī quo
a nobis regressus ē corpus ? nō sicut
meus lapsus ē sonus. sꝫ manet ibi ubi
iā nō moritur. et mors ei ultᵃ nō do
minabitur. Multa de hijs euāgelicis
v̄bis adhuc dici fortasse poterāt et de
bebāt: sꝫ nō sūt corda vrā spūalibus
cibis q̄libꝫ suauibus onerāda: maxime qꝫ
qa sp̄s promptus ē. caro aūt īfirma.

Expl' s. xv. īn. xvi. de eo qđ dr̄. Si cog
nouissetis me et prēz meū vtiqꝫ cog
nouissetis. usqꝫ ad id. Nō creditis quia
ego in prē et pater ī me est

Verba sca euāgelij fr̄es
ita rcē ītelligūtur: si cū
supiorib9 reperiūtur h̄re
cōcordiā. Conueire em̄
debet pcedētia cōsequē
tibus: qn̄ veritas loqr.
Supius dixerat dn̄s et si abiero + p̄pa
uero vobis locū. iterū venio et accipia
vos ad meipm̄: ut ubi ego sū et vos si
tis. Deīn addiderat. quo ego vado scitis
et viā scitis: nichil qꝫ aliud ondit esse
qđ dixit. nisi qa ipm̄ sciebāt. Erat g° eet
ire ad seipm̄ p seipm̄. qđ etiā discipul'
prestat ut eant ad ipm̄ p ipm̄. ut potu
imus pristino sermōe iā diximus. Cū di
taqꝫ ait. ut ubi ego sū et vos sitis ?
ubi erāt futuri nisi ī ipo: Ac p hoc
ē etiā ipē ī seipo. et ideo ibi illi ubi +
ipē idest ī ipo. Ipē est igit vita etna.
in qua futuri sumus cū accepit nos
ad se: et ipa eterna qđ ipē est ī ipso
ē. ut ubi ipē ē et nos simus. h° est ī
ipso. Sicut em̄ pr̄ habꝫ vitā ī semet
ipo. et utiqꝫ nō aliud ē vita quā h̄ꝫ

nisi qd e ipse qui hat habz. sic dedit fi
lio hre vita i semetipo: cu ipse sit eade
vita qua hz i semetipo. Nuqd at nos
vita qd e ipse h° erim9 et cu i illa vita
hoc e i ipo ee ceperim9. Non utiqz quia
ipse existendo vita hz vita. et ipse e qd
habz: et qd vita e in ipo. nos at no
ipa vita. sz ipi9 vite pticipes sumus.
atqz ita ibi erim9 ut in nobisipis no
qd ipse e esse possim9: sz nosipi no vi
ta. ipm heam9 vita. qui seipm hz vita.
eo qd ipse sit vita. Deniqz ipse et iseipo
e imutabiliter et in pre iseparabiliter:
nos vo cu in nobisipis ee voluissem9.
ad nosipos turbati sum9. vn illa vox
e. ad meipm turbata e aia mea: atqz
i deterius comutati. neqz id qd fuim9
mane potuim9. Cu at p ipm venim9
ad prez sicut ait. nemo venit ad prem
nisi p me: manetes i illo. nec a pre
nos qsqp poterit sepate nec ab illo. Co
nectes itaqz cosequetia pcedetib9. si cog
nouissetis me inqt et prez meu utiqz
cognouissetis: h° e qd ait. nemo veit
ad prez nisi p me. Dein sbiugit. Et
amodo cognoscetis eu et vidistis eu.
Sz philipp9 vn9 et aplis qd audieit no
itelliges. Dne inquit onde nob prez.
et sufficit nobis. Cui dns. Tanto in
quit tpe vobiscu su. et no cognouis
tis me. Philippe q me videt. videt
et prez. Ecce icrepat. qd tato tpe cu
ipis erat: et no cognoscebatr. Nonne
ipse dixerat. et quo ego vado scitis.
et via scitis. et se nescie dicetes: eos
hec scire couicerat addendo atqz di
cendo. ego su via et veritas et vita.
Quo nuc dicit tato tpe vobiscu su et
no cognouistis me cu pfecto et quo
iret. et via sciret. no ob aliud nisi
qd ipm utiqz sciret. Sz facile ista
solutr questio. si dicam9 qd eu alia
eoz sciebat alia nesciebat: atqz in
hys qui nesciebat et philipp9 erat. ut
qd ait. et quo ego vado scitis et via
scitis: illis dixisse itelligatr q sciebat.
no philippo cui dcm e: tato tpe vobis
cu su. et no cognouistis me philippe.
Hys g° qui filiu ia nouerat. etia il
lud de pre dcm e: et amodo cogscetis
eu et vidistis eu. Dictu e ei pp oimo
da silitudine q illi cu pre e: ut ideo

amodo diceretr nosse prez. qa noueiat
silez filiu. Ergo ia sciebat filiu. et si
no oms. certe quida eoru qb9 dicitur:
et quo ego vado scitis et via scitis.
ipse e enu via sz prez nesciebat: ideo
audiuit si cognouissetis me et prem
meu utiqz cognouissetis p me utiqz
et filiu. Alius eni ego su ali9 ille. Sz
ne putaret dissimile: et amodo iquit
cognouissetis eu et vidistis eu. Vide
rut enu ei9 simillimu filiu. Sz amo
nedi fuerat tale ee etia prez qp no
du videbat: qlis e fili9 qp videbant.
Et ad h° valet qd postea philippo dici
tur: q me videt videt et prez. non
qd ipse ee pr et fili9. qd i sabellianis
qui vocatr etia patripassiani catholica
fides dapnat: sz qd ta siles sint pr
et fili9. ut qui vnu noirit. abos no
uerit. Solem9 ei de silimibus duob9 ita
loqui eis q vnu videt. et qlis e ali9
volunt nosse ut dicam9 vidistis istu:
illu vidistis. Sic g° dcm e. q videt
me videt et prez. no qa ipse sit pr
qui fili9: sz qd a pris silitudie in
nullo prsus discrepet fili9. Na nisi
eent duo pr et fili9. no dcm eet. si
cognouissetis me et prez meu utiqz
cognouissetis. Qm ego p qp venitur
ad prez. pducat vos ad eu ut ipm
etia cognoscatis. Sz qm illi su oio
simillim9. amodo cognoscetis eu:
cu cognoscatis me. et vidistis eu si
oculis cordis vidistis me. Qd e g° qd
qd dicis philippe: onde nobis prem
et sufficit nobis. Tato iquit tpe vo
biscu su. et no cognouistis me. Phi
lippe qui videt me videt et prez. Qd si
ad te mltu e hoc vide: saltē qd non
vides crede. Quo ei dicis iquit. oste
de nobis prez. Si me vidisti q oimo
do silis su: vidisti illu cui silis sum.
Qd si vide no potes. no saltim credis
qa ego i pre. et pr in me est. Pote
rat hic dice philipp9. video quide te:
et credo te esse simillimu pri. sz nuqd
argued9 et obiurgad9 est: qui cu si
mile videt. etia illu cui e silis volt
vide. Simile quide noui. sz adhuc al
teru sine altero noui: no michi suffi
cit nisi et illu cui e iste silis noueri.
Ostende itaqz nobis prez: et sufficiat

Utiqz ei qa nemo veit ad prez
n p me: si cognouissetis me.
et prez meu cognouissetis

136

nobis. Sȝ ideo mgr̄ discipulū argue
bat: qm̄ cor postulātis videbat. Taq̄
enī melior pr̄ eēt quā fili9. ita phi
lippus prēȝ nosse cupiebat: et idō nec
filiū sciebat. quo meli9 aliqd eē crede
bat. Ad hūc sensū corrigendū dcm̄ est:
qui videt me videt et prēȝ. Quō tu di
cis ostēde nobis prēm: Video quō tu
dicas nō alterū q̄ris vidē silem: sed
illū putas eē meliorē. Nō credis q̄a
ego in prē: et pr̄ ī me est: Cur ī simi
libus distātiā cupis cernere: Cur īse
pabiles sepatī desideras nosse: Deīn
non ad solū philippū sȝ ad eos plualr̄
loqtur: q̄ nō sūt ī angustias coartādi.
ut adiuuāte ipō diligētius exponatr̄.
Expl' ō. xvi. Jn. xvij. de eo qd' dr̄. v
ba q̄ ego loquor vobis a meipō non
loquor. usqȝ ad id. Si qd peticritis ī
noīe meo hoc faciet vobis.

Audite auribꝰ. accipite
mētibꝰ dilāssimi. loq̄
tibꝰ quidē nobis: sȝ ipō
docente qui nō recedit
a nobis. Dn̄s dicit quō
dicit cū legētur audistis:
verba q̄ ego loquor vobi
a meipo nō loquor: pr̄ autē ī me ma
nēs facit opa ipē. Ergo et verba opa
sūt: Plane ita ē. Nā pfcō qui pxi
mū loquēdo edificat: bonū opꝰ opatr̄.
Sȝ qd ē a meipō nō loquor: nisi a me
ipso nō sū qui loquor: Ei quippe tri
buit qd' facit. de q° ē ipē q̄ facit. Pater eī
deus nō est de aliq°: fili9 at deus est
q̄dē prī equalr̄. sȝ de prē deo. Ideo ille
deus sȝ nō de dō. et lumē sȝ nō de lumi
ne: iste vō de9 de deo. lumē de lumine.
Nā in hijs duabꝰ sentētijs. vna q̄ dcm̄
ē: nō a meipō loquor: alia q̄ dcm̄
ē: pr̄ autē ī me manēs facit opa ipē.
figulas tenētes. diuisi nobis adusātr̄
heretici: q̄ nō ex vna pte. sȝ ī cōtraria
conātes a via veritatis exorbitant.
Arriani quippe dicūt. ecce inequalis ē
prī fili9: nō a seipō loqtur. Dicūt sa
belliāī cont̄ idȝ patripassiani. ecce qui
pr̄ est: ipē et filius. Quid ē enī prī ī
me manēs ipē facit opa: nisi ī me ma
neo ego qui facio: Contraria dicitis.
sȝ nō eo mō sicut fidm̄. contrariū vō.
sȝ sicut sūt īter se duo falsa cōtraria

Errādo ī diūsa istis ī medio ē via quā
reliq̄stis. Inter vos ipos lōgiore īterual
lo sepati estis: quā ab ipā via cuius
desertores estis. Vos hinc vos at illūc
venite: alteri ad alteros trāsire nolite.
sȝ hūc atqȝ illūc ad vos veniendo: īuicē
vos īuenite. Sabelliāī agnoscite q̄ sub
ptermittitis. arriani equate q̄ subdi
ditis: et ī via vera nobiscū ābulabi
tis. Est eī qd' īuicē ex vobis alterī ex
alteris āmoneri vtriqȝ debeatis. Audi
sabelliane. usqȝ adeo nō ipē pr̄ sed al
ter ē fili9: ut eū arrian9 inequalem
asserat prī. Audi arriane. usqȝ adeo
fili9 equalr̄ ē prī: ut sabellian9 eūdē
eē dicat et prēȝ. Tu adde quē tollis.
tu adimple q̄ minuis: et nobiscū ā
bo cōsistitis: q̄a nec tu tollis nec tu
minuis eū. q̄a et alter ē a prē ut
cōuincat sabellianū: ut eq̄lis ē prī
ut cōuincat arrianū. Vtrisqȝ eī cla
mat: ego et pr̄ vnū sum9. Qd aut vnū
audiāt arriani. qd aut sumus audi
ant sabelliani: et nec illi eq̄lē. nec
illi alterū negando sint vani. Si ergo
qm̄ dixit. verba q̄ ego loquor vobis
a meipō nō loquor: pp̄terea putatur
usqȝ adeo īparis potestatis: ut non
qd' ipē vult faciat. audiat qd' dixit:
sicut pr̄ suscitat mortuos et viuificat:
sic et fili9 quos vult viuificat. Item
si qm̄ dixit. pr̄ ī me manēs facit opa
ipē: pp̄terea putatr̄ nō ali9 eē pater
ali9 ipē: audiat qd' dixit. q̄cūqȝ pr̄
facit hec et fili9 silr̄ facit: et ītelligatur
nō bis vn9 sȝ duo vnū. Verū q: s. eq̄l
alter alteri. ut tn̄ alter ex altero. idō
nō loqtur a semetipō: q̄a nō ē a seipō.
et idō pr̄ in illo manēs facit opa ipē:
q̄a p quē et cū quo facit nō est nisi ab
ipō. Deniqȝ adiungit et dicit. Nō credi
tis q̄a ego ī prē: et pr̄ ī me est: Alio
quin pp̄ opa ipā credite. Antea solus
philippus arguebatr̄: nūc at nō ibi
solū eū fuisse q̄ eēt arguēd9 ostendit.
Propter opa īquit ipā credite: q̄a ego ī
prē et pater ī me ē. Neqȝ eī si sepati
eēm9. īsepabiliter opari ulla ratione
possem9. Sȝ qd ē qd sequitr̄: Amē amē
dico vobis. q̄ credit ī me opa q̄ ego faci
o et ipē faciet: et maiora hoȝ faciet.
q̄a ego ad prēȝ vado: et qdcūqȝ petieritis

in nomine meo hoc faciam. Ut glorificetur
pater in filio. si quid petieritis me in nomine
meo hoc faciam. Ergo et illa maiora
opera seipsum facturum esse promisit. Non se ex-
tollat servus super dominum: nec discipulus
super magistrum. Maiora quam ipse fecit dix-
it esse facturos. sed in eis vel per eos se facientem:
non ipsis tanquam ex semetipsis. Ei quippe can-
tatur. Diligam te domine fortitudo mea. Sed
que tandem sunt ista maiora? An forte quod
egros ipsis transeuntibus etiam eorum umbra sa-
nabat? Maius est enim ut sanet umbra
quam fimbria. Illud per se hoc per ipsos. sed utrum-
que ipse. Verumptamen quando ista dicebat: verborum
suorum opera commendabat. Sic enim dixerat.
Verba que ego loquor vobis a meipso
non loquor: pater autem in me manens facit
opera ipse. Que opera tunc dicebat? nisi ver-
ba que loquebatur? Audiebant et crede-
bant illi. et eorundem verborum fructus erat fi-
des illorum. Verumptamen evangelizantibus dis-
cipulis. non tam pauci quam illi erant: sed
gentes etiam crediderunt. Hec sunt sine du-
bitatione maiora. Nec tamen ait. maiora
horum facietis: ut solos apostolos ea putare- + factu rob
mus esse. sed qui credit in me inquit opera
que facio et ipse faciet. et maiora horum
faciet. Itane quicumque credit in christum? facit
que christus vel maiora quam christus? Non preterenter
ista tractanda sunt: nec debet festinatione
precipitari? sed ea cogit concludendus iam
sermo iste differri. Expl' o. xvij. Inci-
pit xviij de eadem re.

Quid sibi velit et quomodo acci-
piendum sit quod dominus ait. qui
credit in me opera que ego fa-
cio et ipse faciet: non est
facile comprehendere. et cum
ad intelligendum hoc difficil-
limum sit. adiecit aliud difficilius. et ma-
iora horum faciet. Quid est hoc? Cum facere
opera que christus fecit non inveniebamus? quis etiam
maiora faciat inventuri sumus? Sed dixe-
ramus sermone pristino. quia maius fuit um-
bre sue transitu quod discipuli fecerunt; quam
fimbrie sue tactu quod ipse dominus fecit sa-
nare languentes. et quia plures apostolis
quam ipso per os proprium domino predicante credi-
derunt. ut hec videretur opera intelligenda esse
maiora: non quo maior esse magistro disci-
pulus. ut domino servus. vel adoptatus unigeni-
to. vel homo deo. sed quod per illos ipse dignetur
eadem maiora facere: qui dicat illis alio
loco. sine me nichil potestis facere. Ipse
quippe ut alia omittam que sunt innumera-
bilia: sine ipsis fecit ipsos. sine ipsis
fecit hunc mundum. et quia homo ipse fieri dig-
natus est: sine ipsis fecit et seipsum. Quid
autem illi sine ipso nisi peccatum? Denique
et hic quod de hac re poterat nos movere.
mox absolvit. Cum enim dixisset. qui credit
in me opera que ego facio et ipse faciet et
maiora horum faciet: continuo secutus
adiunxit. quia ego ad patrem vado. et quodcumque
petieritis in nomine meo hoc faciam.
Qui dixerat faciet. postea ait faciam: tanquam
diceret non vobis impossibile hoc videatur.
non enim poterit esse maior me qui credit
in me: sed ego facturus sum et tunc maiora
quam nunc. maiora per eum qui credit in me:
quam preter eum per me. ego tamen ipse preter eum.
ego ipse per eum. Sed quando preter eum non faciet
ipse: quando autem per eum quamvis non per semetipsum
faciet et ipse. Porro autem maiora per eum
facere quam preter eum: non est defectio sed
dignatio. Quid enim retribuat servus
domino pro omnibus que retribuit ei? Cum
quidem inter cetera bona etiam hoc eis dona-
re dignatus est: ut maiora faceret per
illos quam preter illos. Nonne ab ore ip-
sius dives ille tristis abscessit? quando
vite eterne consilium quesivit audivit ab-
iecit? Et tamen postea quod ab illo auditum
non fecit unus. fecerunt multi cum loqueretur
per discipulos magister bonus: contemptibilis
ei quem divite per seipsum monuit. ama-
bilis eis quos ex divitibus pauperes per
pauperes fecit. Ecce maiora fecit predi-
catus a credentibus. quam locutus audien-
tibus. Verum hoc adhuc movet. quod hec
maiora per apostolos fecit. Non autem ipsos tantum
significans ait. opera que ego facio et vos
facietis: et maiora horum facietis. sed
omnes ad suam familiam pertinentes intelli-
gi volens: qui credit in me inquit opera que
ego facio et ipse faciet. et maiora horum
faciet. Si ergo qui credit faciet. non cre-
dit utique qui non faciet: sicut est qui
diligit me mandata mea custodit.
unde profecto qui non custodit non diligit.
Item alio loco. qui audit inquit verba mea
hec et facit ea similabo eum viro pru-
denti qui edificat domum suam super petram.
Qui ergo non est similis huic viro prude

ti. procul dubio aut v̄ba h̄c audit. et nō
facit. aut oīno nec audit. Qui credit
ī me inquit licet moriat̄ vivet. q̄ ergo
nō vivet. nō credit utiq̄z. Tale etiā
h° est: q̄ credit ī me faciet. nō utiq̄z
credit qui nō faciet. Quid ē h° fr̄es:
Nunquid inter credentes ī xp̄m nō est cō
putandus qui nō fecerit opa maiora
quā xp̄s: Durū ē absurdū ē: ferri
nō pt̄. nō toleratur nisi intelligatur. Aplm
igitur audiamus. Credenti inquit ī eū qui
iustificat impiū: deputatur fides ei9 ad
iusticiā. In h° ope faciamus opa xp̄i. quia
et ipm̄ crede in xp̄m op9 est xp̄i: hoc
opatur ī nobis nō utiq̄z sine nobis.
Audi g° iā et intellige. qui credit in
me: opa q̄ ego facio et ipse faciet. Pri
us ego facio deinde ipse faciet. quia facio
ut faciat. Que opa: nisi ut ex impio
iustus fiet: Et maiora hoꝝ faciet.
Quoꝝ obsecro: Nunquid maiora oīm xp̄i
opm̄ maiora faciet: Qui cū timore et
tremore suā ipi9 salutē opatur: qd̄ utiq̄z ī illo sz nō sine illo xp̄s opatur. Prorsus
mai9 h° ee dixeri quā ē celū et terra.
et quecumq̄z cernuntur in celo et ī terra.
Et celū enī et terra transibit. p̄destinato
rū aūt idest eoꝝ quos p̄scit: salus et ius
tificatio p̄manebit. In illis tm̄ opa dei:
ī hiis aūt est ymago dei. Sz et in cel'
sedes. dn̄ationes. p̄ncipatus. p̄tates.
archāgeli. angli opa sūt xp̄i. Nunquid
etiā hiis opib9 maiora fīt: q̄ opante
ī se xp̄o coopatur eternā salutē ac ius
tificatioēz suā: Nō hic audeo p̄cipita
re sententiā. intelligat qui pt̄: iudicet
qui pt̄ utrū mai9 sit iustos creare quā
impios iustificare. Certe enī si equal' est
utriusq̄z potentie. h° maioris ē mie. Hoc ē
enī magnū pietatis sacramentū. qd̄
manifestatū ē in carne. iustificatū ē
in sp̄u. apparuit āgelis. p̄dicatū ē gen
tib9. creditū ē mūdo: assūptū ē in glā.
Sz oīa opa xp̄i intellige ubi ait. ma
iora hoꝝ faciet: nulla nos necessitas
cogit. Hoꝝ enī forsitan dixit. q̄ illa
hora faciebat. Tūc aūt v̄ba fidei facie
bat. et de hiis opib9 fuerat p̄locutus
dicēs: v̄ba que ego loquor vobis a
meipso nō loquor. pater aūt ī me manēs
facit opa ipse. Tūc igitur v̄ba ei9 erant opa
eius. Et utiq̄z min9 ē v̄ba iusticie p̄

dicare. qd̄ fecit p̄ter nos: q̄ impios ius
tificare. qd̄ ita facit ī nobis ut faciam9
et nos. Restat inquirere. quō accipiendū
sit: qd̄cumq̄z petieritis ī noīe meo hoc
faciā. Propter multa enī q̄ petunt fideles
ei9 nec accipiunt: nō p̄ua hic exoritur
questio. Sz quoniam iste sermo iā claudendus
ē: ei considerande atq̄z tractande tribuatur
saltim p̄ua dilatio. Explicit tractatus xviij.
Incipit xix. de eo qd̄ dicit. quia ego vado ad
patrem. et qd̄cumq̄z petieritis ī noīe meo
hoc faciam.
Magnā spem dn̄s suis
p̄misit oratib9 dicens.
quia ego ad patrem vado:
et qd̄cumq̄z petieritis ī no
mine meo h° faciā. Sic
ergo p̄exit ad patrem ut nō
reliquet indigentes: sz exaudiret pete
tes. Sed qd̄ est qd̄cumq̄z petieritis: cū vi
deam9 plerumq̄z fideles ei9 petere et nō
accipere: An forte p̄terea quia male pe
tunt: Nā hoc exprobravit aplus iacobus
dicēs: petitis et nō accipitis eo q̄ male
petatis. ut ī concupiscenciis vestris ī sumatis. Male g° usurus eo qd̄ vult accipe
re deo porci9 miseratione nō accipit. Proinde
si hoc ab illo petitur unde hō ledatur.
exaudiri magis metuendū ē: ne qd̄
posset nō dare p̄picius. det iratus. An
nō videm9 israhelitas malo suo impe
trasse: qd̄ culpabili concupiscencia petierunt:
Concupierūt enī carnib9 vesci. quibus
pluebatur māna de celo. Fastidiebant quippe
qd̄ habebāt: et qd̄ nō habebāt impuden
ter petebāt. Quasi nō meli9 peterent.
nō ut cibus q̄ deerat indecenti desiderio
prestaretur: sz ut ille qui aderat sana
to fastidio sumeretur. Cū nos delectant
mala et nō delectant bona: rogare debe
mus porci9 deū. ut delectent bona: quā
ut concedantur mala. nō quia malū ē car
ne vesci cū de hac re loquens aplus dicat:
oīs creatura dei bona ē. et nichil abici
endū qd̄ cū graciaꝝ actione accipitur. Sz
quia sicut idē ipse ait. malū ē hoī qui p̄
offensioēz manducat: et si p̄ hoīs of
fensioēz. quantomagis dei cui9 ī israheli
tis nō p̄ua erat offensio repudiare
qd̄ dabat sapia. et petere id qd̄ ī halat
concupia: quāvis illi nec peteret. sed
quia deerat murmuraret. Sz ut saltem9

nō dei creaturā ēē culpabile. sȝ ī obe
dientiā cōtumacē et inordinatā cupidi
tate: nō ꝑ porcū sȝ ꝑ pomū mortē
p̄mus hō invenit. et esau p̄matus su
os nō ꝑ gallinā sȝ ꝑ lenticulā ꝑdi
dit. Quo igitur intelligendū est: qd̄cūqȝ
petieritis hoc faciā. si deus aliq̄ pe
tentibus fidelibus etiā cōsulendo nō facit.
An forte solis aplis dictū debemus ac
cipere. Absit. Vn̄ enī ad hoc venit ut
diceret. Superius dixerat qui credit in
me: opa q̄ ego facio faciet. et maiora
hoꝝ faciet. De qua re priori sermone
tractavimus. Et ne quisquā hoc sibi tri
bueret ut etiā illa opa maiora sepȝ
facere ondēt: adiecit et ait. qa ego
ad prēz vado. et qd̄cūqȝ petieritis ī
noīe meo hoc faciā. Nuqd ī eū soli
apli crediderunt: Ad eos itaqȝ loq
bat dicendo. q̄ credit ī me ī qb9 eo
donāte etiā nos sum9: q̄ utiqȝ non
qd̄cūqȝ petierim9 accipim9. Ipos quoqȝ
beatissimos si cogitem9 aplos. invei
mus eū qui plus oim laboravit: non
ait ipe sȝ gra dei cū ipo ter dn̄m ro
gasse ut ab eo discederet angls satha
ne. nec tn̄ qd̄ rogaverat accepisse.
Quid dicim9 kmi. Putam9 ne hoc
pmissū ubi ait. qd̄cūqȝ petieritis
hoc faciā. nec aplis suis eē cōpletū
ab illo. Et cui tandē qd̄ pmittit im
plebit. si aplos suos ī sua pmissi
one fraudavit. Evigila igit hō fide
lis et vigilāter audi qd̄ illic positū
ē ī noīe meo. Ipm̄ enī qd̄cūqȝ non
ait petieritis utcūqȝ: sȝ noīe meo. Ergo
pmisit quo tā magnū bn̄ficiū. quid
vocatur. Utiqȝ xp̄s ihs. Xp̄s significat
regē. ihs significat salvatorē. Non utiqȝ
nos salvos faciet quicūqȝ rex. sȝ rex sal
vator: ac p hoc qd̄cūqȝ petim9 adūsus
utilitatē salutis. nō petim9 ī noīe
salvatoris. et tn̄ ipe salvator ē nō
solū qn̄ facit qd̄ petim9: vm̄ etiā qn̄
nō facit. qui qd̄ videt peti cont salu
tem. nō faciēdo potius se exhibȝ salva
torē. Novit etiā melius medicus qd̄ pro
sua qd̄ cōtra suā salutē poscat egrotus:
et ideo contraria poscentis nō facit volu
tatē. ut faciat sanitatē. Quia ꝑ qn̄
volum9 ut faciat qd̄cūqȝ petim9. nō
utcūqȝ sȝ ī noīe ei9 petam9: h̄ ē in

noīe salvatoris petam9. Non igitur cont
salutē nrāz petam9. Quod si fecerit nō
ut salvator facit: qd̄ ē nomē ei9 fideli
bus ei9. Est quippe ipius et dānator:
qui dignatur fidelibus eē salvator. Cui
igitur credit ī eū. qd̄cūqȝ petierit ī eo no
mie qd̄ ē illis q̄ credūt ī eū hoc facit:
qm̄ hoc faciet salvator facit. Si āt qui
nō + ī eū credit aliqd p ignorātiā cont salutē
suā petit. ī noīe salvatoris petit: qa sal
vator ei9 nō erit. si qd̄ ei9 salutē impe
dit fecerit: vn̄ tūc expedit potius ut nō
faciēdo ꝑ qd̄ invocatur. faciat qd̄ vocatur.
Pterea nō solū salvator sȝ etiā mgr bo
nus ut faciat qd̄cūqȝ petierim9: ī ipsa
orōe quā nobis dedit docuit qd̄ petam9.
ut etiā sic intelligam9 nō petē nos no
mie mgri: qd̄ petim9 pter regulā ipius
magisterij. Hanc quodā quamvis ī noie
ei9 petam9: idȝ scdȝ salvatorē et scdȝ
mgrm̄ petam9. nō tūc quo petim9 facit
sȝ tn̄ facit. Neqȝ eī qa et illud petim9 ut
veniat regnū: pterea nō facit qd̄ petim9.
qa nō statī cū illo eternitate regnam9.
Differtur tn̄ qd̄ petim9 nō negatur. Verū
tn̄ orātes tāqȝ semināntes nō deficiam9:
tpe eī ꝓprio metem9. Et simul petam9
qn̄ bn̄ petim9. ut nō faciat qd̄ nō bn̄ pe
tim9: qa et ad hoc ptinet qd̄ ī eadē orōe
dn̄ica dicim9. ne nos īferas ī temptacōeȝ.
Neqȝ eī parva ē temptatio: si cont tuā sit
tam tua postulatio. Non āt negligēt
audiendū ē: qd̄ dn̄s ne quisquā eū putaret
qd̄ se pmisit facē petētibus sine prē eē
facturū. cū dixisset qd̄cūqȝ petieritis ī no
mie meo hoc faciā. cōtinuo subiecit.
ut glificetur pr̄ ī filio: si qd petierit in
noīe meo hoc faciā. Nullo mō igitur sine
prē hoc filius facit: qn̄quidē ut ī illo pr̄ gli
ficetur. pterea facit. Facit igitur pr̄ ī filio ut fi
lius glorificetur in prē. et facit filius ī prē.
ut pr̄ glificetur in filio: qui unū sunt
pr̄ et filius. Expl' sermo xix. In. xx.
de eo qd̄ dicitur. Si diligitis me mādata
mea servate. usqȝ ad id. vos āt cog
noscetis eū qa apud vos manebit et ī vob erit.

Audivim9 fr̄es cū evangeliū
legeret dn̄m dicētē: si dili
gitis me mādata mea
servate. et ego rogabo
prēz. et aliū paraclitū da
bit vobis: ut maneat vo

bisc̄u ineṫnū ·ⁱ spm̄ veritatis q̄ mūd9 nō
pt̄ accipe: qa nō videt nec scit eū. Uos
āt cognoscetis eū: qa apud vos manē
bit et ī vobis erit. Multa sūt q̄ in
istis paucis v̄bis dn̄i req̄rūt̄. s; inl'tu
ē ad nos ul' oīa q̄ hic q̄renda sūt q̄rē:
ul' oīa q̄ hic q̄rim9 iuenire. Uerūptn̄
q̄ntū nobis dn̄s donaē dignat̄ p nr̄a
et vr̄a capacitate: qd dicē debeamus.
et qd audire debeatis attendētes ·ⁱ p
nos lr̄mi qd' possum9 sumite: et ab
illo qd' nō possu9 poscite. Spm̄ paclitū
paclitū xp̄s pmisit aplis: q° āt mō
pmiserit adūtam9. Si diligitis me
inq̄t mādata mea seruate: et ego ro
gabo pr̄ez et aliū paclitū dabit vobis
ut maneat vobisc̄u ineṫnū spm̄ veri
tatis. Hic ē vtiq; ī trinitate sp̄s scs.
quē prī et filio cōsubstāc̄iale ⁊ coeṫnum
et coequalē fides catholica cōfitetur.
Ipē ē de quo dicit apls. caritas dei diffu
sa ē in cordib9 nr̄is p spm̄ scm̄ q̄ datus
est nobis. Quō g° dn̄s dicit. si diligi
tis me mādata mea seruate: et ego ro
gabo pr̄ez et aliū paclitū dabit vobis.
cū h° dicat de spū scō ·ⁱ q̄ nisi hēam9
nec diligē dm̄ possum9. nec ei9 māda
ta seruaē:· Quō diligim9 ut eū accipi
am9 ·ⁱ q̄ nisi hēam9 diligē nō valem9:·
Aut quō mādata seruabim9. ut eū ac
cipiam9 ·ⁱ q̄ nisi habeam9 mādata ser
uare nō possu9:· An forte p̄cedit ī nob
caritas qua diligim9 xp̄m ·ⁱ ut diligēdo
xp̄m ei9q; faciēdo mādata: meream̄
spm̄ scm̄ ut caritas xp̄i nō q̄ iā p̄cesserat
s; dei prīs diffūdat̄ in cordib9 nr̄is p
spm̄ scm̄ q̄ datus ē nobis:· Puᵉsa est
ista s̄nia. Qui eī filiū se diligē c̄dit
et prēz nō diligit. pfecto nec filiū dili
git: s; qd' sibi ipē cōfinxit. Deinū apos
tolica vox ē: nemo dicit dn̄s ih̄s nisi
ī spū scō. Et q̄s dnm̄ ih̄m nisi q̄ eum
diligit dicit ·ⁱ si eo mō dicit quo ītelli
gi apl's voluit:· Multi eī voce dicūt.
corde āt et factis negāt: sicut de tali
bus dicit. cōfitet̄ se nosse deū factis
āt negāt. Si negat̄ factis: pculdu
bio etiā dicit̄ factis. Nemo itaq; dicit
dn̄s ih̄s. aīmo. verbo. facto. corde. ore.
ope: nemo dicit dn̄s ih̄s. nisi ī spū
scō. Nemo sic dicit. nisi q̄ diligit. Iam
itaq; apli dicebāt dn̄s ih̄s: et si eo mō

dicebāt ut nō ficte dicerēt ore cōfiten
tes ·ⁱ corde et factis nō negātes. p̄rsus
si veraciter h° dicebāt: p̄culdubio dili
gebāt. Quō igit̄ diligebāt nisi ī spū
scō:· Et tn̄ eis p̄us ip̄erat̄ ut diligāt
eū et ei9 mādata cōseruēt: ut accipi
ant spm̄ scm̄ ·ⁱ q̄ nisi hr̄ent: pfecto di
ligē et mādata ei9 seruaē nō posset.
Restat g° ut ītelligam9 spm̄ scm̄ hr̄e
qui diligit: et hn̄do mereri ut pl9 ha
beat. et pl9 hn̄do plus diligat. Iā itaq;
hēbāt spm̄ scm̄ discipli q̄ dn̄s pmitte
bat sine q° eū dnm̄ nō dicebāt: nec
tn̄ adhuc eū sic habebāt. sicut eū dn̄s
pmittebat. Et habebāt g° et nō hēbāt:
qui q̄ntū habēd9 fuerat nōdū habebāt.
Habebāt itaq; mi9: dādus erat eis ampli9.
Habebāt occulte. accipiēdu erāt maīfes
te ·ⁱ qa h° ad mai9 donū sci sp̄s p̄tinebat:
ut eis īnotescēt qd' hēbāt. De q° mu
nere loquēs apl's ait: nos āt nō spm̄
hui9 mūdi accepim9 ·ⁱ s; spm̄ q̄ ex
deo ē: ut sciam9 q̄ a dō donata sunt
nobis. Nā et ipāz maīfestā īp̄tit̄io
nē sp̄s sci: nō semel s; bis numero
dn̄s egit. Mox eū ut resurrexit a
mortuis īsufflās dixit. accipite spm̄
scm̄. Nūqd igit̄ qa tūc dedit ·ⁱ idō nō
misit etiā postea quā pmisit:· Aut
nō idē ē spus scūs ·ⁱ qui ⁊ tūc ē īsuf
flatus ex ipō. et p9 ab ipō missus ē
celo:· Qua p̄p tur ipa q̄ scā eūdēter
donatio ei9 bis scā fuerit. alia q̄stio ē.
Fortassis eī p̄p duo p̄cepta dilcōis: h°
ē p̄ximi et dei ·ⁱ ut cōmēdaret̄ ad spm̄
scm̄ ptine dilcō: h° ei9 gemina ē in
maīfestatiōe facta donatio. Et si alia
cā q̄renda ē: nō nūc ei9 īquisitiōe
ī lōgiorē quā oportz modū sermo iste
mittēd9 est. dū tn̄ cōstet sine spū scō
xp̄m nos diligē ·ⁱ et ei9 mādata seruare
nō posse: et id nos posse atq; agē tāto
min9. q̄nto illū p̄cipim9 min9. tāto āt
ampli9. q̄ illū p̄cipim9 ampli9. Pinū nō
solū nō hn̄ti. veꝝ etiā hn̄ti nō īcassū
pmittit̄: nō hn̄ti q̄dē ut hēat̄. hn̄ti āt
ut ampli9 habeat̄. Nā si ab alio min9.
ab alio ampli9 nō hr̄etur ·ⁱ scūs helizē9
scō helie nō dicēt: sp̄s q̄ est ī te duplo
sit in me. Cū āt ait iohēs baptista.
nō eī ad mēsurā dat de9 spm̄. De ipō dei
filio loq̄bat̄. cui nō est dat9 sp̄s ad mē

Capitulum.

suram: quia in illo habitat omnis plenitudo divinitatis. Neque enim sine gratia est spiritus sanctus mediator dei et hominum homo Christus Ihesus. Nam et ipse dicit de se fuisse propheticum illud impletum: Spiritus domini super me propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me. Quod enim est unigenitus equalis patri, non est gratie sed nature: quod autem in unitatem persone unigeniti assumptus est homo, gratie est non nature, confitente evangelio atque dicente: Puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia et gratia dei erat in illo. Ceteris autem ad mensuram datur et datis additur, donec unicuique pro modo sue perfectionis propria mensura compleatur. Unde monet apostolus non plus sapere quam oportet sapere: sed sapere ad temperantiam. Unicuique sicut deus partitus est mensuram fidei. Neque enim dividitur spiritus dei, sed dona per spiritum. Nam divisiones donationum sunt: idem autem spiritus. Quod vero ait, rogabo patrem et alium paraclitum dabit vobis: ostendit et seipsum esse paraclitum. Paraclitus enim latine dicitur advocatus. et dictum est de Christo, advocatum habemus ad patrem: Ihesum Christum iustum. Hic autem mundum dixit non posse accipere spiritum sanctum: sicut etiam dictum est, prudentia carnis inimica est in deum, legi enim dei non est subiecta, nec enim potest, velud si dicamus: iniusticia iusticia esse non potest. Mundum quippe hoc loco mundi significans dilectores: que dilectio non est a patre. Et ideo dilectioni huius mundi de qua satis agimus ut minuatur et consumatur in nobis: contraria est dilectio dei, que diffunditur in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Mundus ergo eum accipere non potest: quia non vidit eum neque scit eum. Non enim habet invisibiles oculos mundi dilectio: per quos videri spiritus sanctus nisi invisibiliter non potest. Vos autem cognoscetis eum. quia apud vos manebit et in vobis erit. Erit in eis ut maneat: non manebit ut sit. Prius enim est esse alicubi quam manere. Sed ne putarent quod dictum est apud vos manebit: ita dictum quemadmodum apud hominem hospes visibiliter manere consuevit, exposuit quod dixerit. apud vos manebit cum adiunxit et dixit in vobis. Ergo invisibiliter videtur. nec si non sit in nobis: potest esse in nobis eius scientia. Sic enim a nobis videtur in nobis et nostra conscientia. Nam faciem videmus alterius, nostram non videmus: conscientiam vero nostram videmus, alterius non videmus. Sed conscientia numquam est nisi in nobis. spiritus autem sanctus potest esse etiam sine nobis. Datur quippe ut sit in nobis: sed videri et sciri quemadmodum est non potest a nobis, si non fuerit in nobis.

Explicit .xx. Incipit .xxi. de eo quod dicitur: Non relinquam vos orphanos veniam ad vos. usque ad id: Et qui diligit me diligetur a patre meo et ego diligam eum et manifestabo ei meipsum.

Post promissionem spiritus sancti, ne quisquam putaret quod ita eum dominus daturus fuerat velut pro seipso: ut non et ipse cum eis esset futurus. adiecit atque ait. Non relinquam vos orphanos. veniam ad vos. Orphani pupilli sunt. Illud enim grecum eiusdem rei nomen est: hoc latinum. Nam et in psalmo ubi legimus pupillo tu eris adiutor: grecus habet orphano. Quamvis ergo nos filius dei suo patri adoptaverit filios. et eundem patrem nos voluerit habere per gratiam qui eius pater est per naturam, tamen etiam ipse circa nos paternum quodammodo demonstrat affectum: cum dicit non relinquam vos orphanos. veniam ad vos. Hinc est quod etiam sponsi filios nos appellat ubi dicit: veniet hora ut auferatur ab eis sponsus. et tunc ieiunabunt filii sponsi. Quis autem sponsus nisi dominus Christus? Deinde sequitur et dicit. Adhuc modicum. et mundus me iam non videt. Quid enim tunc videbat eum mundus? Quandoquidem mundi nomine vult intelligi eos de quibus superius locutus est dicens de spiritu sancto, quem mundus accipere non potest: quia non videt eum neque cognoscit eum. Videbat eum plane mundus carneis oculis in carne conspicuum; non autem videbat quod in carne verbum latebat. Videbat hominem. non videbat deum. Videbat indumentum. non videbat indutum. Sed quoniam post resurrectionem. etiam ipsam carnem suam quam non solum videndam verum etiam contrectandam demonstravit suis: noluit demonstrare non suis. Hinc intelligendum est fortasse esse dictum: adhuc modicum et mundus me iam non videt, vos autem videbitis me: quia ego vivo et vos vivetis. Quid est quia ego vivo et vos vivetis? Cur de presenti se dixit vivere. illos autem de futuro esse victuros: nisi quia vitam etiam carnis utique resurgentis qualis in ipso precedebat, et illis est pollicitus secuturam? Et quia ipsius mox futura erat resurrectio. presentis posuit temporis verbum propter significandam celeritatem: illorum autem quoniam seculi differtur in finem non ait vivitis sed vivetis. Duas ergo resurrectiones suam mox scilicet futuram et nostram in seculi fine venturam: duobus verbis presentis temporis et futuri eleganter breviterque promisit. Quia ego inquit vivo et vos vivetis. Quia vivit. ideo et

Certiudeamu.

nos vivemus. Per hominem quippe mors: et per hominem resurrectio mortuorum. Sicut enim in Adam omnes moriuntur: sic in Christo omnes vivificabuntur. quia nemo ad mortem nisi per illum. nemo ad vitam nisi per Christum. Quia nos viximus mortui sumus. quia vivit ipse vivemus nos. Mortui sumus illi quando viximus nobis: quia vero mortuus est ille pro nobis et sibi vivit et nobis. Quia enim vivit ille. et nos vivemus. Nam sicut per nos mortem habere potuimus: non sic et vitam per nos habere possumus. In illo die igitur vos cognoscetis quia ego sum in patre meo, et vos in me et ego in vobis. In quo die nisi de quo ait: et vos vivetis? Tunc enim erit ut possimus videre quod credimus. Nam et nunc est in nobis et nos in illo: sed hoc nunc credimus tunc autem etiam cognoscemus. quamvis et nunc credendo noverimus: sed nunc contemplando noscemus. Quamdiu enim sumus in corpore quale nunc est corruptibile quod aggravat animam, peregrinamur a domino. Per fidem enim ambulamus non per speciem. Tunc autem per speciem: quia videbimus eum sicuti est. Nam si etiam nunc Christus non esset in nobis non diceret apostolus: Si autem Christus in nobis corpus quidem mortuum est propter peccatum: spiritus autem vita est propter iustitiam. Quia vero et nos etiam nunc in illo sumus. satis ostendit ubi dicit: ego sum vitis vos autem palmites. In illo ergo die quando vivemus ea vita qua mors absorbetur: cognoscemus quia ipse in patre: et nos in ipso et ipse in nobis: quia tunc perficietur hoc ipsum quod et nunc inchoatum est iam per ipsum. ut sit in nobis et nos in ipso. Qui habet inquit mandata mea et servat ea. ille est qui diligit me. Qui habet in memoria et servat in vita: qui habet in sermonibus et servat in moribus: qui habet audiendo et servat faciendo. aut qui habet faciendo et servat perseverando: ipse est inquit qui diligit me. Opere est demonstranda dilectio: ne sit infructuosa nominis appellatio. Et qui diligit me inquit. diligetur a patre meo. Et ego diligam eum et manifestabo ei meipsum. Quid est diligam? tamquam tunc dilecturus sit. et nunc non diligat? Absit. Quomodo enim nos pater sine filio? aut filius sine patre diligeret? Quomodo cum inseparabiliter operantur: separabiliter diligunt? Sed ad hoc dixit diligam eum ad quod sequitur. et manifestabo meipsum ei. Diligam eum et manifestabo: idest ad hoc diligam et manifestem. Nunc enim ad hoc dilexit. ut credamus et mandatum fidei teneamus: tunc ad hoc diliget ut videamus? et ipsam visionem mercedem fidei capiamus: quia et nos nunc diligimus credendo quod videbimus. tunc autem diligemus videndo quod credimus.

Explicit omelia .xxi. Incipit .xxii. de eo quod sequitur dicit ei iudas non ille scariothis. domine quid factum est quia manifestaturus es nobis teipsum et non mundo. usque ad sermonem quem audistis non est meus sed eius qui misit me patris.

Interrogantibus discipulis et eis magistro credente ihesu: etiam nos tamquam cum illis discimus. quando sanctum evangelium vel legimus vel audimus. Quia ergo dixerat dominus: adhuc modicum et mundus me iam non videt: vos autem videbitis me: interrogavit eum de hoc ipse iudas non ille traditor qui scariothes cognominatus est. sed cuius et epistola inter scripturas canonicas legitur: domine quid factum est. quia nobis manifestaturus es teipsum et non mundo? Simus cum ipsis tamquam interrogantes discipulis: communemque magistrum audiamus et nos. Iudas enim sanctus non immundus nec insectator domini sed sectator. causam quesivit quare se non mundo sed suis manifestaturus esset ihesus: quare adhuc modicum et mundus non videret eum. ipsi autem viderent eum. Respondit ihesus et dixit ei. Si quis diligit me: sermonem meum servabit. Et pater meus diliget eum. et ad eum veniemus: et mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me: sermones meos non servat. Ecce exposita est causa quare se suis manifestaturus non alienis quos mundi nomine appellat: et ipsa causa est quod hii diligunt. illi non diligunt. Ipsa causa est. de qua sacer insonat psalmus: iudica me deus et discerne causam meam de gente non sancta. Qui enim diligunt quia diligunt eliguntur: qui vero non diligunt si linguis hominum loquantur et angelorum. fiunt eramentum sonans et cymbalum tinniens: et si habuerint prophetiam et scierint omnia sacramenta et omnem scientiam. et habuerint omnem fidem ut montes transferant nichil sunt: et si distribuerint omnes substantias suas. et tradiderint corpus suum ut ardeant. nichil eis prodest. Dilectio sanctos discernit a mundo que facit unanimes habitare in domo. In qua domo facit pater et filius mansionem: qui donant et ipsam dilectionem quibus donent in fine etiam ipsam suam manifestationem. de qua discipulus interrogavit magistrum: ut non solum illi qui tunc audiebant per os eius. sed etiam nos per evangelium eius hoc nosse possemus. Quesierat enim de Christi manifestatione: et audivit de dilectione atque mansione. Est ergo quedam dei

manifestatio interior, quam prorsus impii non noverunt: quibus Dei patris et Spiritus sancti manifestatio nulla est. Filii vero potuit esse, sed in carne: que nec talis est qualis illa, nec semper illis adesse potest qualiscumque sit: sed ad modicum tempus et hoc ad iudicium non ad gaudium, ad supplicium non ad premium. Nunc est ergo ut intelligamus, quantum aperire ipse dignatur, quomodo dictum sit: Adhuc modicum et mundus me iam non videt; vos autem videbitis me. Verum est quidem quod post paululum etiam corpus suum in quo eum poterant et impii videre, oculis eorum fuerat subtracturus; quandoquidem post resurrectionem nemo eum vidit illorum. Sed quoniam dictum est testantibus angelis: Sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum: nec aliud credimus quam eum in eodem corpore ad iudicium vivorum et mortuorum esse venturum; procul dubio tunc eum videbit mundus, quo nomine significati sunt a regno eius alieni: ac per hoc longe melius intelligitur illud iam tempus significare voluisse in eo quod ait: Adhuc modicum et mundus me iam non videt, quando in fine seculi auferetur ab oculis damnatorum: ut illi eum de cetero videant apud quos diligentes eum facit pater atque ipse mansionem. Modicum autem dixit, quia et id quod prolixum videtur hominibus, brevissimum est ante oculos Dei. De hoc quippe modico iste ipse Iohannes evangelista: Filioli, inquit, novissima hora est. Ne quis porro existimet patrem tantum et filium sine Spiritu sancto apud dilectores suos facere mansionem: recolat quod superius de Spiritu sancto dictum est: Quem mundus non potest accipere, quia non videt eum nec scit eum. Vos autem cognoscetis eum: quia apud vos manebit et in vobis erit. Ecce facit in sanctis cum patre et filio sanctus etiam Spiritus mansionem: intus utique tamquam deus in templo suo. Deus trinitas pater et filius et Spiritus sanctus veniunt ad nos dum venimus ~~dum venimus~~ ad eos. Veniunt subveniendo: venimus obediendo. Veniunt illuminando: venimus intuendo. Veniunt implendo: venimus capiendo: ut sit nobis eorum non transitoria visio sed interna, et in nobis eorum non transitoria mansio sed eterna. Sic mundo non se filius manifestat. Mundus enim dictus est hoc loco, de quibus continuo subiunxit: Qui non diligit me sermones meos non servat. Hii sunt qui patrem et filium et Spiritum sanctum numquam vident: filium vero non ut beatificentur, sed ut iudicentur ad modicum vident. Nec ipsum in forma dei ubi est cum patre et Spiritu sancto pariter invisibilis: sed in forma hominis ubi esse voluit mundo patiendo contemptibilis, iudicando terribilis. Quod vero adiunxit: Et sermonem quem audistis non est meus sed eius qui misit me patris: non miremur sed paveamus. Non est minor patre, sed non est nisi a patre. Non est impar ipso, sed non est a seipso. Neque enim mentitus est dicendo: Qui non diligit me sermones meos non servat. Ecce suos dixit esse sermones. Numquid sibi ipse est contrarius, ubi rursus dixit: Et sermonem quem audistis non est meus? Et fortasse per aliquam distinctionem ubi suos dixit pluraliter dixit, hoc est sermones: ubi autem sermonem, hoc est verbum, non suum dixit esse sed patris, seipsum intelligi voluit. In principio enim erat verbum, et verbum erat apud deum, et deus erat verbum. Non utique suum sed patris est verbum. Quomodo nec sua imago sed patris: nec suus filius idem ipse sed patris. Recte igitur tribuit auctori quicquid facit equalis: a quo habet hoc ipsum quod illi est indifferenter equalis. Explicit omelia lxxvj. Incipit lxxvij. de eo quod sequitur: Hec locutus sum vobis apud vos manens, usque id: Pacem meam do vobis non quomodo mundus dat ego do vobis.

In precedenti lectione sancti evangelii quam sequitur ista que modo recitata est: dominus illis dixerat se ad patrem et ad dilectores suos esse venturos, et apud eos mansionem esse facturos. Iam vero superius dixerat de Spiritu sancto: Vos autem cognoscetis eum, quia apud vos manebit et in vobis erit. Unde intelleximus in sanctis tamquam in templo suo simul manere trinitatem deum. Nunc autem dicit: Hec locutus sum vobis apud vos manens. Illa utique mansio alia est quam promisit futuram: hec vero alia quam presentem esse testatur. Illa spiritualis est atque intrinsecus mentibus redditur: hec corporalis foris sensibus oculis atque auribus exhibetur. Illa in eternum beatificat liberatos: hec in tempore visitat liberandos. Secundum illam dominus a suis dilectoribus non recedit, secundum hanc it et recedit. Hec inquit locutus sum vobis apud vos manens: utique presentia corporali qua cum illis visibilis loquebatur. Paraclitus autem inquit Spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo: ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia quecumque dixero vobis. Numquid nam dicit filius et docet Spiritus sanctus, ut dicente filio verba capiamus, docente autem Spiritu sancto eadem verba intelligamus: quasi dicat filius sine Spiritu sancto, aut Spiritus sanctus doceat sine filio, aut vero non et filius doceat et Spiritus sanctus dicat: et cum deus aliquid dicat et docet, trinitas ipsa dicat et doceat? Sed quoniam trinitas est, oportebat eius singulas insinuare personas, eamque nos distincte audire: inseparabi

liter ītelligē. Audi prēz dicentē ubi legis:
dn̄s dixit ad me filius meus es tu. Audi et
docentē ubi legis. oīs qui audiuit a prē
et didicit: venit ad me. Filiū vō dicētem
mō audisti. De se quippe ait. q̄cūq3 dixero
vobis. Quē si et docentē vis nosse: mgr̄z
recole. Unus ē inquit mgr̄ vr̄ xp̄s. Spm
porro scm quē mō audistis docentē ubi
dcm̄ ē: ipē vos docebit oīa. audi etiā di
centē ubi legis ī actibus aplorū beato petro
dixisse spm̄ scm̄: vade cū illis qm̄ ego mi
si eos. Omnis igitur et dicit et docet trinitas:
sz nisi etiā singillatī cōmendaret: eā nullo
mō humana capere vtiq3 posset īfirmitas.
Cū g° oīno sit īseparabil' nūq̄ trinitas eē
sciret: si sp̄ īseparabilit' diceretur. Nā et cū
dicimus prēz et filiū et spm̄ scm̄: nō eos
vtiq3 dicimus simul. cū ipi nō pn̄t eē nō
simul. Qd' vō addidit. cōmemorabit vos
ītelligē debemus etiā qd' iubemur nō obliuis
ci. saluberrimos monitus ad grām ptinē:
quā nos cōmemorat spūs. Pacē inquit relin
quo vobis: pacē meā do vobis. Hoc ē qd' le
gimus apud pphām. pacē sup pacē. Pacē no
bis relinqt iturus: pacē suā dabit nobis ī
fine venturus. Pacē nobis relinqt ī h° sclo:
pacē suā dabit nobis ī futuro sclo. Pacē
suā nobis relinqt ī qua manētes hostem
vincimus: pacē suā dabit nobis ubi nūq̄
dissentire possimus. Pacē relinqt nobis ne
de occultis nr̄is īuicē iudicemus. cū ī hoc
sumus mūdo: pacē suā dabit nobis cū ma
nifestabit cogitacōēs cordis: et tūc laus
erit vnicuiq3 a deo. ī illo tn̄ atq3 ab illo
nobis ē pax: siue quā nob' relinqt iturus
ad prēz. siue quā nobis dabit nos pducturus ad prēz. Qd' aūt nobis relinqt ascē
dens a nobis: nisi seipm̄ dū nō recedit
a nobis? Ipē ē enī pax nr̄a. q̄ fecit vtraq3
vnū. Pax g° ipē nobis ē: et cū eū credi
mus q̄a ē. et cū videmus eū sicuti ē. Si
enī quā diu sumus ī corpe corruptibili qd'
aggrauat aīaz: cū p fidē ambulamus nō p
spēz: nō deserit pegrinātes a se. quāto ma
gis cū ad ipām spēz venerimus nos īplebit ex
se? Sz quid ē qd' ait pacē relinquo vobis
nō addidit meā: ubi vō ait do vobis ibi
dixit meā? Utrū subaudiendū ē meā: et
ubi dcm̄ nō est q̄a dcm̄ est? Potest refer
ri ad vtrūq3 etiā qd' semel dcm̄ ē. An for
te et hic aliqd latet qd' petendū ē et q̄rendū:
et qd' pulsātibus apiendū? Qd' si pacē suā
voluit ītelligi qualē hz ipē. pax vō ista quā
nobis relinqt ī h° sclo: nr̄a potius ē dicē
da quā ipius? Illi quippe nichil repugnt in
semetipo: qui nullū hz oīno pctm̄. Nos
aūt talē pacē nūc hēmus ī q̄ adhuc dicamus:
dimitte nobis debita nr̄a. Est g° nobis pax
aliq̄ qm̄ condelectamur legi dei scdm̄ īteriorē
hoīez: sz nō est plena q̄a videmus aliā legē
ī mēbris nr̄is repugnātē legi mentis nr̄ē.
Itemq3 īter nosipos ē pax nobis: q̄a īuicē
nobis credimus qd' īuicē diligamus. Sz nec
ipā plena ē: q̄a cogitacōēs cordis nr̄i in
uicē nō videmus: et q̄dā de nobis q̄ non
sūt ī nobis: ul' ī melius īuicē ul' ī deteius
opinamur. Itaq3 ista si ab ipo nobis relicta
ē: pax nr̄a est. Nisi enī ab illo nō hēremus
et talē. sz ipē nō hz talē. Si tenuerimus
usq3 ī finē qualē accepimus. qualē hēbi
mus ubi nichil nobis repugnet ex nob':
et nichil nos īuicē lateat ī cordibus nr̄is.
Nec ignoro ista dn̄i vba etiā sic accipi pos
se: ut eiusdē sentētie repetitio videatur:
pacē relinquo vobis pacē meā do vobis:
ut qd' dixerat pacē relinquo vobis. h° repe
tierat dicēs pacē meā do vobis. Ut volet
q̄sq3 accipiat. me tn̄ delectat. credo qd' et
vos fr̄es mei delectet sic tenē istā pacē:
ubi adūsariū concordit' vincimus. ut desi
derēmus pacē ubi adūsariū nō hēmus. Qd'
vō dn̄s adiūxit atq3 ait. nō quo mūdus
dat ego do vobis: qd ē aliud. nisi nō q°
mō hoīes dat qui diligūt mūdū. ita do
vobis? Qui ppterea dāt sibi pacē: ut sine
molestia litiū atq3 bellorū nō deo sz a
mico suo mūdo pfruantur. Et qn̄ iustis
dāt ut nō eos psequantur pax eē nō pt
vera: ubi nō est vera concordia. q̄a dis
iuncta sūt corda. Quō enī concors dicitur
q̄ corda iūgit: ita ille discors dicendus ē
qui corda disiūgit. Nos g° lc̄mi q̄bus xp̄s
pacē relinqt: et pacē suā dat nō sicut
mūdus: sz sicut ille p quē factus ē mūdus:
ut concordes simus iūgamus īuicē corda.
et cor vnū sursū hēamus ne corrumpatur
ī terra. Expl' ōō lxxvij. In. lxxviij. de eo
qd' dcm̄ ē. Nō turbetur cor vr̄m neq3 for
midet. audistis q̄a ego dixi vob' vado et
venio ad vos si diligētis me gauderetis vtiq3 q̄a
vado ad prēz q̄a pr̄ maior me est.
Accepimus fr̄es vba dn̄i dicentis ad
discipulos suos. Nō turbetur cor
vr̄m. neq3 formidet. Audistis

qa ego dixi vobis: vado et venio ad vos. Si diligētis me gaudētis vtiqz qa ego vado ad patrē: qa pr maior me est. Hinc g° turbari et formidare poterat cor illoꝝ qd ibat ab eis. quāuis venturus ad eos: ne forsitan gregē lupus hoc īteruallo īuaderet pastoris absentia. Sz a quib9 hō abscedebat de9 nō delinqbat. et idē ipē xps hō et deus. Ergo et ibat p id qd hō erat: et manebat p id qd de9 erat. Ibat p id qd vno loco erat: manebat p id qd vbiqz erat. Cur ita turbaret et formidaret cor. qn ita deserebat oclos. ut nō desereret cor. Quāuis de9 eciā q nullo cōtinet loco discedat abe orū cordib9 qui eū relinquūt morib9 non pedib9: et veniat ad illos qui cōuertūt ad eū nō facie sz fide. et accedūt ad eū nō mēte nō carne. Vt aūt intelligeret scdm id qd hō erat eū dixisse: vado et venio ad vos. adiecit atqz ait. Si diligētis me gaudētis vtiqz qa ego vado ad prēz: qa pr maior me est. P qd g° fili9 non ē equal' prī. p h° erat iturus ad prēm: a quo et venturus ē viuos iudicare ꝛ mortuos. P illud aūt ī quo ē equal' gignēti vnigenitus: nūqȝ recedit a prē sz cū illo ē vbiqz tot9 pari diuinitate. quā null9 continet locus. Cū g° ī forma dei essz sicut apl's loquitur: nō rapinā arbitratus ē esse equal' deo. Quō enī rapina posset ēē natura. q nō erat vsurpata sz nata. semetipm aūt exinaniuit formā serui accipiēs. Nō g° amittens illā sz accipiens istā: eo mō se exinaniēs qd hic minor apparebat. quā apud prēz manebat. Forma quippe serui accessit: nō forma dei recessit. Hec ē assūpta. nō illa consūpta. Pter hāc dicit pr maior me est: ppter illā vō ego et pr vnū sum9. Hoc arrianus attendat. et hac ītentiōe sit sanus: ne cōtentiōe sit vanus. aut qd est peius īsanus. Hec ē enī forma serui. ī qua dei fili9 minor est nō solū prē sed eciā spū scō: neqz ad tātū sz eciā seipō. qua idē ipē ī forma dei maior ē seipō. Neqz enī hō xps nō dr fili9 dei: qd eciā sola caro ei9 ī sepulchro meruit appellari. Nā qd aliud cōfitemur cū dicim9 credēre nos ī vnigenitū filiū dei. q sub poncio pilato crucifix9 ē et sepult9: Et quid eius. nisi caro sepulta ē sine aīa: Ac ph° cū credim9 ī dei filiū qui sepult9 est: pfecto filiū dei dicim9 et carnē q sola sepulta est. Ipē g° xps fili9 dei equalis prī in forma dei qa semetipm exinaniuit non formā dei amittēs: sz formā serui accipiēs maior ē et seipō. qa maior ē forma dei q amissa nō est: quā serui q accepta est. Qd itaqz mirū vl' qd īdignū si scdz hāc formā serui loqns ait dei fili9. pr maior me est: et scdm formā dei loquēs ait idē ipē fili9. ego et pr vnum sum9. Vnū sūt enī scdz id qd ds erat verbū: et maior ē pr scdm id qd vbū caro fcm est. Dicā eciā qd arriani et eunomiani negare nō pnt. Scdm hāc serui formā puer xps eciā pentib9 suis minor erat: qn puus maiorib9 sicut scptū ē sbditus erat. Qd igitur heretice cū xps sit de9 et hō. loqtur ut homo. et calupniaris deo: Ille ī se naturā cōmendat huānā. tu ī illo audes deformare diuinā: Infidelis īgrate. ideo ne tu minuis eū qui fecit te. qa dicit ille qd fcus sit ppter te: Equal' enī prī fili9 p quē fcus ē homo: ut minor eēt prē factus ē homo. Qd nisi fieret. qd eēt homo: Dicat plane dns et mgr nr. si diligētis me gaudētis vtiqz qa vado ad prēz: quia pr maior me est. Cū discipul' audiam9 verba doctoris: nō cū alienis psequmur astuciā deceptoris. Agnoscam9 geminā sbstātiā xpi. diuinā scilicz q equal' est prī: huānā qua maior ē pr. vtrūqz aūt simul nō duo sz vn9 xps: ne sit quaternitas sz trinitas de9. Sicut eī vn9 ē homo aīa ronal' et caro. sic vn9 ē xps ds et homo: ac p h° xps ē ds. aīa ronal' et caro. Xpm in hijs omibz. xpm ī singul' cōfitemur. Quis ē g° p quē fcus ē mundus: Xps ihs sz ī forma dei. Qs ē sb poncio pilato crucifix9: Xps ihs. sz in forma serui. Itē de singul' quib9 hō constat. qs nō ē derelict9 ī inferno: Xps ihs sz ī aīa sola. Qs resurrecturus triduo iacuit ī sepulchro: Xps ihs. sz ī carne sola. Dicitur g° ī hijs singul' xps. vm h° oīa: nō duo vl' tres. sz vn9 ē xps. Ido g° dixit. si diligētis me: gaudētis vtiqz qa vado ad prēz. qa nature huāne gratulādū est. eo qd sic assūpta ē a vbo vnigenito: ut immortalis cōstitueretur ī celo. atqz ita fieret terra sblimis. ut īcorruptabil' puluis sedeat ad dexterā pris. Hoc eī mō. se iturū dixit ad prēz. Nā pfecto ad illū ibat. q cū illo erat.

Sz hoc erat ire ad eū et recedē a nobis:
mutare atqz atqz īmortale facē qd mor
tale suscepit ex nobis. et leuare ī celū per
qd fuit ī terra ꝑ nobis. Qs nō hīc gaude
at. q sic diligit xpm: ut et suā naturā
iā īmortalē gratuletur ī xpo. atqz id se
speret futurū eē ꝑ xpm. Expl' s' xxiiij.
In. xxv. de eo qd d' et nc̄ dixi vob' priusq̄
fiat ut cū fcm̄ fuerit credatis. usqz
ad id sicut mandatū dedit michi pr̄
sic facio. surgite eam' hinc.

Dominus et saluator ihs
xps dixerat discipul' suis:
si diligerētis me gauderētis
utiqz qa vado ad prēz quia
pr̄ maior me est. Qd ex
forma serui eū dixisse nō
ex forma dei ī q̄ equal' ē pri. nouit fides
q̄ religiosis mētib' ē fixa: nō calūpniosis
et clemētib' ficta. Deīn sbiūxit. Et nūc
dixi vobis priusq̄ fiat. ut cū fcm̄ fuerit
credatis. Qd ē hoc magis credē homo
debeat anq̄ fiat. id qd credendū est.
Nā qd magnū ē si cdit̄ qd videt Hec ē laus fidei. si qd credit̄ nō videtur.
scdm̄ illā eiusdē dnī sniaz qn̄ discipl'm
arguit dicēs. qa vidisti credidisti. bti
qui nō viderūt et crediderūt. Et nescio
utrū credē dicēdus ē quisqz qd videt. Nā
ipa fides ī epla q̄ scribit̄ ad hebreos ita
ē diffinita: ē at fides sperātū sbstātia.
cōuictio rerū q̄ nō vident̄. Qua ꝓp si fi
des ē rerū q̄ credūt̄ eadqz fides earū rerū
ē q̄ nō videtur. qd sibi vult qd dns ait.
et nūc dixi vobis priusq̄ fiat. ut cū fcm̄
fuerit credatis. Rōne poci' dicēdū fuit.
et nūc dixi vobis priusq̄ fiat ut creda
tis. qd cū fcm̄ fuerit videatis. Nā et ille
cui dcm̄ ē: qa vidisti credidisti. nō hoc
credidit qd vidit: sz aliud vidit aliud
credidit. Vidit enī hoiez: credidit deū.
Cernebat quippe atqz tāgebat carnē:
uiuētē quā videat morientē. et credebāt
dm̄ ī ipa carne latentē. Credebat ergo
mente qd nō videbat: ꝑ hoc qd sensib'
corporis apparebat. Sz et si dicūt̄ credi q̄
videtur: sicut dicat unusqsqz oclis suis
credidisse. nō tn̄ ipā est q̄ in nobis edi
ficatur fides: sz ex rebus q̄ videtur agit̄
ī nobis ut ea credātur q̄ nō videtur. Q°
circa dilcīssimi vn̄ nūc m̄ sermo ē qd dns
ait. et nūc dixi vobis priusq̄ fiat. ut cū
fcm̄ fuerit credatis: illud itaqz dicat cū
fcm̄ fuerit. qd cū p' mortē visuri erāt uiuē
tem et ad prēz ascendentē. quo viso illud
fuerāt credituri qd ipe eēt xps filius dei q
potuit h° facē. cū pdixissz et pdicēt ante
q̄ facēt: credituri at hoc nō fide noua
sz aucta. aut certe cū mortu' eēt defecta.
cū resurrexissz refecta. Neqz enī eū filiū
dei nō et an̄ credebāt. sz cū ī illo fcm̄ eēt
qd an̄ pdixit: fides illa q̄ tūc qn̄ illis loq
bat̄ fuit pua. et cū moret̄ pene iā nul
la: et creuit et creuit. Deīn qd dicat: Iā
nō mlta loquar vobiscū. Venit enī pinceps
hui' mūdi. qs nisi dyabol'. Et ī me nō
hz qdqm̄. nllm̄ scilicz oīno pcm̄. Hic enī oste
dit nō creaturaz sz pcōz pncipē dya
bolū: qs nūc noīe mūdi hui' appellat. Et
qaecūqz mūdi nomē in mali sigficatiōē
ponit̄: nō ostendit nisi mūdi isti' amato
res. De quib' alibi scptū ē. Quicūqz vo
lueit amic' eē scli hui'. īimic' dei con
stituit̄. Absit g° ut sic ītelligat̄ dyabol'
pinceps mūdi idest celi et terre atqz oīm
q̄ in eis sūt pincipatū. De quali mūdo
dcm̄ ē: cū de xpo vbo sermo eēt. et mūd'
ꝑ eū fcūs ē. Vniusus ē itaqz mūd' a sū
mis celi usqz ad terrā creatori ē sbdit'
nō desertori. redeptori nō ītereptori.
libeatori nō captiuatori. datori nō decep
tori. Quēadmodū sic ītelligēd' pinceps
mūdi dyabol'. euidēti' apperuit apls
paul'. q cū dixissz: nō ē nobis collucta
tio adūs' carnē et sanguiez. idest adūs'
hoīes. sbicat atqz ait. sz adūsus pnci
pes et potestates et rcōres mūdi tene
brarū harz. Ne quisquā mūdi noīe ītelli
geret vniusā creaturā: cui' nllo mō sūt
rectores angli desertores. tenebrarz īqt
harz. idest mūdi isti' amatorz. ex qbus
tn̄ elcā sūt nō ꝑ suū meitū sz ꝑ dei grāz
quib' dicat: fuistis enī aliqn̄ tenebre nūc
at lux ī dno. Oms enī fuerūt sb recto
rib' tenebrarz harz. idest hoīm īpiorū
tāquā tenebre sb tenebris. Sz grās deo
q eruit nos sicut dicat idē apls de ptāte
tenebrarz: et trāstulit ī regnū filij ca
ritatis sue. ī quo pinceps hui' mūdi
h° ē tenebrarz harz nō hebat qcq̄: qa
neqz cū pcō de' venerat. nec ei' car
nē de pcī ꝓpagīe virgo pepererat. Et
tāq̄ ei dicēt̄. cur g° moreris si non
habes pcm̄: cui debeatur mortis sup
plicium. cōtinuo sbicat. Sz ut cognoscat

mundus quia diligo patrem: et sicut mandatum
dedit michi pater sic facio. surgite eamus hinc.
Discumbens eis discumbentibus loquebatur. Eamus
autem dixit. quo nisi ad illum locum unde fuerat
tradendus ad mortem. qui nullum habebat me
ritum mortis. Sed habebat ut moreretur manda
tum patris. tamquam ille de quo predictum erat:
que non rapui tunc exsolvebam. et mortem sine
dubio soluturus: et nos a morte debita
redempturus. Rapuerat autem adam peccatum quando
manum in arborem presumptione deceptus extendit:
ut incommutabile nomen inconcesse divini
tatis invaderet. quam filio dei natura contu
lerat non rapina. Explicit omelia xxv. Incipit xxvi.
de eo quod dicitur. Ego sum vitis vera. et pater meus
agricola est. usque ad id. Iam vos mundi estis
propter sermonem quem locutus sum vobis.

Iste locus evangelicus fratres ubi
se dicit dominus vitem et discipulos
suos palmites. secundum hoc dicit
quod est caput ecclesie: nosque membra
eius mediator dei et hominum homo
christus ihesus. Unius quippe natu
re sunt vitis et palmites. Propter quod cum esset
deus cuius nature non sumus: factus est homo
ut in illo esset vitis humana natura. cuius et
nos homines palmites esse possimus. Quid ergo
est. ego sum vitis vera. Numquid ut adderet vera.
hoc ad eam vitem retulit. unde ista similitudo trans
lata est. Sic enim dicitur vitis per similitudi
nem non per proprietatem: quemadmodum dicitur ovis.
agnus. leo. petra. lapis angularis. et ce
tera huiusmodi que magis ipsa sunt vera:
et quibus dicuntur iste similitudines non proprieta
tes. Sed cum dicit ego sum vitis vera. ab illa
utique se discernit cui dicitur: quomodo conversa
es in amaritudinem vitis aliena. Nam quo
pacto est vitis vera. que expectata est ut faceret
uvam. fecit autem spinas. Ego sum inquit vitis
vera: et pater meus agricola est. Omnem
palmitem in me non ferentem fructum tollet
eum: et omnem qui fert fructum purgabit eum. ut
fructum plus afferat. Numquid unum sunt agricola
et vitis. Secundum hoc ergo vitis christus secundum quod
ait. pater maior me est: secundum autem id quod ait.
ego et pater unum sumus. et ipse agricola est.
nec tales quales sunt qui extrinsecus operando
exhibent ministerium: sed tales ut det etiam intri
secus incrementum. Nam neque qui plantat est ali
quid neque qui rigat: sed qui incrementum dat
deus. Et utique deus est christus. quia deus erat
verbum. unde ipse et pater unum sunt: et si verbum

caro factum est quod non erat manet quod erat.
Denique cum de patre tamquam de agricola dixisset
quod infructuosos palmites tollat: fructuosos
autem purgat ut plus afferant fructum. conti
nuo etiam seipsum mundatorem palmitum osten
dens: iam vos inquit mundi estis. propter sermo
nem quem locutus sum vobis. Ecce et ipse mun
dator est palmitum quod est agricole non vitis
officium: qui etiam palmites operarios suos
fecit. Nam et si non dant incrementum. impendunt
tamen aliquod adiumentum: sed non de suo. quia sine
me inquit nichil potestis facere. Audi etiam
ipsos confitentes. Quid autem est appollo. Quid
autem paulus. Ministri per quos credidistis:
et unicuique sicut dominus dedit. Ego planta
vi. appollo rigavit. Et hoc ergo sicut uni
cuique dominus dedit. non itaque de suo. Iam vero
quod sequitur. sed deus incrementum dedit: non per
illos sed per seipsum facit. Excedit hoc humanam
humilitatem: excedit angelicam sublimitatem.
nec omnino pertinet nisi ad agricolam trinitatem.
Iam vos mundi estis. Neque enim nisi mun
di essent. fructum ferre potuisset: et tamen omnem
qui fert fructum purgat agricola. ut fructum plus
afferat. Fert fructum quia mundus est: atque ut plus
afferat purgatur adhuc. Quis enim est in hac
vita sic mundus. ut non sit magis magisque
mundandus. Ubi si dixerimus peccatum non habemus.
nosipsos seducimus et veritas in nobis non est:
si autem confessi fuerimus peccata nostra. fidelis est
et iustus qui dimittet nobis peccata: et mun
det nos ab omni iniquitate. Mundet utique
mundos idest fructuosos: ut tanto sint fructuo
siores quanto fuerint mundiores. Iam vos mun
di estis propter verbum quod locutus sum vobis. Quare
non ait mundi estis propter baptismum quo ablu
ti estis. sed ait propter verbum quod locutus sum vobis.
nisi quia et in aqua verbum mundat. Detra
he verbum. et quid est aqua nisi aqua. Acce
dit verbum ad elementum. et fit sacramentum etiam
ipsum tamquam visibile verbum. Nam et hoc utique dixe
rat quando pedes discipulis lavit: qui lotus est non
indiget nisi ut pedes lavet. sed est totus mundus.
Unde ista virtus tanta aque. ut corpus tangat et
cor abluat. nisi faciente verbo. Non quia dicitur
sed quia creditur. Nam et in ipso verbo aliud est sonus
transiens: aliud virtus manens. Hoc est verbum
fidei quod predicamus ait apostolus: quia si confes
sus fueris in ore tuo quia dominus est ihesus. et
credideris in corde tuo: quia deus illum susci
tavit a mortuis salvus eris. Corde enim cre
ditur ad iusticiam: ore autem confessio fit ad sa

lutē. Unde ī actib9 aplōꝝ legit᷑. fide mūdās
corda eoꝝ. Et ī epl'a sua btūs petr9. sic et
vos īquit baptisma saluos fāt: nō carnis
depositio sordiū. ſꝫ consciē bone īterroga
tio. Hoc ē v̄bū fidei qd̄ p̄dicam9: q° sine
dubio ut mūdāe possit. cōsecrat᷑ et bap
tismus. Xp̄s quippe nobiscū vitis cū p̄re
agricola dilexit ecciā: et seipm̄ tradidit
p ea. Lege aplm̄ et vide qd adiūgat. ut
eā sāficaret īqt: mūdās eā lauachro
aq ī verbo. Mūdatio igit᷑ neq̄q̄ fluxo
et labili tribuet᷑ elemēto: nisi addet᷑
ī verbo. Hoc v̄bū fidei tātū valꝫ ī eccia
dei: ut p ipāꝫ credentē. b̄ndicētē. tinguē
tem. etiā tātillū mūdat īfantē q̄uis
nōdū valentē corde credē ad iusticiā: et
ore cōfiteri ad salutē. Totū h° fit p v̄bū
de quo dn̄s ait: iā vos mūdi estis ꝑ ver
bū qd̄ locut9 sū vobis. Explic᷑ sermo xxvi.
Incipit xxvii. ab eo qd̄ dicat. Manete ī
me et ego ī vobis. usqꝫ ad id. Si man
seritis ī me ꝛ v̄ba mea ī vob' māserīt
qd̄cūqꝫ volueritis petet᷑ ꝛ fiet vobis.

Uitem se dixit ee illis. et dis
cipl'os suos palmites. et a
gricola p̄reꝫ: vn̄ iā p̄ride
sicut potuim9 disputatū
ē. In hac āt lcōne cū ad
huc et de seipō q̄ ē vitis et
de suis palmitib9 hoc ē discipul' loq̄ret᷑.
manete iḡt ī me: et ego ī vobis. Nō eo
mō illi ī ip̄o sicut ip̄e ī illis: vtrūqꝫ enī
p̄dest. nō ipi ſꝫ illis. Ita quippe sūt ī vite
palmites. ut viti nō cōferāt. ſꝫ īn accipi
ant vn̄ vivāt. Ita v° vitis ē in palmiti
bus. ut vitale alimētū s̄bministret eis nō
sumat ab eis: ac p h° et manētē ī se ha
bē xp̄m. et manere ī xp̄o: discip'lis p̄dest
vtrūqꝫ nō xp̄o. Nā p̄ciso palmite. p̄t de vi
ua radice ali9 pullulāe: q̄ āt p̄cis9 est
sine radice nō p̄t vivē. Deniqꝫ adiūgit
et dicit. Sicut palmes nō p̄t ferre fcūm
a semetip̄o nisi māseit in vite: sic ꝛ vos
nisi ī me māseitis. Magna gr̄e cōmē
datio fr̄es mei. corda īstruit humiliū: ora
obstruit sup̄boꝝ. Ecce cui si audēt resp̄ō
deāt. q̄ ignorātes dei iusticiā et suā vo
lentes cōstituē: iusticie dei nō sūt s̄biecti:
ecce cui r̄ndeāt sibi placētes. et ad bona
op̄a faciēda dm̄ sibi necessariū nō putā
tes. Nōne huic resistūt veitati hoīes mē
te corrupti: rep̄bi circa fidē: q̄ respōdēt
et loquūt᷑ īiquitatē dicētes: a dō hēm9

qd̄ hoīes sum9. a nobis āt ip̄is qd̄ iusti
sumus: Qd̄ dicitis q̄ vosip̄os decipitis: ꝛ
nō assertores ſꝫ p̄cipitatores liberi arbi
trii ex alto elatiōis p īania p̄sūptiōis. ī
p̄fūda s̄bmersiōis: Nempe uox v̄ra ē. qd̄
hō ex semetip̄o fāt iusticiā: hoc ē altū ela
tiōis v̄re. Sꝫ veitas cōtradicit et dicit. pal
mes nō p̄t ferre fcūm a semetip̄o nisi mā
serit ī vite. Ite nūc p abrupta. et nō ha
bentes ubi figatis: ventosa loquacitate
vectamī. Hec sūt īania p̄sūptiōis v̄re.
Sed qd̄ vos seq̄tur videte: et si ē in vobis
ullus sensus horrete. Qui eī a semetip̄o
se fcūm existimat ferre: ī vite nō est.
Qui ī vite nō est: ī xp̄o nō est. Qui ī xp̄o
nō est: xp̄ian9 nō est. Hec sūt p̄fūda s̄b
mersiōis v̄re: etiā atqꝫ etiā cōsiderate.
q̄a adhuc veitas adiūgat et dicat. Ego sū
īquit vitis: vos āt palmites. Qui manet
ī me et ego ī eo: h' fert fcūm mlt'ū. q̄a
sine me nichil potestis facē. Ne q̄sq̄ pu
taret saltē paruū aliq̄ fcūm posse a se
metip̄o palmitē ferre. cū dixiss̄ hic fert
fcūm mlt'ū: nō ait q̄a sine me p̄uū po
testis facē. ſꝫ nichil potestis facē. Siue
ergo p̄uū siue mlt'ū sine illo fieri nō potest:
sine quo fieri nichil potest. q̄a et si p̄uū
attulerit palmes. eū purgat agricola ut pl9
afferat: tn̄ nisi ī vite māserit et vixerit
de radice. q̄tūlibet fcūm a semetip̄o nō p̄t
facē. Quāuis āt xp̄s vitis nō eēt nisi hō
eēt: tn̄ istā grāꝫ palmitib9 nō p̄beret. nisi
etiā de9 eēt. Verū q̄a ita sine ista grā nō
p̄t viui. ut mors ī p̄tāte sit liberi arbitrii:
si q̄s ī me īquit nō māserit: mittetur
foras sicut palmites et arescet. et colli
gent eū et in ignē mittūt et ardet. Ligna
itaqꝫ vitis tāto sūt cōtēptibiliora si ī vi
te nō māserit: q̄to gloriosa si māserit.
Deniqꝫ sicut de his etiā p ezechielē p̄phaꝫ
dn̄s dicit: p̄cisa nullis agricolarū usibus
p̄sunt: nullis fabrilib9 opib9 deputātur
Unū de duob9 palmiti cōgruit. aut vitis
aut ignis. Si ī vite nō ē in igne erit.
Ut ergo ī igne nō sit ī vite sit. Si man
seritis ī me īquit. et verba mea ī vobis
māserīt: qd̄cūqꝫ volueritis petetis et fiet
vobis. Manēdo quippe ī xp̄o: qd̄ velle pos
sūt nisi qd̄ cōuenit xp̄o: Qd̄ velle possūt
manēdo ī saluatore: nisi qd̄ nō alienū
ē a salute: Aliud quippe volum9 q̄a su
mus ī xp̄o: et aliud volum9 q̄a sum9 ad
huc ī hoc sclo. De māsiōe hui9 scli nob'

aliqñ subrepit. ut hoc petam⁹ qd̓ nobis
nō expedire nesciam⁹. Sz absit ut fiat
nobis si manem⁹ ī xp̄o: q̄ nō fac̄t qd̓ peti
mus. nisi qd̓ expedit nobis. Manētes g̃
ī eo cū verba ei⁹ ī nobis manēt: qd̓cū
q̄z voluerim⁹ petim⁹ et fiet nobis. Qa
si petim⁹ et nō fiet. nō h̓ petim⁹ q̄ h̄z
mā̄sio ī eo: nec qd̓ hn̄t v̄ba ei⁹ q̄ ma
nēt ī nobis. s. qd̓ h̄z cupiditas ⁊ īfirmi
tas carnis q̄ nō est ī eo: et ī q̄ nō ma
nēt verba eius. Nā̄ vtiq̄z ad v̄ba eius
ptinet oratio illa quā̄ docuit ubi dicim⁹.
pater nr̄ qui es ī cel̓. Ab hui⁹ oroīs ver
bis et sensib⁹ nō recedam⁹ petitoībus
nr̄is: et q̄dq̄d petierim⁹ fiet nobis. Tūc
ēi dicēda sūt verba ei⁹ ī nob̓ mane: qn̄
faciam⁹ q̄ p̄cepit. et diligim⁹ q̄ pmisit.
Qn̄ at̄ verba ei⁹ manēt ī mēoria nec
īueniūt̄ ī vita: nō c̄oputat̄ palmes in
vite. qa vitā nō attrahit ex radice. Ad
hāc differētiā valz qd̓ sc̄ptū ē: mēoria
retinētib⁹ mādata ei⁹ ut faciāt ea. Mul
ti ēi mēoria retinēt ut c̄otēpnāt. ul̓ eciā
derideāt et oppugnēt ea. In hys v̄ba xp̄i
nō manēt. qa tāgūt q̄dāmō nō coherēt:
et idō ill̓ nō erūt ī b̄nficiū s̄z ī testīoniū.
Et qa sic insūt eis ut nō maneat in
eis: ad hoc tenētur ab eis. ut iudicēt̄
ex eis Expl̓ s̄ xxvij. In. xxviij. de eo qd̓
dr̄. In h̓ clarificat⁹ ē p̄z me⁹ ut fr̄cm̄
pluīmū affeat̄. usq̄z ad id. sic et ego p̄ris
mei p̄cepta seruaui ⁊ mā̄eo ī e⁹ dilcōne.

Magis magisq̄z saluator g̃
tiā q̄ saluamur discipulis
loq̄ndo c̄omendās: ī h̓ ī q̄t
clarificat⁹ ē p̄z meus. s. ut
fr̄cm̄ pluīmū afferatis:
et efficiamī mei discipuli.
Siue glificat⁹ siue clarificat⁹ dicat̄: ex
vno verbo greco trāslatū ē qd̓ ē doxasche.
doxa eīn̄ grece d̓r latine gl̓a ē. Qd̓ ideo
c̄omeōrandū existimaui. qa dicit ap̓ls.
Si abrahā ex opib⁹ iustificat⁹ ē: h̄z glaz
s̄z nō ad deū. Hec ē ad deū gl̓a q̄ glificat̄
nō hō s̄z deus: si nō ex opib⁹ s̄z ex fide ius
tificat̄. s. ut ex deo illi sit qd̓ eciā bn̄ opat̄:
qm̄ palmes sicut iā sup̄i⁹ dixit nō p̄t fer
re fr̄cm̄ a semetipo. Si g̃o ī hoc clarificat⁹
ē de⁹ p̄z ut fr̄cm̄ pluīmū afferam⁹ et ef
ficiamur xp̄i discipli. s. nō hoc nr̄e gl̓e tri
buam⁹: tāq̄ hoc ex nobisipis habeamus.
Eius eīn̄ ē grā. et idō ī hoc nō nr̄a s̄z eius
gl̓a est. Vn̄ et alibi cū dixisset. sic luceat

lumē vr̄m corā hoīb̄z: ut videāt opa vr̄a
bona. ne a semetipis putarēt ēē bona
opa sua: mox addidit. et glificēt p̄rē
vr̄m q̄ in celis ē. In h̓ eīn̄ glificat̄ pater
ut fr̄cm̄ pluīmū afferam⁹: et efficiamur
xp̄i discipli. A quo efficiamur. s. nisi ab
illo cui⁹ mīa p̄ueīt nos. Ip̄ius ēi sum⁹
figmētū creati: ī xp̄o ih̄u in opib̄z boīs.
Sicut dilexit me p̄z inq̄t. et ego dilexi
vos: manete ī dilcōne mea. Ecce vnde
sūt nobis opa bona. Nā vn̄ nobis esset. s.
nisi qa fides p̄ dilcōez opat̄. Vn̄ at̄ dili
gerem⁹. s. nisi prius diligerēmur. Aptissi
mā hoc ī ep̄la sua hoc ī ep̄la sua idem
iste ewāgelista dixit: nos diligam⁹ qm̄
ip̄e p̄or dilexit nos. Qd̓ at̄ ait sicut di
lexit me p̄z et ego dilexi vos: nō eq̄li
tatē nature ostendit nr̄e ⁊ sue. sicut est
p̄ris et ip̄i⁹: s̄z grāz qua mediator dei
et hoīm ē hō xp̄s ih̄s. Mediator q̄ppe mōs
trat̄ cū dicit. me p̄z et ego vos. Nā pater
vtiq̄z diligit et nos. s̄z ī ip̄o: qa ī hoc
glificat̄ p̄z ut fr̄cm̄ afferam⁹ ī vite hoc
ē in filio. et efficiam̄ ei⁹ discipli. Mane
te īq̄uit ī dilcōne mea. Quō manebi⁹.
Audi qd̓ seq̄t̄. Si p̄cepta mea ī q̄t serua
ueritis: maebis ī dilcōne mea. Dilcō
fac̄t p̄cepta seruari. s. an p̄cepta seruata
faciūt dilcōez. Sz q̄s ābigat qd̓ dilcō
p̄cedit. Vnde ēi p̄cepta seruet nō hab̄z:
qui nō diligit. Qd̓ ergo ait. si p̄cepta mea
seruaueritis maebitis ī dilcōe mea: ostē
dit nō vn̄ dilcō ḡenet̄. s. s̄z vn̄ mōstret̄.
tāq̄ dicēt. nolite vos putāe mane ī dilec
tiōe mea: si nō seruaueritis p̄cepta mea.
Si ēi seruaueritis maēbitis. h̓ ē. hic appa
rebit qd̓ ī dilcōe mea mācbitis. s. si mea
p̄cepta seruabitis: ut nemo se fallat di
cendo qd̓ eū diligat. si ei⁹ p̄cepta non
seruet. Nā in tm̄ eū diligim⁹: ī q̄tū ei⁹
p̄cepta seruam⁹. Inq̄tū at̄ min⁹ seruam⁹.
min⁹ diligim⁹. Quāuis qd̓ ait. manete
ī dilcōne mea. s. nō apparet quā dixerit
dilcōez: utrū qua eū diligim⁹ an q̄ ip̄e
nos diligit. s̄z ex v̄bo supiore dinoscitur.
Dixerat quippe: et ego dilexi vos. Cui
verbo c̄otinuo sbiuxit. manete ī dilcōe
mea: illa g̃o qua dilexit eos. Qd̓ g̃o est
manete ī dilcōne mea. s. nisi manete ī g̃
cia mea. Et qd̓ ē si p̄cepta mea serua
ueritis maebitis ī dilcōe mea. s. nisi ex
hoc scietis qd̓ ī dilcōne mea q̄ vos dili
go maebitis. si mea p̄cep̄ seruaueritis.

Non ergo ut nos diligat prius eius praecepta servamus: sed nisi nos diligat praecepta eius servare non possumus. Hec est gratia que humilibus patet, superbos latet. Sed quid illud est quod adiungit: sicut et ego praecepta patris mei servavi et maneo in eius dilectione: Utique etiam hic hanc dilectionem patris intelligi voluit: qua eum diligit pater. Ita quippe dixerat. sicut dilexit me pater et ego dilexi vos: atque his verbis illa subiunxit: manete in dilectione mea: illa procul dubio qua dilexi vos. Ergo quod ait etiam de patre maneo in eius dilectione: illa scilicet accipienda est qua dilexit eum pater. Sed numquid et hic gratia intelligenda est qua pater diligit filium: sicut gratia est qua nos diligit filius: cum simus nos filii gratia non natura: unigenitus autem est natura non gratia: An hoc etiam in ipso filio ad hominem referendum est: Ita sane. Nam dicendo sicut dilexit me pater et ego dilexi vos: gratiam mediatoris ostendit. Mediator dei et hominum non in quantum deus. sed in quantum homo est christus ihesus. Et profecto secundum id quod homo est de illo legitur: et ihesus proficiebat sapientia et etate et gratia apud deum et homines. Secundum hoc igitur recte possumus dicere quod cum ad naturam dei non pertineat humana natura: ad personam tamen unigeniti filii dei per gratiam pertinet humana natura: et tantam gratiam ut nulla sit maior. nulla prorsus equalis. Neque enim illam susceptionem hominis ulla merita precesserunt: sed ab illa susceptione merita eius cuncta ceperunt. Manet ergo filius in dilectione qua eum dilexit pater: et ideo servavit praecepta eius. Quid est enim et ille homo: nisi quod deus susceptor est eius: Deus enim erat verbum. unigenitus gignenti coeternus. Sed ut mediator daretur nobis per ineffabilem gratiam: verbum caro factum est et habitavit in nobis. Explicit omelia xxviii. Incipit xxix. de eo quod dicit. Hec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis sit. et gaudium vestrum impleatur. Hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos.

Audistis karissimi dominum dicentem discipulis suis hec locutus sum vobis. ut gaudium meum in vobis sit: et gaudium vestrum impleatur. Quid est gaudium christi in nobis: nisi quod dignatur gaudere de nobis. Et quod est gaudium nostrum quod dicit implendum: nisi eius habere consortium: Propter quod beato petro dixerat. si non lavero te: non habebis partem mecum. Gaudium ergo eius in nobis gratia est quam prestitit nobis. ipsa est et gaudium nostrum. Sed de hac ille etiam ex eternitate gaudebat: quando nos elegit ante constitutionem mundi: nec recte possumus dicere: quod gaudium eius plenum non erat. Non enim deus imperfecte aliquando gaudebat. Sed illud eius gaudium in nobis non erat: quia nec nos in quibus esse posset iam eramus: nec quando esse cepimus. cum illo esse cepimus. In ipso autem semper erat: qui nos suos futuros certissima sue prescientie veritate gaudebat. Proinde gaudium iam ipse perfectum de nobis habebat: quando nos prescientdo et predestinando gaudebat. Neque enim ullus in illo eius gaudio metus esse poterat: ne forte non fieret quod se facturum esse presciebat. Sed neque cum id facere cepit quod se facturum esse prescivit. gaudium eius quo beatus est crevit: alioquin beatior factus est quia nos fecit. Absit hoc fratres. dei beatitudo quia nec minor fuerat sine nobis: non fit maior ex nobis. Gaudium igitur eius de salute nostra quod in illo semper fuit: cum prescivit et predestinavit nos cepit esse in nobis: quando vocavit nos. et hoc gaudium merito nostrum dicimus. quo et nos beati futuri sumus. Sed hoc gaudium nostrum crescit et proficit: et ad suam perfectionem perseverando contendit. Ergo inchoatur in fide renascentium. implebitur in premio resurgentium. Etiam unde dictum existimo hec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis sit: et gaudium vestrum impleatur. In vobis sit meum. impleatur vestrum. Semper enim erat meum plenum. et antequam vocaremini cum vocandi a me presciremini: sed fit et in vobis cum hoc efficiamini quod prescivi de vobis. Impleatur autem vestrum. quia beati eritis quod nondum estis: sicut creati estis qui nondum fuistis. Hoc est inquit praeceptum meum ut diligatis invicem. sicut dilexi vos. Sive dicatur praeceptum sive mandatum: ex uno verbo greco utrumque interpretatur quod est ENTOAH. Iam vero istam sententiam et antea dixerat: de qua me vobis ut potui disputasse meminisse debetis. Ibi enim sic ait. mandatum novum do vobis ut diligatis invicem sicut dilexi vos: ut et vos diligatis invicem. Huius itaque mandati repetitio commendatio est: nisi quod ibi mandatum inquit novum do vobis. hic autem hoc est inquit mandatum meum. Ibi tamquam non fuerit ante tale mandatum. hic tamquam non sit aliud eius mandatum. Sed ibi dictum est novum ne in vetustate nostra perseveremus: hic dictum est meum ne contemnendum putaremus. Quod autem hic ita dixit. hoc est mandatum meum velut non sit aliud: quid putamus fratres mei: Numquid nam solum eius de ista

dilcōe mādatū est qua diligim⁹ ĩuicē.
Nōne ē et aliud mai⁹ ut diligam⁹ deū.
Aut vō de sola de⁹ nob dilcōe mādau ut q̄ nō
ĩq̄ram⁹. Tria certe cōmendat apls dicēs.
manēt ĩ nobis fides spes. caitas tria hēc.
maior aūt hor ē caitas. Et si ĩ caitate
hoc ē in dilcōe cōcluduntur duo illa p̄cep
ta: maior tn̄ dcā ē eē nō sola. De fide
igit nobis quā mlta mādata sūt: quam
mlta de spe. q̄s pt cuncta colligē. q̄s enu
merādo sufficē. Sz ĩtueam qd ait idem
apls. pleītudo legis caitas. Ubi aūt caitas
ē. qd ē qd possit deesse. Ubi aūt nō est. qd ē
qd possit pdesse. Demon credit nec dili
git: nemo diligit q nō credit. Frustra
quidē. ~~ſz tn̄ pt sperare~~. ſz tn̄ pt sperare
veniā qui nō diligit: nemo aūt pt des
perare qui diligit. Itaqz ubi dilcō est.
ibi ncc̄io fides et spes: et ubi dilcō p̄x
imi. ibi necessaio etiā dilcō dei. Qui eī
nō diligit deū. quō diligit p̄ximū tāq̄
seipm. qm̄qdē nō diligit et seipm. Est
quippe ĩpius et ĩiq̄. Qui aūt diligit
ĩiq̄tatē. nō plane diligit ſz odit aīaz su
am. Hoc g° p̄ceptū dn̄i teneam⁹ ut ĩ
nos ĩuicē diligam⁹: et q̄dq̄d aliud p̄ce
pit faciam⁹. qm̄ q̄dq̄d ē aliud hic habe
mus. Discernit q̄ppe ista dilcō ab ea
dilcōe qua seĩuicē diligūt hoīes sicut
hoīes. Nā ut discernet adiūctū ē: sicut
dilexi vos. Ut qd enī nos diligit xp̄s.
nisi ut possim⁹ regnāe cū xp̄o. Ad hō
g° et nos ĩuicē diligam⁹: ut dilcōem
nr̄āz discernam⁹ a ceteris. q nō ad hoc
se ĩuicē diligūt: qa nec diligūt. Qui aūt
se p̄p habendū deū diligūt: ipi se dili
gunt. Ergo ut se diligāt. dm̄ diligūt.
Nō est hec dilcō ĩ homībz omībz: pau
ci se p̄ptea diligūt. ut sit de⁹ oīa ĩ omībz.
Expl' s. xxix. Inci. xxx. de eo qd dicit.
Maiorē hac dilcōez nemo hz ut a
nimā suā ponat q̄s p amīcis suis.
Plenitudinē dilcōis q nos
ĩuicē diligē debem⁹ frēs
kmī definiuit dn̄s dicēs:
maiorē hac dilcōez nemo
hz. ut aīaz suā ponat q̄s
p amicis suis. Quia g° su
pius dixerat. hoc ē p̄ceptū meū ut diliga
tis ĩuicē sicut dilexi vos: q̄bz v̄bis addi
dit qd nunc audistis. maiorē hac dilcōez
nemo hz ut aīaz suā ponat q̄s p amicis
suis: fit et hoc cōsequēs qd idē iste euāge
lista iohēs ĩ epla sua dicit. ut q̄admodū
xp̄s p nobis aīaz suā posuit. sic et nos
debem⁹ aīas p frib⁹ ponē: diligētes vtiqz
ĩuicē sicut ipē nos dilexit qui p nobis a
nimā suā posuit. Nimirū hoc ē qd le
gitur ĩ p̄ūbijs salomōis. Si sederis cenare
ad mensā potentis: cōsiderās ĩtellige
q̄ apponūtur tibi. et sic mitte manum
tuā: sciēs qa talia te oportet p̄parare.
Nā q̄ mensa ē potentis. nisi vn̄ sumit
corp⁹ et sāguis eius q pro nobis aīaz
suā posuit. Et qd ē ad eā sedē. nisi hu
milit accedē. Et qd ē cōsideraē et ĩtelli
gere q̄ apponūt tibi. nisi digne tātam
grāz cogitaē. Et qd ē sic mittē manū
ut sciās qa talia oportet te p̄paraē. nisi
qd iā dixi: qa sicut p nobis xp̄s aīam
suā posuit. sic et nos debem⁹ aīas p frib⁹
ponē. Sicut eī ait etiā apls petr⁹. xp̄s p
nobis passus ē relinquēs nobis exēplum
ut sequam vestigia eius: hoc ē talia p̄pa
rare. Hoc bt̄i mitires ardenti dilcōe fecerūt:
quor si nō ĩaniter meōrias celebramus.
atqz ĩ cōuiuio quo et ipi saturati sūt ad
mensā dn̄i accedim⁹: oportz ut q̄admodū
ipi et nos talia p̄parem⁹. Ideo quippe ad
ipāz mensā nō sic eos cōmeōram⁹ q̄ad
modū alios qui ĩ pace requiescūt ut etiā
p eis orem⁹: ſz magis ut ipi p nobis. ut
eor vestigijs adheream⁹: qa ĩpleuerunt
ipi caitatē qua dn̄s dixit eē nō posse ma
iorē. Talia enī ĩ suis frib⁹ exhibuerunt:
qualia de dn̄i mēsa p̄iter acceperūt. Ne
qz hoc ita dcm̄ sit. q̄ p̄ptea dn̄o xp̄o pa
res eē possim⁹: si p illo usqz ad sāguinē
martiriū dixerim⁹. Ille p̄tatē hūit pone
di aīaz suā et iterū sumendi eā: nos aūt
nec q̄ntū volum⁹ viuim⁹. et morimur etiā
si nolum⁹. Ille moriēs mox ĩ se occidit
mortē: nos eius morte liberam a morte.
Illius caro nō vidit corrupcōez: nr̄a post
corruptiōez ĩ fine scli p illū ĩducetur
ĩcorruptiōe. Ille nobis nō ĩdiguit ut
nos saluos facēt: nos sine illo nichil
possu⁹ facē. Ille se nobis p̄buit palmi
tib⁹ vitē: nos hr̄e p̄ter illū nō possum⁹
vitā. Postremo et si frēs p frib⁹ mori
ant. tn̄ in pccōr fraternor remissione
nulli⁹ sāguis mitiris fūdit. qd fecit ille
p nobis. Neqz ĩ hoc qd imitaremur: sed
quid gratularem gtulat nobis. Quīmus

q° martires p fr̄ib⁹ sāguīez suū fuderūt: at tenus talia exhibuerūt qualia de mēsa dominica pceperūt. In ceteris aūt q̄ dixi q̄uis nec oīa dicē potui: martir xp̄i longe impar ē xp̄o. Quod si q̄squā se nō dico potētie xp̄i ſʒ inocētie cōpabit: nō dicā ɔ alienū se putādo sanaē. ſʒ suū saltē nullū hr̄e pctm̄: etiā si auidior ē quā ratio salutis exposcit. mlt̄ū ē ad illū nō capit tm̄. Et bn̄ qđ ad ista puerbioꝝ sētentia cōmonetur: q̄ cōtinuo subiūgit et dicit. qđ si auidior es: noli ɔcupiscē cibos eius. Bonus ē enī ut nichil in sumas: quā ut tibi pl⁹ quā oportet assumas. Hec enī īqt hn̄t vitā fallacē: hoc ē ypocrisim. Dicēdo enī se sine pcō eē: iustū nō pt exhibē ſʒ fingē. Ideo dcīū ē. hec enī hn̄t vitā fallacē. Vnus ē sol⁹ qui et carnē hoīs hr̄e. et pctm̄ potuit nō hr̄e. Merito qđ sequitur nob̄ pcipit: et tali verbo atqʒ puerbio humana īfirmitas cōuenitur eiqʒ dicit. noli extendē te cū sis paup cōtra diuitē. Diues ē enī q̄ nec hereditario nec ppriō vmq̄ debito obnoxius: et ipē iustus ē et alios iustificat xp̄s. Noli cōtra eū te extendē ī tātū paup. ut remissiōis pctōꝝ appareas cotidian⁹ ī oroē mēdicus. Ab eo aūt īquit cōsilio abstine te. Q̄n̄a psūptiōe fallacē? Ille quippe non tm̄ ē hō ſʒ etiā de⁹: ideo nūq̄ reus. Si enī direxeris oculū tuū ad illū. nūq̄ parebit. Oculū tuū. oculū videlicʒ humanū q° cernis humana si direxeris ad illū nūq̄ parebit. qm̄ videi nō pt q̄admodū videi tu potes. Parabit enī sibi pēnas sicut aq̄le: et vadet ī domū ppositi sui. vn̄ ad nos vtiqʒ venit: et tales q̄lis venit īuenit. Diligam⁹ g° īuicē sicut et xp̄s dilexit vos: et tradidit semetipm̄ p nobis. Maiorē quippe hac dilcōez nemo hz. ut aīaʒ suā ponat q̄s p amicis suis: eūqʒ sic imitemur pia obediētia. ut ei nos cōparaē nulla psumam⁹ audatia. Expl' ē. xxx. Incip̄t xxxi⁹. de eo qđ d̄t. Vos amici mei estis. si feceritis q̄ ego pcipio vob̄. iā nō dicā vos seruos. q̄a seru⁹ nesc̄t qđ faciat dn̄s e⁹.

Quam dn̄s ihs cōmendasset caritatē quā nob̄ exhibuit moriendo p nob̄ atqʒ dixisset: maiorē hac dilectiōez nemo hz. ut aīaʒ suā ponat quis p amicis suis: vos igit amici mei estis. si feceritis q̄ ego pcipio vobis. Magna dignatio. cū seru⁹ bon⁹ eē nō possit: nisi pcepta dn̄i sui fecerit: hic amicos suos voluit ītelligi. vn̄ serui boni possūt pbari. Sʒ ut dixi ista dignatio ē: ut dn̄s quos nouit seruos suos. dignet dicē amicos suos. Nā ut sciatis ad seruoꝝ officiū ptinē pcepta dn̄i sui facē: alio loco seruos vtiqʒ obiurgat dicēs. Quid aūt vocatis me dn̄e dn̄e. et nō facitis q̄ dico? Cū g° dicitis dn̄e: iussa faciēdo qđ dicitis ondite. Nōne seruo obedienti ipē dicturus ē: euge serue bone et fidelis. qm̄ ī paucis fidelis fuisti. sup mlt̄a te cōstituā ītra ī gaudiū dn̄i tui? Potest igit̄ eē seru⁹ et amic⁹: q̄ seru⁹ ē bonus. Sʒ qđ seq̄t attendam⁹. Iā nō dicā vos seruos: q̄a seru⁹ nescit qđ faciat dn̄s ei⁹. Quo g° ītellcturi sum⁹ et seruū et amicū eē seruū bonū cū dicat. iā nō dicā vos seruos. q̄a seru⁹ nescit qđ faciat dn̄s ei⁹? Ita nomē cōstituit amici. ut auferat serui. nō ut ī vno vtrūqʒ maneat: ſʒ ut alterū alterō decedente succedat. Quid ē hoc? Itane cū pcepta dn̄i fecerim⁹: serui nō erim⁹? Itane tūc serui nō erim⁹ qn̄ boni serui fuerim⁹? Et q̄s pt cōtradicē veritati q̄ ait. iā nō dicā vos seruos? Et qđ cur hoc dixerit docet: q̄a seru⁹ nescit qđ faciat dn̄s eius. Nūqđ nā seruo bono et pbato dn̄s ei⁹ nō etiā sua secreta cōmittit? Quid ē g° qđ ait. seru⁹ nescit qđ faciat dn̄s ei⁹? Verū est. esto. Nescit qđ faciat. Nūqđ nescit etiā qđ pcipiat? Nā si et hoc nescit. quō seruit? Aut quō seru⁹ ē. qui nō seruit? Et tn̄ dn̄s loquit̄. vos amici mei estis: si feceritis q̄ ego pcipio vobis. iā nō dicā vos seruos. O rem mirabilē: cū seruire nō possimus nisi pcepta dn̄i fecerim⁹. quō pcep dn̄i faciēdo serui non erim⁹? Seru⁹ nō ero pcepta faciēdo? et nisi pcepta fecerō seruire nō poterō. et ego seruiēdo seru⁹ nō ero? Intelligamus fr̄es ītelligam⁹: et hō ī nob̄ dn̄s faciat ut ītelligam⁹. faciat ei ut ītellcā faciam⁹. Hoc aūt si scim⁹ pfcō scim⁹ qđ faciat dn̄s. q̄a nosipos tales nō facit nisi dn̄s. et p hoc ad ei⁹ amicitiā ptinem⁹. Sicut enī duo sunt timores qui faciūt duo genera timentiū: sic due sūt seruitutes q̄ faciūt duo genera seruitoꝝ. Est timor q̄ pfcā caritas foras mittit: et ē ali⁹ timor castus pmanēs ī sclm̄ scli. Illū timorē q̄ nō est in caritate attendēt

apls cu dicebat: nō eni accepistis spm ser
uitutis iteru i timore. Illu at tiore castu
attendebat cu dicebat: noli altu sape sed
time. In illo timore q foras caritas mittit:
e eciā seruitꝰ simul foras cū ipo tiore
mittenda. Utrūqz ei iūxit apls. hoc est
seruitute et tiore dicendo. nō eni accepis
tis spm seruitutis iterz i tiore. Ad hanc
seruitute seruū ptinente ītuebat͛ ꝛ dns
dicēs. iā nō dico vos seruos: qa seruus
nescit qd faciat dns eius. nō utiqz ille
seruus ad timorē ptinēs castū. cui dicit͛
euge bone serue itra i gaudiū dni tui:
ſꝫ ille seruꝰ ptinēs ad timorē foras a
caritate mittendū. de quo alibi dicit.
seruꝰ nō manet i domo ieternū: filius
at manet ieternū. Cū itaqz dedit no
bis ptātem filios dei fiei. ut nō serui ſꝫ
filii simus. ut miro quodā ſꝫ ieffabili
ſꝫ tn vero mō serui: nō serui ee possimꝰ.
serui salz tiore casto. ad q ptinet seruꝰ
nō manēs i domo ieternū. Ut at tales
serui nō serui simus: dnm facē sciamus.
Hoc at seruꝰ ille nescit. q nescit qd faci
at dns eiꝰ: et cū aliqd boni facit. sic ex
tollit͛ qi hoc ipe faciat nō dns eiꝰ. et i
se nō i dno gl'atur. cū se ipe deceperit:
qa sic gl'atur qi nō accepit. Nos at kmi
ut amici dni esse possimꝰ: qd nr̄ dns fa
ciat sciamꝰ. Nō solū eni hoies. veru eciā
iustos ipe facit nos: et nō ipi nos. Et ut
hoc sciamꝰ. qs nisi ipe facit? Nō eni spm
hiꝰ mūdi accepimꝰ: ſꝫ spm qui ex deo est.
ut sciamꝰ q a deo donata sūt nobis. Ab ipo
qcqd boni e donat͛. Ergo qa et hº bonū est:
ab ipo utiqz donatur. ut sciatis a q ome
bonū donet͛: ut oino de omibꝰ bonis qui
gl'atur i dno gl'etur. Qd vo sequit͛. vos
at dixi amicos: qa oia qcuqz audiui a
pre meo nota feci vobis: ita e pfundū. ut
nullo mō sit isto sermoe coartandū. sed
i aliū differendū. Expl' o xxxi. In. xxxii
de eo qd dicit. Vos at dixi amicos. usqz
ad id. Et fructus vr̄ maneat ut qdcūqz
petieritis prē i noie meo det vobis.

Meritò qrit quo accipiendū
sit qd ait dns. vos at dixi
amicos: qa oia qcuqz au
diui a prē meo nota feci
vobis. Quis at audeat
affirmare ul' crede ullū
hoiēz scire oia qcuqz a
prē audiuit: vnigenitus filiꝰ qn nec hoc
quidē capit. quō audiat a prē ullū vbū.
cū ipe sit prīs unicum verbū. Qd e qd ali
qnto post. i hoc tn ipo sermoe q post cenā
an passioēz ad discipulos hūit: mlta iquit
habeo vobis dicē. ſꝫ nō potestis illa por
tare mō. Quo igit͛ pacto itellacturi sumꝰ
oia eū nota fecisse discipul' qcuqz audi
uit a prē. cū pterea qd mlta nō dicat
qa scit eos mō portaē nō posse. Sꝫ ni
mirū qd facturus e fecisse se dicit: q ea q
futura sūt fecit. Sicut ei dicit p pphiaz.
foderūt manꝰ meas et pedes meos: nec ait
fossuri sūt velut pterita dicēs. et ea tn fu
tura pdicēs. ita et hoc loco ait oia se no
ta fecisse discipul' q se nouit nota esse fac
turū i illa pleitudie sciē de q dicit apls:
cū at venerit qd pfcm est. qd ex pte e eua
cuabitur. Ibi quippe dicit. nūc scio ex pte.
tūc at cognoscā sicut et cognitꝰ sū: et nūc
p spclm i enigmate. tūc at facie ad fa
ciem. Sic et ipe apls saluos nos dicit esse
factos p lauacrū regenēationis: q tn alio
loco spe inqt salui facti sumꝰ. Spes at q
videtur nō est spes. Qd eni videt qs qd spe
rat? Si autē qd nō videmꝰ speramꝰ: p
paciaz expectamꝰ. Unde eciā coapls eius
petrꝰ. i quē mō inqt nō videntes credi
tis: q cū videritis exultabitis gaudio ie
narrabili et honorato. pcipientes mercedē
fidei salutē aiaz vraz. Si g° nūc tepꝰ
e fidei. salꝰ at aiaz merces e fidei: quis
dubitet in fide q p dilcōez opat͛ pagendū
diē. atqz i fine diei recipiendā ee mer
cedē: nō solū redēptioēz corpis nri de q
dicit apls paulꝰ. veru eciā salutē aiarū
nrarū de qua dicit apls petrꝰ. Utriusqz
rei felicitas isto tpe atqz i ista mortalitate:
i spe potiꝰ habetur quā i re tenetur. Ue
rū hº iterest. qd exterior nr homo idest
corpꝰ adhuc corrūpit͛: iterior at idem
aia iā renouat͛ de die i diem. Itaqz sicut
imortalitatē carnis et salutē aiaz futurā
expectamꝰ: qmuis iā pignore accepto sal
ui facti ee dicamur. ita oim noticiam
qcuqz vnigenitꝰ audiuit a prē futuram
sperare debemꝰ: qmuis hº se iā fecisse dix
erit xps. Nō vos me elegistis iquit. sed
ego elegi vos. Hec e illa ieffabil' gra.
Qd eni eramꝰ qn xpm nondū elegeramꝰ.
et ido nō diligebamꝰ. Na q eū nō elegit:
quō diligit? Nuqd iā i nobis erat qd

i psalmo canit᷑: elegi abiectus eē i domo dei
mei magis quā hitare i tabernacul' pccōr.
Non utiq₃. Qd enī eram⁹ nisi iniqui et p
diti. Neq₃ enī iā credideram⁹ i eū. ut
eligeret nos. Nā si credētes elegit: electos
elegit. Cur g° diceret nō vos me elegistis:
nisi qa miseicordia pueit nos. Hic cer
te vacat vana illoꝝ ratiociātio q pscīaz
dei defendūt cont̄ grāz dei: et ido nos di
cūt electos añ mūdi cōstitutiōez: qa pscīa
uit nos de⁹ futuros bonos: nō seipm nos
factuꝝ bonos. Nō hoc dicit q dicit. nō vos
me elegistis: qm si ꝓptea nos elegisset
qa bonos futuros eē pscierat simul etiā
pscisset. qd eū nos fuissem⁹ prius electuri.
Nō enī aliť eē possem⁹ boni: nisi forte
diced⁹ ē bon⁹ q nō eligit bonū. Qd g° ele
git i nō bonis: Nō enī electi sūt qa boi
fuerūt: qui boni nō eēnt nisi electi eēnt:
alioqn grā iā nō est grā si pcessisse con
tendim⁹ merita. Hec quippe electio grē ē
de q dicit apls: sic g° et i hoc tpe reliqe
p electionē grē salue facte sūt. Unde sub
iugit. Si at grā nō ex opib⁹. alioquin
grā nō est grā. Audi igrate. igrate
audi: nō vos me elegistis: sz ego elegi
vos. Nō est ut dicas. ido electus sū: qa
iā credebā. Si enī credebas i eū. iā elege
ras eū. Sz audi. nō vos me elegistis. Nō
ē ut dicas. añq̄ credere iā bona opabar:
ido electus sū. Qd enī ē boni opis añ fi
de: cū dicat apls. oē qd nō est ex fide
pctm̄ est. Quid enī dicturi sum⁹ audiē
do: nō vos me elegistis. nisi qa eram⁹
et electi sum⁹. ut boni p grāz nos eligē
tis essem⁹. Nō est eī grā si pcesserint
meita. Est at grā. h° igit᷑ nō iueit sed
efficit meita. Et videte kmi qadmodū
nō eligat bonos sz q̄s eligat faciat.
Ego iquit elegi vos. et posui vos ut ea
tis et fcm̄ afferatis: et fcus vr̄ maeat.
Nōne iste ē fcus de q° iā dixerat: sine
me nichil potestis facē. Elegit g° et po
suit ut eam⁹. et fcm̄ afferam⁹. Nullū
itaq₃ fcm̄ vn̄ nos eligeret habebam⁹. Ut
eatis iqt. et fcm̄ afferatis. Im⁹ ut affe
ram⁹. et ipe ē via q im⁹: i q nos po
suit ut eam⁹. Pin̄ i omib₃ miseicor
dia pueit nos. Et fcus iqt vr̄ maneat:
ut qdcūq₃ peteitis prē₃ i noīe meo det
vobis. Maneat g° dilcio: ipe ē enī fcus
nr̄. Que dilcio nuc ē i desiderio nodū i

saturitate: et ipo desiderio qdcūq₃ peteim⁹
i noīe unigeniti filij dat nobis pr̄. Qd at
accipe saluādis nō expedit nobis: non
existimem⁹ nos petē i noīe saluatoris.
Sz hoc petim⁹ i noīe saluatoris qd ptinz
ad rōez salutis. Expl' ē lxxxvj. In lxxxvij
de eo qd dicit. h° mādo vobis ut dili
gatis iuicē usq₃ ad id. sz ego elegi vos
de mūdo ꝓptea odit vos mūd⁹.

In lcōne euāgelica q hāc ante
dit dixeat dn̄s. nō vos me ele
gistis sed ego elegi vos: et po
sui vos ut eatis et fcus affe
ratis: et fcus vr̄ maneat.
ut qdcūq₃ peteitis prē₃ i noīe
meo det vobis. De qbus vbis iā nos qd dederit
dns disseruisse meministis. Hic at dicit seq̄
ti lcōne. quā modo tu recitaret᷑ audistis.
Hec mādo vobis ut diligatis iuicē: ac p
hoc itellige debem⁹ hūc eē fcm̄ nr̄m de quo
ait: ego vos elegi ut eatis et fcm̄ affea
tis: et fcus vr̄ maneat. Et qd adiugit. ut
qdcūq₃ peteitis prē₃ i noīe meo det vobis:
tūc utiq₃ dabit nobis si diligam⁹ iuicē:
et hoc ipm̄ ipe dederit nobis qui nos elegit
nō hūtes fcm̄: qa nō eū nos elegeram⁹.
et posuit nos ut fcm̄ afferam⁹: h° ē ut in
uicē diligam⁹. q fcm̄ sine illo hrē nō pos
sum⁹: sicut palmites facē sine vite nichil
pnt. Caitas g° ē fcus nr̄. quā definiuit
apls de corde puro et cōsciā bona: et fide
nō ficta. Hac diligim⁹ iuicē: hac dilgi
mus deū. Neq₃ enī vera dilcōe diligerem⁹
iuicē: nisi diligētes dm̄. Diligit eī unus
qsq₃ primū tanq̄ seipm̄. si diligit deū. Nā
si dm̄ nō diligit: nō diligit seipm̄. In hijs
enī caitatis duob⁹ pceptis: tota lex pen
det et pphe. hic ē fcus nr̄. De fcū itaq₃
nobis mādans. h° mādo iqt nobis: ut di
ligatis iuicē. Vn̄ et apls paul⁹ cū contra
opa carnis comendāe fcm̄ sps vellet: a
capite h° posuit. Fcus iquit sps caitas
ē: ac dein cetera tanq̄ ex isto capite exor
ta et religata cōtexuit. q sūt gaudium.
pax. longanimitas. bonitas. fides. māsue
tudo. cōtinētia. Qs at bn̄ gaudet: qui
bonū nō diligit vn̄ gaudet. Qs pacem
verā: nisi cū illo pt hrē quē veraciter
diligit. Qs ē longanimis i bono pseue
ranter manēdo: nisi ferueat diligēdo.
Qs ē benign⁹: nisi diligat cui opitula
tur. Qs bon⁹ nisi diligēdo efficiatur.

Qs salubrit' fidelis: nisi ea fide q̄ per
dilcoēz opatur: Qs mãsuetꝰ utiliter:
cu nō dilcō moderatur: Qs ab eo cōti
net uī turbatur: nisi diligat uī hoēs
tatur: Merito itaqȝ mḡr bonꝰ dilcoēm
sibi sepe cōmendat: tāq̄ sola p̄cipieda sit
sine qua nō p̄nt pdesse cetēa bona. et que
nō potest hr̄i sine ceteris bonis qbꝰ homo
efficit' bonꝰ. Pro hac aūt dilcoē paciēter
debemꝰ eciā mūdi odia sustinē. Necē est
enī ut nos oderit: qs cernit nolle qd' di
ligit. Sȝ plurimū nos de seipo dn̄s cōso
latur. Qui cū dixisset h'. mādo vob' ut di
ligatis īuicē: adiecit atqȝ ait. Si mūdꝰ
vos odit: scitote qa me priorē vobis odio
huit. Cur ḡo se mēbrū sup' verticē extol
lit: Recusas ēē ī corpe: si nō vis odiū
mūdi sustinē cū capite. Si de mūdo fuīt
essetis: mūdꝰ qd' suū erat diligeret. Uni
se utiqȝ hoc dicit ecclie. quā pleruqȝ eciā
ipāȝ mūdi nōie appellat: sicut ē illud.
Deꝰ erat ī xpō mūdū recōcilians sibi. Ite
ȝ illud. nō eī venit filiꝰ hoīs ut iudicet
mūdū: sȝ ut saluetur mūdꝰ p ipm̄. Et in
epl'a sua iohes ait. Aduocatū hēmꝰ apud
prēȝ ihm̄ xpm̄ iustū: et ipē ppiciator per
catorū nrōrū: nō tm̄ nrōrū: sȝ eciā totius
mūdi. Tota ḡo mūdꝰ ecclia ē: et totus
mūdꝰ odit ecclia. Mūdꝰ igit' odit mū
dū: inimicꝰ recōciliatū. dāpnatus salua
tū: iquinatꝰ mūdatū. Sȝ iste mūdus
q̄ deꝰ ī xpō recōciliat sibi: et q p xpm̄
saluatur: et cui p xpm̄ pctm̄ oē donat':
de mūdo electus ē īimico. dāpnato. cōta
mīato. Ex ead' quippe massa q̄ tota in
adā perijt fiūt vasa mīe: ī qbꝰ ē mūdꝰ
ptines ad recōciliacoēz q̄ mūdꝰ odit:
ex eadē massa ptinēs ad vasa ire: que
pficā sūt ad pdicoēz. Deniqȝ cū dixissȝ.
si de mūdo essetis: mūdꝰ qd' suū erat dili
geret. cōtinuo subiecit. Quia vō de mūdo
nō estis. sȝ ego elegi vos de mūdo: ppterea odit
vos mūdus. Ergo et ipi inde erāt vn ut
nō essent elcī sūt: uī nō meritis suis q̄r
nulla bona p̄cesserāt opa: nō natura
q̄ tota fuerat p liberū arbitriū ī ipa radi
ce viciata: sȝ ḡtuita h' est vera grā. Qui
enī de mūdo mūdū elegit. fecit qd' eligeret
nō īuenit: qa reliquie p elcōnē grē salue
facte sūt. Si aūt grā īquit. iā nō ex opibꝰ:
alioquī grā iā nō est grā. Si aūt gratuit
quo se diligit deus mūdꝰ pdicionis: q̄
odit mūdus redēptiōis. diligit se utiqȝ fal
sa dilcoē nō vera. Proīn falso se diligit: et
vere odit. Qui eī diligit īiq̄tatē: odit aīaȝ
suā. Sed diligē se dicit' qm̄ īiq̄tatē qua
īiquus diligit: et rursus odisse se dicit'.
qm̄ qd' ei nocet hoc diligit. Odit ḡo ī se
naturā diligit viciū: odit qd' fcūs est p
dei bōitatē: diligit qd' ī eo fcm̄ ē p libera
volūtatē. Unde nos quoqȝ illū diligē et phi
bemur si rcē ītelligimꝰ et iubemur. Pro
hibem' scilȝ ubi nob' dicit' nolite diligē
mūdū: iubem' aūt ubi nobis dicit' diligite
īimicos vrōs. Ipi sūt enī mūdꝰ. q nos odit.
Ergo phibemur diligē ī illo qd' ille dili
git ī seipo: et iubemur diligē ī illo qd'
ipē odit ī seipo: dei scilȝ opificiū et diūsas
bōitatis sue cōsolacoēs. Viciū quippe ī illo
diligē phibem': iubem' qȝ diligē naturā:
cū ipē ī se diligat viciū odeit qȝ natura.
ut nos eū et diligamꝰ et odeimꝰ rcē: cū
seipē diligat oderitqȝ pu'se. Expl' O.
xxxvij. In xxxviij. de eo qd' dr'. Mementote
sermoēs mei quē ego dixi vob'. usqȝ ad
id. Sȝ h'. oīa faciet vob' ppt nomē meū
qa nesciūt eū q me misit.

Exhortās dn̄s seruos suos
ad mūdi odia pferēda pa
cienter. nullū eis maiꝰ et
meliꝰ quā de seipo ponit
exēplū: qm̄ sic' dicit apl's
petrꝰ: xp̄s p nobis passꝰ
ē: relinquēs nobis exemplū ut sequmur ves
tigia eiꝰ. Qd' utiqȝ si faciamꝰ ipō iuuāte
faciemꝰ q dixit. sine me nichil potestis fa
cē. Deniqȝ quibꝰ iā dixerāt. si odit vos mū
dus: scitote qa me priorē vobis odio huit:
et nūc ī eo qd' audistis cū legeret' ewāglm̄.
mementote īq̄t sermōis mei q̄ ego dixi vo
bis: nō ē seruꝰ maior dn̄o suo. Si me p
secuti sūt: et vos psequentur. Si sermonē
meū seruauerūt: et vrm̄ seruabūt. Quod
do aūt nō ē seruꝰ maior dn̄o suo. nōne
euidenter ostēdit q̄admodū ītelligere
debeamꝰ qd' supiꝰ dixerat: iā nō dicā vos
seruos. Ecce enī seruos eos dicit. Nā qd
ē aliud nō ē seruꝰ maior dn̄o suo: si
me psecuti sūt et vos psequent'. Manifestū
ē igit' illū seruū q nō manet ī etnū: illū
ptinētē ad tiōrē q̄ foras caritas mittit
ēē ītelligēdū ubi dcm̄ ē. iā nō dico vos
seruos. Hic aūt ubi dicit' nō ē seruꝰ ma
ior dn̄o suo: si me psecuti sūt et vos p

sequetur: illū significat seruū puenientē ad
tiorē castū. q pmanet ī sclm scli. Hic ei
seruus ē auditurus: euge bone serue intra
ī gaudiū dnī tui. Sed hec oia inquit faciet
vobis ppter nomē meū: qa nesciunt eū qui
misit me. Que oia faciet nisi q dixit:
odio habebunt scilz et psequentur. sermonē
qz contēpnent. Verū si sermonē nō seruaret
eoz. nec tn̄ odisset eos nec psequeret: ul ec
si odisset nec tn̄ psequerent. nō oia facerent.
Hec aūt oia faciet vobis inqt. ppter nomē meū.
Qd est aliud dicē: qā me ī vobis odio
hebūt. me ī vobis psequntur. et sermonē
vrm qa meus ē ideo nō seruabūt. Hec ei
oia faciet vobis ppter nomē meū: nō vrm
sz meū. Tanto igit miseriores q ppter hoc nomē
ista faciunt: qnto beatiores q ppter hoc nomē
ista paciunt: sicut ipe alio loco dicit. bti q
psecutioez paciunt ppter iusticiā. Hoc ē enī
ppter me ul ppter nomē meū: qa sicut aplus do
cet. factus est nob sapia a dō et iusticia et
sanctificatio et redemptio: ut quēadmodū scptū
ē: q glatur ī dnō gletur. faciunt quippe ista
mali malis. sz nō ppter iusticiā. nō tn̄ illi ppter
iusticiā paciunt. Sed dicit aliqs. Si mali
qn psequunt bonos ppter nomē xpi: ppter ius
ticiā boni paciunt. pfecto ppter iusticiā hec eis
mali faciunt. Qd si ita ē. ergo et qn boni ma
los ppter iusticiā psequunt: ppter iusticiā etiam
mali paciunt. Si enī pnt mali psecutionē
face bois ppter nomē xpi: cur nō pnt mali
psecutioez pati a bonis ppter nomē xpi:
Et qd ē hoc. nisi ppter iusticiā. Nā si non
ppter qd boni faciunt ppter hoc mali puniunt: qa
faciunt boni ppter iusticiā paciunt mali ppter ius
ticiā: nec mali ergo ppter hoc pnt face ppter
qd boni patiuntur: qa faciunt mali ppter ius
ticiā. paciunt boni iusticiā. quō ergo erit
verū: hec oia faciet vobis ppter nomē meum:
cū illi nō ppter iusticiā faciat: idest nō ppter
iusticiā sz ppter iniqtate suā. Hec qstio ita
soluitur. si eo mō itelligam dictū: hec oia
faciet vob ppter nomē meū: ut totū referat
ad iustos. tanqz dictū sit. hec oia patiemini ab
eis ppter nomē meū: ut hec sit faciet vobis:
qd est patiemini ab eis. Si aūt ppter nomē me
um sic accipit. tanqz diceret: ppter nomē meū
qd ī vobis oderunt: ita pt accipi et ppter iusti
tiā quā ī vobis oderunt. ac p hoc et boni
cū psecutioez faciunt malis: pnt recte dici
et ppter iusticiā face quā diligēdo psequuntur
malos: et ppter iniqtatē quā oderunt ī ipsis

et ideo miseri vtiqz et q faciunt
et q paciunt. faciunt et boni malis.
ubi et si faciunt isti ppter iusticiā;

malis. ita ergo et ipi mali pnt dici pati et
ppter iniqtate q in illis puniunt: et ppter iusticiā
que ī eoz pena exercetur. Itē quēi pt si
etiā mali psecutioez faciunt malis: sicut ipij
reges et iudices cū eent psecutores piorū
utiqz et homicidas. et adulteros. et qsltiqz
maleficos qs contra leges publicas fecisse
cognosceret puniebat: quō itelligēdū ē
qd ait dns. si de mundo essetis: mundus qd
suū erat diligeret. Neqz enī qs puniunt dili
git mundus: a quo videmus supdicta scelera
genera plerūqz puniri: nisi qa mundus ē
ī eis a quibus talia scelera puniunt. mundus
et in eis a quibus talia scelera diligunt. Mundus
itaqz ille qui itelligitur ī malis atqz impijs.
et odit qd suū est: ex ea pte hoīm qua
sceleratis nocet et diligit qd suū est. ex
ea pte hoīm qua eisdē ipis consceleratis
fauet. Ergo hec oia faciet vobis ppter nomē
meū: ul ita dictū ē ppter qd vos patimini: ul
ita ppter qd et ipi faciunt: qa et hoc ī vobis
dū psequunt oderunt. Et addidit. Quia
nesciunt eū q me misit. Hoc scdz eam
sciam dictū itelligendū est. de q et alibi
scptū est: scire aūt te sensus ē cōsumatus.
Hanc quippe sciam qua sciunt prez a quo missus
ē xps: nullo mō psequunt eos qs colligit
xps: qa et ipi ab eis colliguntur a xpo.

Explicit omelia lxxxviij. Incipit lxxxix. de eo qd dicitur Si
nō venissem et locutus eis fuisse. usqz ad
id. Qui me odit et prem meū odit.

Superius dixerat dns ad dis
cipulos suos. Si me psecuti
sunt: et vos psequentur. Si ser
monē meū seruauerunt: et
vrm seruabunt. Sz hec omnia
faciet vobis ppter nomē meū:
qa nesciunt eū q misit me. De quibus aūt hec
dixerit si qramus: iuenimus eū ad hec vba ve
nisse ab eo qd dixerat: si mundus vos odit:
scitote qa me priorē vobis odio hūit. Nunc
vō qd addidit. Si nō venisse et locutus
eis fuisse pctm nō hrent: iudeos ondit
expressius. De hijs ergo et illa dicebat:
nā hec indicat vborū ipa contextio. De hijs
enī dicit. si nō venisse et locutus eis fuis
sem pctm nō hrent: de quibus dicebat. si
me psecuti sunt et vos psequentur: si ser
monē meū seruauerunt: et vrm seruabunt.
sz hec oia faciet vobis ppter nomē meū: qa
nesciunt eū q misit me. Hijs eī vbis et
ista subiungit: si nō venisse et locutus eis

fuisset: peccatum non haberent. Iudei ergo persecuti sunt
Christum. quod evidentissime indicat evangelium: iu-
deis locutus est Christus non aliis gentibus. In eis
ergo voluit intelligi mundum qui odit Christum et
discipulos eius: immo vero non in eis solis sed
hos quoque ad eundem mundum pertinere monstravit.
Quid est ergo si non venissem et locutus eis fuissem
peccatum non haberent? Numquid sine peccato erant
iudei antequam Christus ad eos in carne venisset?
Quis hoc vel stultissimus dixerit? Sed mag-
num quoddam peccatum non omne peccatum quasi sub gene-
rali nomine vult intelligi. Hoc est enim peccatum
quo tenentur cuncta peccata: quod unusquisque si non
habeat dimittuntur ei cuncta peccata. Hoc est autem quia
non crediderunt in Christum: qui propterea venit ut creda-
tur in eum. Hoc peccatum si non venisset: non utique
haberent. Adventus quippe eius quantum credentibus
salutaris: tantum non credentibus exitialis factus
est. tamquam et ipse caput et princeps apostolorum,
quod de se ipsi dixerunt effecerit quibusdam quidem
odor vite in vitam: quibusdam vero odor mortis in
mortem. Sed quod adiunxit atque ait. Nunc autem
excusationem non habent de peccato suo: potest mo-
vere querentes utrum hi ad quos non venit Christus
nec locutus eis habeant excusationem de peccato
suo. Si enim non habent. cur hic dictum est propterea
istos non habere, quia venit et locutus est eis? Si autem
habent utrum ad hoc habeant ut a penis alienentur,
an ut mitius puniantur? Ad hec inquisita pro meo
captu domino donante respondeo. habere illos excusa-
tionem non de omni peccato suo: sed de hoc peccato quo
in Christum non crediderunt ad quos non venit. et quibus
non est locutus. Sed non in eo sunt numero hi ad quos
in discipulis venit: et quibus per discipulos est locutus.
quod et nunc facit. Nam per ecclesiam suam venit ad
gentes: et per ecclesiam loquitur gentibus. Ad hoc
enim pertinet quod ait. qui vos recipit me reci-
pit: et qui vos spernit me spernit. An
vultis inquit apostolus paulus experimentum capere
eius qui in me loquitur Christus? Restat inquirere
utrum hi qui prius quam Christus in ecclesia veniret ad gen-
tes: et prius quam evangelium eius audirent vite
huius fine preventi sunt seu preveniuntur. possunt
habere hanc excusationem. Possunt plane: sed
non ideo possunt effugere dampnationem. Quicum-
que enim sine lege peccaverunt. sine lege pe-
ribunt: et quicumque in lege peccaverunt per legem
iudicabuntur. Que quidem apostoli verba quoniam id quod
ait peribunt terribilius sonat quam id quod ait
iudicabuntur: non solum nichil adiuvare hanc
excusationem videtur ostendere. verum etiam plus
gravare. Qui enim se quia non audierunt excu-
sabunt: sine lege peribunt. Sed verum hi qui cum
audirent contempserunt vel etiam restiterunt: nec
tantum contradicendo. sed eos a quibus audierunt
odiis persequendo, in eis deputandi sunt de quibus
aliquid levius videtur sonuisse quod dictum est per le-
gem iudicabuntur merito queritur. Sed si aliud est
perire sine lege: aliud iudicari per legem. et illud
gravius hoc levius: procul dubio non sunt isti in
hac pena leviore ponendi. qui neque in lege
peccaverunt: sed omnino legem Christi accipere nolu-
erunt. et eam quantum ad ipsos attinet omnino nul-
lam esse voluerunt. Illi autem peccant in lege qui
sunt in lege: idest qui eam susceperunt. eamque sanctam
et mandatum sanctum et iustum et bonum fatentur.
sed infirmitate non implent quod ab ea rectis-
sime precipi dubitare non possunt. Hii sunt qui
aliquo modo forsitan possunt ab eorum qui sine lege
sunt perditione discerni: si tamen quod apostolus ait per
legem iudicabuntur. sic accipiendum est. tamquam
dixerit non peribunt. Quid mirum si ita est? Neque
enim de infidelibus et fidelibus erat sermo ut hoc
diceret: sed de gentibus et iudeis qui certe u-
trique nisi in eo salvatore salventur qui
venit querere quod perierat ad perditionem sine dubio
pertinebunt: quamvis dici possit alios gravius
alios levius perituros. idest alios graviores
alios leviores penas in sua perditione pas-
suros. Ille enim perire deo dicitur: quisquis ab
illa beatitudine quam dat sanctis suis per supplicium
separatur. Tanta est autem suppliciorum quanta est diver-
sitas peccatorum. Que quo se habeat altius iu-
dicat sapientia divina: quam coniectura scrutatur
aut effatur humana. Isti certe ad quos venit
et quibus locutus est Christus: non habent de magno
infidelitatis peccato illam excusationem qua pos-
sent dicere, non vidimus. non audivimus. Sive
non acceptaretur ista excusatio ab illo cuius
inscrutabilia sunt iudicia: sive acceptaretur.
et si non ut ab omni dampnatione liberaretur.
certe ut aliquanto levius dampnaretur. Qui
me odit inquit: et patrem meum odit. Hic no-
bis fortasse dicatur. Quis potest odisse quem nescit?
Et utique antequam diceret. si non venissem et locu-
tus eis fuissem peccatum non haberent dixerat dis-
cipulis suis: hec facient vobis. quia nesciunt eum
qui misit me. Quomodo ergo nesciunt et oderunt?
Si enim quod non est ipse. sed nescio quid de illo
aliud opinantur: non utique ipsum sed illud inve-
niuntur odisse quod fingunt, aut errando potius
suspicantur. et tamen nisi possent homines odis-
se quod nesciunt: non veritas utique dixisset.
quod eius patrem et nesciunt et oderunt. Sed quo

id fieri possit: si adiuuante dno per nos demonstrari potest. qa hec disputatio e in hoc claudenda nunc no potest. Expl. sermo xxxv. Inci. xxxvi. de eo qd dicit Qui odit me et patrem meu odit.

Audistis dnm dicente. qui me odit et patrem meu odit: qui supius dixerat. hec faciet vobis qa nesciunt eu qui me misit. Non utiqz dissimulanda nascitur qstio: quo pnt odisse quem nesciunt. Si enim deu non qd est ipse sz nescio qd aliud eu suspicantur aut credunt et hoc oderunt: utiqz non ipm oderunt. sz qd sua mendaci suspitione ul vana credulitate conceperunt. Si autem qd est hoc de illo sentiunt quo eu nescire dicitur. Et de hominibus quidem fieri pt. ut eos sepe qs nunqz vidimus diligamus. ac per hoc nec illud econtrario impossibile est: ut eos qs nunqz vidimus odeimus. Fama quippe de aliquo sermocinante seu bn seu male sit: non immerito ut amemus ul odeimus ignotum. Sed si fama sit verax. quo e de quo vera dicimus dicere dns ignotus: An qa eius faciem non vidimus. Cuiam tu et ipse non videat: nulli tn pt notior esse quam sibi. Non igitur in eius facie corpali nobis estimatur cuiusqz noticia. Sz tunc nobis ad agnitionem patet: qn eius mores et vita non latet. alioqn nec seipm nosse quisquam pt. qui vide faciem sua non pt: sz utiqz tanto certius quam nota e alijs ipse se nouit. quanto certius interiore conspectu pt vide qd sapit. vide qd cupit. vide qd viuit: qui cu aperiunt et nobis tunc vere fit cognitus nobis. Hec itaqz qm plerumqz ad nos de absentibus ul etiam mortuis siue fama siue litteris pferunt. hinc fit ut sepe quos nunqz facie corporis vidimus: non tn qs omnino nescimus ul odeimus homines ul amemus. Sed plerumqz in eis nra credulitas fallitur: qa nunqz et historia. et multomagis fama mentitur. Pertinet autem ad nos ne pniciosa opinione fallamur: ut qa non possumus hominum indagare consciaz. de ipsis rebus habeamus vera certaqz sententia. hoc est ut si ille ul ille homo. utru sit impudicus pudicusue nesciamus: odeimus tn impudicitia et pudicitia diligamus. et si illum ul illu iniustu esse iustu ve nesciamus: amemus tn iusticia et iniusticia detestemur. non qs nobis ipi errando confingimus. sz

quas fideliter hanc appetenda illaqz vitanda in dei veritate conspicimus. ut cu de ipsis rebus qd appetendu e appetimus: qd deuitandum deuitamus. ignoscatur nobis qd de occultis hominum aliqn pmo assidue non vera sentimus. Hoc enim ad humana temptationem ptinere arbitror: sine qua duci ista non pt vita. ita ut apls diceret. temptatio vos non apprehendat nisi humana. Quid enim tam humanu. quam non posse inspicere cor humanu: et ideo non eius latebras pscrutari. sz plerumqz aliud quam id qd ibi agitur suspicari. quamqz et in hijs tenebris humanarum. hoc e cogitationum alienarum et suspitiones intelligere non possumus qa homines sumus: iudicia tn idest diffinitas firmasqz sententias cohibere debemus. nec ante tempus quoqua iudicare. donec veniat dns et illuminet abscondita tenebrarum: et manifestet cogitationes cordis. et tunc laus erit vnicuiqz a deo. Cum ergo non erratur in rebus: ut tam sit improbatio viciorum virtutumqz approbatio. pfecto si erratur in hominibus venialis e humana temptatio. Per has autem humanorum cordium tenebras res multum miranda et multum doleda contingit: ut eu non nunqz quem iniustu putamus et tn iustus e. et iusticia in eo nescientes quam diligimus. deuitemus. auertemur. a nro plurimu accessu. eu coem cu illo vitam victumqz habere nolimus. eu qz etiam si disciplie imponende necessitas cogit. siue ne alios noceat. siue ut fiat ipe correctior asperitate salubri psequimur. et hominem bonu tamqz malu affligamus quem nesscientes amamus: hoc fit si quis ubi gratia ei sit pudicus. a nobis creditur impudicus. Sine dubio enim si pudicum diligo: hoc e ipe qd diligo. Ergo etiam ipm diligo et nescio. Et si ipm dicam odi. non ipm sed odi qa non est qd odi: et tn dilecto meo cu quo sp in caritate pudicitie habitat aia mea facio ignarus iniuria. mox erras in discretione virtutum atqz viciorum: sz in cordium tenebris humanorum. Sicut sicut fieri pt ut homo bonus hominem bonu oderit nesciens: ul potius diligat nesciens. ipm enim diligit cu bonu diligit. qa id qd est ille hoc iste diligit. oderit autem nesciens non ipm sz qd putat esse ipm: ita fieri pt ut etiam homo iniustus hominem oderit iustu. et tn du eu credit iniustu diligat non ipm sz qd putat esse ipm. Quemadmodu autem homines. sic et deu. Deniqz si interrogaretur iudei vtru diligeret deu qd secaliud quam dilige responderet: Nec errarent

no mēnentes: ꝫ nec hn̄tes de ipm̄ rebus
fixā sniam extrādo potius opinātes. Quo
eni diligeret precm̄ veitatis.' qui hr̄ent
odio veitatē. Nolut eni fcā sua dapnari.
et h° habet veitas ut talia fcā dapnētur.
Tantū igit' oderūt veitatē: q̄ntū oderunt
suas penas quas talib' irrogat veitas.
Nesciūt at' illā ēē veitatē: q̄ tales q̄les
ipi sūt dapnat. Oderūt g° quā nesciunt
et cū illā oderūt: pfecto et cū de q° nata
ē nisi odisse nō pnt.' ac p h°. q̄a veitatē
q̄ iudicātē dapnātur de prē deo natā
nesciūt: vtiqꝫ eciā ipm̄ et nesciūt et ode
rūt. O miseros hoīes q̄ cū ēē volūt mali:
nolūt ēē veitatē qua dapnātur mali.
Nolūt eni eā esse qd' est: cū seipōs debe
ant nolle ēē qd' sūt. ut ipā manēte mu
tentur. ne ipā iudicātē dapnentur. Expl'.
Ɛ xxxvi. In. xxxvij. ab eo qd' d'. Si opa nō
fecisse ī eis q̄ nemo ali' fec'. pccm̄ nō ha
berēt. nc̄ at' et viderūt et oderūt et me et
prēꝫ meū. ꝫ ut ipleat' sermo q̄ ī lege
eoꝝ scp̄tꝰ ē quia odio habuerūt me
gratis.

Oderat dn̄s q̄ me odit: et pa
trē meū odit. Vtiqꝫ eni q̄
odit veitatē: necē est odeit
et a quo veitas nata ē. Dn̄
iā q̄ntū datū ē. locuti sum'.
Deīn addidit vn̄ nob' nūc
loquedū est. Si opa nō fecisse ī eis q̄ ne
mo ali' fecit pccm̄ nō hrēnt: pccm̄ illum
sāliꝫ magnū de quo et supi' ait.' si non
venisse et locut' eis fuisse pccm̄ nō hrēnt:
hoc ē pccm̄ quo ī eū loquētē et opantē
nō crediderūt. Neqꝫ eni nullū habebant
pccm̄ anq̄ loq'retur eis et oparet' ī eis:
ꝫ hoc pccm̄ q° ī eū nō crediderūt. idō sic
cōmeōrat' q̄a ipō pccō tenētur. et cetera.
Hoc eni si nō hrēnt et ī eū crederet di
mitteretur et cetera. Sꝫ qd ē hoc qd' cum
dixisset si opa nō fecisse ī eis.' mox addi
didit q̄ nemo alius fecit. Nulla quippe
ī opib' xpi videtur ēē maiora: quā sus
citatio mortuoꝝ. qd' scim' eciā āntiquos
ēē pphetas. Fecit eni helyas fecit helize'.
et cū in hac carne viuēt: et ī suo monu
mento sepult' iacēt. Nā quidā porta
tes mortuū cū irruētib' hostib' eo refu
gissent eūqꝫ ibi posuissent: cōtinuo re
surrexit. Fecit tn̄ aliq̄ xps q̄ nemo ali'
fecit. qd' quiqꝫ milia hoīm de qnqꝫ et
q̄tuor milia de septē panib' pauit: qd'
sup aq̄s ābulauit. et petro ut h° faceret
prestitit.' qd' aquā mutauit ī vinū. qd'
apeuit oclōs ceci nati. et alia mlta que
cōmeōrare longū est. Sed respondetur
nobis et alios fecisse q̄ ipē nō fecit: et q̄
nemo ali' fecit. Quis eni nisi moyses
egyptios plagis tot tātisqꝫ pcussit: diuiso
mari pplm̄ duxit. māna de celo esurien
tib' ipetrauit.' aquā de petra sitiētibus
fudit. Quis nisi ihc̄ naue pplō trāsitūo
iordanis fluenta diuisit.' et currentē so
lē emissa ad deū orōe frenauit et fixit.
Quis pter sāpson pp suā siti maxillā mor
tui asini exundātē saciat' est. Quis pter
helyā curru igneo subuect' ē. Quis pter he
lizeū qd' paulo an̄ cōmeōraui sepulto suo
cadauē cadauer alteius reddidit vite. Quis
pter danielē inter ora īclusoꝝ secū leonū
esuriētū vixit īnocuus. Quis pter tres vi
ros anania. azariā. misaelē ī flāmis
ardentib' et nō vrēntib' deābulabat illes'.
Pretea cetera q̄ni h° satis arbitror esse
quib' demōstret' et alios scōs q̄dā mira
da opa fecisse: q̄ nemo alius fecit. Sꝫ q̄
tā mlta vicia et malas valitudies vexa
tiones qꝫ mortaliū tāta ptāte sanaret:
null' legit' oīno antiq°rū. Vt eni taceā
tur q̄s iubēdo sicut occurrebāt saluos si
gulos fecit: marc' euāgelista quodam
loco ait.' vespe at' fcō cū occidisset sol:
afferebāt ad eū oīs male hn̄tes et de
moīa hn̄tes. et erat oīs ciuitas ad ia
nuā cōgregata.' et curauit mltos qui
vexabātur varijs lāguorib': et demōnia
mlta eiciebat. Id at cū cōmeōrasset. ma
the' eciā testīoniū pphetiū addidit di
cens.' ut adipleretur qd' dcm̄ ē p ysaiā
pphaꝫ dicētē: ipē īfirmitates nrās
accepit. et egrotātes portauit. Itē alio
loco dixit mrc'. et q̄cūqꝫ īntroibat ī vicos
ul' ī villas aut ī ciuitates: ī plateis po
nebāt īfirmos et dep̄cabātur eū ut ul'
fimbriā vestimēti ei' tāgeret. et q°tq°t
tāgebāt eū salui fiebāt. Hec nemo ali'
fecit ī eis. Sic eñ ītelligēdū ē qd' ait in
eis. nō īter eos ul' corā eis: ꝫ pr̄sus in
eis q̄a sanauit eos. Hec quippe ītelligi
voluit. q̄ nō solū faceret āmiracōez: ve
rū eciā maifestā cōferret salutē. Pro
quib' bn̄ficiis vtiqꝫ amorē nō odiū re
tribuē debuerūt. Dia quidē ceterorum

miracla supat qđ ē natus ex v̄gine: ma trisq3 ītegritatē solꝰ potuit nᶜ coceptus violare nec natꝰ. ꝫ hoc nec corā eis fcm̄ ē nec ī eis. Ad agnoscendā quippe huiꝰ mi raculi veritatē: nō cōi cū eis aspectu. ꝫ dis creto ab eis discipulatu apli puenerūt. Jā veō illud qđ die tercia ī carne ī q̄ occi sus fuerat de sepulchro se reddit viuū: et nūquā deīn moriturꝰ cū illa ascendit in celū: supat eni cūcta q̄ fecit. ꝫ neq3 hᵒ fcm̄ ī iudeis neq3 corā eis. et nūdū hoc fecerat q̄n̄to dicebat: si opa nō fecissem ī eis q̄ nemo alius fecit. Numquid gᵒ illa sūt q̄ ī eorū valitudinibꝰ tāta miracula salutis ostendit: q̄ta ī illis an nemo donauit. Hec eni viderūt. et hoc eis ex pbās adiūgit et dicit. Nūc at̄ et viderūt et oderūt et me et prēz meū. Sz ut im pleatur sermo q̄ in lege eoꝝ sc̄ptus est: q̄a odio hūerūt me gratis. Eorū legem dicit nō ab ipis īuentā ꝫ ipis datam sicut dicimꝰ: panē nr̄m cotidianū. q̄n̄ti a deo petimꝰ addendo da nobis. Gratis at̄ odit: qui nullū ex odio cōmodū q̄rit vl̄ īcōmodū fugit. Sic oderūt deū īpij. sic diligūt iusti hᵒ. ē gratis: ut alia pter illū nō expectet bona. qm̄ ipē erit in omībꝰ oīa. Quisq̄s vō altiꝰ attenderit xp̄m dicētē: si opa nō fecisse ī eis q̄ nemo aliꝰ fecit: ꝫ hᶜ et si pr̄ aut sp̄s sc̄us fecit nemo aliꝰ fecit. q̄a totiꝰ tri nitatis vna sb̄stātia est: īueniet ipm̄ fecisse si qn̄ quispiā dei hō tale aliq̄d fecit. Potest quippe ī seipō cūcta p seip3. nemo at̄ pt aliq̄d sine ipō. Xp̄s nāq3 cū prē et sp̄ū sc̄ō. nō sūt tres dij. ꝫ vnus deus de qᵒ sc̄ptū est. Bndcūs dn̄s deus isrl̄ q̄ facit mirabilia solꝰ. Neō gᵒ aliꝰ fecit q̄uāq3 ī eis fecit. qm̄ q̄sq̄s aliꝰ hō āq̄d eoꝝ fecᵗ ipō faciente fecit. hᶜ at̄ ipē nō illꝰ facientibꝰ fecit. *Expl̄ ꝰ. xxxvij. Incipᵗ xxxviij. de eo q̄d dicit. Cū at̄ venerit paclitꝰ q̄ ego mittā vo bis a prē sp̄m̄ veritatis q̄ a prē p̄cedᵗ ille testimoniū phibebit de me. & vos testimoniū phibebitis q̄a ab īicio mecū estis.*

D Omiꝰ ihs ī sermonē q̄ locu tus ē discipulꝰ suis pꝰ cenā pximꝰ passiōi: tāq̄ iturꝰ et relicturꝰ p̄ntia corpali: cū omībꝰ at̄ suis usq3 in cōsūmationē sc̄li futurꝰ p̄ntia sp̄uali: exhortatꝰ ē eos ad pferendas psecutiōes impioꝝ. q̄s mūdi noīe nūcupa uit: ex quo tn̄ mūdo etiā ipōs discipłōs ele gisse se dixit: ut sciret se grā dei ēē q̄d sūt: suis at̄ vicijs q̄d fuerūt. Deīn psecutōes et suos et ipoꝝ iudeos euidēter ex pressit: ut oīno appareret etiā ipōs mūdi dāpnabiles appellatiōe cōclusos q̄ psequū tur sc̄ōs. Cūq3 de illis diceret q̄d ignora rent eū a qᵒ missus ē: et tn̄ odissent et filiū et prēz: hoc ē et eū qui missus ē et eū a quo missus ē: de q̄bꝰ omibus ī alijs sermōībꝰ iā disseruimꝰ: ad hoc puenit ubi ait. ut adīpleat̄ sermo q̄ in lege eorū sc̄ptus ē: quia odio hūerūt me gratis. Deīn tāquā cōsequēter adiūxit. vn̄ mō disputāc suscepimꝰ. Cū at̄ vene rit paclitꝰ quē ego mittā vobis a prē sp̄m veritatis q̄ a prē p̄cedit: ille testi moniū phibebit de me. Et vos testio niū phibebitis: q̄a ab īitio mecū estis. Q̄d hoc ptinet ad illud q̄d dixerat. nūc at̄ et oderūt me et prēz meū: ꝫ ut ī pleatur sermo qui ī lege eoꝝ sc̄ptus ē. q̄a oderūt me gratis: An quia paclitꝰ qn̄ venit sp̄s veritatis: eos q̄ viderūt et oderūt testimonio maifestiore cōuicit: Jmmo vō etiā aliq̄s ex illis q̄ viderunt et adhuc oderāt ad fidē q̄ p dilcōez opa tur: sui maifestatiōe cōuertit. Hoc ut ita ītelligamꝰ. ita fcm̄ ēē recolimus. Venit eni die penthecostes sp̄s sc̄s ī cen tū viginti hoīes cōgregatos. ī quibꝰ et apli oms erāt: q̄ illo adīpleti cū linguis oīm gētiū loq̄rent. plures ex hijs q̄ ad erāt tāto miraclō stupefacti: q̄nq̄dē vi derūt loquēte petro tā magnū atq3 di uinū testimoniū phibei de xp̄o: ut ille qui occisus ab eis īter mortuos deputa batur resurrexisse et viuē pbaretur. cō puncti corde cōuersi sūt: et tāti sanguis tā impie atq3 īmaniter fusi idulgen tiā perceperūt. ipō redēpti sanguine q̄ fu derūt. Xp̄i eni sanguis sic ī remissione peccatoꝝ oīm fusus ē: ut ipm̄ etiā peccatū pos sit delē quo fusus ē. Hoc gᵒ ītuens dn̄s dicebat odio hūerūt me gratis: cū autē venerit paclitꝰ ille testimoniū phibebit de me: tāq̄ diceret. odio hūerūt me et oc ciderūt videntes. ꝫ tale de me paclitꝰ testimoniū phibebit: ut eos faciat ī me credē nō videntes. Et vos īquit testimoniū

perhibebitis: quia ab initio mecum estis. Perhibebit spiritus sanctus, perhibebitis et vos. Quia enim ab initio mecum estis, potestis predicare quod nostis; quod ut modo non faciatis, illius spiritus plenitudo nondum adest vobis. Ille ergo testimonium perhibebit de me: et vos testimonium perhibebitis. Dabit enim vobis fiduciam testimonium perhibendi: caritas diffusa in cordibus vestris per spiritum sanctum qui dabitur vobis. Que utique Petro adhuc defuit, quando mulieris ancille interrogatione perterritus non potuit verum testimonium perhibere: sed contra suam pollicitationem timore magno compulsus est ter negare. Timor autem iste non est in caritate: sed perfecta caritas foras mittit timorem. Denique ante passionem domini servilis timor eius interrogatus est a femina servitutis: post resurrectionem vero domini liberalis eius amor ab ipso principe libertatis. Et ideo ibi turbabatur, hic tranquillabatur. Ibi quem dilexerat negabat, hic quem negaverat diligebat. Sed adhuc etiam tunc amor ipse infirmus fuerat et angustus: donec eum roboraret et dilataret spiritus sanctus. Qui postea quam illi est habundantia gratie largioris infusus: sic ad perhibendum de Christo testimonium quondam eius frigidum pectus accendit: atque illa pavidetrepida que veritatem suppresserat ora reseravit: ut cum omnes in quos venerat spiritus sanctus linguis omnium gentium loquerentur, iudeorum circumstantibus turbis solus ad testimonium de Christo perhibendum pre ceteris promptus emitteret: eiusque interfectores de illius resurrectione confunderet. Si quem delectat tam suavis sanctum spectaculum intueri: actus apostolorum legat. Ibi beatum Petrum quem negantem doluerat predicantem stupeat. Ibi linguam illam videat ad fiduciam a diffidentia: et ad libertatem a servitute translatam: tot linguas inimicorum convertentem ad Christi confessionem: quarum non valendo unam ferre, versa fuerat in negationem. Quid plura? Tantus in illo gratie fulgor, tanta plenitudo spiritus sancti apparebat: tanta de ore predicantis preciosissime veritatis pondera procedebat: ut ingentis multitudinis adversarios interfectores Christi iudeos faceret pro illo paratos mori: a quibus cum illo formidabat occidi. Hoc fecit spiritus sanctus, tunc missus ante promissus. Ista dominus magna atque mirabilia sua beneficia providebat quando dicebat: et viderunt et oderunt et me et patrem meum: ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: quia odio habuerunt me gratis. Cum autem venerit paraclitus quem ego mittam vobis a patre spiritum veritatis qui a patre procedit: ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis. Ille quippe testimonium perhibens et testes fortissimos faciens, abstulit Christi amicis timorem: et inimicorum odium convertit in amorem.

Explicit sermo xxxviii. Incipit xxxix. de eo quod dicit. Hec locutus sum vobis ut non scandalizemini usque ad id. Sed hec locutus sum vobis ut cum venerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi vobis.

In hiis que precedunt hoc evangelii capitulum dominus discipulos suos ad inimicorum odia perferenda confirmavit, suo quoque preparavit exemplo: ut eum imitando fierent fortiores. Addens et promittens eis quod venturus esset spiritus sanctus qui de illo testimonium perhiberet: et adiciens quod et ipsi fierent testes eius: hoc utique in eos operante spiritu sancto. Sic enim ait. Ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis: utique quia ille perhibebit, etiam vos perhibebitis: ille in cordibus vestris, vos in vocibus vestris. Ille inspirando, vos sonando: ut possit impleri in omnem terram exivit sonus eorum. Parum quippe fuerat eos adhortari exemplo suo: nisi impleret spiritu sancto. Denique apostolus Petrus cum iam verba eius audisset ubi dixerat non est servus maior domino suo: si me persecuti sunt et vos persequentur: et hec in illo iam videret impleri in quo patiatur dominum suum si exemplum sufficeret debuit imitari: succubuit et negavit non utique ferens quod illum ferre cernebat. Cum vero accepit donum spiritus sancti quem negaverat predicavit: et quem confiteri timuerat, non timuit profiteri. Prius enim exemplo quidem fuerat edoctus, ut quod fieri conveniebat nosset: sed nondum fuerat virtute fultus, ut quod noverat faceret. Instructus erat ut staret: sed non erat firmatus ne caderet. Quod postea quam per spiritum sanctum factum est: annuntiavit usque ad mortem quem negaverat timens mortem. Ideo dominus in hoc consequenti capitulo de quo nunc vobis loquendum est. Hec inquit locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Canitur quippe in psalmo: pax multa diligentibus legem tuam: et non est illis scandalum. Promisso itaque promisso spiritu sancto quo in eis operante fierent testes eius subiunxit: Hec locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Cum enim caritas dei diffunditur in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis: fit pax multa diligentibus legem dei, ut non sit eis scanda

lum. Deinde quod passuri essent iam exprimens ait. Extra synagogas facient vos. Quid autem mali erat apostolis expelli de synagogis iudaicis quasi non inde se fuerant separaturi etiam si eos nullus expelleret. Sed nimirum hoc voluit denuntiare: quia iudei christum non fuerant recepturi a quo isti non fuerant recessuri et ideo futurum erat ut foras mitterentur cum illo ab eis qui esse nollent in illo: hi qui esse non possent sine illo. Nam profecto iam non erat ullus alius populus dei quam illud semen abrahe: si agnosceret et reciperet christum tamquam rami naturales in olea permaneret. nec alie ecclesie fierent christi: alie synagoge iudeorum. Eedem quippe essent: si in eodem esse voluissent. Sed quia noluerunt. quid restabat nisi remanentes extra christum extra synagogas facerent eos qui non relinquerent christum. Accepto quippe spiritu sancto testes eius effecti: non utique tales essent de quibus dicitur multi principes iudeorum crediderunt in eum: sed propter metum iudeorum ne expellerentur de synagogis. non audebant confiteri eum. Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam dei. Crediderunt ergo in eum. sed non sic quomodo eos volebat credere qui dicebat. Quomodo potestis credere gloriam ab invicem expectantes et gloriam que a solo deo est non querentes. Discipuli ergo sic in eum credentibus ut impleti spiritu sancto hoc est dono gratie dei: non sint de numero eorum qui ignorantes dei iustitiam et suam volentes constituere. iustitie dei non sunt subiecti: nec de illorum de quibus dictum est. dilexerunt hominum gloriam magis quam dei: illi congruit prophetia que de ipsis invenitur impleta. domine in lumine vultus tui ambulabunt. et in nomine tuo exultabunt tota die: et in tua iustitia exaltabuntur. quoniam gloria virtutis eorum tu es. Merito eis dicitur extra synagogas facient vos: illi scilicet qui zelum dei habentes. sed non secundum scientiam. Propter quod ignorantes dei iustitiam et suam volentes constituere: et eos expellunt qui non in sua. sed in dei iustitia exaltabuntur. nec expulsi ab hominibus erubescerent: quoniam gloria virtutis eorum ipse est. Deinde cum adhuc eis dixisset adiecit. Sed venit hora. ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. et hec facient vobis quia non noverunt patrem neque me: hoc est non agnoverunt deum nec eius filium. cum se in vobis occidendis prestare arbitrantur obsequium. Que verba dominus ita subiecit: tamquam ex his consolaretur suos. qui de synagogis iudaicis pellerentur. Prenuntians enim que mala essent post eius testimonio perpessuri. extra synagogas inquit facient vos: nec ait et veniet hora ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. Quid ergo ait. Sed venit hora. quemadmodum diceret: si aliquid bonum post mala ista predicaret. Quid sibi ergo vult extra synagogas facient vos sed venit hora. Tamquam hoc dicturus fuisset. separabunt quidem illi vos sed ego vos colligam. aut separabunt quidem illi vos: sed venit hora letitie vestre. Quid ergo illic facit hoc verbum quod ait. sed venit hora. Quasi consolationem promitteret post tribulationes: cum magis dicere debuisse videtur indicativo modo. et venit hora. Sed non ait et venit: cum tribulationes super tribulationes. non consolationes post tribulationem ventura esse illis predicet. An forte sic eos illa de synagogis separatio fuerat turbatura ut mori mallent quam in hac vita sine iudeorum congregationibus immorari. Absit ut sic turbarentur: qui dei non hominum gloriam querebant. Quid ergo est extra synagogas facient vos: sed venit hora cum potius dicere debuisse videatur et venit hora ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. Neque enim saltem dicendum est sed venit hora ut interficiat vos: quasi ut eis mors pro consolatione illius separationis accederet. Sed venit hora inquit. ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. Prorsus non mihi videtur aliud significare voluisse: nisi ut intelligerent atque gauderent tam multos se christo acquisituros cum de iudeorum congregationibus pellerentur: ut eos non sufficeret pellere sed non sinerent vivere ne omnes ad nomen christi sua predicatione converterent: et ab observatione iudaismi tamquam divine veritatis averterent. Hoc enim de iudeis dictum debemus accipere: de quibus dixerat extra synagogas facient vos. Nam testes idest martyres christi etiam si occisi sunt a gentilibus: non tamen illi arbitrati sunt deo. sed diis suis falsis obsequium se prestare cum hoc facerent. Iudeorum autem omnis qui occidit predicatores christi. deo se prestare putavit obsequium: credens quod desereret dominum israel. quicumque converteretur ad christum. Ut enim et ipsum christum occiderent: ista re commoti sunt. Nam eorum de hac re etiam verba conscripta sunt. Videtis quia totus mundus post eum abiit. si dimiserimus eum vivere: veniet romani et tollent nobis et locum et gentem. et quod caiphas dixit.

Expedit ut vnꝰ hō p ꝑplo moriat᷑ et non
tota gens pereat. Et in hᵒ gᵒ suo discipłos
suos erexit exemplo quibꝰ dixerat: si me
ꝑsecuti sūt et vos ꝑsequēt᷑: ut q̄admo
dū illū occidendo deo se prestitisse obse
quiū putauerūt. sic eciā illos. Iste q̄ppe
sensus ē ī hys v̄bis ext᷑ synagogas fa
cient vos: ꝫ nolite solitudinem formi
dare. Sepati quippe a cōgregatiōe eorū.
tā mł̄tos ī meo nōie cōgregabitis: ut illi
metuētes ne tēplū qd erat apud eos et ō
nia legis veteris sacrameta desera͞t ītersi
ant vos. sic fudentes sāguīez vrm̄. ut
deo se prestaꝛe arbitretur obsequiū. Iste
ē illud qd de hys dixit apl̄s. Zelū dei ha
bet ꝫ nō scdm sciaz: obsequiū se putat
prestaꝛe dō īterficiēdo famulos dei. O er
ror horrēdus: itane ut placeas dō placēs
placentē deo: Et tēplū dei viuū te feri
ente prosternit᷑: ne tēplū dei lapideū
deseratur. O execrabil' cecitas. ꝫ ex pte
ī isrł̄ fcā est: ut pleītudo gētiū īntraret.
Ex pte ut q̄ fcā ē nō ex toto. Nō eī omes
ꝫ aliq̄ ex ramis fracti sūt: ut īsereretur
oleaster. Nā spū scō implente discipłos
xpi cū linguis oīm gētiū loq̄rent᷑: ut p
eos diuina miracła frequētarentur: et di
uina eloq̄a spargerentur eciā occisus ita
dilectus ē xps. ut eius discipuli expulsi
a cōgregatiōibꝰ iudeoꝝ: ex ipis quoqꝫ
iudeis ī gente mł̄titudīez cōgregaret.
et nullā solitudīez formidaret. Hic gᵒ
accensi ceteri tēpli et ceci. zelū dei ha
bētes et nō scdꝫ sciaz: et obsequū se dō
prestaꝛe credētes occidebāt eos: ꝫ pro
ill' occisꝰ colligebat eos. q̄ de hys futu
ris anteq̄ occideret᷑ īstruxeat eos: ne ig
naros atqꝫ īparatos alios mala īopia
ta et īp̄uisa cōmus cito tūsitura turbaret.
ꝫ p̄cognita et pacīet accepta ad bona
sēpitna ꝑduceret. Hāc eñ fuisse cau
sā ut hec eis p̄nūtiaēt: eciā ipe demo
strauit adiūgens. Sꝫ hᶜ locutꝰ sū vob.
ut cū venerit hora eoꝝ remīscamī quia
ego dixi vobis. Hora eoꝝ hora tenebro
sa. hora nocturna. ꝫ ī die mādauit
dñs miām suā: et ī nocte declauit.
q̄ñ nox iudeoꝝ sepatū a se diē xpia
noꝝ nulla cōfusione fuscauit: et q̄n
carnē occidē potuit: fidē tenebrare
nō potuit. Explicit sermo xxxix.
Inci. xl. de eo qd dicit hᶜ. āt vobis
ab īicio nō dixi q̄a vobiscū erā usqꝫ ad
id. de iudicio q̄a p̄nceps hꝰ mūdi iudicatꝰ ē.

Cvm dñs ihs p̄dixisset discipu
lis suis ꝑsecutiōes q̄s passu
ri fuerant pꝰ eius abscessum
subiūxit atqꝫ ait. Hec āt vob
ab īitio nō dixi q̄a vobiscū
erā: nūc āt vado ad eū qui
me misit. Vbi p̄mū videndū ē: utrū eis
futuras nō p̄dixerit añ passioēs. Sꝫ aly
tres ewāgeliste satis eū p̄dixisse ista de
mōstrans anteq̄ ventū eēt ad cenā: q̄ pac
ta scdm iohēz ista locutꝰ ē ubi ait: hec
āt vobis ab īitio nō dixi: q̄a vobiscū erā.
An forte hic ista soluit᷑ q̄stio: q̄a et illi
eū narrāt passiōi p̄ximū fuisse cū hᶜ dicēt:
Nō gᵒ ab īitio q̄n cū illis erat: q̄a iam
discessurꝰ iā qꝫ ad prēz p̄cturꝰ hᶜ dixit:
et idō eciā scdꝫ illos euāgelistas verū ē
qd hic dcm̄ ē: hec āt vobis ab īitio non
dixi. Sed q̄d agimꝰ de fide ewāgꝰ scdꝫ matheū:
qui hec eis a dñō nō solū cū iā esset pas
cha cū discipul' cenaturꝰ īminēte passi
one: verū et ab īitio denūciata eē comme
morat: ubi p̄mū noīati duodecī expri
muntur apli et ad opa diuina mittūt᷑. Qd
gᵒ sibi vult qd hic ait: hec āt vobis ab
īitio nō dixi q̄a vobiscū erā: nisi q̄a ea q̄
hic dixit de spū scō qd sit venturꝰ ad eos
et testimoniū ꝑhibiturꝰ: q̄n mala illa
passuri sūt. hec eis ab īitio nō dixit q̄a
cū ipis erat: Consolator gᵒ ille ul' aduo
catus. vtrūqꝫ eñ īterptat᷑ qd ē grece
paclitꝰ: xpō abscedente fuerat necessa
rius: et idō de illo nō dixerat ab īitio
q̄n cū illis erat: q̄a eius p̄ñtia cōsolabā
tur. Abscessurꝰ āt oportebat ut dicēt illū
eē venturū p quē venturū erat ut cari
tate diffusa ī cordibꝰ suis: v̄bū dei cum
fiducia p̄dicarēt. et illo ītrīsecus apud
eos testimoniū ꝑhibente de xpō ipi quoqꝫ
testimoniū ꝑhiberet: neqꝫ scādalizarētur
cū īimici iudei absqꝫ synagogis facerēt
eos et īterficerēt: arbitrātes obsequm
se p̄staꝛe dō. q̄m caritas oīa tolerat q̄ dif
fūdenda erāt ī cordibꝰ eoꝝ p sp̄s scī do
nū. Hinc gᵒ iste totꝰ ductꝰ sēsꝰ. q̄a facturꝰ
eos erat martires suos. idest testes su
os p spm̄ scm̄: ut illo ī eis opante ꝑse
cutionū q̄ruqꝫ aspa tolerarent. nec fri
gescerēt a caritate p̄dicādi. illo diuino
igne succensi. Hec gᵒ inq̄t locutꝰ sum

vobis. ut cū venerit hora eoꝝ reminiscamini qꝛ ego dixi vobis: hᵉ. faliꝫ locut⁹ sū vobis. nō tm̄ qꝛ passuri estis ista. sed qꝛ cū venerit paraclit⁹ ille testioniū phibebit de me: ne ista timēdo taceatis. vn̄ fiet ut etiā vos testioniū phibeatis. Hec aūt vobis ab īitio nō dixi qꝛ vobiscū erā: et ego vos cōsolabar mea pn̄tia. corpali exhibita huānis sensib⁹ vr̄is: quā capere puuli potueratis. Nūc āt vado ad eū qui me misit: et nemo īqt ex vobis interrogat me quo vadis. Significat se sic iturū. ut null⁹ īterrogaret qd̄ palā fieri visu corpis cerneret. Nā sup̄i⁹ īterrogauerat eū quo eēt itur⁹. et responderat eis se iturū quo ipi tūc venire nō possent: nūc vō ita se pmittit iturū. ut null⁹ eoꝝ quo vadit īterroget. Nubes ēi suscepit eū qn̄ ascendit ab eis. et eūtē ī celū nō vbis qsierūt ꝫ oclis deduxerūt. Sꝫ qꝛ hᵉ. locut⁹ sū vobis īquit. tristicia ipleuit cor vr̄m. Videbat utiqꝫ qd̄ illa sua vba ī eoꝝ cordib⁹ agerent. Spūalē quippe nodū hn̄tes īteri⁹ cōsolationē quā p spm̄ scm̄ fuerāt hituri: id qd̄ exteri⁹ in xpo videbāt amittē metuebāt: et qꝛ se amissuros eē illo vera denūtiāte dubitāe nō poterāt: cōtristabatur huānus affcūs qꝛ carnal' desolabat' aspectus. Nouerat āt ille qd̄ eis poti⁹ expediret: qꝛ visus īterioꝛ ipe est vtiqꝫ melioꝛ. q̄ eos ɋsolatur⁹ fuerat sp̄s scūs. nō cernentiū corpib⁹ īgestur⁹ corp⁹ huānū: ꝫ seipm̄ credētiū pectorib⁹ īfusurus. Demqꝫ adiūgit. Sꝫ ego veritatē dico vobis: expedit vobis ut ego vadā. Si enī nō abiero paraclit⁹ nō veīet ad vos: si āt abiero mittam eū ad vos. tāq̄ diceret. expedit vobis ut hec forma serui auferatur a vobis. Caro qd̄e scm̄ verbū habito ī vobis. ꝫ nolo adhuc carnaliter me diligatis: et isto lacte cōtenti sꝫ infantes eē cupiatis. Expedit vobis ut ego vadā: si enī nō abiero paraclitus nō veniet ad vos. Si alimenta tenera quib⁹ vos alui nō sbtraxero: solidū cibū nō esurietis. Si carnalit' heseritis capaces sp̄s nō eritis. Nā quid ē si nō abiero paraclit⁹ nō veīet: si āt abiero mittā eū ad vos. Nūqd̄ hic positus eū nō poterat mittere. Quis hoc dixerit. Neqꝫ enī ubi ille erat iste in recesserat: et sic venerat a p̄re ut nō maneret ī patre.

Postremo quō eū etiā hic cōstitut⁹ nō poterat mittē: quē scim⁹ baptizatū super eū misisse. īmo vō a q° scim⁹ nūq̄ sepabilē fuisse. Qd̄ ē ergo si nō abiero paraclit⁹ nō veniet ad vos: nisi nō potestis cape spm̄ scm̄ quā diu scd̄ꝫ carnē nosse psistitis xpm̄. Vn̄ ille q̄ iā cepat spū. et si noueram⁹ īqt scd̄m carnē xpm̄: ꝫ nūc iā nō nouim⁹. Etiā ipāꝫ qppe carnē xpi nō scd̄ꝫ carnē nouit: q̄ v̄b'i carnē scm̄ spūalit' nouit. Hꝫ nimirū significare voluit mgr̄ bon⁹ dicēdo: si enī nō abiero paraclit⁹ nō veniet ad vos: si āt abiero mittā eū ad vos. Xpō āt discedente corporaliter. nō solū sp̄s scūs. ꝫ et p̄r et filius illis affuit spūalr. Nā si ab eo sic abscessit xps: ut pro illo nō cū illo ī eis esset sp̄s scūs. ubi ē ei⁹ pmissio dicētis: ecce ego vobiscū sū usqꝫ ī cōsumatioēꝫ scli. et veniem⁹ ad eū ego et p̄r et masionē apud eū faciem⁹: cū spm̄ scm̄ ita se pmiserit eē missurū. ut cū eis eēt īeternū: Ac p hoc cū ex carnalib⁹ vl' aīalib⁹ eēnt spūales futuri: pfcō et p̄reꝫ et filiū et spm̄ scm̄ capacius fuerāt habituri. In nullo ergo credēdus ē esse p̄r sine filio et spū scō. aut p̄r et fili⁹ sine spū scō: aut fili⁹ sine p̄re et spū scō: aut sine p̄re et filio sp̄s scūs. aut p̄r et sp̄s scūs sine filio: ꝫ ubi eoꝝ q̄libꝫ vn⁹. ibi trinitas de⁹ vn⁹. Oportebat āt ita īsinuari trinitatē. ut q̄uis nulla eēt diuersitas sbstātiarū: singillatī tn̄ cōmedaret' distinctio psonaꝝ. ubi eis qui recte ītelligūt nūq̄ videri potest sepatio naturarū. Qd̄ āt sequitur et cū venerit ille arguet mūdū de pc̄to. et de iusticia. et de iudicio: de pc̄to quidē qꝛ nō credūt ī me. de iusticia vō qꝛ ad p̄rem vado et iā nō videbitis me. de iudicio āt qꝛ pnceps mūdi hui⁹ iudicat⁹ ē: tāq̄ solū sit pc̄tm̄ nō credē ī xpm̄. et tāq̄ ipa sit iusticia nō vidē xpm̄: et tāq̄ ipm̄ sit iudiciū qd̄ pnceps mūdi hui⁹ hᵉ ē dyabol⁹ iudicat⁹ est valde latebrosū est: nec isto sermōe coartandū. ne fiat obscuri⁹ breuitate. ꝫ alio poti⁹ q̄tū dn̄s adiuuerit explicādū.

Expl' ó. xl. Incip' xli. de eadē re.

Promittēs dn̄s missurū se spm̄ scm̄: cū venerit īquit ille arguet mūdū de pc̄to. et de iusticia. et de iudicio. Qd̄ est hoc. Nūqd̄ nā dn̄s xps nō arguit mūdū de

pctō cū ait: si nō venissē et locutus eis fu
issem pctm nō hrent. nūc aūt excusatiōez
nō hnt de pctō suo. Sz ne forte qs dicat
hoc ad iudeos ꝓprie ptinē nō ad mūdū.
nōne ait alio loco. si de mūdo essetis mū
dus qd suū erat diligēt. Nūqd nō ar
guit de iusticia ubi ait. pr iuste mūdus
te nō cognouit. Nūqd nō arguit de iudi
cio ubi se ait sinistris eē dictū. ite in
ignē eternū qui paratus ē dyabolo et āgel
eius. Et m̄lta alia repiuntur ī scō ewāge
lio: ubi de hijs xps arguit mūdū. Qd est
ergo qd tāqꝫ ꝓprie tribuit hoc spūi scō.
An forte quia xps ī iudeoꝝ tātū gente lo
cutus est. mūdū nō videt̄ arguisse: ut
ille ītelligat̄ argui q̄ audit arguentem.
Scūs aūt sps ī discipul' ei' toto orbe diffusis. nō
vna gente ītelligit̄ arguisse sz mūdū.
Nā hoc illis ait ascensurus ī celū: nō ē
vrm̄ scire tpa q̄ pr posuit ī sua ptāte.
sz accipietis v̄tutē sps scī supuenientē
ī vos: et eritis m̄ testes ī iherlm et in
tota iudea et ī samaria. et usqꝫ ī fines
terre. hoc ē arguē mūdū. Sz quis audeat
dicē qd p discipulos xpi arguat mudum
sps scūs. et nō arguat ipē xps cū cla
met apl's. an vultis expimentū accipere
ei' q̄ ī me loqtur xps. Quos itaqꝫ ar
guit sps scūs. arguit utiqꝫ et xps. Sed
qm̄ tūc videt̄ qa p spm̄ scm̄ diffundēda
erat caritas ī cordib' eoꝝ q̄ foras mittit
timorē: quo īpediri possent ne arguere
mūdū q̄ psecutiōib' fremebat auderet.
ꝓptea dixit ille arguet mūdū: tāqꝫ dicēt.
ille diffūdet ī cordib' vris caritatē. Sic
enī tiore depulso. arguēdi habebitis liber
tatē. Sepe aūt diximus īseparabilia eē opa tri
nitatis: sz singillati comendādas fuisse
psonas. ut nō solū sine sepatiōe verū etiā
sine cōfusione: et vnitas ītelligat̄ et tri
nitas. Exponit deīn qd dixit de pctō et de
iusticia et de iudicio. De pctō quidē īquit.
qa nō crediderūt ī me. Hoc eī pctm̄ q̄si
solū sit p ceteris posuit: qa hoc manente
cetera detinentur. et hoc discedente cetera
remittūtur. De iusticia vero īquit. qa ad
prēm vado. et iā non videbitis me. Hic
pmo videndū est. si recte q̄sqꝫ argui de pctō:
quo recte arguit et de iusticia. Nūqd enī
si arguend' ē pctor ꝓpterea qa pctor ē:
arguendū quisquā putabit et iustū
ꝓptea qa iustus est. Absit. Nā et si ali

quādo iustus arguit̄. idō recte arguitur
qa sicut scptū est: nō ē iustus ī terra q̄
faciat bonū et nō peccabit. Quo circa
etiā cū iustus arguit̄ de pctō arguitur
nō de iusticia: qm̄ et ī illo qd legimus
diuinitus dictū noli effici iustus m̄ltū. nō
ē notata iusticia sapientis: sz supbia
psumentis. Qui g° fit m̄ltū iustus. ipō
nimio fit iniustus. Multū enī se facit
iustū. q̄ dicit se nō hrē pctm̄: aut qui se
putat nō grā dei sz sua volūtate suffi
ciente effici iustū. nec recte viuēdo iustus
est: sz potius inflatus putādo eē qd nō ē.
Quo pacto mūdus arguend' ē de iusticia.
nisi de iusticia credētiū. Arguit̄ itaqꝫ
de pctō qa ī xpm̄ nō credit: et arguitur
de iusticia eoꝝ qui credūt. Ipā quippe fi
deliū cōpatio: īfideliū ē vitupatio. Hoc
et ipsa expositio satis indicat. Volens
enī aperire qd dixerit. de iusticia vō īquit.
qa ad prēz vado: et iā nō videbitis me.
Non ait et iā nō videbūt me. de q̄bus
dixerat qa nō credūt ī me: sz pctm̄ quid
vocaret expones. de illis locutus ē dicens.
qa nō credūt ī me. Exponēs aūt quā dicēt
iusticiā de q̄ dixit mūdus arguit̄. ad ipōs
quib' loqbat̄ se cōuertit atqꝫ ait: quia
ad prēz vado et iā nō videbitis me. Qua
ꝓpter mūdus de pctō quidē suo. de iusticia
vero arguit̄ aliena: sicut arguūt̄ de lu
mīe tenebre. Oīa enī q̄ arguūt̄ ait apl's.
a lūie māifestatur. Quātū enī malum
sit eoꝝ q̄ nō credūt: nō solū p seipm̄ vim
etiā ex bono pt eoꝝ apparē qui credūt.
Et qm̄ ista vox īfideliū eē cōsueuit: quo
credim' qd nō videm'. idō credētiū iusti
ciā sic oportuit definiri: qa ad prēm va
do. et iā nō videbitis me. Beati enī qui
nō vidēt et credūt. Nā et qui viderūt
xpm̄ nō in eo laudata ē fides eorū qa
credebāt qd videbāt. id est filiū hoīs:
sz qa credebāt qd nō videbāt id est filiū
dei. tū vō et ipā forma serui subtracta
eoꝝ eēt aspectib' tū vere ex oīu pte
īpletū est: iustus ex fide viuit. Est eī
fides sicut ī epla q̄ ad hebreos ē defini
tur. sperātiū substātia cognitio rerū q̄
nō videntur. Sed qd ē iā nō videbitis me.
Nō enī ait ad prēm vado et nō vide
bitis me: ut tpis īteruallū q° nō videbi
tur significasse intelligēt̄ siue breue si
ue longū. tn̄ utiqꝫ termīatū. Sz dicēdo

iā nō videbitis me: velut nūq̄ eos de
cetero visuros xp̄m veitas p̄nūciauit.
Hec ne iusticia ē nūq̄ xp̄m vidē et ī
eū tn̄ credē: cū ap̄lus laudet᷑ fides ex qua
iustus viuit.⁊ qm̄ credit q̄ mō nō vidz.
xp̄m se aliqn̄ eē visurū:· Postremo scdz
hāc iusticiā nūqd dicturi sum⁹ paulū apos
tolū nō fuisse iustū:· cōfitentē se vidis
se xp̄m p⁹ ascensioēz ei⁹ ī celū:· De quo
vtiqz ipe iā dixerat:⁊ iā nō videbitis
me:· Nūqd scdz hāc iusticiā iust⁹ non
erat gloriosissim⁹ stephan⁹. q̄ cū la
pidaret᷑ ait. ecce video celū aptū:⁊ et
filiū hoīs stantē ad dexterā dei:· Quid
ergo ē ad prēz vado et iā nō videbitis
me. nisi quō sū cū vobiscū sū:· Tunc
enī erat mortal' ī silitudīe carnis pec
cati: qui esurire poterat ac sitire. fati
gari atqz dormire. Hūc g° xp̄m idest
talē xp̄m cū trāsissz de hoc mūdo ad pa
trē nō erāt iā visuri: et ipa ē iusticia
fidei de q̄ dicit ap̄ls:⁊ et si noueramus
xp̄m scdz carnē: sz nūc iā nō nouimus.
Erit itaqz īqt v̄ra iusticia q̄ mūd⁹ ar
guet᷑. qa vado ad prēz et iā nō videbi
tis me: qm̄ ī eū q̄ nō videbitis credetis
ī me. et qn̄ me videbitis qd tūc ero:⁊ nō
videbitis me qd sū vobiscū mō. nō vi
debitis humilē sz excelsū: nō videbitis
mortalē sz sēpiternū:⁊ nō videbitis iu
dicādū sz iudicaturū. et de hac fide ves
tra idest iusticia v̄ra arguet sp̄s sc̄us
īcredulū mūdū: ergo etiā de iudicio.
qa p̄nceps mūdi h⁹ iudicat⁹ ē. Quis ē iste
nisi de q° ait alio loco:⁊ ecce veit p̄nceps
mūdi et ī me nichil īueniet:· Idest nich
il iuris sui. nichil qd ad eū p̄tineat.
nullū scilz oīno pc̄cm̄. Per hoc eī ē dya
bol⁹ p̄nceps mūdi. Non eī celi et t̄re
et oīm q̄ ī eis sūt ē dyabol⁹ p̄nceps:⁊
qua significatioē ītelligit᷑ mūd⁹ ubi
dcm̄ ē: et mūd⁹ p eū fc̄us ē. sz mūdi ē
dyabol⁹ p̄nceps. de quo mūdo ibi con
tinuo subiūgit atqz ait:⁊ et mūd⁹ eū
nō cognouit. idest hoīes īfideles q̄
bus toto orbe terraz plen⁹ ē mūdus:
īter quos gemit fidel' mūd⁹ quē de mū
do elegit p quē fc̄us ē mūd⁹. De q° ipē
dicit. nō venit fili⁹ hoīs ut iudicet mū
dū: sz ut saluet᷑ mūd⁹ p ip̄m. Mūd⁹
eo iudicāte dāpnatur. mūd⁹ eo sub
ueniente saluat᷑:⁊ qm̄ sicut arbor fo
lijs et pomis. sicut area paleis et fru
mētis: ~~ita īfidelibus et fermētis:~~ ita
īfidelib⁹ et fidelib⁹ plen⁹ ē mūd⁹. Pri
nceps ergo mūdi hui⁹ h° est p̄nceps te
nebraz harū idest īfideliū de q̄b⁹ erāt
tūc mūd⁹ quib⁹ dicit᷑. Fuistis aliqn̄ te
nebre nūc aūt lux ī dn̄o: p̄nceps mūdi h⁹
de quo alibi dixit:⁊ nūc p̄nceps mūdi
hui⁹ missus ē foras. vtiqz iudicat⁹ est:
qm̄ iudicio ignis eterni irreuocabiliter
destinatus ē: et de h° itaqz iudicio quo
p̄nceps iudicat⁹ ē mūdi arguit᷑ a sp̄u scō
mūd⁹:⁊ qm̄ cū suo p̄ncipe iudicat᷑: quē
sup̄bū atqz impiū imitat᷑. Si eī de⁹ sicut
dicit ap̄ls petr⁹ peccātib⁹ angelis nō pe
p̄cit: sz carcerib⁹ caliginis īferi retru
dens tradidit ī iudicio puniendos seruari.
quō nō a sp̄u scō de hoc iudicio mūdus
arguit᷑:⁊ qn̄ ī sp̄u scō h° ap̄ls loqtur:·
Credāt itaqz hoīes ī xp̄m: ne arguātur
de pc̄cō īfidelitatis sue. q° pc̄cō oīa detinē
tur. Trāseant ī numerō fideliū. ne argu
antur de iusticia eoz. q°s iustificatos nō
imitātur. Caueāt futurū iudiciū. ne cū
mūdi p̄ncipe iudicētur quē iudicatum
imitātur. Etenī ne sibi existimet parci
sup̄bia dura mortaliū: de sup̄boz supplicio
terreda ē angeloz. Explicit ō. xli. Incipit
xlij ab eo qd scriptū ē. Adhuc multa ha
beo vob' dicē sed nō potestis portare
modo. usqz ad id docebit vos omnem
veritatem.

In isto scī euāgelij caplo ubi
dn̄s ait discipulis suis. adhuc multa
hēo vobis dicē sz nō potestis
portare mō:⁊ p̄us q̄rendū illu
occurrit: quō sup̄ius dixerit
oīa q̄ audiui a prē meo nota
feci vobis:⁊ et hic dicat. adhuc mlta vo
bis hēo dicē: sz nō potestis portare modo.
Verū illud quō dixerit qd nōdū fecerat:⁊
tāq̄ fecerit. sicut ea q̄ futura sūt deū
fecisse ap̄ha testat᷑ dicēs. q̄ fecit q̄ futura
sūt: iā cū ipa v̄ba tractarem⁹ ut potui
m⁹ exposuim⁹. Nūc g° q̄ ista sint q̄ ap̄li
tūc portare nō poterāt vult' forsitan
scire. Sz q̄s nr̄m audeat eoz se dicē
iā capacē:⁊ q̄ illi cape nō valebāt:·
Ac p hoc nec a me expectāda sūt ut
dicant᷑ q̄ forte nō caperē:⁊ si michi ab
alio diceret᷑. nec vos ea portare possetis:
etiā si ego tāt⁹ eēm ut a me ista que

altiora sut audiretis. Et si fieri potest ut
sint aliq̇ in nobis ad ea capieda ia ydo
nei q̄ aly cape nodu valent: et si no
oia de quib9 mgr̄ de9 ille dicebat. adlf
multa hēo vobis dicē. tn̄ eor̄ fortasse
no nulla. Sz q̄ nā sint ista q̄ ipē non
dixit: temerariu ē velle p̄sume ac dicē.
Nā et mori p xp̄o nodu erat ydonei tūc
apli q̄bus dicebat: no potestis me seq̇
mo. Vn̄ p̄m9 eor̄ petr9 qui hoc se iam
posse p̄sūpserat: aliud exptus ē quam
putabat. et tn̄ postea viri et mlieres.
pueri et puelle. iuuenes et v̄gines seni
ores cū iunioribus. innumerabiles mrtirio
coronati sūt: et posse iuente sūt oues.
qd̄ tūc qn̄ iste dn̄s loq̄bat nodu pote
rāt portare pastores. Nūqd̄ g° debuit ill'
omib9 dici i illo teptatiōis articlo: qd̄
certāe usq3 ad mortē p veritate oportebit.
et pro xp̄i noīe ul' doctrina sāguinem
fundē. Nūqd̄ īquā debuit eis dici quis
v̄rm audeat ydoneū se martirio putāe.
cu petr9 ydone9 nodū fueāt qn̄ eū os
ad os ipē dn̄s īstruebat. Si itaq3 dix
erit aliq̇s no debē dici p̄plis xp̄ianis
audire cupiētib9 q̄ sint de quib9 dn̄s
tūc dicebat: adhuc hēo vobis dicē. sed
no potestis portāe mō. si apli non
poterāt. mlto mi9 vos potestis: quia
forte sic mlti pn̄t audire qd̄ tūc nodū
poterat petr9. sicut mlti pn̄t mrtirio
coronari. qd̄ tūc nodū poterat petr9.
p̄sertī iā misso spū sc̄o q̄ tūc nodum
erat missus: de quo cōtinuo sb̄iuxit
atq3 ait. cū aūt veneit ille sp̄s verita
tis. docebit vos oēm veritatē. sic utiq3
demōstrans idō illos q̄ habebat dicē no pos
se portāe qa nodu ad eos veneat sp̄us sc̄s.
ecce cōcedam9 ut ita sit mltos ea modo
posse portāe iā misso spū sc̄o: q̄ tūc eo
nodū misso no poterat portāe discipli.
nūqd̄ idō scim9 q̄ sint q̄ dicē noluit.
Que tūc sciremus. si ab eo dc̄a legēm9
ul' audirem9. Aliud ē enī nobis scire v
trū a nobis ul' a vobis portari possint:
aliud aūt scire q̄ sint siue portari pos
sint siue no possint. Que cū ipē tacue
rit. q̇s nr̄m dicat ista ul' illa sūt. Aut
si dicē audeat. vn̄ p̄bat. Quis enī tā
vanus aut temeari9. qui cū dixerit
etiā vera quib9 voluerit q̄ voluerit. sine
vllo testiōnio diuino affirmet ea eē
q̄ tūc dn̄s dicē noluit. Q̇s hoc nr̄m fa
ciat. et no maximā culpā temeritatis
incurrat. i quo nec p̄phetica n° ap̄lica
excellit auctoritas. Nā p̄fecto si eor̄
aliq̇d legissem9 i libris canoīca aucto
ritate firmatis q̇ p9 ascensioēz dn̄i scp̄ti
sūt paru fuerat hoc legisse: nisi illic id
etiā legeretur hoc ex eis eē q̄ tūc dn̄s no
luit discipul' dicē. q̇a no poterāt illa
portare. tāq̄ si ubi gr̄a ego dicerē illud
qd̄ legim9 i hui9 ewāgely capite: i pri
cipio erat v̄bū. et v̄bū erat apud deū.
et deus erat verbū. et alia q̄ sequutur
q̄m postea scr̄pta sūt: nec ea dn̄m ihm dix
isse narratū ē cū hic eēt i carne. sz hc̄
vn9 ex aplis ei9 ac spū ei9 sibi reuelā
te cōscripsit: ex hiis eē q̄ noluit tūc dn̄s
dicē q̇a ea discipli portāe no poterant.
q̇s me audiat tā temere ista dicente. Si
aūt ubi hoc legim9 ibi hoc etiā legērem9.
quis no tāto aplo credēt. Sz id quoq3 m
videtur absurdissime dici ea tūc non
potuisse portāe disciplos. q̄ de īuisibi
lib9 et altissimis reb9 īueim9 i ap̄licis
lr̄is q̄ postmodū scp̄te sūt. nec ea dn̄m
qn̄ cū illis visibilr erat dixisse narratr.
Cur enī ea tūc ferre no poterāt. q̄ nūc
i eor̄ libris q̇s no legat. q̇s no ferat.
etiā si no ītelligat. Nō nulla q̇dē hoīes
īfideles i scp̄turis sc̄is et no ītelligunt
cū legūt ul' audiūt: et lecta ul' audita
ferre no possūt. sicut pagani qd̄ p eū
q̇ crucifix9 ē sc̄us ē mūd9. sicut iudei qd̄
fili9 dei sit: q̄ eo mō quo ipi celebrāt sab
batū soluit. sicut sabelliani qa trīitas ē
pr̄ et fili9 et sp̄us sc̄us: sicut arriani qa
equal' ē pr̄i fili9. et pr̄i et filio sp̄s sc̄us.
sicut fotiniani q̇a no hō tm̄ filis nobis
sz etiā de9 dō pr̄i equal' ē xp̄s: sicut ma
nichei qd̄ ih̄s xp̄s p que liberati sumus
nasci ē i carne et de carne dignat9. et
ceteri oms p̄uisatu sectarū hoīēs utiq3
ferre no possūt q̄cq̇d i scp̄turis sc̄is et
i fide catholica repit' qd̄ cōtra eor̄ pro
ferat' errores: sicut nos ferre no possu9
sacrilegas eor̄ vanitates. et īsanias
mēdaces. Quid est enī ferre no posse.
nisi equo aīo no hr̄e. Sz oīa q̄ post as
censioēz dn̄i canoīca veritate atq3 auc
toritate cōscp̄ta sūt: q̇s fidel' ul' etiā
catheaūn9. anq̄ spm̄ scm̄ baptizatus
accipiat. no equo aīo legit atq3 audit

ecīā si nōdū sicut oportet ītelligit. Quo
gᵒ aliqd eoꝝ q̄ post ascēsioēz dn̄i scpta
sūt nō posset ferre discipli etiā nōdū
sibi misso spū sc̄o. cū oīa nūc ferant
cathecūmi nōdū accepto spū sc̄o. Quia
et si nō eis fideliū sacramenta pdūtur:
nō idō fit qd̄ ea ferre nō pn̄t. s; ut ab eo
tāto ardēcius cōcupiscātur: qn̄to eis ho
norabili9 occultātur. Quia ꝑ fr̄ēs non
a nobis expectetis audire: q̄ tūc dn̄s no
luit discipul' dicē qa nōdū poterāt illa
portare. sed pocius ī caritate pficite.
que diffunditur ī cordib9 vr̄is p spm̄ sān
qui dat9 ē nobis: ut spū ferventes et
spūalia diligētes. spūalē lucē spūalem
quoq; vocē quā carnales et aīales hoīes
ferre nō pn̄t. nō aliqᵒ signo corpalibus
oclīs apparēte. nec aliqᵒ sono corpalib9
auribs9 īstrepente: s; īteriore cōspicē et
audire nosse possitis. Nō enī diligitur
qd̄ penit9 ignorat. s; cū diligit qd̄ ex
qualicūq; pte cognoscat: ipā efficitur
dilcōe ut meli9 et pleni9 cognoscatur.
Si gᵒ ī caritatē pficiatis quā diffūdit
ī cordib9 spūs scūs. docebit vos oēz verita
tē: ul' sicut aliȷ codices hn̄t. deducet vos
ī omū veritate. Vn̄ dc̄m est: deduc me
dn̄e in via tua. et āmbulabo ī veritate
tua. Sic fiet ut nō a doctorib9 extiori
bus illa discatis q̄ voluit tūc dn̄s dicē:
s; eritis om̄s docibiles dō. ut eadē que
p lc̄ōnes et sermōes extinsec9 adhibitos
didicistis et credidistis de natura dei.
nō corpea nec loco aliq̄ inclusa. nᶜ per
īfinita spacia locoꝝ q̄si mole distenta:
s; vbiq; tota et pfc̄a et īfinita sine ni
torib9 coloꝝ. sine figuris liniametorū.
sine notis litteraꝝ. sine serie sillabaꝝ ipi
mēte conspicē ac papere valeatis. Ecce
dixi aliqd qd̄ forte īn sit. et tn̄ accepistis
et nō solū ferre potuistis: vm eciā libēter
audistis. Sz ille mgr̄ īterior q̄ cū discipli
adhuc exterī9 loqret' ait. adhuc hēo mlta
vobis dicē. s; nō potestis portare mō: si
vellet nobis id qd̄ īcorpea dei natura
dixi īterīsecus ita dicē sicut scīs angelis
dicit. q̄ sp̄ videt faciē pr̄is. nōdū ea portare
possem9. Proīn qd̄ ait docebit vos oēm
veritatē ul' deducet vos ī omū veritate:
nō arbitror ī hac vita ī cuiꝰquā mēte
posse cōplerī. Qs enī vivēs ī hᵒ corpore
qd̄ corrūpit et aggrauat aīaz. possit oēm

cognoscē veritatē. cū dicat apl's ex pte
scim9. Sz qa p spm̄ scm̄ fit. vn̄ nūc pig
nus accepim9 ut ad ipaz quoq; pleītudi
nē veniam9 de q̄ idē dicat apl's. tūc āt
facie ad faciē: et nūc scio ex pte tūc āt
cognoscā sicut et cognit9 sū. nō qd̄ ī hac
tm̄ vita. s; totū qd̄ usq; ad illā pfc̄ionem
futurū ē dn̄s nobis pmisit p caritatem
sp̄s dicēs: docebit vos oēm veritatē. ul' de
ducet vos ī omni veritate. Que cū ita sint
dilc̄issimi. moneo vos ī caritate xpi ut se
ductores caueatis īpuros: et obscene
turpitudīs sectas. de q̄bz ait apl's. q̄ āt
occulte fiūt ab eis turpe ē eciā dicē. ne
cū horredas īmudicias docē ceperit q̄
aures hūane q̄lescūq; sint portare nō
pn̄t. dicat ipa ēē q̄ dn̄s ait. adhuc mlta
habeo vobis dicē. s; nō potestis portare
modo: et p spm̄ scm̄ asserat fieri. ut pos
sint illa īmūda et nefanda portari. Alia
sūt mala q̄ portare nō pt q̄lisēūq; pudor
hūan9: et alia sūt bona q̄ portare non
pt pu9 sensus hūan9. Ista fiūt ī corpib9
īpudicis: illa remota sūt a corpib9 v
niuersis. Hoc īpura carne cōmittitur.
illud pura mēte vix cernit. Renouamī
gᵒ spū mētis vr̄e. et ītelligite q̄ sit volū
tas dei: qd̄ bonū et bn̄placitū et pfc̄m.
ut ī caritate radicati et fūdati. possitis
cōprehēdē cū omib9 scīs q̄ sit logitudo.
latitudo. altitudo. et pfūdū. cognoscē
eciā supeminētē sciētie caritatē xp̄i:
ut impleamī ī oēm pleītudinē dei. Isto
enī mō uos docebit sp̄s scs̄ oēm veri
tatē: cū magis magisq; diffundit in
vr̄is cordib9 caritatē. Explicit sermo
xlij. Incipit xliij. de eadem re.

Spūs scīs q̄ pmisit dn̄s se
discipulis suis ēē missurū:
qui eos docēt oēm verita
tē quā tūc qn̄ cū eis loq̄
bat' portare nō poterāt.
de quo spū sc̄o sic' dicit
apl's. nūc pign9 accepim9: quo vbo in
telligēm9 ei9 nobis pleītudinē in vita
alia reseruari. ipē gᵒ sp̄s scīs et nūc do
cet fideles q̄ta quisq; pt cape spūalia:
et eoꝝ pectora desiderio maiore succē
dit. si quisq; ī ea caritate pficiat qua
et diligit cognita et cognoscenda desi
deret: ita ut ea quoq; ipā q̄ nūc quodā
q; cognoscit nōdū se scire sciat sicut sa

enda sūt ī ea vita. quā nec ocl's vidit. nc
auris audiuit. nec ī cor hoīs ascendit. Qō
sciendi mō si nūc ea vellet īterior mgr̄
dicē idest nr̄e mēti aperiē atqȝ mōstrare:
hūana īfirmitas portaē nō possit. Vn̄
me vr̄a dil̄cō meīnit iā locutū: cū sc̄i
euāgelij v̄ba tractaēm9 ubi dn̄s ait. ad
huc mlta hēō vobis dicē ſȝ nō potestis
portaē mō:. nō ut ī hijs dni v̄bis nescio
q̄ secreta nimis abdita suspicemur: que
cū dici a docente possit portai a discente
nō possint. ſȝ ea ipā q̄ ī doctina religiōis
ī quoridiāz hoīm noticia legim9 et scribi
mus audium9 et dicim9.: si vellet eo mō
nobis xp̄s dicē sicut ea dicit angelis scīs ī
seipō vnigenito pr̄is verbo pr̄iqȝ coeterno.
q̄ nā portaē hoīes possent: eciā si iam
eēnt sp̄ūales quales adhuc apli nō fue
rūt.: qn̄ eis ista dn̄s loqbat̄. q̄les qȝ pos
tea veniente scō sp̄ū facti sūt:. Nā vtiqȝ
q̄cq̄d de creatura sciri pt̄ min9 ē ipō crea
tore. q̄ sūm9 et verus et īmutabil' deus
ē: et quis eū tacet. ubi nō a legētibus
disputātib9. q̄rentib9. respōdentib9. lau
dātib9. cātantib9. quocūqȝ sermocīnāti
bus.: postremo ab ipis eciā blasphemāti
bus noīnatur:. Et cū eū nemo taceat.:
q̄s ē qui eū sicut ītelligēd9 ē capiat:. Cū
de orib9 et auribs hoīm nō recedat: q̄s
ē cui9 acies ad eū mētis accedat:. Cuius
ē qui eū eē trinitatē sciss̄et.: nisi ipse
sic īnotescē voluisset:. Et q̄s hoīm iā
istā sileat trinitatē.: et tn̄ q̄s hoīm sicut
angeli sapiat trinitatē:. Ea ipā g° q̄ de
deitnitate. veitate. sc̄itate. ī propatu et
palā sine cessatiōe dicūt̄: ab alijs bene.
ab alijs male ītelligūt̄. īmo ab alijs
ītelligūt̄. ab alijs nō ītelligūt̄. Qui eī
male ītelligit: nō ītelligit. Ab eisipis
āt a quib9 bn̄ ītelligūt̄. ab alijs min9
ab alijs āplius mētis viuacitate cernū
tur: et a nullo hoīm sicut ab āglis capi
untr̄. In ipā ergo mēte h°. ē in īteiore
hoīe quodāmō crescit̄: nō solū ut ad abū
a lacte trāseatur. vm̄ eciā ut āplius atqȝ
āplius cibus ipē sumatur. Nō āt cres
citur spaciosa mole. ſȝ ītelligētia lu
nosa: q̄a et ipē cibus ītelligibil' lux ē.
Vt ergo crescatis eūqȝ capiatis. et q̄
to magis crescatis tātomagis magisqȝ
capiatis.: nō ab eo doctore q̄ v̄ris au
ribus sonat: hoc ē forinsecus opando

plantat et rigat. ſȝ ab eo q̄ dat īcre
mētū. petē ac sperāe debetis. Vn̄ sicut
p̄teito sermōe cōmonui. cauete maxīe
qui p̄uuli estis et adhuc alimētis lac
teis īdigetis.: ne hoīb9 sb̄ hac occasiōe
deceptis a deceptorib9 q̄a dn̄s ait: ad
huc mlta hēō vobis dicē ſȝ nō potestis
portaē modo. aurē cuūosā p̄beatis ad
īcognita scienda: cū mētes īualidas ha
beatis ad vera et falsa diiudicāda.
maxīe p̄t obscenissimas turpitudīēs
q̄s docuit vaītas aīas īstabiles atqȝ car
nales: ad hoc dō sinente ut ei9 ubiqȝ
sint tremēda iudicia. et ī cōpatiōe im
purā neq̄tie dulcescat purissīa discipli
na atqȝ ut illi det honorē. timorē āt
ul' pudorē sibi:. q̄ ī illa mala ul' illo re
gente nō ceadit: ul' illo inde leuāte sur
rexit. Cauete timēdo et orādo ne icruā
tis ī illud enigma salomōis: ubi mlēr
īsipiens et audax īops panis effecta.: cō
uocat p̄tereūtes dicēs. panes occultos
libenter attingite: et aq̄ furtiue dulcedi
nē. Hec eī mlēr vanitas ē impior̄. cum
sint īsipiētissimi aliq̄d se scire opinātū:
sicut de ista mliere dcm̄ ē. īops panis ef
ficitur. Que cū sit īops panis p̄mittit
panes. idest cū sit ignara veitatis: pro
mittit sciāz veitatis. Occultos tn̄ panes
p̄mittit quos dicit libēter attingi. et aq̄
furtiue dulcedinē: ut ea scilȝ libētius et
dulci9 audiāt̄ et agātur q̄ palā ī eccia
dici credi qȝ p̄hibētur. Ipā quippe occul
tatiōe condiūt quodāmō nefarij doctoēs
sua venena curiosis: ut idō se existimet
aliq̄d discē magnū q̄a meruerūt hēē se
cretū.: et suaui9 haurīūt īsipiētiā quā
putāt sciāz: cui9 p̄hibitā q̄dāmō furāt̄
audiētiā. Hinc et nefarios rit9 suos
homib9 sacrilega curiositate deceptis ul'
decipiēdis magicar̄ artiū doctina com
mēdat. Hīc ille illicite diuinatiōes īspec
tis pecudū viscerib9 occisor̄: aut vocibus
et volatib9 auiū. aut signis multiformib9
demonū īsurrant̄ aurib9 hoīm percuntor̄.
p colloquia p̄ditor̄. Pter hec illicita atqȝ
puniēda secreta: mulier illa nō solum
īsipiens vm̄ eciā audax nūcupatur.
Sȝ h°. nō solū a reipā. vm̄ et a noīe nr̄e
religiōis aliena sūt. Qd̄ qd̄ hec mlier ī
sipiens et audax sub xp̄iano vocabulo
tot scelestas hereses cōdidit.: tot ne

fandas fabulas finxit. Utinā tl'es q̃les
ĩ theatris siue cātant siue saltāt̃: siue
ĩmica scurrilitate rident. et nõ q̃sdam
tales q̃les adũsū dm̃ finge potuisse. sic
illā doleam̾ ĩsipiētiā: ut miremur au
daciā. Oms at̃ ĩsipientissimi h'etici qui
se xp̃ianos vocari volūt audacias figmē
toꝝ suoꝝ: q̃s maxie exhorret sensus
huān̾: occasiõe euāgelice sñie colora
re conātur ubi dñs ait. adhuc multa
habeo vobis dicē ꝫ nõ potestis portaȓe
mõ: quasi hec ipā sint q̃ tūc discipli
portaȓe nõ poterāt: et ea docuerit
sp̃s sc̃us q̃ palā docē atqꝫ p̄dicaȓe q̃ta
libet ferat audacia: sp̃s erubescāt in
mūd̾. Hos apl's ĩ sp̃u sc̃o p̄uidēs ait.
erit enī tp̃s cū sanā doctrinā nõ sus
tinebūt: ꝫ scd̾ꝫ desideria sua magr̃os
sibi coacerualūt: prurientes auribus
et a v̾itate q̃dē auditū suū auertentes:
ad fabulas at̃ cõuertētur. Illa enī se
creti furtiqꝫ cõmeſsatio qua dicit̃. panes
occultos libenter attingite. et aq̃ furtiue
dulcedinē: pruritū facit audiētib̾ ĩ auri
bus sp̃ualit̃ fornicātib̾ sicut quodā pru
ritu libidinis: etiā ĩ carne corrūpitur
ĩtegritas castitatis. Audite itaqꝫ apl'm
talia p̄uidentē. et ea vitanda salubriter
ām̃onentē. P̃phanas inquit ṽboꝝ nouita
tes euita. multū enī p̃ficiūt ad ĩpietatē:
et sermo eoꝝ sicut cancer serpit. Et nõ
ait ṽboꝝ nouitates. ꝫ addidit p̃phanas.
Sunt enī et doctrine religiõis cõgruentes
ṽboꝝ nouitates: sicut ip̃m nomē xp̃ia
noꝝ q̃n dici cepit sicut sc̃ptū ē. In anti
ochia p̃mū post ascēsiõeꝫ dñi appellati
sūt discipli xp̃iani: sicut legit̃ ĩ actib̾
aplõꝝ. et xenodochia et mõsteria postea
appellata sūt nouis nomib̾: res tñ ip̃e
et añ nõia sua erāt. et religiõis v̾itate
firmātur: q̃ etiā cõtr̄ impios defendūt̃.
Adũsus ĩpietatē quoqꝫ arrianoꝝ h'etico
rū. nouū nomē p̃ris omousion cõdide
rūt: ꝫ nõ rem nouā tali nõie signifi
cauerūt. Hoc enī vocat̃ omousion. q̃d
ē ego et p̄r unū sum̾: vni̾ videlicet
et eiusdē s̾bstāne. Nā si omnis nouitas
p̃phana eēt: nec a dño dicēt̃ mādatū
nouū do vobis. nec testamētū appellaȓe
tur nouū: nec cātaret̃ ĩ vniũsa terra
cāticū nouū. Sꝫ p̃phane sūt ṽboꝝ noui
tates. ubi dicit mulier ĩsipiēs ⁊ audax

panes occultos libenter attingite: et aque
furtiue dulcedinē. Ab hac pollicitatione
false sc̃ie p̃hibet etiā illo loco apl's ubi ait.
O thimothee depositū custodi. deuitans
p̃phanas vocū nouitates et cõtradc̃ones
falsi nõis sc̃ie: quā q̃dā p̃mittentes ar
ca fidē exciderūt. Nichil eī sic amant
isti quā sc̃iaꝫ p̃mittē: et fidē rerū veraꝝ
q̃s credē p̄uuli p̄cipiūt velut ĩperitiam
deridē. Dicat aliq̃s. nichil nec sp̃uales vi
ri hñt ĩ doctrĩa q̃d carnalib̾ taceant
et sp̃ualib̾ eloquātur: Si r̄ndero non
hñt. cõtinuo m̄ dicetur ex ep̄la ad chori
theos apli pauli. nõ potui vobis loqui q̃si sp̄u
alib̾ ꝫ q̃i carnalib̾: q̃si p̄uulis ĩ xp̃o. lac vo
bis potū dedi nõ escā: nõdū enī poteratis. ꝫ
nec adhuc q̃dē potestis: adhuc eī cārles es
tis. et illud sapiām loq̄m̄ inter p̃fc̃os: et illud
sp̃ualib̾ sp̃ualia cõparantes: aīalis at̃ homo
nõ p̃cipit q̃ sūt sp̃us dei. stulticia eī ē illi.
Hoc totū q̃le sit. ne rursus p̃pter h̾ ṽba apli
p̃phanis vocū nouitatib̾ secreta q̃rāt: et ea
q̃ debꝫ sp̃us castoꝝ corp̾qꝫ vitare dicātur
cārles sustinē nõ posse. sermõe alio si dñs
donauerit disputādū ē. ut iā istū aliq̃n
claudam̾. Explicit sermo xluij. Incip̃
Ex ṽbis xluiij. de ead' re
dñi nr̄i ubi dicit. adhuc mul
ta hēo vobis dicē. ꝫ nõ po
testis portaȓe mõ: cõtracā
difficilē q̃stionē me recolo
distulisse. ut in ocio si p̃st
tractetur. q̃a illū mod̾ cõpetens cõpellebat fi
nire sermonē. Nūc g° q̃m tp̃us ē p̃missa
reddēdi. p̄tractetur ut dñs ip̃e donauerit:
qui cordi nr̄o ut p̃poneret̃ ĩgessit. Hec ē
at̃ q̃stio vtrū sp̃uales hoĩes hēant aliq̃d
ĩ doctrina q̃d cārlib̾ taceāt et sp̃ualibus
dicāt: q̃a si dixeim̾ nõ hñt. r̄ndebitur
nobis: q̃d ē g° q̃d dicebat apl's scribens
ad chorītheos: nõ potui vobis loq̄ q̃si
sp̃ualib̾ ꝫ q̃i cārlib̾. q̃si p̄uul ĩ xp̃o
lac vobis potū dedi nõ escam: nõdū enī
poteratis. s̾z nec adhuc q̃dē potestis adhuc enī
cārles estis. Si at̃ dixeim̾ hñt. timedū
et cauēdū ē: ne s̾b hac occasiõe ĩ occul
tis nefaria dõceatur. et sp̃ualiū nomīe
velut ea q̃ cārles cape nõ p̄nt: nõ so
lū excusatiõe dealbanda: vĩn etiā p̄dica
tiõe laudāda videāt̃. Primū g° scire de
bet caritas vr̄a q̃d ip̃e xp̃s crucifixus
quo velut lacte p̄uulos aluisse se dicit

aplis: ipā vero caro eius ī q̄ fcā ē vera
mors ei9 et vulnera vera cōfixi sāguis
et pcussi. nō eo mō a cārlib9 quo ab spū
alib9 cogitat': et illis ē lac istis cibus. qa
et si nō audiut āpli9. ītelligūt āplius.
Nō eni eqliter mēte pcipitur: etiā qd ī
fide pariter ab vtrisqz recipit. Ita sit ut p
dicat9 ab aplis xps crucifix9 iudeis esset
scādalū et gētib9 stulticia: et ipis vocatis
iudeis et grecis dei v̄tus et dei sapiā. Sz
cārlib9 puul' id tm̄ credēdo tenētib9: spūa
lib9 aūt capacioib9 id eciā ītelligēdo cernē
tib9. Illis aūt tāq̄ lacteus pot9. istis tāq̄ soli
dus cibus. nō quia h° illi aliter ī pplis: isti
aliter ī cubicul' cognouerūt: sz qd eodem
mō vtrqz cū palā dicēt' audiebāt. pro
suo mō quiqz capiebāt. Cū eni xps ppte
rea sit crucifixus ut ī remissionē pctōr
sāguiez fundēt. q' eius vnigeniti passione
diuina grā cōmendat' ut nēo ī hoīe glorie
tur. quo ītelligebāt xpm crucifixū qui
adhuc dicebāt: ego sū pauli. Nūqd quo
ipē paul9 q dicebat: m aūt absit gl'ari.
nisi ī cruce dnī nr̄i ihu xpi. De ipō vtiqz
xpō crucifixo et ipē cibū p sua capacita
te sumebat: et illos lacte p eorz īfirmi
tate nutriebat. Deniqz illa q̄ scpsit ad
chorinthios aliter vtiqz ab ipis puul' alit'
a capacioib9 posse ītelligi sciēs ait: Si qs
ē inter vos pphēta aut spūalis agnoscat
q scribo vobis: qa dnī ē mādatū. si qs autē
ignorat ignorabit'. Solidā pfcō voluit ēē
sciam spūaliū. ubi nō sola accomodaet'
fides: sz certa cognitio tenet'. at p hoc illi
capa credebāt q̄ spūales ī sup agnosce
bāt. Ignorabit' aūt ait q ignorat. qa nō
dū ei reuelatū ē ut qd credit sciat. qd cū
fit ī hoīs mente ipē dicit' cognosci a deo:
qa deus illū cognoscētē facit. sicut ait alibi.
nunc aūt cognoscētes dm̄. īmo cogniti a dō.
Neqz eni tūc cognouerat eos de9 p̄cognitos
et elcōs ān cōstitutioēz mūdi: sz tūc eos
seipm̄ cognoscē fecerat. Hoc igit' pmiss9
cognito. qd eadē q̄ simul audiūt spūales
atqz cārles: p suo quiqz modulo capiūt.
illi ut puuli isti ut maiores: illi ut lac
tis alimentū isti ut cibi solidamētum:
nulla videtur ēē necitas ut aliq secreta
doctrīe taceātur et abscōdāt' fidelibus
puul' seorsū dicēda maioib9 h° ē intel
ligētiorib9: et hoc idō faciēdū putetur
qa dixit aplis: nō potui loqui vobis q̄si

spūalib9 sz q̄si cārlib9. Hoc ipm̄ eni qd
nō indicauit se scire ī eis nisi ihm̄ xpz
et hūc crucifixū: ipis nō potuit loqui
q̄si spūalib9 sz q̄si cārlib9. qa id sicut
spūales cape nō valebāt. Quicūqz aūt
spūales īter eos erāt. idz qd illi tāq̄ car
nales audiebāt: spūali ītellcū ipi capi
ebāt. ut sic ītelligat' qd ait: nō potui
loq vobis q̄i spūalib9 sz q̄i cārlib9: ac
si dicēt. nō potuistis q̄i spūales sz q̄si car
nales cape qd loqbar. Aīmal' eni homo
idest q scdm̄ hoīez sapit. aīal' quippe dicit'
ab aīa. cārlis a carne: qa ex aīa et car
ne cōstat totus hō. nō pcipit q̄ sūt spūs
dei. idest qd grē credētib9 crux cōferat xpi.
et putat hoc illa cruce actū ēē tātūmodo:
ut nobis usqz ad mortē p veitate certan
tib9 imitādū pbētur exēplū. Na si scirēt
hui9modi hoīes q nolūt ēē nisi hoīes q̄ad
modū xps crucifixus fcūs sit nob sapiā a
deo et iusticia et scificatio et redēptio:
ut q̄admodū scptū est: q glatur ī dnō
gl'etur. pculdubio nō glarent' ī hoīe nc
cārlit' dicēnt: ego qdē sū pauli. ego aūt
apollo. ego vero cephe: sz spūalr ego sū
xpi. Verū illud adhuc q̄stioēz facit. qd in
epl'a ad hebreos legit': cū iā debetis ppe
ipō ēē doctores. iterū doctina īdigetis q
sint elemēta sermonū dei. et fcā estis op9
hn̄tes lacte nō solido cibo. Omis eī qui
lactat: īexptus ē v̄bū iusticie. īfās ē eni.
Pfcōr ē aūt solid9 cibus. eorz q p habitū
exercitatos hn̄t sens9. ad sepandū bonū
a malo. Hic eni videm9 tāq̄ definitū ēē
quē pfcōr dicit solidū cibū: et h° esse
illud qd ad chorītheos scptū ē. sapiam
loqmur īter pfcōs. Qs aūt pfcōs voluerit
hoc loco ītelligi sbiecit atqz ait: q per
habitū exercitatos hn̄t sēsus ad sepan
dū bonū a malo. Hoc ergo q īualida
et ī exercitata mēte nō pnit pfcō nisi
fidei q°dā lacte teneāt': ut et īuisibilia
q nō videt. et ītelligibilia q nō ītelligūt
credāt: facile ad vanas et sacilegas fa
bulas pmissioē scīe ducāt'. ut et bonū et
malū nō nisi corpalib9 imaginib9 cogi
tēt: et ipm̄ dm̄ nō nisi aliqd ēē corp9
existimēt. et malū nō nisi sbām putare
possint: cū sit pocius ab īmutabili sb
stātia mutabiliū sbstātiaz q°dā defcūs:
qs fecit ex nichilo ipa īmutabil' et su
ma sbstātia qd ē de9. Qd pfecto q̄sqs

non solum credit, verum etiam exercitatis interioribus animi sensibus intelligit, percipit, novit. Non est iam metuendum ne seducatur ab eis qui malum putando esse substantiam quam non fecerit Deus, mutabilem faciunt substantiam ipsum Deum, sicut Manichei, vel si que alie pestes ita desipiunt.

Sed mente adhuc parvulis, quos dicit apostolus carnales lacte nutriendos, omnis de hac re sermo quo agitur ut non solum credatur, verum etiam intelligatur sciaturque quod dicitur, propter talia non valentibus onerosus est: facilius quia illos premit quam pascat.

Ex quo fit ut spirituales ista carnalibus non omnino taceant propter catholicam fidem que omnibus predicanda est; nec tamen sic disserant ut volentes eam perducere ad intelligentiam non capacem, facilius fastidiri faciant in veritate sermonem, quam in sermone percipi veritatem.

Propterea dicit scribens ad Colocenses: Et si corpore absens sum, spiritu vobiscum sum, gaudens et videns vestram ordinationem, et id quod deest fidei vestre in Christo. Et ad Thessalonicenses: Nocte ac die, inquit, habundantius orantes ut videamus faciem vestram, et suppleamus que desunt fidei vestre. Intelligendi sunt utique quia ita primum catezizati, ut lacte alerentur, non solido cibo.

Cuius lactis ad Hebreos commemoratur ubertas, eis quos volebat cibi soliditate iam pascere. Propter quod ait: Ideoque remittentes initium Christi verbum in consummationem respiciamus, non iterum iacientes fundamentum penitentie a mortuis operibus et fidei in Deum, lavacri doctrine, impositionis manus, resurrectionis etiam mortuorum et iudicii eterni.

Hec est lactis ubertas, sine quo non vivunt qui iam quidem ratione utuntur ut possint credere; sed bonum a malo non credendo tantum, verum etiam intelligendo, quod pertinet ad solidum cibum, separare non possunt. Quod autem in lactis commemoratione posuit, et doctrina ipsa est que per symbolum traditur et orationem dominicam.

Sed huic lacti absit ut sit contrarius cibus rerum spiritualium firma intelligentia capiendus, qui Colosensibus et Thessalonicensibus defuit et supplendus fuit. Quod enim supplet quod defuit, non improbat quod fuit. Nam et in ipsis que sumimus alimentis usque adeo non est lacti contrarius solidus cibus, ut ipse lactescat quo possit esse aptus infantibus, ad quos per matris vel nutricis pervenit carnem; sic fecit etiam mater ipsa Sapientia, que cum sit in excelsis angelorum solidus cibus, dignata est quodammodo lactescere parvulis, cum Verbum caro factum est et habitavit in nobis. Sed ipse homo Christus, qui vera carne, vera cruce, vera morte, vera resurrectione sincerum lac dicitur parvulorum, cum bene a spiritualibus capitur, invenitur Dominus angelorum.

Proinde nec sic parvuli sunt lactandi semper, ut non intelligant Christum Deum; nec sic ablactandi, ut deserant hominem Christum. Quod alio modo idipsum ita dici potest: nec sic ablactandi sunt ut creatorem numquam intelligant Christum; nec sic ablactandi ut mediatorem numquam deserant Christum.

In hac quippe non convenit huic rei similitudo materni lactis et solidi cibi, sed potius fundamenti; quia et puer quando ablactatur, ut ab alimentis infantie iam recedat, inter solidos cibos non repetit ubera que sugebat. Christus autem crucifixus et lac sugentibus et cibus est proficientibus.

Fundamentum vero ideo aptior est similitudo, quia ut perficiatur quod struitur, additur edificium, non subtrahitur fundamentum.

Que cum ita sint, o quicumque estis qui sine dubio multi estis parvuli in Christo, proficite ad solidum cibum mentis non ventris, et proficite ad separandum bonum a malo, et magis magisque inherete mediatori per quem liberemini a malo; quod non est a vobis loco separandum, sed in vobis potius est sanandum. Quisquis autem vobis dixerit: Nolite credere verum hominem Christum, aut a vero Deo corpus cuiuscumque hominis vel cuiuslibet animantis creatum, aut a vero Deo vetus testamentum datum, et si quid huiusmodi, non vobis iste cibum preparat, sed venenum.

Propter quod beatus apostolus eos alloquens qui sibi iam videbantur esse perfecti, cum se ipsum quoque dixisset imperfectum: Quotquot ergo, inquit, perfecti hoc sapiamus; et si quid aliter sapitis, hoc quoque Deus vobis revelavit.

Et ne forte incurrerent in seductores qui eos vellent a fide avertere promittendo scientiam veritatis, et hoc putarent esse quod dixit apostolus: id quoque Deus revelavit vobis, continuo subiunxit: Verumtamen in quod pervenimus, in eo ambulemus.

Si quid ergo intellexeris quod non sit contra regulam catholice fidei, ad quam velut viam que te ducat ad patriam pervenisti, et sic intellexeris ut inde dubitare omnino non debeas, adde ad edificium, noli tamen relinquere fundamentum.

Hic debent maiores docere aliquid parvulos, ut omnino Dominum Christum et se ipsis longe maiores prophetas et apostolos non dicant aliquid fuisse mentitos. Non autem solum vaniloquos et mentis seductores fabulosa et falsa garrientes, et in eis vanitatibus velut altam scientiam promittentes contra regulam fidei quam catholicam accepistis cavere debetis; verum etiam illos qui de ipsa divina mutabilitate nature vel incorporea creatura

siue creatore veraciter disputat: ut qd
dicit omino p documēta roibus certissimis
pbant: et tn ab uno dei et hoīm mediatore
conat' auertere: tanq peste insidiosiore cete
ris fugite. Tales enī sūt de qb9 dicit apls:
qa cognoscētes dm. nō sicut dm glificaue
rūt. Qd enī pdest hēre ītelligētiā verā de
īmutabili bono ei. q nō tenet p quē libe
retur a malo. Prorsus āmonitio btissimi apli
de vris cordib9 nō recedat: si qs vobis euā
gelizauerit pter qd accepistis. anathema
sit. Nō ait plus qm accepistis: sz pter qd
accepistis. Nā si illud diceret sibi ipē pīu
dicaret: q cupiebat venire ad thessalonicē
ses. ut suppleret q illorū fidei defuerūt. Sz
qui supplet qd min9 erat addit. nō qd
īerat tollit. Qui at ptergdit' fidei re
gulā: nō accedit ī via sz recedit a via.
Qd itaqz ait dns adhuc mlta habeo vo
bis dicē. sz nō potestis portare mō: adici
enda illis fuerāt q nesciebāt. nō q didi
cerāt euertēda. Et ille qdē sicut ī pristino
sermōe iā exposui potuit hoc dicē: quia
illa ipā q docuerat si vellet eis sic aperire
ut ī illo cōspicaret' ab angel'. h° īfirmitas
hūana ī q adhuc erāt ferre nō posset.
Spūal' at hō qlibz pt alterī hoīez docē
qd nouit: si pficiēdo capaciorē faciat
spūs scūs. ī quo & ipē doctor aliqd apli9
addiscē potuit ut sint ōēs docibiles dō.
qqz et int ipos spūales sūt vtiqz alijs
alij capaciores atqz meliores: ita ut qdā
illorū ad ea puenerit q nō licet hoī loq.
quā occasione vani qdē apocalypsim
pauli quā scītas nō recipit ecclie. nes
cio quib9 fabul' plenā stultissia psumpti
one finxerūt: dicētes hanc ee vn dixe
rat raptū se fuisse ī tertiū celū. et illic
audisse ieffabilia vba q nō licet hoī
loqui. Ubi si dixisset. q adhuc nō licet
hoī loqui: vtcūqz istorū tolerabil' eet auda
cia. Cū vō dixerit q nō licet hoī loqui: isti q
sūt qui hec audeant impudenter & īfeli
citer loqui. Sz iā istū sermonē hoc fi
ne cōcludā: p quē vos ee cupio sapiētes
quidē ī bono. simplices at a malo. Expl'
s. xliiij. In. xlv. de eo qd
dr. Nō eī loqt' a semetipo.
sz quecūqz audiet loquetur

Quid ē qd dns ait de spū
scō cū eū venturū ee pmitteret
et docturū discipulos eius
oēm veritatē: vl' eos deducturū ī omi ve
ritate: nō enī loqt' a semetipo. sz quecūqz
audiet loquetur. Simile enī ē hoc ei qd de se
metipo dixit: nō possū a meipo facere
qcqz. sicut audio iudico. Sz illud cū ex
ponerem9 scdm hoiez posse accipi diximus:
ut obedientiā suā qua factus ē obediens
usqz ad mortē crucis p nūciasse filius videt':
et iudiciū futurū q viuos & mortuos
iudicabit: qa hoc p id factur9 ē qd filius
hoīs ē. Pter qd dixit. pr nō iudicat qq
qm: sz oē iudiciū dedit filio. qa ī iudicio
nō forma dei q equal' ē pri nec ab im
pijs videri potest: sz forma hoīs appa
rebit q minorat9 ē modico min9 ab
āgelis. Quāuis iā ī claritate nō ī pris
tina sit humilitate ventur9: cōspicuus tn
futur9 et bonis et mal'. Hic ait & illud.
et ptatē dedit ei iudiciū facē: qm filius
hoīs est. In quib9 vbis ei9 manifestat'.
nō eā formā psentādā ee ī iudicio:
ī q cū eet nō rapinā arbitrat9 ē ee se
equalē dō. sz illā quā cū semetipz exina
nuisset accepit. Semetipz ei exinaniuit for
mā serui accipiēs: ī qua videt' etiā ad fa
ciendū iudiciū obiaz suā comēdasse cum
dixit: nō possū a meipo facē qcqz. sicut
audio iudico. Adā nāqz cui9 p vni9 hoīs
īobiaz peccatores cōstituti sūt multi: nō sic
audiuit iudicauit. qa qd audiuit puā
ricat9 ē: et a semetipo fecit malū qd fe
cit. qa nō dei volūtatē sz suā fecit. Ipē at
p cui9 vni9 hoīs obiaz iusti cōstituunt' mlti
nō solū obediēs fuit usqz ad mortē cru
cis. ī q ē viuus iudicat9 a mortuis. Sz
obedientē se pmittēs futurū ī ipo quoqz
iudicio q° ē de viuis iudicatur9 & mor
tuis: nō possū inquit a meipo facē qcqz.
sicut audio iudico. Sz nūqd de spū scō
qd dcm ē. nō enī loquitur a semetipo sed
quecūqz audiet loqt': scdz hoiez vl' scdm
assūptiōez cui9qz creature. dcm ee aude
bim9 opinari. Solus quippe ī trinitate
filius formā serui accepit. q forma illi ad
vnitatē psone coaptata ē: idest ut filius
dei et filius hoīs vn9 sit ihs xps. ne nō
trinitas sz quaternitas a nobis pdicet' qd
absit a nobis. Pter quā psonā pfco
vnū ex duabus substātijs diuinā hūana
qz cōstāte: aliqn scdz id qd de9 ē loquitur:
ut ē illud qd ait. ego & pater vnū sum9.
aliqn scdz id qd hō est: sicut ē illud. qm

pater maior me ē. Scdm qd accepim⁹
ēē ab eo dcm̄. et vn̄ nūc disputo: nō pos
sū a meipō facē qcq̄. sicut audio iudico.
In p̄sona vō sp̄s scī quō id accipiam⁹
qd ait. nō eīm loqtur a semetipō. sz q̄
cūqz audiet loqtur: cū ī ea nō sit alia
diuinitatis. alia hūanitatis ul' alteri⁹
creature cui⁹cūqz sb̄stātia: mag̃ exori
tur in difficultas. Illud eī qd sic colū
ba sp̄s scs̄ apparuit specie corpali: visio
fuit ad horā fcā atqz trāsacta: sicut
etiā qn̄ sup discip̄los veīt. vise sūt illis
lingue diuise velut ignis: q̄ et īsedit sup
vnūqēqz eoz. Cui g° dicat columbā ad
vnitatē p̄sone sp̄ui scō fuisse ciūctā:
ut ex illa et dō qa sp̄s scūs de⁹ ē. vna
sp̄s scī p̄sona constaret: hoc etiā de illo
igne cōpelletur dicē: ut itelligat nichil
hoz debē se dicē. Ista eīm q̄ de sb̄stātia
dei q̄qmō ut op⁹ erat significādā corpeis ho
minū sensib⁹ esse īnoteuit atqz trāsie
rūt. ad horā diuinit⁹ fcā sūt: de creatā ser
uiēte nō de ipā dnānte natiā: q̄ ī semā
nēs qd volt mouet: et qd vult īmutabil'
mutat. Sicut etiā vox illa de nube aures
vtiqz attigit corpales eiūqz sensū corpis
q̄ vocatur auditus: nec tn̄ ullomō credendū
ē vbū dei qd ē vnigenit⁹ fili⁹. qm̄ vbum
dr̄ sillabis sonisqz finiri: qa nec oēs sil'
sonare p̄nt cū sermo fit. sz tēp̄ nascētes
morietib⁹ ordīe suo soni q̄cūqz succedūt:
et totū qd loqtur nouissīa sillaba cōpletur.
Absit ut sic loqtur p̄r ad filiū h° ē de⁹ ad v
bū suū deū. sz h° eoz ē capē q̄tū ab hoīe
capi p̄t: ad quos lac p̄tinet nō solidus
cib⁹. Cū igitur sp̄s scs̄ nulla susceptiōe
hoīs sit hō fcūs. nlla susceptiōe angli
sit angl's fcūs. Xquō de illo ītelligēdū ē
qd dn̄s ait: nō eī loqtur a semetipō. sz q̄cūqz
audiet loqtur: Ardua q̄stio nimis. nimis
ardua. ip̄e assit sp̄s ut salt̄ sicut eā cogi
tāe possim sic loqui possim: ac sic ītelligētiā
vrām p̄ mei moduli facultate p̄ueniat. Pri⁹
itaqz nosse debetis. credē at̄ qui ītelligere
nōdū potestis ī eā sb̄a q̄ deus ē: nō qi per
corpis molē sensus locis p̄prijs distributos:
sicut ī carne mortali q̄ruicūqz aīalīū alibi ē
visus. alibi audit⁹ alibi olfcūs. p̄ totū aute
tact⁹. Absit hoc credē ī illa īcorpea īmuta
bili qz natā. Audire g° ibi et vidē idipm
ē. Dicitur et olfcūs ī dō. vn̄ dicat ap̄ls. sicut
et xp̄s dilexit nos: et tradidit semetipz pro
nobis oblatiōez et hostiā ī odorē suauitatis.
Et gustus ītelligi p̄t. scdz quē de⁹ et odit a
maricantes: nec frigidos nec calidos: sed
tepidos euomet ex ore suo. Et de⁹ xp̄s dixit:
meus cib⁹ ē ut faciā volūtatē ei⁹ q̄ me mi
sit. Est etiā tact⁹ ille diuin⁹. vn̄ dicat sp̄osa
de sp̄oso. Sinistra ei⁹ sb̄ capite meo: et dex
tera ei⁹ āplexabitur me. Nō sūt h° ī dō p̄ di
uersa corpis loca. Cū eī dicatur scire ibi sc̄
oīa. et vidē et audīe et olfacē et gustāe et
tāgē sine villa ei⁹ mutatiōe sb̄stāne: sine
ulla mole q̄ in alia p̄te maior. et ī alia
minor etiā ī sensib⁹. Pueili pectoē cogitatur
qn̄ de⁹ sic cogitatur. Nec mireis qd īeffabil'
dei sciā qua nouit oīa p̄ varios hūane locu
tiōis modos. oīm istoz corpaliū sensuū nōi
bus nūcupatur: cū et ipā mens nrā h° ē hō
īterior cui vniformiter scīri p̄ hos quīqz
veluti nūtios corpis diuisa nūtiatur: qn̄ ī
mutabilē veritatē ītelligit. eligit diligit: et
lumē vidit de q° dr̄. Erat lumē vīn. et vbū
audit de q° dr̄. In p̄ncipio erat vbū. et odorē
capit de q° dr̄. Post odorē vngētoz tuorū
curremus. et fontē bibit de q° dr̄. Apud te ē
fons vite. et tactu fruitur de q° dr̄. Michi at
adherē dō bonū est. nec a° atqz aliud. sed
vna ītelligētia tot sensuū nōib⁹ nūcupatur.
Cū g° de sp̄u scō dr̄. nō eī loqtur a semetipō
sz q̄cūqz audiet loqtur: mltomag' ibi sim
plex natā ubi verissime simplex ul' ītellige
dā ē ul' credēda. q̄ longe lateqz nām nrē
mētis excedit. Mirabil' q̄ppe ē mēs nrā
q̄ p̄cipit discēdo q̄ nesciebat: et amittit
dediscēdo qd sciebat: et veri silitudie fallu
tur. ut p̄ vero app̄bet fl̄m: et obscuritate sua
qi q̄busdā tenebris īpeditur. ne p̄ueniat ad
vm. Et idō nō est ista sb̄a verissime simplex.
cui nō h° ē esse qd nosse: p̄t eīm ēē n° nosse.
At illa diuina nō p̄t ita ēē. qa id qd habet
ē: p̄ h° nō sic hz sciaz. ut a° illi sit sciā:
quā scit aliud eēntiā q̄ est: sz vtrūqz vnū.
nec vtrūqz dicēdū est qd simplr̄ vnū ē. Sicut
hz p̄r vitā ī semetipō. n° aliud ē ipā quā
vita q̄ in illo ē: et dedit filio hr̄e vitam
ī semetipō. h° ē genuit filiū q̄ et ipse vi
ta eēt: sic itaqz dcm⁹ accipe qd de sp̄u
scō dcm̄ ē: nō eīm loqtur a semetipō sz
q̄cūqz audiet loqtur. ut ītelligam⁹ non
eū ēē a semetipō. Pater q̄ppe sol⁹ de alio
nō est. Nā et fili⁹ de p̄re nat⁹ ē: ut sp̄s
scs̄ de p̄re p̄cedit. p̄r at̄ nec nat⁹ ē de alio
nec p̄cedit. Nec idō aliq̄ disparilitas tn̄

Nlla susceptiōe au⁹ ip̄ tāte creatura sit fcūs:

sūma illa trīitate cogitacōi occurrat huā
ne. Nā et fili9 ei de q° nat9 ē: et spūs ei de
quo pcedit equal' est. Qd at illic īter sit
īter pcedē et nasci: et loqui ē q̄rendo dis
sere et temerariū cū diffiniēis diffinie:
qa et h°. et mēti utrūqz cōprehēdē. et si
qd forte mēs īquit cōprehēderit: ligue
difficillimū ē explicāe: q̄ntuslibz p̄sit
doctor. q̄ntuslibz assit auditor. Non enī
loqt' a semetipo qa nō ē a semetipo: sz
q̄cūqz audiet loqtur. ab illo audiet a q°
pcedit: a q°. illi ē eentia ab illo sciā:
ab illo igit' audiētia q̄ nichil ē a° q̄ sciā.
Nec moueat qd vbū futi tpis positū est:
nec enī dcm̄ ē q̄cūqz audiuit aut q̄cūqz
audit. sz q̄cūqz audiet loqt'. Illa q̄ppe au
dientia sempiterna ē: qa sempitna sciā.
In eo at qd sempiternū ē sine inicio et si
ne fine: cuiuslibz vbū tpis ponat' siue
pteriti siue pn̄tis siue futuri: nō mēdacit
ponit'. Quāuis enī nā illa īmūbil' et in
effabil' nō recipiat fuit et erit sz tm̄ ē:
ipa enī veracit' est qa mutari nō pt. et
idō illi tm̄ cōueneat dicē ego sū q̄ sum:
et dices filys isrl' q̄ ē misit me ad vos.
tn̄ pp mutabilitatē tpm ī q̄b9 v'satur
nr̄a mortalitas et nr̄a mutablitas: nō
mēdaciter dicim9 fuit et erit: fuit ī pte
ritis sclis. et ī pn̄tib9 et eit ī futuris. Fuit
qa nūq̄ defuit. erit qa nūq̄ deeit. ē qa sp̄
est. Neqz ei velut qa iā nō sit cū pteritis
occidit: aut cū pn̄tib9 velut q̄ nō maneat
labit': aut cū futuris veluti q̄ nō fuerat
oriet'. Proīn cū scdm̄ volumina tpm locucō
huāna variat' q̄ p nulla deeē potuit: aut
pt' q̄ poteit tpa vera de illo dicūt' cuiusli
bet tpis verba. Sp̄ itaqz audit sp̄s scūs
qa sp̄ scit: g° et sciuit et scit et sciet. ac
p hoc et audiuit et audit. et audiet: qa
sicut iā diximus h°. ē illi audire qd scire:
et scire illi h°. ē qd esse. Ab illo igit' audi
uit audit audiet a q°. ē. ab illo ē a quo
pcedit. Hic aliqs forsitan q̄rat utrū et
a filio pcedit sp̄s scs: fili9 enī soli9 pris
ē fili9: et pr̄ soli9 fily ē pr̄: sp̄s scūs nō
ē vni9 eorū sp̄s sz āborū. Habes ipm̄ dnm̄
dicētē. Non enī vos estis q̄ loqmī: sz sp̄s
pris vri qui loqtur ī vobis. Habes et
aplm̄. Misit de9 sp̄m fily sui ī corda vr̄a.
Nunqd duo sūt ali9 pris ali9 fily. Absit.
Vnū eī corp9 cū vocaret eccliā: mox
q̄z addidit et vn9 sp̄s. Et vide quō illic

īpleat trinitatē. sicut vocati estis īquit ī
vna spe vocatiōis vr̄e: vn9 dn̄s h̄ vtiqz
xp̄m ītelligi voluit. restat ut eciā prēm
nōinet. Seqt' g°. vna fides. vnū baptis
ma: vn9 de9 et pr̄ oīm. q̄ sup oēs ē et
ī oībus. Cū g° sicut vn9 pr̄ et vn9 dn̄s
id ē fili9: ita sit vn9 sp̄us pfcō āborū
ē. qn̄ quidē ipē dicat: ihs xp̄s sp̄us pris
vri q̄ loquitur ī vobis: et dicat aplus
misit de9 sp̄m fily sui ī corda nr̄a. Ha
bes et alio loco eūdē aplm̄ dicētē: si at
sp̄s eius q̄ suscitauit ihm̄ ex mortuis
hītat ī vobis. Hic vtiqz sp̄m pris ītel
ligi voluit: de q° tn̄ alio loco dicat. Q̄sqs
at sp̄m xp̄i nō hz hic nō ē eius: et mul
ta alia sūt testiōnia q̄b9 hoc euidēter
ōnditur et pris et fily ēē sp̄m q̄ ī tri
nitate dr̄ sp̄us scūs. Nec ob aliud existio
ipm̄ pp̄e vocari sp̄m scm̄: cū eciā si de sin
gul' īterrogem': nō possum9 nisi prēz et fi
liū sp̄m dicē qm̄ sp̄s ē deus. id ē nō cor
pus ē de9 sz sp̄s. Qd g° cōiter vocat' et
singuli h°. pp̄e vocari oportuit eū q̄ nō
ē vn9 eorū sz ī quo cōitas appet āborū. Cur
g° nō credam9 q̄ eciā de filio pcedit sp̄s scs:
cū fily quoqz ipē sit sp̄s. Si eī nō ab eo
pcedēt. nō p9 resurrcōnē se repn̄tās disci
pul' suis īsufflasset dicēs. Accipite sp̄m
scm̄. Qd eīa° significauit illa īsufflacio: nisi
qd pcedit sp̄s scs et de ipō. Ad h° ptinet et
illud qd de muliere q̄ fluxū sanguis paciēba
tur dcm̄ ē. Tetigit me aliqs. ego enī sensi
vtutē de me exisse. Nā vtutis noīe appel
lari eciā sp̄m scm̄ et eo loco clarū ē. ubi
āglis dīcēte maria. quō fiet istud qm̄ virū
nō cognosco: rn̄dit sp̄s scs supueiet ī te. et
vtus altissimi obūbrabit tibi. Et ipē dn̄s
pmittēs eīs discipul' ait: vos sedete ī ci
uitate quousqz īduamī vtute ex alto. Et
iterū accipietis īquit vtutē sp̄s sci superueni
entē ī vos: et eritis m̄ testes. De hac vtu
te credend9 ē dicē euāg̃ta. vtus de illo exibat.
et sanabat. Si g° et de prē et de filio
pcedit sp̄s scs: cur fili9 dixit de prē pce
dit: Cur putas. nisi q̄admodū solz ad eū
referre: et qd ipi9 ē de q°. et ipē est: Vn
illud ē qd ait. mea doctina nō ē mea:
sz ei9 q̄ misit me. Si igit' ītelligitur h̄
ei9 doctina. quā tn̄ dixit nō suā sz pris:
q̄nto magis illic ītelligēd9 ē. et de ipō p
cedē sp̄s scūs. ubi sic ait. De prē pcedit:
ut nō dicēt de me nō pcedit. A quo eī

hz fili⁹ ut sit deus. ē ei de dō deus: ab illo
hz utiq; ut etiā de illo pcedat sps. ac p h°
sps scūs ut etiā de filio pcedat sic̄ pcedit
de p̄re ab ipo hz p̄re. Hic utcūq; etiā illud
itelligit̄ q̄tū a talib; q̄les nos sum⁹ itelligi
pt: cur nō dicat̄ nat⁹ ēē sz poci⁹ pcedere
sps scūs: qm̄ et si et ipe fili⁹ dicet̄ abor
utiq; fili⁹ dicet̄. qd absurdissimū ē. Fili⁹
quippe nll̄s ē duor: nͥ p̄ris ⁊ m̄ris. Absit āt
ut īter deū et p̄rez et dm̄ filiū tl̄e aliqd sus
picem̄: qa nec fili⁹ hoim sil̄ et ex p̄re et
ex m̄re pcedit. et tn̄ in hāc lucē pcedit ex
m̄re. nō tūc pcedit ex p̄re. Sps āt scūs non
de p̄re pcedit ī filiū. et de filio pcedit ad
scificādā c̄aturā: sz sil̄ de utroq; pcedit
q̄uis h° filio p̄r dederit: ut q̄admodū de
se ita quoq; de illo pcedat. Neq; ei possum⁹
dicē qd nō sit vita sps scūs: cū vita pater
vita sit fili⁹ ac p hoc sicut p̄r cū hz vitā
ī semetipo dedit etiā filio h̄re vitā ī sem;
ipo: sic ei dedit vitā pcedē de illo. sicut
pcedit et de ipo. Sequit̄ āt v̄ba dn̄i di
cētis: et q̄ v̄tura sūt āñūtiabit vobis.
Ille me clarificabit qa de meo accipiet et
āñūciabit vob. Sz qa ista iā plixa sunt
ī aliū sῑ differēda sermonē. Expliat ō xlv.
Inci. xlvi. de sequētib⁹ ipius capli.

Cum pmittet dn̄s v̄turū
spm scm̄: docebit vos īqt
oēm v̄itatē. ul' qd ī nō
null' codiab⁹ legit̄: dedu
cet vos ī omū v̄itatē. No
ei loqt̄ a semetipo: sz q̄cū
q; audiet loquet. De qb⁹ ewāgelias v̄bis
iā qd donauit dn̄s disputauim⁹: nūc ea q̄
sequūt̄ attendite. Et q̄ ventura sūt īqt
āñūtiabit vob. Neq; h̄ ē qm̄ planū est
īmorādū. Nichil ei hz q̄stiois cui⁹ a no
bis exposicō flagitet̄. Sz qd adiūgit. il
le me clarificabit. qa de meo accipiet et
āñūtiabit vob: nō negligēter ē tn̄seun
dū. Qd ei ait ille me clarificabit: pt īn
telligi qa diffūdendo ī credētiū cordib⁹
caritatē spūales q; faciendo declabit eis.
quō p̄ri fili⁹ eēt equal' q̄ scdz carnem
p⁹us tm̄mō nouerāt: et hoīez sicut hoīes
cogitabāt. ul' certe qa p ipaz caritatem
fiducia repleti et timore depulso āñū
tiauerūt hoīb; xp̄m. ac sic ei⁹ fama
diffusa ē toto orbe t̄raz: ut sic dixerit
ille me clarificabit tq̄ dicēt. ille vobis
auferat tīorē et dabit amorē: q° me ar

dētius p̄dicātes glē mee p totū mūdū da
bitis odorē. cōmēdabitis h̄orē. Qd enī fu
ri fuerūt de spū scō: h° eūdē spm dixit eē
factūrū. q̄le ē etiā illud. nō ei vos estis q̄
loqmī: sz spus p̄ris v̄ri q̄ loqt̄ in vob. Ver
bū quippe grecū qd ē doxasi, ali⁹ clarifica
bit ali⁹ gl'ificabit latinū īterp̄tes ī sua q̄
q; tn̄slatiōē posuerūt: qm̄ ipa q̄ g̃ce dr̄
doxa vn̄ dcm̄ ē v̄bū doxasi. et claritas īter
p̄tat̄ et gl'a. Gl'a naq; fit q̄sq; clar⁹ et
claritate gl'osus: ac p h° qd utroq; v̄bo sig
ficat̄ id ipm̄ ē. Hic āt definiūt āntiq̄ la
tine ligue clarissimi auctōres: gl'a ē freq̄ns
de aliq° fama cū laude q̄ cū h° ī mūdo est
fc̄a de xp̄o. nō xp̄o credēda ē magnū aliqd
cōtulisse sz mūdo. Bonū ei laudare nō lau
dato sz laudātib; pdest. Est etiā fl'a gl'a
qn̄ laudātes errore fallūt̄: siue ī rebus siue
ī hoīb⁹. fallūt̄ ī reb⁹ qn̄ putāt id bo^m eē qd ma
lū ē. ī hoīb⁹ āt qn̄ putāt eū bonū eē q̄ malus ē
ī utisq; v° qn̄ ⁊ id qd ē viciū v̄tu⁹ putat̄ ⁊ ipe q̄ laudat̄
nō hz qd putat̄. siue sit bon⁹ siue sit mal⁹.
Donare q̄ppe res suas hystrioib⁹ viciū est
īmane nō virt⁹: et scis de talib⁹ quam
sit freq̄ns fama cū laude. qa sicut sc̄ptū
ē. laudat̄ pccōr ī desideriys aīe sue: et
q̄ īiq̄ gerit b̄ndicat̄. Hy laudatōres non
fallūtur ī hoīb; sz ī reb⁹. Malū ē enī qd
bonū eē credūt. Illi āt q̄ hoc male larg
tiois vicio viciosi sūt: tales utiq; sūt q̄
les eos hy qui laudāt nō suspicāt̄ eē.
sz cernūt. Porro si se q̄sq̄ iustū fingat
et nō sit: sz totū q̄cq̄t corā hoīb⁹ laudabilē
agē videt̄. nō agat p dum h° ē p v̄ra
iusticiā: sz solū q̄rat et diligat ab hoīb⁹
gl'az. illiat ap^d q̄s freq̄ns ē ei⁹ fama cum
laude: nō eū putēt nisi p deū laudabilē
viuē nō fallūtur ī re. sz fallūt̄ ī hoīe. Qd
enī bonū eē credūt ē bonū: sz quē bonū eē
credūt nō est bon⁹. Qd si putet v̄bi g̃ra bo
nū. arciū p̄icia magicaz. et dū q̄sq; pa
triā liberasse eisdē q̄s oīno nescīt artibus
credit̄: freq̄ntē cū laude famā q̄ gl'a defi
nita ē apud hoīes ī ipos cōseq̄tur. errāt
ī utroq; q̄ laudāt. et ī re falz qa qd malū
ē bonū putāt et ī hoīe q̄ nō ē qd putant.
Vna p falsa ē in hys t̄bz g̃rib⁹ gl'a.
Cū āt de aliq° p deū et p deū iusto h° est
v̄itatē iusto: cā ipi⁹ iusticie freq̄ns ē fama
cū laude: v̄a quidē gl'a ē. nō tn̄ ea credendū
ē b̄tificari iustū. sz laudātib⁹ g̃tulādū ē:
q̄ r̄cte iudicāt et diligūt iustū. Extonigis

g°. dn̄s xp̄s. nō sibi s; eis p̄fuit glā sua.
qbz p̄fuit morte sua. Sz nō ē va ei9 ap°
hēticos glā: apud q̄s tn̄ freq̄nter famam
videt hr̄e cū laude. Nō ē hec vea glā qa
ī vtq3 fallūt. Nā et bonū putat ēē qd' bo
nū nō est: et xp̄m putat ēē qd' xp̄s nō est.
Vnigeitū ēi filiū eq̄lē nō ēē gigneti. non
ē bonū. Vnigeitū dei filiū hoiez vm̄ ēē nō
deū nō est bonū. Veitatis carnē nō ēē vēaz
carnē nō est bonū. Horū triū q̄ dixi. p̄mū
sentiūt arriani. scdz fotiniani. tciū mani
chei. Sz qa et eoz nichil ē bonū et xp̄s nich'
ē eoz. ī vtq3 fallūt nec dnt verā glaz xp̄o:
q̄uis apud eos ēē videat cū laude freq̄ns
fama de xp̄o. Et oms p̄rsus hēticos com
meōrāe nimis lōgū ē q̄ de xp°nō rcē sentiūt:
idō errāt. qa et bonus reb9 ac mal' nō vni
sentiūt. Pagani ēt qm̄ sūt xp̄i plimi lau
datōēs. et ipi ī vtq3 fallūt q̄ nō scdz vita
tē dei: s; poci9 scdz suā suspicōez dicūt eū
fuisse hoiez magū. Xp̄ianos velut ip̄itos
vitupant: xp̄m āt velut magū laudāt. ac
sic p̄dūt qd' amāt. xp̄m vō nō amāt qm̄
qd' nō erat xp̄s h° amāt. Idō ergo ī vtq3
fallūt qa et magū ēē malū ē: et magus
nō fuit xp̄s. qa bon9 ē. Qua p̄p de hys nichil
hoc loco dicēdū ē q̄ xp̄m vitupant aut
blasphemāt: qa de glā ei9 loquim qua
ē glificat9 ī mūdo: nō eū glificauit sp̄s
scūs vāglā: ñ in ecc̄ia catholica. Alibi ēni
id ē vl' apud hēticos. vl' ap° q̄sdā paga
nos. vea ei9 ī terris glā nō p̄t ēē: sed ubi
videt ēē freq̄ns de illo fama cū laude. Ve
ra g° ei9 glā ī ecc̄ia catholica sic' p̄ p̄phaz
cātat. Exaltāe sup celos de9. et sup oēm
trā glā tua. Qa itaq3 p9 ei9 exaltatiōem
ventur9 eāt sp̄us scūs et eū glorificaturus
h° sacer psalm9 h° ip̄e vnigēit9 p̄misit
venturū qd' videm9 īpletū. Qd' āt ait de meo
accipiet et ānūtiabit vobis: catholicis au
dite auribz. catholicis p̄cipite mētibus.
Nō ē p̄ptea sic' q̄dā hētici putauerūt mioz
ē filio sp̄s scs. q̄i fili9 accipiat a p̄re: et sp̄s
scūs a filio q̄busdā gradib9 natāz. Absit
hoc crede. Absit h° crede. Absit a xp̄ianis
cordib9 cogitāe. Deniq3 cōtinuo soluit ip̄e
q̄stionē: et cur h° dixerit explanauit. Oia
inquit q̄ hz p̄r mea sūt: p̄ptea dixi qa de
meo accipiet. et ānūtiabit vobis. Qd' vul
tis āplius? Ergo de p̄re accipit sp̄s scūs
vn̄ accipit fili9: qa ī hac tnitate de p̄re
nat9 ē fili9 de p̄re p̄cedit sp̄s scs. Cui āt
de nullo nat9 sit: de nullo p̄cedit. p̄r ē sol9.
Quō āt dixerit vnigēit9 fili9 oia q̄ hz p̄r
mea sūt: qa vtiq3 nō sit q̄admodū dām
ē illi filio nō vnigēito: s; ex duob9 ma
iori. tu mecū es sp̄ et oia mea tua sūt: eo
loco si dn̄s voluerit diligēti cōsideātiōe
tractabit ubi d' vnigēit9 p̄ri: et mea oia tua sūt.
et tua mea sūt: ut h' iste sermo claudat qm̄
q̄ sequit a° poscat q' differat exordiū.

Expl' tr. xlvi. In. xlvij. de eo qd' d' modi
cū et iā nō videbitis me et itm̄ modicū
et videbitis me. qa vado ad p̄rez.

Hec dn̄i v̄ba ubi ait. modi
cū et iā nō videbitis me:
et iter modicū et videbitis
me. et qa vado ad p̄rem:
ita obscura erāt discipulis
anteq̄ id qd' dicit eēt īpletū:
ut q̄rentes iter se qd eēt qd' dicēt omīo se
nescire fatent. Seq̄t enī ewā. Dixerūt
g° ex discipulis ei9 adinuicē. Qd ē h° qd'
dicit nob' modicū et nō videbitis me. et i
terū modicū et videbitis me. et qa vado ad
p̄rez. Dicebāt g°. Qd ē hoc qd' dicit modi
cū? Nescim9 qd loq̄t. Hoc ēi qd' eos mo
uebat. qa dixit modicū et nō videbitis me:
et iter modicū et videbitis me. Nā ī p̄re
cedētib9 qa nō dixerat modicū: s; dixerat
ad p̄rez vado et iā nō videbitis me. tāq̄
a p̄te ill' vis9 ē locut9. nec vit' se de h°
aliqd q̄sierūt. Nūc g° qd' ill' obscurū fuit
tūc et mox maifestū ē: iā nob' vtiq3 ma
nifestū ē. p9 paululū ēi pass9 ē. et non
viderūt eū. Rurs9 p9 paululū r̄surrexit
et viderūt eū. Illud āt qd' ait. iā nō vide
bitis me: qa isto v̄bo idē iā hoc ītelligi
voluit qd' eū vlteri9 nō videret: ibi expo
suim9 quō accipiendū sit ubi dixit. de
iusticia arguit mūdū sp̄s scūs: qa ad
p̄rem vado et iā nō videbitis me. qa sa
licet mortalē xp̄m vlteri9 nō videret. Cog
nouit āt ih̄s sic' seq̄ns ewāta dicit: quia
volebat eū īterrogāe et dixit eis. De h°
q̄ritis iter vos qa dixi modicū et nō vi
debitis me: et iter modicū et videbitis
me. Amē amē dico vobis. qa plorabitis
et flebitis vos: mūd9 āt gaudebit. Vos
āt cōtristabimī. s; tristicia v̄ra ī gaudiū
erit. Et hoc sic accipi p̄t qa cōtristati
sūt discipli de morte dn̄i et cōfestim
de resurrectiōne letati: mūd9 āt q° noīe
significati sūt inimici a q̄b9 occis9 ē xp̄s:

tunc utique letati sunt occiso xpo qn sunt discipli
contristati. Mundi quippe noie malicia pt
huiusmoi intelligi: id e hoim mundi huius amatorum.
Unde iacobus aplus i epla sua dicit. Quicunque
qz voluerit ~~voluerit~~ amicus esse scli huius.
inimicus dei constituetur. Cuius inimicus dei
fcm e: ut nec unigenito pceretur. Deinde sb
iungit et dicit. Mulier cum parturit tristicia
habz qa venit hora eius: cum at pepererit puerum
iam non meminit pressure pp gaudium. qa na
tus e ho in mundum. Et vos igitur nunc qde
tristicia habetis: iterum at videbo vos et gau
debit cor vrm et gaudium vrm neo tollet
a vobis. Nec ista similitudo ad intelligendum
videtur ee difficil: qm comparatio eius i pmptu
e eode ipo exponente cur dicta sit. Parturi
tio quippe tristicie ptus at gaudio comparatur.
qd tunc maius ee consuevit qn non puella sed
puer nascitur. Qd vo ait gaudium vrm ne
mo tollet a vobis. qa gaudium iporum est
ipe ihs significatum e qd ait aplus: xps resur
gens a mortuis iam non moritur et mors ei
ultra non dnabitur. Huc usqz i isto ewangelii
caplo. un hodie disputamus velut facili in
tellcu oia concurrerunt: agiorum nccia e in
hiis q sequuntur intentio. Qd e enim qd ait.
et i illo die me non rogabitis quicqz. Hoc
verbum qd e rogare non solum petere: vim etiam in
terrogare significat. Et grecum ewangelium unde hoc
translatum e tale habz vbum qd utrumqz possit intel
ligi: ut hec ambiguitas non in solvatur qinimo et
si solvetur non ideo nulla qstio remanet. Dnm
eni xpm postea q resurrexit et interrogatum
legimus et rogatum. Nam interrogatus e a disci
pul ascensurus i celum: qn pntaret et qn reg
num eet israel. Cum vo iam eet i celo. rogatus
e a sco stephano ut spm eius acciperet. Et
qs audeat vel dicere i celo sedentem xpm roga
dum non ee. et i tra manentem rogandum fuisse.
Rogandum non ee immortale. rogari debuisse
mortalem. Immo karmi rogemus eum ut no
dum qstionis huius ipe dissolvat: lucendo i cor
dibus nris ad videndum q dicat. Puto eni qd ait.
iterum at videbo vos et gaudebit cor vrm.
et gaudium vrm neo tollet a vobis: non ad
illud tps ee referendum q resurrexit eis qz
suam carnem cernendam tangendamqz monstra
vit. sz potius ad illud unde iam dixerat. q
diligit me diligetur a patre meo: et ego di
ligam eum et manifestabo meipsum illi. Iam qppe
resurrexerat. iam se illis i carne monstrave
rat: iam sedebat ad dexteram pris. qn dice

bat idem ipe aplus iohes cuius hoc ewangelium e in
epla sua. dilectissimi nunc filii dei sumus
et nondum apparuit qd erimus: scimus qa cum ma
nifestum fuerit. similes ei erimus qm videbimus
eum sicuti e. Ista visio non vite huius e sed
future: non tpalis sz eterne. Hec e at vita
eterna dicente ipa vita. ut cognoscant te inqt
unum vm deum: et q misisti ihm xpm. De
hac visione et cognitione dicit aplus. Videmus
nunc p speculum i enigmate: tunc at facie ad
faciem. nunc scio ex pte tunc ~~autem~~ cognoscam si
cut et cognitus sum. Hunc totius laboris sui fructum
eccla nunc parturit desiderando. tunc e pari
tura cernendo. Parturit gignendo gemendo.
paritura letando: parturit orando. paritura lau
dando. et ideo masculum qm ad istum fructum con
templacionis cuncta officia referuntur actionis.
Solus enim e liber qa pp se appetitur et non
refertur ad aliud. huic servit actio. Ad hunc eni
refertur quicquid bn agitur: qa pp hunc agitur ipe
at non pp aliud. sz pp ipm tenetur et habetur.
Ibi ergo finis q sufficiat nob. et nus igitur erit.
Neqz eni nobis sufficiat finis: in cuius nullus
e finis. Hoc inspiratum erat philippo qndo
dixit. Dne ondE nob patrem et sufficiat nobis.
In qua ondsione se pmisit et filius dicens.
Non credis qa ego i patre et pr i me est.
De hoc itaqz qd sufficiat nob rationabiliter audium
mus. gaudium vrm nemo tollet a vobis. Ex
hiis et q supius dca sunt melius existimo intelligi.
modicum et iam non videbitis me: et iterum
modicum et videbitis me. Modicum eni e hoc to
tum spacium: quo pns pvolat sclm. Unde dixit idem
ewangelista i epla sua. Novissima hora e. Ideo
namqz addidit. qa vado ad patrem: qd ad pri
orem similiqz referendum e ubi ait. modicum
et iam non videbitis me: non ad posteriorem
ubi ait. et iterum modicum et videbitis me.
Eundo quippe ad patrem facturus erat ut non eum
viderent: ac p hoc non ideo dcm e qa fuerat
moriturus. et donec resurgeret ab eorum as
pectibus recessurus: sz qd eet iturus ad patrem
qd fecit postea quam resurrexerit. et cum eis
xl dies conversatus ascendit i celum. Il
lis ergo ait. modicum et iam non videbitis me:
q eum tunc corporaliter videbant. qa iturus erat
ad patrem. et eum deinceps mortalem visuri
non erant: qualem cum ista loqueretur videbant. Qd
vo addidit. et iterum modicum et videbitis
me: universe pmisit eccle. sicut universe
se pmisit. Ecce ego vobiscum sum: usqz in
consummationem scli. Non tardat dns pmissum

modicū et videbim9 eū: ubi iā n'. rogem9. nichil iterrogem9. qa nichil iītrogādū re maebit. et n'. qrendū latebit. Hoc modicū loqui nobis videt'. qm adhuc agit'. cū finitū fuerit tūc sentiem9 q̄ modicū fuerit. Nō g°. sit gaudiū nr̄m q̄le hʒ mūdus de q°. dcm̄ ē mūd9 aūt gaudebit: n'. tn̄ ī hui9 desiderii pturitiōis sine gaudio trstes sum9. ſʒ sicut ait apls. Spe gaudētes. ī tribulatiōe pacietes: qa ⁊ ipa pturiens cui copati sum9 pl9 gaudet de mox futura ple. quā tristis ē de p̄nti doloē. Sʒ hui9 sermōis. iste sit finis. Hnt eī q̄stionē molestissimā q̄ sequūt'. nec breuitate coartāda sūt: ut possint cōmodi9 si dn̄s volueit explicari. Explic'. s̄mo xlvii.

Inc. xlviii. de eo ubi d'. Si quid peticritis p̄rem in noīe meo dabit vobis

D Omini v̄ba nūc ista tr̄ctanda sūt. Amē amē dico vob': si q̄d peteitis p̄rē ī noīe meo dabit vobis. Iā dcm̄ ē ī supiorib9 hui9 dn̄ica sermōis ptib9 pp eos q̄ nō nlla petūt a p̄re ī xpi noīe nec accipiūt: nec peti ī noīe saluatoīs q̄cq̄d petit' cōn racionē salutis. Nō eīn sonū lr̄az ac sillabaz. ſʒ q̄d son9 ipe significat ⁊ q̄d eo sono rc̄e ac veraciter itelligit': h°. accipiēdū ē se dicē cū dicat ī noīe meo. Vn̄ q̄ h°. sentit de xpō q̄d nō est de vnico dei filio sentiēdū: nō petit ī ei9 noīe ⁊ si nō taceat lr̄is ac sillabis xpm̄. qm̄ ī ei9 noīe petit q̄ cogitat cū petit. Qui vō q̄d ē de illo sentiēdū sentit: ipe ī noīe ei9 petit ⁊ accipit q̄d petit: si nō cōn suā salutē sēpiternam petit: accipit aūt qn̄ debet accipe. Quedā eīn nō negāt'. ſʒ ut cōgruo dent' tpe differūt'. Itē sane itelligēdū ē q̄d ait dabit vobis: ut ea bn̄ficia significata sciāt' hys vbis q̄ ad eos q̄ petūt ppe ptinēt. Exaudiūtur q̄ppe oīs sc̄i pro seipis. nō aūt p oībus exaudiūt' ul' amicis ul' inimicis ul' q̄buslibʒ alys: qa nō utcūq̄ dcm̄ ē dabit'. ſʒ dabit' vobis. Vsq̄ mō nō petistis q̄cq̄ iqt ī noīe meo: petite et accipietis ut gaudiū vr̄m sit plenū. Hoc q̄d dicat gaudiū plenū pfc̄o nō carnale ſʒ sp̄uale gaudiū ē: et qn̄ tātū erit ut aliq̄d ei iā nō sit addendū. procul dubio tūc erit plenū. Quicq̄d g°. petitur q̄d ptineat ad h'. gaudiū consequēdū: h°. est ī noīe xpi petendū. si diuinā itelligim9 grāz. si vē btām poscim9 vitā. Quicq̄d aūt aliud petit' nichil petitur. nō qa nlla res oīno est: ſʒ qa in tāte rei cōpatiōe q̄cq̄d alr̄ cōcupiscit' nichil ē. Neq̄ eīn p̄rsus nlla res ē homo. de q°. aūt apls. Qui se putat aliq̄d eē cū nichil sit ī cōpatiōe q̄ppe sp̄ual' hoīs q̄ scit grā dei se eē q̄d est: q̄sq̄s vana p̄sumit nichil ē. Etiā sic g°. rc̄e itelligi pt. Amē amē dico vobis. si q̄d peteitis p̄rē ī noīe meo dabit vobis: ut h°. q̄d ait. si q̄d nō q̄dlibʒ itelligatur'. ſʒ aliq̄d q̄d ī btē vite cōpatiōe sit: nichil. Et q̄d seq̄t' usq̄ mō nō petistis q̄cq̄ ī noīe meo. duob9 mod' itelligi pt. ul' qa nō ī noīe meo petistis: q̄d nomē nō sicut cognoscēdū ē cognouistis: ul' non petistis q̄cq̄. qm̄ ī cōpatiōe rei quā petē debuistis: p nichilo hn̄dū ē q̄d petistis. Vt igit' in ei9 noīe nō nichil ſʒ gaudiū plenū petat: qm̄ si q̄d aliud petit idē aliq̄d nichil ē. exortat' dicēs. Petite et accipietis ut gaudiū vr̄m sit plenū: id ē h°. ī noīe meo petite ut gaudiū vr̄m plenū sit et accipietis. Isto eī bono in petendo pseuerātes sc̄os suos neq̄q̄ mia diuina fraudauit. Hec iqt ī puñbys locut9 sū vobis. venit hora cū iā nō ī puñbys loqr vobis: ſʒ palā de p̄re anūtiabo vob'. Possem dicē hāc de q̄ loq̄t' horā futurū oportē sc̄lm itelligi: ubi videbim9 palā q̄d bt̄s paul9 dicat facie ad faciē. ut q̄d ait. Hec ī puñbys locut9 sū vob' h°. sit q̄d ab eodē aplo dcm̄ ē: videmus nūc p spec'lm ī enigmate. anūtiabo aūt vobis qa p filiū p̄r videbit': iuxta illud q̄d alibi ait. Neq̄ p̄rem q̄s cognoscit nisi fili9: et cui voluerit fili9 reuelare. Sʒ istū sensū videt' ipedire q̄d seq̄tur. In illo die ī nomīe meo petetis. In futō eīn sc̄lō cū puenerim9 ad regnū. ubi siles ei erimus qm̄ videbim9 eū sicuti ē: q̄d petituri sumus: qn̄ satiabit' ī boīs desideriū nr̄m: Vn̄ et ī alio psalmo dr̄. Satiabor dū manifestabit' glā tua. Petitio nāq̄ alicui9 ē indigētie q̄ ibi nlla erit: ubi h°. satietas erit. Relinq̄t' itaq̄ q̄tū sape valeo. ut itelligat' ihs discip'los suos de carnalibʒ ul' aīalib9 se sp̄uales pmisisse futurū: q̄uis nōdū tles q̄les erim9 qn̄ sp̄uale etiā corp9 hēm9: ſʒ q̄lis erat q̄ dicebat sapientiā loquimur iter pfc̄os. et nō potui vobis loqui q̄si sp̄ualibʒ ſʒ q̄i carnalibus:

148

et nō spm̄ h⁹ mūdi accepim⁹: sȝ spm̄ q̇
ex deo est. ut sciam⁹ q̄ a dō donata sut
nobis q̄ et loq̄mur nō in sapie hūane doctis
vb̄: sȝ docti spū spūalibȝ spūalia cōpantes
Aīalis at homo nō pcipit q̄ sut spūs dei.
Nō itaqȝ pcipiēs q̄ sut spūs dei hō aīal.
sic audit q̄uiqȝ audit de dei natura: ut
aliud q̄ corp⁹ cogitaē nō possit q̄libet
āplissimū ul' imēsū. q̄libȝ lucidū ac
speciosū: corp⁹ tn̄ idō pūbia illi sut q̄
cūqȝ dcā sapie de icorpea imutabili qȝ
sb̄stātia: nō q̄ ea tāq̄ pūbia deputat. sȝ
q̇a sic cogitat quō qui pūbia solet audi
re neqȝ itellige. Cū vō spūal' cepit ōia
diiudicaē ipē at a nemie diiudicai:
etiā si i hac vita adhuc velut p specl'm
ex pte pcipit. tn̄ nō ullo corpis sensu.
nō ulla ymagiaria cogitatiōe q̄ capit
aut fingit q̄lescūqȝ silitudiēs corpm:
sȝ mētis ētissima itelligētia dm̄ nō corp⁹
eē sȝ spm̄. ita palā de pr̄e ānūtiate fi
lio: ut eiusdē sb̄stantie cōspiciat' ⁊ ipē
q̇ ānūtiat. Tūc i ei⁹ noīe petūt q̇ petūt:
q̇a i sō lo ei⁹ noīe nō a° q̄ … res ipā ē.
q̄ h° noīe vocat' itelligūt. Nec aīmū va
nitate ul' īfirmitate cōfingūt: tāq̄ in
alio loco prēm. i alio filiū an̄ prēz stāte
et p nob' rogantē: spacia sua q̄qȝ ābor
occupātib⁹ mobilib⁹ ⁊ vbū ad eū cu⁹
ē vbū facē v̄ba p nob' iteruallo iterposi
to. iter os loq̄tis ⁊ auriclas audiētis:
⁊ alia tlia q̄ sibi aīales ideqȝ carles i
cordib⁹ fabricātur. Nēqd ei tale spūa
lib⁹ de dō cogitātib⁹ ex corpm cōsuetu
dine occurrit: negādo atqȝ respuēdo tāq̄
iportunas muscas ab iteriorib⁹ ocl'is abi
gūt. et sinceitati ei⁹ lucis acqēscūt q̄
teste ac iudice has ipās ymagiēs corpm
suis iternis aspectib⁹ irruētes: falsas
oīno eē cōuicūt. Hy pnt utcūqȝ cogitaē
dm̄m nr̄m ihm̄ xp̄m. i q̄tū hō est p nobis
iterpellaē prēm: i q̄tū at deus ē ⁊ nos
exaudie cū pr̄e. Qd ei sigficasse arbitror
ubi ait. et nō dico vobis: q̇a ego rogabo
prēm de vobis. Ad h° quippe ītuēdū quō
nō rogat prēm fili⁹. sȝ simul exaudiūt
rogātes pr̄ et fili⁹. nisi spūal' ocl's mētis
ascendit. Ipē eñ pr̄ inq̇t amat vos: q̇a
vos me amastis. Idō amat ille q̇a nos
amam⁹: an potius q̇a ille amat. ideo
nos amam⁹: Ex ep̄la sua ewā̄ta idē ipē
rn̄deat. Nos diligim⁹ iquit. q̇a ipē pior

dilexit nos. Hinc g° fc̄m ē ut diligēmus
q̇a dilecti sum⁹: prorsus donū dei ē dilige
deū. Ipē ut diliget' dedit. q̄ nō dilcūs di
lexit. Displicētes amati sum⁹ ut eēt i
nobis vn̄ placem⁹. Nō ei amaēm⁹ filiū:
nisi amaēm⁹ prēm. Amat nos pr̄. quia
nos amam⁹ filiū: cū a pr̄e et filio ac
cepim⁹. ut prēz amem⁹ et filiū. Diffu
dit eñ caritatē i cordib⁹ nr̄is ābor spūs:
p quē spm̄ et prēz amam⁹ et filiū. et
quē spm̄ cū pr̄e amam⁹ et filio. Amorē
itaqȝ nr̄m piū q° colim⁹ dm̄ fecit de⁹ et vid'
q̇a bonū ē. Ideo quippe amauit ipē quod
fecit. sȝ nō in nobis faceēt qd' amaēt: ni
si an̄q̄ id faceēt nos amaēt. Et credidis
tis iquit q̇a ego a dō exiui: exiui a pr̄e
et veni i mūdū. itm̄ relinq° mūdū ⁊ va
do ad prēz. Plane credim⁹. Neqȝ ei ꝑtea
debȝ icredibile videi. q̇a sic ad mūdū ve
niēs exiyt a pr̄e ut nō desereēt prēz: et s'
vadit ad prēz relicto mūdo ut nō deseēat
mūdū. Exiyt eñ a pr̄e q̇a de pr̄e ē ⁊ in
mūdū veit: q̇a mūdo corp⁹ suū ondit
qd' de virgie assūpsit. Reliq̇t mūdū cor
pali discessiōe: pcexit ad prēz hoīs as
censiōe. nec mūdū deseruit pntie gubēr
natiōe. Expl' s xlviij. In. xlix. de eo qd
ad eū dicūt discipli e⁹. Ecce nc palā loq̄ris
⁊ pū'bⁱ nl'lm dicis nc scim⁹ q̇a nosti oīa.
Quales erāt discipli xp̄i qn̄
cū eis an̄ passiōez loq̄bat'
mag' cū puis: sȝ sicut opor
tebat ut mag' dicent' et
pua: q̇a nōdū accepto spū
scō q̄admodū eū p⁹ rsurrec
tionē ul' ipō isufflante. ul' desup acceperūt
hūana mag' q̄ dīna sapiebāt: milt's in
dicijs p totū ewā̄m declat'. Vn̄ ⁊ h° ē qd
i ista lcōne dixerūt. Ait ei ewāta. Dicūt
discipli eius. Ecce nūc palā loq̄ris et pūbiū
nl'lm dicis. Nūc scim⁹ q̇a nosti oīa. et non
opus ē tibi ut q̇s te iterroget: i h° credim⁹
quia a dō existi. Ipē dn̄s paulo an̄ dixāt.
Hec i pūbys locut⁹ sū vobis. veit hora: cū
iā nō in pūbys loq̄r vobis. Cur g° isti di
cūt: ecce nūc palā loq̄ris et pūbiū nl'lm
dicis: Nūqd hora iā venerat: q̄ nō iā in
pūbys se pmiseāt locuturū: Prorsus qd
nōdū illa hora venisset. cōtinuatio v̄borū
ei⁹ ondit: q̄ ita se hȝ. Hec inq̇t i pūbys
locut⁹ sū vobis. Venit hora cū iā nō i pū
bys loq̄r vobis: sȝ palā de pr̄e meo ānūtia

bo vobis. Illo die ī noīe meo petetis. Et
nō dico vobis qa ego rogabo prēm de vob.
ipe enī pr̄ amat vos: qa vos me amastis
et credidistis qa a deo exy. Exy a pr̄e
et veni ī mūdū. Iterū relinquo mūdum.
et vado ad prēm. Cū p hec v̄ba oīa ad
huc illā pmittebat horā. q̄ nō iā ī puer
bys loq̄tur: sz palā de pr̄e ānūtiabit eis.
ī qua hora dicit eos ī suo noīe petituos.
nec se prēm de illis rogaturū. eo q ipe
pr̄ amat eos. qa ipi amauerūt xpm: et
crediderūt qd a pr̄e exierit et venerit
ī mūdū. iterū relicturus mūdu et iturus ad
prēm. Cū g° adhuc pmittat illa hora ī
qua sine pūbys locuturus ē: cur isti dicūt.
ecce nūc palā loq̄ris et pūbiū nllm di
cis. nisi qa illa q̄ scit ipe nō ītelligētib9
ee pūbia: illi usqz adeo nō ītelligūt. ut
nec saltē nō se ītelligē ītelligūt. Puuli
enī erāt nōdū spūalr̄ diiudicabant que
de rebus nō ad corpus sz ad spm ptinētib9
audiebāt. Denīqz de ipā hor etate adhuc
scdm ītēriore hoīez pua et īfirma eos ā
monēs. rn̄dit eis ihs: mō creditis ecce
veīt hora et iā veīt ut dispgami vnus
q̄sqz in ppia: et me solū relinq̄tis: et nō
sū solus qa pr̄ mecū est. Paulo ān dixerat.
relinquo mūdū et vado ad prēm: nūc dicit
pr̄ mecū est. Qs vadit ad eū q̄ cū illo ē:
Sz h° ītelligēti ē v̄bū. nō ītelligēti p
uerbiū: sic tn̄ quō a puul' nō ītelligit
utrūqz fugit. et eis etiā si nō pbz quia
nōdū eū capiūt solidū cibū: saltē lacteū
nō denegat alimētū. Ex h° alimēto est
qd sciebāt eū nosse oīa: nec op9 ei esset
ut eū q̄s īterroget. Qd q̄de cur dixerit q̄
ri pt. videt enī potius fuisse dn̄dū. non
op9 ē tibi ut q̄squā īterroges. nō ut q̄s
te ītroget. Dixerat q̄ppe. scim9 qa nos
ti oīa et utiqz qui nouit oīa magis a nes
cīētib9 īterrogai solz: ut īterrogātes
audiāt qd volūt ab eo q̄ nouit oīa. nō ipe
īterrogāe tāq volēs aliq̄d scire q̄ nouit
oīa. Qd g° sibi wlt qd ei q̄ sciebāt nos
se oīa eū dicē debuisse videāt. nō op9
ē tibi ut q̄squā ītroges: dn̄dū potius puta
uerūt. nō ē opus tibi ut q̄s te īterroget.
Qd qd utrūqz legim9 factū et ītrogasse
scilicz dnm et īterrogatū fuisse. Sz hoc
cito soluit. qa hoc nō ei sz illis potius
op9 erat q̄s ītrogabat: ul' a q̄b9 īterroga
bat. Neqz eī aliq̄s ille ītrogabat ut ab
eis aliq̄d discēt: sz eos potius ut doceret.
et q̄ īterrogabāt eū volētes ab eo aliq̄d
discē. illis pfcō id op9 erat ut sciret aliq̄
ab illo q̄ nouerat oīa. Nimirū g° ppterea
ei nō op9 erat ut eū q̄s ītrogaret: q̄m nos
qn̄ īterrogam ab eis q̄ volūt a nob aliq̄d
scire. ex ipis īterrogatioib9 eor cognoscim9
q̄d velint discē. Opus ē g° nobis ab eis
īterrogari q̄s docē aliq̄d volum9: ut in
q̄sitioēs eor q̄bus rn̄dendū ē nouerimus.
Illi āt ne id quidē op9 erat q̄ oīa nouerat:
nec op9 hebat qd ab eo q̄sqz scire vellet
p ei9 cognoscē īterrogatioēz. qa priusq̄ ī
terrogaret ītrogaturi nouerat volūtatē.
Sz ideo se patiebat īterrogai. ut ul' eis
q̄ tūc aderāt. ul' q̄ hec siue dcā fuerāt au
dituri. siue scpta lecturi: q̄les eēnt a q̄bz
ītrogabat ondēt. eoqz mō nossem9 ul' qui
bus nō circūuenirēt fraudib9: ul' q̄b9 ap
eū pficēt accessib9. Puidē āt cogitacoēs
hoīm. et ido op9 nō hre ut eū q̄s ītroga
ret magnū dō nō erat: sz magnū puul'
erat q̄ ei dicebāt ī h° credim9 qa a deo ex
isti. Multo āt maius erat ad qd ītelligēdū
eos volebat extendi et crescē. qd cū illi
dixisset vnīqz dixisset a dō existi: at ille
pr̄ mecū ē. ne sic a pr̄e filiū cogitarent
exisse ut putarēt etiā recessisse. Deīn ser
mone istū magnū plixū qz cōcludēs.
Hec īquit locut9 sū vobis ut ī me pacē
heatis: ī mūdo pressurā habebitis. sz cō
fidite ego vici mūdū. Illud īciū fuerat
hitura ista pressura. sz ea q̄ supi9 ut eos
ondēt puulos q̄b9 adhuc nō ītelligētib9
et aliud p alio sentiētibz pūbia q°dāmo
eēnt q̄cūqz diuia et magna dixissz ait.
mō creditis. Ecce veīt hora et iā venit
ut dispgami vnusq̄sqz vrm ī ppria. ecce
īciū pressure sz nō eo pseueratur. Qz
enī adiuxit. Et me solū relinquatis. nō
wlt eos tles eē ī cōsequēti pressura. quā
p9 ei9 ascensioēz ī mūdo fuerāt hituri
ut relinquāt eū: sz ut ī illo pacē hēant
pmanētes ī eo. Nō enī qn̄ cōprehēsus ē.
tm̄mō carnē sua ei9 carnē verū etiā me
te reliq̄rūt fidē: ad h° ptinet qd ait. mō
cre ditis. ecce veīt hora ut dispgami
ī ppria et me relinq̄tis tāq dicerēt. tūc
ita pturbamī: ut etiā qd mō creditis
relinq̄tis. Venerūt tandē ad tātā despa
tioēz et sue pstine fidei ut ita dixerim
mortē q̄ta appuit ī illo cleophā. q̄ post

eius resurrectione cū illo se loqui nesciens
et qd ei cōtigerit narrans: nos inquit spa
bam⁹ qd ipse fuerat redempturus isrl. Ecce
quō eū reliquerāt deserendo etiā ipaz fidem
q̄ in eū ante crediderat. In ea vo pressura
quā p⁹ ei⁹ glificatiōez accepto spū sco
ptulerūt nō eū reliquerūt: et qmuis fuge
rent de ciuitate in ciuitatē ab ipo nō refu
gerūt. Sz ut hn̄tes pressurā in mūdo in illo
pacē tenerent ab ipo nō refuge fuerūt. Sz
ipm refugiū potius hn̄uerūt. Dato quippe illis
spū sco fcm̄ ē in eis qd dcm̄ ē eis: cōfidite
ego vici mūdū. Cōfiderūt et vicerūt. In
quo nisi in illo? Nō enī vicisset ille mūdū.
si mēbra ei⁹ vincerēt mūd⁹. Vn̄ ait apls.
Grās deo q dedit nobis victoriā. cōtinuo
qz subiecit p dnm̄ nrm̄ ihz xpm: q dix
erat suis confidite ego vici mūdū. Expl'
o. xlix. In. l. de eo qd dr. hc locut⁹ ē ihs
et sblevatis oclis in celū dr. pr̄ venit ho
ra clarifica filiū tuū ut fili⁹ tuus
clarificet te.

Hec ista q nunc sum⁹ adiu
uāte dnō tractaturi dixerat
ihs: hec locut⁹ sū vob ut in
me pacē habeatis. q nō
recentiora paulo super⁹ ab
eo dca sz oīa debem⁹ accipe
siue qucūqz ill' locut⁹ ē ex q° eos cepit hr̄e
discipulos: siue certe ex q° p⁹ cenā exor
sus ē. huc admirabilē plixū qz sermōez.
Talē quippe cōmemorauit causam cur eis sit lo
cut⁹ ut ad eū finē rarissime referāt: ul'
oīa q locut⁹ ē eis. ul' ea maxie q dixit iā
p eis moritur⁹ tanq̄ vba nouissia. postea qm̄
de conuiuio sco illo q eū traditur⁹ fuerat e
gressus ē. Hac ei causam cōmendauit sermōis
sui ut in illo pacē hr̄ent: ppr qd totū agitur
q xpiani sum⁹. Hec enī pax finē tpīs nō
hebit: et oīs pie nr̄e intentiōis actiōis
qz finis ipa erit. ppr hac sacramētis eius
imbuimur. ppr hāc mirabilibz ei⁹ opibus
et sermōibz erudimur: ppr hāc spm̄ eius
pign⁹ accepim⁹. ppr hāc in eū credim⁹ et
spamus. et ei⁹ amore qntū donat accen
dimur. Hac pace in pressuris oīb⁹ cōsola
mur. hac a pressuris oībz liberamur. ppter
hāc oēm tribulatiōez fortit' sustinem⁹:
ut in hac feliciter sine vlla tribulatione
regnem⁹. Merito ad eū clausit vba que
parū intelligentib⁹ discipulis erant pūbia
intellecturis ea qn̄ eis dedisset pmissū spm

scm̄ de q supi⁹ ait. Hec locut⁹ sū vobis
apud vos manens: paraclit⁹ aūt sps scs quē
mittet pr̄ in nōie meo ille vos docebit oīa.
et suggeret vobis oīa quecūqz dixero vobis.
Hec nimirū futura erat illa hora q se p
miserat nō iā in pūbiis locuturū: sz pa
lā de pre annūciaturū. Eadē quippe ipsi⁹ v
ba reuelante spū sco. intelligentibz iā nō
erat futura pūbia. Neqz ei loquente in
eoz cordib⁹ spū sco taciturus erat vnige
nitus fili⁹ q dixit in ea hora palā se illis
annūciaturū ee de pre: qd eis vtiqz iam
intelligentib⁹ nō eet pūbiū. Sz hc quoqz
ipm quō simul loquatr in suoz spūaliu
cordib⁹ et dei fili⁹ et sps scus: ymmo ipsa
trinitas q inseparabilr opatr intelligentib⁹ ē
vbū. nō intelligentib⁹ pūbiū. Cū g° dixis
set ppr qd oīa sit locut⁹. ut in illo scilicet
pacē hr̄ent: in mūdo pressurā hn̄tes. exor
tat⁹ qz fuisset ut fiderent qm̄ ipse vicit mūdū
eo q erat ad illos sermōe finito: deīn ad
prem vba dirigit. et orare iā cepit. Hic ei
euangelista sequit' dicēs. Hec locut⁹ ē ihs et sb
leuatis oclis in celū dixit. Pr̄ venit hora
clarifica filiū tuū. Poterat dns nr̄ vnigeni
tus et coetern⁹ prī in forma serui: et ex for
ma serui si hoc op⁹ eet orare silentio. Sz
ita se prī exhibē voluit precatorē ut me
minisset se ee doctorē nrm̄. Proinde eā quā
fecit orōez p nobis notā fecit et nobis:
qm̄ tanti magistri nō solū ad ipos sermocina
tio. sz etiā p ipis ad prez orō. discipulorum ē
edificatio. et si illoz q hc dca aderant au
dituri: pfecto et nrā q fueram⁹ cōscripta
lecturi. Qua ppr hc q ait. Pr̄ venit hora cla
rifica filiū tuū. ondit omē tps. et qd agn
faceret et fieri sineret ab illo ee dispositū
q tpi sbdit⁹ nō ē: qm̄ q futura fuerāt per
singula tpa in dei sapia causas efficientes
hn̄t in qua nulla sūt tpa. Nō g° credat hc
hora fato vrgente venisse: sz deo potius
ordinante. nc eis sydera necitas xpī cōner
uit passiōez. Absit ei ut sydera mori co
gerent syderū cōditorē. Nō itaqz xpm̄ tps
ut moreret' impegit: sz tps xps q° moreret'
elegit. q etiā tps q° de virgine nat⁹ ē cū
pre cōstituit de q° sine tpe nat⁹ ē. Scdm̄
quā verā sanāqz doctrinam etiā paul⁹ apls:
cū aūt venit inquit plenitudo tpīs misit ds
filiū suū. Et de⁹ p pphaz. tpe ait accepto
exaudiuī te: et in die salutis adiuui te. Et
rurs⁹ apls. Ecce nunc dies salutis. Dicat

Caplm.

go pr veit hora. q cu pre disposuit omis ho
ras. tanq diceret: pr qm pp hoies et ap hoies
ad me clarificandu siml' costituimus. veit hora
clarifica filiu tuu ut filius tuus clarificet te.
Clarificatu a pre filiu no nulli accipiut i
h qd ei no pepcit: sz p nobis oibus tradidit
illu. Sz si passioe clarificatus dr. qnto mag
resurrectioe. Na i passioe mag eius humilitas
q claritas comendat: aplo teste q dicit.
Humiliauit semetipm fcus obediens usqz ad
morte. morte at crucis. Dein seqt. et de
eius clarificatioe ia dicit. pp qd et deus illu
exaltauit et donauit ei nome qd e sup
oe nome: ut i noie ihu ome genu flecta
tur celestiu terrestriu et infernoz: et ois
lingua cofiteat: qa dns ihs xps i gla est
dei pris. Hec e clarificatio dni nri ihu xpi.
q ab eius resurrectoe sumpsit exordiu. Humilitas
go eius icapit i sermoe apli ab eo loco ubi
ait. semetipm exinaniuit forma serui ac
cipiens: et pueit usqz ad morte crucis. Claritas vo
eius icipit ab eo loco ubi ait. pp qd et deus eu ex
altauit et pueit qd i gla e dei pris. Na
et ipm nome si ispiciat codices grci ex q
lingua eple aplice tnslate sut i latinam.
qd hic legit gla. ibi legit doxa. vn ubu
diriuatu e i greco ut dicet doxason. qd
iterpres latinus ait clarifica: cu possz eca
dicere glifica qd tnde valz: et ido posset
eca i apli epla ubi e gla claritas poni:
qd si fieret tnde valet. Vt at no receda
tur a ubor sonis qadmodu a claritate cla
rificatio: sic a gla glificatio diriuatur.
Vt go mediator dei et hoim ho xps ihs re
surrectioe clarificatet ul glorificatet: prius
humiliatus e passioe. No eni a mortuis re
surrexissz: si mortuus no fuissz. Humilitas
claritatis e meritu: claritas humilitatis est
pmiu. Sz h totu fcm e i forma serui.
i forma vo dei sp fuit sp erit claritas:
imo no fuit qn ia no sit nc erit qn nodu
sit. sz sine icio. sine fine sp e claritas.
Qd go ait. pr veit hora clarifica filiu tuu.
sic itelligedu e tanq diceret: venit hora seinan
de humilitatis fructu. no differas claritatis.
Sz qd sibi vult qd seqt: et filius tuus clari
ficet te. Nuqd et deus pr humilitate ptulit
carnis siue passionis: ex q illu clarifica
ri oporteret. Quo igit eu clarificaturus
erat filius cuius claritas sempitna: nec ex
forma huana potuit videri minor. nc i diuina
possit ee amplior. Sz istam qstioez i hunc
sermone nolo coartare. aut hic eu facere
logiore. Expl' s. l. In. lj. de eo qd dicit.
Sicut dedisti ei ptate ois carnis usqz
ad id. claritate qua hui apud te.

Glorificatu a pre filiu scdm
forma serui qua pr susci
tauit a mortuis et ad sua
dextera collocauit res ipa
indicat: et nllus ambigit
xpianus. Sz qm no tm dix
it. pr clarifica filiu tuu. sz eca addidit ut
filius tuus clarificet te: merito qrit quo pre
clarificauerit. filius cu sepitna claritas pa
tris nec diminuta fuit i forma huana. nc
augeri potuerit i sua pfcoe diuina. Sz in
seipa claritas pris nc minui nc augeri pt:
apud hoies at procul dubio minor erat qn
i iudea tantmo deus notus erat: nodu a sol'
ortu usqz ad occasu laudabunt pueri nome
dni. Hoc at qa p euangelium xpi fcm e: ut p
filiu pr inotesceret gentibus. pfco pre clari
ficauit et filius. Si at tantmo mortuus fuis
set filius nc resurrexissz. procul dubio nc a
pre clarificatus eet: nc pre clarificasset.
Nunc at resurrectioe clarificatus a pre: resur
rectionis sue pdicatioe clarificat pre. Ho
quippe apit ordo ipe uboz. Clarifica igt
filiu tuu ut filius tuus clarificet te: tanq di
ceret. resuscita me ut inotescas toto
orbe p me. Dein magis magisqz pandens
quo clarificet pre filius. Sicut dedisti ei po
testate ois carnis: ut oe qd dedisti ei. det
eis vita etna. Oem carne dixit oez hoi
ne. apte totu significans. qadmodu rursus
a pte supiore significatus e ho totus ubi ait
apls. Omnis aia ptatibus sublimioribus sb
dita sit. Qd ei dixit ois aia n ois ho.
Hoc at qd ptas xpo data e a pre ois car
nis scdz hoiez itelligedu e. Na scdz deu
oia p ipm fca sut. et i ipo codita sut oia
i celo et i tra visibilia et inuisibilia. Si
cut go dedisti ei igt ptate ois carnis ita
te clarificet filius: id e notu te faciat oi
carni qua dedisti ei. Sic ei dedisti. ut oe
qd dedisti det eis vita etna. Hec e aute
vita etna ut cognoscat te solu vm deu
et q misisti ihm xpm. Ordo uboz e ut
te et q misisti ihm cognscat solu vm deu.
Cosequter eci et sps scs itelligit. qa sps
e pris et filij tanq caritas substancial et co
substancial amboz: qm no duo dij pr et fi
lius. nec tres dij pr et filius et sps scus.

sed ipsa trinitas unus solus verus deus. nec idem tamen pater qui filius. nec idem filius qui pater. nec idem spiritus sanctus qui pater aut filius: quoniam tres sunt pater et filius et spiritus sanctus. sed ipsa trinitas unus est deus. Sic ergo eo modo te glorificat filius. sicut dedisti ei potestatem omnis carnis: et sic dedisti ut omne quod dedisti ei det eis vitam eternam. et hec est vita eterna ut cognoscant te. sic te igitur filius glorificat: ut omnibus quos dedisti ei te cognitum faciat. Porro si cognitio dei est vita eterna: tantomagis vivere tendimus quantomagis in hac cognitione proficimus. Non autem moriemur in vita eterna. tunc ergo dei cognitio perfecta erit quando nulla mors erit. Summa tunc dei clarificatio quia a summa gloria que grece dicitur doxa. unde dictum est doxacon. quod latini quidam interpretati sunt clarifica. quidam glorifica. A veteribus autem gloria qua gloriosi homines dicuntur ista est definita. gloria est frequens de aliquo fama cum laude. At si homo laudatur cum fama creditur. quomodo deus laudabitur quando ipse videbitur. propter quod scriptum est: beati qui habitant in domo tua. in secula seculorum laudabunt te. Ibi erit dei sine fine laudatio. ubi erit dei plena cognitio: ideo summa clarificatio vel glorificatio. Sed prius hic clarificatur deus. dum annunciatusque hominibus innotescat. et per fidem credentium predicatur: propter quod dicit. Ego te clarificavi super terram: opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam. Non ait iussisti sed dedisti: ubi commendatur evidens gratia. Quid enim habet quod non accepit etiam in unigenito humana natura. An non accepit ut nichil mali sed bona faceret omnia. quando in unitatem persone suscepta est a verbo per quod facta sunt omnia. Sed quomodo consummavit opus quod accepit ut faciat cum restat adhuc passionis experimentum. ubi martiribus suis maxime prebuit quod sequerentur exemplum: unde ait apostolus petrus. christus pro nobis passus est relinquens nobis exemplum ut sequamur vestigia eius. nisi quia consummasse se dicit quod se consummaturum certissime novit. Sicut longe ante in prophetia preteriti temporis usus est verbis: quando post annos plurimos futurum fuerat quod dicebat. Foderunt inquit manus meas et pedes meos: dinumeraverunt omnia ossa mea. non ait fodient et dinumerabunt. Et in hoc ipso evangelio. omnia inquit que audivi a patre meo nota feci vobis: quibus ait postea. Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis illa portare modo. Qui enim certis et inmutabilibus causis omnia futura predestinavit: quicquid facturus est fecit. Nam et per prophetiam dictum est de illo. qui fecit que ventura sunt. Secundum hoc

etiam quod sequitur dicit. Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum. claritate quam habui prius quam mundus esset apud te. Nam superius dixerat. pater venit hora clarifica filium tuum: ut filius tuus clarificet te. In quo verborum ordine ostenderat prius a patre clarificandum filium ut patrem clarificet et filius. Modo autem dixit. ego te clarificavi super terram. opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam: et nunc clarifica me tu pater. tamquam prior ipse patrem clarificaverit. a quo deinde ut clarificetur exposcat. Ergo intelligendum est utroque verbo superius usum sedem id quod futurum erat. eoque ordine quo futurum erat: clarifica filium ut te clarificet filius. modo vero usum fuisse verbo preteriti temporis de re futura ubi ait. ego te clarificavi super terram: opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam. Deinde dicendo. et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum. quasi posterius esset clarificandus a patre quem prius ipse clarificaverat. quid ostendit nisi superius ubi ait. ego te clarificavi super terram. ita locutum se fuisse tamquam fecisset quod facturus esset: hic autem poposcisse ut pater faceret per quod illud facturus filius esset. id est ut pater clarificaret filium. per quam filii clarificationem etiam filius fuisset clarificaturus patrem. Denique si de re que futura erat ponamus etiam futuri temporis verbum: ubi per tempus preteritio posuit ipse preteritum. nulla sicut remanebit obscuritas velut si dixisset. ego te clarificabo super terram: opus consummabo quod dedisti mihi ut faciam. et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum. Sicut nempe ita planum est sicut illud ubi ait. clarifica filium tuum ut filius tuus clarificet te: et ipsa est omnino sententia nisi quia dicitur eiusdem clarificationis modus. ibi autem tacitus tamquam illud isto exponeretur eis qui poterant permovere: quo pater filium et maxime quo patrem clarificaret et filius. Dicendo enim clarificasti a se patrem super terram. se autem a patre apud eundem patrem modum prefecto utriusque clarificationis ostendit. Ipse quidem patrem clarificavit super terram eum gentibus predicando: pater vero ipsum apud semetipsum ad suam dexteram collocando. Sed ideo postea de clarificando patre ubi ait. ego te clarificavi: verbum preteriti temporis ponere maluit ut monstraret in predestinatione iam factum. et per iam facto habendum quod certissime fuerat futurum. id est ut a patre apud patrem clarificatus patrem super terram glorificaret et filius. Sed hanc predestinationem in sua clarificatione manifestius aperuit: quod enim clarifica me tu pater in eo quod adiunxit. claritate quam habui prius quam mundus esset apud te. Ordo verborum est. quam habui apud te priusquam mundus esset. Ad hoc

valet qd aut . et nūc clarifica me . h° ē sic
tūc ita et nūc : sic tūc ꝑdestiatiōe . ita ꝶ
nūc ꝑfcōne . Fac ī mūdo qd ap° te iā fue
rat añ mūdū : fac ī suo tp̄e qd añ oīa tp̄a
statuisti . Hoc qdā sic ītelligēdū putaue
rūt : tanq̄ natura hūana q̄ suscepta ē a
v̄bo cōuerteret̄ in v̄bū . et hō mutaret̄ ī dm̄ .
ymo si diligent9 q̄ opiati sūt cogitemus
hō periret ī dō . Nō eni qisq̄ ex ista mutatiōe
hoīs vl' duplicari dei v̄bū dixit9 ē vl' augeri :
ut aut duo sint qd vnū fuit . ā ap̄l9 sit qd
min9 fuit . Porro si natā hūana ī v̄bū mu
tata atq3 conuersa : v̄bū dei q̄ntū erat . et qd
erat h° erit ubi ē hō et si nō perijt . Sz hac
opionē quā v̄itati ꝓrsus nō video cōueire
nichil nos vrget si filio dicere . et nūc cla
rifica me tu p̄r apud temetipm claritate
quā hūi pius q̄ mūd9 eet apud te : ītelli
gam9 ꝑdestiatiōez claritatis hūane . que
ī illo ē natie ex mortali īmortalis apud pa
trē future : et h° iā ꝑdestinādo fcm̄ fuisse
anq̄ mūd9 eet qd ī mūdo etiā suo tp̄e fieret .
Si ei de nobis dixit ap̄ls . sicut elegit nos
ī ip̄o añ mūdi cōstitucōez . cur abhorrē
putat̄ a vero : si tūc p̄r caput nrm̄ glifi
cauit . qn̄ nos ī ip̄o ut mēbra ei9 essem9
elegit . Sic eni nos elā quō ip̄e clarifica
tus . qa p̄usq̄ mūd9 eet nec nos eramus :
nec ip̄e mediator dei ꝶ hoim hō xp̄s ih̄s .
Sz ille q ꝑ ip̄m ī q̄ntū v̄bū eius ē . ꝶ que
futura sūt fecit : et vocat ea q nō sunt
tanq̄ sint . ꝑfcō scdm̄ id qd mediator dei
et hoim hō est añ mūdi cōstitucōez ꝑ
nobis de9 p̄r glificauit ip̄m . si tūc elegit ꝶ
nos ī ip̄o . Qd eni dicit ap̄ls : Scim9 aute
qm̄ diligētib9 deū oīa coopant̄ ī bonū
hijs q scdm̄ ꝓpositū vocati sūt sci . Qs eni
ꝑsciuit et ꝑdestiauit cōformes fieri yma
ginis filij ei9 ut sit ip̄e ꝑmogenit9 ī mul
tis frib9 : q̄s aūt ꝑdestiauit illos ꝶ vocauit .
nisi forte ip̄m ꝑdestiatū dicē formidabi
m9 . q̄a de nobis tātū ut efficiam̄ cōfor
mes ymaginis ei9 : h° dixisse videt̄ ap̄ls .
Quasi vō q̄sq̄m regulā fidei fidelit̄ in
tuēs filiū dei negaturus ē ꝑdestiatū . q̄ eu
negarē hoīez nō p̄t . Rēc q̄ppe dr̄ nō ꝑdesti
nat9 : scdz id qd ē v̄bū dei de9 apud deū .
Ut qd eni ꝑdestiaret̄ . cū iā eet qd erat
sine īicio sine t̄mio sempitern9 . Illud aūt
ꝑdestinādū erat qd nōdū erat : ut sic
suo tp̄e fiēt q̄admodū añ oīa tp̄a ꝑdestia
tū erat ut fiēt . Qsq̄s igit̄ dei filiū ꝑdes

tinatū negat . hūc eūdē filiū hoīs negat . Sz
ꝓp cōtentiosos etiā hīc audiam9 ap̄lm in
suarū exordio lrār . Nā et p̄ma ep̄lar ei9
ē ad romanos . et ip̄i9 ep̄le p̄ncipiū ē ubi
legit̄ : paul9 ap̄ls seru9 ih̄u xp̄i vocat9
ap̄ls segregat9 ī euāgeliū dei qd añ ꝓmiserat
ꝑ ꝓphias suos ī scripturis scīs de filio suo q
factus ē ei ex semie dauid scdz carnē q ꝑdes
tiat9 ē fili9 dei ī v̄tute scdm̄ sp̄m scīfica
tiōis ex resurrcōe mortuor . Scdm̄ hāc g°
ꝑdestiatiōez ꝶ clarificat9 ē anq̄ mūd9 eet :
ut eet claritas ei9 ex resurrcōne mortuor
apud p̄rez ad cui9 dexterā sedet . Cū g° vi
deret illi9 ꝑdestiate sue clarificacōis venisse
iā tp̄s : ut et nūc fiēt ī redditiōe qd fuerat
ī ꝑdestiatiōe iā fcm̄ orauit dicēs . et nūc
clarifica me tu p̄r apud temetipz claritate
quā hūi p̄usq̄ mūd9 eet apud te . tanq̄ di
ceret . claritatē quā habui apud te . id ē
illā claritatē quā hūi ap° te ī ꝑdestina
tiōe tua : tp̄s ē ut hēam ꝶ viues ī dex
tera tua . Sz qm̄ nos diu tenuit hui9 dis
cussio q̄stiōis alio q sequit̄ sermōe trac
tāda sūt . Expl' s . li . ꝑn . ly . de eo qd d̄r
Manifestaui nomē tuū hoīb9 usq3 ad id
ēt crediderūt q̄a tu me misisti .

De hijs v̄bis dn̄i sicut ip̄se
donauerit sermōe isto dis
putatuū sum9 q ita se
hn̄t . Manifestaui nomē
tuū hoīb9 q̄s dedisti m̄
de mūdo . Qd si de hijs
tm̄ dicit discipulis cū q̄b9 cenauit : et ad
quos anq̄ orarē īcipet tā m̄lta locut9
ē nō ꝑtinet hoc ad illā clarificacōez . su
ut alij īterptati sūt glificacōez de qua
sup̄i9 loq̄bat̄ qua fili9 clarificat vl' gli
ficat p̄rez . Quita ē eni vl' q̄lis glā . duo
decī vl' vndecī poti9 īnotuisse mortalibus .
Si aūt qd ait . manifestaui nomē tuū ho
mīb9 q̄s dedisti m̄ de mūdo . oēs hic ī
telligi voluit ꝶ q ī eū fuerat crediturī : ad
ei9 magnā q futura erat ex oībz gētib9
ecctiaz ꝑtinētes . de q ī psalmo canitur .
In ecctia mag̃ cōfitebor tibi . ē plane is
ta clarificatio q fili9 clarificat p̄rez : cū
ei9 nomē notū facit oīb9 gentib9 . et tā
m̄ltis gn̄atiōib9 hoim . Et tale h° ē qd
ait . manifestaui nomē tuū hoībz q̄s de
disti m̄ de mūdo . q̄le illud qd paulo añ
dixerat . ego te clarificaui sup t̄rā ꝑ tp̄e fu
turo et illic et hic p̄teritū ponēs : sicut q

sciret predestinatum esse ut id fieret et ideo fecisse se diceret. quod erat sine ulla dubitatione facturus. Sed de his qui iam erant discipuli eius non de omnibus qui in illum fuerant credituri eum dixisse quod dixit: manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo ea que sequuntur credibilius esse demonstrant. Cum enim hoc dixisset adiunxit. Tui erant et mihi eos dedisti et sermonem meum servaverunt: nunc cognoverunt quia omnia que dedisti mihi abs te sunt. quia verba que dedisti mihi dedi eis: et ipsi acceperunt et cognoverunt vere quia a te exivi: et crediderunt quia tu me misisti. Quamquam hec omnia de omnibus futuris fidelibus dici potuerunt spetie perfecta cum adhuc essent futura: sed ut de his solis quos tunc habebat discipulis hec loqui intelligatur illud magis urget quod paulopost ait: cum essem cum eis ego servabam eos in nomine tuo. quos dedisti mihi custodivi: et nemo ex his periit nisi filius perditionis. ut scriptura impleatur iudam significans qui tradidit eum. Ex isto quippe duodenario numero apostolorum solus periit. Deinde subiunxit. Nunc autem ad te venio. Unde manifestum est eum de corporali sua dixisse presentia: cum essem cum eis ego servabam eos. velut iam cum eis in presentia non esset. Eo modo enim significare voluit ascensionem suam mox futuram de qua dixit: nunc autem ad te venio. iturus utique ad dexteram patris unde venturus est ad vivos et mortuos iudicandos presentia ait idem corporali secundum fidei regulam sanamque doctrinam. Nam presentia spirituali cum eis erat utique futurus post ascensionem suam et cum tota ecclesia sua in hoc mundo usque ad consummationem seculi. Non itaque recte intelliguntur de quibus dixerit. cum essem cum eis ego servabam eos: nisi hii quos in se credentes servare iam ceperat presentia corporali et quos relicturus fuerat absentia corporali. ut eos cum patre servaret presentia spirituali. Post vero adiungit et ceteros suos ubi dicit. Non pro his autem rogo tantum: sed pro his qui credituri sunt per verbum eorum in me. Ubi manifestius ostendit quod non de omnibus eorum pertinentibus superius loqueretur ab eo loco ubi ait: manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi: sed de his tantum qui eum cum illa diceret audiebant. Ab ipso itaque orationis eius exordio ubi sublevatis oculis in celum dixit: pater venit hora clarifica filium tuum ut filius tuus clarificet te. usque ad illud quod paulopost ait: et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quam habui priusquam mundus esset apud te: omnes suos volebat intelligi quibus novum faciendo precem

clarificat eum. Cum enim dixisset. ut filius tuus clarificet te: mox quemadmodum id fieret demonstravit dicens: sicut dedisti ei potestatem omnis carnis. ut omne quod dedisti ei det eis vitam eternam: hec est autem vita eterna ut cognoscant te solum verum deum et quem misisti ihesum christum. Non enim potest cognitione hominum clarificari pater: nisi ille agnoscatur per quem clarificatur id est per quem temporibus innotescat. Hec est clarificatio patris que non circa illos solos apostolos facta est: sed circa omnes homines fit. quibus sicut membris caput est christus. Neque enim de solis apostolis potest intelligi. sicut dedisti ei potestatem omnis carnis ut omne quod dedisti ei det eis vitam eternam: sed utique de omnibus quibus in eum credentibus vita eterna donatur. Iam nunc ergo videamus quid de illis a quibus tunc audiebatur discipulis suis dicat. Manifestavi inquit nomen tuum hominibus quos dedisti mihi. Non ergo noverant dei nomen cum essent iudei. Et ubi est quod legitur. notus in iudea deus in israhel magnum nomen eius. Ergo manifestavi nomen tuum hominibus istis quos dedisti mihi de mundo: qui me audiunt hec dicentem. non illud nomen tuum quo vocaris deus: sed illud quo vocaris pater meus: quod nomen manifestari sine ipsius filii manifestatione non posset. Nam quod deus dicitur universe creature et omnibus antequam in christum crederent: non omnino potuit esse hoc nomen incognitum. Hec est enim vis vere divinitatis: ut creature rationabili iam ratione utenti non omnino hic penitus possit abscondi. Exceptis enim paucis in quibus natura nimium depravata est: universum genus humanum deum mundi huius fatetur auctorem. In hoc ergo quod fecit hunc mundum celo terraque conspicuum: et antequam imbuerentur in fide christi notus omnibus gentibus deus. In hoc ergo quod non est in iniuriis suis: et cum diis falsis colendus. notus in iudea deus. In hoc vero quod pater est huius christi per quem tollit peccata mundi. hoc nomen eius prius occultum omnibus: nunc manifestavit eis quos dedit ei pater ipse de mundo. Sed quomodo manifestavit. si nondum venit hora de qua superius dixerat quod veniret hora cum iam non in proverbiis loquar vobis: sed palam de patre meo annuntiabo vobis. An vero annuntiatio manifesta putabitur in proverbiis? Cur ergo dicitur esse palam annuntiabo: nisi quia in proverbiis non est palam? Quod autem non in proverbiis ~~non~~ occultatur. sed verbis manifestatur procul dubio palam dicitur. Quomodo ergo manifestavit quod nondum palam dixit? Proinde sic intelligendum est pro tempore futuro preteritum positum: quemadmodum illud. omnia quecumque audivi a patre meo nota feci vobis: que nondum fecerat sed locutus

tur qui fecisset: qd imobilr ee pfixu sciebat ut faceret. Qd e at qs dedisti m de mudo: Dcm e ei de illis qd no eent de h mudo: sz h eis pstitut regeneracio no generacio. Qd e etia qd seqt tui erat et m eos dedisti: An aliqn erat pris qn no erat vnigeiti filij ei. et hnit aliqn pr aliqd sine filio: Absit. Verumtn hnit aliqd aliqn dei fili qd nodu hnit ide ipe homo fili: qa nodu erat ho fcus ex mre. qn tn hebat vniusa cu pre. Qua p qd dixit tui erat. no se m separauit de fili sine quo nichil vnqp pr hnit: sz solet ei tribue oe qd pt. a q e ipe q pt. A quo eni hz ut sit. ab illo hz ut possit: et simul vtrqz sp hnit qa nuqi fuit et no potuit. Quo circa qcqd potuit pr. sp cu illo fili potuit: qm ille q nuqp no fuit et nuqp no potuit. nuqp sine pre fuit. nuqp sine illo pr fuit. ac p h sicut pr etn omps. ita fili coetn omps. et si omps. vtiqz oitenes. Jde eni poci vbu e vbo itptamur si pprie volum dice qd a grcis dr pan tock patwp. oitenes nisi unde vale sentient. Qd g hre nuqi potuit eternus oitenes. qd no sil habueit coetnus oitenes: Qd itaqz ait et m eos dedisti. hoies se accepisse hac ptate ut eos hret ondit: qm q sp fuit omps. no sp ho fuit. Quaobre cu pri pocius tribuisse videatur ut ab eo illos accepit: qm ex ipo e qcqd e. de q e. tn ipe sibi eos dedit h e cu pre deus xps hoi xpo qd cu pre no e hoies dedit. Deniqz q hoc loco dicat tui erat et m eos dedisti: ia supius eisde discipul dixerat. Ego vos de mudo elegi. Conticeat h cogitatio carnl. atqz dispeat. De mudo sibi a pre dicit fili datos hoies qbus alio loco dicit: ego vos de mudo elegi. Nos de fili de mudo elegit cu pre ideipe ho fili de mudo eos accepit a pre. No eni pr illos filio dedisset nisi elegisset. ac p h sicut fili no m separauit prez qn dixit: ego vos de mudo elegi. qm sil eos elegit et pr. sic no m separauit et se qn dixit: tui erat. qa et ipius filij pris erat. Nuc at ho ideipe fili accepit eos q no erat ipius: qa et forma serui accepit de. ide qz no erat ipius. Seqtr et dicit. Et sermone meu seruauerut. nuc cognouerut qa oia q dedisti m abs te sut: id e cognouerut qa abs te su. Simil ei pr dedit oia cu genuit q

q hret oia. Qa vba iquit q dedisti m dedi eis et ipi acceperut. id e itellexerut atqz tenuerut. Tuc ei vbu accipit qn mete pcipitr. Et cognouerut igt ve qa a te exij: et crediderut qa tu me misisti. et hic subaudiedu e ve. Qd eni dixit cognouerut ve: expone voluit adiugedo et crediderut. Hoc itaqz crediderut ve. qd cognouerut ve. Jd e eni a te exij qd e tu me misisti. Cu g dixisset cognouerut ve. ne qs qp putaret ista cognitioez ia p spem fuisz no p fide exponedo addidit et crediderut ut subaudiam ve. et itelligam h dcm ee cognouerit ve qd e crediderut ve: no eo modo qp significauit paulo an cu dixit. mo credidis venit hora et ia venit: ut dispgamini vnusqsqz i ppria et me solu reliquatis. sz crediderut ve. id e quo credendu e iconcusse. firme stabilr. fortitr. no ia i ppia reditum et xpm relictum. Adhuc g discipuli no erat tales. qles dicit eos vbi ptei ti tpis qi ia eent pnucias qles futuri eent: accepto scilz spu sco q eos sicut promissu e doceret oia. qp piusqz acciperent quo seruauerut ei sermoez: qd de ill qi fecerit dixit qn pmus eoz ter eu negauit. cu ex ore ei audisset qd futuru eet hoi q eu cora hoibus negauisset. Dedit g eis vba sicut dixit q dedit ei pr: sz qn illa no foris i auribz. sz itus i cordibus spualitr acceperut. tuc ve acceperut. qa tuc ve cognouerut. Ve cognouerut: qa ve crediderut. Jpi at filio quo pr h vba dederit qbus verbis ho poterit explicare: Facilior sane qstio videtr. si scdz id qd fili e hois accepisse a pre illa vba credatr: quaqz natus ex virgine qn et quo ea didicerit. qs enarrabit: Qn etia ipaz q de vgine fca e gnationez ei qs enarrabit: Si vo scdz qd e de pre genitus. patriqz coetnus accepisse a pre ista vba cogitetr. nl ibi tpis cogitetr q pus fuit q ea no hnerit atqz ut hret q no hebat accepit. qm qcqd deus pr do filio dedit: gignendo dedit. Jta eni dedit filio pr sine qbz filius ee no posset: sicut ei dedit ut eet. Na quo aliter verbo verba daret aliqua: i quo ieffabilr dixit oia. Sz iam q sequutr alio sut expectanda sermone. Expl 6. lij. Jn. liij. de eo qd dr Ego p eis rogo no p mudo. rogo usqz ad id. Et h loqr i mudo ut heant gaudiu meu ipletu i semetipis.

Cum de hiis quos iam discipulos habebat dominus loqueretur ad patrem inter alia dixit etiam hoc. Ego pro eis rogo non pro mundo rogo: sed pro hiis quos dedisti michi. Mundum vult modo intelligi qui vivunt secundum concupiscentias mundi: et non sunt in ea sorte gratie, ut ab illo eligantur de mundo. Non itaque pro mundo sed pro hiis quos pater ei dedit, rogare se dicit. Per hoc enim quod eos illi pater iam dedit, factum est ut non pertineant ad eum mundum pro quo non rogat. Deinde subiungit. quia tui sunt. Neque enim quia pater eos filio dedit, amisit ipse quos dedit cum adhuc filius sequatur et dicat: et mea omnia tua sunt et tua mea sunt. Ubi satis apparet quomodo unigeniti filii sint omnia que sunt patris: per hoc utique quod etiam ipse deus est. et de patre patri natus est equalis: non quomodo dictum est uni ex duobus filiis maiori scilicet tu mecum es semper. et omnia mea tua sunt. Illud enim dictum est de hiis omnibus creaturis que infra creaturam sanctam rationalem sunt: que utique subduntur ecclesie. In qua universa ecclesia et illi duo intelliguntur filii maior et minor cum omnibus sanctis angelis quibus erimus equales in regno christi et dei. Hoc autem ita dictum est. et mea omnia tua sunt et tua mea: ut hic sit etiam ipsa creatura rationalis que non nisi deo subditur. ut ei que infra illam sunt cuncta subdantur. Hec ergo cum sit dei patris non simul esset et filii. nisi patri esset equalis. De ipsa quippe agebat cum diceret. non pro mundo rogo: sed pro hiis quos dedisti michi quia tui sunt. et mea omnia tua sunt et tua mea. Neque fas est ut sancti de quibus hec locutus est cuiusquam sint: nisi eius a quo creati et sanctificati sunt. ac per hoc et omnia que ipsorum sunt necesse est ut eius sint cuius et ipsi sunt: ergo cum patris et filii sunt, equales eos esse demonstrant quorum equaliter sunt. Illud autem quod ait cum de spiritu sancto loqueretur omnia que habet pater mea sunt: propterea dixi quia de meo accipiet et annunciabit vobis. de hiis dixit que ad ipsam patris pertinent divinitatem: in quibus illi equalis omnia que habet habendo. Neque enim spiritus sanctus de creatura que patri et filio subdita est fuerat accepturus quod ait. De meo accipiet sed utique de patre de quo procedit spiritus sanctus: de quo est natus et filius. Et clarificatus sum inquit in eis. Nunc suam clarificationem tanquam facta sit dicit: cum adhuc esset futura. Superius autem a patre postulabat ut fieret. Sed utrum ipsa sit clarificatio de qua dixerat. et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quam habui priusquam mundus esset apud te: utique requirendum est. Si enim apud te. quomodo in eis? An cum hoc ipsum innotescit eis. ac per ipsos omnibus qui credunt eis testibus suis. Possumus plane sic intelligere dixisse dominum de apostolis: quod clarificatus sit in eis. Dicendo enim iam esse factum ostendit iam fuisse predestinatum: et certum haberi voluit quod esset futurum. Et iam inquit non sum in mundo. et hii in mundo sunt. Si horam perpendis illam qua loquebatur attendas: utrique adhuc in mundo erant. et ipse scilicet et illi de quibus hec dicebat. Non enim secundum profectum cordis et vite id accipere possumus vel debemus: ut illi propterea esse adhuc dicantur in mundo quod mundana sapiant. adhuc ille autem iam non esse in mundo sapiendo divina. Positum est hic enim unum verbum quod nos ita intelligere omnino non sinat. quando non ait. et non sum in mundo: sed iam non sum in mundo. per hoc ostendens fuisse se in mundo iam non esse. Numquid ergo fas est ut eum credamus aliquando mundana sapuisse: et ab hoc errore liberatum iam illa non sapere? Quis tam impio sensu se induit? Restat igitur ut secundum id quod etiam ipse in mundo prius erat in mundo se dixerit iam non esse. Profecto presentia corporali a mundo scilicet absentiam suam iam cito futuram: illorum autem tardius. per hoc ostendens quod se iam non hic esse: illos autem hic esse dixit. cum et ipse hic et illi hic adhuc essent. Sic enim locutus est homo congruens hominibus: ut mos loquendi se se usus habet humanus. An non cotidie dicimus. iam non est hic de aliquo qui cito est abiturus? Et maxime hoc de morituris solet dici. Quod quidem et ipse dominus tanquam providens quod lecturos moveret posset adiecit: et ego ad te venio. Sic exponens quodammodo cur dixerit. iam non sum in mundo. Commendat ergo patri eos quos corporali absentia relicturus est dicens: pater sancte serva eos in nomine tuo quos dedisti michi. Nempe sicut homo deum rogat pro discipulis suis quos accepit a deo. Sed attende quod sequitur. Ut sint inquit unum sicut et nos. Non itaque ut nobiscum sint unum. aut simus unum ipsi et nos: sicut unum sumus nos. sed ait. ut sint unum sicut et nos. Ipsi utique in natura sua sint unum. sicut et nos in nostra unum sumus. Quod procul dubio veraciter non diceret: nisi hoc diceret quod eiusdem nature deus est: cuius et pater secundum quod alibi dixit. ego et pater unum sumus. non secundum id quod etiam homo est. Nam secundum hoc pater maior me est dixit. Sed quoniam una eademque persona est deus et homo: intelligimus hominem in eo quod rogat. intelligimus autem deum in eo quod unum sunt et ipse et ille quem rogat. Sed est adhuc in conse

quētib9 loc9 ubi de hac re diligēci9 dispu
tadū ē. Hic āt seqt. Cū eēm cū eis ego ser
uabā eos ī noīe tuo. Me īquit veīente
ad te: serua eos ī noīe tuo. ī q° eos qn cū
eis erā et ipē seruabā. In noīe pris ser
uabat discipłos suos fili9 hō. cū eis hu
mana pñtia cōstitut9. Sz eciā pr ī noīe
filij seruabat. q̄s ī noīe filij petentes
exaudiebat. Hys quippe idē fili9 dixeāt.
Amē amē dico vobis. si qd peteitis prē
ī noīe meo dabit vobis. Neqz h° tā cāt
liter debe9 accipe: velut vicissim nos ser
uet pr et fili9. ābor ī nobis custodiēdis.
altnante custodia: qi succedat ali9 qn
discesseāt ali9. Simł ei nos custodiunt
pr et fili9 et sps scūs: q ē vn9 verus bts
deus. Sz scptura nos nō leuat. nisi des
cēdat ad nos: sicut vbū caro fcm descē
dit ut leuaet. nō cecidit ut iacet. Sz des
cendēte cognoui9 cū leuāte surgamus
et ītelligam9 cū ita loqtr: psos eū dis
tigue. nō sepāre natās. Cū ḡ° seruabit
discipłos suos fili9 pñtia corpali: nō
expectabat pr ad custodiēdū succedē fi
lio discedēti: sz eos ābo seruabat pote
cia spūali. et qn ab eis abstulit filius
pñtiā corpalē. tenuit cū prē custodiā
spūalē: quia et custodiēdos qn fili9 hō
accepit: custodie prīne nō eos abstulit
et cū pr filio custodiēdos dedit: nō de
dit sine ipō cui dedit. Sz dedit hoī filio
nō sine deo eodē ipō vtiqz filio. Seqtur
ḡ° fili9 et dicat. Eōs dedisti m̄i custodiui:
et nemo ex hijs piyt n̄i fili9 pdicōis ut
scptura īpleatr. Fili9 pdicōis dcīs ē traditor
xpi. pdicōi pdestiat9 scdz scpturā: q̄ de
illo in psalmo cētesio octauo maxie pphe
tatr. Nūc āt īquit ad te veīo: et hec loquor
ī mūdo ut hēant gaudiū meū īpletū in
semetipis. Ecce ī mūdo se loq dicit qui
paulo an̄ dixeāt iā nō sū ī mūdo. Qd
tūc dixeīt ubi exposuim9. īmo ipm id ex
posuisse docuim9. Ergo et qa nōdū abi
erat hic adhuc eāt: et qa mox fueāt
abitur9 hic q°dāmō iā nō erat. Qd sit
āt h° gaudiū de q° ait. ut hēant gaudiū
meū īpletū ī semetipis: iā supi9 expsi
sū ē ubi ait. ut sit vnū sicut et nos. Hoc
gaudiū suū id ē a se ī eos collatū ī eis
dicit īplendū: pp qd se locutū dixit in
mūdo. Hec ē pax illa et btītudo ī futuro
sclo: pp quā cōseqndā tēpanter iuste et
pie viuēdū ē in h° seculo. Expł ē liij.
In. liiij. de eo qd dr ego dedi eis sermo
nē tuū et mūd9 eos odio hūit. usqz ad id.
vt sint et ipi scī ī veitate.
Adhuc dn̄s ad prēz
et orās p discipłis suis
dicit. Ego dedi eis sermo
nē tuū: et mūd9 eos odio
hūit. Nōdū eñ id expti
fueāt passiōib9 suis q
illos postea sūt secute: sz more suo dr
ista. vbis ptiti tpis futura pnūcias.
Deīn cām subiciens cur eos odeīt mūd9.
Nō sūt īquit de mūdo. sicut et ego nō sū de
mūdo. Hoc eis regnatiōe collatū est. Na
gnatiōe de mūdo erāt: pp qd eis iā dixe
rat. ego vos de mūdo elegi. Donatū ē g°
eis. ut sicut ipē nec ipi eēnt de mūdo eos
ipō liberāte de mūdo. Ipē āt de mūdo nū
q̄ fuit: qa eciā scdz formā serui de spū
scō ipē nat9 ē. de q° illi renati. Nā si p
terea illi iā nō de mūdo: qa renati sūt
de spū scō. Nō rogo īqt ut tollas eos de
mūdo: sz ut serues eos ex malo. Adhuc
eī necessariū hēbat qmuis nō iā eēnt de mūdo.
eē tn̄ ī mūdo. Repetit eādē snīaz. De mū
do īqt nō sūt: sicut et ego nō sū de mūdo.
Scīfica eos ī veitate. Hic eī seruantr ex ma
lo qd supi9 orauit ut fiet. qri āt pt quo
de mūdo iā nō erāt: si scīficati ī veitate
nōdū erāt: aut si iā erāt: cur poscant
ut sint: An qa et scīficati ī eādē pfici
unt scītate: fiūt qz sanctiōes: Neqz h°
sine adiutorio grē dei: sz illo eor scīficā
te pfectū. q scīficauit īceptū. Vn̄ et apłs
dicit. Qui ī vobis bonū op9 cepit: pfi
ciet usqz ī diē xpi ihu. Scīficantr itaqz
ī veitate hēdes testamēti noui: cuius
veitatis vmbre fueīt scīficacōes ve
teis testamēti: et cū scīficantr ī veitate.
vtiqz scīficantr ī xpo q veacit dixit: ego
sū via et veitas et vita. Itē qn ait. ve
ritas libeābit vos: paulop9 exponens
qd dixeīt: si vos īquit fili9 libeāueīt
tūc veē liberi eritis: ut ondēt h° se pus
dixisse veitatē qd p9modū filiū. Qd g°
aliud et h° loco dixit. Scīfica eos ī vei
tate: nisi scīfica eos ī me: Deiqz seqtr.
et h° aptiꝰ īsinuare nō desinit. Sermo īqt
tu9 veritas ē. Qd aliud dixit: quā ego
sū veitas: Grecū qppe ewā logos hz:
qd eciā ibi legitr ubi dcm ē. In pncipio

Xpptera nūqā de mūdo: qa
nat9 ē de spiritu sancto.

erat vbu. et vbu erat apud deum et deus erat vbu: vtiqz ipm vbu nouimus vnigenitum dei filiu. qd caro factu e et habitauit in nob. Vn et hic poni potuit et in qbusda codicibus positu e: vbu tuu veritas e. sicut in qbusda codicibus etia ibi scriptu e. in principio erat sermo. In greco aut sine ulla varietate. et ibi et hic logos e. Sanctificat itaqz pr in veritate id e in vbo suo in vnigenito suo suos qz heredes. eius qz coheredes. Sz nunc adhuc de aplis loquitur. Na secutus adiungit. Sicut me misisti in mundu: et ego misi eos in mundu. Quos misit nisi aplos suos? Na et ipm nome aplorum qm grecu e: nichil nisi missos significat in latio. Misit g⁰ deus filiu suu non in carne pcti: sz in silitudine carnis pcti. Et misit filius eius eos qs natos in carne pcti sanctificauit a labe pcti. Sz qm p hoc qd mediator dei et hoim ho xps ihs factus e caput ecclie: illi mebra sunt eius ideo ait qd sequitur. Et pro eis ego sanctifico meipz. Qd eni e et p eis ego sanctifico meipz. nisi eos in meipo sanctifico cu et ipi sint ego? Qm de quibus hoc ait ut dixi mebra sunt eius et unus est xps caput et corpus docente aplo atqz dicente de semie abrahe: si aut vos xpi g⁰ de semie abrahe estis. cu dixisset supius no dicit et seminibus tanqz in multis: sz tanqz in vno et semini tuo q e xps. Si g⁰ seme abrahe hoc e xps. qd aliud dictum e qbus dictum est. ergo seme abrahe estis. nisi g⁰ xpi estis. Inde e qd alio loco ide ipe apls ait. Nunc gaudeo in passionibus p vob. et adimpleo ea q desunt pressurarum xpi in carne mea. No dixit pressurarum mearum sz xpi: qa mebru erat xpi et in suis persecutionibus quales xpm in toto suo corpore pati oportebat: etia ipe pressuras eius p sua portione adimplebat. Qd ut hoc etia loco certu sit: attende sequentia. Cu eni dixisset et p eis ego sanctifico meipz: ut intelligeremus hoc eu dixisse qd eos sanctificaret in se mox addidit. Vt sint et ipi sanctificati in veritate. Qd qd e aliud qz in me secundum id qd veritas e: vbu illud in principio deus. in quo et ipe filius hominis sanctificatus e ab initio creationis sue. qn vbu factu e caro; quia vna psona facta e vbu et ho. Tunc g⁰ sanctificauit se in se. hoc e hoiem se in vbo se: qa unus xps vbu et ho sanctificans hoiem in vbo. p sua vo mebra. et p eis inquit ego id e qd profuit etia ipis. qa et ipi no sunt ego: sicut in profuerunt

me. qa hoc fit sine ipis. et ego sanctifico meipm. hoc e ipos in me tanqz meipz sanctifico ego qm in me et ipi sint ego ut sint et ipi sanctificati in veritate. Qd est et ipi. nisi quadmodu ego in veritate qd ipe sum ego. Deinde non solu de aplis. sz etia de suis ceteris mebris incipit dicere: qd donante ipo alio sermone tractandu e. Expl' s

luy. In. lv. de eo qd dr No p hijs aut rogo tm. sz et p eis qui credituri sunt per verbum eoru in me.

Dominus ihs iam sua ppinquante passione cu orasset p discipulis quos et aplos noiauit: cu qbus cenauerat ultima cena de qua proditor eius per buccellam manifestatus erat. et cu qbz post eius egressum anteqz p eis oraret multa fuerat iam locutus adiunxit: et ceteros q in eu fuerant credituri et ait ad patrem. No p hijs rogo aut tm id e p discipulis q cu illo tunc aderant. Sz p eis q credituri sunt p vbu eorum in me. ubi omes suos intelligi voluit: no solu q tunc erant in carne sz etia q futuri erant. Quotquot eni postea crediderunt in eum p vbu aplorum: sine dubio crediderunt et donec veniat credituri sunt. Ipis eni dixerat et vos testimoniu phibebitis qa ab initio mecum estis. et p eos euangelium ministratum e; et anteqz scriberetur. et utiqz quisquis in xpm credit euangelio credit. No itaqz hij tm intelligendi sunt: qs ait credituros in se p vbu eorum q ipos cu in carne viuerent aplos audierunt. sz et post obitum eorum. et nos longe post nati p vbu eorum credimus in xpm: qm ipi q cu illo tunc fuerunt qd ab illo audierunt ceteris predicauerunt: atqz ita vbum eorum ut etia nos crederemus ad nos usqz peruenit vbicuqz eius e ecclia. et puenturu e ad posteros quicuqz vbicuqz in eum postea credituri sunt. Vt itaqz videri ihs in hac oroe no orasse p qbusda suis. nisi diligenter scrutemur in eadem oroe vba eius. Si eni p ipis prius orauit sicut iam ostendimus. q cu illo tunc erant. postea vo etia p eis q p vbu eorum in eum fuerant credituri: pt dici no orasse p illis q neqz tunc erant cu illo qn ista dicebat neqz p vbu eorum postea. sz in eum siue p ipos siue quolibz tm an crediderant. Nunquid eni tunc cu illo erat nathanael? Nunquid ioseph ille ab arimathia q corpus eius a pylato petiuit. q discipulum eius iam fuisse iste ipe iohes euangelista testatur. Nunq

Maria mater eius et alie femine quas eius discipulas in evangelio iam tunc fuisse didicimus. Fuit quidem cum illo tunc erat de quibus sepe dicit idem ipse Iohannes evangelista: Multi crediderunt in eum. Ibi erat multitudo illa eorum qui cum ramis palmarum precedebant partim sequebantur insidente iumento dicentes: Benedictus qui venit in nomine domini. Et cum eis pueri de quibus ait fuisse predictum: Ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem. Ibi quingenti fratres quibus simul post resurrectionem non apparuisset, nisi in eum ante credidissent. Ibi illi centum et novem qui cum istis undecim centum viginti erant: qui simul aggregati post eius ascensum expectaverunt et acceperunt promissum spiritum sanctum. Ibi erant isti omnes, nisi ex illis de quibus dictum est: Multi crediderunt in eum. Non ergo pro eis tunc salvator oravit, quoniam pro eis oravit qui cum illo tunc erant: et pro aliis qui per verbum eorum in eum iam non crediderant sed fuerant credituri. Isti autem nunc cum illo tunc erant: et in eum iam antea crediderant. Omitto dicere de Symeone sene qui in infantulum credidit: de Anna prophetissa de Zacharia et Elyzabeth, qui eum prophetaverunt antequam de virgine nasceretur, et de filio eorum Iohanne precursore eius amico sponsi, qui eum et in spiritu sancto agnovit et absentem predicavit: et aliis agnoscendum cum presens esset ostendit. Hos omitto quoniam responderi potest orandum pro talibus mortuus non fuisse: qui cum magnis suis meritis hinc abierant et recepti quiescebant. Hoc enim et de antiquis iustis similiter respondetur. Nemo enim eorum a dampnatione totius masse perditionis que per unum hominem facta est salvus esse potuisset, nisi in unum mediatorem dei et hominum in carne venturum revelante spiritu credidisset. Sed numquid etiam pro apostolis orandum fuit, et pro tam multis qui in hac vita adhuc erant, nunc cum illo tunc erant et ante iam crediderant orandum non fuit? Nemo hoc dixerit. Intelligendum est igitur quod nondum in eum sic crediderant quomodo in se ipse credi volebat: quandoquidem et ipse Petrus cui confitenti et dicenti: Tu es Christus filius dei vivi tam magnum testimonium perhibuerat, magis eum mori nolebat quam resurrecturum mortuum esse credebat: unde mox ab eo appellatus est Sathanas. Fideliores itaque reperiuntur qui defuncti iam fuerant: et resurrecturum Christum revelante spiritu non utique dubitabant, quam illi qui cum credidissent ipsum redempturum Israel, visa eius morte spem totam quam de illo habuerant perdiderunt. Nichil itaque melius credimus quam post eius resurrectionem ipso spiritu sancto edoctis et confirmatis apostolis eius que in ecclesia primitus doctoribus constitutis per eorum verbum sic alios credidisse: quemadmodum in Christum credi oportebat, id est ut fidem resurrectionis eius tenerent. Ac per hoc et illos omnes qui iam in eum credidisse videbantur ad eorum numerum pertinuisse pro quibus oravit dicens: Non autem pro hiis autem rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me. Sed restat nobis ad istam questionem adhuc solvendam beatus apostolus Paulus et latro ille crudelis in scelere, fidelis in cruce. Paulus quippe apostolus non ab hominibus neque per hominem: sed per Christum Ihesum se factum dicit apostolum. Et de evangelio suo loquens evangelio ait: Neque enim ego ab homine accepi illud neque didici: sed per revelationem Ihesu Christi. Quomodo igitur erit in eis de quibus dictum est: Credituri sunt per verbum eorum in me? Latro vero ille tunc credidit: quando in ipsis doctoribus fides que fuerat qualiscumque defecit. Neque ipse itaque per eorum verbum credidit in Christum Ihesum: et tamen sic credidit, ut quem videbat crucifixum confiteretur non solum resurrecturum verum etiam regnaturum dicendo: Memento mei cum veneris in regnum tuum. Proinde relinquitur ut si dominus Ihesus hac oratione pro suis omnibus quicumque in hac vita que temptatio est super terram: vel tunc erant vel futuri erant orasse credendus est, sic intelligamus quod dictum est per verbum eorum, ut ipsum verbum fidei quod predicaverunt in mundo hic significatum esse credamus. Dictum autem per verbum eorum, quoniam ab ipsis est primitus ac precipue predicatum. Iam enim ab ipsis predicabatur in terra: quando per revelationem Ihesu Christi ipsum verbum eorum Paulus accepit. Unde et contulit cum eis evangelium ne forte in vacuum curreret aut cucurrisset et dexteras ei dederunt: quia et in illo quamvis non per eos illi datum, tamen verbum suum quod iam predicabant et in quo fundati fuerant invenerunt. De quo verbo resurrectionis Christi idem dicit apostolus: Sive ego sive illi sic predicamus et sic credidistis. Et item: Hoc est inquit verbum fidei quod predicamus: quia si confessus fueris in ore tuo quia dominus est Ihesus Christus: et credideris in corde tuo quia deus illum suscitavit a mortuis salvus eris. Et in actibus apostolorum legitur quod in Christo deus definierit fidem omnibus suscitans eum a mortuis. Hoc verbum fidei quia principaliter ac primitus per apostolos qui ei coheserant predicatum est: ideo verbum eorum dictum est. Neque enim propterea non est verbum dei quia dictum est verbum eorum: cum dicat idem apostolus Thessalonicenses excepisse a se non ut verbum

hominum. Sed sicut est inquit vere verbum dei. Ideo ergo dei quia deus id donavit. eorum vero verbum dictum est: quia hoc praedicandum illis deus primitus ac praecipue commendavit. ac per hoc etiam ille latro in fide sua verbum eorum habebat: quod eorum postea dictum erat. quoniam praedicandum ad eorum officium primitus ac praecipue pertinebat. Denique cum murmur factum esset de ministerio mensarum a viduis grecorum antequam paulus credidisset in christum: responderunt apostoli qui domino ante cohaeserant. Non est bonum nos relinquere verbum dei. et ministrare mensis. Tunc ordinandos dyaconos providerunt ne ipsi a praedicandi verbi avocarentur officio. Proinde merito dictum est verbum eorum quod est verbum fidei: per quod omnes in christum undecumque id audierint crediderunt vel audituri et credituri sunt. Ergo illa oratione pro omnibus quos redemit sive tunc in carne viventes sive postea futuros redemptor noster oravit: cum rogans pro apostolis qui cum illo tunc erat adiunxit etiam illos qui per eorum verbum in eum fuerant credituri. Quid autem adiunctis illis deinde dicat alia disputatione tractandum est.

Explicit omelia lv. Incipit lvi. de eo quod dicit. Ut unum omnes sint sicut tu pater in me et ego in te. usque ad id. Et dilexisti eos sicut et me dilexisti.

Cum dominus ihesus orasset pro discipulis suis quos tunc secum habebat: atque adiunxisset suos alios dicens. Non pro hiis autem rogo tantum. sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me: velud quaereremus quid vel quare pro illis rogaret. continuo subiunxit dicens. Ut omnes unum sint. sicut et tu pater in me et ego in te ut et ipsi in nobis unum sint. Et superius cum adhuc pro solis discipulis quos secum habebat oraret. Pater sancte inquit serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi: ut sint unum sicut et nos. Hoc ergo etiam nunc et pro nobis rogavit quod tunc pro illis. ut omnes hoc est et nos et illi unum simus. Ubi diligenter attendendum est non dixisse dominum ut omnes unum simus. sed ut omnes unum sint: sicut tu pater in me et ego in te. subintelligitur unum sumus. Quod apertius dicit postea. quia et prius dixerat de discipulis qui cum illo erant: ut sint unum sicut et nos. Quocirca ita est pater in filio et filius in patre ut unum sint. quia unius substantiae sunt: nos vero esse in eis quidem possumus unum tamen cum eis esse non possumus. quia unius substantiae nos et ipsi non sumus: in quantum filius cum patre deus est. Nam in quantum homo est eiusdem substantiae est: cuius et nos sumus. Sed nunc illud potius volui commendare quod alio loco ait. ego et pater unum sumus: ubi eadem patris et sua significavit esse natura. ac per hoc et cum in nobis sunt pater et filius et spiritus sanctus: non debemus putare naturae unius esse nobiscum. Sic itaque sunt in nobis vel nos in illis: ut illi sint in natura sua nos unum in nostra. Sunt quippe ipsi in nobis tamquam deus in templo suo: sumus autem nos in illis tamquam creatura in creatore suo. Deinde cum dixisset. Ut et ipsi in nobis unum sint. adiunxit. et mundus credat quia tu me misisti. Quid est hoc? Numquid nam tunc crediturus est ~~mundus~~ mundus. quando in patre et filio unum omnes erimus? Nonne ista est pax illa perpetua et potius fidei merces quam fides? Unum enim erimus non ut credamus sed quia credidimus. Sed et si in hac vita propter ipsam communem fidem omnes qui unum credimus unum sumus. iuxta illud apostoli. Omnes enim vos unum estis in christo ihesu: etiam sic non ut credamus. sed quia credidimus unum sumus. Quid est ergo omnes unum sint. ut mundus credat? Ipsi quippe omnes mundus est credens. Neque enim sunt alii qui unum erunt. et alius est mundus qui postea crediturus est: quia illi unum erunt cum procul dubio de hiis dicat ut omnes unum sint de quibus dixerat. non pro hiis autem rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me: continuo subiungens ut omnes unum sint. Isti autem omnes quid est nisi mundus? Non hostilis utique sed fidelis. Nam ecce qui dixerat. non pro mundo rogo. pro mundo rogat ut credat. quoniam est mundus de quo scriptum est: ne cum mundo dampnemur. pro isto mundo non rogat. neque enim quo sit praedestinatus ignorat. Et est mundus de quo scriptum est: non venit filius hominis ut iudicet mundum. sed ut salvetur mundus per ipsum. Unde et apostolus. Deus inquit erat in christo mundum reconcilians sibi. Pro isto mundo rogat dicens. ut mundus credat quia tu me misisti. Per hanc enim fidem mundus reconciliatur deo cum credit in christum qui est missus a deo. Quomodo ergo intellecturi sumus quod ait. ut et ipsi in nobis unum sint: ut credat mundus quia tu me misisti? nisi quia non in eo causam posuit ut credat mundus quia illi unum sunt: tamquam ideo credat quod eos esse unum videt. cum ipse mundus sit omnes qui credendo unum sunt. Sed orando dixit ut mundus credat. sicut orando dixit ut omnes unum sint: orando dixit ut et ipsi in nobis unum sint. Hoc est enim omnes unum sint. quod est mundus credat: quoniam credendo unum fiunt perfecte unum. qui cum natura essent unum dissentiendo ab uno non erant unum. Denique si verbum quod ait

rogo tuo sbaudiamus ul' poa9 q° planius
fiat ubiqz ponam9: erit hui9 expositiosme
maifestior. Rogo ut oms unu sint sic
tu pr i me et ego i te: rogo ut et ipi in
nobis unu sint. rogo ut mud9 credat.
qa tu me misisti. Ido quippe addidit quod
dixit i nob: ut qd unu efficiam fidelis
sima caritate: gre dei noueim9 tribue
du ee no nobis. sic apls cu dixisset.
fuistis ei aliqn tenebre nc at lux iquit.
et ne sibi h° tribueret. adiecit i dno. De
inde saluator nr rogado prem se hoiez
demostrabat: nc demostras et seipz qm
cu pre de9 est face qd rogat. Et ego i
quit claritate qua dedisti m dedi eis.
Qua claritate n imortalitate qua na
huana i illo fuerat acceptura: Na nec
ipe adhuc acceperat ea. sz more suo pp imo
bilitate pdestinacois pteri tpis ubis fu
tura significat: qd nc clarificand9 h° est
suscitad9 a pre: et ipe sit nos ad eam
claritate suscitaturus i fine. Sile e h° ei qd
alibi dicit. Sicut pr suscitat mortuos
et uiuificat: sic et fili9 qs wlt uiuifi
cat. Et qs. nisi eosde qs pr: Queciqz
ei pr facit no alia sz h° et fili9. nc aliter
sz siliter facit. ac p h° suscitauit et seipz
eciā ipe. Na in est soluite templu h° iqt. et
i triduo resuscitabo illud. Pini imortali
tatis claritate qua sibi a pre data dicit:
eciā se ibi dedisse itelligend9 e. et si no
dicat. Ido quippe sepi9 solu prez face dicit:
qd et ipe facit cu pre: qtqd e: ei tribuat
de q° est. Sz aliqn eciā taceto pre se dicat
face qd facit cu pre: ut itelligam9 ita fi
liu no ee a pris ope separandu: qm se ta
cito prez dicit aliqd opari. qadmodu nc
pr ab ope filij separatur: qm ipo tacito
fili9 opari dr. qd nichilomi9 pit operantur.
Cu g° tacet fili9 i ope pris. opatioez
sua humilitate comedat ut sit nobis
salubrior: cu vo vicissim i ope suo tacet.
opatioez pris parilitate sua comedat
ne credat iferior. Isto mo igit et h° lo
co nc se fecit alienu a pris ope. qmuis dix
erit. claritate qua dedisti m qa et ipe de
dit ea sibi: nc prez fecit alienu ab ope
suo. qmuis dixerit dedi eis. qa et pr illam
dedit eis. Inseparabilia naqz sut opa. non
solu pris et filij. vm eciā sps sci. Sicut
at ex eo qd prez p suis oib9 rogauit:
h° fieri voluit ut oms unu sint: ita ex h°

eciā suo bnficio qd ait. claritate qua de
disti m dedi eis: id fieri nichilomi9 voluit
Na cotinuo subiūxit. ut sint unu sic et
nos unu sum9. Dein addidit. Ego i eis et
tu i me: ut sint cosumati i unu. Ubi se
mediatore int dm et hoiez breuit itima
uit. Neqz eni h° ita dcm e tanqm pr no sit
i nobis: aut nos i pre no sim9 cu et alio
loco dixerit ueniem9 ad eu et masioez apud
eu facie9: et hic paulo an no dixerit.
ego i eis et tu i me: qd dixit mo aut ipi
i me et ego i te sz tu i me. et ego i te et ipi
i nobis. Qd g° nūc ait. ego i eis et tu in
me ita dcm e ex psona mediatoris: sic
illud qd apls ait. vos xpi. xps vo dei. Qd
vo addidit ut sint cosumati i unu: ondit eo
pduci reconsiliacoez q fit p mediatore. ut pfcta btitu
ne
tu nichil iā possit adici pfruam. Unde
id qd seqt. Ut cogscat mud9 qa tu me mi
sisti: no sic accipiendu puto tanqm itim dix
erit ut credat mud9. Aliqn ei et cogscere
p eo qd e crede poit: ut e qd ait aliqnto
supi9. et cognuerut ve qa a te exij et cre
diderut qa tu me misisti. Hoc dixit p9
teri9 crediderut: qd prius dixerat cognuerut.
Sz hic qnqde de cosumatioe loqt. talis
e itelligencia cognitio: qli erat p spem
no qli nuc e p fide. Na videt ordo esse
seruat9 i eo qd paulo an dixit. ut credat
mud9 hic at ut cogscat mud9. Ibi eni
qmuis dixerit ut oms unu sint. et i nobis unu
sint: no ait tn sint cosumati i unu:
atqz subnexuit. ut credat mud9 qa tu me
misisti. Hic vo. ut sit iq cosumati in
unu ac dein no addidit. ut credat mud9:
sz ut cogscat mud9 qa tu me misisti. Qm
diu ei credim9 qd no videm9: nodu su
m9 ita cosumati qadmodu erim9 cu
meruerim9 vide qd credim9. Rectissime
igit ibi ut credat mud9. h ut cogscat
mud9: tn et ibi et hic qa tu me misis
ti: ut noueim9 qtu ptinz ad pris et
filij iseparabile caritate. h° nos credere mo
q° tendim9 credendo cogscere. Si at dicet
ut cogscat qa tu me misisti tunc va
leret qtu h° qd ait. ut agnoscat mu
dus. Ipi sut ei mud9 no pmanes i
mic9 qualis e mud9 dapnationi pdestia
tus: sz ex inimico amic9 effcus. pp que
de9 erat i xpo mudu reconsilians sibi. Pro
dixit ego i eis et tu i me: tanqm dicet ego
i eis ad qs misisti me. et tu i me mudu

recosiliaas tibi p me. ppterea sequit etiam illud
qd ait. Et dilexisti eos sicut et me dilexis
ti. In filio quippe nos pr diligit: qa i ipo
nos elegit an mudi costitucoez. Qui enim
diligit vnigenitu. pfecto diligit et mebra
eius. q adoptauit i eu p eu. Nec ido pa
res sumus vnigenito filio p que creati et
recreati sumus. qa dcm est. Dilexisti eos
sicut et me. Neqz ei sp equalitate significat
q dicit sicut illud ita et illud: sz aqn tm qa
e illud. e et illud. aut qa e illud. ut sit et
illud. Nos ei dixerit eo psus mo i mu
du a xpo aplos missos: quo ipe e missus
a pre. Vt ei alias tacea differencias qs
comemorare logu est: missi sut ete illi cu
ia homines eent. missus e at ipe ut homo
esset. et tn supius ait. sicut me misisti
i mudu: et ego misi eos i mudu. tn di
ceret. qa misisti me misi eos. Ita et hoc
loco dilexisti eos igit sicut et me dilexis
ti: qd nichil e aliud. qua dilexisti eos qm
et me dilexisti. Non ei mebra filii non
diliget q diligit filiu: aut alia ca est
diligendi mebra eius. n qa diligit eum.
Sz diligit filiu sedz diuinitate. qa genu
it illu equale sibi. diligit etiam eu sedz
id qd homo est. qa ipm vnigenitu vbu caro
fctm e: et pp vbu e ei cara vbi caro. Nos
at diligit qa sumus mebra que diligit:
et hoc ut eemus. pp hoc nos dilexit anqm esse
mus. Quia pp incoprehensibil e dileccio q
diligit deus neqz mutabil. Non ei ex quo
ei recosiliati sumus p sanguinez filii eius
nos cepit diligere. sz an mudi costituti
one dilexit nos. ut cu eius vnigenito etiam
nos filii eius eemus. puisqm omnino aliqd eemus.
Qd g recosiliati sumus deo p morte filii
eius no sic audiat no sic accipiat. qsi
ido nos recosiliauerit ei filius: ut iam i(n)ci
peret amare qs oderat sicut recosiliatur
inimicus inimico. ut deinde sint amici et inui
ce diligant q oderant inuice: sz iam nos di
ligenti recosiliati sumus ei cu quo pp peccatum
inimicicias hebamus. Qd vtrum vm dica
attestatur apls. Comendat igit deus dilec
cione sua i nobis. qm cu adhuc peccatores
eemus: xps p nobis mortuus e. Habebat
itaqz ille erga nos caritate. etiam cu i(n)
micicias aduersus eu exercentes operarem(ur)
iniquitate: et tn ei verissime dcm est odis
ti dne omnes q operantur iniquitate. Proinde
miro et diuino mo et qn nos oderat

diligebat. Oderat ei nos qles ipe non
fecerat: et qa iniquitas nra opus eius no ex
omni parte cosumpserat. nouerat sil i vnoqz
nrm et odisse qd feceramus: et amare
qd fecerat. Et hoc quide i omibus itelli
gi pt de illo cui veraciter dicit. Nichil
odisti eorum q fecisti. Non ei qdcuqz odis
set esse voluisset. aut omnino eet qd omps esse
voluisset: nisi et i eo qd odit eet etiam
qd amaret. Merito quippe odit et velut a
regula sue artis alienu iprobat viciu:
amat tn suu et in viciosis vl sanatione
bnficiu vl dampnatione iudiciu. ita deus
nichil odit eorum q fecit. Naturarum ei non
viciorum conditor mala q odit ipe no fecit:
et de malis eisde vl sanando ea p miam vl
ordinando p iudiciu bona sit ipa q facit.
Cu igitur eorum q fecit nichil odit. qs digne
possit eloqui qntu diligat mebra vnigeni
ti sui. et qnto amplius ipm vnigenitu i quo
sut condita oia visibilia et inuisibilia. q
i suis generibus ordinata ordinatissime diligit.
Mebra quippe vnigeniti ad angelorum scorum equa
litate gre sue largitate pducit: vnige
nitus at cu sit deus oim. procul dubio e dns
angelorum. Natura q deus e no angelis sz pari
potencius equalis. gra vo qua homo e quo no ex
cedit excellentia cum talibz angeli ut eu sit
vna psona carnis et vbi. Quamqm no
desint q etiam nos angelis pferant: qa p
nobis inquiunt no p angelis mortuus e xps.
Qd e aliud. qm de impietate velle gloriari.
Etenim xps sicut ait apls iuxta tps p impiis
mortuus e. Hic g no meritu nrm. sz dei
miam comendat. Nam qlis e ido velle se
laudari. qa vicio suo tam detestabiliter
egrotauit. ut no possit aliter qm medici
morte sanari. Non e nrorum hec gla meri
torum: sz medicina morborum. An ido nos
pferimus angelis. qa cum angeli peccauerint
nichil eis tale vm sanaret ipensu e. qsi
aliqd eis vl puum fuit ipensu et nobis amplius.
Qd si et hoc factum eet adhuc qri possit
vtrum ido fuisset factum qd steteramus excellencius
an qd desperati iacebamus. Cum vo noue
rimus bonorum oim creatore reparandis ange
lis malis nichil gre contulisse: cur no potius
intelligamus qd tanto dampnabilior eorum in
dicata sit culpa. qnto erat na sublimior.
Tanto ei nunqm qm nos peccare debuerunt:
qnto meliores nobis fuerunt. Nunc at i of
fendendo creatore. tanto execrabilius bnficio

ei⁹ igrati extiterūt: q̄to bn̄ficietī⁹ sūt ac
ati. n̄c eis satis fuit desertores ēē illi⁹ n̄
et nr̄i fieret deceptores. Hoc itaq̄ mag
nū bonū nob̄ cōferret. q̄ dilexit nos sic̄
dilexit et xp̄m: ut ꝓp ip̄m cui⁹ mēbra
ēē nos voluit. eq̄les angel' sc̄is sim⁹ :
q̄bz et natā īferiores cōditi sum⁹: et
ꝑcco īdigtiores effcā q̄ eoꝝ fieri q̄lescūq̄z
socij debem⁹. Expl' ꝰ. lvi. Jn. lvij. de eo
qd' d̄r. p̄r q̄s dedisti m̄ volo ut ubi ego
sū ꝛ illi sit mecū. usq̄z ad id. ut dilc̄o
q̄ dilexisti me ī ip̄is sit ꝛ ego ī ip̄is.
In magnā spem dn̄s ih̄s nos
erigit. q̄ maior oīno ēē non
possit. Audite et estote ī spe
gaudētes. ꝓp qd' vita ista nō
amanda ſz toleranda sit: ut ēē
possitis ī ei⁹ tribulatiōe paci
entes. audite ī q̄ et q̄° spes nr̄a leuat̄
attendite. Xp̄s ih̄s dicit. fili⁹ dei vnigē
nit⁹ q̄ p̄ri coetn̄⁹ et eq̄lis ē dicit q̄ ꝓp
nos hō fc̄us est: ſz sic̄ oīs hō mendax nō
fc̄us ē dicit. via veritas et vita dicit.
q̄ mūdū vicit de hijs q̄b⁹ vicit dicit. au
dite. credite. sꝑate desiderate qd' dicit.
Pater īq̄t quos dedistis m̄ volo ut ubi
ego sū: et illi sint mecū. Qui sūt isti
q̄s ait a p̄re datos sibi. Nōne illi
de q̄b⁹ alio loco dicit. nemo venit ad
me n̄ p̄r q̄ misit me traxerit eū. Jā
quō ea q̄ fieri dicit a p̄re faciat et ip̄e
cū p̄re: si qd' ī h° ev̄gā° ꝑficim⁹ nouī
mus. Ipi sūt g° q̄s a p̄re accepit. q̄s
et ip̄e de mūdo elegit atq̄z elegit ut
iā nō sint de mūdo. ut sint tn̄ eciā
ip̄i mūd⁹ credens ꝛ cognoscens qd' xp̄s a
deo p̄re sit miss⁹: ut mūd⁹ ex mūdo li
beraret. ne mūd⁹ d̄o recōciliād⁹ cū inimi + cū
cissimo dapnaret̄. Dic̄ ei ait ī huj⁹ o
racōis exordio. dedit ei ptāte oīs carnis
id ē oīs hoīs: ut oē qd' dedit ei det eis
vitā etnā. ubi ōndit ptātē se q̄dē oīs hoīs
accepisse. ut libet̄ q̄s voluit dāpnet q̄s voluit.
qui viuos et mortuos iudicabit: ſz eos
sibi ēē datos quib⁹ oīb⁹ det vitā etnā.
Sic ei ait. ut oē qd' dedisti ei det eis
vitā eternā. Num nō ei dati sūt q̄bus
vitā nō dabit etnā. q̄uis et ipoꝝ po
testas data sit: cui ptās data ē oīs car
nis id ē oīs hoīs. Ita mūd⁹ recōciliat⁹
ex inimico liberabitur mūdo: cū ī illo
exegerit ptātē suā ut eū ī morte mit

tat eternā. Huic āt sūt suū cui vitā do
net eternā. Qua ꝓp oīb⁹ p̄sus omib⁹
suis bon⁹ pastor. oīb⁹ mēbris suis mg
nū caput ꝓmisit h°. p̄miū: ut ubi est
ip̄e et nos cū illo sim⁹. n̄c poterit nisi fi
eri qd' oīpotenti p̄ri se velle dixit omi
potēs fili⁹. Ibi ē enī sp̄s sc̄us p̄ri etn⁹.
p̄ri deus. sp̄s vn⁹ duoꝝ et sb'stātia
volūtatis āboꝝ. Nā illud qd' dixisse le
gitur ꝓpinquāte passiōe. verū nō qd' ego
volo ſz qd' tu vis p̄r: q̄i alia p̄ris alia
filij sit volūtas. aut fuerit. sōn⁹ ē nr̄e
īfirmitatis q̄uis fidel' quā ī se caput
nr̄m trāsfigurauit. qui eciā pctā nr̄a
portauit. vnā vō ēē p̄ris et filij volū
tatē. q̄ꝝ eciā sp̄s vn⁹ est: q° adiūcto
agnoscim⁹ trinitate. et si itelligē nōdū
ꝑmittit īfirmitas. credat pietas. Dē
qm̄ q̄b⁹ ꝓmiserat et quā firma sit ip̄a
ꝓmissio ꝑ sermōis v'itate iā diximus:
ſz ip̄m q̄tū valem⁹ qd' sit qd' dignat⁹
ē ꝓmittē videam⁹. Quos dedisti m̄ īq̄t.
volo ut ubi ego sū ꝛ illic sit mecū.
Q̄tū attin3 ad c'aturā ī q̄ fc̄us ē ex se
mīe dauid scd̄z carnē: n̄c ip̄e adhuc erat
ubi futur⁹ erat. ſz eo mō dicē potuit ubi
ego sū quo itelligem⁹ qd' cito fuerat as
censur⁹ ī celū: ut ibi iā ēē se diceret. ubi fu
erat mox futur⁹. Potuit et illo mō q°
an̄ iā dixerat loq̄ns ad nycodemū. Ne
mo ascendit ī celū n̄ q̄ descendit de
celo. fili⁹ hoīs qui ē ī celo. Nā et ibi
nō dixit erit ſz ē ꝓp vnitatē ꝑsone. ī q̄
et de⁹ hō ē et hō de⁹. In celo g° nos fu
turos ēē ꝓmisit. Illa ei forma serui le
uata ē quā suscepit ex virgīe et ad pa
tris dexterā collocata. ꝓp spem tāti h⁹
bōi et ap'ls ait. De⁹ āt qui diues ē in
m̄ia ꝓp mltā dilcōez q̄ dilexit nos. et
cū ēēm⁹ mortui pctīs. cōuiuificauit
nos xp̄o cui⁹ gr̄ā sum⁹ saluati: et sil'
excitauit et sil' sedē fecit ī celestib⁹ in
xp̄o ih̄u. Hoc g° itelligit pt dixisse do
min⁹. ut ubi ego sū et illi sint mecū.
Et ip̄e q̄dē de se dixit qd' ibi iā ēēt: de
nobis āt velle se dixit ut ēēm⁹ ibi cū
illo. nō qd' iā ēēm⁹ ōndit. Ap'ls āt qd'
dn̄s velle se dixit ut fieret. tāq̄ fc̄m fuit
ē locut⁹. Nō ei ait excitatur⁹ ē nos ꝛ
ī celestib⁹ sedē fc̄ur⁹. ſz excitauit et
sedē ī celestib⁹ fecit: q̄a nō īanit̄ ſz
fidelit̄ iā putat fc̄m qd' futuꝝ ēē non

dubitat. Quod vero attinet ad formā dei in
qua eq̄lis ē pr̄i: si sc̄dm eā velim⁹ intel
ligere qd̄ dcm̄ est. volo ut ubi ego sū et illi
sint mecū.? abscedat ab aīo oīs yma
ginū corpaliū cogitatio. q̄cq̄d menti occur
rerit lōgū latū crassū. q̄libet luce corpea
coloratū: p q̄libet locoꝝ spacia ul' fini
ta ul' īfinita diffusū. ab hijs oīb⁹ q̄ntū
pt̄ aciē sue cōtemplacōis ul' ītentiōis
auertat. et nō inq̄rat eq̄lis pr̄i filius
ubi sit qm̄ nemo īuenit ubi nō sit. Sꝫ
qui vult q̄re q̄rat poci⁹ ut cū illo sit nō
vbiqꝫ sic' ille. ſꝫ vbicūqꝫ ēē potuerit. Qm̄
enī hoī penalr̄ pendenti et salubrit' cō
fidenti ait. hodie mecū eris ī padyso:
sc̄dm id qd̄ hō erat aīa ei⁹ ip̄o die fu
tura fuerat ī inferno. caro ī sepulchro.?
sc̄dꝫ id aūt qd̄ de⁹ erat utiqꝫ ꝑ ī padyso
erat. et ideo latrōis aīa a pristinis fa
cinorib⁹ absoluta. et illi⁹ munere iam
beata: q̄uis vbiqꝫ sic' ille ēē nō pote
rat.? tn̄ eciā ip̄o die cū illo ī padyso po
terat vn̄ ille q̄ vbiqꝫ sp̄ ē nō recesserat:
ꝓptea nimirū nō ei satis fuit dicē. vo
lo ut ubi ego sū et illi sint. ſꝫ addidit
mecū. Esse cū illo enī magnū bonū ē.
Nā et miseri pnt̄ ēē ubi ē ille. qm̄ qui
cūqꝫ vbicūqꝫ fuerit ē et ille: ſꝫ bt̄i soli
sunt cū illo q̄ bt̄i ēē nō poterunt n̄ ex illo.
An nō de eo veraciter dcm̄ ē. si ascendero
ī celū tu illic es. si descendero ī infernū
ades.? Aut vero xp̄s nō ē dei sapiēcia: q̄ at
tingit ubiqꝫ ꝑ suā mūdiciā. Sꝫ lux lu
cet ī tenebris. n̄ eā tenebre cōprehen
dunt: ac p hoc ut de re visibili q̄uis
lōge dissimili q̄lecūqꝫ sumam⁹ exēplū.
sic' cec⁹ eciā si ibi sit ubi lux ē nō ē
tn̄ ipē cū luce ſꝫ absens ē a p̄nte.? ita ī
fidelis atqꝫ impi⁹. aut eciā si fidel' et
pius. nōdū tn̄ ad ītuendū sapie lumē
ydone⁹ eciā si ēē nusq̄ possit ubi nō
sit ꝑ xp̄s: nō ē tn̄ ipē cū xp̄o dūtaxat p
speciē. Nā hoīeꝫ pie fidelē. nō ē dubitā
dū cū xp̄o ēē p fide: ꝑ qd̄ dixit q̄ non
ē mecū cont' me est. Sꝫ qd̄ pr̄i deo di
cebat. q̄s dedisti m̄ volo ut ubi ego
sū et ipi sint mecū. de specie illa deo
dicebat ī qua videbim⁹ eū sicuti ē. Ne
mo serenissimū sensu nubilosa cōtra
dictiōe puerbꝫ: cū cōsequēcia phibeat
testimoniū p̄cedētib⁹ v̄bis. Nempe cum
dixisset volo ut ubi ego sū et illi sint
mecū cōtinuo secut⁹ adiunxit. Ut videat
claritatē meā quā dedisti m̄: q̄a dilexi
ti me an̄ mūdi cōstitucōeꝫ. Ut videant
dixit nō ut credāt. Fidei merces ē ista nō
fides. Si eī fides ad hebreos ī epla' rc̄e
definita ē cōuictio rerū q̄ nō videt'.? cur
nō merces fidei definiat' visio rerū q̄ cre
dite sꝑabātur. Cū videim⁹ eī claritatē
quā dedit pr̄ filio eciā si eā dici h° loco
ītelligam⁹: nūq̄ pr̄ equali filio gig
nēs eū dedit. ſꝫ q̄d sc̄o filio hoīs dedit
ei p⁹ mortē crucis. Cū n̄ g° videbim⁹
illā filij claritatē p sc̄o tūc fiet iudiciū
viuoꝝ atqꝫ mortuoꝝ: tūc tollet' ipius
ne videat claritatē dei. Quā n̄ illā q̄ de⁹
ē.? Beati eī mūdi corde qm̄ ipi deū vide
būt: n̄ mūdi cordes sūt ipij. ꝓptea non
videbūt. Tūc ibūt impij ī suppliciū eter
nū: sic eī tollet' ipius ne videat clarita
tē domini. iusti aūt ibūt ī vitā etnā. Et
q̄ est vita etna.? Ut cog°scant iq̄t te solū
vm̄ deū et quē misisti ihm̄ xp̄m: nō utiqꝫ
sicut eū cognouerūt q̄ licꝫ nō mūdi cordes.
tn̄ ī forma serui clarificata iudicātē vide
potuerūt: ſꝫ sic' cognoscend⁹ ē a mūdis cor
de sol⁹ ver⁹ de⁹ cū pr̄e ꝑ spū sc̄o filius.
q̄a ipa trinitas ē sol⁹ ver⁹ de⁹. Si g° sc̄dꝫ
id qd̄ fili⁹ dei deus ē pr̄i equal' atqꝫ co
etern⁹: accipiam⁹ hoc dcm̄. uolo ut ubi
ego sū et illi sint mecū.? ī pr̄e cū xp̄o
erim⁹. ſꝫ ille sic' ille. nos sicut nos: ubi
cūqꝫ corpe fuerim⁹. Si eī loca dicēda st̄
ex quib⁹ corpa cōtinent'. et locus ē cuiqꝫ
rei ubi ē: locus xp̄i etn⁹ ubi sp̄ ē ipse
pr̄ est. et loc⁹ pr̄i filius ē. q̄a ego iquit
ī pr̄e et pr̄ ī me est. et ī hc̄ orōe sicut
tu pr̄ iq̄t ī me et ego ī te: et loc⁹ nr̄
ipi sūt. q̄a seq̄t' ut ꝑ ipi ī nob' vnū sint.
et nos loc⁹ dei sum⁹.? qm̄ teplū ei⁹ su
m⁹ sic' orat p nob' q̄ mortu⁹ ē p nob'.
viuitqꝫ p nobis. ut ī ipis vnū sim⁹ q̄a
factus ē in pace loc⁹ eius: et hītatio eius
ī syon q̄ nos sum⁹. Sꝫ q̄s ydone⁹ loca
ista.? ul' q̄ sūt ī locis istis sine spaciosis
capacitatib⁹ et sine corpeis molib⁹ co
gitare.? Nō parū tn̄ pficit' si saltē q̄cq̄d
tale oculo cordis occurrerit. negat'. reſ
puit'. īprobat'. et lux q̄dā ī q̄ ista ne
ganda. respuēda. īpbanda cnūt' sicut
potuerit cogitat': et quā sic certa cognos
citur et amat' ut īn̄ resurgat' atqꝫ ad
īteriora tendat'.? q̄ cū penetrare mēs ūa

lida et minus quam illa sunt pura nequeunt.
non sine amoris gemitu et desiderij lacri
mis inpellatur. et paciens ferat quamdiu fi
de mundatur: atque ut illic habitare valeat
suis moribus preparatur. Quando ergo non erimus cum
xpo ubi est. quando in patre cum illo erimus in quo est.
Neque hinc apostolus nobis quamvis nondum rem tene
tibus: sed tamen spem gerentibus tacuit. Ait enim.
Si resurrexistis cum xpo que sursum sunt querite
ubi xps est in dextera dei sedens: que sursum
sunt sapite. non que super terram. Mortui enim es
tis inquit. et vita vestra abscondita est cum
xpo in deo. Ecce interim fide ac spe vita nostra
ubi est xps cum illo est: quia cum xpo in deo est. Ec
ce velut iam factum est quod orauit ut fieret
dicens. volo ut ubi ego sum et illi sint me
cum. Sed nunc per fidem. quando autem fiet per speciem. Cum
xps inquit apparuerit vita vestra: tunc et vos
apparebitis cum ipso in gloria. Tunc apparebimus
quod tunc erimus. quia tunc apparebit non inaniter
nos id credidisse ac sperasse antequam essemus.
Faciet hoc ille cui filius cum dixisset. ut vide
ant claritatem meam quam dedisti mihi continu
o subiunxit. Quia dilexisti me ante constitu
tionem mundi. In illo enim dilexit et nos ante
constitutionem mundi et tunc predestinauit quod
in fine seculi facturus est mundi. Pater inquit iuste. mun
dus te non cognouit. Quia iustus es: ideo te
non cognouit. Mundus quippe ille dampna
tioni predestinatus merito non cognouit: mundus vero
ille quem per xpm reconciliauit sibi. non me
rito sed gratia cognouit. Quid est enim eum ~~~ cog
noscere. nisi vita eterna quam mundo dap
nato utique non dedit reconciliato dedit:
propterea itaque mundus te non cognouit quia iustus
es et meritis eius ~~eius~~ ut non cognosceret te
tribuisti. et propterea mundus reconciliatus cog
nouit quia misericors es et ut cognosceret
non ei merito sed gratia subuenisti. Denique se
quitur. Ego autem te cognoui. Ipse fons gratie
est deus natura. homo autem de spiritu sancto: et virgine
ineffabili gratia. Denique propter ipsum quia gratia
dei per ihesum xpm est dominum nostrum. Et hij cognoue
runt inquit. quia tu me misisti. Ipse est mundus
reconciliatus. sed quia tu me misisti ideo cogno
uerunt ergo gratia cognouerunt. Et notum feci
eis inquit nomen tuum et notum faciam. No
tum feci per fidem: notum faciam per speciem. Notum
feci cum fine peregrinantibus: notum faciam si
ne fine regnantibus. Ut dilectio inquit qua
dilexisti me in ipsis sit et ego in ipsis. Non
est visitata locutio. dilectio qua dilexisti me.

Usitate quippe diceretur. dilectio quam dilexisti me.
De greco quidem ista translata est. sed sunt similes
et latine sicut dicimus fidelem seruitutem ser
uiuit. strenuam miliciam militauit. Qua
lis autem ista locutio est dilectio qua dilexisti
me: tali et apostolus usus est. bonum certamen
certaui. Non ait bono certamine quod usita
cius et tamen rectius diceretur. Quomodo autem dilectio qua
dilexit pater filium est in nobis. nisi quia membra
eius sumus et in illo diligimur. cum ipse diligi
tur totus. id est caput et corpus. Ideo subiunx
it et ego in ipsis. tamquam diceret. quia ego sum in
ipsis. Aliter enim est in nobis tamquam in templo suo. ali
ter autem quia nos ipse sumus: cum secundum id quod ut ca
put nostrum esset homo factus est. corpus eius sumus.
Finita est saluatoris oratio. Incipit passio.
Ergo iste sermo finiatur: ut de passione quod
ipse donauerit alijs sermonibus disputetur.
Explicit omelia lvij. Incipit lviij. de eo quod dicitur. hec cum
dixisset ihesus egressus est cum discipulis suis trans torren
tem cedron. usque ad id cohors et tribunus et ministri iudeorum comprehe
derunt ihesum et ligauerunt eum.

Expleto magno et pro
lixo sermone quem post
cenam dominus fundendo pro
nobis primo sanguine
ad discipulos habuit qui
cum illo tunc erant: ad
iuncta oratione quam direx
it ad patrem. deinceps
ad eius passionem iohannes ewangelista sic orsus est.
Hec cum dixisset ihesus. egressus est cum discipulis
suis trans torrentem cedron: ubi erat ortus
in quem introiuit ipse et discipuli eius. Sciebat
autem iudas qui tradebat eum locum: quia frequenter
ihesus conuenerat illuc cum discipulis suis. Hoc
quod narrat ingressum dominum cum discipulis suis
in ortum. non continuo factum est: cum eius illa fini
ta esset oratio de qua verbis ait. hec cum dixisset
ihesus. sed alia sunt interposita quedam que ab isto preter
missa apud alios ewangelistas leguntur. sicut apud
hunc inueniuntur multa: que illi silentio in sua nar
ratione tacuerunt. Quomodo autem inter se omnes con
ueniant. nec veritati quam per alium promittitur ab a
lio repugnetur: quisquis nosse desiderat. non
in hijs sermonibus. sed in alijs laboriosis litteris
querat: nec stando et audiendo. sed pocius se
dendo et legendo. vel legenti aurem me
temque intentissimam prebendo illa condiscat.
Credat tamen antequam sciat siue id eciam scire
in hac vita possit. siue per aliqua impedime
ta non possit. nichil ab aliquo ewangelista esse

cōscptū q̄tū ad hos attinet q̄s ī aucte-
canōicā recepit ecc̄ia: qđ ul' ipi⁹ ul' al
teri⁹ nō min⁹ veraci narratiōi possit
eē cōtrariū. Nūc itaq3 btī iohis nar
ratiōe3 ut suscepim⁹ tractādā sine a
lio2 cōpatiōe videam⁹ ī eis q̄ mani
festa sunt nō īmorātes: ut h° ubi
opus ē tā poscente faciam⁹. Nō g°
sic accipiam⁹ qđ ait. h̄c cū dixiss3 ihs
egress⁹ ē cū discipul' suis trās torrente
cedron ubi erāt ort⁹ ī quē itrouit ipē
et discipli eius. tāq̄ cōtinuo p⁹ illa vba
ī illū ortū fuit īgress⁹: s3 ad h° valeat
qđ dcm̄ ē. h̄c cū dixiss3 ihs. ut nō eū an
opinem̄ ingressū q̄m illa vba finiret.
Sciebat āt ⁊ ipe iudas q̄ tradebat eū
locū. ordo vbo2 ē. sciebat locū: q̄ tra
debat eū. Quia freq̄t īq̄t ihs couene
rat illuc cū discipul' suis. Ibi g° lup⁹
ouina pelle cōtect⁹. et iter oues alto
p̄rissfamilias cōsilio tolerat⁹ didicit: ubi
ad tēp⁹ exiguū dispgēt gregē īsidys
appetēdo pastorē. Iudas g° īq̄t cū acce
piss3 cohorte et a pnicipib⁹ ⁊ a phariseis
ministros: venit illuc cū laternis facib⁹ et
armis. Cohors nō iudeo2: s3 militū fuit.
A p̄side itaq3 itelligat' accepta tāq̄ ad te
nedū reū seruato ordīe legitīe ptatis.
ut nll⁹ tenētib3 audēt obsistē: qūq̄ ⁊
ma⁹ tāta fuerat cōgregata ut sic arma
ta veniebat ut ul' trēt. ul' eciā repugnaret:
si q̄sq̄m xpm̄ defendē audēt. Ita quippe
ei⁹ abscōdebat' ptas ⁊ obtendebat' īfir
mitas. ut ad hec iimicis necia videretur
adūs⁹ eū ī quē nichil valuisset n̄ qđ ipē
voluisset: bn̄ vtens bon⁹ mal'. et faciēs
bona de malis: ad faciēdos bonos ex ma
lis. et discernēdos a mal'. Ihesus itaq3
sicut ewā^ta scriuit adiūgit. sciēs om̄ia
q̄ ventura erāt sup eū. p̄cessit ⁊ dicit
eis. Quđ q̄ritis: Rn̄derūt. Ihm̄ naza
renū. Dicit eis ihs. Ego sū. Stabat aūt
iudas q̄ tradebat eū cū ipis. Ut g° dixit
eis ego sū. abierūt retrorsū: et ceciderūt
ī terrā. Ubi nūc militū cohors: ⁊ mis
tri pnicipū ac phariseo2: Ubi terror et
munimen armo2: Nempe vna vox dicē
tis ego sū. tātā turbā odys ferocē. ar
mis q3 terribilē. sine telo vllo pcussit.
repulit. strauit. Deus eī latebat ī car
ne: et sempitn⁹ dies ita mēbris occul
tabat' huānis: ut laternis et facibus

q̄reretur occidēd⁹ a tenebris. Ego sū dicit:
et īpios deicit. Quđ iudicatur⁹ faciet:
qui iudicād⁹ h° fecit: Quđ regnatur⁹ po
terit: q̄ moriturus h° potuit. Et nunc
ubiq3 p ewā⁹ ego sū dicit xps. et a iu
deis expectat' antixps: ut retro redeāt
et ī terrā cadāt: q̄m deserētes celestia
t'rena desiderāt. Certe ad cōprehēdum
ihm̄ psecutorēs cū traditōe venerūt: q̄
q̄rebant īuenerūt: audierūt ego sū. Q̄
re nō cōprehēderūt. s3 abierūt ret° et ce
ciderūt: n̄ q̄a voluit h° q̄ potuit q̄q̄t vo
luit: Verū si nūq̄ se ab eis pmitter' ap
p̄hendi nō quidē illi facerēt. s3 nec qđ vene
rāt: s3 nec ipē faceret p qđ venerat. Eū
quippe occidendū q̄rebāt seuiēdo: s3 q̄re
bat nos et ipē moriēdo. Proinde q̄a tenē
volentib⁹ nec valētib⁹ ondit ptatē suā:
iā teneat eū: ut faciat de nesciētibus
volūtatē suā. Iterū g° eos īterrogauit.
Quđ q̄ritis: Illi āt dixerūt. Ihm̄ nazare
nū. Rn̄dit ihs. Dixi vob: q̄a ego sū. Si g°
me q̄ritis: sinite hos abire. Ut īpletur
sermo q̄ dixit. q̄a q̄s dedisti m̄: nō pdidi
ex eis quēq̄m. Si me īq̄t q̄ritis: sinite
hos abire. Inimicos videt: et h° faciunt
qđ iubet. Sinūt eos abire: q̄s nō vult pe
rire. Nūq̄d āt nō erāt postea morituri:
Cur g° si tūc morerent': pderent eos: Q̄a
nōdū eū sic credebāt: quō credūt q̄cūq3
nō pereunt: Symō g° petr⁹ h̄ns gladiū
eduxit eū et pcussit pnicipis seruū: et ab
scidit ei⁹ auriculā dexterā. Erat nomen
seruo malch⁹. Sol⁹ h̄ ewā^ta eciā nomē
h⁹ serui expressit: sic' lucas sol⁹ qđ ei⁹
auriculā dn̄s tetigerit et sanauerit eum.
Malch⁹ āt īterptat' regnatur⁹. Quđ g° auris
p dn̄o āputata et a dn̄o sanata significat:
nisi auditū āputata vetustate renoua
tū: Ut sic ī nouitate sp̄s et nō ī vetus
tate lr̄e. qđ cui prestitū fuit a xpo: quis
dubitet regnaturū eē cū xpo: Quđ āt seru⁹
īuēt⁹ ē. et h° ad illā ptinz vetustatē. q̄ ī
seruitutē generat qđ ē agar: s3 cū acces
sit sanitas figurata ⁊ libtas. Factū tn̄ pe
tri dn̄s īpbauit: ⁊ pgredi vlt' phibuit
dicēs. Mitte gladiū tuū ī vaginā. Ca
licē q̄ dedit m̄ pr̄: nō bibā illū: In suo
q̄ppe fc̄o ille discipul⁹ mgr̄m defendere
voluit: nō qđ significādū ē cogitauit.
Et ille igit' ad paciā3 cōmēdand⁹ fuit:
et h° ad itelligēda3 scribēdū. Quđ āt a p̄re

sibi dicit datum calicem passionis: profecto illud est quod ait apostolus. Si deus pro nobis: quis contra nos? Qui filio proprio non pepercit: sed pro nobis omnibus tradidit illum. Verum auctor calicis huius est etiam ipse qui bibit: unde idem apostolus iterum dicit. Christus dilexit nos: et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam in odorem suavitatis. Cohors ergo et tribunus et ministri iudeorum comprehenderunt ihesum: et ligaverunt eum. Comprehenderunt ad quem non accesserunt: quoniam dies ille, illi vero tenebre permanserunt: nec audierunt. Accedite ad eum et illuminamini. Si enim sic accederent non eum manibus occidendum: sed recipiendum corde comprehenderent. Nunc autem quando eum illo modo comprehenderunt tunc ab eo longius recesserunt: et ligaverunt eum a quo solvi potius velle debuerunt. Et erant fortassis in eis qui tunc imposuerunt Christo vincula sua: atque ab eo postea liberati dixerunt. Disrupisti vincula mea. Hec hodie satis sint: tractabuntur deo volente sermone alio que sequuntur.

Explicit o. lviii. Incipit lix. de eo quod dicitur Et adduxerunt eum ad annam primum usque ad id. Iterum ergo negavit petrus et statim gallus cantavit.

Postea quam persecutores cadere iuda comprehensum dominum ligaverunt, qui nos dilexit et tradidit semetipsum pro nobis, et cui pater non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum: ut intelligatur iudas non laudabilis utilitate traditionis huius, sed sceleris voluntate laudabilis: adduxerunt eum sicut iohannes evangelista narrat ad annam primum. nec tacet causam: cur ita factum sit. Erat enim inquit socer cayphe: qui erat pontifex anni illius. Erat autem inquit cayphas qui consilium dederat iudeis: quia expedit unum hominem mori pro populo. Marcus et matheus cum id brevius narrare voluissent eum ad caypham ductum fuisse commemorant: quia et ad annam prius inde ductus est: quod socer eius fuit. Ubi intelligendum est hoc eundem caypham id fieri voluisse. Sequebatur autem inquit ihesum symon petrus: et alius discipulus. Quisnam iste sit discipulus non temere affirmandum est: quia tacetur. Solet autem idem iohannes se ita significare et addere: quem diligebat ihesus. Fortassis ergo et hic ipse est. Quisquis tamen sit sequentia videamus. Discipulus autem inquit ille erat notus pontifici: et introivit cum ihesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exivit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici et dixit ostiarie: et introduxit petrum. Dixit ergo petro ancilla ostiaria. Numquid et tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille. Non sum. Ecce est illa permittentis audacia: et de se plurimum presidentis. Ubi sunt verba illa quando ait: quare non possum te sequi modo? Animam meam pro te ponam. Hoccine est sequi magistrum: se negare discipulum? Sicine pro domino anima ponitur: ut hoc ne fiat vox ancillule formidetur? Sed quid mirum si deus vera predixit: homo autem falsa presumpsit? Sane in ista que iam cepta est negatione apostoli petri debemus advertere. non solum ab eo negari Christum qui dicit eum non esse Christum: sed ab illo etiam qui cum sit negat se esse christianum. Dominus enim non ait petro discipulum meum te negabis: sed me negabis. Negavit ergo ipsum: cum se negavit eius esse discipulum. Quid autem aliud isto modo: quam se negavit esse christianum? Quamvis enim discipuli Christi nondum appellarentur hoc nomine: post ascensionem quippe eius in anthiochia primum ceperunt appellari discipuli christiani. Iam tamen erat res ipsa illo postea vocabulo nuncupanda. Iam erant discipuli qui postea sunt appellati christiani: et hoc commune nomen sicut communem fidem etiam ad posteros transmiserunt. Qui ergo se Christi discipulum negavit: ipsam rem negavit cuius nomen est vocari christianum. Quam multi postea non dico senes et anus in quibus huius vite sacietas facilius potuit mortem pro Christi confessione contempnere. nec solum iuvenes utriusque sexus. de quorum etate quiescit videtur exigi fortitudo: sed etiam pueri puelleque potuerunt et innumerabilis societas sanctorum martyrum in regnum celorum fortiter et violenter intravit: quod tunc iste non potuit qui claves regni eius accepit. Ecce unde dictum est. Sinite hos abire. quando se pro nobis tradidit qui suo sanguine nos redemit: ut impleretur sermo quem dixit. Quia quos dedisti mihi: non perdidi ex eis quemquam. Utique enim petrus si negato Christo hinc iret: quid aliud quam periret? Stabant autem servi et ministri ad prunas quia frigus erat: et calefaciebant se. Non hyemps erat. sed tamen frigus erat: quod solet et equinoctio verno aliquando contingere. Erat autem cum eis et petrus stans: et calefaciens se. Pontifex ergo interrogavit ihesum de discipulis eius: et de doctrina eius. Respondit ei ihesus. Ego palam locutus sum mundo. Ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes iudei conveniunt: et in occulto locutus sum nichil. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierunt: quid locutus sum ipsis. Ecce hii sciunt: que dixerim

ego. Non praetereunda nascitur quaestio quomodo dixerit dominus Iesus: Ego palam locutus sum mundo. Et maxime illud quod ait: In occulto locutus sum nichil. Nonne in hoc ipso recentiore sermone quem post cenam discipulis est locutus ait illis: In proverbiis haec locutus sum vobis. Venit hora cum iam non in proverbiis loquar vobis, sed palam de patre meo annuntiabo vobis. Si ergo ipsis coniunctioribus discipulis suis non loquebatur palam, sed horam promittebat quando palam fuerat locuturus, quomodo palam locutus est mundo? Deinde illis ipsis suis sicut aliorum quoque evangelistarum testatur auctoritas, in eorum comparatione qui discipuli eius non erant, multo utique manifestius loquebatur quando cum eis erat remotus a turbis. Tunc enim eis et parabolas aperiebat quas clausas proferebat ad alios. Quid est ergo: In occulto locutus sum nichil? Sed intelligendum est ita eum dixisse: Palam locutus sum mundo: ac si dixisset: Multi me audierunt. Et ipsum autem palam modo quodam erat palam, palam quippe erat quia multi audiebant; et rursum non erat palam quia non intelligebant. Et quod seorsum discipulis loquebatur, non in occulto utique loquebatur. Quis enim in occulto loquitur qui coram tot hominibus loquitur? cum scriptum sit: In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum. Praesertim si hoc loquitur paucis quod per eos velit innotescere multis: sicut ipse dominus ait illis quos adhuc paucos habebat: Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine; et quod in aure auditis, praedicate super tecta. Ergo et hoc ipsum quod ab eo dici videbatur occulte, quodammodo non dicebatur in occulto: quia non ita dicebatur ut ab eis quibus dictum fuerat taceretur, sed ita potius ut usquequaque praedicaretur. Sic ergo dici potest aliquid palam simul et non palam, vel in occulto simul et non in occulto, quomodo dictum est: ut videntes videant et non videant. Quomodo enim videant? nisi quia palam non in occulto; et quomodo rursus idem ipsi non videant? nisi quia non palam sed in occulto. Ea tamen ipsa quae audierant sed non intellexerant, talia erant ut non possent iuste et veraciter criminari. Et quotiens eum interrogandum putaverunt ut invenirent unde accusarent eum, sic eis respondit ut omnes eorum retunderet dolos et calumnias frustraretur. Ideo dicebat: Quid me interrogas? Interroga eos qui audierunt quid locutus sum ipsis: ecce hi sciunt quae dixerim ego. Haec autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alapam Iesu dicens: Sic respondes pontifici? Respondit ei Iesus: Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo; si autem bene, quid me caedis? Quid ista responsione

verius, mansuetius, iustius? Eius est enim de quo prophetica vox praecesserat: Intende, prospere procede et regna, propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam. Si cogitemus quis acceperit alapam, nonne vellemus eum qui percussit aut caelesti igne consumi, aut terra dehiscente sorberi, aut correptum daemonio volutari, aut aliqua huiusmodi qualibet poena vel etiam graviore puniri? Quid enim horum per potentiam iubere non potuisset per quem factus est mundus, nisi patientiam nos docere maluisset qua vincitur mundus? Hic dicit aliquis: Cur non fecit quod ipse praecepit? Percutienti non sic respondere, sed maxillam alteram debuit praebere. Quid quod et veraciter, mansuete, iuste respondit, et non solum alteram maxillam iterum percussuro, sed totum corpus figendum paravit in ligno? Et hic potius demonstravit quod demonstrandum fuit, sua scilicet magna illa praecepta praeparatione non ostentatione corporis, sed cordis praeparatione facienda. Fieri enim potest: et alteram maxillam visibiliter homo praebeat et iratus. Quanto ergo melius qui et respondit vera placatus, et ad perferenda graviora in tranquillo animo fit paratus? Beatus est enim qui in omnibus iniusta pro iustitia patitur, potest veraciter dicere: Paratum cor meum deus, paratum cor meum. Hinc fit quippe quod sequitur: Cantabo et psallam. Quod Paulus et Barnabas etiam in vinculis dulcissimus facere potuerunt. Sed ad narrationis evangelicae sequentia redeamus. Et misit eum Annas ligatum ad Caypham pontificem. Ad illum enim sicut Matheus dicit ab initio ducebatur, quoniam ipse erat illius anni princeps sacerdotum. Alternos quippe intelligendi sunt agere solere annos ambo pontifices, id est principes sacerdotum, qui erant illo tempore Annas et Cayphas; quod et Lucas evangelista commemorat, narrans quo tempore coepit dominus praecursore Iohanne praedicare regnum caelorum et congregare discipulos. Sic enim dicit: Sub principibus sacerdotum Anna et Caypha factum est verbum domini super Iohannem Zachariae filium in deserto, et cetera. Proinde isti ambo pontifices vicissim suos annos agebant; et erat annus Cayphae quando passus est Christus. Ideo secundum Matheum cum comprehensus esset ad illum ductus est; sed prius ad Annam secundum Iohannem venerunt cum illo, non quia collega sed quia socer erat eius. Et credendum est secundum voluntatem Cayphae id esse factum, vel etiam domos eorum ita fuisse positas ut non deberet Annas a transeuntibus praeteriri. Sed cum dixisset evangelista quod eum ligatum miserit Annas ad Caypham, reversus est ad locum narrationis ubi reliquerat Petrum, ut explicaret quod in domo Annae de trina

eius negatione contingeret. Erat autem cum eis et Petrus stans et calefaciens se. Hoc recapitulat quod ante iam dixerat: deinde quae secuta sunt adiungit. Dixerunt ergo ei. Numquid et tu ex discipulis eius es? Negavit ille: et dixit. Non sum. Iam semel negaverat, ecce iterum: deinde ut trina negatio compleretur. Dicit unus ex servis pontificis cognatus eius: cuius abscidit Petrus auriculam. Nonne ego te vidi in orto cum illo? Iterum ergo negavit Petrus: et statim gallus cantavit. Ecce medici est completa praedictio: aegroti convicta praesumptio. Non enim factum est quod iste dixerat. Animam meam pro te ponam: sed factum est quod ille praedixerat. Ter me negabis. Sed trina Petri negatione completa iam iste sermo compleatur: ut deinceps quae de Domino apud Pontium Pylatum praeside gesta sunt alio consideremus exordio. Explicit omelia lix. Incipit lx.

De eo quod dicitur. Adducunt illum ergo ad Cayphan in praetorium. Erat autem mane usque ad eo. Ut sermo Ihesu impleretur quem dixit significans qua morte esset moriturus.

Quae cum Domino vel de Domino nostro Ihesu Christo apud Pontium Pylatum praeside gesta sunt quantum Iohannes evangelista commemorat deinde videamus. Redit enim ad locum narrationis suae ubi eam reliquerat: ut explicaret Petri negationem. Iam quippe dixerat. Et misit eum Annas ligatum ad Cayphan pontificem: atque inde regressus ubi dimiserat Petrum calefacientem se ad ignem in atrio. postea quam totam eius negationem quae ter facta est terminavit. Adducunt ergo inquit Ihesum ad Cayphan in praetorium. Ad Cayphan quippe ab Anna collega et socero eius dixerat missum. Sed si ad Cayphan: cur in praetorium? Quod nichil aliud vult intelligi: quam ubi praeses Pylatus habitabat. Aut igitur aliqua urgente causa de domo Annae quo ad audiendum Ihesum ambo convenerant. Cayphas perrexerat ad praetorium praesidis et socero suo Ihesum reliquerat audiendum: aut in domo Cayphae praetorium Pylatus acceperat: et tanta domus erat. ut seorsum habitantem dominum suum. seorsum iudicem ferret. Erat autem mane et ipsi id est qui ducebant Ihesum non introierunt in praetorium: hoc est in eam partem domus quam Pylatus tenebat. Si ipsa erat domus Cayphae: cur autem non introierunt in praetorium: Exponens causam. Ut non contaminarentur inquit: sed ut manducarent pascha. Dies enim agere ceperant azimorum: quibus diebus

contaminatio illis erat in alienigenae habitaculum intrare. O impia cecitas. Timebant ne habitaculo videlicet contaminarentur alieno: et non contaminarentur scelere proprio. Alienigenae iudicis praetorio contaminari timebant: et fratris innocentis sanguine non timebant: ut hoc solum interim dicam ubi rea malorum conscientia tenebatur. Nam quod etiam Dominus erat qui eorum impietate ducebatur ad mortem. et vitae datorem occidebant. non eorum conscientiae: sed ignorantiae deputetur. Exiit ergo Pylatus ad eos foras: et dixit. Quam accusationem affertis adversus hominem hunc? Responderunt et dixerunt ei. Si non esset hic malefactor: non tibi tradidissemus eum. Interrogentur et respondeant. ab immundis spiritibus liberati. languidi sanati. leprosi mundati. surdi audientes. muti loquentes. ceci videntes. mortui resurgentes. et quod omnia superat stulti sapientes: utrum sit malefactor Ihesus. Sed ista dicebant: de quibus per prophetam iam ipse praedixerat. retribuebant michi mala pro bonis. Dixit ergo eis Pylatus. Accipite eum vos: et secundum legem vestram iudicate. Dixerunt ergo ei Iudei. Nobis non licet interficere quemquam. Quid est quod loquitur insana crudelitas? An non interficiebant: quem interficiendum offerebant? An forte crux non interficeret? Sic desipiunt qui non sectantur sapientiam. Quid est autem. nobis non licet interficere quemquam? Si malefactor est cur non licet? Nonne lex praecepit eis. ne maleficis parcerent qualem istum putabant a suo deo seductoribus praecavit? Sed intelligendum est eos dixisse. non sibi licere interficere quemquam propter diei festi sanctitatem. quem celebrare iam ceperant: propter quem de ingressu etiam praetorii contaminari metuebant. Itane obduruistis falsi israhelitae. itane omnem sensum nimia malicia perdidistis. ut ideo vos a sanguine innocentis impollutos esse credatis: quia eum fundendum alteri traditis? Numquid et Pylatus illum qui potestati eius a vobis ingeritur occidendus suis est manibus occisurus? Si non eum voluistis occidi. si non insidiati estis. si non vobis tradendum pecunia comparastis. si non apprehendistis. vinxistis. adduxistis. audistis. si non occidendum manibus obtulistis. vocibus poposcistis. non eum a vobis interfectum iactate: si autem illud omnibus vestris praecedentibus factis etiam crucifige crucifige clamastis. Audite quod contra vos etiam propheta clamat. Filii hominum dentes eorum arma et sagittae: et lingua eorum machera acuta. Ecce quibus

armis qbz sagittis q̄ machera iustum
īfecistis: qn̄ vob̄ īterficē q̄q̄m̄ nō licē
dixistis. Hic ē qd̄ ad ꝯphendēdū ihm̄
cū sacdotū nō veīssent pncipes ſʒ misis
sent. lucas ewāta ī eodē sue nracōis
loco. dixit āt īgt ihs ad eos q̄ venerāt
ad se pncipes sacdotū ⁊ magrat̄ tēpli
et seiores: q̄i ad latronē existis ⁊c. Si
cut gͦ pncipes sacdotū nō p seipos sed
p eos q̄s miserūt ad ꝯprehendēdū ihm̄.
qd̄ aliud qm̄ ipi ī sue missiōis ptāte ve
nerūt. sic oēs q̄ crucifigēdū xpm̄ ipis
vocib̄ clamauerūt. nō quidē p seipos
eū. ſʒ tn̄ ipi p illū q̄ eoꝝ clamore ad hͦ
nefas ipuls̄ ē occiderūt: qd̄ vo iohes
ewāta subiūgit. Vt sermo ihū īplere
tur q̄ dixit: sigͣficās q̄ morte eēt mo
riturꝰ. si morte crucis hic velimꝰ acci
pere taq̄ io dixerit iudei. nob̄ nō licet
īterficere q̄quā. qa ītfia aͦ ē. aliud crucifigi
cifigi. nō video quō possit ꝯseqnter
ītelligi cū hͦ ad pylati vba rndeit.
q̄bꝰ eis dixerat. accipite eū vos: et scdz
legē vrāꝫ iudicate eū. Nūqd gͦ nō eū
poterāt accipe ⁊ ipi eū crucifigē. si p
tale genꝰ supplicij īterfectioēz cuiq̄ vi
tāe cupiebāt. Quis āt nō videat q̄ sit
absurdū eis licē q̄quā crucifigē: q̄bꝰ
nō licꝫ q̄q̄ īterficere. Quod vo ipe dns
eādē morte suā idest morte crucis eciā
īterfectioēz vocat: sicͭ legimꝰ apud maī
ubi ait. Ecce ascēdimꝰ iherosolimā et
filiꝰ hoīs tradetᷣ pncipibꝰ sacdotū et
scribis et ꝯdēpnabūt eū morte. ⁊ tra
dēt eū gētibꝰ ⁊ illudēt ei ⁊ ꝯspuēt eū
et flagellabūt eū et īficiēt eū: ⁊ tria
die resurget. Nimirū gͦ sigͣficauit ita
dns qua eēt morte moriturꝰ. nō qd̄ hic
morte crucis vellet ītelligi: ſʒ q̄ eum
iudei fuisset gentibꝰ traditurū. hͦ ē roma
nis. Nā pylatꝰ romanꝰ eāt: eū qꝫ in
iudeā romāi pside miserāt. Vt gͦ iste
smo ihū īpletᷣ. idē ut eū sibi traditū gētes
īterficeēnt qd̄ ihs futurū eē pdixerat:
iō pylatꝰ q̄ romanꝰ iudex eāt. cū vellꝫ
eū reddē iudeis ut scdz legē suā iudica
rēt eū noluerūt eū accipe dicētes. No
bis nō licꝫ īterficē q̄q̄m. Ac sic īpletꝰ
sermo ihū q̄ de sua morte pdixerit. ut
eū a iudeis traditū īterficiēnt gētes
maiore scelē qm̄ iudei. q̄ se isto mō ab
eis īterfectioē velut alienos facē

voluerūt: nō ut eoꝝ īnocētia ſʒ ut de
mētia mōstraretᷣ. Expl̄ s. lx. In. lxi.
de eo qd̄ dᷣ. Introiuit iter̄ ī ptoriū py
latus. usqꝫ qd̄ id. Erat āt barrabas
latro.

Quid pylatꝰ dixit xpo. qd̄
ve ipe pylato rndeit: isto
sermoē ꝯsiderādū tractan
dū ē. Cū ei dcm̄ eēt iudeis.
accipite eū vos: et scdz le
gē vrāꝫ iudicate eū. atqꝫ
illi rndissent nob̄ nō licet īficē q̄q̄.
īgͦ introiuit itm̄ ī ptoriū pylatꝰ ⁊ vocauit
ihm̄: et dixit ei. Tu es rex iudeoꝝ.
Et rndit ihs. A temetipo hͦ dicis. an
alij tibi dixerūt de me. Sciebat utiqꝫ
dns. et qd̄ ipe īterrogauit. ⁊ qd̄ ipe rn
surꝰ fuit. ſʒ tn̄ dici voluit. nō ut ipse
sciret: ſʒ ut scribētᷣ qd̄ nos voluit ut
sciremꝰ. Rndit ei pylatꝰ. Nūqd ego iu
deus sū. Gens tua ⁊ pōtifices tui tra
diderūt te m̄. Quid fecisti. Rndit ihs.
Regnū meū nō ē de hoc mūdo. Si de hͦ
mūdo eēt rgn̄ū meū: ministri mei utiqꝫ
decertarēt ut nō traderer iudeis. Nūc
āt regnū meū nō est hic. Hoc ē qd̄ bōꝰ
magr̄ scire nos voluit. ſʒ pus nobis de
mōstrāda fueāt vana hoim̄ de rgn̄o eiꝰ
opinio siue gētiū siue iudeoꝝ. a q̄bꝰ
id pylatꝰ audieāt. q̄re ꝓpteā fuissꝫ mor
te plectendꝰ qd̄ illicitū affectauerit rg
nū. ul̄ qm̄ solēt regnaturis īuidē reg
nātes: et videlꝫ cauēdū eāt ne hꝰ reg
nū siue romāis. siue iudeis eēt aduer
sū. Poterāt āt dns qd̄ ait. regnū meum
nō est de mūdo hͦ. et cetēa ad pmā īter
rogatioēz psidis rndē. ubi ei dixit. Tu
es rex iudeoꝝ. ſʒ eū vicissim īterogās
vtꝝ hͦ a semetipo dicēt. an audissꝫ ab
alijs illo rndēte ondē voluit hͦ sibi apͦ
illū fuisse a iudeis velut crimen obiec
tū. patefaciēs nobis cogitacōes hoim̄
q̄s ipe nouēat qm̄ vane st̄. eis qꝫ pꝰ rn
sioēz pylati iā iudeis ⁊ gētibꝰ oportu
nius aptiusqꝫ rndēs: regnū meū de hͦ
mūdo nō est. Quod si īterrogāte pylato
ꝯtinuo rndissꝫ nō eciā iudeis. ſʒ solis
gētibꝰ hͦ de se opinātibꝰ rndisse videtᷣ.
Nūc vo qm̄ rndit pylatꝰ. Nūqd ego iu
deus sū. gens tua ⁊ pōtifices tradide
rūt te m̄ qd̄ fecisti. abstulit a se sus
pitioēz q̄ possit putāi a semetipo dixisse.

qd ihm rege dixeāt iudeoꝝ: id fe a iu
deis audisse demōstras. Deīn dicēdo
qd fecisti. satis ōndit illud ei p crīme
obiectū: tāq dicet. Si rege te negas
qd fecisti ut traderis michi. Nō mi
rū nō esset. si pimend9 iudicia traderetur:
qui se dicet rege. Si at h° nō dicet
qrendū ab illo eēt: qd aliud forte fecis
set vn tradi iudicia dign9 eēt. Audite
g° iudei ꝛ gentes. audi circūcisio audi
pucium. audite oīa regna trē. nō īpe
dio dnatioēz vrām ī h° mūdo: regnū
meū nō ē de h° mūdo. Nolite metuē
metu vanissimo q° herodes ille maioꝝ
cū xps nat9 nūciaret expauit. et tot
īfantes ut ad eū mors pueniret occidit:
timēdo magis q̄ irascendo crudelioꝝ.
Regnū īquit meū nō ē de h° mūdo. Qd
vultis aplius. Venite ad regnū qd nō
ē de h° mūdo. veite credēdo: et nolite se
uire metuēdo. Dicit qdā ī pphia de deo
prē. Ego at cōstitut9 sū rex ab eo sup
syon monte scm ei9: s syon illa ꝛ mons
ille nō ē de h° mūdo. Quid ē enī ei9 regnū
nisi credētes ī eū. qb9 dicit. de mūdo
nō estis. sic' ego nō sū de mūdo. Cū
uis eos ēē vellet ī mūdo: pp qd de illis
dixit ad prēz. Nō rogo ut tollas eos de
mūdo: s ut serues eos ex malo. Vn̄ et
hic nō ait. Regnū meū nō ē in h° mūdo:
s regnū meū nō est de h° mūdo. Et cum
h° pbaret dicēs. si ex h° mūdo eēt regnū
meū: ministri vtiqz mei decertarent ut nō
traderer iudeis. Nō ait. nc at regnū me
um nō ē hic: s nō ē hic. Hic ē eī reg
nū ei9 usqz ī finē sclī: hns int' se cōmix
ta zizania usqz ad messē. Messis est
eī finis sclī. qn̄ messores veient id est
angli ꝛ colliget de regno ei9 oīa scā
dala. qd vtiqz nō fiet: si regnū ei9 nō
eēt hic. Sz tn̄ nō ē hinc: qa peg'natur
ī h° mūdo. Regno suo qppe dicit. De mū
do nō estis: s ego vos de mūdo elegi.
Erat g° de mūdo qn̄ regnū ei9 nō erat:
s ad mūdi pncipē ptinebat. De mūdo
ē g° qdqd huanū a vēo qdē deo creatū:
s ex adā viciata atqz dapnata stirpe
geneatū ē. Fcm̄ ē at regnū nō iā de
mūdo: qcqt iā ī xpo regeneatū ē. Sic
eī deus nō eruit de ptāte tenebraꝝ: et
trāstulit ī regnū filij claritatis sue. De
quo regno dicit. Regnū meū nō ē de mūdo h°:

ul' regnū meū nō est hic. Dixit itaqz
ei pylat9. Ergo rex es tu. Rndit ihs.
Tu dicis: qa rex sū ego. Nō qa regem
se timuit cōfiteri: s tu dicis ita libratū
ē ut neqz se regē neget. Rex ē enī c9
regnū nō ē de h° mūdo: neqz regē ta
lē se ēē fateat' cui9 regnū putet' ēē de
h° mūdo. Talē qppe sentiebat: q dixeāt.
Ergo rex es tu. Cui rīsū ē. Tu dicis:
qa rex sū ego. Dcm̄ ē eī tu dicis: ac si
dcm̄ eēt carnal'. carnalis dicis. Deīn sb
iūgit. Ego ī h° nat9 sū ꝛ ad h° veī in
mūdū: ut testio9 phibeā veitati. Nō
ē pducēda h9 pnōis sillaba qd ait. ī
hoc nat9 sū. tāq dixeit ī hac re: s cor
ripiēda tāq dixeit ī hac re nat9 sū.
ul' ad h° nat9 sū sicut ait ꝛ ad h° veni
ī mūdū. In greco nāqz ewāg° nichil ē
hui9 locucōis ābiguū. Vn̄ maifestum
ē eū tpalē natitatē suā h' commeorasse
q̄ īcarnat9 veit ī mūdū: nō illā sine
īicio q̄ de9 erat p q̄ pr' cōdidit mūdū.
In h° g° se dixit natū idest pp h° natū
et ad h° venisse ī mūdū vtiqz nascēdo de
virgīe: ut testio9 phibeat veitati. Sz qa
nō oīm ē fides: adiūxit atqz ait. Omnis
q ē ex veitate: audit meā vocē. Audit
vtiqz īteiorib9 aurib9 idest obaudit mee
voci: qd tm̄dē valet. si dicet credit m.
Cū itaqz xps testioniū phibeat veitati.
pfco testioniū phibz sibi: ei9 qppe vox
ē. ego sū veitas. Et dixit alio qz loco.
ego testioniū phibeo de me. Qd vō ait.
oīs q ē ex veritate audit voce meā:
gr'az cōmēdauit q scdz pposituū vocat.
De q° pposito d' apl's. Scim9 qm diligēti
bus deū oīa coopant' ī bonū hys: qui
scdz pposituū vocati st scī. Pposituū scilz
vocātis: nō vocatoꝝ. Qd alibi apcius
ita posituū ē. Collaboro ewāg° scdz virtutē
dei saluos nos faciētis et vocantis voca
tiōe sua scā: nō scdz opa nra. s scdz
scdz suū pposituū ꝛ gr'az. Nā ꝛ si naturā
cogitem9 ī q̄ creati sum9 cū oēs veitas
creaueit. qs nō ē ex veitate. Sz non
oēs sūt quib9 dcm̄ ē ut audiat veitatē.
h° ē obediat veitati: ꝛ credat veitatem.
Nā ex ipa veitate pstat' null' pculdu
bio precedētib9 meitis: ne gr'a nō sit
gr'a. Si enī dixisset. oīs q audit meam
vocē ex veitate ē: idō dcm̄ ex veī. putaret'
qa obtepat veitati. Nō at h° ait. s ait

ois q e ex veritate: audit voce mea. Ac p
h no ido e ex veritate qa ei9 audit voce:
sz ido audit qa ex veritate e. Ido qa h.
illi donu ex veritate collatu e: qd eo est
a quia donate xpo tredit i xpm. Dixit
ei pylatus. Qd e veritas? Nec expectavit
audire rnsu. sz cu h dixisset iteru exyt
ad iudeos: et dixit eis. Nulla inveio in
eu causam. Est g cosuetudo vobis ut unu
vobis dimittam i pascha. Voltis g dittam
vobis rege iudeor? Credo cu dixisset pila
tus. qd e veritas. i mente illi venisse co
tinuo gsuetudiez iudeor q solz eis dimitti un9
i pascha? et io no expectavit ut rnderet
ihs. qd e veritas. ne mora fieret cu recolu
isset more q possit eis p pascha dimitti:
qd eu valde voluisse maifestu e. Auel
li tn ex ei9 corde no potuit ihm regem
ee iudeor: tep h. sibi sic a tytulo ipsa
veritas fixerat de q qd eet iterrogavit.
Sz h audito clamaverut rursu dntes.
No hunc: sz barraban. Erat at barra
bas latro. No rephendimus o iudei qd p
pascha liberatis nocente: sz qd occiditis
inocente. Qd tn n fieret: vm pascha no
fieret. Sz umbra veritatis a iudeis errati
bus tenebat: et mirabili dispesatioe di
uine sapie p hoies fallaces eiusde um
bre veritas implebat. Qa ut vm pas
cha fieret: xps velut agnus imolabatur.
Hic ea sequit q iniuriosa xpo pylatus
et cohors ei9 igessit: sz alia disputati
one tractada st. Expl' 6. lxi. In. lxij. de eo
qd dicit. tunc apphendit pylatus ihm et
flagellavit. usqz ad id. Sustepert at ihz
et deduxerut.

Cum iudei cla
masset no ihm sibi a py
lato velle dimitti p pascha.
sz barraban latrone non
salvatore. sz itfectore. no
datore vite. sz adeptore:
tuc apphendit pylatus ihz et flagellavit. Hoc
pylatus no ob aliud fecisse credend9 e nisi
ut ei9 iniuriys iudei saciati sufficere exis
timaret: et usqz ad ei9 morte sevire
desisteret. Ad h ptinz qd ide pses etia
cohorte sua pmisit face q sequit a
fortassis et iussit: qmvis ewa ta tacueit.
Dixit ei qd dein fecerit milites: pilatu
tn id iussisse no dixit. Et milites igit plec
tentes corona de spinis iposuerut capiti
eius et veste purpurea circudederut eu.

et veniebat ad eu: et dicebat. Ave rex
iudeor. Et dabat ei alapas. Sic iplebat
q de se pdixerat xps. sic martires iformabat
ad oia q psecutoes libuisset face pferenda.
sic paulisp occultata tremenda potetia.
comendabat pus imitada paciencia. sic reg
nu qd de h mudo no erat supbu mudu
no atrocitate pugnadi. sz paciendi hui
litate vicebat. sic illud granu multiplica
du seiabat horribili gtumelia: ut mirabi
lia pullularet i gla. Exyt iter pylatus
foras: et dicit eis. Ecce adduco eu foras:
ut cognoscatis qa i eo nullam cam iveio.
Exyt g ihs portas spinea corona et
purpureu vestimetu: et dicit eis. Ecce
ho. Hic apparet no ignorate pylato
hec a militib9 facta sive iussit ea. sive
pmiseit. illa salz ca qua supdiximus:
ut hec ei9 ludibria inimici libetissime
videnter. et ulteri9 sanguinez no sitirent.
Egredit ad eos ihs portas spinea coro
na. et purpureu vestimetu. no clarus im
perio. sz plen9 obpbrio: et dr eis. Ecce
homo. Si regi invidetis. ia parcite: qa de
iectu videtis. Flagellatus e. spinis coro
natus e. ludibriosa veste amictus e. ama
ris comicys illus9 e. alapis ces9 e. ferveris
ignominia: frigescat invidia. Sz no fri
gescat: iardescat poci9 et icresat. Cu g
vidissent eu potifices et ministri: clama
bat dntes. Crucifige: crucifige eu. Di
cit eis pylatus. Accipite eu vos: et cruci
figite. Ego enim no iveio i eo cam. Rn
derut ei. Nos hem9 lege et scdz lege
debz mori: qa filiu dei se fecit. Ecce al
tera maior invidia. Qua quippe illa vi
debat velut affectate illicito ausu regie
ptatis: et tn neutru sibi ihs medaciter
usurpavit. sz utruqz vm e. et unigenitus
e dei fili9 et rex a do gstitutus sup syon
mote scm ei9. et utruqz tuc demostraret:
n qto erat potetior tato mallet ee paci
encior. Cu g audisset pylatus h vbu ma
gis timuit: et igressus e ptoriu iteru:
et dicit ad ihm. Vn es tu? Ihs at rnsu
no dedit ei. Hoc siletiu dni ihu xpi non
semel scm collatis oim ewa tar narratio
nib9 repit. et apud pncipes sacdotu. et
apud herode. quo eu sic lucas idicat mi
serat pylatus audiedu. et apud ipm pyla
tu: ut no frustra de illo pphetia precesseit.
sic agnus cora tondete sine voce sic non

aperuit os suū: tūc utiqȝ qn̄ īterrogati
bus nō r̄ndit. Quamuis ei q̄busdā īterro
gationib9 sepe r̄ndeīt: tn̄ ꝓ illa ī q̄b9 no
luit r̄ndē ad h° dato ē de agno similitudo:
ut ī suo silētio nō re9 ſȝ īnocēs h̄ret. Cū
g° iudicaret ubicūqȝ nō aꝑuit os suū. si
cut agn9 nō aperuit: idest nō sic̄ mali
sibi cōscius q̄ de pc̄tis cōuincebat̄ suis:
ſȝ sicut mansuet9 q̄ ꝓ pc̄tis īmolabat̄
alieis. Dixit g° ei pylat9. Michi non
loq̄ris: Nescis q̄a ptātē h̄eo crucifigere
te. et ptātē h̄eo dimittere te: R̄ndit ihes9.
Nō h̄res ptātē adūsū me ullā: ṅ tibi eēt
datū desup̄. Ppterea q̄ me tradid̄t tibi: ma
ius pc̄tm̄ h̄ȝ. Ecce r̄ndit. et tn̄ ubicūqȝ
nō r̄ndit. nō sic̄t re9 siue dolos9: ſȝ sicut
agn9. idest sic̄t simplex atqȝ īnocēs. non
aꝑuit os suū. Pin̄ ubi nō r̄ndebat sicut
ouis silebat: ubi r̄ndebat sic̄t pastor do
cebat. Discam9 g° qd̄ dixit qd̄ ꝛ p aplm̄
docuit. q̄a nō ē ptās ṅ a deo: et q̄a pl9
peccat q̄ ptāti īnocentē occidēdū liuore
tradit: quā ptās ipā si eū tiore alti9 ptā
tis occidit. Talē q̄ppe de9 pylato dederat
ptātē: ut eēt etiā sb̄ cesaris ptāte. Q̄ ꝓpter
nō h̄res inq̄t adūsū me ptātē ullā id ȝ
q̄ntulācūqȝ h̄es: ṅ h° ipm̄ q̄cq̄t ē tibi eēt
datū desup̄. Sȝ q̄m scio q̄ntū sit. nō eni
tm̄ ē ut tibi oīmo liberū sit: ꝓpterea q̄a
qui tradidit me [illegible] tibi mai9 pc̄tm̄ h̄ȝ.
Ille me q̄ppe tue ptāti tradidit īuide
do: tu uō eandē ptātē ī me exercitur9
es metuēdo. Nec timēdo q̄dē ꝑserti in
nocētē h̄o hoīez debȝ occidē: ſȝ tn̄ id
zelādo facē multomag9 malū ē q̄ timē
do. Et ido nō ait uerax mḡr q̄ me tibi
tradidit ipe h̄ȝ pc̄tm̄. tāq̄ ille nō h̄ret: ſȝ
ait mai9 h̄ȝ pc̄tm̄: ut etiā se h̄re itelli
geret. Neqȝ ei ꝓpterea illud nullm̄ ē: q̄a hoc
mai9 ē. Exinde q̄rebat pylat9 dimittere
eū. Qd̄ est qd̄ dcm̄ ē exinde: q̄i añ non
q̄rebat: Lege supiora: et īuenies iā dudū
eū q̄rē dimittē ihm̄. Exīn itaqȝ itelligen
dū ē ꝓp h̄. idest ex hac cā ne h̄ret pc̄tm̄
occidēdo īnocentē sibi traditū: q̄uis
min9 peccans q̄ iudei. q̄ eū illi tradide
rūt occidēdū. Exīn g° idest ido ne hoc
pc̄tm̄ facēt: nonnūc p̄mū ſȝ ab̄ uado q̄re
bat eū dimittē. Iudei at̄ clamabāt dicētes.
Si hūc dimittis: nō es amic9 cesaris.
Omis ei qui se regē facit: cōtradicit ce
sari. Maiorē tiorē ingerē se putauert

pylato. tīendo de cesare ut occidēt xp̄m:
quā sup̄i9 ubi dixerūt. nos legē h̄em9 et
scd̄ȝ legē debȝ mori q̄a filiū dei se fecit.
Eorū legē q̄ppe ille nō timuit ut occidēt:
ſȝ magis filiū dei timuit ne occidēt. Nūc
uō nō sic potuit cōtēpnē cesarē auctorē
ptātis sue: q̄ admodū legē gētis alie
ne. Adhuc tn̄ ewā̄ta seq̄t̄ ꝛ dicit. Pyla
tus at̄ cū audissȝ hos sermōes adduxit fo
ras ihm̄: et sedit ꝓ t̄bunali ī loco q̄ d̄r
licostratos. hebraice at̄ gabatha. Erat
at̄ pascheue pasche hora q̄i sexta. Qua
hora sit dn̄s crucifix9 ꝓp ewāte alti9 tes
timoniū q̄ dixit. hora at̄ erat tcia ꝛ crucifixe
rūt eū: q̄m disceptatio solȝ oboriri. cū ad ip
sū locū ubi crucifix9 narrat̄ uentū fuit
ut poterim9 si dn̄s uoluerit disserem9.
Cū g° ꝓ t̄bunali sedissȝ pylat9: d̄t iudeis.
Ecce rex u̇r. Illi at̄ clamabāt. Tolle tol
le crucifige eū. Dixit eis pylat9. Regem
uēm crucifigā: Adhuc tiorē q̄ de cesare
īgesserat supare conat̄ de ignoīnia eoꝝ
uolēs eos frangē dn̄do regē uēm crucifi
gā. q°s de ignoīnia xp̄i mitigare nō pote
rat: ſȝ tiore mox uicit. Rn̄derūt [illegible] pō
tifices. Nō h̄em9 regē: nisi cesarē. Tūc
g° tradid̄t eis illū: ut crucifigēt. Aptissi
me q̄ppe cōtra cesarē uenire uidet̄ si regē
se nō h̄re nisi cesarē ꝓfitētib9 aliū regē
uellet ingerē. dimittendo īpunitū: q̄ ꝓpter
hos ausus ei tradiderat occidēdū. Tradi
dit g° eis illū ut crucifigēt. Sȝ nūq̄d aliud et
añ cupiebat q̄n dicebat. accipite eū uos
et crucifigite: ul' etiā sup̄i9. accipite eū
uos et scd̄ȝ legē urāȝ iudicate eū: Cur
at̄ illi tātope noluerūt dicētes. nob' non
licet īterficere quēq̄. et oīmo istātes ut
nō ab eis ſȝ a p̄side occidēt: ꝛ io eū oc
cidēdo accipe recusātes si nūc eū accipi
unt occidendū: Aut si h° nō fit. cur dcm̄
ē. tūc g° tradid̄t eis illū ut crucifigēt:
an aliq̄d iterest: Plane iterest. nō ē
ei dcm̄. tūc g° tradidit eis illū ut cruci
figeret eū. ſȝ ut crucifigēt. idest ut iudi
cio ac ptāte p̄sidis crucifigēt: ſȝ io illis
traditū d̄t ewāta ut ei9 crimie iplicatos
a q° alieni eē conabāt̄ ondēt. Nō eni
facēt h° pylat9: ṅ ut id qd̄ eos cupe
cernebat iplēt. Qd̄ g° seq̄t̄. Suscepe
rūt at̄ ihm̄ ꝛ eduxerūt. Iā ad milites
iā referri et apparitoēs p̄sidis: nā eui
dēci9 postea d̄r. Milites at̄ cū crucifixis

set eū. q̄mus ewā[ta] etiā si totū iudeis
tribuit: merito fiūt. Ipi eū susceperūt
q̄ audissie flagitauerūt: ⁊ ipi fecerūt
q̄cquid ut fieret extorserūt. Expl'. 8ᵐ lxij.

Inc̄. lxiij. de eo qd' d'. Et baiulās sibi cru
cē exiuit ī eū q̄ d'r caluarie locū. usq3 ad
id R̄nd'. pylatus qd' scripsi scripsi.

Iudicatū atq3 dāpnatū a pylato p̄ tribunali
dnm̄ nr̄m ihm̄ xp̄m hora q̄si sexta sus
ceperūt ⁊ eduxerūt: ⁊ baiulās sibi crucē.
exiuit ī eū q̄ d'r caluarie locū. hebraice
golgatha. ubi eū crucifixerūt. Qd ē qd'
marc9 ewā[ta] dicit. erat aūt hora tercia et
crucifixerūt eū. ñ q̄a hō tercia crucifix9
ē dns̄ liguis iudeoꝝ. hō sexta manib9 mi
litū. ut ītelligam9 horā q̄ntā iā fuis
se trāsactā. et aliq̄d de sexta ceptā q̄n se
dit p̄ tribunali pylat9: q̄ dc̄a ē a iohe hō
q̄si sexta. et tū duceret ut ligno cū duob9
latronib9 crucifigeret. et iux ei9 crucē gere
rent q̄ gesta fuerant: hō sexta īteg̃ cōpleret.
Ex q̄ hō usq3 ad nonā sole obscurato tene
bras factas triū ewā[taꝝ] mathei. marci ⁊ lu
ce. cōtestat' auctoritas. Sz q̄m iudei facin9
īterfecti xp̄i a se ī romanos idest pylatū
et ei9 milites trāsferre conati sūt. p̄pterea
marcus ea hora q̄ xp̄s a militib9 cruci
fix9 ē q̄ ag̃i iā sexta cepat tercia poti9
horā recordat9 expressit. q̄ hora ītel
ligūt' apud pylatū clamare potuisse
crucifige crucifige. ut nō illi tm̄ reputā
tur crucifixisse ihm̄ idest milites q̄ eū
ligno sexta hō suspenderūt: uin etiā
iudei qui ut crucifigeret' hō tercia clama
uerūt. Est ⁊ alia ista solutio q̄stiois.
ut nō h' accipiat' hora sexta diei. quia
nec iohes ait. erat aūt hō diei q̄si sexta:
sz ait. erat aūt pascheue pasche hō q̄si
sexta. Pascheue aūt latine p̄paratio ē. Sed
isto v̄bo g̃co libenci9 utūt' iudei ī h'mōi
obseruacōib9: etiā q̄ magis latine q̄ g̃ce
loquūt'. Erat aūt p̄paratio pasche. Pascha
u'o nr̄m sic' d'. ap̄ls ī̄molat9 ē xp̄s. Cui9
pasche p̄paratioēz si ab hora noctis nona
cōputem9 tūc ei videt' pncipes sacerdotū
p̄nūciasse dn̄i īmolatioēz dicētes. re9 est
mortis. cū adhuc ī domo pontificis audire
tur. Vn̄ cōgruēter accipit' ī̄ cepisse p̄para
tioēz veri pasche cui9 umbra erat pas
cha iudeoꝝ idest īmolacōis xp̄i: ex q̄o
sacerdotib9 p̄nūciat9 ē īmoland9. p̄fecto ab
ea noctis hō q̄ nona fuisse cōmuniat' usq3
ad horā diei terciā q̄ crucifixū eē xp̄m marc9
ewā[ta] testat'. sex hore sūt. tres nocturne
tres diurne. Vn̄ ī hac pascheue pasche. idz p̄pa
tioē īmolacōis x'. q̄ ab hō noctis nona accepta
erat q̄si sexta agebat' hō idz p̄acta q̄nta iā sex
tē cepat: q̄n pylat9 tribunal ascēd'. Adhuc ei oīt
ipa p̄patio q̄ ab hō noctis cepat. donec fiet q̄ p̄pa
bat' xp̄i īmolac̄o: q̄ f̄ca ē hō scdz marc̄ tercia. non
p̄paracōis sz diei. eadē sex nō diei sz p̄paratiois. sz vtiq3
hois a noct nona usq3 ad diei terciā cōputa
tis. Hatū duaꝝ solucōnū istī9 difficilis
q̄stiois eligat q̄sq3 q̄ volet. Melius at qd
eligat iudicabit: q̄ de cōsensu ewā[taꝝ]
q̄ opozosissie disputata sit legerit. Qd et
si alie solucōes ei9 potuerit īueiri: cūmu
laci9 ewāgelice veritatis cōstātia defendet'
aduers9 calūpnias īfidel' atq3 īpie vaitatis.
Nūc ad narratioēz iohis ewā[te] p9 ista bre
uit' tractāda redeam9. Susceperūt aūt īp
sū ihm̄ ⁊ eduxerūt. et baiulās sibi cruce
exiuit ī eū q̄ dicit' caluarie locū hebraice gol
gatha: ubi eū crucifixerūt. Ibat g̃o ad lo
cū ubi fuerat crucifigend9: portās crucem
suā xp̄s. Grāde spectaclm̄. Sz si spectat
īpietas. grāde ludibriū: si pietas grāde
misteriū. Si spectat impietas grāde ig
noīnie documētū: sz pietas grāde fidei
monimētū. Si spectet īpietas. videt rege
p̄ v'ga regni lignū sui portare supplī
cij: si pietas videt regē baiulātē lignū
ad semetip̄z figendū. qd' fixur9 fuerat etiā
ī frontib9 regū. ī eo spernend9 oc̄lis īpioꝝ:
ī q̄o erat glificatura corda scōꝝ. Dicturo ei
paulo. m̄i aūt absit gl'ari n̄i ī cruce dn̄i nr̄i
ihu xp̄i. ipā3 crucē suā suo gestās humero
cōmedabat: et lucne arsure q̄ sb̄ modio
ponēda nō erat. cādelabrū ferebat. Baiu
lās g̃o sibi crucē. exiuit ī eū q̄ d'r caluarie
locū: hebraice golgatha. Et cū eo alios
duos hic ⁊ hinc: mediū aūt ihm̄. Isti duo
latrones erant sic' aliorū ewā[taꝝ] narracōe didicim9
cū q̄b9 crucifix9 ē: et inter q̄s fixus ē xp̄s.
de quo p̄missa dixerat p̄phecia. et īter ini
q̄os deputat9 ē. Scripsit aūt ⁊ titulū py
lat9: et posuit sup crucē. Erat aūt scptū:
ihs nazaren9 rex iudeoꝝ. Hūc g̃o titu
lū mlti legerūt iudeoꝝ: q̄a p̄pe ciuita
tē erat loc9 ubi crucifix9 ē ihs. Et erat
scptū ebraice g̃ce ⁊ latine. rex iudeoꝝ. Hec
quippe tres ligue ibi p̄ ceteris eminebat.
Hebrea p̄pter iudeos ī dei lege gloriātes:
greca p̄pter gētiū sapiētes: latina p̄pter roma

nos. illis ac pene oib9 iā tūc gentibus
impantes. Dicebāt gº pylato pōtifices
iudeoꝝ. Noli scribē rex iudeoꝝ: sȝ qa ipē
dixit rex sū iudeoꝝ. Rndit pylat9. Qđ
scripsi scripsi. O ieffabilē vim diuīe opa
tiōis eciā ī cordib9 ignorātiū. Nōne oc
culta vox q̄dā pylato ītº quodā si dici pt
clamoso silētio psonabat: qđ tāto ante
ī psalmoꝝ lrīs pphetatū ē. ne corrūpas
tytuli īscriptioēȝ: Ecce tituli īscriptionem
nō corrūpit: qđ scripsit scripsit. Sȝ eciā pō
tifices q̄ hº corrūpi volebāt: qđ dicebāt:
Noli scribē īquīt rex iudeoꝝ: sȝ qa ipē dixit.
rex sū iudeoꝝ. Qđ loq̄mini īsani: Qđ fieri
cōtradicitis: qđ mutāe nullo pacto potestis:
Nūqđ eī pptea nō erit vm: qa ihs ait
rex sū iudeoꝝ: Si corrūpi nō pt qđ py
lat9 scripsit: corrūpi pt qđ veritas dix
it: Sȝ iudeoꝝ tm̄ rex ē xpus: an nō et
gentiū: Immo et gētiū. Cū eī dixisset
ī pphīa. ego cōstitut9 sū rex ab eo sup syon mō
tem scm̄ ei9 pdicās pceptū dnī. ne pp mō
tē syon solis iudeis eū regē q̄si q̄s dicēt cō
stitutū: cōtinuo subiecit. Dns dixit ad me
fili9 me9 es tu: ego hodie genui te. Pos
tula a me et dabo tibi gētes hēditatem
tuā: et possessioēȝ tuā t'minos tre. Vn̄ et
ipē iā p os pprium loquēs apud iudeos.
Heo inq̄t alias oues q̄ nō sūt de hº ouili:
oportȝ me et ipās adducē. et vocē meum
audiet: et erit vn9 grex et vn9 pastor.
Cur gº magnū volum9 intelligi ī hoc
tytulo sacrm̄. ī qº scriptū erāt rex iudeorū:
si rex ē xpus et gētiū: Qa scilȝ oleas
ter fcūs ē pticeps pinguedinis olee: nō
olea pticeps fcūs ē amaritudīs oleas
tri. Nam in eo qđ de xpo veracit' scriptus
ē tytul9 rex iudeoꝝ: qui sūt legendi
iudei. nisi semē abrahe. filij pmissiōis:
Qui sūt eciā filij dei. Qm̄ nō qui filij
carnis ait apls hij filij dei. sȝ q̄ filij pro
missiōis deputāt' ī semie: et gētes erant
qb9 dicebat. Si gº vos xpi: gº abrahe
semen estis: scđȝ pmissioēȝ hēdes. Rex
gº iudeoꝝ xps. sȝ iudeoꝝ circūcisiōe cordis
spū nō littera. quoꝝ laus nō ex hoibus
sȝ ex deo ē. ptinētiū ad ierlm̄ liberā ma
trē nrāȝ eternā ī celī. sarā spualē. ancil
lā et filios ei9 de domo libertatis eici
entē. Ideo eī pylat9 qđ scripsit scripsit:
qa dns qđ dixit dixit. Expl' ē. lxvij. In.
lxviij. de eo qđ dr̄. Milites āt cū cru
cifixissēt eū acceperūt vestimēta ei9 usqȝ
ad id. In vestimēta mea miserūt sortem.

Ea q̄ gesta st iuxª crucē dnī
cū iā crucifix9 eēt isto qº
tū dns adiuuat sermoē
tractam9. Milites gº cū
crucifixissēt eū acceperūt
vestimēta ei9 et fecerunt
q̄tuor ptes: vnicuiqȝ militi ptē. Et tunicā.
Erat āt tunica īcōsutil': desup ptexta p
totū. Dixerūt gº ad īuicē. Nō scindam9
eā: sȝ sortiam' de illa cui9 sit. Vt scriptā
īplēt' dicēs. Ptita sūt vestimēta mea si
bi: et ī vestem meā miserūt sortē. Finī
ē qđ voluerūt iudei: nō ipi. sȝ milites q̄
parebāt pylato iudicāte ipo. crucifixerūt
ihm̄. Et tm̄ si volūtatē si īsidias. si opam.
si traditioēȝ. postremo si extorquētes cla
mores eoꝝ cogitem9: magis vtiqȝ iudei
crucifixerūt ihm̄. Sȝ de ptitiōe et sorti
tiōe vestimētoꝝ ei9 nō ptereūter loq̄ndū.
Quis eī oēs euāgeliste q̄tuor huī9 rei me
minerīt. ceteri tm̄ breui9 q̄ iohēs. et clau
se illi. iste vº aptissīe. Na matheus ait. Pº
q̄ āt crucifixerūt eū: diuiserūt vestimē
ta ei9 sortē mittētes. Marc9. et crucifi
gētes eū diuiserūt vestimēta ei9 mittē
tes sortes sup eis: q̄s qđ tolleret. Lucas. di
uidētes vº vestimēta ei9: miserūt sortes.
Iohēs āt et q̄t ptes de vestimētis ei9 fece
rūt dixit idest q̄tuor: ut singulas tollerent.
Vn̄ apparet q̄tuor milites fuisse: q̄ ī eo
crucifigēdo psidi paruerāt. Manifeste
q̄ppe ait. Milites gº cū crucifixissent
eū acceperūt vestimēta ei9: et fecerūt
q̄tuor ptes: vnicuiqȝ militi ptē. Et tu
nicā. subaudiendū ē acceperūt. Vt iste st
sens9. acceperūt vestimēta ei9 et fecerūt
q̄tuor ptes vnicuiqȝ militi ptē: accepe
rūt et tunicā. Et sic locut9 ē ut de cete
ris vestimētis nullā sortē missā eē vi
deam9: sȝ et de tunica q̄ sil' cū ceteris ac
ceperūt. sȝ nō sil't diuiserūt: de hº eī se
q̄tur expones. Erat āt tunica īcōsutilis:
desup cōtexta p totū. Cur āt de illa sortē
miserīt narrās. Dixerūt gº īq̄t ad īui
cē. Nō scindam9 eā: sȝ sortiam' de ea
cui9 sit. Apparet itaqȝ ī alijs vestib9 eq̄les
eos hiusse ptes. ut sortiri necce nō fuit:
ī illa vº vna nō eos hr̄e potuisse singu
las ptes nisi scinderetur. ut pānos ei9 in
utiliter tolleret: qđ ne faceret ad vnū

ea pueire sortiõe maluerũt. Hui9 ewa^te
narratiõi cõsonat etiã ꝓpheticũ testioniũ:
qd et ipe cõtinuo sbiũgēs. ut scriptura iq̄t
impleret dicens. Partiti sũt vestimēta mea
sibi: et i vestem meã miserũt sorte. Non
eñi ait sortiti. sz ptiti. nec ait sortietes p
titi sũt: sz i ceteris vestimētis sorte oīo
nō noīnãs postea dixit. Et i vestimēta
mea miserũt sorte: p illã reliquã tuni
cã. De qua re dicã qd ipe donauerit. cũ
ꝑus eã q̄ oboriri pt. tãq̄ ewa^te int se dis
crepet calūpniã ꝓpulsauero: demostrãs
nulli9 ceteroꝝ vba narratiõi iohis ee cō
traria. Matheus eñi dicēdo diuiserũt ves
timēta ei9 sorte mittentes. ad totã diui
siõez vestimētoꝝ voluit itelligi etiã tu
nicã ptine de qua sorte miserũt: qa vti
qz oēs vestes diuidēdo i qb9 et illa fuit.
de ipa sortiti sũt. Tale ē qd ait etiã lu
cas. Diuidētes vestimēta ei9: miserũt
sortes. Diuidētes eñi venerũt ad tunicã
de q̄ fcã ē sortitio: ut iter eos vniũsa
vestimētoꝝ ei9 diuisio cõpleret. Qd at in
terest vtrũ dicat diuidētes miserũt sor
tes qd ait lucas. an diuiserũt sorte mit
tentes qd ait matheus. nisi qd lucas
dicēdo sortes plãle p singulari nũo posu
it. q̄ locutio scripturis sãis isolita nō ē:
Quamuis nō nulli codices sorte repiat
tre: nō sortes. Marcus itaqz solus vi
det aliquã itulisse q̄stioēz. Dicēdo eñi
mittētes sorte sup eis qs qd tolleret: tãq̄
sup oib9 vestimētis. nō sup sola tunicã
sors missa sit loquutus videt. Sz h bre
uitas obscuritate fuit. Sic eñi dcm est
mittētes sorte sup eis: ac si diceret. mit
tentes sorte cũ diuiderent: qd ? fcm est.
Oim quippe vestimētoꝝ ei9 diuisio cõ
pleta nō eet. nisi sorte claruissz. qs etiã
illã tunicã tolleret: ut sic cõtentio diuide
tiũ finiret. ul nulla poti9 oriret. Qd g°
ait qs qd tolleret. qn qde h sorti deputat:
nō ad oĩa q̄ diuisa sũt vestimēta referē
dũ est. Sors eñi missa ē: qs illã tunicam
tolleret. De q̄ qm narrare ptermisit q̄l
fuit et qadmodũ eq̄lib9 fcis ptib9 sola
remãserit. q̄ ne scinderet veniret i sorte:
p ea positũ ē qd ait. Qs qd tolleret. idest
qs eã tolleret: tãq̄ si totũ ita diceret. Di
uiserũt vestimēta ei9. sorte mittētes
sup eis: qs tunicã. q̄ ptib9 eq̄lib9 sup
fuerat tolleret: Fuerat sorte aliqs quid
sufficeret i tot ptes vestimētoꝝ fcã diuisio:
et de tunica illa sortitio. Quadriptita ves
tis dni ihu xpi q̄driptitã figurauit ei9
ecciaz. toto scilz q̄ q̄tuor ptib9 cõstat terrarũ
orbe diffusa: et oib9 eisdē ptib9 eq̄liter
idest concorditer distributã. Pr qd alibi
dicit. missurũ se angelos suos: ut colli
gant electos ei9 a q̄tuor ventis. Qd quid ē.
nisi a q̄tuor ptib9 mũdi oriente. occidēte.
aquilone. et meridie: Tunica vō illa
sortita oim ptiũ significat vnitatē: q̄ cari
tatis vinculo cõtinet. De caritate at loq
tur9 apls supeminētiorē iq̄t viã vobis
demostro. Et alio loco ait. cognoscere etiã
supeminētē sciẽe carit^te xpi. Ite qz alibi. sup
oĩa h. caritatē q̄ ē vinculũ pfcõis. Si
g° caritas et supeminētiorem hz viã.
? supeminetis sciẽe. et sup oĩa pcepta ē:
merito vestis q̄ significat desup cõtexta
phibet. Inconsutil at ne aliqñ dissuat.
et ad vnũ puenit. qa i vnũ oēs colligit.
Sicut i aplis cũ eet etiã ipe nũs duode
nari9 idest q̄driptit9 iter nos. ? oēs essent
itrogati: sol9 petr9 rndit. Tu es xps fi
li9 dei viui. et ei dicit tibi dabo claues
regni celoꝝ. tãq̄ ligandi ? soluendi sol9 ac
cepit ptatē. cũ ? illud vn9 p oib9 dixit:
et hoc cũ oib9 tãq̄ psonã gerens ipi9 vni
tatis accepit. Ideo vn9 p oib9: qa vnitas
ē in oib9. Vn et hic cũ dixisset desup con
texta: addidit p totũ. Qd si referat9 ad
id qd significat. nemo ei9 ē expers q̄ ptinē iue
nit ad totũ: a q° toto sicut gca idicat
lingua. catholica vocat eccia. In sorte at
qd nisi gra cõmendata ē: Sic q̄ppe i vno
ad oēs puenit. cũ sors oib9 placuit: qa
et dei gra i vnitate ad oēs puenit. Et cum
sors mittit: nō psone cuiq̄ ul meritis. sz
occulto iudicio dei cedit. Nec ideo ista nō
ad boni significasse qs dixerit. qa p ma
los fca sũt. nō scilz p eos q̄ xpm secuti:
sz q̄ sũt psecuti. Quid eñi de ipa cruce
dictur sum9. q̄ recte sili ab iimicis
atqz i psis xpo fcã atqz ipacta ē. Et in
ea significare recte itelligit: qd apls ait.
Que sit latitudo ? lōgitudo ? altitudo
et pfundũ. Lata ē quippe i trasũso ligno
q° extendunt pendetis man9: et significat
opa bona i latitudine caritatis. Longa est
a trãsuerso ligno usqz ad trã ubi dorsũ
pedes qz figunt: et significat pseuerãtiã
i lōgitudine tpis usqz i finē. Alta ē in

mauuic q° trasuersu lignu sursu versus
extendit'. et significat supnu fine q° cuncta
opa referut': qm cuncta que latitudie bn
ac pseueranter fiut pp altitudiez diuinoru
faenda st pmioz. Profunda e in ea pte
q i tra figit'. Ibi quippe occulta e n° vide
ri pt. s; cuncta ei9 apparentia ꝛ eminentia
in cosurgut: sicut bona nra de pfuditate
gre dei q coprehendi ac diiudicari no pt
vniuersa predut. Sz ꝛ si crux xpi h° solu
significet qd apls ait. q at ihu xpi sunt
carne sua crucafixerut cu passionib9 ꝛ co
cupiscentys: qp mag' bonu e. Nc tn fat
h°. nisi gcupisces adu's9 carne sps bon9:
cu illa cruce xpi feat inimic9 idest spus
mal9. Postremo qd e qd oes nouerut sig
nu xpi. nisi crux xpi: Qd signu n adhi
beatur siue frontib9 credentiu. siue xpi aque
ex q regeneratr. siue oleo q° crismate vn
guntr. siue sacrificio q° alutr: nichil hoz rite
pficitr. Quo g° p id qd mali faciut nichil
boni significat'. qn p cruce xpi qua fecerit
mali i celebratoe sacroz ei9 bonu oe sig
natur: Sz h° hatten9 q at sequut': alias
ut de9 opitulabit' differeda videbim9.

Expl' ō. lxiiij. In. lxv. de eo qd dr. Et mi
lites qde hec fecerut. usqz ad id incli
nato capite tradidit spiritu.

CRucifixo dno postea q diui
sio vestimetoz etiā missa
sorte copleta e: q dein nar
rat iohes ewa ta videa9.
Et milites qde h° fecerut.
Stabat at iuxt cruce ihesu
mr ei9 et soroz mris ei9 maria cleophe: ꝛ
maria magdalena. Cu vidiss; g° ihs mrez
et discipulu stante q diligebat: dicit mri
sue. Mulier: ecce fili9 tu9. Dein dr disci
pulo. Ecce mr tua. Et ex illa ho: acce
pit eu discipls i sua. H° nimiru e illa
ho: de q ihs aquā couersur9 i vinu dix
erat mri. Qd m et tibi e mulier: No
du venit hora. Hanc itaqz horā pdixerat
q tuc nodu veneat. i q debet agnosce
moriturus: de q fuerat mortalit natus.
Tuc g° diuina factur9. no diuinitat sz in
firmitatis mrez ut icognitā repellebat:
nuc at huana iā patieō ex q fuerat
fcus ho affcu comendabat humano. Tuc
ei qui maria creaueat inotescebat vir
tute: nuc vo qd maria pepererat pedebt
i cruce. Moral' igit' isinuat' locus fuit qd

faciendu amonet. et exeplo suo suos istruit
pceptor bon9. ut a filys ipendat' cura
pntib9 tanqp lignu illud ubi erat fixa
mebra morientis: etiā cathedra fuit
mgri docentis. Ex hc doctrina sana didice
rat apls paul9 qd docebat qn dicebat.
Si qs at suis ꝛ maxie domesticis no pro
uidet. fide negat: ꝛ e infideli deterior.
Qd at cuiqz tā domesticu. q pntes fi
lys. ā pntib9 filij: Huius itaqz saluber
rimi pcepti ipe mgr scoz de seipo consti
tuebat exeplu. qn no ut famule de9 quā
creaueat ꝛ regebat. sz ut mri ho de qua
creatus fueat et quā relinquebat: altm p
se q°dāmo filiu puidebat. Nā cur h° fe
cerit: qd seqt' idicat. Ait ei ewa ta Et
ex illa hora: accepit eā discipls i sua. De
seipo dicēs. Sic quippe cemorare se solz: qd
eu diligebat ihs. Qui vtiqz oes. sz ipm p ceteris
familiari9 diligebat. ita ut i eo conuiuio
sup pectus suu discube facēt: credo ut istius
ewangely qd p eu fueat pdicaturus diuina excel
letiā h° mō alti9 comēdaret. Sz i que sua io
hanes mrem dni accepit: Neqz ei no ex
eis erat q dixerat ei. ecce dimisim9 oia
et secuti sum9 te: Sz ibi q'qz audierat q'cu
qz ista dimiserit pp me: accipiet i h° sclo
centies tm. Habebat g° ille discipls centupli
citer plura q dimiserat: i q ei9 susciperet
mrez q illa donauerat. Sz i illa societa
te btūs iohes cocepat centuplu. ubi neo dice
bat aqd suu: sz erat i illis oia coia sicut in
actib9 aploz scptu est. Sic ei apli erat q
nichil hntes: et oia possidetes. Quo ergo
mrez mgri et dni sui discipls et famul9
accepit i sua. ubi suu aid nemo dicebat:
An q paulo i eod' libro legit' q'tqt ei posses
sores pdioz ul' domoz erat. vedentes
afferebat pcia illoz: et ponebat ad pe
des discipuloz. distribuebat' vnicuiqz ut
put cuiqz op9 erat. Intelligedu e sic dis
tributu fuisse huic discipulo qd op9 erat:
ut illic etiā bte marie tanqp mris ei9 por
tio ponet'. Magis sic debem9 accipere
qd dcm e. ex illa hora suscepit eā disci
pul9 i sua: ut ad ei9 curā q'dqd ei eet
necessariu ptinet. Suscepit g° eā disci
pul9 i sua. no pdia q nlla ppa possidebt:
sz officia q ppia dispensatoe exeqnda cura
bat. Dein subiugit. Postea sciēs ihs q'a
oia cosumata st: ut cosumaret' scptura
dicit. Sicio. Vas g° positu erat: aceto ple

post

x3

nū. Illi at̄ spongiā plenā aceto ysopo cir
cūponētes: obtulerūt ori ei9. Cū g° ac
cepisset ih̄s acetū: dixit. Cōsumatū ē.
Et īclinato capite tradid' spm̄. Q̄s pt
q̄ fecit ita dispone: quō disposuit hō iste
q̄ passus ē: Sz hō mediator dei ⁊ hoim̄.
hō de quo p̄dcm̄ legit'. et hō est. et quis
cognoscit illū: Cū oēs p q̄s h' fiebat
nō agnoscebāt hoīez deū. Homo nāqz
apparebat: q̄a de9 latebat. Paciebat h'
oīa q̄ apparebat: et idē ip̄e disponebat h'
oīa q̄ latebat. Vidit g° q̄a cōsumata sīt
oīa q̄ oportebat ut fieret anq̄ accipet
acetū ⁊ tradēt spm̄: atqz ut h' eciā cō
sumaret' q̄d scriptura p̄dixerat. Et ī siti me
a potauerūt me aceto. Dicio ī q̄t. Taq̄
diceret. Hoc mun9 fecistis: date q̄d estis.
Iudei quippe ipi erāt acetū degenerātes
a vino p̄riarchar et p̄phar: et tāq̄ de ple
no de īīq̄tate mūdi h9 impletū cor hn̄
tes velut spongiā cauernosis q̄dāmō
atqz tortuosis latibul' fraudulētū. Yso
pū at̄ cui circūposuerūt spōgiā aceto ple
nā. qm̄ herba ē hūil' et pect9 purgat.
ipi9 xpi hūilitatē cōgruent' accipim9:
quā circūdederūt. et se circūuenisse puta
uerūt. Vn̄ ē illud ī ps. Asperges me ysopo
et mūdabor. Xp̄i nāqz hūilitate mūda
mur: q̄a nisi hūiliasset semetipz fact9
obediēs usqz ad mortē crucis: nō vtiqz
sanguis ei9 ī peccatoz remissiōez. h' ē ī nr̄az
mūdacōez fuisset effus9. Nec moueat quō
spōgia ori ei9 potuerit admoueri: q̄ ī cruce
fuerat exaltat9 a terra. Sicut eī apud alios
ewāgelistas legit' q̄d h' pretermisit in
arūdiē ē factū: ut ī spōgia tal' pot9 ad
crucis sublimia leuaret'. Per arūdinē vō
scriptura sigficat': q̄ īplebat h' fcō. Si
cut eī ligua d' greca ul' latīa ul' alia
q̄libz son9 sigficās q̄ ligua p̄mit': sic
arūdo pt dici lrā q̄ arūdie scribit'. Sed
sonos sigficātes vocis hūane vsitatissie
dicim9 liguas: scripturā vō arūdinē dici
quo mi9 ē vsitatū eo mag' ē mistice fi
guratū. Faciebat ista ip̄ls ipi9: pacie
bat' ista misericors xp̄s. Cui faciebat
q̄d facerēt nesciebat: q̄ paciebat' at̄ non
solū q̄d fierēt et cur fieret sciebat. Vn̄ et
de malefacientib9 bn̄ ip̄e sciebat. Cū g°
accepisset ih̄s acetū: dixit. Cōsumatū ē.
Q̄d. nisi q̄d p̄phia an p̄dixerat: Deīn
cū nichil remāsisset q̄d anq̄ moreretur

fieri adhuc oportet: tāq̄ illi q̄ ptāte hebat
ponendi aīaz suā et itm̄ sumēdi eā. p
actis oīb9 q̄ ut pagerēt' expectabat.
Inclinato capite tradid' spm̄. Q̄s ita dor
mit qn̄ voluit: sic' ih̄s mortu9 ē qn̄
voluit: Q̄s ita veste ponit qn̄ voluerit:
sic' se carne exuit qn̄ voluit: Q̄s ita cū
voluit abyt: quō cū voluit obiyt: Q̄ta
speranda ul' timenda ptās ē iudicatis: si
apparuit tāta morientis. Expl' s lxv. In
lxvi. de eo q̄d d'. Iudei g° qm̄ parascheue erat
ut nō remanerēt ī cruce corpa sabbō. us
qz ad id. Nondū sciebāt scripturā q̄a opor
tet eū a mortuis resurgere.

Postq̄ dn̄s ih̄s pactis oīb9
q̄ an̄ suā mortē pagi opor
tere p̄sciebat. qn̄ voluit tra
didit spm̄: q̄ deīn secuta
sint ewāg̃ta narrātē audi
am9. Iudei g° īq̄t qm̄ paras
cheue erat ut nō remanerēt ī cruce corpa
sabbō. erat eī magn9 dies ille sabbati: ro
gauerūt pylatū ut frangerent' eor crura
et tollerentur. Nō crura tollent'. sz hij q̄b9
frāgebāt ut morerentur ⁊ auferret' ex
ligno: ne pēdentes ī crucib9 magnū diē
festū suī diutini cruciat9 horrore fedarēt.
Venerūt at̄ milites. et pmi q̄de fregerūt
crura: ⁊ alti9 q̄ crucifix9 ē cū eo. Ad ih̄m
at̄ cū venissēt ut viderūt eū iā mortuū
nō fregerūt ei9 crura: sz vn9 militū lā
cea lat9 ei9 aperuit: ⁊ cōtinuo exiuit
sanguis et aq̄. Vigilāti vbo ewāg̃ta vs9 ē
ut nō diceret lat9 ei9 p̄cussit. ā vulnerauit
ā q̄d aliud sz aperuit: ut illic q̄dāmō
vite ostiū panderet'. ut sacrā ecc̄ie mana
uerūt: sine q̄b9 ad vitā q̄ vā vita ē nō
ītrat'. Ille sanguis fus9 ē ī remissiōem
peccator: a q̄ illa salutare tpat poculū. h'
et lauachr' p̄stat ⁊ potū. H' p̄nūciabat
q̄d noe ī latē arche ostiū facē iuss9 ē. q̄
ītrarēt aīalia q̄ nō erāt diluuio peritura:
q̄b9 p̄figurabt' eccl'a. Pp̄ter h' pma mlier
fcā ē de viri latē dormientis: ⁊ appellata
ē vita mrqz viuor. Magnū q̄ppe sigfi
cauit bonū: an̄ magnū p̄uaricacōis ma
lū. Et h' scd's adā īclinato capite ī cruce dor
miuit: ut īn̄ īn̄ fide formet' ei coniux q̄d
de latē dormiētis effluxit. O morte vn̄
mortui reuiuiscūt. Q̄d isto sanguie mū
di9: q̄d vulnē isto salubri9: Et q̄ vid't
testio: ph'ibuit: ⁊ vm̄ ē testio ei9. Et

ille sat qa ve dicit: ut ⁊ vos credatis. No
dixit ut ⁊ vos sciatis: s; ut credatis. Dat
ei q videt: cuius credat testionio q nō vidt.
Magis at ad fidē credē ptinet q videre.
Nā qd ē aᵈ credē: q fidē accōmodare.
Facta sut ei hᶜ inqt ut sciptura ipleret. Os
nō cōminuetis ex eo. Et itm alia sciptura
dicit. Videbūt i quē cōfixerūt. Duo testio
nia de sciptuis reddidit singul rebꝰ: qs
fcās fuisse nrauit. Nā qa dixeat ad ihm
at cū venisset ut viderūt eū mortuū no
fregerūt eiꝰ crura: ad hᵒ ptin; testioꝰ.
Os nō cōminuetis ex eo. Qd pceptū ē
eis q celebrāe pascha iussi st ovis imo
latiōe i veteri lege: q dnice passiōis um
bra pcesserat. Vn pascha nrm imolatꝰ
ē xps: de qᵒ ⁊ ysaias pp̄ha pdixerat. Si
cut ovis ad imolandū ductꝰ ē. Itaq; sb
iūxerat dicēs. S; vnꝰ militū lācea latꝰ
eiꝰ apuit. Ad hᵒ ptinet altm testioniū:
videbūt i quē cōfixerūt. Ubi pmissꝰ ē
xps i ea q crucifixꝰ ē carne veturꝰ. Post
hᶜ at rogauit pylatū ioseph ab arima
thia eo qd eēt discipls ihu ut tollet corpꝰ
eiꝰ: et pmisit pylatꝰ. Veit gᵒ ⁊ tulit cor
pus ihu. Veit at ⁊ nycodemꝰ q venerat
ad ihm nocte: ferēs mixturā mirre ⁊ a
loes qⁱ libras centū. Nō ita distinguēdū
ē. ut dicamꝰ pmū ferēs mixturā mirre.
s; ut qd dcm ē pmū ad supiorē sensū p
tineat. Venerat eī ad ihm nycodemus
nocte pmū: qd idē iohēs nrauit i piorbꝰ
ewāgelij sui ptibꝰ. Hic gᵒ itelligēdū est
ad ihm nō tūc solū: s; tūc pmū venisse
nycodemū. Ventitasse at postea ut fiet
audiēdo discipls: qd certe mō i reuelati
one corpis btissimi stephani fere oībus
gētibꝰ declatᶻ. Acceperūt gᵒ corpꝰ ihesu
et ligauerūt illud lintheis cū aromatibꝰ:
sicᵗ mos ē iudeis sepelire. Nō m videtur
ewāᵗᵃ frustra dicē voluisse: sicᵗ mos ē
iudeis sepelire. Ita qppe nisi fallor āmo
nuit in hꝰmōi officijs q mortuis exhi
bentᶻ: morē cuiusq; gētis ēē seruādum.
Erat at i loco ubi crucifixꝰ ē ortusᶻ et
i orto monumentū nouū: i qᵒ nōdū qsq
positus fueat. Sicᵗ i maie virgis vtero
nemo an illū nemo pꝰ illū gceptꝰ est:
ita i hᵒ monumēto nēo an illū nēo post
illū sepultꝰ ē. Ibi gᵒ pp parascheuē iude
orū qa iux eāt monumētū posuert ihm.
Accelerata volt itelligi sepultura ne ad

uesꝑasceret: qn iā pp parascheuen q cenā
purā iudei latie vsitatius apᵈ nos vocat
face tlē aliqd nō licebat. Una at sabbati
maia magdalena veit mane cū adhuc te
nebre eēnt ad monumētū ⁊ vidit lapi
dē sblatū a monumēto vna sabbti ē q
iā diē dnicū pp dnī resurrectionē mos xpi
anꝰ appellat. q matheꝰ solꝰ i ewāgelis
tis pmā sabbti noiauit. Cucurrit gᵒ ⁊ veit
ad symoē; petrū ⁊ ad aliū discipłm q di
ligebat ihs et dicit eis. tulerūt dnm de
moumēto ⁊ nescio ubi posuerūt eum.
Nonulli codices etiā grᵉci hnt. tulerunt
dnm meū. qd videi dcm pt gnentiōe ca
ritatᶻ ul famulatꝰ affcū. s; hᶜ i plibꝰ codi
cibꝰ qs i promptu hūimꝰ nō iueimꝰ. Ex
ijt gᵒ petrꝰ ⁊ ille aliꝰ discipls ⁊ venert
ad moumētū: ⁊ ille aliꝰ discipls pcuc
cit citiꝰ petro et veit pmꝰ ad moumētū.
Aduertenda hᶜ ⁊ gmēdāda recapitulaᵒ quō
reditū ē ad id qd fueat ptermissū. ⁊ tn
qⁱ hᵒ sequetᶻ adiūctū ē. cū eī iā dixisset
venerūt ad monumētū. Regressꝰ ē ut nar
raet quō venerūt atq; ait: currebant
duo sil ⁊c. ubi ondit qd pcurrēs ad mo
numētū pior veit aliꝰ ille discipls q seips;
sigficat: et tn de alio ticta nrat. Et cū
se iclinass; inquit vidᵗ posita lintheamīa
nō tn itrouit. Veit gᵒ symō petrꝰ seqꝰs
eū ⁊ itrouit i moumētū: et vidᵗ linthe
amia posita ⁊ sudariū qd fueat sup capᵘ
eiꝰ nō cū lintheamibꝰ positū s; sepatī īuo
lutū i vnū locū. Putamꝰ ne nichil ista sig
ficat: Nequaq id putauerī. s; ad alia festia
mꝰ. i quibꝰ imorai qstiōis ul obscuritatis
aliqꝰ necitᵗᵉ cōpellimur. Nā ista q p seipa
maifesta sut: qd singla sigficet querē
sicē qdē sut delicie. s; ociosorꝫ. qd nō sumꝰ
nos. Tūc gᵒ itrouit ⁊ ille discipls q vene
rat pius ad monumētū. pior venit ⁊ pos
terior itrauit: nᶜ hᵒ vtiq; vacat. s; m ad
ista nō vacat. Et vidit iqūt ⁊ credidit.
Hic nō nulli parū attendētes putat hᵒ
iohē; credidisse qd ihs resurrexit. s; qd
seqtur nō hᵒ idicat. Qd eī sibi volt qd
statī adiūxit. nōdū eī sciebāt sciptura:
qa oportebat eū a mortuis resurgē. Nō
gᵒ eū credidit resurrexisse q nesciebat
optē resurgē. Qd gᵒ vidit: qd credidit:
Vidit scilz inane moumentū: et credidit
qd dixerit mlier eū de moumento ēē sub
latū. Nondū eī sciebāt sciptura. qa opor

teret eū a mortuis resurgē. et ideo qn̄ id
ab ipo dn̄o audiebat q̄uis aptissīe di
cēt̄ cōsuetudīe audiēdi ab illo pabolas
nō itelligebat: ꝫ aliq̇d a^d eū sigficaē
credebat. ꝫ ea q̄ sequunt̄ i sermoēz aliū
differam⁹. Expl' s' lxvi. In. lxvij. de eo
qd̓ d^r. Abierūt g^o iterꝫ ad semetipōs
discipli. usqꝫ ad id. btī qui nō viderūt
et crediderūt.

S

ublatū ēē dn̄m de monu
mēto discipul' ei⁹ petro ⁊
iohi nūciaueāt maria mg
dalena: q^o illi veīentes
īuenerūt sola lintheamīa
q̄b⁹ corp⁹ fueāt īuolutū.
Et qd aliud credē potuerūt. nisi qd̓ illa
dixerat. qd̓ eciā ipa credideāt. Abierunt
ergo iterꝫ discipli ad semetipōs. idest ubi
hītabāt: et vn̄ ad monumētū cucurrerat.
Maria āt stabat ad moumētū foris
plorās. viris eī redeūtib⁹ īfirmiorem
sexū ī eodē loco fortior figebat affcus:
et ocli q̇ dn̄m q̄sierat ⁊ nō īuenerāt
lacrimis iā vacabāt. aplı⁹ dolētes qd̓
fueāt sblat⁹ de moumēto. q̄ꝑ fuerat
occis⁹ in ligno: qm̄ mgrī tāti cui⁹ ⁊
eciā vita sbtracta fueāt n^c meōria re
maēbat. Tenebat itaqꝫ ad moumētū:
iā dolor iste mlierē. Dū g^o fleret īclia
uit se ⁊ pspexit ī monumētū. Cur hoc
fecerit nescio. Nō eī nesciebat nō ibi ēē
iā q̄ꝑ q̄rebat: qn̄ q̇dē sblatū ⁊ discipu
lis nūciaueāt. et illi ad moumentum
venerāt: et nō solū ītuendo ꝫ eciā ī
tācādo corp⁹ dn̄i q̄sierat n^c īuenerat.
Q̄d g^o volt sibi qd̓ ista cū fleret rursus
ī moumētū īcliata pspexit: Vtrū qd̓ ni
miū dolebat. n^c suis n^c illorꝫ oclis facile
putabat ēē credendū: An poci⁹ diuino
īstinctu aīo ei⁹ effcm̄ ē ut pspicēt. Pspexit
pexit eī ⁊ vidit duos āglos ī albis se
dentes: vnū ad caput ⁊ vnū ad pedes
ubi positū fueāt corp⁹ ihū. Q̄d ē quod
vn⁹ ad caput ⁊ ad pedes alter sedebat:
An qm̄ q̇ grece āgli dicūt̄ latīe sūt nūcij.
isto mō xp̄i ewā⁹ velut a capite usqꝫ
ad pedes ab īicio usqꝫ ad fine sigficabāt
ēē nūciandū: Dicūt ei illi. Mulier qd
ploras: Dicit eis. Q̄a tulerūt dn̄m
meū: et nescio ubi posuerūt eū. Angli
lacrimas ꝓhibebat. ubi qd a^d q̄ꝑ futurꝫ
q̄dāmō gaudiū nūciabat. Ita eī dixerāt.

qd̓ ploras: Ac si dicerent plorāe noli. at
illa putās eos īterrogasse nesciētes: cāꝫ
ꝓdidit lacimarꝫ. Q̄a tulerūt igit dn̄m
meū. dn̄m suū. dn̄i sui corp⁹ exaīe a
toto ꝑte sigficās: sicut oēs cōfitem̄ ihꝫ
xp̄m filiū dei viuī dn̄m nr̄m qd̓ vtiqꝫ
est fil' et vbū ⁊ aīa ⁊ caro. crucifixū tn̄
et sepultū. cū sola ei⁹ sepulta sit caro.
Et nescio igit ubi posuerūt eū. Hⁱ erat
maior doloris qa nesciebat q^o iret ad cō
solādū dolorē: ꝫ hora iā veneāt. q̄ qd
nūciatū fueāt ab anglis flere ꝓhibētı
bus gaudiū succedet fletib⁹. Deniqꝫ hec
cū dixissꝫ cōuersa ē retrorsū ⁊ vidit ihm
stantē: ⁊ nesciebat qa ihs ē. Dicit ei
ihs. Mulier qd ploras: Quē q̄ris: Illa
existimās qa ortulan⁹ eēt: dicit ei. Do
mīe si tu sustulisti eū. dicito m̄ ubi po
suisti eū: ⁊ ego eū tollā. Dicit ei ihs.
Maria. Cōuersa illa dicit ei. Raboni
qd̓ d^r mgr. Nemo calūpniet̄ mlieri q^r or
tulanū dixerit dn̄m: et ihm mgrm. Ibi
enim rogabat: hⁱ agnoscebat. Ibi hono
rabat hoīez a q^o bn̄ficiū postulabat: hⁱ re
colebat doctorē a q^o discernē hūana ⁊ di
uīa discebat. Appellabat dn̄m cui⁹ ācilla
nō erat: ut ꝑ eū ꝑueīret ad dn̄m cui⁹ erat.
Aliter g^o dn̄m dixit sustulerūt dn̄m meū.
Aliter āt. Dn̄e si tu sustulisti eū. Nā et
ꝓphē appellauerūt dn̄os eos q̇ hoīes erāt.
ꝫ alr̄ illū de q^o sc̄ptū est: dn̄s nomē ei.
Sꝫ ista mlier q̄ iā fueāt cōuersa retrorsū.
ut videt ihm qn̄ eū putauit ēē ortulanū.
et cū illo vtiqꝫ loq̄bat̄. quō rursū ꝯuersa
d^r ut ei dicēt. raboni. nisi qa tūc ꝯuīsa
corpe qd̓ nō erat putauit: nūc corde ꝯu
sa qd̓ eāt agnouit. Dicit ei ihs. Noli
me tāgere: nōdū eī ascēdi ad prem. Va
de āt ad frēs meos: et dic eis. Ascendo
ad prēz meū ⁊ prēz vrm̄: et deū meū ⁊
deū vrm̄. Est ī hijs vbis qd̓ breuit̄ q̇dē
ꝫ tn̄ attencı⁹ ꝑtractāe debeam⁹. Ihs q̄ppe
mlierē q̄ illū mgrm agnouit ⁊ appella
uit. cū hⁱ ei cr̄ēdēt fidē docebat: ⁊ ortu
lan⁹ ille ī ei⁹ corde tm̄ ī orto suo granū
synapis seīnabat. Quid ē ergo noli me
tāgē: Et tm̄ hui⁹ ꝓhibicōis cā q̄reret̄
adiuxit. Nondū eī ascēdi ad prēz me
um. Q̄d ē hoc: Si stās ī terra nō
tāgit̄ sedēs ī celo quō ab hoīe tāget̄:
Qui certe anq̄ ascendēt discipul' se
tāgendū obtulit dicēs sic̄ lucas ewā. ta

testat᷑. Palpate ⁊ videte. q̇a sp̄s carnē
et ossa nō hꝫ: sic̾ me videtis hr̄e. vel
q̄n dixit discip̄lo thome. īfer digitū tuū
huc. et vide man⁹ meas et affer manū
tuā: et mitte ī lat⁹ meū. Cuius āt tā
sit absurd⁹ ut dicat eū a discipul̾ qde
anq̄ ad prēz ascēdissꝫ voluisse se tāgi.
a mulieib⁹ āt noluisse᷑ nisi cū ascendis
set ad prēz: Sꝫ n̾c sic q̇ vellet desipere
sinēt᷑. Legūt᷑ ei eciā feīe p⁹ resurrcōnē
anq̄ ad prēz ascēdēt tetigisse ihm in
q̇bꝫ erat ecīa ipa maia magdalena: nar
rante matheo q̄ occurreit illis ihs dicens.
auete. Ille āt iq̄t accesserūt ⁊ tenuerūt
pedes ei⁹: et adorauerūt eū. H̾ a iohe p̄ter
missū ē: Sꝫ a matheo vin dcīi Restat g̾o
ut aliqd̾ ī hys v̾bis lateat sacm̄tū᷑ qd̾
siue īueniam⁹ siue īuēire minime valea⁹:
esse tn̄ nll̾o mō dubitae dēm⁹. Aut g̾o
sic dcm̄ ē. Noli me tāgē nōdū eī ascēdi
ad prēz meū. ut ī illa feīa figurāet᷑ ecc̄ia
de gentib⁹. q̄ in xp̄m nō credidit n̄i cū as
cēdissꝫ ad prēz: q̇ sic ī se credi voluit h̾
ē sic se sp̄ualit᷑ tāgi qd̾ ip̄e ⁊ p̄r vnum
sint. Eius q̄ppe ītimus sesib⁹ quodāmō
ascēdit ad prēz q̇ sic ī eo p̄fecerit ut p̄ri
agnoscat equalē. Alr̾ nō rc̄e tāgit᷑. idest
alr̾ ī eū nō rc̄e credit᷑. Poteat āt sic cre
dere maia ut eū putaret impare p̄ri:
qd̾ vtiqꝫ p̄hibet᷑ cū dr̄ ei. noli me tāgē.
idest noli ī me sic credē: q̄admodū adh̾
sapis. Noli tuū sensū hucusqꝫ p̄tendē
qd̾ p̄ te fcūs sū: Sꝫ trāsire ad illud p̄ qd̾ fcā
es. Quō eī nō carlit᷑ adhuc ī eū nō cre
debat᷑ q̄ sicut hoīez flebat᷑ Nondū eī
iq̄t ascendi ad prēz meū. Ibi me tāges:
q̄n me credideis p̄ri nō impare deū. Va
de āt ad frēs meos: ⁊ dic eis. Ascēdo ad
prēm meū ⁊ prēz vr̄m. Nō ait ad prēz
nr̄m. Alit᷑ g̾o meū. alr̾ vr̄m: nā meum
grā vr̄m. Et deū meū ⁊ deū vr̄m. Neqꝫ
hic dixit deū nr̄m. g̾o ⁊ h̾ alr̾ meū alr̾ vrꝫ.
deū meū sb̾ q̄. et ego hō sū. deū vr̄m
īter q̄s et ego mediator sū. Veit maia
m̄gdalena nūciās discip̄lis q̇a vidi dn̄z:
et h̾c dixit m̄. Cū g̾o eēt sero die illo vna
sabbatoꝝ et fores eēnt clause ubi erāt
discip̄li cōgregati p̄p metū iudeoꝝ: veit
ihs et stetit ī medio et dixit eis. Pax
vobis. Et cū hoc dixissꝫ: ōndit eis ma
nus et lat⁹. Claui eī man⁹ fixerant.
lācea lat⁹ aperuerat. ibi ad dubitā

tiū corda sanāda. vulnerū sīt seruata ves
tigia. Moli āt corpis ubi diuitas eāt: os
tia clausa nō obstiterūt. Ille quippe non
eis aptus īuare potuit: quo nascente vir
ginitas m̄ris īuiolata p̄māsit. Gauisi
sut g̾o discip̄li: viso dn̄o. Dixit g̾o eis i
terū. Pax vobis. Iteratio cōfirmatio
ē. Ip̄e quippe dat p̄ p̄phāz p̄missā pacē
sup̄ pacē. Sicut misit me p̄r inq̇t: et
ego mitto vos. Equalē prēz filio no
uim⁹. Sꝫ h̾ v̾ba mediatoris agnoscam⁹.
Mediū quippe se ōndit dicēdo. ille me
et ego vos. Hec cū dixissꝫ īsufflauit: ⁊
dixit eis. Accipite sp̄m scm̄. Insufflā
do sig̃ficauit sp̄m scm̄. nō p̄ris solius
eē sp̄m: Sꝫ ⁊ suū. Quoꝝ remiseitis iq̄t
pcc̄a remittūt᷑ eis: ⁊ quoꝝ retinueitis
retēta sūt. Ecc̄ie caitas q̄ p̄ sp̄m scm̄
diffudit᷑ ī cordib⁹ nr̄is: p̄ticip̄ū suoꝝ
pcc̄a dimittit. eoꝝ āt qui nō sūt eius
p̄ticipes tenet. Idō postea q̄ dixit. ac
cipite sp̄m scm̄: h̾ cōtinuo de pcc̄oꝝ re
missiōe ac detentiōe subiecit. Quoꝝ re
miseritis pcc̄a remittūt᷑ eis: ⁊ q̄ꝝ reti
nueitis retenta sīt eis. Thomas āt vn⁹
de duodecī q̇ dr̄ didim⁹ nō eāt cū eis.
q̄n veit ihs. Dixerūt g̾o ei aly discip̄li.
Vidim⁹ dn̄m. Ille āt dixit eis. Nisi vi
dero ī maib⁹ eius fixurā clauoꝝ ⁊ mit
tā digitū meū ī locū clauoꝝ. ⁊ mittā
manū meā ī lat⁹ ei⁹: nō credā. Et p⁹
dies octo iteꝝ erāt discip̄li ei⁹ intus:
et thōs cū eis. Veit ihs ianuis clausis
⁊ stetit ī medio: et dixit. Pax vobis.
Deīn dicit thome. Infer digitū tuū huc
⁊ vide man⁹ meas ⁊ affer manū tuā
et mitte ī lat⁹ meū: ⁊ noli eē īcredu
lus Sꝫ fidelis. Rn̄dit thōs: et dixit ei.
Dn̄s me⁹ ⁊ deus me⁹. Videbat. tāgebāt
q̄ꝫ hoīez et cōfitebat᷑ deū: q̄ nō videbat
neqꝫ tāgebat. Sꝫ p̄ h̾. qd̾ videbat atqꝫ
tāgebat: illud iā remota dubitacōe cre
debat. Dicit ei ihs. Quia vidisti me cre
didisti. Nō ait tetigisti me Sꝫ vidisti
me: q̄m gn̄alis q̇dāmō sensus ē visus.
Nā ⁊ p̄ alios q̄tuor sens⁹ noīari solꝫ.
velut cū dicim⁹ audi ⁊ vide q̄ bn̄ so
net. olfac et vide q̄ bn̄ oleat. gusta
et vide q̄ bn̄ sapiat. tange ⁊ vide q̄
bn̄ caleat. Vbiqꝫ sonuit vide: cū vis⁹
p̄p̄rie nō neget᷑ ad oclos p̄tinē. Vnde
et h̾ ip̄e dn̄s. Infer iq̄t digitū tuū huc

et vide manꝰ meas. Qd aliud ait· q
tange et vide: Hc tn̄ ille oclos hebat
ī digito. Cerne siue ītuendo siue etiā ta
gendo. qa vidisti me īqt credidisti· q
uis dici possit nō ausū fuisse discipłz
tāgē: cū se offerret ille tāgendū. Non
eī sciptū ē ut tetigit thōs. sꝫ siue aspici
endo tm̄ siue etiā tāgendo videit ⁊ cre
dideit: illud qqꝫ qd seqt magꝰ gētiū
fidē pdicat ul' cōmendat. Beati q nō
viderūt ⁊ crediderūt. Preteiti tpis vsus
ē verbis: tāqꝫ ille q qd eāt futurū ī sua
nouerat pdestiatiōe iā fcm. Sꝫ iā ser
mo iste a plixitate cohibendꝰ ē: do
nabit dns ut de hijs q restāt alias
disputemꝰ. Expl' s. lxxvij. In. lxxviij. de eo
qd dr mlta qdē ⁊ alia sig' fect ihs in
cōspcū discipl'oꝝ suoꝝ usqꝫ ad id. Ascēdt
symō petrꝰ ⁊ traxit rete ī trā plenū
mgnis piscibꝰ cētū qnqginta tribus
et cū tāti eēnt nō ē scissū rethe.

Post narratiōez rei geste
ī qua thōs discipls obla
tis sibi tāgendis qꝫ in
xpi carne vulnerū locis
vidit qd credē nolebat
et credidit: īterpoit hc
ewāta et dicit. Multa qdē ⁊ alia sig'
fecit ihs ī ɔspcū discipl'oꝝ suoꝝ: q non
sūt scipta ī libro h°. Hec at scipta sūt
ut credatis qa ihs ē filiꝰ dei: ⁊ ut credē
tes vitā hēatis ī nōie eiꝰ. Hoc caplm
velut libri huiꝰ īdicat finē. sꝫ nrratur
hic deīn qadmodū maifestauit se dns
ad maē tyberiadis. et ī captura piscū
cōmedaueit cū eis sacm: qlis futura
ē vltima resurrcōne mortuoꝝ. Ad h°
itaqꝫ ɔmēdandū valē arbitroꝛ. qd tāqꝫ
finis īterpositū ē libri qd eēt futuꝛe
nrracōis qi phemiū: qd ei qdāmō facet
eminētioꝛē locū. Que nrratio īcipiat
ita. Postea maifestauit se ihs ad maē
tyberiadis: maifestauit at sic. Erant
at simul symō petrꝰ ⁊ thōs q dr didimꝰ
et nathanael qui eāt a chana galilee.
et filij zebedei: ⁊ alij ex discipul' eiꝰ duo.
Dicit eis symō petrꝰ. Vado piscari. Dicūt
ei venimꝰ ⁊ nos tecū. Queri solz de hac
piscatiōe discipl'oꝝ cur redierūt petrꝰ ⁊
filij zebedei ad id qd p'us fuerat q̄ a dno
vocaretur: Erāt eī piscatores qn̄ eis dix
it. Venite pꝰ me et faciā vos piscatores ho

minū: tūc eī quippe illi secuti sūt ut ma
gisteio eiꝰ relictis oībꝰ adhereret. ī tn̄ ut
cū ab eo diues ille tristis abscedet cui dix
erat. Vade ⁊ vende oīa q habes et da pau
pibꝰ et hēbis thezaurū ī celo: et veni
et seqre me dicet ei petrꝰ. Ecce nos dim
simꝰ oīa et secuti sumꝰ te. Qd ē g° qd
nūc apostolatu relicto fiūt qd fuerūt.
et qd dimiserāt repetūt· tāqꝫ obliti qd
audierāt. nemo pones manū sup aratꝛ
et respicies retro aptꝰ ē regno celoꝛū:
Qd si fecisset defūcto ihū p'usqꝫ resurrex
issꝫ a mortuis qd qdē nō poterāt: qm
dies quo crucifixꝰ ē totꝰ eos hēbat ītētos
usqꝫ ad eiꝰ sepulturā q an̄ vesperū fcā
ē. sequēs āt dies eāt sabbati· qn̄ eis pa
triū moꝛē seruātibꝰ opari nō licebat. ter
cio vō die dns resurrexit eos qꝫ reuoca
uit ad spem q de illo nō hēe iā ceperāt:
tn̄ si tūc fecisset putāemꝰ eos illa q an
mos eoꝛ occupauerat despatiōe fecisse.
Nūc vō pꝰ eū sibi de sepulchro redditū vi
uū. pꝰ oblatā suis oculis ⁊ maībꝰ non
solū videdā vm̄ etiā tāgendā atqꝫ pal
pandā rediuiuā carnis euidētissimā ve
ritatē. Post īspecta vulnerū loca: usqꝫ
ad apli thome cōfessiōez qui se alr cre
dituꝛ nō eē pdixerat. Post acceptū eiꝰ
īsufflatiōe spm scm̄. pꝰ vba ī suas au
res eiꝰ oꝛe plata: sicut misit me pr̄ et
ego mitto vos. quoꝛ remiseritis pctā re
mittūt eis· et qꝛ retinueitis retenta
sūt: sbito fiūt sicut fuerūt nō hoim sed
piscū piscatores. Hijs g° qs h° mouet
īnidendū est nō fuisse eos phibitos arte
sua licita salz atqꝫ cōcessa victū necessa
riū qrē. sui apostolatꝰ ītegitate seruata:
si qn̄ vn̄ viueret aliud nō hrēnt. Nisi
forte quispiā audebit putāe· aut dicē
aplin nō ptinuisse ad eoꝛ pfcīonē q re
lictis oībꝰ xpm secuti sūt: qm ne qēqꝫ eoꝛ
grauaret quibꝰ ewām pdicabat suū vic
tū suis maībꝰ trāsigebat. Ubi magis
īpletū ē qd ait. plus oībꝰ illis laboraui.
et adiūxit. nō ego āt sꝫ grā dei mecum:
ut h° quoqꝫ appareat dei grē deputādū:
qd et aīo ⁊ corpe poterat usqꝫ adeo plus
hijs oībꝰ laborare. ut neqꝫ cessaret ab e
uāgelio pdicādo · ne tn̄ ex ewā° sicut
illi sustentaret hāc vitā cū id p tot gen
tes in quibꝰ xpi nomē nō fuerat pheta
tū mlto lacīꝰ atqꝫ fertilīꝰ seiaret. Ubi

ondit ex ewa° viuedi h° e victu hndi:
no necitate aplis iposita s3 ptate da
ta. Qua ptate gmeorat ide apls dices.
Si nos vobis spualia seiam⁹ magnu
e si vra carnalia metam⁹. Si aly ptatis
vre pticipat' cur no magis nos: S3 no
sum⁹ iqt vsi hac ptate. Et paulo post.
Qui altari seruiut iqt altari copciut. Sic
et dns ordiauit hys q ewa⁹ anuciant
de ewa° viue: ego at nlli⁹ hor v sus su.
Satis igit aptu e no ipatu: s3 i ptate
aplis positu. ut aliude no viuent n ex e
wa°. et ab eis quib⁹ ewa⁹ pdicado
spualia seiabut carlia meteret: h° est
carnis h⁹ sustetacl'm sument. et taq
milites xpi stipendiu debitu ~~debitu~~ acci
peret: sic a puicialib⁹ xpi. Vn ide ipe
miles egregi⁹ paul⁹ supi⁹ de hc re dixe
rat. Qs militat suis stipendys vnq:
Qd tn ipe faciebat: qa pl⁹ oib⁹ illis
laborauit. Si g° btus paul⁹ ut ea ptate
q⁹ pstro cu ceteis ewa⁹ pdicatoib⁹ hebat:
no cu ceteis vteret: s3 suo stipendio
militaret: ne getes a noie xpi peitus
alienas doctna ei⁹ qi venal' offenderet.
Alit' educat⁹ arte qua no noueat didi
cit. ut du suis maib⁹ traligit doctor.
null⁹ gruaet auditor: q°tomag btus pe
tr⁹ q ia piscator fueat qd noueat fe
cit. si ad pns illud tps aliud vn viuet
no iueit. S3 rndebit qspia. et cur no
iueit. cu dns pmiseit dices. qrite p
mu regnu et iusticia dei et h° oia appo
netur. Prorsq⁹ etia s° dns qd pmisit
ipleuit. Na quis ali⁹ pisces qui cape
ret apposuit. Qui no ob aliud crede
dus e eis igessisse penuria q copelle
ret ire piscatu. nisi dispositu volens
exhibe miracl'm: ut siml et pdicatoes
ewagely siu pasceret. et ipm ewa⁹ tato
sacmeto qd erat de nuo piscau comeda
tur⁹ augeret. De q re etia nos qd ipe ap
posueit dice ia debe⁹. Dicit g° symo
petr⁹ vado piscai. Dicut ei q cu illo
erat. Venim⁹ et nos tecu. Et exierut et
asscenderut naui: et illa nocte nichil
apphenderut. Mane at fco stetit ihes⁹
i littoe no tn cgnouerut disapli quia
ihs e. Dicit g° eis ihs. Puei. nuqd pul
metariu hetis. Rnderut ei. Non. Dixit
eis. Mittite i dextera nauigy rethe et
iueietis. Miserut g° et ia no valebant

illud trahe a mltitudie piscau. Dicit g°
discipls ille que diligebat ihs petro. Do
min⁹ e. Symon petr⁹ cu audiss3 qa dns
e. tunica succinxit se: erat ei nud⁹. et mis
se i mare. Aly at discipli nauigio vene
rut: no eni longe erat a tra s3 qi duce
tis cubitis trahetes rethe piscau. Vt g°
descenderut i terra: viderut prunas
positas et pisce suppositu. et panem.
Dicit eis ihs. Afferte de piscib⁹ q°s app
hendistis nuc. Ascendit symon petr⁹ et
traxit rethe i terra plenu magnis pis
cib⁹ centu qnqginta trib⁹. et cu tati eent
no est scissu rethe. Hoc e magnu sacrme
tu i magno iohis ewa°. et ut vehemen
tius gmedaret loco vltio scptu. Qd g° sep
te discipli fuerut i ista piscatioe: petr⁹
et thos. nathanael. et duo fily zebedei.
et aly duo quor noia tacetur. isto suo
septenaio nuo fine sigficat tpis. Vniu
su qppe septe dieb⁹ voluit tepus. Ad h°
ptinet qd mane fco ihs stetit i litore:
quia etia lit⁹ finis e maris. et ido fie3
sigficat scli. Eude fine scli ondit et qd
petr⁹ rethe extraxit i tra h° e in litus.
Qd ipe dns aperuit ubi alio q°da loco
de sagena i mae missa silitudie3 dedit:
et ea trahut iquit ad litus. Qd lit⁹ qd
eet expones ait: sic eit i cosumatione
scli. S3 illa ubi e no rei geste pabola.
Hei at geste sic h° loco. q'lit in fine se
culi futua sit: ita dns alia piscatione
sigficauit etiaz. q'lr no sit. Qd at ill°
fecit i inicio pdicatois sue. h° vo post
resurrcone sua. hic ondit illa captura
piscau bonos et malos sigficae q°s non
h3 ecia. Ista vo tmmo bonos q°s hebit
ietnu copleta in fine h⁹ scli resurrcoe3
mortuor. Deniq3 ibi ihs no sic h lit toe
stabat qn iussit pisces capi: s3 ascendes
i vna naui q erat symois. rogauit eu
a tra duce pusillu: et i ea sedes docebit
turbas. Vt cessauit at loq dixit ad sy
mone. Duc i altu et laxate rethia vra
i captura. Et illic qd captu e piscau in
nauicul' fuit: no sic hic rethe extraxe
rut i tra. Hys signis et si q alia potue
rit repiri: ibi ecia i h° sclo: h vo in fie
scli figurata. Ideo illud an. h° at post
resurrcoe3 dni fcm e: qa ibi nos xps
sigficauit vocatos. h resuscitatos. Ibi
retia no mittut i dextera ne solos

sigficēt bonos. nec ī sinistrā ne solos ī
malos: sȝ īdifferēter laxate īqt retia ves
tra ī capturā. ut pmixtos ītelligamus
bonos et malos. Hic āt mittite īqt ī dex
terā navigii rethe: ut sigficaēt eos qui
stabūt ad dexterā solos bonos. Ibi rete
ꝓp sigficāda scismata rupebat. Hic vo qm
iā ī illa sūma pacē scōꝝ nlla erūt scis
mata ptinuit ad ewāgta dicē: et cū tāti
eēnt. id ē tā magni. nō ē scissū rethe. tā
qȝ illud respicēt ubi scissū ē: et ī illius
mali cōpatiōe cōmendaēt hic bonū. Ibi
capta ē piscīū mltitudo tāta ut īpleta
duo navigia mgerēt. id ē in sbmersi
onē pmerēt. Nō eī sbmersa sūt: sed
tm pclitata. Vn eī exīstūt ī ecclia tāta
q gemimꝰ: ni cū tāte mltitudini obsis
ti nō pt q ad sbmergēdā ꝑpe modum
disciplinā ītrat cū morib⁹ suis a scōꝝ
itinē penit⁹ alienis. Hic āt rete misē
rūt ī dexterā ptē: et iā nō valebāt illᵈ
trahē a mltitudie piscīū. Qd ē eciā. nō
valebāt illud trahē: ni qa illi q ptinēt
ad resurrcionē vite id ē ad dexterā: ⁊ it
xpiani nōis retia defugūt: nō ni in
littōe id ē in fine sċli cū resurrexerint
apparebūt. Ideo nō valebāt sc trahē
retia ut ī navī refundent qs cepant
pisces: sicᵗ de illl' factū ē. qb⁹ rethe dis
ruptū et naviculē presse sūt. Habet
āt istos dextros eciā p⁹ fine vite huius
ī sopno pacis velut ī pfūdo latētes:
donec ad lit⁹ rete pueniat. qᵒ trahebāt
qī a cubitis ducētis. Qd āt illic duab⁹
naviculis ꝑp circūcisiōe ⁊ ꝑpuciū: hoc
isto loco ducētis cubitis existīo figūa
tū: ꝑp vtrusqȝ generis elcōs ⁊ circūcisi
ōis et ꝑpucīi tāq̄ centū ⁊ centū: qa ī
sūma centenaria nūs ad dexterā trāsit.
Postremo ī illa piscatiōe nūs nō exp
mitr: tāq̄ illud ibi fiat qd pdicatū ē
ꝑ ꝓphaꝫ. Annunciavi ⁊ locut⁹ sū: mlᵗ
tiplicati sūt sup nūm. Hic vo nō sūt
aliq sup nūꝫ. sȝ cert⁹ ē nūs. cētū qnq̄
ginta tres. Cui⁹ nūi rō dn̄o adiuvāte
reddenda ē. Si eī nūm cōstituam⁹ qui
legē sigficēt: qd erūt ni decē: Decalo
gū quippe legis id ē decē notissīa illa p
cepta digito dei duab⁹ lapideis tabulis
pmū fuisse cōscpta: ctissimū ē nobis.
Sȝ lex qn nō adiuvat grā pvaricatōes
fāc: ⁊ tāmmō ī litteā ē. Pter hᵒ eī aut

maxie apl's. Lrā occidit sps āt vivificat.
Accedat gᵒ ad lrāꝫ sps: ne occidat lrā q
nō vivificat sps. Sȝ ut opem pcepta legis
nō virib⁹ nrīs: sȝ munere salvatōis.
Cū āt accedit ad legē grā. id ē ad lrāꝫ
sps: qᵒdamō denario nūo addit septena
rius. Isto qppe nūo idȝ septenario. sigfica
ri spm scm adūtenda lrāꝫ sacraꝫ do
cumēta testātur. Nēpe eī scitas ul' sci
ficatio ad scm ꝑpe ptinꝫ spm. Vn cū ⁊
pr sps sit. ⁊ fili⁹ sps sit. qm de⁹ sps est.
et pr scs. et fili⁹ scs sit: ꝑpe tn nōie ābor
sps vocat sps scūs. Vbi gᵒ primū ī lege
sonuit scificatio: nisi ī die septīo: Nō
eī scificauit de⁹ diē pmū ī quo fecit lucē
ā scdꝫ ī qᵒ fecat firmētū. ā terciū ī quo
discrevit mare a trā. et trā herbā lignū
qȝ pduxit: ā qrtū ī qᵒ sidēa sūt creata.
aut qntū ī q aīalia q ī aqs vivūt ⁊ in
aere volitāt. ā sextū ī qᵒ terrestris aīa
viva ⁊ ipē homo. Sȝ scificauit diē sep
timū ī quo reqeuit ab opib⁹ suis. Con
veīent igit septenario nūo sigficatur
sps scs. Ysaias eī ꝓphia reqēscat īqt ī eo
sps dei. eū qȝ deinceps cōmedans ope ul'
munē septenario: sps īqt sapie ⁊ ītellcs.
sps cōsilii et fortitudis. sps scie ⁊ pieta
tis. et īplebit eū sps tīoris dn̄i. Qd in
apocalipsi: Nōne septē dei sps dicūtur:
cū sit vn⁹ atqȝ idē sps diuidēs ꝓpia vnī
cuiqȝ put vult. Sȝ opatio septenaria
vni⁹ sps sic appellata ē ab eodē spū qui
scribēti affuit: ut septē sps dicēnt. Cū
itaqȝ legis denario sps scs p septenariū
nūm accedit fiūt xvii. Qui nūs ab v
no usqȝ ad seipm cōputatis oīb⁹ crescēs
ad cētū qnqginta tres pueīt. Ad vnū
eī si adiciās duo. fiūt utiqȝ tres. Hys si
adiciās tres ⁊ c. fiūt oēs decē. Deīn si addis oēs
nuos q sequūt usqȝ ad decē ⁊ septē. ad sūdēm nūꝫ
sūa pduat. id ē si ad decē qᵒ ab vno usqȝ ad c.
puenās addas qnꝫ ⁊ fiat qndecī. hys si addas
sex ⁊ fiat xxi. hys si addas septē ⁊ fiat xxviii.
hys si addas octo ⁊ ix. ⁊ x. et fiat lᵃ qnꝫ. hys si
addas xi. ⁊ xii. ⁊ xiii. ⁊ fiat xci. hys rsū xiiii ⁊ xv ⁊ xvi
et fiat centū xxxvi. huic nūo addē illū q
restat de quo agit id ē x ⁊ vii. et piscīū
nūs ille cōplebit. Nō gᵒ tāmmō centū
qnqginta tres sci ad vitā resurrectiū
sigficāt eternā: sȝ mulia scōꝝ ad grāꝫ
sps ptinētiū. Que grā cū lege dei tāq̄
cū adūsario cōcordat: ut vivificāte spū

lra no occidat: s3 qd p lraz iubet spu ad
iuuate copleat et si qd min9 fit remit
tat. Omis g° ad ista graz ptinetes. h°
nuo figurat id e figurate signficat. Cum
nus ter h3 etia qnqgenariu nuz: + iste
ipa ta pp misteriu trinitat. Qnqgenari9
at mltiplicatis septe. p septe + vni9 adiec
tioe copletur. Na septies septe fiut xlix.
vn9 at addit ut eo significet vnu ee: qui
p septe pp opatioez septenaria demostra
tur. Et nouim9 spm scm p9 resurrccioez
dni qnqgesio die missu: qp discipli iussi
si fiut expectare pmissu. No igit frust
da fiut hij pisces et tot + tati. id e cetu
qnqginta tres. et magni. Sic ei scptu
e et traxit rethe i tra plenu magnis
piscib9. centu qnqginta trib9. Cu ei dix
iss3 dns. no veni lege solue s3 implere
datur9 itaq3 spm: p que hc lex possit i
pleri ? tp septe addictur9 ad dece: paucis
simus vbis iterposuis ait. Qui g° vnu
solueit de madatis istis minimis + docuit
sic hoies: mim9 vocabit i regno celoz.
Qui at feceit + docueit: magn9 voca
bit i regno celoz. Iste g° poteit ptine
ad nuz piscau magnoz. Minim9 at ille
q soluit facis qd docet vbis. i tli ecia pt
ee quale significat piscau pma illa captu
ra hnte bonos + malos: qa + ipa dr reg
nu celoz. Pter qd ait. sile e regnu
celoz sagene misse i mare. et ex omi
gene piscu cogregati: ubi vult itel
ligi ecia bonos et malos. qs dic i lito
re id e in fine scli sepandos. Deniq3
ut ondet istos minos repbos ee qui
docet bona loquedo q soluut male vi
uedo: ne qi minos i vita etna futu
ros. s3 oino ibi no futuos cu dixisset
mim9 vocabit i regno celoz. cotinuo
sbiecit. Dico ei vobis qa n habudauit
iusticia vra pl9qp scribaz + phariseoz.
no itrabitis i regnu celoz. Isti sunt
certe scribe et pharisei q sr cathedra mo
ysi sedet. et de quib9 ait. Que dicut
facite q at faciut face nolite. dicunt
ei + no faciut: docet sermoib9 qd soluut
morib9. Coseqns e g° ut q mim9 e in
regno celoz. qlis nuc e in ecia: non
itret i regnu celoz ? qlis tuc eit ecia.
qm docendo qd soluut ad eoz societate
qui faciut qd docet no ptiebit: + ideo
no eit i nuo piscau magnoz. Nam qui
fecit + docuit magn9 vocabit i regno ce
loru: et qa hi magn9 eit. ido ibi eit ubi
mim9 ille no eit. Vsq3 adeo qppe ibi ma
ni erut ut q ibi mior e: maior sit eo
q° hi nemo maior e. s3 tn q hi magni st.
id e q i regno celoz ubi sagena cogrgat
bonos + malos fiuut bona q docet ? ipi
erut i illa regnu celoz etnitate maio
res: qs isti ad dexteaz + ad resurrcio
ne vite ptinetes idicat pisces. Deqt
de pradio dni cu istis septe disciplis ? +
de hijs q p9 pradiu locuts e: ac de ipi9
ewa ? tmio ut de9 qd donauit dissetam9.
s3 h° no est isto sermoe coartadu. Expl.
s. lxviij. In. lxix. de eo qd d. Dicit eis
ihesus veite pradete. usq3 ad id. H° at
dixit significas q morte clarificatu9 eet dm.
IN eo qd dns trio p9 resurrcioez
manifestauit se disciplis suis.
sm iohis apli ewa ? tmiat:
i q° ia ptractaui9 ut valuim9
pte pore usq3 ad eu locu ubi
narratu e captos fuisse pisces
centu qnqginta tres. a disciplis qb9 se
demostraueit et cu magni eent. retia
no ee disrupta. Dein q sequut conside
randa st. et qntu adiuuat dns sict res
postulare videbit dissenda: pacta qppe
illa piscatioe dic eis ihs. Venite pran
dete et neo audebat discubetiu iterro
gare eu tu qs es: scietes qa dns est.
Si g° sciebat ? qd op9 erat ut itroga
rent? Si at no op9 erat. qre dein est.
no audebat qsi op9 eet ? s3 tiore aliq°
no auderet. Sens9 g° h est. Tanta erat
euidetia veitatis q ilis disciplis appa
rebat ut eoz no solu negare s3 nec du
bitare qde vll9 audeet: qm si qsqp dubi
taret vtiq3 iterrogare debet. Sic g° dcm
e. neo audebat iterrogare tu qs es:
ac si dicet ? neo audebat dubitare
qd ipe eet. Et veit ilis + accepit pane
et dat eis: et pisce silr. Ecce dcm e etia
qd pradiderit. De q° pradio aliqd sua
ue ac salubre dicem9 + nos. si pastat
nos. Supi9 narratu e qd isti discipli
qn descenderut i tra: viderut prunas
positas. et pisce suppositu et panem.
Vbi no e intelligendu etia pane fuis
se suppositu prunis: s3 tm subaudien
du viderut. Qd vbu si repetam9 eo lo
co ubi sbaudiedu e. ita totu dici potest:

viderūt prunas positas ⁊ piscē suppo
situ̅ et panē viderūt. ul' ita poci9 vide
rūt prunas positas ⁊ piscē suppositū
viderūt ⁊ panē. Jubente eciā dn̄o at
tulerūt et de piscib9 q̄s ipi cepant.
qđ eos fecisse quāq̄ a nrante nō eēt
expressū: tn̄ dn̄m iussisse nō tacitū ē.
Ait ei. Afferte de piscib9 q̄s apphen
distis nūc ⁊ vtiq̄z iubēte illo eos nō
fecisse q̄s credat. Hic g° fecit prādiū
dn̄s illis septē discipulis suis. de piscē
salz q̄ prunis suppositū viderāt: hinc
adiūgēs ex illis quos cepant. et de pane
nichiloi9 eos vidisse narratū ē. Piscis
assus xp̄s ē pass9. ipē ⁊ panis q̄ de ce
lo descendit: huic concorpat' eciā ad
pticipandā btitudīez sempitnā. Pter
qđ dcm̄ ē. Afferte de piscib9 q̄s apphen
distis nūc: ut oēs q̄ hāc spē gerim9 p
illū septenariū nūz disciplo2. p quē
pt h° loco nr̄a vniūsitas itelligi figūa
ta: tāto sacramento nos comunicare nos
scim9. et ei btitudīez sociai. H° dn̄i pn̄
diū ē cū discipulis suis. ad qđ° iohēs euā
geliū suū cū h2et de xp̄o alia mlta q̄
dicēt: mag' ut existio ī tetū mgnaz
cōtemplatiōē concludit. Hic ei eciā q̄
lis ī solis bonis futūa ē: significat' p cap
turā centū qnāginta triū piscū et eis q̄ h'
credūt sperāt diligūt. pticipatio tāte btī
tudinis p h° prādiū repmittit'. H° iā
tcio igit maīfestat9 ē ih̄s discipulis suis.
cū resurrexiss3 a mortuis. Qđ nō ad ip
sas demōstratiōēs s3 ad dies referre
debem9. id ē pmo die cū resurrexit:
et p9 dies octo qn̄ discipls thōs vidit
et credidit. et h° die qn̄ h° de piscibus
fecit. Post q̄t āt dies id fecerit dn̄m nō
ē. Nā ipo pmo die nō semel vis9 ē sic'
ewāgelistaz oīm testiōnia collata de
mōstrāt. s3 sic' dcm̄ ē scdz dies nume
rāde sūt: maīfestatōēs ei9 ut ista sit
tercia. Pma quippe h'nda ē. eadē q3
vna pp vnū die quotiescūq̄z se ⁊ q̄buscūq̄z die illo q° resurrexit ondit. scda
scda p9 dies octo ⁊ h' tercia: ⁊ dein q°
ciēs voluit usq̄z ad diē q̄drāgesimū
q° ascend' ī celū. q̄uis nō scpta sunt
oiā. Cū g° prandisset dixit symoni
petro. Symō iohis diligis me pl9 h's.
Dicit ei. Eciā dn̄e: tu scis q̄a amo te.
Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei
iterū. Symon iohis diligis me: Ait
illi. Eciā dn̄e: tu scis q̄a amo te. Dicit ei.
Pasce agnos meos. Dicit ei tcio. Symō
iohis amas me: Contristat9 ē petr9 q̄a
dixit ei tcio amas me: et dicit ei. Dn̄e
tu oīa scis: tu scis q̄a amo te. Dicit ei
pasce oues meas. Amē amē dico tibi.
cū eēs iunio2 cingebas te ⁊ āmbulabas
ubi volebas: cū āt senueris extendes ma
n9 tuas et ali9 te cinget. et ducet quo tu
nō vis. H° āt dixit. significās q̄ morte cla
rificatur9 eēt dm̄. Nūc īueīt exitū ille
negato2 et amato2 p̄sumēdo elat9 ne
gāndo pstrat9. flendo purgat9. confitēdo
pbat9. paciēdo coronat9. hūc īueīt exitū
q° ut p ei9 nōie pfectā dilcōe morēt: cū q°
se moriturū puersa festinatiōe pmiserat.
Fecit ei9 resurrectione firmat9: qđ īma
ture pollicebat' ifirm9. H° ei oportebat
ut pus xp̄s pro petri salute. dein petr9
p xp̄i pdicatiōe morēt'. Posterū fuit
qđ aude cepat h'uāna temeritas: cū istū dis
posuiss3 ordinē veritas. Aīaz suā posi
turū se p xp̄o petr9 putabat. p liberato
re liberand9: cū xp̄s veiss3 aīaz suam
positur9 pro suis omib9 ī q̄b9 erat et
petr9. qđ eciā iā scm̄ ē. Nūc iā firmi
tas cordis ad suscipiendā mortē pro
nōie dn̄i: vera ipo donante sumatur.
nō falsa nobis errātib9 p̄sumat'. Nūc
ē ut vite h'9 nō metuam9 iteitū: q̄a
resurgente dn̄o vite alti9 p̄cessit exē
plū. Nūc ē petre ut mortē nō metu
as. viuit q̄ mortuū dolebas: ⁊ q̄ pro
nobis mori carn̄li aore phibebas. cuius
es p̄ueīre doctore formidasti ei9 p̄se
cutore: iā pcio p te fuso. nūc ē ut se
quaris emptorē et seq̄ris oīno usq̄z ad
mortē crucis. Verba ei9 audisti. q̄ iā
veracē pbasti. Passurū te ipē pdixit:
qui te pdixerat negaturū. Sz pus do
mi9 qđ sciebat iterrogat nc̄ semel s3
iter et tercio ut petr9 cū diligat.
nec aliud tociēs audit a petro quā se
diligi: nc̄ aliud tociēs petro comēdat
quā suas oues pasci. Reddit' negatiōi
trine trina confessio. ne mi9 amori li
gua seruiat q̄ timori: et pl9 vocis e
licuisse videat' mors īminēs q̄ vita
p̄ns. Sit amoris officiū pascere do
minicū gregē: si fuit timoris idiciū negare pastorē. Qui h° aīmo

pascūt oues xpi. ut sua velint nō ꝑ xpi:
se cōmēdāt amare nō xpm. ul' gloriādi.
ul' dn̄andi. ul' acq̄rendi cupiditate. nō
obediendi et sbueniēdi et dō placēdi
caritate. Contra h° vigilat totiēs īcul
cata ista vox xpi. q̄s apl's gemit sua
q̄re nō q̄ ihu xpi. Nā quid ē aliud di
ligis me: Pasce oues meas. q̄ si dicē
tur. si me diligis nō te pasce cogita
ꝫ oues meas. Et sic̄ meas pasce nō
sic̄ tuas. Glaꝫ meā ī eis q̄re nō tuā.
dn̄iū meū nō tuū. lucrū meū nō tuū:
ne sis ī eoꝝ societate q̄ ꝑtinet ad tpa
ꝑiculosa seipōs amātes ꝛ cetā: que
huic maloꝝ ūcio conectūt. Cū ei dix
isꝫ apl's. Erūt eī hōies seipōs aman
tes seculꝰ adiuxit. amatores pecuīe.
elati. supbi. blasphemi. parētibꝰ nō
obediētes. īgrati. scelesti. irreligiosi
sine affcione. detractores. īcōtinētes.
īmites sine beīgnitate. ꝓditōes. ꝓca
ces. cecati. voluptatū amatōes magis
q̄ dei. hn̄tes spem pietatis: vtutē at
eiꝰ abnegātes. Hᵉ eīn oīa mala ab eo
velut fonte manāt qd ꝑmū posuit
seipōs amātes. Qerito dr petro dili
gis me: Et r̄ndit amo te. ei q̄ refer
tur pasce agnos meos. et h° iteꝝ. h°
tercio. Ibi eciā demōstrat vnū atq̄ idē
eē amorē et dilcōeꝫ. Nā eciā dn̄s nō
īussiē nō ait diligis me: ꝫ amas me.
Nō g° nos ꝫ ipm amemꝰ. et ī pascē
dis ouibꝰ eiꝰ ea q̄ sūt eiꝰ: nō ea que
sūt nr̄a q̄ramꝰ. Nescio q̄° eī īexplica
bili mō q̄sq̄s seipm nō deū amat nō
se amat. et q̄sq̄s deū nō seipm amat.
ipē se amat. Qui eī nō pt viuē de se
moritᶻ: vtiq̄ amādo se. Nō g° se amat:
qui ne viuat se amat. Cū vō ille diligitᶻ
de q° viuitᶻ. nō se diligēdo magis dili
git: q̄ ꝓptea se nō diligit. ut eū dili
gat de quo viuit. Nō sint g° seipōs a
mātes q̄ pascēt oues xpi: ne tāq̄ suas
nō tāq̄ ipiꝰ eas pascāt. et velit ex eas
sua lucra cōquirē. sic̄ amatōes pecuīe:
ul' eis dn̄ari sic̄ elati. ul' gl'ari de ho
noribꝰ q̄s ab eis sumūt sic̄ supbi:
ul' ī tātū ꝑgredi ut eciā hēses faciāt
sic̄ blasphemi: n° cedāt scīs ꝑribus
sic̄ ꝑn̄tibꝰ nō obediētes. et eis q̄ illos
corrigere volūt qui ꝑire nolūt mala
ꝑ bonis reddāt sic̄ ingrati. īterfici

ant aīas et suas et alienas sic̄ scelesti:
matr̄na eciāꝫ dissipēt sic̄ irreligiosi.
nō cōpaciāt īfirmis sic̄ sine affcōe:
famā scōꝝ maculāe conēt sic̄ detrac
tores. cupiditates pessīas nō refrenēt
sic̄ īcōtinētes. exerceāt lites sic̄ īmi
tes. nesciāt sbueīre sic̄ sine beīgnitate.
īdicēt īmicis pioꝝ q̄ occultāda cog
nouerit sic̄ ꝓditores. hūanā vēcun
diā īuerecūda exagitacōe ꝑturbent
sic̄ ꝓtaces. nō ītelligūt neq̄ q̄ loquū
tur neq̄ de q̄bꝰ affirmāt sic̄ cecati:
leticias carn̄les spūalibꝰ gaudijs anꝑo
nāt sic̄ voluptatū amatōes magis
q̄ dei. Hec eī atq̄ hꝰmōi vicia siue v
ni hōi accidāt oīa. siue hijs alia. illis
alia dn̄entᶻ: ex illa radice q̄° dāmō pul
lulāt. cū sīt hoīes seipōs amātes. Qd
viciū maxīe cauēdū est eis q̄ pascunt
oues xpi. ne sua q̄rāt nō q̄ ihu xpi:
et ī vsus cupiditatū suaꝝ cōferāt. pro
q̄bꝰ fusꝰ ē sāguis xpi. Cuiꝰ amor ī eo
q̄ pascat oues eiꝰ ī tm̄ magnū debet
spūalē crescē ardorē: ut vincat eciā
mortis nālē timorē quo mori nolumꝰ.
et q̄n̄ cū xpo viuē volumꝰ. Nā ꝛ apl's
paulꝰ dicat se hr̄e cōcupiaꝫ dissolui ꝛ
eē cū xpo eē: īgemiscit tn̄ ḡuatꝰ ꝛ nō
vult spoliaī ꝫ supuestiri. ut absorbe
atur mōrle a vita. Et huic dn̄s dilcōi
suo. cū senueris īq̄t extendes manus
tuas et aliꝰ te nō cinget et ducet quo tu
nō vis. H° eī dixit sigficās q̄ morte cla
rificaturꝰ eēt dm̄. Extendes īq̄t manꝰ
tuas: h° ē crucifigeris. Ad h° āt ut veni
as. aliꝰ te cinget et ducet q̄° nō vis.
Prius dixit qd fiet: deīn quō fiet. Nō eī
crucifixꝰ ꝫ vtiq̄ crucifigēdꝰ: quo nollet
ē ductꝰ. Nā crucifixꝰ nō quo nolebat
abijt: ꝫ pociꝰ quo volebat. Solutꝰ q̄ppe
a corpe volebat eē cū xpo: ꝫ si fieī pos
set ꝑter mortis molestiā vitā cōcupis
cebat eternā. Ad quā molestiā nolēs
ductꝰ ē: ꝫ ab eo volēs eductꝰ ē. Nō
lens ad eā venit. ꝫ volēs ad eā vicit:
et reliq̄t huc īfirmitatis affcm̄. quo
nemo vult mori usq̄ adeo nālē: ut
eū btō petro n° senectꝰ auferre potu
erit. cui dcm̄ ē. cū senueris duceris q°
nō vis. Pter nos cōsolādos eciā ī se
trāsfigurauit ipē saluator dicēs: pr
si fieri pt trāseat a me calix iste. Qui

vtiqz mori venerat. nec hēbat mortis ne
cessitatē: sz voluntatē. ptate ponitur9
aiaz suā: et rurs9 eā ptate sumitur9.
Sz molestia q̄tacūqz sit mortis. debz
eā vincē vis amoris: quo amat ille
qui cū sit vita nr̄a eciā mortē voluit p
ferre p nobis. Nā si nulla eēt mortis vl'
pua molestia: nō eēt tā magn' martiru
glā. Sz si pastor bon9 q̄ posuit aiaz
suā p ouib3 suis et ipīs ouib9 tā mul
tos sibi martires fecit. q̄tomagis dnt
usqz ad mortē p veritate certāe. et usqz
ad sāguīez adūs9 pctm: qb9 ouis ipās
oues pascendas h' ē docēdas regēdas
q̄z cōmittit. Ac p hoc pcedente passio
nis ei9 exemplo quis nō videat magis
debē imitādo pastori herere pastores
si eū multe eciā imitate sūt oues: sb
q° pastore vno ī grege vno & pastores
ipi sūt oues. Oīs quippe fecit suas o
ues p quib9 ē omib9 pass9: qa ipē ut p
oib9 pateret' ovis ē fcūs. Expl' 6 lxx.
In. lxx. de eo qd dicit. Et tu hoc dixisz
dicit ei seque me usqz ad finem.

Non pua q̄stio ē. cur aplo
petro qñ se tcio manifesta
uit discipulis dixit dns
seqre me: de aplo āt io
hāne. sic eū volo manere
donec veniā qd ad te.
Huic q̄stioi q̄tū ipē donauerit siue pīt
tande siue soluēde sermoēz nouissimū
opis h9 ipendim9. Cū g° pnūciassz do
mīn9 petro q̄ morte clarificatur9 esset
deū: dicit ei. Seqre me. Couers9 petr9
vidit illū discipulū q̄ diligebat ihs se
quētē q̄ et recubuit ī cena sup pect9
ei9: et dixit. dñe qs ē qui tradet te.
Huc g° cū vidisset petr9: dicit ei. Dñe.
hic āt quid. Dicit ei ihs. Sic eū volo
manē donec veniā. Qd ad te. Tu
me seqre. Exijt g° sermo iste inter
fres qa discipul9 ille nō morit'. et
nō dixit ihs nō morit': sz sic eū volo
manere donec veniā qd ad te. Ecce
q̄usqz ī h' ewa° extendit q̄stio: q̄ sua
pfūditate nō mediocrit' mētē structa
tis exerceat. Cur eī petro dr seqre me:
nec dr ceteris q̄ simul aderāt. Et p
fecto eū sicut mgrm discipli seqbātur.
Sz si ad passioez itelligēdū ē. nuqd
sol9 p xpiana veritate pass9 ē petr9.
Nōne erat ibi ī illis septē ali9 fili9 zebe
dei fr iohīs q̄ p9 ei9 ascēsioez ab hēo
de manifestatur occisus. Verū aliqs
dixerit. qm nō ē iacob9 crucifix9. merito
dcm̄ ē petro seqre me: q̄ nō solū mortē.
sz mortē crucis sic' xps exptus ē. Sit h'
si nichil aliud qd sit quēienti9 potue
rit īueniri. Cū g° dcm̄ ē de iohē. sic
eū volo manē donec veiam qd ad te:
et repetitū ē. tu me seqre. tāq illē ideo
nō seqret' qm eū manē voluit donec
veniat. qs facile aliud dcm̄ credat ēe
qm qd fres crediderāt q̄ tūc aderant.
eo qd scilz nō eēt discipl's ille nō mo
riturus. sz donec ihs veniret ista ma
net ī vita. Sz hāc opiōne iohēs ipē
abstulit: nō h' dixisse dnm apta cōtra
dcōne declarans. Cur eī subiungeret. nō
dixit ihs nō morit'. nisi ne hoīm cor
dib9 qd falsū nō fuerat īhereret. Sz cui
placet adhuc resistat. et dicat vm ēe
qd ait iohes. nō dixisse dnm qd disci
pul9 ille nō morit'. sz tñ h' significatū
eē talib9 vbis. q̄lia eū dixisse narra
uit. et asserat iohez aplm viuē: atqz
ī illo sepulchr° ei9 qd ē apud ephesū
dormire poti9 eū q̄ mortuū iacē con
tendat. Assumat ī argtu qd illuc t'ra
sensim scatē et q̄i ebullire phibet: atqz
h' ei9 anhelitu fieri siue cōstanter siue
ptinaciter asseueret. Nō eī pūt deesse
qui credāt. si nō desūt q̄ eciā moysen as
serat viuē: qa scptū ē ei9 sepulchrū
nō īueiri et appāuit cū dño ī mōte
ubi et helias fuit. Quē mortuū legi
m9 nō eē. sz raptū q̄i mortū corp9 nō
potuit alicubi sic abscondi. ut p̄sus
hoīes lateat ubi eēt. atqz īn ad horā
diuinit9 excitari qñ cū xpo helias et
ipē sūt visi: sic' ad horā multa scor
corpa surrexerūt. qñ pass9 ē xpūs.
et p9 ei9 resurrcōne apparuerūt mul
tis ī scā sicut scptū ē ciuitate. Sz tñ
ut dicē cepam. si quidā moysen mor
tuū negant. quē scptura ipā ubi se
pulchrz ei9 sic nusq̄ īueiri legim9.
mortuū tñ eē sine ambiguitate testa
tur. q̄tomagis iohes et occasiōe il
loz vboz ubi dñs ait. sic eū volo ma
nēre donec veiā credit' viuus dormi
re sb terra. Quē tradūt qd eciā ī q̄
busdā scptis q̄uis apocrifis repitur.

quam sibi fieri iussit sepulchrum incolumem fuisse presente: eo quod effosso et diligentissime preparato ibi se tamquam in lectulo collocasse statimque esse defunctum. Ut autem isti putant qui hec verba domini sic intelligunt non defunctum: sed defuncto similem cubuisse et cum mortuus putaretur sepultum fuisse dormientem: et donec Christus veniat sic manere. suamque vitam scaturigine pulveris indicare: qui pulvis creditur ut ab imo ad superficiem tumuli ascendat flatu quiescentis impelli. Huic opinioni supervacuum existimo reluctari. Viderint enim qui locum sciunt utrum hoc ibi faciat vel patiatur terra quod dicitur: quia et revera non a levibus hominibus id audivimus. Interim credamus opinioni quam certis documentis refellere non valemus: ne rursus aliud quod a nobis queratur exurgat: cur super humatum mortuum terra humus quodammodo vivere ac spirare videatur. Sed numquid hic tanta solvitur ista questio. Si magno miraculo qualia potest facere omnipotens tam diu vivum corpus in sopore sub terra est donec veniat terminus seculi: Unde immo fit amplior et difficilior. cur discipulo illi quem pre ceteris diligebat ita ut super pectus eius discumbere mereretur pro magno munere longum in corpore donaverit soporem: cum beatum Petrum per egentem martyrii gloriam ab onere ipsius corporis solverit: et quod concesserit quod apostolus Paulus se concupisse dixit et scripsit. dissolvi et esse cum Christo. Si autem quod magis credendum iohannes sanctus iohannes ait. non dixisse dominum non moritur. ne illis verbis que dixit hoc voluisse intelligi putaretur: corpus quoque eius in sepulchro eius exanime sicut aliorum mortuorum iacet: restat ut si verum ubi fit quod super sit fama de terra que subinde sublata succrescat: aut ideo fiat ut eo modo commendetur preciosa mors eius. quoniam non eam commendat martyrium. Non enim eum pro fide Christi persecutor occidit: aut propter aliquid aliud quod nos latet. Manet tamen questio cur dixerit dominus de iohanne morituro: sic eum volo manere donec veniam. Illud etiam in his duobus apostolis Petro et Iohanne. quem non moveat ad querendum cur Iohannem plus dilexerit dominus. cum ipsum dominum plus dilexerit Petrus? Ubicumque se enim commemorat Iohannes ut nomine suo tacito ipse possit intelligi hoc addit. quod diligebat eum Iesus: quasi solum diligeret: ut hoc signo discerneretur a ceteris quos omnes utique diligebat. Quid quo sibi apostolus se dilectum cum hoc diceret volebat intelligi? Quid absit ut mentiatur diceret. Quid autem maius dare potuit huius maioris erga eum sue dilectionis indicium? quam ut ipse cum ceteris condiscipulis suis solus tante salutis solus tamen discubuerit super pectus ipsius salvatoris? Porro quod apostolus Petrus plus aliis dilexerit Christum: possunt quidem documenta multa proferri. Sed ut longe in alia non eamus. in ipsa tertia manifestatione domini paulo superiore lectione quam istam precedit satis evidenter apparet: ubi interrogans eum dixit. diligis me plus his. quod utique sciebat et tamen interrogabat: ut etiam nos qui legimus evangelium amorem Petri erga dominum et illo interrogante et isto respondente nossemus. Quid autem in eo quod respondit Petrus amo te. non addidit plus his: hoc respondit quod de seipso sciebat. Non enim quantum ab alio quolibet diligeretur scire poterat: quia cor alterius videre non poterat. Sed tamen superioribus verbis dicendo etiam domine tu scis: satis et ipse declaravit scientem dominum interrogasse quod interrogavit. Sciebat igitur dominus non solum quod diligeret: verum etiam quod plus illis eum diligeret Petrus. Et tamen si proponamus querentes quis duorum sit melior. utrum qui plus an qui minus diligit Christum? quis dubitabit respondere eum qui plus diligit esse meliorem? Item si proponamus quis duorum sit melior. utrum quem minus an quem plus diligit Christus: eum qui plus diligitur a Christo meliorem procul dubio respondebimus. In illa itaque comparatione quam prius posuimus Petrus Iohanni: in hac vero altera Iohannes anteponitur Petro. Proinde etiam sic proponimus quis est duorum discipulorum melior. qui minus quam condiscipulus eius diligit Christum: et plus quam condiscipulus eius diligitur a Christo. An ille quem minus quam condiscipulum eius diligit Christus: cum plus ipse quam suus condiscipulus diligat Christum. Hic plane cunctatur responsio: et augetur questio. Quantum autem ipse sapio meliorem qui plus diligit Christum. feliciorem vero quem plus diligit Christus: facile responderem: si iusticiam liberatoris nostri minus eum diligentis a quo plus diligitur. et eum plus a quo minus diligitur. quemadmodum defendere providerem. Aggrediar igitur in eius manifesta misericordia tamen et occulta iusticia de solvenda questione tanta ingenti pro viribus quas ipse donaverit disputare. Huiusque enim proposita est non exposita. Exponende vero eius hoc sit exordium. ut meminerimus in hoc corruptibili corpore quod aggravat animam vitam nos miseram vivere: sed qui iam redempti per mediatorem

siumꝰ. et spm̄ scm̄ pignꝰ accepimꝰ. btāꝫ
vitā in spe hēmꝰ. et si ī re ipā nōdū te
nemꝰ. Spes āt q̄ videt᷑ nō ē spes. Qd
ē̄ videt qs. qd sperat? Si āt qd non
videmꝰ speramꝰ: ꝑ paciāꝫ expectamꝰ.
In malis āt q̄ quisqꝫ patit᷑. nō ī boīs
quibꝰ fruit᷑: opꝰ ē paciā. Hac itaqꝫ vi
tā de qua sc̄ptū ē. nūqd nō teptatio
ē vita hūana sup terrā. ī q̄ cotidie
clamamꝰ ad deū libera nos a malo.
cogit᷑ hō tolerare etiā ēmissis pctīs:
q̄uis ut ī eā veīret miseriā p̄mū fuit
cā pctīn. Pductior ē enī pena q̄ cul
pa: ne pua putaret᷑ culpa si cū illa fi
niret᷑ et pena. Ac ꝑ hᵒ ul' ad demon
strationē debite miserie. ul' ad emēda
tionē labil' vite. ul' ad exercitacōē ne
cessarie paciē. tpalr hoīē detinet pe
na: q̄ iā ad dāpnationē sēpitnā reū
nō detinet culpa. Hc ē ipoꝝ dierū qs
ī hac mortalitate agimꝰ malos: qn
ī eis diligamꝰ vidē dies bonos. Fleda
qdē: sꝫ nō rephendēda cōditio. Venit
ē̄ de ira dei iusta. de q̄ scptūa loquēs.
hō inqt natꝰ ex muliere brevis vite
et plenꝰ ire. cū ira dei nō sit ut ho
mīs. idest pturbatio cōcitati animi:
sꝫ tranquilla iusti supplicij cōstitutio. In
hac ira sua deꝰ nō retinēs sic' scptū
ē misericordias suas pt' alia solatia mi
seroꝝ: q̄ genꝰ hūano pbē nō cessat. ī
plenitudīe tpis quo ipe sciebat hᵒ eē faci
endū. misit deꝰ filiū suū vnigenitū ꝑ
quē creauit vniūsa ut manēs deꝰ fiet
hō. et eēt mediator dei et hoīm hō xps
ihs: ī q̄ credētes ꝑ lauacrū regenera
tiōis soluto reatu oīm pctoꝝ. et origi
nal' videlꝫ qd gnatio trahit. cōtra quā
maxīe regnatio ē instituta. et cetoꝝ
q̄ male agendo cōtracta sīt liberaretur
a dāpnatiōe ꝑpetua: ut viuēnt ī fide
et spe et caritate pegrināes ī hᵒ sclō.
atqꝫ ī eiꝰ teptationibꝰ laboriosis et pi
culosis. cōsolationibꝰ āt dei et corpali
bus et spūalibꝰ āmbularet ad cōspectū
eiꝰ viā retinētes qd eis fcus ē xpus.
Et qa ī ipō q̄z āmbulātes nō sīt sine pec
catis. q̄ de hꝰ vite īfirmitate surre
punt: dedit elemosinaꝝ remedia salu
taria. qbꝫ eoꝝ adiuuaret orō. ubi e
os dicē docuit. dimitte nob debita nrā:
sicut et nos dimittimꝰ debitoribꝰ nrīs.

Hoc agit ecclia spe btā ī hac vita erum
nosa: cuiꝰ ecclie petrꝰ apls ꝑꝑ apostola
tus sui p̄matū gerebat figuratā ge
neralitate psonā. Qd eī ad ipm ꝓprie
ptinet: Natura vnꝰ hō erat. grā vnꝰ
xpianꝰ: habūdātiore grā vnꝰ idē q̄ꝫ
p̄mꝰ apls. Sꝫ qn ei dcm ē. tibi dabo
claues regni celoꝝ. et qdcūqꝫ ligaueris
sup trā erit ligatū et ī celis. et qdcūqꝫ
solueris sup trā erit solutū et ī celis: vni
uersā significabat eccliaꝫ. q̄ in hᵒ sclo
diuersis teptacōibꝰ velut ymbriū flumi
bus et tēpestatibꝰ q̄tit᷑ et nō cadit:
qm fūdata ē sup petrā vn petrꝰ nomē
accepit. Nō eī a petro petra. sꝫ petrꝰ
a petra: sic' nō xps a xpiano. sꝫ xpianꝰ
a xpō vocat᷑. Ideo quippe ait dns. sup hāc
petrā edificabo eccliaꝫ meā: qa dixerat
petrꝰ tu es xps filiꝰ dei viui. Sup hāc
ergᵒ īqt petrā qm cōfessꝰ es: edificabo
eccliaꝫ meā. Petra eī erat xps: sup qd
fūdamētū eciā ipe edificatꝰ ē petrus.
Fūdamētū q̄ppe aliud nemo pt ponere:
pter id qd positū ē qd ē xps ihs. Ecclia
ergᵒ q̄ fūdatur ī xpo claues ab eo regni
celoꝝ accepit ī petro: idest ptātē sol
uendi ligādi qꝫ pctā. Qd ē eīn ꝓprie
tate ī xpo ecclia: hᵒ ē ꝑ significatione
petrꝰ ī petra. Qua significacōe intel
ligit᷑ xps petra: petrꝰ ecclia. Hc igit
ecclia quā significabat petrꝰ. q̄ diu de
git ī malis: amādo et sequēdo liberat
a mal'. Magis āt seqt᷑ in eis q̄ certant
ꝓ veritate usqꝫ ad mortē. Sꝫ vniūsitati
dr̄ seqre me. Pro q̄ vniūsitate passꝰ
ē xps: de qᵒ dicit idē petrꝰ. Xps ꝓ nobis
passꝰ ē: relinquēs nob exemplū ut seq
mur vestigia eiꝰ. Ecce ꝑꝑ qd ei dcm est.
seqre me. Est āt alia vita imortalis q̄
nō ē in mal': ibi facie ad faciē videbi
qd hᵒ ꝑ speclm et ī enigmate videtur:
qn mltū ī cōspicienda veritate pficitur.
Duas itaqꝫ vitas sibi diuinitꝰ pdica
tas et cōmēdatas nouit ecclia. q̄rū vna
ē in fide: altera ī specie. Vna ī tpe pegri
nacōis: altera ī eternitate mansionis.
Vna ī labore: altera ī requie. Vna ī via:
altera ī pria. Vna ī ope actiōis: altera
ī mercede cōtemplacōis. Vna declinat a
malo et facit bonū: alta nllm hꝫ qd
declinet malū: et magnū hꝫ qᵒ fruatur
bono. Vna cū hoste pugnat: alia sine

hoste regnat. Una fortis e in aduersis: al
tera nichil sentit aduersi. Una carnales li
bidines frenat: altera spiritualibus delectationibus
vacat. Una e vincendi cura sollicita: al
tera victorie pace secura. Una in tempta
tionibus adiuuatur: altera sine ulla temptati
one ipso adiutore letatur. Una subuenit indi
genti: altera ibi e ubi nullum inuenit indigen
tem. Una aliena peccata ut sua sibi ignos
cantur ignoscit: altera nec patitur quod ignos
cat. nec facit quod sibi poscat ignosci. Una
flagellatur malis ne extollatur in bonis: al
tera tanta plenitudine gratie liberata e ab omni
malo ut sine ulla temptatione superbie co
hereat summo bono. Una bona et mala
discernit: altera sola que bona sunt cernit.
Ergo una e bona sed adhuc misera: al
tera melior et beata. Ista significata e per apostolum
petrum: illa per iohannem. Tota hic agit ista
usque in huius seculi finem. et illic inuenit finem.
differtur illa complenda post huius seculi finem:
sed in futuro seculo non habet finem. Ideo dicitur huic
sequere me: de illo autem sic eum volo manere
donec veniam quid ad te tu me sequere. Quod
enim e hoc quantum sapio quantum capio. quid e hoc
nisi tu me sequere. per imitacionem perferen
di temporalia mala. ille maneat donec
sempiterna veniam redditurus bona. Quod
apertius ita dici potest. Perfecta me sequatur actio.
informata mee passionis exemplo: inchoa
ta vero contemplatio maneat donec ve
nio. perficienda cum venero. Sequitur enim christum
perueniens usque ad mortem pia plenitudo
pacientie: manet autem donec veniat christus.
tunc manifestanda plenitudo scientie. Hic quippe
tolerantur mala huius mundi in terra morientium
ibi videbuntur bona domini in terra viuentium. Quod
enim ait volo eum manere donec veniam. non
sic intelligendum e quasi dixerit remanere
vel permanere. sed expectare. quoniam quod per eum
significatur non utique nunc: sed cum venerit
christus implebitur. Quod autem per hunc significatur
cui dictum e. tu me sequere. nisi nunc agatur:
non peruenietur ad illud quod expectatur. In hac
autem actiua vita quanto magis christum dili
gimus: tanto facilius liberamur a malo. At
ipse nos minus diligit quales nunc sumus:
et hinc ideo liberat ne semper tales simus. Ibi
vero amplius nos diligit: quoniam quod ei displi
ceat. et quod a nobis auferat non habebimus.
Nec ob aliud hic nos diligit: nisi ut sanet
et transferat ab hys que non diligit. Hic ergo
minus ubi non vult ut remaneamus. ibi
amplius quo vult ut transeamus: et unde non
vult ut pereamus. Amet eum ergo petrus ut
ab ista mortalitate liberemur: ametur ab
eo iohannes ut in illa immortalitate seruemur.
Sed ista racione illud ostenditur cur amplius iohannem
quam petrum amauerit christus: non cur amplius
petrus quam iohannes amauerit christum. Neque enim
si plus nos diligit christus in futuro seculo. ubi
cum illo sine fine viuemus quam in isto unde
eruimur ut illic semper simus. propterea nos
tunc eum minus dilecturi sumus quando meliores
erimus: cum meliores utique nisi amplius eum
diligendo nullo modo esse possimus. Cur ergo
iohannes minus eum diligat petro. si eam
vitam significabat in qua e multo amplius dili
gendus. nisi quia propterea dictum e. volo eum ma
nere donec venio. quoniam ipsum amorem qui
tunc multo amplior erit nondum habemus. sed
futurum expectamus ut cum ipse venerit ha
beamus. Nam sicut in epistola sua idem dicit apostolus.
nondum apparuit quod erimus: scimus quoniam cum
apparuerit similes ei erimus quoniam videbimus
eum sicuti e. Tunc ergo amplius quod videbimus
diligemus. Ipse autem dominus illam que futura est
vitam nostram qualis in nobis futura sit sciens prede
stinatione plus amat: ut ad eam nos a
mando perducat. Duo certa. quoniam vniuerse
vie domini misericordia et veritas. miseriam nostram
presentem nouimus quia sentimus. et ideo miam
domini quam nobis de miseria liberandis exhi
beri volumus plus amamus: eamque cotidie
maxime pro peccatorum remissione poscamus et ha
bemus. Hoc per petrum significatum e plus a
mantem sed minus amatum: quia minus nos amat
miseros quam beatos. Veritatis autem contemplati
onem qualis tunc futura e minus amamus: quia
nondum nouimus nec habemus. Hec per iohannem sig
nificata e minus amantem. atque ideo et ad
ipsam et ad eius in nobis amorem qualis ei
debetur implendum donec veniat dominus expec
tantem sed plus amatum: quia id quod per illum
significatum e hoc efficiat beatum. Nemo tamen
istos insignes apostolos separet. et in eo
quod significabat petrus ambo erant: et in eo
quod significabat iohannes ambo futuri erant.
Significando sequebatur iste manebat ille.
Credendo autem ambo mala presentia huius mise
rie tollerabant ambo futura bona illius beati
tudinis expectabant. Nec ipsi soli. sed v
niuersa hoc sancta etiam sponsa christi ab istis
temptationibus eruenda: in illa felicitate

seruāda. Quas duas vitas petr9 & io
hānes figuauerūt: siguli singulas.
Verū & ī hac tpalit' ābulauerūt ābo
p fidē: et illa ieīnū fruent' ābo p spez.
Omnibz ig' scīs ad xpi corp9 īsepabiliter
ptinētibz. pp h9 vite pcellosissīe gubi
nacl'm ad ligāda & soluēda pctā. cla
ues regni celoz pm9 aploz petr9 acce
pit: eisdē qz oībz scīs pp vite ill9 secre
tissime qetissimū sinū sup pect9 xpi
iohēs ewāgta discubuit. Qm nc iste so
lus. s3 vniūsa ecclīa ligat solutqz pctā:
nc ille ī pnīo vbū deū apud deū. et
cetea de xpi diuitate. et de toci9 diui
tatis trinitate atqz vnitate sblimia
q ī illo regno facie ad faciē ɔteplāda.
Nūc aūt donec veīat dn̄s ī speculo atqz
ī enigmate cōtuenda st. q pdicādo ruc
taret de fonte dnici pectois sol9 bibit:
s3 ipē dn̄s ipm ewāgl'm p sua cuiqz ca
pacitate oībz suis bibēdū toto orbe ter
raz diffudit. Sunt q senserit. et h3 qdē
nō cōteptibiles sacri eloquij tractatoēs.
a xpo iohēz aplm pptea pl9 amatū.
qd neqz vxorē duxeit: et ab īeūte pu
ericia castissim9 vixeit. Hc quidē ī scp
turis canōicis nō euidēter apparet. Ve
rūptn̄ id quoqz mltū adiuuat cōgrue
tiā h9cemoī sniē: qd illa vita p eū sig
ficata ē ubi nō erūt nuptie. Hic ē dis
cipul9 q testioniū phibz de hys & scp
sit hec: et scim9 qa vm ē testioniū
ei9. Sunt aūt īquit & alia mlta q fecit
ihs. q si scribant' p singla: nc ipm ar
bitror mūdū cape eos q scribendi st
libros. Nō spacio locoz credēdū ē mū
dū cape nō posse. q ī eo scribi quo pos
sent si scpti nō ferret: s3 capacitate
legētiū cōprehēdi fortasse nō posset.
Quāuis salua rerū fide plerūqz vba
excedē videāt' fidē. Qd nō fit. qn̄ a
liqd qd erat obscurū ul' dubiū cā et
vōe reddita expoit': s3 qn̄ id qd aptū
ē ul' auget' ul' extenuat'. nc tn̄ a tra
mite sigficāde veitatis errat'. Qm
sic vba rē que īdicat' excedūt: ut vo
lūtas loqtis nc fallētis appareat q
nouit quousqz credat': a quo ultra
qr credendū ē ul' minuit' loqdo aqd
ul' auget'. Hunc loqndi modū greco no
mīe. nō solū grecaz vm eciā latiarū
liguaz mgri yperbolen vocat. qui
mod9 sic' h. loco ita ī nō mult' alys
diuinis lris īuenit'. ut ē posuerūt ī
celū os suū. et vtice capilli pabulan
tiū ī delictis suis. et mlta h9moi que
scpturis scīs nō desūt. sic' aly tropi. h9
ē locutionū modi. de quib9 operosius
disputarē nisi ewāgta tminare ewāgl'i
sium eciā ipē compelleret meū ter
minare sermonem :. . .

Explicit liber tractatuum
scī augustini episcopi in
ewangelio iohannis ewā
geliste. Laus sit regi
glorie. Amen.

Deo gracias. Semp.

debemus fieri